

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skandinavisk Kirketidende

for

katholske Christne.

Et Tidsskrift til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den geistlige Overigheds Tilladelse

udgivet

af

Andsgarius-Foreningens Forstanderskab.

11te Aargang.

Kjøbenhavn.

3 Commission hos Hr. Konsthandler C. A. Blankensteiner.

S. Triers Bogtrykkeri.

1863.

Indholdsfortegnelse til 11te Aargang.

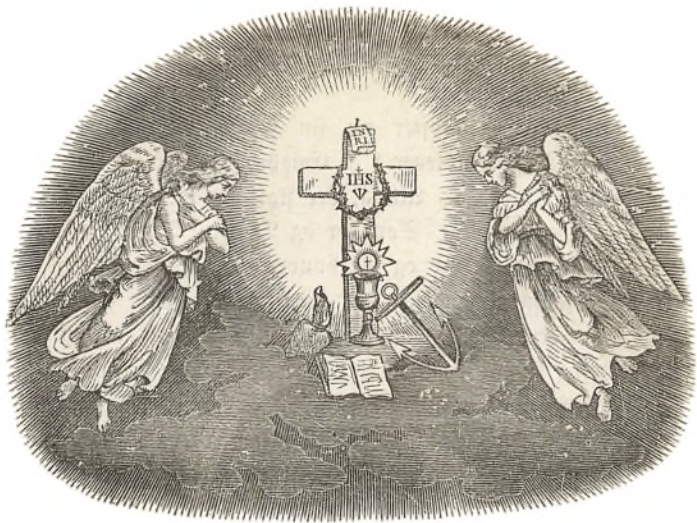
I. Afhandlinger, Actstykker o. dsl.

	Side
Nytaarstanker	1.
Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat)	4.
To Grave	16.
Fortjener Kirkestatens Regjering Bebrejdelser for Uduelighed eller Ejterladenhed	23.
To Grave (sluttet)	33.
Trappistklosteret i Zowa	39.
Sosterlig Kjærlighed	41.
Bispepeligt Fastemandat og Hyrdebrev	49.
Katolik og Jesuit	65.
Den hellige Korsvei	70.
En lærd Protestants Dem om Katoliker	74.
Trappistklosteret i Zowa (sluttet)	74.
Fastepjalme	81.
Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat)	83.
Den katolske Kirkes Statistisk i Aaret 1862	88.
Den hellige Korsvei (sluttet)	91.
Den katolske Kirkes Statistisk i Aaret 1862 (fortsat)	97.
Dyptandelse, en Prædiken	103.
3 Nov	113.
Den enesaliggjørende Kirke	115.
Den katolske Kirkes Statistisk i Aaret 1862 (fortsat)	120.
Svar	123.
Den enesaliggjørende Kirke (sluttet)	129.
Den katolske Kirkes Statistisk i Aaret 1862 (sluttet)	134.
Om de Helliges Paakaldelse	136.
Det er ret en herlig Sag	145.
Om de Helliges Paakaldelse (fortsat)	147.
Pius IX.'s Characteristisk	154.
Om de Helliges Paakaldelse (fortsat)	161.
Pius IX.'s Characteristisk (sluttet)	169.
Om de Helliges Paakaldelse (sluttet)	177.
Italienske Tilstande under Victor Emmanuels Regjering	183.
Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat)	193.
Den hellige Melania	201.
Armeniernes kirkelige Forhold	203.
En Stolesag	209.
Generalforsamlingen af de katolske Foreninger i Belgien	218.
„Dael mig ikke om Religion“	219.
Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat)	225.
„Der gives ingen Gud“	230.
„Efter Døden er Alt forbi“	231.
„Det er Tilfældet, som leder Alt“	235.
Misceller	237.
Den katolske Kirke i Danmark fra dens Rebbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse	241.
„Det er Tilfældet, som leder Alt“ (sluttet)	250.
„Religionen kan være god for Dvinder“	252.
Pave Pius IX. Strivelse	253.

	Side
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	257.
„Naar blot man er et retskaffent Menneske, saa behøves der ikke meer; dette er den bedste Religion af alle“	266.
„Hvad mig angaaer, saa bestaaer min Religion i at gjøre Gud imod Andre“	269.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	273.
„Religionen stulde virkelig, istedetfor at tale saa meget om det til- kommende Liv, beskæftige sig lidt mere med dette“	281.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	289.
„Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe“	298.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	305.
„Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe“ (sluttet)	312.
„Præsterne drive deres Haandværk“	314.
Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat)	321.
„Der gives flette Præster; hvorledes kunne de være Guds Sted- fortrædere“	327.
„Præsterne burde virkelig gifte sig; Celibatet er unaturligt“	328.
„Jeg troer kun det, som jeg begriber“	330.
Foreningen af Jesu gudd. Barndom og til Troens Udbredelse	332.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	337.
„Jeg vilde gjerne troe, men jeg kan ikke“	344.
„Enhver Religion er god“	346.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	353.
„Enhver Religion er god“ (sluttet)	363.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	369.
„Er Jesus Kristus meer end en stor Philosoph, en stor Belgjører“	377.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	385.
„Er Jesus Kristus meer end en stor Philos., en stor Belgi.“ (sluttet)	390.
Dr. Coppentrath og Dr. Zeuthen	395.
Den katolske Kirke i Danmark (fortsat)	401.
„Det er meget lettere at være Protestant end Katholik“	411.
Dr. Coppentrath og Dr. Zeuthen (sluttet)	414.

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: Side 43, 63, 77, 127, 142, 172, 255, 318, 366. — Kiøbenhavn: S. 13, 254. — Fredericia: S. 141, 286. — Frederiksbad: S. 287. — Nordstrand: S. 288. — Kiel: S. 300. — Altona: S. 300. — Tydskland: Hamborg: S. 301, 317. — Rügen: S. 367. — Berlin: S. 206, 335, 348. — Østerrig: S. 206. — Tyrol: S. 238. — Belgien: S. 334, 348. — England: S. 43, 143, 156, 189, 222, 239, 381. — Irland: S. 207. — Frankrig: S. 63, 143, 157, 319. — Spanien: S. 174, 191. — Schweiz: S. 63, 206. — Italien: S. 29, 190, 238. — Turin: S. 255, 271. — Asien: S. 15, 144, 174, 239. — Palæstina: S. 159. — Syrien: S. 44. — China: S. 44. — Cochinchina: S. 45. — Tyrkiet: S. 63. — Konstantinopel: S. 157. — Amerika: S. 351. — Nordamerika: S. 46, 77, 157, 207, 367, 382, 399. — Australien: S. 47, 175.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 1.

Søndagen den 11te Januar.

1863.

Indhold: Nytaarstanker. — Den katolske Kirkes Skjønhed (fortsat).
— Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Uden.

Nytaarstanker.

Den h. Johannes saae (Aab. 10.) en Engel af stor Maje-
stæt. Han var svøbt i en Sky og en Regnbue var paa hans
Hoved, hans Ansigt var som Solen og hans Fødder som Ald-
støtter. Og han havde i sin Haand en lille Bog, som var
opløst, og han satte sin høire Fod paa Havet og den venstre
paa Jorden. Og han raabte med stærk Røst, som en Løve

brøler; og der han havde raabt, lode de syv Tordener sig høre med deres Røster.

Denne Engel opløfter nu sin Haand til Himmelen og sværger ved Den, som lever i al Eviighed: „at der ikke mere skal gives Tid.“ — Altsaa, der skal ikke mere være en Afvevling af Dag og Nat, Sommer og Vinter, Timer og Dage, Uger og Maanedes, Aar og Aarhundreder. Verdens Uhr skal staae stille, saasnart Engelen har svoret denne Eed. Der skal ingen Tid mere være. Hvad er Tiden? Den er Maalet af Omstiftningen og Forgjængeligheden. Uden at standse følger den ene Time efter den anden, og Dagen kommer og Natten; Alt viser os den idelige Omstiftning. Ja, Tiden er saa flygtig, at ikke engang dens Skikkelse kan iagttages, og at der, som den h. Augustinus rigtigt bemærker, egentlig aldeles ikke gives en Nutid, men kun en Fortid og Fremtid. Udtale vi det lille Ord: „Nu“, saa er det Tidspunct, som vi derved ville betegne, allerede forsvundet, saasnart det lille Ord er kommet over vore Læber.

Saa denne ustandselige Flugt, i denne uophørlige Omstiftning er Tiden tillige Forgjængelighedens, Livets og Dødens Moder. Hvad den føder opsluger den ogsaa stedsse igjen. De fire Aars-tider fremstille os ret tydeligt denne Forgjængelighed. Foraaret bringer Blomsten til at skyde frem. Blomsten falmer, naar Sommeren nærmer sig. Sommeren bringer Frugten. Ogsaa den falder af i Efteraaret. Endelig kommer Vinteren og drager Alt ned i den kolde Grav og udbreder sit store hvide Diggelæde. — Saaledes gives der ingen No her og ingen Varighed. Men naar den vældige Engel kommer med Tordenstemmen og sværger ved Den, Som lever i al Eviighed, at der ikke mere skal gives Tid, da vil ogsaa fremdeles ingen Omstiftning mere være og ingen Forgjængelighed. Ingen Omstiftning mere. Dagene fortrænges ikke mere af Natten, og Natten ikke mere af Dagen. Som St. Thomas lærer, skal Solen staae stille og tillige med den alle Himmelleger. Da gives der kun endnu en Dagens Verden og et Nattens Gebeet. Natten er udeluftet af den fornøiede Verden og forklarede Skabning. Der er nu en evig Dag i samme, en Dag, som ikke mere deles i forskjellige Afsnit; thi der gives ikke

mere Tid, følgerigen heller ingen Deel af Tiden. Der er ikke Morgen og Aften, men en uforgjængelig Middag; ligeledes intet igaar og intet imorgen, men et evigt idag. Men Nattens Gebeet er Helvede. Ogfaa der er ingen Tid, ingen Omfliftning, en evigt stillestaaende Midnat.

Ligesom Tiden bliver opslugt af Evigheden, saaledes op-
hører ogsaa Forgjængeligheden. Hvad der er, det bliver, og
bliver saaledes, som det er. I den synlige Verden gives der
ingen Oprindelse og ingen Død mere. Foraaret bliver ikke mere
fortrængt af Sommeren, denne ikke mere af Efteraaret, og dette
ikke mere af Vinteren. Der skal være et evigt Foraar, som
aldrig forgaaer. Ogfaa i den aandelige Verden gives der
da ikke mere Forandring. Enhver af de Salige har opnaaet
den høieste Fuldkommenhed, som var ham bestemt, Fuldkom-
menhed i Erkjendelsen, i Kjærligheden, i Saligheden. I Er-
kjendelsen: Forstanden lærer ikke mere, den skrider ikke frem fra
Uvidenhed til Videnskab, fra Mørke til Klarhed; den erkjender
alle Ting fuldkommen og i høieste Klarhed. Den lille Bog i
Engelens Haand er ikke mere forseglet og lukket, men opladt,
saa at Enhver uden Møje kan læse deri. Fremdeles er En-
hver fuldkommen i Kjærligheden. Ingen Feil og Skrøbeligheder
vanskabe ham, ingen Løghed og Lunkenhed nedtrykker hans Ge-
mht. Hvad Ingen hernebe fuldkommen opnaaer, det besidder
hviset Enhver: Du elsker Gud af dit ganske Hjerter, af din ganske
Sjæl, af dit ganske Sind og af alle dine Kræfter. Endelig er
Enhver fuldkommen i Saligheden. Ingen Sky formørker mere
den lysende Himmel, ikke den fjerneste Misstemning trænger sig
mere ind i det af Glæde og Fryd opfyldte Hjerter.

Der skal ikke mere gives Tid! Saaledes sværger Engelen
ved Den, Som lever i al Evighed. Ingen Tid mere, ingen
Omfliftelser, ingen Død mere. Sid at Engelen snart kom og
forkyndte dette Budskab for alle Skabninger, som endnu sukke under
Forfrænelighedens haarde Nag! Sid at han dog snart op-
fyldte sin Tøbe! Hvor mangt et Aar vil maaskee endnu henrinde,
førend det skeer? Vi vide det ikke og ingen Skabning veed
det, det er skjult i den Eviges Raadslutninger. Men Gæt vide

vi dog: at vor Tid ikke er af lang Varighed. Derfor spar= sommelig, ja karrig med Tiden! Den er iblandt de forkræn= kelige Gøder det kosteligste, thi med den forhverve vi Ewig= heden.

Den katholske Kirkes Skjønhed.

(Fortsat.)

T h o m. Det vilde være smukt, dersom Alt hvad der bliver læst i den h. Mæsse, var taget af den h. Skrift.

Pr. Hvorledes? Hvis nu dette virkelig var Tilfældet? Jeg skal i Korthed strax give eder et Beviis derpaa. Præsten figer ved Mæssens Begyndelse, idet han gjør Korsets Tegn, de Ord: I Navnet Faderens ic.; disse Ord ere af Matth. 28, 19. — Trinbønnen er den 42. Psalm. — Den offentlige Syn= beskendelse finde vi i II. Kong. 12, 13. — Om at flaae sig for Bryttet, see Luc. 18, 13. Tolderens Exempel. — De efter Confiteor følgende Bønner ere tagne af den 84. Psalm. — Introitus, eller Indgangen til den h. Mæsse er altid af Davids Psalmer. — Kyrie eleison see Ps. 122, 3. — Gloria Luc. 2, 14. — Herren være med eder, Ruth 2, 4. — At Collecter eller fælles Bønner blive forrettede af de Christne, dertil formane Apostlene gjentagne Gange i deres Breve. — At Epistlerne, d. e. Apostlenes Breve, skulle læses ved Gudstjenesten i de forskjellige Menigheder, antyder den h. Paulus, Colosf. 4, 16. — Ordene Deo gratias, o: takket være Gud, 1. Cor. 15, 57. — Hvad der bliver læst efter Epistelen (Graduale og Tractus) indeholder ikke andet end Steder af Psalmerne. — Alleluja forekommer i Aabenbaringen og oftere i Psalmerne. — Evangeliets Forkyn= delse paa hele Jorden, og saa meget mere i de enkelte gudstjenst= lige Forsamlinger, er udtrykkelig befalet af Christus. Marc. 16, 15.

— Troesbekjendelsen er kun et kort Indhold af alt det, som den guddommelige Frelser har lært paa Jorden og befalet sine Apostle at forklynde. — Bønnen ved Haandvaskningen staaer i Psalmen 25, 6—12. — Opfordringen: Bede, Brødre (Orate fratres), er overensstemmende med Christi Ord (Marc. 14, 38.), hvor Han formaner sine Disciple til at bede, og (Matth. 23, 8. 9.) hvor Han siger: „I ere alle Brødre og een er eders Fader, Som er i Himmelen.“ — At Præsten snart beder med høi, snart med dæmpet Stemme, er efter Christi Exempel, om Hvem den h. Paulus (Hebr. 5, 7.) siger: Han frembar i sit Kjæds Dage med høi Graad og Klage Bønner og ydmyge Begjæringer for Den, der var mægtig at frelse Ham fra Døden.“ — At Præsten tidt opløfter Hænderne, svarer til Apostelens Opfordring 1 Tim. 2, 8. — Opløfter eders Hjertes (Sursum corda): Klagesangen 3, 41. — Væder os takke Herren (Gratias agamus): 1. Thess. 5, 18. — Det tre Gange Hellig, see Jes. 6, 3; og Hosanna og Benedictus, Matth. 21, 6. — At der bedes for alle Mennesker til Gud, fordrer Folkeapostelen, 1. Tim. 2, 1. 2. — At Helgenernes Forbønner paakalbes i Canon, er i Følge Job. 42, 8. og Daniel 3, 35. — Præsten opløfter Dinene til Himmelen efter Christi Exempel, Joh. 17, 1. — Han velsigner og forvandler Brød og Vin med Frelserens Ord ved den sidste Nadvere, Matth. 26, 26., 1. Cor. 1, 23. 24. — Præsten bøier gjentagende sine Knæe; derom see Ap. Gj. 7, 59. Ephes. 3, 14. — Han hæver den h. Hostie og den h. Kalk til Tilbedelse i Beiret og knæler ned for dem, overensstemmende med Apostelens Ord, Hebr. 1, 6.: „Alle Guds Engle skulle tilbede Ham“ og Phil. 2, 10.: „I Jesu Navn skulle alle Knæe bøie sig.“ — Om Bønnen for de Afdøde, see II. Macc. 12, 46. — Fadervor (Pater noster) har Christus selv lært os, Matth. 6, 9. ff. — Præsten bryder den h. Hostie efter Christi Exempel, Matth. 26, 26. — „O Guds Lam xc.“ (Agnus Dei) er taget af Johannes 1, 29. 36. — „O Herre, jeg er ikke værdig“ (Domine non sum dignus) af Matth. 8, 8. — At Præsten efter Communionen læser Takkebønnerne, er efter Christi Exempel, Matth. 26, 30. — Lige-

ledes Betsignelsen over Folket, Luc. 24, 50. — Det sidste h. Evangelium, see Joh. 1, 1—15.

Thom. Jeg havde ikke troet, at alt dette lod sig paavise saaledes.

Pr. Og dog har jeg for Korthedens Skyld ikke engang gjort det fuldstændigt, idet endnu meget andet af det, Præsten læser under den h. Messe, ordret indeholdes i den h. Skrift.

Simon. Jeg vilde gjerne endnu gjøre nogle Spørgsmaal om de Skikke, som blive iagttagne ved Levit messerne. Hvad betyder den oftere Berøgning af Alteret?

Pr. Jeg har allerede ved en anden Leilighed sagt eder, at de opstigende Virakstyer ere et Sindbillede paa vor Bøn og Andagt; saaledes er det ogsaa, naar vi bruge Virak ved den h. Messe. Naar Præsten har læst Trinbønnen, saa berører han, endnu førend han begynder Introitus, først det h. Sacramente, hvis det er udstillet, til Tegn paa dets Tilbedelse, eller Korset, og de paa Alteret værende Reliquier, til Tegn paa Hrefrygt; derpaa svinger han flere Gange Røgelsekarret over Alteret paa begge Sider af samme, imod Kysefagerne; disse ere nemlig et Sindbillede paa Apostlene, som udsendte af Christus gik ud i Verden, for at ophvise den med Evangeliets Lys. Ogsaa selve Alteret bliver berøget; dette sindbilledliggjør de Bønner, som nu skulle opsendes til Gud af Præsten og den troende Forsamling. Endelig svinger en af Altertjenerne Røgelsekarret for Præsten, som en symbolisk Opfordring til, at han nu skal lade sine Bønner stige op til Himmelen liig duftende Virakstyer. For anden Gang bliver Virak brændt ved Evangeliet og Evangeliebogen berøget dermed til Tegn paa Hrefrygt for Christi h. Ord. Den tredie Berøgning finder Sted efter Offertoriet, umiddelbart før Haandvaskningen. Præsten svinger først Røgelsekarret over Offergaverne, Brødet og Vinen, for derved at anstueliggjøre, hvorledes disse, forenede med de Troendes Bønner, skulle blive et Gud velbehageligt Offer; derpaa berører han ligeledes det Allerhelligste, Korset, Reliquierne og Alteret, for den samme symboliske Betydnings Skyld, ligesom ved Introitus; ogsaa han selv bliver igjen, idet Altertjeneren svinger Røgelsekarret imod ham, opfordret til Bøn

og Andagt under den nu følgende h. Handling. Ere flere Geistlige bekræftige ved Alteret, eller er der forsamlet et Chor af Geistlige ved Høimesen, saa bliver ogsaa Røgelsekarret sounget for hver enkelt af disse, som en Paamindelse og Erindring om, at de nu skulle samle deres Tanker til Andagt, for paa en sømmelig Maade at bivaane den paafølgende h. Handling. Paa mange Steder er det Brug, og i ældre Tider var det allevegne saaledes, at ogsaa Røgelsekarret blev sounget imod Folket, som er forsamlet nebe i Kirken, for at opfordre det til andægtig Bøn. Derved bliver kun paa en anden Maade hiin Opfordring rettet til de Tilstedeværende, som strax derpaa bliver udtalt med de Ord: *Sursum corda*, opløfter eders Hjerter til Gud. Saaledes maae I forene eders Hjerter med Alterets Offer og opløfte eders bedende Stemme til Gud, ligesom dette Røgværk stiger til Veirs for eders Dine. Ved denne nysomtalte Berøgning beder tillige Præsten, idet han kommer Viraken i Røgelsekarret: „Ved Forbønnen af den salige Erkeengel Michael, som staaer paa høire Side af det himmelske Røgalter, og alle Sine Udvalgte ville Herren velsigne og optage med Velbehag denne Røgelse ved Christum vor Herre.“ Dette er en Hentydning til Aabenb. 8, 3. 4., hvor det hedder: „En anden Engel kom og traadte hen til Alteret med et Røgelsekar af Guld. Ham blev givet megen Røgelse, forat han af alle de Helliges Bønner skulde offre paa Guldalteret, for Guds Throne; og af de Helliges Bønner steg Røgen af Røgelsen fra Engelenes Haand op til Gud.“ Ved selve Berøgningen beder derpaa Præsten derpaa Følgende efter den 140. Psalm: „Lad min Bøn som et Røgelsoffer stige op til Dig; mine Hænders Opløftelse være som et Aftens Madoffer. Herre! sæt en Varetægt for min Mund, tag vare paa mine Læbers Dør.“ „Gud ville antænde Sin Kjærligheds Ild i os, og aldrig lade den udslukkes. Amen.“ Ogsaa ved den h. Forvandling bliver atter gjort Brug af Viraken, idet nemlig Altertjeneren svinger det dampende Røgelsefad op imod de nys forvandlede Brød- og Viinstykker, for ved dette Sindbillede at udtrykke den hele troende Forsamlings Tilbedelse for det allerhelligste Sacramente. — Endelig,

for ogsaa strax at omtale det her, bliver ved Vesperen ved Magnificatet Alteret og Præsten, jaavel som den øvrige Geistlighed og Folket berøget, for derved at opfordre alle Tilstedeværende til andægtigen at forrette de efterfølgende Bønner.

Thom. Saa er altsaa Viraken, naar Crucifixet, Reliquierne og Alteret blive berøgede dermed, ikke noget Tegn paa Tilbedelse?

Pr. Skeer Berøgningen for det allerhelligste Sacramente, saa er den et symbolisk Udtryk for Tilbedelse. Med Berøgningen af Alteret tilsigtes, ligesom med Berøgningen af Crucifixet, en Vresbeviisning, men som ikke gjælder Stenen, hvorfra Alteret er gjort, men Christus, som antydes ved Alteret. Christus er den Grund- og Hjørnesteen, som blev sat af den himmelske Fader, for at forene Søderne og Hedningerne i een Kirke og i een Tro; Han er den undergjørende Klippe, som lædfter Israels nye Børn, de Christne, med himmelsk Vand paa deres Vandring gjennem denne Verdens Ørken. „Christus er den egentlige Klippe“ siger allerede den h. Apostel Paulus 1 Cor. 10, 4., i hvis Side den romerske Soldats Spyd aabne os en Strøm af den evige Frelse, ligesom Mose Stav ved Klippen i Ørkenen; og hver Dag udgyde Strømme af Jesu Christi Blod sig fra Hans Sindbillede, fra Alteret, over Hans troende Folk. Naar vi altsaa berøge Alteret, saa er det paa denne aandelige Klippe, ikke paa den for os staaende Altersteen, at vor Andagt og Vresbeviisning er henvendt. — Berøge vi Helgenernes Reliquier, saa forestille vi os disse som Christi Lemmer, ligesom Apostelen siger i sit første Sendebrev til Corintherne (6, 15.): „Vide I ikke, at eders Legemer ere Christi Lemmer,“ nemlig Lemmer paa hiint aandelige Legeme, hvis Hoved Jesus Christus er? „Vi ere Lemmer af Hans Legeme, af Hans Kjøb og af Hans Been,“ siger atter den h. Paulus (Eph. 5, 30.). Saaledes tjener da Nøgelsen ved Alteret vel til at ære Reliquierne, men ogsaa denne Ære gjælder atter tilsidst Christus, de Helliges Overhoved. Berøgningen af Præsten og de Tilstedeværende tilsigter endelig ogsaa en vis Vresbeviisning, som bliver beviist disse Kirkens og dens guddommelige

Mesters levende Lemmer: men især skal den være dem en Opfordring og Paamindelse til Bøn.

Simon. Jeg skal visfelig herefter, naar jeg seer denne Ceremoni, hvergang svare til Kirkens Hensigt, og med større Andagt opløste mit Hjerte til Gud! —

Thom. Jeg erinder engang at have læst, at de gamle Christne kun betjente sig af Viraken, fordi de formedelst de hedenske Forsølgelser maatte holde deres Gudstjeneste i underjordiske Huler. Her skal det nemlig have været nødvendigt at fordrive den slygge Dunst og mugne Lugt ved Røgelse; men nu, da de Christne have offentlige, rummelige Kirker, behøves der ingen Røgelse meer.

Pr. Bistnok ydede Viraken ogsaa i saadanne Tilfælde gode Tjenester, og ligesom fordom, saaledes kan den ogsaa endnu blive et passende Middel til at rense Luften i smaa og mørke Kirker, hvor der ere mange Folk samlede; men at dette dog ikke har været Kirkens eneste og ikke engang dens nærmeste Hensigt dermed, kunne I noksom see af min foregaaende Forklaring. Viraken bliver nemlig hvergang kun brugt, naar Noget derved skal betegnes paa en særdeles træffende, symbolisk Maade.

Simon. Hvad betyder det, at Epistlerne og Evangeliet ved Levitmesfær blive sungne paa særegne, fra Alteret fjerne Bladser?

Pr. Altertjenerne betræde disse Steder, for at være Folket nærmere og for ligesom staaende midt i Forsamlingen at forkynde det hellige Ord. Ved Evangeliet maa det især bemærkes, at Diaconen vender sig mod Nord, naar han forkynder det, altsaa mod Kirkens venstre Side, da jo Kirkerne, hvad jeg allerede har omtalt, blive byggede med Alteret mod Øst. Denne Ceremoni forestiller, at Sjælens Kulde og Dunkelhed og Bantvoens Mørke, som blive antydede ved det kolde mørke Norden, skulle vige for det guddommelige Ords Lys og Ald.

Simon. Hvorfor blive Faklerne efter Sanctus tændte paa Sanctusstagerne eller de saakaldte Forvandlingsfjerner?

Pr. Til Erindring om, at den h. Forvandlings Dieblit er nær, hvad ogsaa allerede Navnet betegner. De henvise ogsaa til Jesus Kristus, der som den himmelske Faders Afgjands og som Verdens sande Lys er nærværende paa Alteret ved Forvandlingen, og opfordre os tillige til, med større Tro og inderligere Andagt at bivaane denne Deel af den h. Messje, hvor den store Hemmelighed bliver fuldbragt.

Simon. Om Hymneserne har jeg ikke mere at spørge; imidlertid beder jeg Dem om at have den Godhed at give os nogle Forklaringer over Messjerne for de Afdøde. Hvorfor bliver den sædvanlige Psalme, som De tidligere har omtalt, udeladt her ved Trinbønnen?

Pr. Denne Psalme er vel et Udtryk af Længsel og Nymghed, men ogsaa af Trøst og Glæde, og af denne Grund bliver den udeladt i Messjerne for de Afdøde, ved hvilke Præsten er forenet med de Ljstedeleværende i from Sorg. Netop derfor bliver den i Tiden fra Passions søndagen indtil Paasken, hvor vi betragte Herrens Lidelse og Død, heller ikke bedet i den h. Messje. — Men det er dog ikke det Eneste, hvorved Messjerne for de Afdøde skjelne sig fra de andre. Forsangen „*Er være Faderen*“ o. s. v., „*Gloria*“, Ordet „*Alleluja*“ udelades, fordi alle disse Ting ligeledes betegne de Christnes Glæde ved Gudstjenesten. Ved Introitus gjør Præsten ikke Korsjets Tegn over sig selv, men over Messiebogen, for derved at antyde, at han ikke først vil tilvende sig selv og den forsamlede Menighed, men de Afdødes Sjæle Frugten af det ublodige Korsoffer. Ved *Agnus Dei* beder Præsten ikke: „*Forbarm Dig over os*“ og: „*Skjenk os Freden*“; men: „*giv dem den evige Hvile*.“ Ogsaa den paafølgende Bøn om Freden udelades. De Afdøde ere jo bortrykkede fra denne Livets Kamp og Strid om det himmelske Fædreland, de kunne kun endnu lide og vente den guddommelige Barmhertighed. Ogsaa ved Enden af den h. Messje udtaler Præsten, istedetfor at bortsende Folket med de sædvanlige Ord: „*Gaaer, Messen er forbi!*“ det venlige Betsignelsesønske for de Afdøde: „*Gid de maac hvile i Fred*“; og Forsamlingen svarer: „*Amen, saaledes skee det!*“ Betsignelsen over Folket udelades lige-

ledes, fordi Betsignelsen ved det h. Offer fortrinsviis skal helliges de Afdøde. Jeg siger: fortrinsviis; thi den h. Mæsse kan aldrig blive læst for de Afdøde paa en saadan Maade, at de Levende ingen Andeel havde i dens Frugter; og omvendt bliver i enhver hellig Mæsse, selv paa de høieste Festdage, som bliver læst for de Levende, det h. Offers Frugt ogsaa tilvendt de Afdøde. — Ved hine Ceremonier skal kun udtrykkes, at vi ved den h. Himmelheds Helligholdelse særlig have Forbønnen for de Afdøde til Diemed.

Simon. Saaledes kan altsaa ogsaa en h. Mæsse, ved hvilken Præsten ikke er iført det sorte Ornat, læses for Afdøde?

Pr. Bistnok, og dette maa endog stee ofte, saafremt paa mange Dage det h. Offer skal frembæres for Afdøde; thi efter kirkelig Forskrift ere egentlige Sjælemesser (høitidelige Sjælemesser undtagne) kun tilladte paa saadanne Dage, som ikke udmærke sig ved en eller anden kirkelig Fest.

Thom. At de Geistlige faae Betaling for den h. Mæsse, derover har jeg ogsaa allerede maattet høre megen Dabel.

Pr. Denne Dabel vilde være billig, hvis Sagen virkelig forholdt sig saaledes. Men enhver Præst og enhver opløst Christen veed, at det h. Messesoffer hverken kan kjøbes, eller sælges, altsaa heller ikke betales med Penge. Den h. Mæsse er en aandelig, over alt timeligt Værd uendelig ophøiet Sag; og ligesom Præsterne uden Vederlag af Christus have modtaget Magt til at frembære dette helligste Offer til de Troendes Nytte og Frelse, saaledes maa de ogsaa igjen bortgive det Modtagne uden Vederlag. Men det saakaldte Stipendium, som Præsten modtager for at læse en h. Mæsse, er hverken en forud stipuleret Belønning for ham, ei heller en Betaling og Godtgjørelse for den h. Mæsse; men en Foræring og Almisse til Præstens Underholdning, thi da han tjener Alteret, maa ogsaa han leve af Alteret, som Apostelen siger I. Cor. 9, 11. flg.: „Dersom vi have saaet de aandelige Ting for eder, er det da noget Stort, naar vi høste eders Timelige? Vilde I ikke, at de, som tjene ved Helligdommen, spise af det Hellige?

at de, som tjene Alteret, dele med Alteret? Saaledes har ogsaa Herren befalet, at de, som forkynde Evangeliet, skulle leve af Evangeliet."

Simon. De har tidligere engang sagt, at den første af de tre Sjælemesser, som blive holdte efter et Dødsfald, blev læst strax, imedens den anden og tredie bleve læste paa den syvende og tredivte Dag efter Døden?

Pr. Det var egentlig paa den tredie Dag, at den første Sjælemesse blev holdt, og det af den Grund, at man derved skulde erindres om den paa den tredie Dag opstandne Frelser, og deri finde en Trøst i Henseende til de Afdøde. Paa den syvende Dag holdt man atter Requiem, fordi Himmelen og Jordens almægtige Skaber paa den syvende Dag hvilede fra Sin Gjerning, og fordi ogsaa den Afdøde nu er indgaaet fra dette Livs Misfæmmeligheder til Hvile, om end den sande, evige Hvile, den evige Salighed, først endnu skal opnaaes for ham ved det h. Offer og de Troendes Bøn, hvis han hidindtil endnu ikke var værdig til at modtage den. Saaledes forklarer den h. Ambrosius det¹⁾: „Paa den syvende Dag gaar vi atter til den Afdødes Grav; thi denne Dag er et Forbillede paa den tilkommende Hvile.“ Endelig feirer man paa den tredivte Dag det h. Messioffer for de Afdøde, for heri at efterligne Israels Børn, som i 30 Dage sørge over Moses og Arons Død. — Ogsaa den Afdødes aarlige Dødsdag feirer man, for nemlig at nedbede den evige Hvile og Glæde over de Afdødes Sjæle, omtrent som man lykønsker en god Ven til hans aarlige Fødselsdag.

Simon. Det vil vist være Sjælene den velkomneste Lykønsning i deres Lidelse.

Pr. Derfor lader Dem aldrig mangle den, hverken paa deres Aarsdag eller paa nogen anden Tid; opmuntret hverandre meget mere til ivrig Bøn ved Betragtningen, ligesom I ogsaa engang ville ønske, at blive forløste fra eders Lidelse ved de Levendes Forbønner, hvis det er den evige Dommers Beslut-

¹⁾ In obitu Satyr.

ning, at 3 engang skulle modtage eders Henselse i Skærildens Lidelser.

Ved vor næste Forsamling ville vi tale med hverandre om Bodens h. Sacramente.

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Missionens herlige Dage ere forbi; første Fuledag Form. efter Levitmesfen aabnede Høiærv. Pater Zurstrassen Rækken af de tydske og Høiærv. Pater Roh om Midd. af de franske Missionsforedrag og saa blev daglig om Form. Kl. 10 og om Aftenen Kl. 8 holdt en Conferents i det tydske og om Middagen Kl. 12^{1/2} i det franske Sprog, indtil hellig tre Kongers Dag, hvor Pater Roh holdt den sidste tydske Prædiken om Efterm. Kl. 4, som fulgtes af en høitidelig Slutningsandagt med Te Deum. Samme Dags Aften Kl. 7 tiltraadte de ærværdige Patres Tilbagereisen. — Hver den, som med nogen Opmærksomhed har hørt Foredragene, maa vistnok istemme vor Dom, naar vi sige, at det var det meest Fuldenbte, man kan tænke sig i den religieuse Bestalenhed; Pater Roh's apologetiske og strengt videnskabelige Foredrag, især i det franske Sprog, vare aldeles egnede til ikke alene at opløse den kristelige Forstand om de vigtigste Grund- og Fundamentallærdomme i Christendommen, at gjøre enhver som helst Tvivl saa at sige umulig, men ogsaa at opløste Hjertet, ja begeistre for Religionens Herlighed, Sandhed og Skjønhed; vi ere overbeviste om, at Ingen har hørt hans aandrige Foredrag uden at opfyldes med en opløftende navnløs Glæde over og inderlig Taknemmelighed mod Gud for den uskatteerlige Lykke og Naade, som i vor hellige Religion bliver os tildeel; ja sandelig, man kan være stolt af at bekjende sig til en Religion, en Kirke, der straalere i saa herlig en Glæde, og kan kun med dybeste Beemod og Medlidenhed tænke paa de mange af vore ulykkelige Medmennesker, som enten formedelst Uvidenhed eller andre Hindringer savne de Betsignelser og den uudsigelige Lykke, vi besidde i vor gud-

dommelige Religion. Med skarpeste Logik udvikledes Kirkenes Læresætninger om Guds Existens, om Sjælens Udødelighed, om Troens Nødvendighed, om Jesu Christi sande Gudsdom (en af de meest opløstende Betragtninger!) om Bibelens guddommelige Troværdighed, om den sande Kirkes Kjendetegn, om Petri Primat, og Pavedømmets Velsignelser, om det allerhelligste Alters Sacramente (med den høitidelige Afvig!), om det h. Offer, om Skriftemaalets guddommelige Indstiftelse og Nødvendighed, om Afslad, om Forsoningen, om Jesu Christi Midlerembede (paa Fransk, et overordentlig ephøiet og begeistrende Foredrag!), om Dyrkelsen af den allersal. Jomfru og Gudsmoder (en af de mest indtagende Betragtninger!) og sluttelig om Jesus Christus som Grundlag for al Frelse og Lykke i Tid og Evighed. Pater Zurstrassen talede med overordentlig Kraft og Varme om Menneskets Bestemmelse, om Synden, om Døden, om den Christnes almindelige og særlige Standspligter, om Maaden at skrifte paa, om Søndagens Helligholdelse, og betegnede saaledes ganske nyie den Vei, den omvendte Synder har at vandre for at naae sit lykkelige Maal — Himmelen. Søndagen d. 4. Jan. Efterm. Kl. 3 blev den h. Korsvei eller Via crucis*) høitidelig oprettet i Kirken under overordentlig talrig Deeltagelse fra alle Troendes Side; den vil saaledes være et varigt Mindesmærke om den hellige Naadetid og tjene til ret ofte at opfriske de fromme Sindsstemninger og Indtryk, den har vakt. At Missionen virkelig havde vundet Alles ubeelte Bifald, derom vidne de talrige og stedse voxende Besøg og den spændte Opmærksomhed og lydløse Stilhed, med hvilken det talrige Auditorium lyttede til de fromme Fædres herlige Ord, derom vidne navnlig ogsaa de hjertelige og varme Affledshilsener, som bragtes dem af de Hundreder af Troende, som efter Slutningsandagten deels indfandt sig i Præstegaarden, deels endog meget talrigt havde begivet sig ud paa Banegaarden, hvor de overøste de gode Fædre med de umiskjendeligste Beviser paa den hjerteligste Hengivenhed og Taknemmelighed. Men i Sandhed, al menneskelig Taknemmelighed vil her dog aldrig være istand til at afbetale den Gjæld, i hvilken vor Dienighed staaer til disse to Guds Mænd; de have i de sidste 14 Dage bogstavelig offret sig for os alle og i deres Ansigts Sved, med næsten overmenneskelig Anstrengelse dyrket denne Deel af Herrens Viingaard; men vi vide ogsaa, at de ikke have søgt nogen timelig

*) Af de dertil hørende Bønner og Sange er første Dypag bleven udsolgt; et andet Dypag vil snart forlade Pressen.

eller menneskelig Løn, men deres eneste Ønske og Maal var og er kun Guds Forherligelse og Sjælens Frelse, og at dette ogsaa virkelig er opnaaet, derom er der ikke nogen Tvivl. Maatte Herren engang i Himmelen rigelig belønne dem for Alt hvad de have gjort og virket for os!

Asien. En protestantisk Missionsaars Behageligheder. „Augsb. Allg. Ztg.“ indeholder i Tillæg Nr. 311 en Artikel „Protestantismen i Asien“ fra sin (naturligviis protestantiske) Correspondent i Constantinopel, som interessant belyser det protestantiske Missionsvæsen. Vi oversee det temmelig mangelfulde Beviis paa „at Protestantismen i Armenien, Medien og Turbistan gjør ret glædelige Fremskridt“ — og meddele kun Slutningen af hiin Artikel:

En (protest.) Missionsaars Stilling i Tyrkiet er forøvrigt ikke saa opoffrende, som maastee fromme Damer forestille sig det, og mangen høilærd men slet lønnet Landsbyprest turde med et misundeligt Suk see hen paa sin christelige Stalbroder, som har en Gage af 2—3000 Dollars, boer i et af de prægtigste Huse i Byen, har et Taffel fuldt af Vækkerier (Viin undertagen) og en Gaard fuld af Kalkuner og Høns. Endnu bedre have det engelske Missionssejlskabs Apostle det. De ere prægtigt lønede, med en aarlig Gage af 1000 Pd. Sterl. (8000 Rdlr.) hengive sig til alle Forlystelser, gaae paa Jagt, drikke den bedste Viin, kort sagt leve i Fryd og Glæde og arbejde saa godt som Intet. eller i det Højeste kun til deres Fornøielse. To af disse Herrer, omvendte Israellitter fra Schneidemühl, havde under en ti aarig Virksomhed i Bagdad, hvor der gives 20,000 Tøder og 6000 østerlandske Christne, kun omvendt til den evangeliske Kirke, en eneste Tøde, og denne var deres Tjener. De pinte og plagede Missionsaarer klage ved et Glas Sherry bittert over Folkets Haardhjertethed, men paastaae ikke desto mindre: Tiden til at prædike i Skolen og paa Gaderne, er forbi, og hvo der har lyst at blive Protestant, bør gjøre dem deres Opvartning eller i Guds Navn fare til S.

Hovedbetingelsen for en Missionsaair er, at han er gift; dør hans Kone, saa er han uførtøvet forpligtet til, at tage en anden, og erholder til dette Endemaal en længere Forlov til at reise hjem. Denne Bestemmelse beviser, at det fortrinnsviis ere rige Damer, som befordre det fromme Værk, men herved letteligen blive førte bag Lyset. De amerikanske Missionsaarer derimod opfylde deres Pligt, og enhver Reisende roser desuden deres Gæstfrihed, med hvilken de modtage og beværte Euro-pæerne i hine Lande uden Comfart og Hoteller; dersom ingen

Gjæster indtræffe, saa besøge de sig selv indbyrdes paa de forskjellige Stationer. Deres Huusgeraad og mange gode og nyttige Ting, selv Spisevarer modtage de som Gave fra Selskabet, og dette i saa rigeligt Maal, at en Hr. Parson kunde holde sit Indtog i Siraf med to og halvtredstindhve svært belæstede Muuldyr.

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 11. Januar. — 1ste Søndag efter Epiphani. — Form. Kl. 7, 8 og 12 lille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.
- Søndagen d. 18. Januar. — 2. Søndag efter Epiphani. — Broderskabet til Maria's b. Sjerte. — Yigesem jorr. Søndag.
- Paa Sognebagene lille h. Messe Kl. 6, (6½ i Sct. Josephsøstrenes Huuscapel paa Toldbodveien) 7, og 8½; om Torsdagen sidste h. Messe med Udskilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form fra Kl. 7—1 samt paa Sognebagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skrifte-maal.

NB. Titellbladet og Indholdsfortegnelsen til 10. Aargang kunde af Mangel paa Tid ikke gjøres færdig denne Gang, men vil følge med Nr. 2.

„Scandinavisk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankensteiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de hgl. Bøfkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

E. Trier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 2.

Søndagen den 25de Januar.

1863.

Indhold: To Grave (sluttes). — Fortjener Kirkestatens Regjering Vebredelsen for Uduelighed eller Esterladenhed? — Kirkelige Efterretninger: Italien. England.

To Grave.

En Fortælling efter det Franske.

Det var i Sommeren af Aaret 1846. Jeg opholdt mig paa en ikke langt fra Paris beliggende Villa, som tilhørte en mig nær beslegtet Familie. I mine Barndomsaar havde jeg ofte i lang Tid opholdt mig der, men siden den Tid havde mine Livsomstændigheder holdt mig fjern derfra. I nogle Miles

Afstand derfra ligger en større Landsby, som efter det almindelige Rygte og min egen Erindring havde befundet sig i den usleste Tilstand, men nu skulde have faaet et heel andet Udseende. Der befandt sig, hvis Rygtet fortalte sandt, en høist mærkværdig Mand, der pirrede min Nysgjerrighed, og hvis Bekjendtskab jeg agtede at gjøre. Det var Landsbyens Præst, om hvem der fortaltes vidunderlige Ting; Nogle ansaae ham for en Trolldmand, der var istand til at gjøre selv det Umulige muligt; Andre sagde om ham, at han var en af Gud sendt Helgen og Undergjører. Han havde uden alle voldsomme Midler høiet en i høieste Grad modstræbende, fjendst, hadst Befolkning under sin aandelige Villie og gjort den lamfrom; han havde, uden selv at eie noget, bygget en Kirke, og grundlagt flere veldædige Anstalter; han havde banlyst den frivollste Vantro og den dybeste sædelige Fordærvelse, som hidindtil havde havt deres Hjem her; han havde iblandt forhen fattige og lade Mennesker tilveiebragt Vindstibelighed, Flid, Velstand og Riigdom. Jeg maatte overthde mig selv om dette Vidunder, jeg maatte lære at kjende denne, som det syntes, ganske overordentlige Mand, dette aandelige Genie; jeg maatte spørge ham, af hvilke Midler han havde betjent sig, for under saadanne Omstændigheder at opnaae saadanne Resultater.

Saa tog jeg da en skøn Morgen min Jagtbøsse under Armen og begav mig paa Veien til det Sted, hvor hiin Trolldmand eller Helgen, eller hiint Genie, som jeg selv var tilbøielig til at betegne ham, udfoldede sin ubegribelige Virksomhed. Snart saae jeg langt borte kneise Taarnet af den nybyggede Kirke. Jeg havde en smuk Udsigt og for at kunne nyde den i al Magelighed, satte jeg mig ned paa en grøn af Træer beffhygget Bakke. Da hørte jeg pludselig i min Nærhed Støi, Larm og Hundegjoven. Jeg reiste mig, ledte efter Aarsagen og saae ned ved Fodstien en Præst, der blev forfulgt og angrebet af flere unge Mennesker og to store Hunde. Stene fløi mod hans blottede Hoved; Hundene havde allerede sønderrevet hans Kjole, og bleve af de unge Mennesker ophidsede til yderligere Angreb. Jeg foer op i største Vrede; jeg lagde min Bøsse an og vilde

skyde paa disse Skurke. Men Præsten greb mig fat ved Armen og Nibbingene toge Flugten.

„Benedictus, qui venit in nomine Domini ¹⁾!“ ubraabte den Ræddebe; „De kom just endnu til rette Tid, for ved Deres Mellemkomst at bevare disse unge Folk fra at begaae en Forbrydelse. Men, min Herre, De er altfor hidsig; jeg troer, De vilde virkelig skyde.“ Jeg besvarede ikke disse Ord; thi jeg saae, hvorledes Blodet flød ned af hans Hoved. „Min Gud, De bløder,“ raabte jeg, „disse Nibbinge have saaret Dem i Hovedet. Mon det er betydeligt?“

„Ak nei,“ gjennælede han blidt, idet han aftørrede Blodet med Lommestørklædet. „Jeg har nok selv ridset mig paa Hækken.“

„Kom!“ sagde jeg; „saadaane Misgjerninger tør ikke blive ustraffede. Jeg vil opføge Mairen (Byfogden), jeg vil lade tugte disse Umennesker.“ —

„Jeg takker Dem for Deres Deeltagelse, min Herre!“ svarede han; „men det vilde ikke passe sig for mig at søge Hevn. Og saa vilde det dog være forgjæves. I Landsbhyen hisset vilde man ikke ansee det for en Forbrydelse, at myrde en Præst, ijerdeleshed mig.“

Jeg betragtede Manden nu med dobbelt Opmærksomhed. Han kunde være omtrent i de treds, var mager og udtæret, Panden rynket, en vis Sørgmodighed og Melankoli var udpræget i hans Ansigt; han maatte have taalt megen Kummer; men Dine og Ansigtstræk vare saa uskyldige, saa velvillige, saa venlige, den hele Holdning og Stikfelse saa ædel og trofkyldig, at man ikke begreb, hvorledes denne Mand kunde være Gjenstand for et saadant Had, en saadan Forfølgelse.

„Hvad har da bevæget disse Mennesker til at behandle Dem saaledes?“ spurgte jeg.

„Oplysning og Democratie have arbeidet her iblandt Folket,“ svarede han; „de hade og forfølge rasende alt Geistligt og Præsteligt, og mene, at det er noget Stort. Jeg har ogsaa af-

¹⁾ Betsignet være Den, som kommer i Herrens Navn.

holdt et Par fromme og velhavende Piger i mit Sogn fra at gifte sig med nogle kaade, forgjælbende Ungkarle hift henne, som vilde have gjort dem ulykkelige. Da man spurgte mig til Raads, maatte jeg sige min Mening. Grund nok, til at hade mig til Døden, og, om muligt, at ombringe mig."

"Men, Herr Pastor, hvordan kunde De dog vove Dem herud?"

"Der var blevet sagt mig, at en gammel Bone, som jeg kjender, laa for Døden og ønskede at tale med mig. Jeg frygtede rigtignok, at dette var en Fælde, og at man kun vilde mig til Livs; men Foregivendet kunde jo ogsaa være Sandhed og saa holdt jeg det for min Pligt at gaae. Dog nu er jeg i Sikkerhed; her beghuder mit Sogn; fra dette Sted af ere Alle stemte paa det Venligste mod mig og De behøver ikke længere at uleilige Dem, ifald De gaaer denne Vei for min Skyld."

"Jeg gaaer til M... , og dette er jo, hvis jeg ikke tager feil, Veien derhen."

"Bistnok. Jeg er Sognepræsten i denne Landsbby."

"De er Sognepræsten til M...? Hvor smukt! Da er det Dem, som jeg agter at gjæste."

Den gode Mand yttrede den hjerteligste Glæde over, at jeg vilde see ind til ham. Jeg meddeelte ham nu, at Rhygtet om hans vidunderlige Gjerninger havde ført mig til ham, og at jeg gjerne vilde faae at vide af ham, af hvilke Midler han havde betjent sig, for at opnaae saadanne Resultater. Han saae paa mig med et smerteligt og ydmygt Udtryk i sit Blik og sagde: "Al, min kjære Herre! Jeg selv er Intet og formaar Intet. Vel er der her udrettet noget forholdsmæssig Stort og Overordentligt; en Bygning er bleven opreist, som man maa forundre sig over, naar man veed, hvorledes det før har staaet til her. Men denne Bygning er bygget — paa to Grave. Det ere Gravene af to Engle i menneskelig Skikkelse — jeg skal føre Dem til dem; jeg vil fortælle Dem Alt, hvis De vil have den Godhed at høre. De vil da see, hvor ringe Fortjeneste jeg kan tilskrive mig selv af alle disse Forandringer." To store Lærere

stode i hans Dine, medens han saaledes talte, og der fulgte en Pause, medens vi Begge gik tausere ved Siden af hinanden.

Vi vare endelig ankomne til Maalet. Jeg gjenkjendte ikke Landsbyen; saaledes havde den forandret sig. Jeg bemærkede, at Alt her havde et heelt andet, et meget reenligere Udseende, end det var Tilfælde i alle andre Landsbyer af Omegnen, som jeg kjendte til.

Pastoren blev hilst af Alle, der mødte ham, hilst med ærefrygtsfuld Venlighed; Børnene nærmede sig ham med den største Glæde og Trosthyldighed, for at faae et venligt Ord, et Kjærtegn af ham. Det var et aldeles patriarchalsk Forhold, som jeg overalt opdagede her. Præsten var her i sit Kongerige og dette var tillige hans Familie. Jeg httrede min Glæde herover. „Dgfaa her,“ sagde han, „har man før kastet med Steen efter mig, og endnu bedre truffet end hist. Ja, dette Sogn var endnu meget mere fordærvet og fjendtliggindet, end hiint er. Men denne Forandring er ikke mit Værk. To Engle . . . to Grave . . . ikke jeg.“

Min Nysgjerrighed var stegen til det Høieste. „To Engle . . . to Grave . . . ikke jeg!“ Disse Ord gjenløde ideligen for mig og holdt mig i en vedvarende Spænding, indtil jeg ved Præstens nærmere Meddelelser var kommen til deres Forstaaelse.

„Det var omtrent saamtidig med Julirevolutionen 1830,“ saaledes fortalte han mig, idet vi gik videre, „da jeg blev sendt til dette Sogn. Min Forgænger var bleven udplyndret og forjaget. Jeg maatte vente at dele samme Skjæbne med ham. Efterat jeg var ankommen og flyttet ind i min Bolig, erholdt jeg hver Aften en Rattemusik. Jeg stod ganske isoleret. Ingen omgiffes med mig. Mairen (Borgermesteren) lukkede sit Huus for mig; den meget oplyste og af denne sin Dplysning brautende Skolelærer, og selv Degnen, ligeledes en Fritænkter og stor Dranker, der paa Grund af sin Levemaade er gaaet tilgrunde, opførte sig mod mig paa den meest frastødende og fornærmende Maade. Hele Befolkningen havde kun Spot, Haan, Fornærmelse, ja selv

haandgribelige Mishandlinger tilovers for mig. Børnene forfulgte mig med Skrig, de unge Menneſker med Steenkast, Dvinberne udtrykte mig idetmindſte ved Lader og Gebærder deres Had. Mere end eengang blev jeg betydelig ſaaret. I Kirken befandt jeg mig i fuldstændig Eensomhed, thi Ingen besøgte den; at bivaane en hellig Meſſe eller Prædiken, blev anſeet for en Skam. Det var en brøſtfældig, forfalden Bygning, hvor Gudstjenesten ſkulde holdes; Vinduerne vare ituſlaaede, overalt Spor af forſættlig Ødelæggelse. Jeg lod paa egne Omkoſtninger reſtaurere Hovedvinduet paa Choret. Det blev ſtrag ſlaaet ind, og Stenene, hvormed man havde ødelagt det, be-
dækkede Alteret. Jeg kunde Intet ubrette. Da jeg havde vovet at pleie et Par af hele Verden forladte Fattige og Syge og forſynet dem med nogle ſimple Lægemidler af mit lille Huusapothek blev jeg af Diſtrictslægen og Apothekerne indviklet i en Proceſ. Da jeg vilde undervise et Par Dreng, ſagſøgte Skolelæreren mig. Jeg blev paa Grund af ſaadanne Ting idømt Pengebøder. Det varede tre Aar. Hvilket elendigt Liv førte jeg i diſſe ſørgelige tre Aar! Men nu kom de kjære himmelfke Væſner, ſom Gud havde ſendt hid, — dog ikke for at føre her et Liv fuldt af feierkronet Virkſomhed og at ſee Frugterne af deres gode Gjerninger — nei, men for at lide og døe og derved grundlægge denne vidunderlige Metamorphoſe.“

Vi ſtode foran Præſteboligen. „Jeg vil føre Dem,“ ſagde Præſten, „til det Sted, ſom næſt Kirken og Alteret er mig det helligſte. De fortjener det. Der ſkal jeg give Dem de nærmere Dplysninger.“

(Sluttet.)

Fortjener Kirkestatens Regjering Vebreidelsen for Uduelighed eller Efterladenhed ?

Det romerske Tidsskrift „Osservatore romano“ indeholder en udsørlig Artikel om „den pavelige Regjering's foregivne Uduelighed.“ Vi meddele her nogle af denne Artikels vigtigste Steber.

„Det har altid været Kirkens Fjenders almindeligste Middel, at anklage den pavelige Regjering for Uduelighed eller Efterladenhed, for saaledes i Udlandet at bringe den i ondt Rygte. Snart skildrer man den som svag af Charakter, stationair af System, reaktionair af Princip, snart fremstiller man den som Fjende af ethvert moralsk og materielt Fremskridt; snart paastaar man, at dens Forvaltning er et Chaos, som ingenlunde svarer til Nutidens sociale Fordringer og at den i tolv Aar ikke har gjort Noget for Industri, Handel, offentlig Velstand og Folkeunderviisning. Omkring den er Alt i Bevægelse, skrider Alt fremad: den alene, ved sine Troesartikler og ved sin kanoniske Ret fordømt til Ubevægelighed, holder fast ved forældede Traditioner og sidder i Middeldalberens Rust, saa at en alvorlig Statsmand nylig turde sige, at de Paven troe blevne Uudsaatter havde Arfag til at misunde dem deres Lykke, som ere blevne befrieede fra hans Herredømme.

Disse mangfoldige Former af en og den samme Beskyldning ere gamle, ligesaa gamle, som selve Planen, at styrte Pavens verdslige Magt, de have havt Tid for at gaar igjennem Verden og Verden har formedelst deres uophørlige Gjentagelse endelig modtaget dem. Flere end een af de Troendes gode Tro er bleven gjort vakkende, og medens Englænderen Disraeli kalder Pavens Regjering vildblebet og unyttig, hører man de Troende at jamre over dens mangfoldige Skrøbeligheder og fordre Reformer, som den maatte indføre, om det end kun var for at paalægge Kirkens Fjender Tausshed.

Seierriig har man svaret paa disse Spørgsmaal . . . Al- ligevel tier Bagaaffelsen ikke. Den er saa let at udbredes, saa

vanffelig at udryddes! Den har jo for sig i Europa 800 Tidsskrifter, som staae i Revolutionens Tjeneste, og Sandheden har kun et lille Antal under sin Fane. Det er Vagvastelsens hemmelighedsfulde Kraft og Seighed. — Svaret er isøvrigt let. Naar man vil forsvare den h. Stol, er Kjendsgjerningernes simple og usminkede Fremstilling aldeles tilstrækkelig. — Efterat Pius IX. var kommen fra Gaëta tilbage til Rom, blev under 10. Septbr. 1850 Forvaltningen deelt i sex Ministerier: Ministrene holde daglig deres Møder under Statssecretairens Forsæde, som promulgerer Lovene og i Souverainens Navn forhandle med de øvrige Magter. Samme Dag blev Statsraadet indsat, bestaaende af ni ordentlige og sex overordentlige Raadmænd, under en Cardinals Forsæde, som bestæftiger sig med Lovudkast, med Lovens Interpretation, med Competentspørgsmaalet iblandt de forskjellige Ministerier, med Municipaliteter o. s. v.

Den 28. October blev Stats-Consultaen for Finantserne oprettet og neppe en Maaned senere blev Provindsernes og Communerens Forvaltning baseret paa saa liberale Grundlag, som saadanne kun i meget saa europæiske Stater kunne findes. Desuden blev Roms Communalbestyrelse reorganiseret, idet man dannede en Magistrat af fire og fyrgethyve Medlemmer, hvis ene Halvdeel blev valgt af Adelen og den anden af Borgerstanden.

Det er aldeles falskt, at den pavelige Regjering mangler al Lovgivning. Handelslovgivningen er næsten ganske dannet efter den franske; Straffe- og Civil-Lovbøgerne har man allerede tidligere underkastet en frijndet Revision; Statsraadet reviderer netop nu de første paany, medens en Commission af Retslærde beskæftiger sig med Civil-Lovbogen.

Hvad Statsembedsmændene angaaer, saa var Ansættelsen af Rægsfolk allerede før det piemontesiske Rovanfald bleven saa almindelig, at der iblandt 7,124 Civilembudsmand fandtes 7,000 Rægmænd med en Sold af 1½ Millioner romerske Daler, medens 124 geistlige Embedsmænd kun oppebar 100,000 Daler. Paa den anden Side findes blandt de for hele Kirkens Forvaltning oprettede Øvrigheder 317 Rægmænd og kun 158 Geistlige.

Negjeringen har indgaaet Postcontracter med Østerrig og Frankrig, Handels- og Skibscontracter med alle Stormagter og desl. Agerdyrkningen er en Gjenstand for uophørlig Omhyggelighed. De pontinske Sumpe, de af Ostia og Ferrara, ere delvis blevene udtørrede og atter opdyrkede. Agerdyrkningskoler bleve stiftede i Perugia og Bologna; Pius IX. oprettede paa egen Bekostning den i Rom, som tæller flere end hundrede Elever; en Lærestol for Agricultur blev oprettet ved Universitetet; den botaniske Have blev forstørret og fuldkommet; et Have dyrknings selskab blev grundet samt en Communal-Planteskole o. s. v.

Industrien har udviklet sig i det samme Forhold. Man paaستاer gjerne, at der ikke gives Manufacturer i de pavelige Stater og at Pavens Undersaatter ikke have andre Hjælpemidler end de skammelige Skatter, som de kræve af de Fremmede. Det er en storartet Vildfarelse. Industriens Virksomhed er forholds-mæssig lige saa betydelig som i de øvrige meest fremskredne Stater: der gives en Mængde Papiir-, Lys-, Vox- og Glasfabriker, Sukker-Raffinaderier, Fabriker af brændte Leerverer, kunstigt Marmor, af Værrebs-, Silke-*) og Uldvarer o. s. v., Fabriker, som alle ere forsynede med Dampmaskiner.

Ligeledes ere nye Forbindelsesveie aabnede, de gamle forbedrede, og saa mange til Lands som til Søes; Skibsfarten er bleven meget betydelig, Fyrtaarne byggede; Havnene har man udvidet efter den moderne Videnskab og gjort større og sikrere o. s. v.

I Rom selv kan man ikke gjøre et Skridt, uden at see Navnet Pius IX. paa offentlige Monumenter; næsten overalt er Gasbelysning indført, Murene ere atter blevene restaurerede, Portene forskjønnede, Gaderne ere udvidede, saavidt det var muligt, den offentlige Promenade paa Pincio prydet paa det Smagfuldste. De fleste Congregationer have nu for Tiden

*) Silkeproductionen har en aarlig Værdi af over 2½ Million Daler, og Uldproductionen 1½ Mill. Daler. Med Udlandet omsættes aarslig Varer til en Værdi af 48 Mill. Daler, deraf Udførselen c. 22 Mill. Daler.

deres Sæde i Cancellipaladset; et Hotel er kjøbt, for der at oprette Bureauet for Handelsministeriet og det for de skjønne Konster og offentlige Arbeider; Finantsministeriet har faaet Plads i Paladset Madama, de øvrige Justits- og Polititribunaler i det vidtløftige Palads af Monte-Citorio. Endelig har den h. Fader, understøttet af en riig Privatmand, ladet bygge Bopæle for den arbejdende Klasse.

Roms Belgjørenhedsanstalter ere berømte*). I de sidste tolv Aar ere tre store Fattighuse blevne stiftede i de fattigste Qvarterer Regula, Trastevere og Monte; de Børn, som ved Cholera havde mistet deres Forældre, bleve pleiede med Omhu; i Bologna og Ferrara bleve nye Døvstummeinstituter oprettede, medens de i Rom paa al mulig Maade bleve fuldkommede og understøttede; Anstalten for Sindsvage, Hospitalerne di S. Spirito, di S. Salvatore. og di S. Giacomo bleve forstørrede og re-

*) Af Roms mange milde Stiftelser for Syge og Fattige ville vi her nævne følgende: Arciospedale di S. Spirito (Helligaands-hospital), stiftet af Innocents III. 1204, med 1616 Senge, hvor aarlig mere end 13,000 Individier erholde Pleie og Hjelp, og hvortil hører et Museum for Anatomi og et Museum for Naturhistorie; Erkehospitalet di S. Salvatore (576 Senge); St. Giacomos Erkehospital (584 Senge); St. Maria's Erkehospital (157 Senge); Erkehospitalet di S. Gallicano (238 Senge); Erkehospitalet di S. Rocco; den h. Trefoldigheds Erkehospital for Pilegrimme og Reconvalescenter (488 Senge); Idiethospitalet (420 Senge); de 9 Nationalhospitaler for Syge af forskjellige fremmede Nationer, St. Johannishospitalet for syge Mænd; Jerusalemordenens Hospital for Militaire (500 S.); Hospital for fattige Blinde og Krøblinge; de 4 Stiftelser til Syges Understøttelse i Hjemmet; St. Gallahospitalet (Natteasyl for fattige Mænd); St. Luigihospital (Natteasyl for fattige Qvinder); Stiftelsen for fattige Enter; de 17 milde Stiftelser til Understøttelse af Fattige i Hjemmet; de 14 Stiftelser til Understøttelse af fattige Piger; de 3 Stiftelser til de Fattiges Forsvar; Arbeidsstiftelsen for Fattige; og det pavelige Assistentshuus (Monte di Pietà), der mod Pant udsaaner Summer, der svare til $\frac{2}{3}$ af Pantets Værdi og slet ingen Rente tager af Paaen under 30 Daler, og kun 5 pCt. af større Summer. (Karup's Universalgeographie S. 260.)

staurerede, medens Understøttelsens Commission aarlig uddeler 600,000 Daler til de Fattige, skjøndt den pavelige Skat er hderst ringe. I trange Tider kjøber Staten Korn paa fremmede Markeder, lader det male paa egen Befestning og sælger da Brødet til de Fattige for moderat Priis.

Fængselsvæsenet, som aldrig er bleven bedømt for at være daarligt, er blevet gjort betydeligt fuldkommere i alle Kirkestatens større Stæder*).

Pavens Civilliste beløber sig til henved 1,100,000 Rdlr., hvoraf han anvender mere end Halvdelen til Barmhertigheds-gjerninger, som Gud alene kjender og vil belønne. Hvortil den anden Halvdeel bruges, ville vi senere forklare.

Vi gaae til Underviisningsvæsenet. De fem Provindsler, af hvilke Kirkestaten før Piemontesernes røverste Indfald bestod, tælle 1219 Landsbøyer. I Aaret 1859 fandtes der 2993 Elementarskoler for Drengene med 70,000 Børn, 107 Gymnasier eller Seminarier med 5876 Elever; der gaves 1892 Skoler eller Pensionater med 53,343 Piger. Selve Rom tæller 53 Sognekoler, 14 Aftenkoler og desuden en Mængde Privatskoler for begge Kjøn. Der findes i Rom ikke et eneste Barn, som ikke gratis nyder den offentlige Elementarunderviisning. Pius IX. har oprettet ved Universitetet i Rom (della Sapienza) Bærestole for Archæologi, høiere Philosophi og Agerdyrkning; han har forstørret de anatomiske, zoologiske, metallurgiske, physiske, kemiske og mineralogiske Cabinetter og anvendt betydelige Summer til at gjøre Universitetets (Sapienza) og det romerske Collegiums Observatorier fuldstændige. I det sidstnævnte Observatorium er som bekjendt den elektriske Telegraphi først bleven an-

*) Fængslerne ere forholdsviis milde; med Undtagelse af Baretægt-fængslet (carcere di prevenzione) i Castellet Engelsborg, der dirigeres af en Generalcommandant, dirigeres de andre af Geistlige eller barmhertige Selskaber; der findes desuden i Rom 2 Forbedringshuse, 3 Bods-fængsler for faldne Dvinder (ritiri per donne penitenti) og 3 Fængsels-selskaber for Barmhertigheds-gjerninger mod Fanger og Domsældte.

vendt paa Meteorologien, medens Frånkrig senere fulgte dette Exempel. De geistlige Studier ere, takket være Paven's Gavmildhed, i blomstrende Tilstand; det er tilstræffeligt at bemærke, at 1,100,000 Rldr. bleve brugte kun til at oprette et Seminarium (Seminarium Pium). Den kirkelige og profane Archæologi have fundet en overordentlig Fremgang; Opgravelserne paa Via Appia, i Ostia, paa Via latina og Forum romanum, Arbejderne for at befrie Pantheonet fra de det vanzirende Huse og at befæste Colossee, som paa flere Steder truede med at indstyre; Trajansbuens Restauration i Benevent, Reparationen af Galla Placidia's Mausoleum i Ravenna, af Concordia-Templet i Spoleto, af Tarquinius Mausoleum i Correto, af Castor og Pollux Templet i Cori o. s. v., det ere Foretagender, om hvilke de tilkommende Generationer ville tale med Beundring. Med Hensyn til den kirkelige Archæologi nævne vi kun: det nye christelige Musæum i Lateranet, Arbejderne i den h. Calixtus', den h. Alexander's, den h. Agnes' Katakomber og paa den h. Stephan's, Alexander's, Laurentius', St. Maria degli Angeli Basiliker, paa Diocletian's Thermer, paa den h. Agnes' Kirke ved den nomentanske Bei; de christelige Indskrifter's Samling ved Hr. von Rossi, og de christelige Monumenters Publikation af P. Garrucci.

Paven's Paladser ere ikke alene Paven's Boliger, men de indeholde ogsaa Museer, der ere opfyldte af de fortrinligste Værker. Pius IX. har ladet restaurere Raphael's Loggier, udsmykke Bibliotheket paa det Herligste, bringe Malerierne i et mere passende Locale, udvide Mosaikfabriken, hvis Væge ikke findes i Verden, og ladet opføre hiin Trappegang, som med Ret kaldes den kongelige, og som er den skjønneste, Phantasien har kunnet tænke sig for en Paven's Palads.

Heller ikke tør man glemme de colossale Arbejder paa den h. Paul's Basilika. Façaden, som man nu har begyndt paa, vil komme til at koste Paven 80,000 Rldr. Han alene bestrider desforuden Udgifterne ved den h. Laurentius' Kirkes, Kirkegaardens, St. Maria Maggiore's og St. Salvador's Restaurationer: paa sin egen Bekostning har han ladet bygge Kirken i

Porto d'Anzio, i Sinigaglia, i Cattolica, og ydet Bidrag i bethdelige Summer til at restaurere den h. Franciscus' Kirke i Ferrara, den h. Clara's i Asisi og den h. Rosa's i Viterbo. Den h. Petroniuskirkes Façade i Bologna blev ligeledes bygget paa hans egen Bekostning, og kostede 200,000 Rdlr. Pellegrimo Rossi's Monument i Cancelliets Kirke, Tasso's i St. Onofrio, Gregor XVI.'s i Peterskirken, og det som man nu for Tiden opreiser i Laterankirken til Gæde og Minde for de Faldne i Kampen ved Castelfidardo have ligeledes Pius IX. at takke for deres Oprindelse.

Naar man tager Hensyn til Kirkestatens Befolkning, er Paven's Civilliste den mindste af alle europæiske Fyrsters, fordi han under Titelen: „Bedligeholdelse af h. Apostoliske Paladser“ neppe modtager 1,100,000 Rdlr. Med denne Sum dækkes Stats-Secretariatets og de andre Ministeriers Omkostninger, Runtiernes (Gesandternes) Honorarer, Bibliothekernes, Museernes og Galleriernes Bedligeholdelse. Dette udgjør idetmindste en Fjerdedeel af hele Summen. En anden Fjerdedeel kommer paa Cardinalernes Gage og paa Omkostningerne for de kirkelige Congregationer o. s. v. Paven selv har kun henved 600,000 Rdlr. tilovers for de Apostoliske Paladser's Bedligeholdelse, for Nobelgardens, Schweizergardens og Hoffets Bekostninger og til veldædige Diemed. Udgifterne for den h. Faders personlige Fornødenheder beløbe sig dagligen til henved 2 Rdlr.

Kirkelige Efterretninger.

Italien. Le Monde udkaster et gyseligt men sandfærdigt Billede af Tilstandene i det „ene Italien“, af Blodsudgydelsen i Neapel, af Anarchiet i Regjering og Parlament, af den stedse ftigende Nød i Finantser, af de firfолde Skatter og Afgifter, af

Kirkegodssets Rov og Plyndring, af den personlige Usikkerhed o. s. v. og vedbliver dernæst paa følgende Maade:

Man spørger sig selv naturligviis, hvorledes Frankrigs liberale Blade kunne tage under deres Beskyttelse og Forsvar saadanne Tilstande i det „ene Italien“, isærdeleshed naar man veed, at den „italienske Eenhed“ kun er i Englands Interesse, følgelig anti-fransk. Med ligesaa stor Forundring seer man, at Belgiens liberale Presse med samme Varme forsvare „Indlemmelsens Politik“, og endeligen gives der maastee i hele Europa ingen betydeligere Stad, hvor der ikke findes et mindre eller større garibaldiisk-mazzinistisk Blad, som forsvare saadanne Grundsaetninger, og fører den samme Tale som „Drøbrene“ i Paris og Briissel. Hvorfra hidrører vel denne rørende Overeensstemmelse mellem Folk af saa forskellige Lande? Svaret er paa rede Haand. Siden Forkastelsen af Forliget i Villafranca, staaer Italien under de hemmelige Selfabers Herredømme; Alt skrider frem paa Revolutionens Bane, d. v. s. ved hvilketomhelst Middel stræber man at opnaae det eneste høieste Endemaal, som Revolutionen har havt siden den saakaldte Reformation: at styrte Paven, at styrte Katholicismen. Rom som det nye Kongerige Italiens Hovedstad betyder kun saameget som: ingen Pave i Rom, intet Overhoved for Kirken, ingen Katholicisme! Dette er de italienske og belgiske Trimmeres Valgsprog, som Medlemmerne af de hemmelige Selfaber i hele Europa efterkomme med blind Lybighed. „Et enigt Italien“ — dette Ord er et velkomment Løsen for de hemmelige Selfaber; thi det giver dem Paaskud til at fordre Rom i Folkerettens Navn, som man stiller ligeoverfor Pavens helligede Net, og at fremstille Pavekongen som Folkfrihedens, Oplysningens og den moderne Civilisations værste Fjende. Hvad man altsaa har til Endemaal er ikke Italiens Eenhed, men Pavedømmets Kuldkastelse, den katholske Eenheds Tilintetgjørelse — hiin store Klippe, mod hvilken hidindtil alle Vantroens Bestræbelser ere strandede: Seiren er kun mulig for denne Vantro, naar Christi Statholders Stemme ikke gjenlyder mere og taler til Verden fra Vaticanets Høide. Den sande Kamp, den virkelige Strid hersker altsaa ikke, som Nogle synes at troe, mellem Nizza og Nicafoli, mellem Neapel og Turin, mellem det katholske Frankrig og det protestantiske England (alt dette er kun et underordnet Spørgsmaal), men mellem Kirken og Revolutionen. Derfor sætter det „romerske Spørgsmaal“ alle andre Spørgsmaal i Baggrunden: derfor henvender hele Verden sit Blik mod Rom, og venter med Betymmring denne Krijis Udvikling. Enten Civilisation eller Barbari, dette er Spørgsmaalet. Enten Satans Herredømme eller Guds Herredømme! Enten den affyelige Com-

munisme eller den christelige Familie. Enten Pius IX. eller Mazzini!

Da Tingene forholde sig saaledes, kunne vi være overbeviste om, at Revolutionen ikke viger: alt i 30 Aar pønser Italiens „høie Benta“ (de hemmelige Selskabers Centralraad) paa Roms Ovelæggelse: alt i 30 Aar angriber den Rom ved Pressen, Literaturen, og alle andre Midler, som den har i sin Magt for at udbrede Løgn og Bagvaskelse: alt i 30 Aar oversvømmer den Europa med sine Sendebud og med sin hemmelige Presses afstykelige Publikationer, udstrøer Penge i Overflod for at forbærve Landerne og Moralens: alt i 30 Aar søger den kun at indsmugle Theorier og Principer iblandt Folkemængden, som stedsse kun have det ene Siemod: Tilintetgjørelse ikke alene af Paven, ikke alene af Katholicismen, men endogsaa af selve den christelige Idee!

Kan man antage at saadanne Folk i Paasyn af Italiens dybe Elendighed ville afstaae fra deres Volds gjerninger? Ville de maafke da slippe deres Fangst, naar de staae for Roms Porte? Hvad bryde de sig om Italien? Italien maa gjerne gaae til Grunde, dersom det kun begraver den pavelige Stol under sine Ruiner; thi kun under denne Betingelse kunde de vinde Seiren. Hadet mod Kirken — dette er den sande Driveffjeder i det italienske Drama, og dersom man vil gjøre sig en Forestilling om de Sammensvornes Antal, Organisation og Styrke, da er et eneste Ord tilstrækkeligt: mere end Halvdelen af den europæiske Presse tilhører dem, og de staae under det engelske Folks Beskyttelse. Og saaledes seer nu Kirken sig udsat for det frygteligste Angreb, den nogeninde har bestaaet. De Ondes Armee, i sluttet Række, styrter løs paa den og de tvende Modstandere ere kun endnu adskilte ved franske Bajonetter.

Fader os imidlertid beundre den almægtige Guds Tilstikkelse. De selsomme Mænd, som ville udrydde hans Navn paa Jorden, ere kun et Medskab i hans Hænder, hvoraf han betjener sig, for at aabenbare Katholicismens og Kirkens Magt og Livskraft. Aldrig har Kirken aabenbaret sin Eenhed paa en mere haandgribelig Maade en netop i disse Tider: aldrig har Pavedømmet indtaget en høiere Plads i Verden; maafke aldrig har Peterskirken seet noget Vignende som netop ved den sidste Pintsefest.

Hvilke Lidelser der endogsaa maatte være Kirken forbeholdne, hvor længe endogsaa Hjemfølelsetiden maatte være, lader os fordoble vore Bønner og vor Iver, og lader os ei fortvivle. „Efter Langfredag“ siger Abbé de Segur, „følger stedsse den h. Paaskemorgen.“

England. Besynderlige Missionairer. I Cambridge fandt

nblig en Forhandling Sted til Fremme for den anglikanske (protestantiske) Mission i Central-Afrika. I Forhandlingernes Løb erklærede Forsamlingens Formand sig med Bestemthed imod mange Missionairers krigeriske Optræden og yttrede sig navnlig skarpt over en Skrivelse af den (anglikanske) Biskop af Labuan, som indtrængende anbefaler Sjælesørgerne, at forsyne sig med gode Revolvere og at øve sig i at skyde. Den nævnte Biskop, der, som det lader til, efter et eller to Slagsmaal med de Indfødte meget hurtigt havde vænnet sig til Krudtets Lugt, taler i sin Skrivelse med en Slagbroders Glæde om Fortræffeligheden af et i London kjøbt Vævær og forsikrer, at af de 80 Skud, han i Fægtningen gjorde med dette, ikke et eneste havde forfeilet sit Maal. Om denne Biskops „Hyrdevirkksomhed“ meldtes Intet ved Forhandlingerne.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 25. Januar. — 3die Sondag efter Epiphani. — Form. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimeesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med dansk Prædiken.

Søndagen d. 1. Februar. — Sondag Septuagesima. — Form. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe (Kl. 12 med fransk Læsning). — Kl. 10 Høimeesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Tirsdagen d. 3. Februar: Den h. Martyr og Biskop Blasius' kirkelige Mindebag, paa hvilken den vanlige Betsignelse meddeles efter hver h. Messe Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$.

Fredagen d. 6. Februar: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ hvidelig Messe for de levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt til dette allerh. Hjerte med Betragtning.

Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6, (6 $\frac{1}{2}$ i Sct. Josephs Strenes Huuscapel paa Toldbodveien) 7, og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skrifte-maal.

Med dette Nr. følger Titelbladet og Indholdsfortegnelsen til 10. Aargang.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende medtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blankens-keiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postconwoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

E. Zier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 3.

Søndagen den 8de Februar.

1863.

Indhold: To Grave (sluttet). — Trappistklosteret i Iowa. — Søsterlig Kjærlighed. — Kirkelige Efterretninger: Rom. England. Syrien. China. Cochinchina. Nordamerika. Australien.

To Grave.

(Sluttet.)

Han førte mig ind i et nydeligt lille Værelse, i hvilket, saavidt man kunde dømmes af forskjellige Gjenstande, en qvindelig Person syntes at boe eller at have boet. Vi satte os, og han vedblev sin Fortælling med synlig Bevægelse.

„Dengang døde min Søster og efterlod en Søn Laurent

og en Datter Marion, som jeg elskede høit, da de vare de elstværldigste Bøfener paa Jorden. De elskede mig ogsaa med barnlig Kjærlighed. Jeg havde da den Pligt at tage mig af dem paa en særdeles-Maade. Marion, min lille Gubbatter, en ung Pige paa sytten Aar, havde ingen anden at stytte sig til end mig; jeg indrømmede hende dette Værelse, som er forblevet ganske saaledes, som hun dengang indrettede det. Englestjøn og af den meest indtagende Kjærlighed og Godhed, udøvede hun strax en ubestribelig Indflydelse paa hele sin Omgiwelse; et Antal Piger sluttede sig til hende, og saaledes dannede der sig et lidet Parti for mig, ikke uden Indflydelse paa det Hele. Jeg blev ikke længere mishandlet, ja jeg havde endogsaa den Glæde at see flere Personer bivaane den h. Messse. Vi smigrede os med det meest blomstrende Haab — men det skulde komme ganske anderledes.“

„Det smukke Barn opvakte Begjærligheder og Lidenskaber, som higebe efter Tilfredsstillelse; nogle frække unge Mennefter vovede at gjøre hende Kjærlighedserklæringer. Da de ikke kunde opnaae deres Hensigt, bleve de rasende. Et lavt Mennefte, som holder sig for fornærmet og higer efter Hævn, er et frygteligt Uhyre, for hvem ingen Gjerning er for grusom eller ryggesløs. Ogsaa Misundelsen havde sin Deel deri. At Marion elskede mig med barnlig Hengivenhed, og at denne hendes Hengivenhed synligen glædede mig og gjorde mig lykkelig, opvakte i mine Fjender en misundelig Følelse, som bestemte dem til at berøve mig denne Lykke, eller idetmindste at gjøre mig den saa bitter som mulig. Man pønsede paa en Mordplan; men vi skulde ikke angribes med Hunde eller Stene. Iblandt vore Fjender var der et snildt Hoved, som forstod Sagen bedre. Ved Bagvasselse skulde vi lide og gaae til Grunde. Jeg bemærkede, at Marion begyndte at blive bleg og svinde hen. Hun var allerede bleven truffen i Hjertet; men hun skjulte sin Kummer, for ikke at foruvøllige mig. Smidbertid opdagede jeg endnu andre paa-faldende Ting. Marion's Veninder trak sig tilbage fra hende, vort Parti opløste sig; jeg stod atter alene og Marion med mig. Jeg begreb ikke hvad der skeete; forgjæves søgte jeg efter Grunden

til denne Forandring. Dog ikke lang Tid lod man mig blive i Uvidenhed. En Dag tilsendtes mig fra Beranger en satirisk Vise, som en øvet Haand havde skrevet om mig og Marion paa den stammeligeste Maade. Jeg indsaae strax, at jeg var tabt; denne Vise, sagde jeg til mig selv, vil gaae fra Mund til Mund, og blive lært udenad og sunget selv af Børnene. Al, jeg vidste ikke, hvad der allerede var skeet! Jeg tænkte paa at bortfjerne Marion. Da jeg talte med hende desangaaende, hørte jeg, at vi allerede vare Gjenstanden for et almindeligt Nygte, som anklagede mig for det skjændigste Forhold til hende; at hiin affhyelige Vise allerede blev sunget, og at den Stakkel ikke mere kunde lade sig see uden at blive forhaanet og bespottet. Hun maatte affted, men hvorhen? — Det kunde ikke saa let siges eller findes. Jeg skrev desangaaende flere Breve, men jeg fik intet Resultat. Smidlertid tiltog Scandalen. Hver Nat blev den affhyelige Vise sunget foran vort Huus og der dreves lignende Spot og Haan. En Dag knælede Marion i en Krog i den eensomme Kirke og anraabte Gud om Hjelp. Et af hine flette Mennesker havde seet hende gaae ind; han fulgte hende, satte sig bag hende og sang med en satanisk Ondskab hiin Vise. Hun befvimede. Saaledes fandt jeg hende. Med en gammel Tjenestepiges Hjelp bragte jeg hende hjem; hun lagde sig tilfængs, for ikke mere at reise sig. Men hendes Død var rolig og suuk. Hun døde med fuld Bevidsthed og i det sidste Dieblif skuede hun med et prophetisk Blik ind i Fremtiden, som Døende ofte gjøre. „Vær ved godt Mod, kjære Onkel,“ sagde hun, „endnu kort Tid, og De vil vinde Seier. Jeg troer at tale saaledes til Dem i Guds Navn. Vore Fjender ere talrige og ondstabsfulde; men vi maae dog ikke fortvivle. Tilgiv dem! Gjør godt mod dem! Jeg vil vaage over Dem, kjære Onkel, jeg skal staae ved Deres Side, stol paa mig!“ Saaledes døde dette gode Barn.

Ved hendes Begravelse saae jeg for første Gang Kirken opfyldt med Mennesker; første Gang skjænkede man mine Ord Opmærksomhed. Det var vel for det meste Nysgjerrighed, som bevægede Folket hertil; dog saae jeg ogsaa Taarer flyde. Dette

Dødsfald gjorde et vist Indtryk. Jeg fortalte, hvorledes dette unge Bæsen var død; hvorledes hun havde tilgivet dem, som havde fornærmet hende, og hvorledes hun ogsaa havde lagt mig det Samme paa Hjertet. Jeg udtalte det Haab, at alt Fjendskab maatte udfones ved denne Engels Grav, og at gjensidig Kjærlighed og Fred atter maatte regjere. Jeg mærkede, at det gjorde Indtryk. Jeg troede atter at have vundet Seier. Men der manglede endnu en Grav, nok et Offer skulde falde.

Disse Begivenheder havde rigtignok atter dannet et Parti, som understøttede mig, men mine uforsonlige Modstandere bleve desto mere rasende og forbittede. De ventede kun paa en gunstig Leilighed, for at bibringe mig et endnu tungere Slag.

Laurent, af siin Construction og i Alt et Billede paa Søsteren, havde taget Tjeneste i Armeen, for heelt at kunne overlade Søsteren det ubetydelige Efterladenskab, som de begge skulde tage i Arv. Da han fik Efterretning om Marions Død, søgte han Trang til at besøge mig, for at erfare noget Nærmere af mig om den sørgelige Begivenhed og at græde paa den elskede Søsters Grav. Han bad om Orlov, og saasnart han havde faaet den, begav han sig paa Veien, uden at underrette mig derom. Det var om Vinteren; han tilbagelagde et langt Stykke Bei tilføds; ofte snublede han og sank dybt i Dyndet paa vore daarlige Landeveie. Det lakkede allerede mod Aften, da han ankom, Veiret var frygteligt og han var nær ved at bukke under for den hyerste Udmattelse. Jeg var just fraværende, thi jeg havde meget at bestille hos en tre Mile derfra boende Embedsbroder, som jeg derfor ogsaa havde ifinde at gjæste Matten over. Mit gamle døve Tjenestethende hørte intet til Laurent's Ringen og Banken; han troede da, at Stedet var ubeboet, og i den Mening, at være bleven henviist paa urette Sted, gik han bort, vaad, stiv af Kulde og udmattet af Hunger, for at opsøge et Værtshuus. Den Ulykkelige naaede da just ind i mine Fjenders Hovedkvarter. Da de fik at vide, at han var min Neveu, blev han overvældet med Skjældsord, ja, man gik over til haandgribelige Mishandlinger og kastede ham tilsidst under Haan og Spot paa Døren. Forfærdet over denne strælfelige Be-

handling, svigtebe hans sidste Kræfter ham, og han besvimebe paa Gaden. Men Ingen brød sig om ham. Kun en medlidende gammel Kone — thi der gives dog overalt, selv i de meest for= dærvede Menigheder og Omgivelser, nogle gode Mennesker — tog sig af ham. Hun erkjendte hans farlige Tilstand. Hun raabte: „Han døer!“ Man loe ved at høre det. Hun bar ham derpaa med megen Møie hen til Stalben, lagde ham paa Straa og dækkede ham med sin egen Trøie til; derpaa hentede hun en lille Lampe og begyndte at bede for den Døendes Sjæl.

Jeg havde, da jeg var træt, lagt mig tidlig tilfjængt hos min Embedsbroder. Da syntes jeg pludselig at see Marion. Hendes deilige, fiintbyggede Skikkelse forekom mig at være om= straalet af himmelsk Forflarelse, medens hendes Blik var fæstet paa mig med et sørgmodigt Udtryk. Hun talte ikke, men jeg forstod hende; jeg skulde, det syntes hun at forbre, strax vende tilbage til M. . . . Jeg sprang op og begav mig paa Veien. Hurtigere end nogenfinde før var jeg paa Stedet. Jeg betraadte mit Huus i den sikke Forventning, at der her maatte være forefaldet noget, som fordrebe min Hjælp. Alt var roligt; jeg begreb ikke, hvorfor der var bleven kaldt paa mig. Da saae jeg Marion for anden Gang; hun var endnu alvorligere, endnu mere bedrøvet end før.

„Mit Barn,“ raabte jeg, „hvad vil Du? Hvad skal jeg gjøre?“ Hun pegede med Haanden i Retning mod Værts= huset. Jeg gik. Da jeg nærmede mig, opdagede jeg bag ud i Gaarden et svagt Lys; instinctuænsigt traadte jeg nærmere. Snart hørte jeg at bede og stønne, og da jeg nu kastede et speidende Blik ind i Stalben, saae jeg min Neven at drages med Døden. Den gode, gamle Kone berettede mig med faa Ord Alt, hvad der var forefaldet. Hele denne Scene gjorde et ube= skriveligt Indtryk paa mig. Jeg bar den kjære Yngling paa mine Arme bort fra dette Sted og lagde ham paa hans Søsters Seng. Man kunde forudsee, at han vilde døe, ligesom hun; hans Tilstand lod intet Haab mere opkomme. Her erfarede jeg tilfulde, hvor svag jeg var. Mit Hjerte oprørtes, og jeg var nær ved at blive affindig. Forgjæves gav den Døende mig,

da han igjen for en kort Tid var kommen til sig, Exemplet paa en Sagtnodighed, der kun kunde sammenlignes med den englelige Milde af hans afdøde Søster. Jeg hørte, imedens jeg forberedte ham til Døden, kun den skammelige Bise, hvormed min kjære Marion var bleven myrdet; jeg saae kun Tabet af den sidste kjære Slægting, som man paa samme Maade havde revet bort fra mig. Jeg var, hvis han døde, nu ganske alene paa Jorden.

Laurent døde virkelig. Jeg stede ham til Jorden. Det var at vente, at Mange vilde strømme til. Dette vilde jeg benytte paa en for mit Embede høist uværdig Maade; jeg vilde med Tordenstemme forekaste de Forsamlede deres Misgjerninger, Marion's Mord, Laurent's Mord, og al den Sammer og Elendighed hvori man havde styrtet mig; jeg vilde nedkalde den guddommelige Hevn, jeg vilde blive en Bredens og Dommens Prophet og derpaa for steds forlade Stedet. Jeg maa endnu engang gjentage for Dem, min Herre, min Refrain, og her med særdeles Eftertryk: De seer, at jeg slet ingen Betydning har; at jeg aldeles ikke ved egen Kraft og Dyd er mit Kalb voksen og er uværdig til mit Præstedømme. —

Jeg besteg Præbikestolen. En usigelig Bitterhed opfyldte mig og levne mit Hjerte intet Rum for nogen anden Følelse. Om man end skulde ihjelslaae mig, jeg vilde tale saaledes, som min øieblikkelige Tilstand forlangte. I dette Dieblik viste Marion sig for mig for tredje Gang. Hendes Mine var usigelig mild, blid og kjærlighedsfuld. Hun løste Fingeren med et himmelsk Smil i Veiret. Jeg forstod hende. Jeg skammede mig over mine lave og egoistiske Følelser og Beslutninger. Jeg erindrede de sidste Ord, hun havde talt: „Tilgiv dem: Gjør godt mod dem.“ Alt dette udgjorde kun et Moment. Synet forsvandt og jeg var et andet Menneske.

Jeg meddeelte nu med svag Stemme ganske kort og simpelt, at Laurent var død ligesaa fromt og smukt som hans Søster, og at han havde efterladt mig sin lille Formue, for dermed at stifte her i mit Sogn et Hospits for fattige Reisende. Jeg tilspøiede: Nu, da jeg ingen Familie mere havde, vilde jeg tilvende mine Sognebørn min hele Kjærlighed. Mine Taarer tilkøbe mig ikke

at tale videre. Men ogsaa i Kirken hørtes kun en almindelig Hulken.

Fra denne Tid, min Herre, daterer sig den Stilling, som jeg nu har den ufortjente Lykke at indtage. . . . Og nu kom! Jeg skal endnu vise Dem Noget.

Han førte mig til Kirkegaarden. Der viste han mig sine to Slægtningers Hvilesteder. „Her hvile de, de to Engle,“ sagde han; „det er de to Grave, om hvilke jeg talte; paa disse har det guddommelige Forhyn bygget denne forhen saa dybt sunkne Befolknings baade aandelige og legemlige Velfærd.“

Trappistklosteret i Iowa.

Meillerie var et Trappistkloster i Frankrig, som blev op= hævet under Louis Philip, og hvis Munkke derfor udvandrede til Irland, hvor der desuden allerede befandt sig en stor Deel af dem. De levede her en Tidlang af deres Ordens Benneres Hospitalitet, men kunde ikke finde nogen ny Virksomhed. Endelig foreslog Biskoppen af Dubuque i Amerika dem, at komme derover, hvor han vilde anvise dem en Strækning Land, som de kunde opbyrkte overeensstemmende med deres Ordens gamle Bestemmelse, og hvorpaa de kunde bygge sig et Kloster og skabe sig en Virkekreds. Biskoppen købte dem til en billig Priis heved 600 Tønder Land. Trappisterne, 44 i Tallet, kom til Iowa. De fandt her en stor grøn Slette, som man overgav til dem. Da disse Trappister forbandt Bøn og Arbejde med hinanden, saa havde de i kort Tid opført et Kloster, et Blokhuus=Capel og endnu andre bestedne Boliger af raae Bjeller for Dvæg og Menneffer. De anlagde en stor Have, opbrøde Borderne og alle omkring adspredte protestantiske Naboeer vare forbaufede og forstrækkede over disse nye, underlige, alvorlige og fra Top til Taa fortklædte Statsborgere. Man flygtede for dem; Ingen vilde bosætte sig i deres Nærhed. Om Trappister havde man aldrig hørt tale. De amerikanske Colonister kjende, som det synes, kun Jesuiterordenen. Alt hvad der ligner en Munk, er

for dem en Jesuit, og en Jesuit er naturligviis i enhver Henseende et skrækkeligt Memneste. Da disse „Jesuitter“, som man hørte, hverken talte eller besvarede noget Spørgsmaal og oven i Kjøbet endnu holdt Gudstjeneste om Natten (Trappisterne holde som bekjendt fælles Morgenbøn Kl. 2 om Morgen), saa virkede alt dette mægtigt vidt og bredt paa Colonisterne. De troede, at det var forbudt disse Folk at tale, for at Ingen skulde forraade deres Ordens skrækkelige Hemmeligheder. Man holdt dem for livagtige Djævlø, og jo længere man kom ud i Prairierne, desto besynderligere Ting hørte man fortælle om dem.

Smidlertid vedbleve Trappisterne roligt at arbejde paa deres Capeller, Lader, Stalde, Haver og Agre og bragte snart deres Ting i god Stand. Ny-Meillierie blev snart en blomstrende Colonie. Deres Qvæg formerede sig overordentligt, deres Agre afgave uhyrte Høster og Eiendommen af 600 Tønder Land blev snart en anseelig Formue. Smob deres Naboer viste Munkene sig yderst forekommende og gif muntert ind paa Skiffene og Landen i dette nye Land, hvor det overhovedet er Lov, at den ene Nabo hjælper den anden i alle hans Foretagender med Raad og Daad. Sa Munkene overgif snart deres Medborgere i beredvillig Hjælpsomhed, og ligesom deres Midler tiltog, organiserede de lidt efter lidt nyttige Indretninger til Gavn for hele Nabo-skabet og alle Andre, som vilde gjøre Brug deraf. Een af dem var en Lægekyndig, og da de maadeholdne Trappister aldrig ere syge, saa kunde denne Læge næsten anvende hele sin Tid for Naboerne. Han begyndte først med at besøge de Syge i Nærheden af Klosteret, derpaa efter nogen Tids Forløb vidt omkring i Omegnen og bidrog paa denne Maade ikke lidet til at stemme Folks Mening gunstigere for deres tause Gjester. Derpaa oprettede de ved Siden af deres Kloster et Beslag- og Grovsmedeværksted. Smeden og hans Medhjælper vare naturligviis selv Medlemmer af Klosteret, og de smedede for Enhver, som kom med en Bestilling til dem, de besloge enhver Forbireisendes Hest, som havde mistet en Sko og istandsatte enhver Ploug, Oxe eller Sav, som var gaaet i Stykker for en eensom Colonist. Alt dette naturligviis for ingen anden Godtgjørelse, end for Guds Løn. Paa lignende Maade etablerede de et Tømmer- og Smedeværksted til almindeligt Bedste. De gif ogsaa allevegne ind i Landets Land, og uagtet de hjemme i Klosteret levede som bedende, stumme Munkø, spillede de dog udadtil og som et i Statslivet deeltagende Samfund ingenlunde nogle egenfindige og indsluttede Særlinges Rolle. Tværtimod søgte de at opspøde det bedste Qvæg og sendte det til Statens aarlige Markeder, forat vinde Prisen. De forsøgte at dyrke Viin i deres Haver og at indføre den i Landet. De anskaffede sig, eftersom deres Midler voksede, altid de bedste Agerdykningsredskaber og skjenkede

de nyeste Opfindelser deres Opmærksomhed. De fulgte ikke alene deres Naboers industrielle Fremstridsbevægelser, men de gavede dem et Exempel og tragtede efter at stille sig i Spidsen. Kort, Naboerne indsaae snart, at disse sorte Skikkelser ikke vare saa slemme, som man havde gjort dem til. Nu har man glemt Alt og har faaet dem kjære. Bladet har saaledes vendt sig, at Naboerne nu komme til Klosterets Prior, spørge ham til Raads i deres Sager og gjøre ham til Voldgiftsmand under deres Stridigheder.

(Sluttet.)

Søsterlig Kjærlighed.

Eugenia Desille levede med sin Søster, som var gift og havde fire Børn, meget stille og ukjendt i Bretagne, en Provinds i det nordvestlige Frankrig, hvis Indbyggere tildeels i nogle Aar modsatte sig den republikanske Regjering og førte med den hin skrækkelige Krig, som under Navnet af Vendée-Krigen, er bekjendt. Fulde af Sorg over deres elskede Broders Tab, der i Revolutionens første Aar døde som et Offer for sin Patriotisme, og fulde af smertelig Følelse over Fædrelandets under Robespierres rædsfulde Regjering, dagligen tiltagende Nød og Glendighed, levede de to Søstre udelukkende for deres lille Huusvæsen og for de fire unyndige Børn. Deres eneste Nydelse var de hjælpeløse Smaas Kjærlighed saavelsom det Venstabsbaand, der holdt dem begge to uadskilleligt forenede. Men ikke længe skulde de nyde denne stille Familielykke. Der kom en Ordre fra Paris, i hvilken tredive Personer bleve angivne som fordægtige, der skulde arresteres og føres til Paris for den skrækkelige Revolutionsret.

Imidlertid disse tredive var ogsaa den uskyldige Pige Eugenia. Uden Skaansel og Forbarmelse blev hun bortreven fra sin grædende Søster og de jamrende Børn og i Lænker slæbt til Paris.

Revolutionsretten forelagde hende et Brev, som var underkrevet: „Desille“, og af hvis Indhold man sluttede paa hemmelig Forstaaelse med en Kongeligtsindet. „Er det Forræderi, er det en dødsværdig Forbrydelse, at kjende en Kongeligtsindet?“

spurgte hun. „Vi vilse kun vide af Dig,“ svarede Bloddommeren, „om Du vedkjender Dig Brevet.“

„Vel kjender jeg det,“ svarede Eugenia med Bestemthed, „men førend I dømme mig, giver mig en Forsvarer!“

Dagen efter blev den Retsklærde Gauveau, en ædel og rets-
staffen Mand, sendt til hende i Fængslet, for at tale med hende
og overtage hendes Forsvar.

„Jeg stoler paa Dem,“ sagde Eugenia, „at De vil anvende
Alt til min Redning; hvad troer De, jeg har at frygte for?“

„Der er aldeles ikke Andet mod Dem end det fatale Brev,
hvis Underskrift De har anerkjendt,“ sagde Gauveau, „og dette
uskuldige Brev vil for Revolutionsretten gjælde som et Beviis
for Forbrydelsen.“

Eugenia: „Forsvar mig med Mod og Kraft, jeg er uskyl-
dig: De vil ikke mangle vægtige Grunde for at bortffjerne
Skinnet af Mistanken, der opstaaer af Brevet. Men naar De
vil sværge mig, ikke at ville gjøre Brug af den Hemmelighed,
jeg vil aabenbare Dem, saa skal De see, at heller ikke engang
det, som disse Tyranner kalde en Forbrydelse, kan tilregnes
mig.“ Gauveau lovede at tie.

Eugenia: „Saa maa De da vide, at ikke jeg, men min
Søster har skrevet hiint Brev. Ingen retfærdig Dommer kan
fordømme os; men steer det alligevel, da vil jeg døe for min
Søster. Jeg er ugift. Min Søster har fire umyndige Børn,
som trænge til hendes moderlige Omsorg og Pleie, der i disse
ulykkelige Tider er dobbelt nødvendig for dem. Jeg døer for
min Søster.“ Gauveau beundrede den ædle Pige, saae hendes
Naadsfærdighed og vovede ikke, hverken at bevæge hende til at
stifte Beslutning eller for Retten at bryde sin Ed. Men med
stor Barmhertighed førte han hendes Forsvar, dog for-
gjæves! Hun blev dømt til Døden, og døede under Guillotinen.
Heltmodig og freidig led hun den Død, til hvilken hun af
Kjærlighed til sin Søster havde viet sig, og stedsse vilde det have været
skjult for Verden, hvilken Engel Eugenia var, hvis ikke Gauveau
selv nogle Maanedere efter hendes Død var bleven dømt til
Guillotinen. Han havde i sin Retsfærdighedsfølelse talt altfor
heftigt med hine Bloddommere og var derved selv bleven mis-
tænkelig. Men den betroede Hemmelighed tog han ikke med sig
i Graven. Han aabenbarede den for en Ven, som engang i
bedre Tider skulde kundgjøre den.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. En Depeche fra Rom, 27. Januar, melder: „Paven har i „Giornale di Roma“ ladet meddele en Beretning om de grusomme Forfølgelser, som i det ananimitiske Rige rase imod de Christne. Efter samme frengaaer det af authentiske Dokumenter, at i Aaret 1862 16,000 Christne have lidt Martyr-døden, medens 20,000 ere blevene gjorte til Slaver. Hvilket herligt Vidnesbyrd aflægger ikke denne Beretning om, at den katholske Kirke ogsaa endnu den Dag idag er prydet med Martyriets glimrende Klædebon, og hvor slaaende bliver derved ikke godtgjort, at de katholske Missionaiver ikke blot forstaae at meddele Hedningerne Daaben og at undervise dem i nogle udvortes Stikke, men ogsaa at gribe deres Hjerter og indføre dem i Christendommens sande Aand, der fremforalt i Forfølgelsens og Lidelsens stræffelige Tider træder frem i sin Alt overvindende Kraft.

England. Rom og England. „Weekly Register“ af 29. November f. A. indeholder en lang Artikel over Englands Anklager mod Rom, som slutter med følgende Sammenligning:

England, der stedsse med stor Iver har taget Parti mod Rom, seer nu alle de Anklager, der vare rettede mod det, falde tilbage paa sig selv, een efter den anden. Det er Gjengjeldsens Straf, som den guddommelige Retfærdighed paalægger det. England havde paastaet, at Paven ikke var istand til at sørge for sine Undersaatters Vel, og nu veed det selv ikke, hvorledes det skal afhjælpe nogle Millioner Englænderes og Irlænderes høist trængende Nød, som døe af Sult i Verdens rigeste Stat og midt iblandt Industriens Underværker og Skatte. Det havde paastaet at der hverken herskede Orden eller Sikkerhed i den pavelige Stat, og see, Londons Blade berette os dagligen om uforstammede Tyverier og uhyrte Mord, som sætte hiin Verdensstad i Skræk, uden at man kan see, hvilken Ende dette vil tage. Den anglikanske Presse med „Times“ i Spidsen havde i sit protestantiske Had mod den h. Stol og den katholske Kirke søgt at fremstille de japanske Martyrer, der for kort Tid siden bleve erklærede som Helgene, som „Forbrydere“ straffede med al Ret, saa meget mere, da der ikke gives et mere civiliseret og mildt Folk end netop Japaneserne; og see, hele Europa er nu forbittret over hine Grusomheder som dette Folk har udøvet mod Europæerne — og netop Englændere ere faldne som Offre for denne raffinerede Mordlyst, som hersker overalt, hvor Christendommen endnu ikke har udstrakt sit Herredømme. Den engelske

Presse er nu for Tiden mindre begejstret for den japanesiske „Dyd“, og vil uden Tvivl snart beklage, at de modige, af Kirken hædrede Martyrer, ikke have opnaaet et Lands Omvendelse, som kunne have skjenket Englands Handel og Industri en saa stor Fordeel. — Dersom det skulde mangle paa katolske Missionærer, kunde England sende sine protestantiske Missionærer og Bibler; det vil da vise sig om disse nye Missionærer kunne fordunkle de katolske Missionærers Berømmelse. England besidder Penge, dristige Mænd og mægtige Skibe: det er overalt: men hvad har det indtil den Dag idag gjort for Hevningernes Civilisation? Den h. Stol har ikke disse Skatte; disse Skibe, denne materielle Magt — men den er i Besiddelse af Sandheden og Troen: den har i sin Tjeneste Mænd, som ere bevidtvillige til at hengive deres eget Liv, og den fortsætter derfor uden Afbrud Christendommens og Civilisationens Erobringer. Og netop dette er Grunden til, at den i den almindelige Mening har en større Vægt, end hele det umaadelige britiske Rige.

Syrien. Alle Breve, siger „Bulletinen“ af Paris' „Foreninger for Orientets Skoler“, som siden to Maanedes indtræffe fra Syrien, berette om den religiøse Bevægelse, som i hine Egne stæbte vinder større Betydning. Omvendelserne af de græske Schismatikere ere talrige, især i Omegnen af Damaskus og paa Libanons Skraaninger mod Baalbek. Ifølge Forsikringer af et Familiehoved, som paa Grund af sine Forbindelser er godt underrettet, erklærede 4000 Schismatikere, og iblandt disse ogsaa nogle Præster, sig for Gjenforeningen med Rom, hvilken Forening de ogsaa iværksatte ved en offentlig Act. Desuden gives der mange, som vare nær ved at gjøre det samme Skridt, og kun endnu blive tilbageholdte ved falske Benneres Skuffelser. I Zahleh vendte Generalvikaren af den græske Biskop tilbage til Moderkirken og hans Exempel bevirkede ogsaa flere Andres Omvendelse. Den katolske Biskop drog nu tilligemed P. Fenech af Jesu Selskab, der for sin Nidkjærhed for Sjæleens Frelse er velbekendt i hele Syrien, ud paa Mission og de gjennemvandre nu Bjergstrækningerne.

Denne Biskops Nærværelse gjør paa Libanons Befolkning et vidunderligt Indtryk, den kommer til ham og hele Landsbyer affværge Schismaet. Dersom begge Missionairerne kunne fortsætte deres Reise igjennem Baalbek, Homs og Latakia, saa ville de inden to Maanedes Tid have ført næsten 15,000 Schismatikere tilbage til den h. Kirkes Skjød.

China. Tibet, beliggende midt i Asien, Jordens højeste Høiland, aabnes endeligen ogsaa for Christendommen, efterat gjennem Aarhundreder de ivrigste Troens Sendebud forjæves

have søgt at trænge ind i det, og kun have opnaaet Marterkronen for sig selv. Derved, at Europæerne forrige Aar have faaet Afgang til China, er ogsaa Tibet blevet dem tilgængeligt. Med chinejsk Pas, med Korset og en fransk Fane, steg Biskoppen Thomier med sine Præster over de himmelhøje Bjerge, som adskille Tibet fra Indien og de bleve med Glæde modtagne i enhver Stad af Øvrigheden. Saaledes er da ogsaa Tidens Fylde kommen for dette Land.

— Et protestantist Vidnesbyrd for de katholske Missionairer. En engelsk Artillerie-Officer, Thomas v. Blackiston, der har gjort en Reise i det Indre af China, siger i sin Reiseberetning, som for nogle Maaneder siden i London er udkommen:

Der er ingen Tvivl om, at Katholikerne i China have gjort meget mere end Verden vil anerkjende. Vi fandt i det Indre af China mange Christne; i Provindsen Szechuan skal der gives henved 100,000. De have to Biskopper; vi havde den Fornøielse, at træffe en af dem og to af hans Præster. Jeg skal altid bevare dem som ægte Missionairer i Erindringen. De have forladt deres Fædreland og Venner kun med den Hensigt, at bringe et hedenst Folk Frelsen; de antage dets Klædning og Sæder og leve iblandt det, ofte paa en Maade, som de Allerringeste af den europæiske Befolkning ikke vilde misunde dem, ikke at tale om de Livsfarer og Pinsler, som de stedse have at vente; de ere beryede alt Samkvem med Ublandet og alle Mageligheder, ja de fleste Fornødenheder af den europæiske Civilisation. Saadanne Mænd tilkommer en Høds, som jeg ikke er værdig at forkynde. Jeg henviser kun til Contrasten mellem dem og de protestantiske Missionairer. Disse boe iblandt Europæerne og Amerikanerne i Havnestæderne, i Ndhjælpen af alle Civilisationens Mageligheder, omgivne af deres Koner og Børn, i saadanne Boliger, som ikke ere daarligere og ofte bedre, end de havde i Hjemmet; de staae i bestandig Forbindelse med alle Dele af den civiliserede Verden, og jeg tager ikke feil, naar jeg siger, at ikke en eneste protestantist Missionair boer 30 Timer borte fra en europæisk Coloni. Man har sagt mig, at nogle tydske protestantiske Missionairer have fulgt de katholskes Eksempel og søgt, forklæbte som Indspidte at trænge i det Indre, men jeg har ikke havt den Fornøielse, at træffe en Eneste af dem.

Cochinchina. Biskop Pellerin, apostolisk Vicar af det nordlige Cochinchina, døde den 13. September i en Alder af 49 Aar i Pulo-Pinang. I Aaret 1857 var han vendt tilbage til Frankrig, for at virke for den ulukkelige Christenhed i dette Land, som blev saa blodigen forfulgt af Tyrannen Tu-Duc. Han gav de fortræffeligste Raad og udvirkede et Felttog til Cochinchina, som endte med Occupationen af Neder-Cochinchina

ved Franskmændene og den endelige Religionsfrihed for de Christne. Men Bedrøvelsen over hiint Feltsogs uheldige Udgang for den anamitiste Christenhed, som maatte lide under Tu=Duc's fordoblede Grusomhed, brød hans ellers saa kraftige Helbred. Tvungen til at forlade sit Vicariat, havde han begivet sig til Den Pulo=Pinang, hvor et Colleg for Orientets Missionairer befinder sig. Der kaldte Gud ham til sig i samme Tid, hvor Freden blev givet hans Hjord; men hans Arbejder ville ikke være spildte og Erindringen om hans Dyder ville ei udslettes.

Nordamerika. Indianer=Stammernes Omvendelse. Af en interessant Beretning af en gammel Missionair, Pater Pierz, om sin Virksomhed blandt Otchipwe=Indianerne fremhæve vi følgende Enkeltheder. „I Vinteren 1860 døde Kongen af denne Nation; eftersom det var umuligt før hans Død at hidstafte en Missionair, efter hvilken han længselsfuld forlangte, lod han forfærdige en sort Klædning, som lignede en Præstefjole, iførte sig denne, og sagde: „Du vil den store Land see mig i en Præst's Klædning og deraf erkjende, at jeg elsker Præsten og ønsker at blive døbt af ham“. Han angrede sine Synder under mange Taarer og døde bdsfærdigen. Efterfom han temmelig godt var underviist i Troen, og hans Daab kun var opfat formedelst nogle uundgaaelige Hindringer, saa har han formodentlig ved Mandedaaben opnaaet den evige Salighed. — Ved en romantisk beliggende Sø stødte P. Pierz paa en Trup hedenste Indianere, af henved 300 Hoveder. Efterat han i otte Dage havde underviist dem i de nødvendigte religiøse Sandheder, spurgte han dem, om de havde forstaaet ham og om de vare villige til at antage hans Religion. Da rakte Høvdingen ham Haanden og sagde: „Kjære Fader, jeg er bleven gammel og har hidindtil aldrig hørt en Præst prædike; først nu erkjender jeg Forskjellen imellem en god katholisk Christen og en stakkels Hedning. Bliv kun hos os, kjære Fader, jeg vil antage din Tro og lade mig døbe, og jeg troer, alle mine Undergivne ville gjøre ligesom jeg.“ Pateren spurgte de øvrige Indianere, hvilke som søielige Lam sadde omkring ham paa Jorden, om de nærrede det samme Sindelag, som deres Høvding. Alle svarede: „Ja, kjære Fader,“ og de rakte ham Haanden, den ene efter den anden. Missionairen lovede at komme igjen i næste Foraar eller at sende en anden Præst til dem, for at de da fuldstændigen kunde blive underviiste og døpte. — Indianerne af Ottawa=Nationerne, iblandt hvilke P. Pierz i 15 Aar har virket som Missionair, ere nu allesammen Christne, og beboe sex store, smukke Landsbyer, af hvilken hver har sin egen Kirke; de ere blevne velhavende og fordi de ere meget civiliserede, har Regjeringen af Staten Michigan forundt dem alle de hvide Stats=

borgeres Rettigheder. Det samme Resultat kunde opnaaes hos Otchipwe-Indianerne, hvis der vare Missionairer nok til at undervise dem og blive hos dem som Sjælesørgere. Ikke alene denne Nation, men ogsaa Sioux og andre Indianerstammer i Staten Minnesota forlange gjentagne Gange Missionairer, men kunne ingen faae. Deraf seer man, hvor vigtig Missionsforeningernes Understøttelse er; thi disse Foreninger skaffe Midlerne tilveie, som gjøre det muligt at sende Sjælesørgere til disse Nationer, der længselsfuld sukke efter deres Frelse.

Australien. „Victorian“, et i Melbourne i Syd-Australien udkommende katolsk Blad, meddeler interessant Skildringer af Diøcesets Tilstand, som omfatter hele Colonial- og Provindsen Victoria. Colonien Victoria besidder ved Msgr. Goulb's Iver allerede 50 Præster blandt en Befolkning af 500,000 Bekjendere af forskjellige Religioner. Man finder der 130 katolske Stoler, som i Gjennemsnit tælle 60—70 Elever. I Melbourne og Geelong ere Klostre for de barmhjertige Søstre: disse bære ogsaa Omsorg for forældreløse Børn og for Tjenestepiger uden Condition. St. Patrick's Domkirke, som hæver sig paa en Høj ved den østlige Side af Melbourne, bliver efter Enhvers Tilstaelse det skønneste Monument i denne saakaldte „Guldstad“. Fire Søstre af den gode Hyrde forventes snarest af Biskoppen. Diøceset har tyve præstelige Elever i forskjellige Præstefeminarier i Europa og Australien: i Melbourne selv skal der om kort Tid bygges et Seminarium. Næsten med hvert Dampskib ankomme nye Missionærer fra Europa. For kort Tid siden har Diøceset Melbourne sendt 32,500 Fr. til Europa for at understøtte de fattige Irlændere og i Aaret 1861 sendte det 21,700 Fr. som Peterspenge.

Om Australiens kirkelige Forhold tilføie vi endnu Følgende. Af den Million christelige Indvaanere, som Australien for Tiden har, henhøre henved 500,000 til den katolske Religion. Dens Bekjendere bestaae fornemmelig af indvandrede Irlændere, men desuden findes der ogsaa mange Tydskere. Det er forbausende, hvilken Tilvæxt og Udvikling Kirken i Australien i de seneste Decennier har fundet. For at give en Forestilling herom, være her kun anført, at Benedictineren Ullathorne (den nuværende Biskop af Birmingham), da han for 27 Aar siden med nogle Staldbrodre som Missionair gik til Australien, kun foresandt to Præster, der arbejdede for et uhyre Terrain; men nu forvalte 7 Biskopper det samme District; Sidney, Erkebispedømmet, tæller alene henved 100,000 Sjæle.

Til Ansgariusforeningens Medlemmer.

Søndagen d. 8. Februar Efterm. Kl. 4^{1/2} afholdes Foreningens Generalforsamling i Solelocalet, paa hvilken Regnskabet over Indtægter og Udgifter vil blive forelagt. — Da der ved samme Leilighed ogsaa bliver meddeelt en kort Beretning om Vincent's og Marie's foreningens nærværende Status, saa kunne ogsaa Medlemmerne af disse to Foreninger erholde Udgang til denne Forsamling.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 8. Februar. — Sondag Sexagesima. — Maria's Høitid (Kyndelmisse), og tillige Nordens Apostel og Menighedens Patron, den h. Ansgarius' høitidelige Mindedag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe (Kl. 12 med Foredrag i det engelske Sprog). — Kl. 9^{3/4} Lyselvise og derefter Levitmesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 høitidelig Feste og Bøsserandagt.

Søndagen d. 15. Februar. — Sondag Quinquagesima. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe (Kl. 12 med fransk Læsning). — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Kl. 3 Broderskabsandagt til Maria's h. Hjerte, med Katechese.

Onsdagen d. 18. Februar. — Afsteonsdag. — Form. Kl. 6 og 8 stille Messe. — Kl. 10 Aftevielse og Høimesse.

Alle de 40 Ugedage fra Afsteonsdag indtil Paasfesøndag ere befalede Fastedage.

NB. Fra Fredagen d. 20. Februar af vil regelmæssigt hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 Kirken staae aaben for alle de Troende, som ønske at gaae den h. Korsvei (via crucis).

Paa Søgnedagene stille h. Messe Kl. 6 (Torsdag, Lørdag og Løverbag i Sct. Josephsirenes Huuscapel), 7 og 8^{1/4}; om Lørdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Løverbag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søgnedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

„Scandinaviske kirkeblade“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankenskeiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne.

11te Aargang.

Nr. 4.

Søndagen den 22de Februar.

1863.

Indhold: Biskoppeligt Faste-Mandat og Hyrdebrev. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Frankrig. Schweiz. Tyrkiet.

Paulus,

ved Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Raade
Biskop af Ösnabrück

og

Apostolisk Provicar for de Nordiske Missioner i Tyskland
og Danmark, Huusprælat og Chron-Assistent hos Hs. Pave-
lige Hellighed Pius IX., Doctor i Theologien,

byder den ærbørdige Geistlighed og alle Troende i Bispe-
dømmet og Missionerne Hilsen og Belsiguelse fra Gud
Faderen ved vor Frelser Jesus Christus
i den Helligaand!

Elstede i Herren! I hiin moderlige Kjærligheds og Overbærenheds Aand, som vor h. Kirke lader den menneskelige Svaghed blive tildeel, og med Hensyn til de vedvarende Omstændigheder, som i vor Tid allerede have gjort en Formildelse i de strenge Fastebud til Sædvane, finde Vi Os foranledigede til, i Kraft af den Os af den h. Apostoliske Stol meddeelte Fuldmagt og efter desangaaende at have hørt Vort høiærværdige Domcapitel, paa faa Forandringer nær, ogsaa for indværende Aar indtil Afskedsdag 1864, atter at lade indtræde den samme Formildelse i Fastebudene saavel som ogsaa i de øvrige i Faste-Mandatet for f. U. indeholdte Bestemmelser, og forordne derfor, som følger:

- I. Den paabudne Faste, som kun tillader eet fuldstændigt Maaltid og een Collation, men udelukker al anden Nydelse af Spise, bliver bestaaende paa alle Dage af den 40 Dages Fastetid med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle Tamperdage og alle Vigil=Fastedage, som paa forestkreven og vedtagen Maade hvergang skulle forkyndes paa Søndagen forud fra Prædikestolen. Men de Vigil=Fastedage, som tidligere maatte holdes paa Løverdage før de ophævede Festdage, ere og forblive forlagte til Onsdagene og Fredagene i Adventen, saa at foruden disse kun endnu Vigil=Fastedagene før Juul, Pinte, de h. Apostle Petrus' og Paulus' Festedag, Mariæ Himmelfart og Allehelgensdagen blive at iagttage, til hvilke endnu kommer Vigilien for den h. Johannes den Døbers Fest paa de Steder, hvor denne Fest bliver fejret den 24. Juni.
- II. Abstinentsbudet, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspiser, bliver bestaaende paa Afkønsdagen, Skærtorsdagen, Paaskeløverdagen og Aarets samtlige Fredage. Paa alle øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede Fastedage (cfr. Nr. 1) kun tillades een gang Nydelsen af Kjød, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den samtidige Nydelse af Kjød- og Fiskepiser bliver forbuden ved eet og samme Maaltid.
- III. Kjødsupper og med Fedt og Flest tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. Langfredag, og det ogsaa tillige med Fiskepiser.
- IV. De i activ Tjeneste staaende Militærpersoner og, saafremt disse føre egen Huusholdning, ogsaa deres Huus- og Vordfæller — fremdeles selve Gjestgiverne og Spiseverterne, naar de spise med deres Gjester, og deres Gjester — Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestethende og Arbeidere, naar de kostes af Ikke-Katholiker, de paa offentlige Bade- og Kuranstalter i Vort Sogn under Kur værende Personer, -- Reisende og Fattige, ere, med Undtagelse af den h. Langfredag, fritagne for Abstinentsen, og Reisende endog for den befalede Faste.
- V. Alle Sognepræster og Sogneforvaltere meddele Vi herved Myndighed til, i paastrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot Sandfælsigheden forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for enkelte Troende i en anden from Gjerning. Denne Fuldmagt kan ogsaa subdelegeres til Hjælpepræsterne.

- VI. Med Hensyn til den for Alle eftergivne Strengthed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud skulde alle Troende, som ere i Stand dertil, nedlægge en Almisse i de Bøsser, som til denne Ende blive at anbringe i Faste-tiden i alle Kirker med Overskrift: „Faste-Almisser“. Hvo som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede Litaniet om Christi Lidelse for Kirkens Anliggende. Faste-Almissen bliver anvendt for de nødvendige Diöcesan-Anstalter til Uddannelse af gode Præster og Lærere. Imidlertid forbeholde Vi Os, ogsaa at anvende en Deel af den for andre paatrængende Fornødenheder i Bispedømmet. Præste-Seminariet glæder sig stadig ved en velsignet Virksomhed, og den paatænkte og nødvendige Udvidelse af samme er nu virkelig bleven udført; men dette kunde ikke skee, uden at contrahere en ikke ubetydelig Gjæld. Vi haabe, at rigelige Bidrag fra de Troende ret snart ville sætte Os i Stand til at afbetale den.
- VII. Betræffende Faste-Andagterne blive de tidligere givne Forskrifter ogsaa fremdeles gjeldende. Paa hver Dag i den h. Fastetid bliver ogsaa i Aar under eller efter Skole-messen Litaniet eller Rosenkransben om Christi Lidelse at forebede for Kirkens og den h. Faders Anliggende. Ligeledes skal den foreskrevne Bøn for Paven, saavel som Indskydningen af Collecten pro Papa i den h. Messie, fremdeles fortsættes indtil Tilbagefaldelse skeer.
- VIII. I de saakaldte lukkede Tider, d. e. fra Asteonsdag indtil den første Søndag efter Paaste og fra første Advents-søndag indtil Herrens Aabenbarelsesfest incl., maae ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve Faste- og Adventstiden skulle de Troende ogsaa afholde sig fra Dands og andre offentlige Forlystelser.
- IX. Tiden til Opfyldelsen af det kirkelige Bud om Paaste-Communionen, som Enhver, hvis han deri ikke er særligt dispenseret, skal modtage i sin Sognekirke, fastsættes fra Palmesøndagen indtil den tredje Søndag efter Paasten, begge Dage incl. Dog skal herved den for enkelte Steder undtagelsesviis bevilgede Forlængelse af Paastetiden ikke være ophævet*).

Effede i Herren! da den h. Fastetid stunder til paaligger Os den Pligt, paant at indbyde og formane Eder til ret at

*) For Katholikkerne i Kjøbenhavn er Tiden til den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaste-Communion ifølge biskoppeligt Rescript af 13. Marts 1861 udvidet indtil Christi Himmelfartsfest; den varer altsaa i Aar fra 29. Marts til 14. Mai inclusive.

overveie og opfylde den h. Fastetid's store Opgave. Den skal være en Naadens og Frelsens Tid for alle Kirkens Medlemmer, en Tid, i hvilken vi skulle gaae i os selv, fornye og hellige os i Aanden og værdigen forberede os til de hh. Sacramenters Aunammelse, som i Paafstetiden er foreskrevet alle Christne under Straf af Udelukkelse fra det kirkelige Samfund.

„Gjører Bod, thi Himmeriges Rige er nær. Der som I ikke gjøre Bod, skulle I alle sammen gaae til Grunde.“*) Det er Ord, med hvilke den guddommelige Frelser begyndte Sit offentlige Værembede; og den af Hans Aand opfyldte Kirke henvender hvert Aar ved den h. Fastetid's Begyndelse den samme alvorfulde Formaning til sine Troende med de rystende Ord af den gamle Prophet Joel, som prædikede Bod for Folket i den gamle Pagt med de Ord: „Omvender eder til Mig med eders ganske Hjerter under Faste, Graad og Klage. Spønderriver eders Hjerter og ikke eders Klæder, og omvender eder til Herren, eders Gud; thi Han er god og barmhjertig og af stor Forbarmelse og tilgiver gerne.... Mellem Forhallen og Alteret skulle Præsterne, Herrens Tjenere, græde og sige: Skaan, o Herre, skaan Dit Folk, og overgiv Din Eiendom ikke til Skjændfelen, saa at Folkene skulde herske over den!“**) Hvis nogen sinde da er dette Bodsprædikantens Barfelskraab paa rette Sted i den h. Fastetid og i Særdeleshed i den nærværende Tid, hvor saa mange Christne have vendt deres Moder Næggen, og hvor de Troendes Faber, Jesu Christi synlige Statholder, ved ugubelige Tjender bliver haardt forfulgt og udplyndret.

Vi have ved Begyndelsen af den h. Fastetid i forrige Aar gjort Synden og dens Følger til Gjenstand for vor Betragtning. Vi have erkjendt, at den er det eneste saade og største af alle Under, ja at den er Kilben og Aarsagen til alle andre Under for Tid og Ewigheid. I dag ville vi fremfor Alt betragte det Frelsemiddel, som alene kan befrie os fra de efter Daaben begangne Synder, nemlig Bøden, dette store Naademiddel, til hvis Brug Kirken netop ved Fastetidens Begyndelse formaner os med saa indtrængende Ord.

Naar Synden ikke er noget andet, end en Udskielse og Afvigelse fra den ved Guds h. Villie os foreskrevne Vej til den evige Frelse, da er Bøden netop Tilbagevendelsen paa denne Vej, fra hvilken Synderen havde forvildet sig; den er Hjemkomsten i Faderens Hus, fra hvilket Synderen i forbrysterst

*) Matth. 4, 17. Luc. 13, 3. 5.

**) Joel 2, 12—19.

Overmod havde fjernet sig, men til hvilket han, efter at have erkjendt Syndens Elendighed, bliver tilbageført ved Sindsforandringens Naade, og hvor han finder Gjenoptagelse formedelt Guds uendelige Barmhertighed mod angerfulde Syndere. Til alle Tider har Gud forjættat de angerfulde Syndere Naade og Tilgivelse, men i den nye Pagt har den guddommelige Frelser i Sin uendelige Wiisdom og Kjærlighed i Sin Kirke anordnet en særegen Anstalt til deres Gjenoptagelse, Bodens h. Sacramente. Saalænge Han Selv vandrede paa Jorden, gav Han personlig dem, som med virkelig bodfærdigt Sindelag kom til Ham, Syndernes Forlabelse, sædvanligen med de Ord: „Søn, dine Synder ere dig forladte“. Men da Han stod i Begreb med at forlade denne Verden, i hvilken Han for alle Tider og for alle Generationer havde stiftet Sin h. Kirke, bestilte Han i denne ogsaa befuldmægtigede Stedsfortrædere, som skulde have Magt til, fra nu af i Hans Sted at give de angerfulde Syndere deres Brødes Forlabelse. Efterat Han i Sit Blod paa Korset paa Golgotha havde ydet en overflødig Fjldbestjærelse for Verdens Synder og for Sin Kirke erhvervet en udtømmelig Skat af Naade og Fortjeneste, da overdrog Han efter Sin Opstandelse paa høitidelig Naade Sine Apostle og deres retmæssige Efterfølgere den Fuldmagt, at forlade Synder. „Som Faderen har sendt Mig,“ sagde Han, „saaledes sender Jeg eder.“ Og idet Han aandede paa dem, vebblev Han: „Annammer den Helligaand; hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde Synderne, dem ere de beholdne.“*) Det er disse Ord af den evige Sandheds guddommelige Mund, som for alle Tider have overdraget Apostlene og deres retmæssige Efterfølgere den guddommelige Fuldmagt at forlade Synder og beholde Synder, d. e. et Dommerembede over Synderne. Idet Christus saaledes bemyndigede og forpligtede Sine Stedsfortrædere til at dømmе over Synderens sædelige Tilstand, paalagde Han derved ogsaa denne den Pligt, oprigtigen at aabenbare sin Samvittigheds-tilstand for Guds befuldmægtigede Stedsfortræder, at bekjende for ham sine Synder. Og alle christelige Aarhundreders Historie afgiver et ugjendriveligt Vidnesbyrd om, at denne underfulde Fuldmagt i Guds Kirke fra Begyndelsen af lige indtil vore Dage virkelig er bleven opfattet og udøvet paa denne Naade til uubsigelig Velsignelse og Trøst for de Troende. Derom vidner allerede „Apostlenes Gjærninger“, som**) beretter os, at i Ephesus som Følge af den h. Apostel

*) Joh. 20, 21. 22.

**) Ap. Gj. 19, 18.

Pauli Prædiken og Undergjæringer Mange gjorde Bod og be- kjendte deres Synder. Derfor formaner ogsaa den h. Apostel Jacobus *), at vi skulle bekjenne vore Synder, og den h. Johannes skriver: „Dersom vi bekjenne vore Synder, da er Gud trofast og retfærdig, saa at Han forlader vore Synder og renses os fra al Uretfærdighed.“ **)

Det samme Vidnesbyrd afgiver alle Aarhundreders Kirke- historie. I det andet Aarhundrede dabler allerede Tertul- lian ***) , der var lige udmærket ved sin Lærdom som ved sin frimodige Bekjendelse af Troen, høit og offentlig alle dem, som af falsk Undseelse fortie deres Synder. „Hvilken Rytte“, siger han, „kunne disse vente sig? Om vi ogsaa fordølge vore Synder for Menneffene, mon vi kunne fordølge dem for Gud vor Herre? Er det da bedre, at fortie dem og saaledes forblive i Fordømmelsen, end at aabenbare dem og blive absolveret (fri- kjendt) for dem?“

Paa samme Tid sammenligner Origenes †) Synden med Nydelsen af en ufordøielig Spise, som besværer og pincer os saalænge den ikke bliver kastet ud; „ligesaa“, siger han, „maa ogsaa Synden udkastes ved Bekjendelsen for Sjælelægen.“

Den h. Chyprian ††), Martyr og Biskop i det 3. Aar- hundrede, formaner Synderne med følgende Ord: „Jeg beder eder, elskede Brødre, at Enhver skrifter sine Synder, saalænge han endnu er i denne Verden, saalænge hans Striftemaal endnu kan antages.“

I det 4. Aarhundrede skriver den h. Kirkefader Basilius den Store: „Synderne maae ubetinget aabenbares for dem, hvem Forvaltningen af de guddommelige Hemmeligheder er bleven betroet.“ Det Samme sige og bevidne den h. Chrysostomus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus og Leo den Store. Jeg vilde ikke komme til Ende, dersom jeg her vilde sammenstille alle de hh. Kirkefædres Vidnesbyrd, som godtgjøre, at Syndernes Bekjendelse for Præsten som Guds Stedfortræder til alle Tider er bleven erkjendt og øvet i Jesu Christi Kirke som en nødvendig Betingelse for Syndsforlæbelsen. Istedetfor mange vil jeg her kun endnu fremhæve eet Vidnesbyrd af den store h. Augustinus fra det 5. Aarhundrede. Han siger i sin 392de Tale: „Ngen sige til sig selv: jeg gjør Bod i Løn- dom, jeg gjør Bod for Gud, Hvem det tilkommer at forlade Synderne; Han veed, at jeg gjør Bod i Hjertet. — Hvor-

*) Jac. 5, 16.

**) 1 Joh. 1, 9.

***) De poen. c. 10.

†) Hom. 2. in ps. 37.

††) De Lapsis.

ledes? er da forgjæves bleven sagt: Hvad I løse paa For-
det, skal ogsaa være løst i Himmelen? Har Guds Kirke
forgjæves modtaget Nøglemagten? Tør vi ophæve Evangeliet,
tør vi ophæve Christi Ord? Skulle vi love eder hvad Kristus
negter? vilde vi da ikke bedrage eder?"

Traditionen igjennem alle christelige Aarhundreder giver
eenstemmig Vidnesbyrd om, at Skriftemaalet altid er bleven
betragtet i Kirken som Christi Bud og Sacramente. Vi finde
Skriftemaalet ikke blot i den latinste Kirke, men ogsaa endnu
for Tiden iblandt de schismatiske græske Christne, som i det 9.
Aarhundrede have adskilt sig fra det katholske Kirkesamfund, men
have bibeholdt Skriftemaalet som en guddommelig Indstiftelse
og som Sacramente lige indtil den Dag idag. Men hvad der
i den almindelige Kirke til enhver Tid og overalt er bleven
lært og overholdt, og for hvis Oprindelse eller Indførelse der
ikke kan angives nogen Tid, det maa ansees for en fra Apost-
lene nedstammende Lære. Det er derfor ikke den mindste Tvivl
underkastet, at den h. Kirkeforsamling i Trident saavel som tid-
ligere det 4. Concil i Lateran og mange andre Kirkeforsamlinger
ved deres Udsagn om Bodens h. Sacramente kun have givet
Jesu Christi og Hans Apostles Lære, om hvilken alle Aarhundre-
ders Traditioner vidne, Anerkjendelse og Udtryk ved Kirkens
useilbare Læreembede ligeoverfor den daværende Tids Brang-
lærdomme, den Lære nemlig, at Jesus Kristus har meddeelt
Sine Apostle og deres Efterfølgere Fuldmagt til at forlade
Synder, og at Synderen, for at faae Forladelse af Gud, er
forpligtet til, med angerfuldt Hjerte oprigtigt at bekjende alle
sine svære Synder for Guds Stedfortræder.

Intet kan i Sandhed være mere fornødt, nyttigt og held-
bringende, end dette Bud om at bekjende sine Synder; thi lige-
som enhver Synd har sin Rod og sit Væsen i Oprør mod Gud,
i Stolthed og Ulydighed, saaledes bliver den ved en Dvælselse af
Ydmyghed, Selvbekjæmmelse og Fornedelse fra Synderens Side
gjenkaldt og paa en Maade oprettet. Synderens skyldbethyngte,
af Samvittighedsnag piinte Hjerte føler sig derfor ogsaa af sig
selv drevet til sine Synders Bekjendelse og finder i Selv-
angivelsen allerede en vis Beroligelse og Fyldestgjørelse. Hvoraf
kommer det ellers, at Mordere og lignende Forbrydere ikke
sielden, drevne af denne naturlige Trang, ere blevne deres egne
Anklagere for den verdslige Dommer? Ja, den aabenhjertige
Syndsbekjendelse for Guds Stedfortræder i Overensstemmelse
med Guds Anordning er aabenbart det bedste Vidnesbyrd om
den virkelige Sindsforandring, om den oprigtige Bod og Anger
i Hjertet, som ved Synden har sat sig op imod Gud og vendt
sig bort fra Gud, men nu ved den angerfulde Bekjendelse h-
myger sig og vender tilbage til Gud. Paa den anden Side

vidner Intet saa meget om Guds uudsigelig store Barmhertighed og Overbærenhed, som det, at Han stedse tilbyder Synderen Tilgivelse og Naade under den saa lette Betingelse, med Oprigtighed og Anger at bekjende sin Synd for hans Stedfortræder, som, selv et syndigt Menneſte, veed at have Medlidenshed med den menneſkelige Skrøbelighed, og aldrig nogensinde, i ſlet intet Tilfælde, tør igjen aabenbare de for ham ſkriftede Synder. For den jordiske, verdslige Dommer paadrager Forbrydelsens Bekjendelse Straf, men i Bodens Domſtol opnaaer den aabenhartige Tilſtaaelse Naade og Tilgivelse. Hvilken Trøſt og Fred finder den bodſærdige Synder ikke i denne Bekjendelse og i den af Guds Stedfortræder ham meddeelte Forladdelse af hans Brøde! Hvilken Kraft og Styrke bliver ham ikke tilbeel ved Kirkens indvieede og oplyſte Tjeners Formaning og Belæring! Hvor mange Egentjærlighedens Skuffelser, hvor mange Forvildelser og Farer, hvor mange Løgneaandens Snarer blive da erkjendte, ſom ellers aldrig vare blevne erkjendte og undgaaede! Hvor stort er vel ikke Antallet af de Forbrydelſer, ſom ved Skriftemaalet i Jeſu Chriſti Kirke ere blevne forhindrede eller gjenoprettede, hvor stort Antallet af de Sjæle, ſom kun derved ere blevne frelſte! Ja ſandelig, naar der gives nogen Anſtalt paa Jorden, ſom bereber Menneſkeſlægten Belfignelse, Trøſt og Hjælp, da er det Skriftemaalet i den katholſke Kirke. „Alt,“ ſiger den Romerſke Kathechismus 2. Deel 5. Kap. 32., „hvad der ved Guds Naade i vor Tid endnu er levnet af Gudſrygtighed, Dyd og Fromhed, det maa for en ſtor Deel tilſkrives Skriftemaalet, ſaa at det ikke kan undre Noget, naar den menneſkelige Slægts Fjende, for at udrydde den katholſke Tro med Roden, af alle Kræfter har beſtræbt ſig for at kuldkaste denne Anſtalt, ligesom Bulværket for den chriſtelige Dyd.“ Maatte alle Katholiker erkjende, hvilken Skat den guddommelige Frelſer har givet dem i dette h. Sacramente, ſom udenfor den ſande Kirke intetſteds kan gyldigen forvaltes! Maatte alle katholſke Chriſtne ret ofte træde hen til denne Naadekilbe, ſom dagligen ſtaaer aaben for dem! Maatte alle S, Elſkede i Herren! iſær i den foreſtaaende Paafætid, i Overeensſtemmeſe med den hellige Kirkens Bud, efter ret værdig Forberedelse bekjende eders Synder for Jeſu Chriſti Stedfortræder! Jeg troer at kunne forudsætte, at det ikke er Noget iblandt eder ubekjendt, hvori denne værdige Forberedelse beſtaaer. Jeg ſkal her kun gjøre opmærkſom paa nogle Feil, ſom ikke ſjelden forekomme og lettelig kunne medføre den uværdige Annammelse af Bodens h. Sacramente.

Fremfor Alt maa Enhver, ſom vil modtage Bodens h. Sacramente, ikke glemme, at det er en hellig Handling, en overnaturlig Gjærning, ſom Menneſket ikke formaaer at forrette godt med ſine naturlige Kræfter, men kun ved den guddommelige

Naades Bistand. Han maa derfor fremfor Alt i Nymghed kaste sig ned for Gud og med inderlig Andagt bønfaalde den Helligaand om Hans oplysende og styrkende Naades Bistand, som han behøver baade for at erkjende og for at angre og oprigtigen bekjende sine Synder.

Ved sin Samvittigheds Ransagelse skal han, som den h. Kirkeforsamling i Trient siger, slittigen gjennemforske alle Samvittighedens Folder og Braaer, uden at lade sig stusse af Egenkjærlighed eller Verdens falske Grundsætninger, men ogsaa uden ved overdreven Engsteligghed at forurolige sig mere end det er fornødent. Mange feile ved denne Ransagelse, isærbeleshed de, som efter længe, maaffee i eet eller flere Aar, forsømt Skriftemaal ngies med et flygtigt Tilbageblik paa deres heurundne Liv; Andre gives der, som kun see hen til udvortes Gjæringer, men slet ikke tage Hensyn til synlige Tanker, Begjæringer, Blik og Ord; atter Andre, som slet ikke undersøge, om de have forsømt deres Stands og Kalds hellige Pligter, eller om de have undladt de pligtmæssige gode Gjæringer, omendstjøndt saadanne Unbladser og Forsømmelser, ikke mindre end synlige Handlinger, kunne paadrage os den evige Fordømmelses Straf. Dette bør fremfor Alt Forældrene og deres Stedfortrædere, alle Foresatte og Undergivne, Egtefolk og Enhver i sin Stand og i sit Kald ret alvorlig tage sig til Hjerte! Mange endelig forsømme ved deres Samvittighedsransagelse, at ihukomme de Forargelser, som de ved deres Skyld have givet Andre og hvorved deres i og for sig maaffee ligegyldige Handlinger ere blevne til Synder, og selve deres Synder atter ere blevne til dobbelte eller mangfoldige Synder, og saaledes have betyngtet deres Sjæl med fremmede Synders Skyld. Rigesaa dabelværdig er den overdrevne Engsteligghed, som Andre ved deres Samvittighedsransagelse hengive sig til, idet de efter tilstrækkelig Undersøgelse altid endnu tvivle, om de ogsaa have anvendt al mulig Flid. Vi ere forpligtede til, slittigen at ransage vor Samvittighed og i denne Sag at anvende en saadan Grad af Flid, som fornuftige Mennesker pleie at anvende ved andre vigtige Sager. Men det er ikke nødvendigt, at man selv kan give sig det Vidnesbyrd at have anvendt al mulig Flid. Et tilbørligt Maal af Tid og Nøie er tilstrækkeligt, og overdreven Engsteligghed er kun af det Onde.

Med Hensyn til Angeren, som Synderen skal opvække i sit Hjerte over sine Synder, feile frem for Alt hine, som lade sig nøie med en blot Bæbebøn, med blot mundtligt at fremfige og oplæse en Formular af en Angerbøn. Nei, Angeren maa være levende i Hjertet; Hjertet maa have Affth og Smerte over de begaaede Synder for Guds Skyld, og denne Anger maa være forenet med et fast Forsæt om at ville undgaae baade alle svære

Synder og de nærmeste Keiligheder til samme. Angeren, eller den saakaldte Bodens Dyb, er den væsentligste Deel af Bodens Sacramente. Uden den nytter hverken Syndsbejdelser eller Præstens Absolution os Noget. I Hjertet er Synden, i Hjertet maa derfor ogsaa Angeren være. Hjertet maa være gjennemtrængt af Anger, Menneskets Sind og Villie maa være forandret, og have vendt sig bort fra Synden og henvendt sig til Gud, hvad enten det skeer ved fuldkommen eller ufuldkommen Anger.

Der gives desværre ikke saa Christne, som misbruge Bodens h. Sacramente, fordi de modtage det uden sand Anger, og uden det faste Forsæt om at forbedre deres Liv, hvilket dog steds er forbunden med en sand overnaturlig Anger. Det er dem, som kun gaar til Skrifte af Vaane, af mennekelige Hensyn, eller dog letfindigt, uden grundig Selvprøvelse og Sindsforandring. De skrifte, men uden den oprigtige Villie til at opgive en for deres Tro, deres Frelse farlige Forbindelse, at frasige sig en syndig Omgang eller en slet Løsning. De skrifte uden det faste Forsæt om at udtræde af et af Kirken forbudt Selskab, uden at have Villien til at tilbagegive det uretfærdigt erhvervede Gods, og saa meget som muligt at oprette den paa en uretfærdig Maade tilføiede Skade. De skrifte uden at have det Forsæt at udsone sig med deres Fjende, i Fremtiden trofast at opfylde deres til ubodelig Skade for deres Børn eller Undergivne hidindtil forsømte helligste Kalds- og Standspligter. Kort sagt, de skrifte uden sand Bodfærdighed og Omvendelse; i deres Hjerter forbliver den gamle syndige Villie, det gamle Fjendskab, den gamle Eidskab, deres Sjæl forbliver i Syndens Trældom, i Unaadens Død.

Hvo som allsaa ved Skriftemaalet endnu ikke har opgivet Villien til at vedblive at synde eller til at forblive i den frivillige nærmeste Keilighed til Synd, han er ikke en Bodfærdig men en Hykler, han opnaar ikke Naade, men han paadrager sig Forbødelse og ny Skyld. Men hvosomhelst rebdeligen har ransaget sig og gjort sig Umage for, af overnaturlige Bevæggrunde, hvad enten det er Syndens evige Straffe, eller Utaknemmeligheden og Utrofskaben imod Gud, den største Velgjører, eller den Allerhelligstes og Elskeligstes Misshag, at opvække Anger over de begaaede Synder og dertil i sit Hjerter har den alvorlige, faste og bestemte Villie, fra nu af for enhver Priis at undgaae de begaaede og alle andre svære Synder, ligesom ogsaa de nærmeste Keiligheder dertil, han kan være rolig med Hensyn til sin Anger, om ogsaa den sandfælsige Smerte og de sandfælsige Tegn paa denne Smerte, Taarer og Sukke over sine Synder, mangle ham. Han sukke over denne Mangel og stræbe altid mere efter ret at erkjende, angre og oprette Syndens Onde. Da vil med den

vorende Erkjendelse af Guds Kjærlighed og Elskelighed ogsaa hans Smerte voxe over den Fornærmelse, han har tilføiet den Elskeligste.

Hvad derpaa Syndernes Bekjendelse angaaer, saa feile frem for Alt hine, som af falst Undseelse ubelade en svær Synd, eller fortie for Skriftefaberen Antallet af samme, eller de forstørrende Omstændigheder, som forandre Syndens Art, eller med Vidende og Villie angive dem urigtigt. Ogsaa hine feile, som istedetfor deres egne Synder fortælle Andres Synder, for at besmykke deres egne, saavel som alle de, der af Menneskefrygt eller Egenkjærlighed lade sig forlede til at strifte uden Oprigtighed. Bekjendelsen maa være fuldstændig, oprigtig og kort, idet Alt ubelades, som ikke hører til Sagen.

Hvo som paa denne Maade efter værdig Forberedelse skrifter sine Synder for den befuldmægtigede Præst og modtager Absolutionen af ham, han skal og tør fortrøste sig paa, at Gud ved Præstens Mund ifølge Sin ubetragelige Forjættelse forlader ham hans Synder, d. v. s. eftergiver ham sammes evige Skyld formedelst Jesu Christi Fortjenester, om end timelige Straffe endnu blive tilbage for ham at afsøde. Med Nidtyghed og Beredvillighed paatager den bodfærdige Synder sig tillige de Bodssøvelser, som Præsten, ligeledes i Kraft af guddommelig Fuldmagt, paalægger ham baade til vedblivende Fyldestgjørelse for de begaaede Synder, og til Lægedom mod Syndens tilbageblivende Virkninger, og han forsømmer ikke at forrette dem saasnart som muligt, ligesom efter Evne at erstatte og oprette den ved sine Synder tilføiede Skade. Hvorforhelst den værdige Annæmmelse af Bodens h. Sacramente atter har opvaakt Synderen fra Syndens Grav til Naadens Liv, der aabenbarer dette Liv sig ogsaa fra nu af i Kampen mod Synden, mod den tredobbelte onde Hyst, mod alle farlige Indflydelser, der komme enten fra Verden eller Djævelen, der gaaer omkring som en brølende Løve, søgende hvem han kan opsluge; der bliver den omvendte Synder standhaftig i Bodens frivillige Dvælsel, i Selvfornegtelsens og Spøgelsens Gjærninger, som efter Kirken tiligere Bod-Disciplin sædvanlig for en længere Tid bleve paalagte de Bodfærdige for enhver svær Synd. Da begynder med den opnaaede Tilgivelse et nyt Naadens Liv, ivrig Udøvelse af gode Gjærninger, en omhyggelig Undflugt af alle farlige Leiligheder, en flittig Brug af Bønnen og de h. Sacramenter, fordi det uden dette vilde være umuligt, at holde sit Forsæt og at undgaae Tilbagefaldets Farer. Men naar Synderen snart efter Bodssacramentets Modtagelse, uden nogen Kamp og Modstand mod Fristelserne, atter vandrer paa de gamle Veie, ikke flyr de frivillige nærmeste Leiligheder, til Synd, ikke bruger de nødvendige Frelsesmidler, da viser det sig netop heri, at det har

manglet paa sand Anger, paa fast Forsæt, paa grundig Sindsforandring; der er megen Grund til at frygte for, at hans Død kun har været en Skinbød, kun et Hykleri, eller dog en sørgelig Selvfuffelse. Vil du undgaae denne Fare, min Christen, da aflæg hvert Skriftemaal saaledes, som om det skulde være det sidste, som om du skulde døe strax efter Skriftemaalet; skrift med levende Tro, med alvorlig Forberedelse, med dyb Vrefrygt mod din Gud og Frelser, som har udgødt Sit Blod for dig og i dette h. Sacramente tilvender dig Sit kostelige Blods For-tjenester som Løsepengge for dine Synder, for at udfrie dig af Djævelens Herredømme, hvis Træl du er bleven ved Synden.

Der er endnu en anden Gjenstand, Elskede i Christo, om hvilken Vi til Slutning ville henvende nogle Ord til Eder, som vistnok ikke staaer i umiddelbar Forbindelse med Voden, men som alligevel formeblst den nuværende Tids Omstændigheder er traadt i et nært Forhold til den, forsaavidt den for Uttallige er bleven en stor Fare og en nærmeste Veilighed til Synd; Vi mene den flette Lectiure (Læsning) og Presse. Den er i vor Tid voren til en isandhed forfærdelig Magt, som søger ved tusinde og atter tusinde Canaler, ved utallige flette Bøger, Tidsskrifter og Aviser at udsprede iblandt alle Samfundets Stænder og Classer Bantroens, Usædelighedens og Oprørs Gist mod Gud og Hans Stebfortrædere. Hvor stort er ikke Antallet af saadanne Skrifter og Blade, der staae i Helvedes Tjeneste og i Mammons rigelige Sold, og udrustede med alle Pirremidler for den tredobbelte onde Lyft overalt udbrede falske Grundfætninger og føre Sjælene i Fordærvelse! Og saa i vort Land (Hannover) er der ved Dagspressen og talrige Flyveblade bleven udbredt en sand Strøm af ugudelige vantroe Skrifter, og det i Anledning af Striden angaaende den nye protestantiste Lands-Catechismus. Omendstjændt denne Strid; Gud stee Lov! ikke vedrører os Katholiker, eftersom vi i den h. Kirkes useilbare Læreembede have for vor Tro en Klippe, som ikke kan roffes, og en Autoritet, som aldrig kan tage feil, saa er der alligevel ikke nogen Tvivl om, at den flette Presses Frembringelser i Almindelighed ogsaa berede Katholikerne store Farer baade i Henseende til Troen og Sædeligheden. Ja, overmaade stor er den Fordærvelse, som derved i vor Tid anrettes i Stat og Kirke, overmaade stor og ubodelig den Skade, som ved denne Gist beredes de usødelige og ofte endnu uskyldige Sjæle. Der gives virkelig neppe mere nogen Landsby, som den flette Presse ikke allerede har fundet Veien til. Uttallige Ynglinge og Jomfruer miste Uskyld og Dyd ved slet Læsning, blive som Følge deraf i deres blomstrende Alder til Slaver for urene Lidenstaber og affhyelige Kaster. Hvor Mange lide ikke som Følge deraf Skibbrud paa Troen, og hvoraf kommer det, at nutildags saa

mange Hoveder ere opfyldte af de vanvittigste Meninger over religiøse saavel som politiske Gjenstande, hvoraf andet kommer det, end fordi saadanne Meninger, der træde Alt med Fødder hvad der er helligt og ærværdigt, forhaane vor h. Kirkes Tro, Lære og Institutioner og foragte Rettens, Dydens og Sædelighedens Grundsætninger, blive overalt prædikede i Bøger og Aviser, og under Skin af Sandhed og med alle Forførelsens Tillokkelser tilbydes selv dem allerede, som endnu ere umyndige og ikke istand til at dømme, uden at der optræder Noget, som kan bevare dem fra saadan Gift.

Vor h. Kirke har allerede i atten Aarhundreder med ubønhørlig Strenghed forbudt Læsningen af slette Bøger og Skrifter og, uihildet af den moderne Tidsaands Frihedssoimmel, lige indtil den Dag idag opretholdt hine Forbud. Desaarfsag kan ingen Katholik uden Skyld overtræde dem, og i Tvivlsmaal, om en Bog eller et Skrift maa henregnes til de forbudne, er han forpligtet til at raadspørge Kirkens Tjenere. Om denne Kirkens Aarvaagenhed finde vi allerede i Apostlenes Gjerninger*) et Vidnesbyrd, idet vi der læse, at de Nyomvendte udeliveredes deres slette Bøger og opbrændte dem i Menighedens Paasyn; et lignende Vidnesbyrd give de af Kirkeforsamlinger og af Kirkens Overhoved til alle Tider og navnlig ogsaa i vor Tid ofte gjentagne Forbud og Avarsler mod Læsning af slette Bøger og Skrifter. Det er i Sandhed en Skam, at der altid endnu gives saa mange troende Katholiker, som uagtet Kirkens bestemte Forbud og deres Overhyrders saa indtrængende Avarsler læse og selv med deres egne Penge fremme eller understøtte slette Bøger og Aviser. Vi kunne ikke eftertrykkelig nok opløste Vor Stemme, for at advare de Troende mod den slette Presses Pest. I Særdeleshed er det en hellig Pligt for alle Forældre, Lærere og Foresatte, at vaage over, at de dem betroede Sjæle ikke besmittes af denne Pest, ved hvilken nutildags maafkee mere end ved noget andet Helvedes Medskab Troens og Naadens Liv fordærves og udryddes i unge Hjærter af begge Kjøn og fortrinsoviis hos dem, som ere kaldede til i Fremtiden at forestaae Andre. Men de Herrer Sjælesørgere formane Vi til at betragte det som en af deres første og vigtigste Pligter, med den største Aarvaagenhed at modarbejde den for Sjælens Frelse saa farlige Pest, paa Prædikestolen saavelsoom i Skolen og i Katechisationen, i Skriftestolen og ved enhver anden Leilighed at advare de Troende mod den, og paa den anden Side efter Gvne at anbefale og fremme gode Bøgers og Avisers Udbredelse overalt hvor der virkelig er berettiget Trang for saadan

*) Ap. Gj. 19, 19.

Lecture. Maatte dog Alle, som det angaaer, alvorligen lægge sig denne Gjenstand paa Hjerter! Maatte alle Velsindede forene sig, for med forenede Kræfter at hemme dette Dnde! Vi have med levende Glæde erfaret, at der allerede paa mange Steder i Bort Dioces, hvor der i Anledning af en h. Mission bleve oprettede fromme Foreninger, i disses Statuter blev optaget det udtrykkelige Løfte, at afholde sig fra al slet Lecture. Det er i Sandhed paa Tide, at erkjende den flette Lecture som en Gift og Pest i en endnu højere Grad end selv Brændeviin, med fuld Alvor at vaage og kæmpe mod den, og derimod ivrigt at fremme gode Bøgers og Skrifters Udbredelse.

Vi slutte, idet Vi meddele eder, Elskede i Christo, at Udbyttet af de kirkelige Samlinger til „Peterspengen“ i Dioceset Dsnabrück og de Nordiske Missioner i det henrundne Aars tre første Kvartaler beløber sig til 4,705 preussiske Daler og allerede har naaet sin Bestemmelses Sted. Endnu stedse vedvarer den h. Stols betrængte Tilstand og fordrer af alle Kirkens Medlemmer vedholdende Bøn og Offer. Men gienfhylligt viser sig ogsaa bestandig saadanne Bønners Bønhørelse ved den Almægtiges Haand, Som har omgivet de Troendes Overhoved med Sin Beskyttelse som en sikker Vold i hans Fjenders Midte, medens Guds straffende Retfærdighed med hver Dag aabenbarer sig stedse gienfhylligere i Fjendernes Leir ved Overhaand tagende Glendighed, Raadvildhed, Tvistighed og Forbrydelser af enhver Art. Vedbliver derfor med eders Bønner og Kjærlighedsgaver at understøtte Kirkens og Jesu Christi slynlige Stedfortræders retfærdige og hellige Sag, saaledes som I hidtil have gjort, i den faste Fortrøstning, at Gud efter denne Trængsel og Lidelse, til saa mange fra Kirken endnu adskilte Sjæles Frelse, atter vidunderligen vil ophøie og forherlige Sin Kirke og den h. Fader, som paant har paalagt Os, at sende eder hans hjerteligste Tak og Apostoliske Velsignelse.

Den trefoldige Guds Velsignelse være og forblive hos eder Alle! Amen.

Dsnabrück, den 28. Januar 1863.

† **Paulus.**

Altmeppen,
Secr.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader befinder sig meget vel. Ofte promenerer han tilfods paa Monte Pincio omgiven af en stor Mængde Folk. Hvor han viser sig, er han „Romernes Glæde“, og stedse ledsage de mest levende Acclamationer ham paa Veien.

De katholske Slaver besidde i Rom siden Aaret 1458 Klosteret „St. Jerome des Illiriens“, som er blevet riigt doteret af Pave Nikolaus V. Nu har Pius ved et Breve anordnet, at der i hiint Hospitium bliver oprettet en stor Anstalt eller Collegium for Præsterne af Dalmatien, Croatiaen, Slavonien og Bosnien. De østerrigsk-slaviske Biskopper have ydet rigelige Bidrag til dette Niemed. Et andet Collegium bliver i Antoinernes Kloster oprettet for Maroniterne fra Libanon. Flere unge Maroniter i en Alder af henved 20—21 Aar ere allerede ankomne. Saaledes er Pius IX. i Midten af sine store Trængsler utrættelig virksom for den orientalske Kirke.

Frankrig. „Journal del' Asne“ skriver: „Den sidste Aftom af Reformatoren Calvin, en meget høitstaende Mand i Staden Noyon, har for nogle Dage siden afslagt den katholske Troesbekjendelse i Kapellet, som „Foreningen af Sion“ besidder i Paris. Hr. Calvin, den nye Convertit, er født i England; hans Datter, der allerede i nogle Maanedes er katholsk, har nu taget Ordensløret i Sionsdøttrenes Institut. -- For nogle og tredive Aar siden sagde ogsaa Johan Karl Luther Farvel til sin Stamfaders Tro og indtraadte i den katholske Kirke. Mon vel de saakaldte Reformatorer Luther og Calvin have anet, at deres Troesbygning efter tre Aarhundrebers Forløb vilde være saa brøstfældig, saa libet tilfredsstillende, at endog deres egne directe Efterkommere vilde forlade den, for at vende tilbage til den gamle Moderkirke, der endnu staaer ligesaa fast, ligesaa vældig, som dengang Luther endte sit Liv med den aldrig opfyldte og derfor falske Spaadom, at hans (Luthers) Død vilde være Pavestømmets Død.“?

Schweiz. Det store Raad i Kanton Freiburg besluttede Gjenoprettelsen af Carthäuserklosteret Part-Dieu.

Tyrkiet. Den græsk-schismatiske Biskop af Adrianopel, i hvis Diocæs en Mængde Menigheder er overtraadt til den katholske Kirke, besluttede at statuere et Exempel. Han trængte ind i en Landsbykirke og slynge de Gjenstande af den katholske Kultus, han fandt paa Alteret, til Jorden. Ved Synet af dette Sacrilegium glemte Bønderne den indpræntede Vrefrygt mod Kirkesyrsten, toge fat paa Prælaten, sønderrev hans Klæder og gjennembankede ham dygtigt.

— Breve fra Konstantinopel til Journalen „Monde“ indeholde følgende interessante Meddelelser: Msgr. Dorothee, bulgarisk Erkebiskop af Sophia er indtraadt i den katolske Kirke. Den 9. Decbr. f. A. affvor han sine Bildfarelser for Erkebiskoppen Hasoun og Msgr. Brunoni, apostolisk Vicar af Konstantinopel. — Msgr. Brunoni har efter tre Aars Anstrengelser endelig erholdt det keiserlige Firman for Opbyggelsen af en katolsk Kirke i Gallipolis. Frankrig har givet 3000 Frcs. til at bestride de første Udgifter med.

Som passende Andagtsbog for Fastetiden, anbefales:

Passionsandagt, eller Betragtninger over vor Herre og Frelser Jesu Christi Lidelse og Død, af Erasmet. Oversat af W. S. Karup. Med biskoppelig Approbation. Priis: 2½ ƒ.

Faaes hos Vincentiusforeningens Secretær, Hr. Lærer Keinken.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 22. Febr. Efterm. Kl. 5.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 22. Febr. — 1. Fastesøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med tydsk Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med dansk Prædiken.

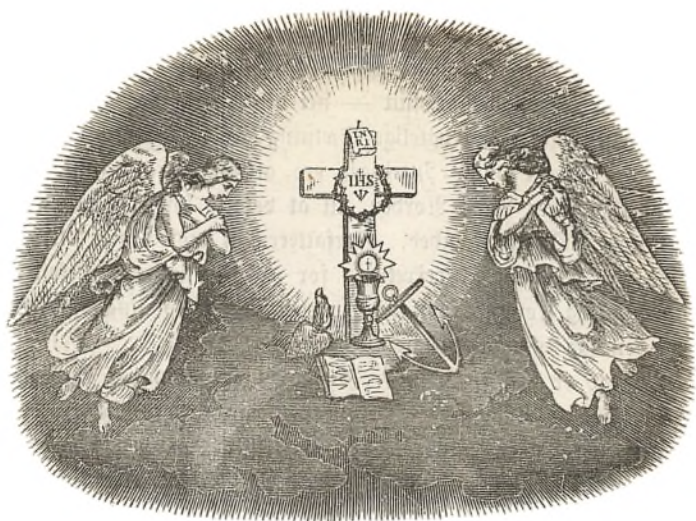
Søndagen d. 1. Marts. — 2. Fastesøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe (Kl. 12 med fransk Læsning). — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med dansk Prædiken.

Freedagen d. 6. Marts ligesom Freedagen d. 6. Febr. (s. Nr. 2). Paa Søndedagene stille h. Messe Kl. 6 (Lorsdag, Torsdag og Løvedag i Sct. Josephsstrenges Hunscepel), 7 og 8¼; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Løvedag Aften fra Kl. 5—8, og Son- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

„Scandinavisk kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler C. A. Blankensteiner, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stæder paa de fyl. Postcontoirer. Priisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ƒ.

Kjøbenhavn.

S. Trier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne.

11te Aargang.

Nr. 5.

Søndagen den 8de Marts.

1863.

Indhold: Katholik og Jesuit. — Den hellige Korsvei. — En lærd Protestants Dom om Katholiker. — Trappistklosteret i Iowa. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Nordamerika.

Katholik og Jesuit.

(Indsendt af en norsk Protestant.)

Disse to Ord „Katholik og Jesuit“ have for mange Mennesker een og samme Betydning, saa at man ofte hører Folk sige: „Na hvad! Katholik og Jesuit, det er det Samme, thi begge Dele betyde dog en slet Person,“ eller, naar man formener nøiere at kjende til Sagen, saa adskiller man aldeles

Ordene og siger: „Ja, ja! Katholik kunde jeg maaskee nok have lyst til at blive, men Jesuit — nei aldrig! thi da maatte jeg jo vedkjende mig den frygtelige Sætning, at „Hensigten helliger Midlet“. Begge diøse Nttringer ere altfor karakteristiske og almindelige, især her i Norden, til at de ikke fortjente at værdises nogen Opmærksomhed. Forfatteren af diøse Linier vil nu derfor til behagelig Underretning for en eller anden Videlysten i størst mulig Korthed forklare den egentlige Betydning af diøse i Norden saa ofte misbrugte Ord.

„Hvad er dog en Jesuit? Jeg har læst saa meget om dem i Comedier og Romaner.“ Jesuiterne, min kjære Læser, ere hverken mere eller mindre end en geistlig Orden, der blev stiftet Aaret 1534 af en Mand, ved Navn Ignatius af Loyola, og stadfæstet Aaret 1540 af Pave Paul III. Ignatius var efter sin vidunderlige Omvendelse bleven en særdeles nidkær og troesivrig Christen, og som alle gode Christne nærde han det inderlige Ønske, at bidrage saameget som muligt til, at alle dem, som endnu ikke rigtig kjendte vor Herre Jesus Christus, ved fromme Menneskers Hjælp maatte komme til at kjende baade Christus og den Kirke, som Han har stiftet, baade for Dig og mig og alle andre Mennesker. Tillige stiftede Ignatius sit Selskab eller Orden, for at den med Naad og Daad skulde værne om og arbejde for Christi sande Kirke, men fremfor Alt formanede han Ordensbrødrene til at lægge Alt i den Herres Haand, som styrker de Svage og giver de Ydmyge sin Naade. Dette er nu Jesuiterordenen, der har sit Navn deraf, at den valgte vor Herre Jesus Christus til sin særlige Ven og Beskytter. En Jesuit er altsaa en Mand, der efter eget indre Kalde og ifølge Stifterens Villie har valgt sig det som Livsopgave, at arbejde til Guds Ære og sine Medmenneskers Frelse. Hvad har du altsaa imod Jesuiterne? Misbilliger du deres Diemed? Umuligt. Maaskee at du endog selv er en Jesuit, rigtignok paa din Viis, og uden at du netop kalder dig saaledes. Thi naar du finder en særlig Smag i Bøn og Betragtning, naar du for Guds Skyld ikke tragter efter jordisk Binding, naar du endelig finder din Glæde i at bidrage til Andres le-

gemlige og aandelige Belfærd, og med eet Ord, virker i Jesu Hand, er du ogsaa en Jesuit, d. e. en Jesu Efterfølger. Bøn og Betragtning, frivillig Armød, reen Livsandel og hele sit Livs Opoffrelse for Guds og Medmenneskers Skyld, see! dette er Jesuiternes Livsopgave her i denne Verden. Hvad har du dog at indvende imod et saa kristeligt Endemaal? Tag dig i Vare, gode Læser, at det ikke gaaer dig, som det gif nogle Folk i Schweits, der ikke troede, at Jesuiterne vare virkelige Mennesker, førend En af dem rejste til Freiburg, for at see en saadan lyslevende, og siden til stor Sorg for sig og Sine maatte tilstaae, at de netop vare Mennesker som alle Andre, og dertil lærde, fromme og behagelige. Saavidt kan Phantasien føre et Menneske!

„Men Jesuiterne have dog mange farlige og hemmelige For skrifter.“

Ja, her have vi nok den Mare, der rider dig, min Bedste! men som bekjendt rider Maren kun Folk i Svøne, naar de have spiiist noget Ufordøieligt. Din Tilstand er en lignende. Thi har du med rigtig klare Dine undersøgt, om disse For skrifter virkelig ere til? Sikkert aldrig! Og skal jeg være aldeles oprigtig mod dig, maa jeg tilstaae, at en saadan Undersøgelse vilde være forgjeves, thi, sandt at sige, saa have saadanne For skrifter aldrig existeret — uden i en forskruet Romanforfatters Hjerne, der har manglet Stof til en Intrigue og som derfor har maattet lade Skurken i Romanen (naturligviis en Jesuit!) have „hemmelige For skrifter“ til at sende En eller Anden ubi den anden Verden. Jeg er vis paa, at du har din Viisdom fra disse Kilder! „Men Jesuiternes Grund sætninger ere dog frygtelige, thi de lære jo, at „Hensigten helliger Midlet.“

Keent Vaas, min kjære Læser!

Nogle Medlemmer af denne Orden skal have lært og fulgt denne Grund sætning, „at Hensigten helliger Midlet,“ saaledes lyder Beskyldningen, ikke sandt? Men naar har disse Medlemmer levet? Hvorledes hedder de? Ved hvilken Leilighed have Jesuiterne handlet ifølge denne Grund sætning? Man

burde dog give klare Facta tilbedste, thi blotte Besskyldninger ere, som bekjendt, ikke Beviser. Men sæt nu, at nogle Medlemmer af Ordenen havde lært og handlet ifølge disse Grundsetninger, skulde da hele Ordenen fordømmes, fordi En har feilet? Eller bestaaer hele Verden af Skurke, fordi der gives Skurke i Verden? Dog hvortil flere Spøgsmaal? Til Dato har endnu Ingen bragt disse Beviser tilveie og i al Evighed vil Ingen kunne gjøre det, fordi det er en reen Usandhed, at Jesuiterne nogenfinde have lært det, som man beskylde dem for. Har du Dunstet om at kjende dem, nu vel! Læs deres Skrifter, hør deres Prædikener, som hverken Protestanter eller Katholiker have fundet farlige, men tværtimod saare opbyggelige. Ja, læs deres Ordensregler og see saa, om du kan finde et Ord, om at Hensigten helliger Midlet. Kan du det virkelig, nu vel! da gjør du den største Opdagelse i vort Aarhundrede, men finder du intet saadant i deres Skrifter og Ordensregler, men bliver alligevel ved i din Haardnakkethed at beskylde uden Beviser, da er du en ligesaa stor Charlatan, som hine, der for dum paastode, at de kunne gjøre Guld af Graastene! „Men hvorfor ere Jesuiterne saa forhadte? O! Svaret er let givet! Jesuiterne have to Fjender, **Dumhed** og **Intolerants**.

Til den første Klasse af Fjender, kunne vi henregne alle hine lunkne og aandelig døvne Katholiker, der istedetfor at forvise sig om deres Kirkes Aand, Lære og Indretninger, hellere befatte sig med alt andet, som ikke kommer dem ved. Saadanne Mennesker ere for feige og uvidende til at forsvare Sandheden og saaledes kommer det, at de istemme vantroende Menneskers Besskyldninger. Hos disse Modstandere er Dumhed og Dovenskab Grunden til deres Fjendskab; om de have andre endnu flettere Motiver for deres Handlemaade, overlade vi bedst Gud til at dømme over. Heel anderledes hænger det sammen med Protestanternes Fjendskab mod Jesuiterne, thi hos dem er baade virkelig Had, Uvidenhed og lønlig Frygt for Ordenen tilstede, paa den selfomste Maade. Had, fordi Protestanterne ved og igjennem deres Historikere ere blevne underrettede om, at netop Jesuiterne i Reformationstiden vare den saakaldte Kirkeforbedrings

ivrigste, genialste og heldigste Modstandere, og dette Faktum er det, som den nuværende Protestantisme ikke kan forglemme. Uvidenhed har ogsaa en stor Deel i de Fordomme, som hersker mod Ordenen, ene og alene fordi man ikke bestræber sig for at komme til klar Erkjendelse om denne Sag. Med eet Ord, man henter ikke sin Kundskab fra Originalernes klare Kilde, men man lader sig nøie med at afskrive hverandre, naar man er Skribent; man eftersnækker kun trolig, naar man beskæftiger sig med at læse disse Afskrivers Copier. I begge Tilfælde er Sagen lige ilde, thi istedetfor at komme til Klarhed, synker man paa denne Maade kun dybere ned i Bilsfarelse, Taage og Mørke.

Jeg sagde, at en lønlig Frygt ogsaa danner et Moment i det Hjendskab, der hersker mod Jesuiterne og i Virkeligheden er dette en reen Sandhed.

For det Første indseer Protestantismen saare vel, at Jesuiterne ere i Besiddelse af Videnskab, Genialitet og Aand og at de derfor, udrustede med disse Egenstaber, i Forening med Weltalenhedens skarpe Sværd godt tør vove en Kamp med „Kirkeforbedringens“ og „Sværmeriets“ Apostle, hvorjomhelst disse end maatte findes.

For det andet seer Protestantismens med Skræk, at ingen er heldigere som Missionærer end netop Jesuiterne. Dette har f. Ex., i vore nordlige Lande foraarsaget, at man har udelukket dem af Landene, istedetfor at man, overbeviist om sin Overvægt og Sandhed, skulde have vovet en Kamp med disse Mænd. En Følge af Frygten for Jesuiterne er det ogsaa, at man her i Norden i enhver katholsk Præst og enhver Katholik seer en Jesuit, noget, der ikke lidet bidrager til at vække Mistænkelighed og Had mod den frygtede katholske Propaganda og de vildfarende Katholiker. Derfor søger man ikke ved Sandhedens Overbeviisning og rolig Overveielse at bekjempe katholske Missionærer, men som oftest med opdigtede Fortællinger, der i Aandsfattigdom og Sneverhjørtethed ikke staae tilbage for den første Reformationstids Udgydelse.

Vist er det dog, at dersom man kjendte Jesuiterne i Vir-

keligheden, vilde man snart finde det ligesaa taabeligt at troe dette Baas, man nu lærer om dem, som at troe, at Maanen er gjort af en grøn Ost og Melkeveien af sød Fløde.

Den hellige Korsvei.

Da under den h. Missionfor kort Tid siden den h. Korsvei ogsaa hos os er bleven indført, vil det ganske vist interessere vore Læsere, at erfare noget Nærmere om denne Andagt. Vi ville da forsøge i faa Linier at skildre dens historisk-kirkelige Udvikling, samt tilføie nogle Ord om, hvorledes denne Andagt kan holdes paa en tilsvarende og opbyggelig Maade.

Efter Ordets egentlige Betydning er den h. Korsvei hiin Vei, hvilken vor guddommelige Frelser, under Korsets tunge Byrde, vandrede fra Pilatus' Palads til Golgotha. Den h. Jomfru og Gudsmoder Maria vandrede først af alle Mennesker med dyb og smertelig Bedrøvelse denne Vei, da hun ledsagede sin elste Søn paa Hans Smertensvei. Og medens Jesu h. Legeme hvilede i Graven, besøgte Maria ofte de h. Lidelsessteder; fromme Qvinder sluttede sig efterhaanden til disse h. Øvelser. Et smukt og rørende Træk af de første Besøg af de h. Lidelsessteder, finder sig i Visionerne af den salige Augustinerinde Catharina Emmerich fra Coesfeld i Westphalen. Efter hendes Meddelelser besøgte nemlig den guddommelige Herre Selv, skilt ved Sit h. Legeme, med alle fromme Sjæle af Abrahams Skjød hine hemmelighedsfulde Steeder, paa hvilke Verdens Frelse blev fuldbjyrdet, og belærte dem om Alt, hvad der havde tildraget sig. Efter vor Herres Opstandelse begyndte den fromme Dyrkelse af den h. Korsvei, ifølge en vedvarende Overlevering iblandt de første Christne og stedse mere at tiltage i Udstrækning. Da senere den h. Gudsmoder med St. Johannes, hendes Adoptiv-Søn, levede til Ephesus i Lilleasien, oprettede hun der, som Legendens fortæller, smaa Mindestegn, for ved ethvert enkelt af dem at erindre sig Jesu Christi, hendes

guddommelige Søns Lidelse. Den første ved dette Exempel fremkaldte Oprettelse af Stationer (Hvilesteder), til Erindring om Christi smertelige Lidelsesvei, bliver, saa vidt vi vide, angivet at være skeet i Rom; der oprettede nemlig den h. Evangelist Marcus, paa de romerske Christnes Bønner og paa Grund af en frygtelig Pest, der hjemføjte Staden, tolv Mindestene efter den ephesiske Korsveis Mønster, alle med Indskrifter angaaende vor Frelseris bittre Lidelse; og Gud viste Sit Velbehag i denne Andagt; alle som tillidsfuldt gif denne Vei, bleve forfkaanedes for Pesten; ja endog Hedninger, der hørte det og troende sluttede sig til de Vandrende, bleve frie for denne Smitte. Men fremfor Alt bleve dog Balsarterne til den virkelige h. Korsvei i Jerusalem almindelig Skik; og Tusinde, ja Hundredetusinde strømmede hvert Aar til Jerusalem, for der med et front og andægtigt Hjerte at vandre Herrens Vei. Dog tør man ikke forestille sig, som om de h. Lidelsessteder, ligesom for største Delen til Christi Tid, altid laae udenfor Staden; tværtimod, efterat Jerusalem var bleven ødelagt og Julian, den Træfaldne, forgjæves havde prøvet at tilintetgjøre Jesu Spaadom ved at gjenopbygge Tæmplet, bosatte Alle, som Krigen med Romerne havde sparet, sig ved Siden af den ødelagte Stad; saaledes bleve de h. Lidelsessteder dragne ind i Omkredsen af det nye, nuværende Jerusalem, og Korsveistationerne i samme findes derfor ofte paa de offentlige Pladser, undertiden endog ved Huse, som deels ere i Besiddelse af Tyrker.

Om det talrige Besøg af den h. Korsvei, endog i Christendommens tidligste Tid, beretter os allerede den lærde Kirkefader St. Hieronymus, der siden sin ophøjede Ben, Pave Damasus' Død, Aaret 384, førte et overmaade strengt og helligt Eneboerliv til Betlehem. Ogjaa til hans Tid var Besøget af de h. Lidelsessteder, endog fra de fjerneste Egne, en almindelig Skik. Saaledes læse vi i hans Brev til Desiderius, at den h. Kæver indstændig beder ham og hans Venner om, ved Velighed af deres Besøg af de h. Steder og Lidelsesveie, ogsaa at glæde ham ved deres Besøg. „Sandelig,“ vedbliver han derpaa, „om end vort Selskab og Underholdning skulde vække Mishag,

saa vilde det dog være en Troens Gjerning, der at have tilbedet, hvor Herrens h. Fodspor ere indtrykkede, og ligesom at have seet de levende Spor af Hans Fødsel, Kors og Lidelse." I et Brev til den unge og dannede Paulinus, der senere blev den berømte Biskop af Nola, siger den samme Hellige: „Fra den hele Jord flokke Menneskene sig her; Staden er opfyldt af alle slags Folk.“ „De ved Korset og Opstandelsen helligede Steder,“ siger han andetsteds, da han havde meddeelt det hyppige Besøg af samme, „gavne dem, som bære deres eget Kors, staae dagligen op med Christo, og vise sig værdige til et saadant h. Opholdssted.“

Men der skulde snart indtræde en stor Forandring i disse fromme Pilegrimsreiser; thi den guddommelige Wiisdom havde besluttet, at hine Lande, som dengang befandt sig i den meest blomstrende Tilstand, skulde blive tugtede, fordi de igjennem Aarhundreder havde været et Arnested for religiøse Spaltninger og Rjætterier. Nu ere disse fordem saa folkerige og blomstrende Provindser tomme og øde. Den hyre Aarsag til dette Forfald var de fanatistiske Muhammedaneres despotiske Herredømme, som indtil Aaret 640 allerede havde underkastet sig hele Syrien. Enhver som bar Navnet af en Christen, blev tvungen til enten at frasælbe Troen eller vælge Døden. At der under saadanne Forhold ikke kunde tænkes paa rolige og sikkre Pilegrimsreiser til de h. Steder i Jerusalem, er indlysende; fandt de enkeltviis alligevel endnu Sted, saa vare de forbundne med utaaelige Mishandlinger og Udpressninger. Om end Korstogenes Begeistring nogle Aarhundreder senere for en kort Tid frembragte en bedre Mellemtilstand, saa var denne dog kun af kort Varighed.

De h. Stationer af Korsveien bleve fra nu af steds hyppigere fremstillede i alle christelige Lande, idet man saameget som muligt søgte at efterligne den oprindelige Korsvei, og Alle, som andægtigen besøgte disse Stationer, toge Deel i de samme aandelige Gøder, som Baverne til enhver Tid i saa rigeligt Maal havde knyttet til det virkelige Besøg af den h. Korsvei til Jerusalem. Det var den h. Pave Gregor, den Store, i Begyndelsen af det syvende Aarhundrede, som baade fornøede og

udvidede den af den h. Marcus i Rom oprettede Korsvei; sandsynligviis tilføiede hån vore nuværende to første Stationer, saa at der fra den Tid af sammes Antal, ligesom endnu den Dag idag, udgjorde 14. Senere forplantede ogsaa den salige Alvarus af Dominikanerordenen (Sortebrødre), da han var kommen tilbage fra en Balfart til Jerusalem, den h. Korsveiandagt til Spanien; nemlig i Cordova, hvor et Kloster af den h. Dominicus befandt sig, oprettede han i flere affondrede Capeller den h. Smertensvei, samt en Fremstilling af de forudgaaede Lidelsesmomenter. Saaledes berettes der i den anden Lektion af denne ærværdige Bekjenders Offizium. Men en næsten utrolig Udbredelse vandt denne fromme Andagt i Særdeleshed ved den h. Franziscus Assisi, dette Middeldalberens Bidunder, som med en glødende Kjærlighed omfattede baade Jesu Christi h. Barndom og Hans Lidelse, og derfor ogsaa søgte at vinde alle Mennesker for denne saliggjørende Kjærlighed. Og da den h. Franziscus Disciple (Franciskanere, Graabrødre) begyndte deres Virksomhed i Palæstina, og siden 1342 havde vundet der et bestandigt Opholdssted, ligesom ogsaa Ophjnet med alle h. Steder, da var det i Særdeleshed dem, som udbredte den h. Korsveiandagt, først i Italien, Buggen af Franziscanerordenen, og senere i den hele katholske Verden. Til dette Diemed oprettede de, med den apostolske Stols Tillæbelse, i alle deres Kirker fjorten forskjellige Stationer, hvor de fromme Troende med samme Nytte og Fortjeneste kunde betragte Jesu Christi bittere Lidelse, som om de befandt sig i Jerusalem. De romerske Paver undløbe til ingen Tid, indtrængende at anbefale og fremme en saa hellig og heldbringende Andagt. Vi henviser her kun til Pave Innozenz XI's Skrivelse fra Aaret 1686; til to Breve af Innozenz XII's fra Aarene 1692 og 1695; fremdeles til Benedict XIII. i hans Bulle fra Aaret 1726; Clemens XII. i hans Breve fra 1731, og endelig til den berømte Pave Benedict XIV.'s Breve fra Aaret 1741.

(Sluttes.)

En lærer Protestants Dom om Katholiker.

Den af alle Medborgere høitagtede lærde Protestant Lavater siger Følgende:

„Jeg holder den consequente Katholik for et af Menneſtehedens ærværdigste og ſaligſte Produkter, for det vidunderligſte Vidunder; — kunde jeg ikke miſforſtaaes, jeg vilde vove Høperbelen, at ſige, for en tilbedeſſesværdig Tilbeder. Hvilken Kraft og hvilken Ydmhygghed, hvilken Dphøielſe og Selvtilintetgjørelſe forene ſig i ham! Hvilken magiſt Kraft har en Præſt! Hvor lykkelig maa han føle ſig i ſin Værdigheeds Følelſe! Hvilken ſalig Tro paa Præſteværdighedens magiſte Kraft har den Troende! Hvilken Beroligelſe finder han i ſin fromme Hengivneſe under Draklerne af en ufeilbar Kirke! Skulde jeg berøve en ſaa ſalig Troende denne Nydelse? Bekæmpe eller endog beſpotte denne Tro, der kan forſkaffe ham en ſaadan inderlig, aandelig Nydelse! Gud forbyde! Forbandet ſkal være, hvem der kalder for Afguderi en Cultus, ſom har Chriſtus til Gjenſtand!“

Efterat den ædle, alſidig dannede Greve Leopold von Stolberg var bleven Katholik, ſkrev Lavater til ham:

„Bliv den katholiſte Kirkes Hæder! Du Dyder, ſom vilde være umulige for en Ikke-Katholik. Udfør Gjerninger, ſom godtgjøre, at din Omſtiſtning havde et ſtort Maa! Bliv en Helgen ſom Borromæus. I have Helgener, jeg nægter det ikke. Vi have ingen, idetmindſte ingen ſaadanne, ſom I have. Jeg ærer den katholiſte Kirke, ligesom en gammel majeſtætiſt gothiſt Bygning, ſom opbevarer ældgamle, dyrebare Documenter; Faldet af denne Bygning vilde være Faldet af al Chriſtelig Chriſtendom.“

Trappiſtkloſteret i Jowa.

(Sluttet.)

Vi vare komne til Kloſteret, men fandt Ingen hjemme, med Undtagelſe af den Munk, der var Portner. Han ſagde os,

at Prioren med sine Folk var ude at høste. Han vilde strax falde paa ham. Men det frabad vi os, og foretrak imidlertid at lade os føre lidt omkring. Vi gik igjennem Klosterets Have, hvor Urter, Bønner, Jordbær og Frugttræer trivedes godt. I samme Have havde de ogsaa opført et Bihuus, for at faae Bøx og Honning. Alle disse uskyldige Ting ere foruden Mælk, Kaffe, Brød og Druens Saft, som Deres strenge Lovgiver ikke har forbudt dem, det Eneste, som disse frugale Mænd nyde, og deri handlede han meget fornuftigere end Amerikanernes *Maine-Liqueur-Lov*. Trappisterne havde her allerede et lille Biiubjerg, og de udtalte allerede det Haab, at det maaskee snart vilde kunne yde dem nogen Forfriskning. Længere borte traf vi overalt paa Munkke, der vare beskæftigede med Hvedens Meining. Vi spurgte dem ved Hjælp af Tegn, hvor Prioren befandt sig, og de pegede med Haanden til Stedet, hvor vi vilde træffe ham. Vi fandt tilsidst Klosterets Forstander i Midten af et Dusin arbejdende Klosterbrødre. Jeg overrakte ham en venlig Skrivelse, som den fortræffelige Biskop af Dubuque havde medgivet mig, og da Prioren af Artighed mod Gjesterne havde løst Tungens Baand, vare snart nogle interessante Samtaler indledede.

Alle Klosterbrødre havde et frisk Udseende. Nogle lagde Skærekniven bort, Andre forlode deres høie Sæde paa Meiemaskinerne, og kom til mig, for at trykke min Haand. Denne berømte Maskine af Cormick saae jeg hos Trappisterne i Iowa første Gang i mit Liv anvendt. Det var et interessant Skuepil for mig at see, med hvilken Behændighed een af Munkene, siddende paa sit høie Sæde, ledede de fire Heste igjennem Kornmarkerne, imedens en anden bagved ham sammenhobede det af Maskinen meiede Korn til Neg. De forklarede mig Maskinens Construction og Brug. De fortalte mig ogsaa, at de tænkte paa at tilfaae deres Marker med *Timothygræs*, da dette skal have den Eienommelighed at rense Ageren fra Ukrud.

Derpaa førte de mig til deres Svæghjorde og Staldninger og viste mig deres herlige Dyr, af hvilke de dog selv ikke nyde andet end Mælk. Endelig betraadte vi det Indre af deres Bolig og der havde rigtignok Alt et meget beskedent og klosterligt Udseende. Bygningen bestod af raat tilhugne Bjælker. Sovekamrene frembøde kun liden Bequemmelighed. Et Tæppe og saa det haarde Gulv, det var det hele Soveapparat. Ligesaa simpelt var Spisesalen. Den eneste nogenlunde udsmykkede Deel af Bygningen var Capellet. Dog bestod Hovedprydselsen kun i de store i Belgien trykte Psalmebøger og forskjellige andre Sang- og Bønnebøger i Foliobind. Nu ville de til at bygge en større Kirke. De leve ganske efter deres strenge Regler. Desuden ere de meget gjeffrie og hvis det er dem muligt, give de Folk ofte Huusly i hele Uger.

Da jeg gjennembladede Listen paa Klosterbrødrene, var i Særdeleshed Navnet paa Kjøkkenmesteren mig paafaldende. Ogsaa en Frankmand? spurgte jeg. Jo, blev der svaret mig, det er Grev af Denne ædle Mand traadte for mere end 30 Aar siden ind i vort Selskab, efter først at have deelt sin betydelige Formue i to Dele, hvoraf han anvendte den ene til at grundlægge to Skoler i Frankrig, medens han stænkede den anden til Kirken. Siden den Tid er han stedse forbleven vort Selskab tro, har deelt vort Klosters Stjebne, og omendstjøndt nærved 80 Aar, har han dog fulgt os til Towa. Hvorvel en Mand af Dannelsse, har han dog aldrig villet beklæde høiere Embedsposter i Klosteret. Vi have ikke engang kunnet overtale ham til at blive Præst. Han er endnu Rægbroder. Han siger stedste: „de laveste Tjenester for mig,“ og i tredive Aar betjener han os ved Bordet, og udfører andre Tjenester, der henhører under Bestillingen af en Kof's Medhjælper. Denne Forkjærlighed af Broder Kjøkkenmesteren for de laveste Tjenester, er Udtrykket for den Aand, som besjæler hele denne Trappistmenighed. De hige ikke efter Gresposter, men de have kun Attraa efter de laveste Tjenester, hvor de istedetfor at befale kun behøve at adlyde. Saaledes have de ogsaa havt stor Møie med at overtale den nuværende Prior, til at træde i Spidsen for Klosteret. Næste Aar, naar den hele Bygning, hvorpaa de nu bygge, er fuldført, skal Klosteret ophjæves til et Abbedie, og istedetfor Prioren faae en Abbed. Og allerede nu var et halvt Douzin Candidater forhaanden, dog ikke Candidater til at modtage, men til at afflaae denne høie Værdighed. Navnlig havde den nuværende fortræffelige Prior, allerede i Forveien bedet sig fritaget fra dette Embede, og udtalt sit inderligste Ønske, om at vende tilbage til den stille, rolige, obscure Stilling af en simpel Pater. At dog Trappisterne kunde afgive en Smule af deres Embedsvægringstendents til disse Politikere i de forenede Stater, som jage efter Ansættelser! Hvor gavnligt vilde det ikke være!

Saaledes beretter den protestantiske Reisende Kohl; det fremgaaer deraf, at han har betragtet Trappisterne med andre Øine, end saa mange Protestanter, der ikke noksom kunne beklage disse, efter deres Mening, ullykkelige (!) Stabninger, der føre et glædesløst, til mørk Melankolie eller endog til Fortvivelse forfaldent Liv. De egenfindige Munkte, som uagtet Verden fuld af Medlidenhed gjerne vilde lette deres Lod, dog alligevel vedblive at elske denne Lod, at søle sig veltilfreds, ja endog lykkelige under deres haarde Bodsøvelser, at besidde en kraftig Aand i et kraftigt og sundt Legeme, at finde deres højeste Glæde i at tjene Gud, og deres vigtigste Rald i at fikke deres

Sjæls evige Liv! Vi kunne kun prise dem lykkelige, der med en saadan Egensindighed vedblive at være Daarer i Verdens Dine, men Vise i Guds.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Rom har en stor Velgjører i Fyrsten Torlonia; han anvender sin store Rigdom ikke alene til at udsmykke Theatre og Paladser, men ogsaa til at pryde Kirkerne, at understøtte Klostrene og at komme de Fattige til Hjælp. I forrige Aar har han anvendt ikke mindre end 60,000 Rdl. til Udsmykning af Jesuiternes Kirke. I Qvarteret Borgo ved St. Inafre har han aabnet et Etablissement, i hvilket fattige Piger af „Kjærlighedens Søstre“ blive gratis underviste og opdragne; ligeledes blive ogsaa blinde Piger optagne. Han sørger for Læger og Medicin i dette Qvarter, ligesom ogsaa i Qvarteret Trans-tevere, hvor „Kjærlighedens Døttre“ bringe de fattige Syge Understøttelse, bestaaende i Linned og Kjøb, alt paa Fyrst Torlonia's Bekostning, og disse Kjærlighedens Gjæringer kræve ikke mindre end 28,000 Rdl. om Aaret. Endvidere bliver der hvert Aar paa Fyrstens Bekostning trykt 50 til 60,000 Exemplarer af moralske eller gudsfrygtige Bøger til Uddeling iblandt de Fattige. For Diebliffet trykkes paa hans Bekostning flere tusinde Exemplarer af „den h. Liguori's Grundfættninger“ i det armeniske Sprog, som skal sendes til Armenierne. — Denne Fyrste har ladet bygge et meget pragtfuldt Alter af Marmor for Kirken deBoulogne-sur-Mer, som kostede over 66,000 Rdl.; Alteret i den smukke Kirke Sainte-Marie-de-la-Victoire i Rom, han lod bygge, kostede 100,000 Rdl. I St. Johann til Lateran lod han bygge et Kapel, i hvilket hans Broders og Moders Piig bleve bisatte. Kapellet kostede 1,500,000 Franks (500,000 Rdl.). Disse Træk ere tilstrækkelige til at lade os beundre en sand kristelig Fyrstes Velgjørenhed; og naar Romerne beundre og applaudere ham, saa have de deres gode Grunde dertil.

Northamerika. I mange Districter ere Kirkerne forvandlede til Hospitaller, for at skaffe Armeens Syge og Saarede Ly. For at redde deres smukke nye St. Alofskirke, havde Katholikerne i Washington med deres høisindede Menigheds Understøttelse bygget et provisorisk Hospital for 4—5000 Dollars, som kunde rumme mere end 300 Syge og Saarede. En protestantisk Prædikant, der for en betydelig Sum havde

bortleiet sin Kirke som Militærhospital, ærgrede sig saa meget derover, at han ei vilde hvile, førend ogsaa St. Aloysiuskirken til samme Diemed men uden Godtgjærelse var bleven taget af Regjeringen. Han henvendte sig derfor til Armeens General-Læge, Dr. Hammond, for at overbevise ham om, at Forbunden, paa hvilken det fornævnte provisoriske Hospital var bygget, var moradsig osv. Men uheldigviis havde just Dr. Hammond selv valgt Stedet, og læste den ondskabfulde Prædikanant Smith tilbørligt Texten for. — For kort Tid siden havde Regjeringen i Washington ladet opføre syv store Bygninger, som skulde anvendes til Hospitaler, og Krigsministeren Stanton vilde overdrage Ledelsen af disse til den berhyttede Miss Dix (den amerikanske Rigthtingale) og hendes Forening; men Lægerne, som ved Erfaring vare blevene kloge, protesterede energisk og forlangte — barmhjertige Søstre, hvilke da ogsaa virkelig bleve hidkaldte. Da Krigen begyndte, siger et amerikansk Blad, tilbød de barmhjertige Søstre Krigsministeren Cameron deres Tjeneste; men de bleve kolde, om ei ligefrem foragteligt afviste. Nu beder Regjeringen dem for Guds Skyld at overtage hele Controllen over Hospitalerne, og de døende Soldater kalde paa Pleierinder, som ikke gjøre sig selv tilgode af de Delikateser, som ere dem tiltænkte.“ (Kunde ogsaa i den gamle Verden fortjene Overveielse!) — I Magistraten af New-Yorks Udvalg blev besluttet, at andrage paa Bevillingen af 50,000 Dollars til Oprettelsen af et nyt katolsk Vaisenhuus, og Forslaget vil ogsaa sikkert blive antaget. — I Boston, hvor i Løbet af eet Aar tre protestantiske Kirker kom ved Kjøb i Katholikernes Hænder, fortalte man, at atter en stor Kirke af de saakaldte Presbyterianerkir var tilsalgs for Enhver, undtagen for Katholikerne; men nu erklære Forstanderne af hiin Menighed, at ogsaa Katholikerne kunde (mod en god Betaling) faae Kirken, og de lade sig ikke utydeligt forlyde med, at disse (Katholikerne) vilde vise dem en stor Tjeneste ved at kjøbe den. — For Præstefeminariet i Erkebispedømmet New-York indkom af Menigheden i det sidste Aar over 5,630 Dollars. I denne Stad besøge 15,000 Børn de katolske Friskoler; Udstillingen til Fordeel for St. Josephs (Benedictinerne) Kirke i Lexington indbragte 2,950 Dollars. — Et Eksempel, hvor hurtigt katolske Menigheder i Nordamerika opblomstre: I Oldenburg, en for største Delen af tydske Katholiker beboet lille By i Staten Indiana, staae endnu Ledningerne af den gamle Blotkirke, som Sognepræsten Rudolph for 14 Aar siden foresandt der; nogle Aar senere byggede man en stor (nu den gamle) Kirke af Steen; den 14 Decbr. f. A. consecrerede Biskoppen af Vincennes den nye i gothisk Stiil byggede, 162' lange, 65' brede og 45' høie Kirke, hvis Omkostninger i Beløb af 25,000 Dollars ere udredebe af selve Menigheden. En stor Mængde

Præster assisterede Biskoppen, og iblandt dem den berømte Missionær P. Weninger af Jesu Selskab, som for 14 Aar siden i Oldenburg havde holdt sin første Mission. Ligeoverfor denne Kirke paa et ti Acres stort Grundstykke staaer Søstrene af St. Franziskus' smukke Conventbygning. Det endnu unge Samfund i Oldenburg synes at besidde meget af dets Sjælesørgers og Stifters Energi, Tro og Flib. Det tæller i det Hele henved 50 Søstre, 200 Elever i Oldenburgs Skoler, omtrent 1000 i otte andre Colonier, som først nyligen bleve stiftede. Naar man seer de smukke Kirker og Klosteret med dets herlige Bygninger, og saa betænkter, at her for 14 Aar tilbage kun stod en lille Blok kirke, at kun en eneste Præst og nogle faa fattige Folk boede midt i Orkenen, saa opfyldes Bestueren med Beundring over vor Troes Skaberkraft. — Det tydske Vaisenhuus i Lancaster under de fattige Skolesøstres Bestyrelse har allerede over 100 Elever, omendstjøndt den tydske Menighed i Nabohyen Philadelphia først i Aaret 1857 har stiftet samme. — 3 Huset til den gode Hyrde i Cincinnati, som ogsaa neppe er ældre, leve 160 Nonner, Magdalenaer, Bodfærdige og forsvømte Piger i den smukkeste Orden og Tugt. De fattige Franziskanesser dervæds, der i Aaret 1858 begyndte deres fromme Gjæringer med „Intet“, ere nu et smukt, rummeligt Hospital og Capel og have allerede siden længere Tid aldrig mindre end 100 Syge i Huset. — Følgende Exemplet af Cincinnati, hvilket man undertiden kalder det „amerikanske Rom“, agte Katholikerne i Philadelphia at stifte et saakaldt „katholsk Institut“ til de katholske Unglinges Opdragelses Fremme og til gjensidig social katholsk Underholdning. Den betræffende Forening har i Juli f. A. organiseret sig og tæller allerede over 100 bidragydende Medlemmer. Den smukke Methodistkirke, som formedelst Gjæld solgtes, blev kjøbt af to Katholiker for knap den halve Værdi, og overladt til Foreningen uden en eneste Stilling Profit. At ogsaa de romerske Obsturantister saaledes bortsnappe de protestantiske Kirker og ovenikjøbet til et saadant Niemed! — Den velbekjendte og berømte Biskop Baraga (i Michigan) har nu i sit først 1857 grundede Dioces 15 Præster, 2 Klerke, 31 Kirker (alle af Træ) og 18 Stationer, et Nonnekloster (tydske Ursulinerinder), 13 Dreng- og 13 Pigeskoler med henved 400 Elever og omtrent 13,000 Troende, medens for 14 Aar tilbage den hele Befolkning ei var større. — Ogsaa Erkebispedømmet Oregon-City og Bispedømmet Nesquain tage et ret glædeligt Opving. Førstnævnte Erkebispedømme erholdt nyligen atter fire Præster af det amerikanske Seminar i Löwen, iblandt disse en Tydsk, som forhaabentlig af sine derværende temmelig talrige Landsmænd snart vil samle en katholsk Menighed.

— General Stuart, SeceSSIONISTERNES berømte Ryttergeneral, er, som „Uster Observer“, et protestantisk irskt Blad bemærker, en født Irlænder, der for henved 20 Aar siden udvandrede til Amerika. Efterat han der havde erhvervet sig en betydelig Formue, besøgte han for nogle Aar siden med sin Familie Europas Hovedlande. I Rom forlob han Protestantisismen og blev optagen i den h. katolske Kirkes Skjød. — Foruden ham findes endnu flere Generaler baade i SeceSSIONISTERNES og Unionisternes Rækker, som have erhvervet sig et Navn i denne nu allerede saa længe vedvarende Krig; vi nævne iblandt Andre General Beauregard og General Rosenkrantz, som er Broder til Biskoppen Rosenkrantz af Cincinnati.

Som passende Andagtsbog for Fastetiden, anbefales:

Pænsionsandagt, eller Betragtninger over vor Herre og Frelser Jesu Christi Lidelse og Død, af Erasmet. Oversat af W. S. Karup. Med biskoppelig Approbation. Priis: 2½ ƒ.

Saaes hos Vincentiusforeningens Secretær, Hr. Lærer R e i n k e n.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 8. Marts. -- 1. Fastesøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med dansk Prædiken.

Søndagen d. 15. Marts. — 2. Fastesøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe (Kl. 12 med fransk Læsning). — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med dansk Prædiken.

Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephstrenes Huuscapel), 7 og 8¼; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal. Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei (via crucis).

„Scandinavisk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiönair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankesteiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogladere; i de danske Stater paa de kgl. Postkontoirer. Priis er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ƒ.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 6.

Søndagen den 22de Marts.

1863.

Indhold: Fasteysalme. — Den katolske Kirkes Etjønhed. — Den katolske Kirkes Statistik i Aaret 1862. — Den hellige Korsvei.

Fasteysalme.

- 1) Gaa ind i Gethsemane,
Naar dig Engstelser fortære,
Der din Frelser's Angst du see,
Og af Hans Exempel lære!
Vær, som Han, til Kampen rebe,
Lær at vaage og at bede!

- 2) See Ham saa i Raadets Magt,
 Haanet, bunden som Forbryder,
 Ondskabets Rænker underlagt;
 Dog Hans Reenhed Kraft Ham yder.
 Naar du selv maa Korset bære,
 Ser af Ham du kan det lære.
- 3) Følg ham da til Golgotha,
 Hvor Sit Frelserværk Han ender:
 Paa et Kors Han dør; ja!
 Dog, i Qual Han Trøst udsender:
 „Det er fuldbragt!“ hør Ham raabe!
 Vær af Ham at døe og haabe!
- 4) Søg i Morgendæmringen
 Graven, hvor Hans Liig man lagde!
 Englene bevogte den;
 Han er opstaaet, som Han sagde.
 Tro paa Dødens Seiervinder!
 Graven selv da ei dig binder.
- 5) Nu tilsidst, hæv op dit Blik!
 Lydig var Han: see Ham stige
 Op til Lønnen, som Han fik,
 Herjfermagt i Anders Rige!
 Hvis til Døden tro du bliver,
 Han dig Livets Krone giver.

Den katholicke Kirkes Skjønhed.

(Fortsat.)

Sjette Kapitel.

Bodens Sacramente.

Pr. Vi komme nu til Bodens Sacramente, ved hvilket forholdsviis kun faa udvortes Skikke forekomme. Jeg overlader det til Eder selv, at stille Spørgsmaal om det, der skulde synes Eder at behøve en Forklaring. —

Simon. Vi have allerede med hverandre aftalt de Ting, hvorom vi ville bede Dem, at give os Dplysning. Først og fremmest vilde jeg dog stille det Spørgsmaal til Dem, hvis Besvarelse jeg rigtignok allerede tildeels kan gjette, hvorfor man nemlig knælende skrifter Præsten sine Synder?

Pr. Det ligger i Sagens Natur, at en stakkels Synder, som søger Naade og Tilgivelse, kaster sig ydmygelig ned for den, af hvem han venter Tilgivelse og sine Synders Forladelse. Saaledes faldt Petrus paa Knæ, dengang han i Skibet paa Søen Genezareth bekjendte, at han var en Synder; ligeledes Thomas, da han blev straffet for sin Vantro og bekjendte sin Synd.

Simon. Hvad siger da Præsten før Skriftemaalets Begyndelse?

Pr. Han udtaler Betsignelsen over den Skriftende, og beber Gud om den Naade, at denne fuldkomment maa bekjende alle sine Synder, med de Ord: „Vor Herre Jesus Christus være i dit Hjerte og paa dine Læber, paa det at du ret maa skrifte alle dine Synder. I Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn. Amen.“

Simon. Hvorfor er det da nødvendigt hvergang at opgive, naar det sidste Skriftemaal fandt Sted?

Pr. Først og fremmest, for at Skriftefaderen desto sikkrere kan erkjende den Skriftendes aandelige Fremskridt; for det andet, for at den Bodfærdige kan formanens til større Iver og Lidkjerhed for sin Frelse, isald han i lang Tid ikke mere havde

skriftet; for det trebie, paa det at Skriftefaderen, ifald den Ene eller den Anden skrifter meget ofte, ogsaa bliver sat istand til at bedømme, om den h. Communion kan tilstedes ham saa tid eller ei; med eet Ord, for desto bedre at erkjende Skriftebarnets hele Sjælstilstand.

Thomas. Men er det virkelig nødvendigt, at man skrifter alle de enkelte Synder? Præsten er dog selv et syndigt Menneske!

Pr. Af denne Grund er det nødvendigt, ligesom ogsaa den Syge maa aabenbare for Lægen sit Onde med alle dets Enkeltheeder, og vise ham alle sine Saar, saafremt han igjen vil blive helbredet. Forfaavidt Præsten selv er en Synder, behøver han vistnok ogsaa paa sin Side Naade og Forlæbelse i Bodens h. Sacramente. Men forvalter og uddeler han dette h. Sacramente, saa indtager han Jesu Christi Steb, som har bemyndiget ham dertil, ligesom engang Apostlene, ved de Ord: (Matth. 16, 19.) „Hvad du løser paa Jorden, det skal være løst i Himlene, og hvad du binder paa Jorden, det skal være bundet i Himlene;“ og ved en anden Keilighed (Joh. 20, 21. 23.): „Ligesom Faderen haver udsendt mig, saa sender og jeg Eder. Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne.“ Her modtager altsaa Præsten Magt og Myndighed til at forlade Synderne og at negte Syndernes Forlæbelse. At han ikke vilkaarlig, men kun efter Synderens Værdighed, tør gjøre Brug af den, er indlysende; men han kan kun da fornuftigt bedømme, om der i et enkelt Tilfælde maa gives eller negtes Forlæbelsen, naar han har den nøieste Kundskab til en Bodsfærdigs enkelte Synder og Forfeelser. Der gives ingen Grund til at skamme sig ved en saadan Bekjendelse. Allerede den gamle Pagts Vise (Eccl. 4, 24.) siger: „Skam dig ikke for din Sjæls Skyld ved at tale Sandheden; thi der er en Skamfuldhed, som fører til Synd, og der er en Skamfuldhed, som giver Ære og Naade.“

Thomas. Ved Dødsynder kan den specielle Anklage være nødvendig; men jeg mener, naar man i Almindelighed bekjender sig som Synder, saasom med de Ord: „Dødsynder

har jeg ikke, alle mine tilgivelige Synder gjøre mig ondt," saa kunde det være mere end tilstrækkeligt?

Pr. Som om det var tilstrækkeligt for Vægen, at du klagede for ham over dit legemlige Onde med de Ord: „Alvorlig syg er jeg ikke, men jeg føler Smerter paa forskjellige Steder.“ Hvo skulde for det første være Dommer over, at de Synder, som du anseer for at være tilgivelige, ikke virkeligen vare svære Synder? Fromme Menneſter gjøre sig allerede for mindre Svaghedens Skyld de heftigste Bebreidelser, og troe at have begaaet en Dødsſynd; letſindige og flette Menneſter ere tilbøielige til ogsaa at undſkyldte de større Synder og at fremſtille dem ſom tilgivelige. Saaledes vilde da Skriftefaderen, dersom han ene og alene maatte lide paa de Skriftenes Forſikkring, handle netop ſtrengest imod dem, ſom fortjene det mindſt, og derimod vilde han bruge en mildere Fremgangsmaade mod dem, hvis Sjæle netop behøve en ſtreng Prøvelse og alvorlig Behandling. Selv ved de legemlige Sygdomme gjøre vi jo daglig den Erfaring, at juſt de, ſom ere farligt syge, mindſt af Alle troe at være det, hvorimod en ubetydelig Upasſelighed tidt bliver holdt for livsfarlig. — Sætte vi for det andet ogsaa det Tilfælde, at Sagen virkeligen forholder ſig ſaaledes, ſom den Bodfærdige forſikkrer i en ſaadan almindelig Bekjendelse, ſaa nærmer han ſig dog forhaabentlig Bodens Domſtol med den beſtemte Hensigt, i Fremtiden ogsaa at ville rette ſine mindre Feil og efter Evne at undgaae dem. Havde han ikke dette Forſæt, hvorfor vil han da modtage Bodens Sacramente? Men har han det virkelig, ſaa maa det ogsaa være ham magtpaaliggende, at aabenbare for Skriftefaderen de enkelte Synder, for at denne kan give ham de paſſende Formaninger om at afholde ſig fra ſine Synder, og tillige anbefale ham de Midler, der ere meſt ſiktede til hans Forbedring.

Simon. Jeg har engang hørt, at der gives Synder, ſom ikke enhver Præſt kan abſolvere.

Pr. Det er virkelig Tilfældet, og man kalder dem i Kirkeſproget forbeholdne Synder, Reſervater. Der gives viſe ſvære Synder, i Særdeleſhed imod det femte og ſjette

Bud, som Paven eller en Biskop i sit Bispedømme forbeholde sig at absolvere, saa at en Præst kun efter forud indhentet særegen Bemyndigelse kan absolvere dem. Grunden dertil er den, at en desto større Frygt og en desto dybere Afsty for slige store Synder maa blive indpræget Menneskenes Hjerter. Ved dette Forbehold bliver den letfindige Synder, der uden Frygt begaaer de skjændigste Laster, stolende paa, at han uden Betingelse kan faae Absolution for samme af enhver Præst, holdt i Tømme; hans bedrageriske Trøst bliver stuffet. Da først begynder Synderen at see klart i sin Tilstand, og han erkjender desto mere sine Lasters Afstyelighed, naar han med en Deel Møie, Besvær og Uleilighed maa søge Bodens Naade ved sin aandelige Oberhyrdes Fødder, istedetfor hos en almindelig Præst. Det forholder sig hermed omtrent ligesom med den Syge, der ikke erkjender sin farlige Tilstand, og derfor betvivler den saalænge, indtil de almindelige Læger erklære ham, at det ikke mere staaer i deres Magt at hjælpe ham med deres Kunst og Videnskab, hvorfor de anbefale ham at søge sin Tilflugt hos en dygtigere og mere erfaren Læge. Ligesom en saadan Syg desto omhyggeligere sørger for sit Helbred, naar han kun ved Hjælp af en langtfra hentet Læge og under mangfoldige Besværligheder og Omkostninger er bleven rask igjen; saaledes vil ogsaa Synderen vogte sig for Tilbagefaldet i svære skjændige Synder, dersom Opnaaelsen af Fritjendelse for samme forarsager Møie og Besvær.

Simon. Paa hvilken Maade finder da Absolutionen efter Skriftemaalet Sted?

Pr. Præsten beder først over Synderen: „Den almægtige Gud forbarme sig over dig, tilgiv dig dine Synder og føre dig til det evige Liv! Amen. Naade, Forladelse og dine Synders Tilgivelse stjenke dig den almægtige og barmhjertige Gud! Amen.“ Derpaa vedbliver han: „Vor Herre Jesus Kristus fritjende dig; og ligeledes fritjender jeg dig, i Kraft af den Myndighed, Han har overdraget mig, for alle Excommunicationens og Interdictets Baand, forsaavidt jeg kan det, og du behøver det; — og saa absolverer jeg dig fra dine Syn-

der i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn. Amen." Til Slutning henvender Præsten endnu en Forbøn for den i Herrens Navn Frikjendte, til Gud; den lyder: „Vor Herre Jesu Christi Lidelse, den allersaligste Jomfru Marias og alle Helgeners Fortjenester, og hvabsomhelst Godt du nogeninde maatte gjøre, eller hvabsomhelst Ondt du nogeninde maatte taale, det være dig til dine Synders Tilgivelse, Raadens Formerelse og det evige Livs Løn." Med den venlige Hilsen: „Lovet være Jesus Christus" lader han derpaa den frikjendte Bods-færdige gaae.

Simon. Hvortil tjener Fyldestgjørelsen, som bliver paa-lagt den Skriftende?

Pr. 1) For at straffe Synderen for hans Synder, og paa det at han allerede her paa Jorden maa paatage sig hiin timelige Straf og Bod, som han ellers, endskjøndt han er be-friet fra sine Synder, hisset maa bøde for paa en langt stren-gere Maade. 2) For at give ham Keilighed til ved Overtagel-sen af de paalagte Bods gjerninger at vise, at det er hans Alvor med hans Anger, og at det levende Duffe bejjæler ham, at det Forbigangne ikke maatte være steet. 3) For at bringe ham til Erkjendelsen af hans Synders Størrelse, og ved de paalagte Bodsøvelser at bidrage til hans Bedring.

Thomas. Men jeg mener dog, at Kristus har frelst os Alle, og gjort Fyldest for os Alle paa den fuldkomneste Maade; hvilken Værd kan da, ved Siden af Christi Fyldestgjørelse, en saadan menneskelig Fyldestgjørelse endnu have?

Pr. Bistnok har Kristus fyldestgjort for os Alle, og uden denne Hans Fyldestgjørelse havde hverken en god Gjer-ning, eller en Bodsøvelse, eller noget somhelst Andet den mindste Værd i Guds Dine. Men efterat Kristus har fuldbyrdet Frelsen, og gjort Fyldest for hele Menneskeslægten, er det nu vor Opgave, at tilegne os Jesu Christi Skatte og Fortjenester, og vi tør nu ikke mere frygte for, at vore gode Gjerninger ere værdiløse i Guds Dine; de faae deres Værd ikke af os, men af Jesus Kristus, og den himmelske Fader finder Sit Velbehag i dem for Jesu Christi Skyld. Kirkeforsamlingen i Trient

figer herom omtrent Følgende: „Fyldestgjørelsen, som vi hde for vore Synder, er ikke paa den Naade vor, som om den ikke skete ved Jesus Christus; vi formaae Intet af os, men vi formaae Alt, naar Jesus Christus virker med os og styrker os. Derfor har Mennesket ingen Aarsag til at rose sig selv, men al Roes er i Kristus; i Ham leve vi, i Ham forhverve vi Fortjenester, i Ham gjøre vi Fyldest og bringe Bodens værdige Frugter. Alle disse Frugter have deres Kraft af Ham; Han opoffrer dem til Sin Fader, og for Hans Skyld blive de modtagne af Faderen.“ Hvorfor havde i den første Kirke og til alle Tider Synderne gjort en saa streng og ikke sjelden offentlig Bod, dersom deres Bod havde været unødvendig og uden Nytte? Jeg behøver forøvrigt vel neppe at bringe i Erindring, at det er Christi Naade i det hellige Sacramente, som alene befrier os fra de svære Synder og den evige Fordømmelse. De af Præsterne paalagte Fyldestgjørelsens Gjerninger, eller de gode Gjerninger, som vi frivilligen paatage os, kunne derimod kun rense og befrie os fra de mindre, endnu tiloversblevne Pletter paa vor Sjæl og fra de timelige Straffe.

(Fortsattes.)

Den katolske Kirkes Statistik i Aaret 1862.

Pave Pius IX. har i det sidste Aar atter oprettet sytten nye biskoppelige Sæder, eet i Europa, nemlig i Bulgariet; desuden er det apostoliske Vicariat i Stockholm blevet ophøjet til et Bispedømme; i Asien tre, nemlig Madiat (syrisk) i Mesopotamien og Sebaste (armenisk) i Lilleasien; begge vare blevne nødvendige formeddelt de hyppige Conversioner i den sidste Tid, og et tredie i det sydlige Sutshuen i China; i Afrika bleve apostoliske Præfecturer oprettede ved Senegal og i Zanguebar, apostoliske Vicariater paa Madagascar og for Mellemafrika; Congo blev adskilt fra Angola og ophøjet til et selvstændigt Bispedømme; endelig blev Missionærernes apostoliske Virksomhed ogsaa for=

plantet til det berhyggede Dahomey, hvor de grueligste Menneske-
 slagterier finde Sted; i Amerika sex, nemlig Marysville i det
 nordlige Kalifornien, Chatam i Nybrunsvig, Puno i Peru,
 Quincy og Klippebjergenes apostoliske Vicariat i Nordamerika
 og Sandwich i det britiske Nordamerika; i Australien endelig
 Bispedømmet Inselbai ved Ny-Sjælland.

Ved Slutningen af 1862 tæller den katolske Kirke ikke
 mindre end 908 Diøcefer (de før nævnte medregnede) med henved
 200 Millioner Katholiker. Deraf komme 603 Diøcefer med
 circa 147 Millioner Troende paa Europa, 148 med mere
 end 42 Millioner paa Amerika, 98 med over 2 Millioner
 paa Asien, 38 med mere end 5 Millioner paa Afrika og 21
 med over 4 Millioner paa Australien.

Anslaae vi Europas hele Befolkning til 276 Millioner, saa
 udgjør den akatolske Deel, som den bestaaer af alle Confessioner
 og Religioner, en Sum af 129 Millioner, saa at den katolske
 Befolkning overveier samtlige øvrige med henved 18 Millioner.
 Regne vi nu fra de sidstnævntes Antal endnu 7 Millioner Mu-
 hamedaner og 3 Millioner Tøder, saa blive for de forskjellige
 kristelige ikke-katolske Bekjendelser endnu omtrent 119 Millioner
 tilbage. Af de anførte 603 Bispedømmer i Europa findes
 alene i Italien 263. Italien har en Befolkning af 25 Mil-
 lioner, saa at der i Gjennemsnit komme lidt over 95,000 Diø-
 cesaner paa hvert enkelt Bispedømme. Frankrig slutter sig umid-
 delbart til Italien; Landets katolske Befolkning udgjør henved
 35 Millioner og det har 81 Bispedømmer (i Europa). I Gjen-
 nemsnit tæller altsaa hvert Dioces over 430,000 Troende.
 Østerrig tæller, med Udelukkelse af Venedig, 58 Bispedømmer
 med en katolsk Befolkning af 26 Millioner, i Gjennemsnit
 448,275 Troende; af hine 58 Diøcefer komme 20 paa Tydsk-
 Østerrig med 13,360,000 katolske Indbyggere, saa at Gjennem-
 snitstallet her stiger op til 668,000 Diocesaner. I det øvrige
 Tydskland findes 21 Bispedømmer med 12,332,000 Katholiker,
 saa at her hvert Dioces i Gjennemsnit tæller 587,238 Sjæle,
 medens de preussiske Diøcefer i Gjennemsnit tælle 800,000 Sjæle.
 Det britiske Rige omfatter i Europa 45 Diøcefer med en Be-

folkning af 11 Millioner, Gjennemsnitstal 244,000; Spanien 58 med 17 Millioner Indvaanere, i Gjennemsnit altsaa 293,103; Rusland 16 med en katholsk Befolkning af 8,500,000, Gjennemsnitstal altsaa 531,250 Diøcefaner; Portugal 17 med henved 3,000,000 Indvaanere; Tyrkiet 15 med 1 Million Katholiker; Nederlandene (Holland) 6 med 1,460,000 (Gjennemsnitstal 200,000); Belgien ligeledes 6 med 4,570,000 Diøcefaner, Gjennemsnitstal 761,666; Schweiz 5 med 1,071,000 Katholiker; Grækenland med de joniske Øer 6 Bispedømmer med henved 45,000 Katholiker; Skandinavien og Danmark 3 med henved 5000 Katholiker. Sammenstilte vi Resultatet, saa faae vi følgende Tabel:

	katholske Indvaanere.	Diøcefer.
Italien	25,000,000	263
Frankrig	35,000,000	81
Østerrig (uden Venedig)	26,000,000	58
Spanien	17,000,000	58
Tydskland	12,332,000	21
Det britiske Rige . . .	11,000,000	45
Rusland	8,500,000	16
Belgien	4,570,000	6
Portugal	3,000,000	17
Tyrkiet	1,000,000	15
Nederlandene	1,240,000	6
Schweits	1,071,000	3
Grækenland	45,000	6
Det europæiske Norden	5,000	3
Preussen (udenf. Tydskland)	1,600,000	3
	Katholiker: 147,000,000	Diøcefer: 603

Med Hensyn til Størrelsen af den katholske Befolkning slutter Amerika sig umiddelbart til Europa; den katholske Religion er der ligeledes, ja endnu mere overveiende, efterdi to Trediedele af den hele Befolkning bekjende sig til samme. Befolkningen udgjør i rundt Tal henved 70 Millioner, af hvilke 42 Millioner ere Katholiker; de øvrige tilhøre de utallige protestantiske Sæcter, Jøder og Hedninger, som fortrinsviis behoe den

nordlige Halvdeel, medens Mellemamerika og hele Sydamerika næsten udelukkende ere beboede af Katholiker. Desuagtet tiltager den katholske Befolkning fortrinsviis i Norden, og har i de forenede Stater allerede opnaaet Høiden af 4 Millioner, rigtignok endnu et lille Brøktal i Forhold til den hele Befolkning, som udgjør 31 Millioner; dog maa her ei glemmes, at paa Grund af den tidligere Undertrykkelse og Mangel paa Præster, Kirker og Skoler, idetmindste ligesaamange Sjøle ere gaaede tabte for Kirken.

(Fortsættes.)

Den hellige Korsvei.

(Sluttet.)

Den fromme Benedict XIV., en af de lærdeste Paver og mest fremragende Aander, stiftede Rom ogsaa den pragtfulde Korsvei i det gamle romerske Amphitheater eller Coliseum; den blev oprettet Aaret 1750. Dette pragtfulde Monument fra den hedenske Tid, en uhyre Ellipse af 581 Fod i Længden og 481 Fod i Bredden, og hvis Høide, taktet være Pavernes beskyttende Haand, endnu opnaaer henved halvandet hundrede Fod, er hiiu terrasfeformede Kotunde, paa hvis Arena utallige h. Blodvidner bleve hentastede for de vilde Dyr og tilkæmpede sig Martyrdommens straalende Seierskrone. Oprindeligen blev den bygget for at tjene til Opførelsen af de blodige Gladiatorspil (Kamplege) og rummede 80,000 Tilskuere. Men efterat det hedenske Rom havde nedlagt sin Magt for Fødderne af Christi Statholder, brugte Kirken Wildfarelsens Monumenter til dermed at forherlige den sande Religion; vi henvise blandt Andet kun til det gamle Pantheon, bygget af Agrippa, som i Aaret 604 ved Overførelsen af talrige Helgenbeen blev indviet til en christelig Kirke — det er den samme, som indtil den Dag idag hedder Maria de Marthvers eller Rotonda, een af Roms skønneste Kirker.

Ligeledes blev ogsaa Coliseet, om end noget senere, indviet; og paa hiint Sted, hvor fordem de romerske Cæsarer indtog deres Højsæde, for ved de blodige Skuespil og Tyrfægtninger at mætte deres Blodtørst, — der troner nu den Korsfæstedes Billede som vedvarende Erindring om den dybeste Ydmyghed og den mest ophøjede Kjærlighed; de indre Mure af denne kæmpemæssige Bygning ere nu prydede med fjorten Altene, af hvilke hvert enkelt besidder et Billede, malet i Fresco og fremstillende et Moment af Herrens Lidelse. Og vandrer den forbausede Fremmede i Rom paa en Fredag eller Søndag Eftermiddag igjennem de utallige Buegange, de rummelige Haller og Corridorer, eller paa de herlige Gallerier og Terrasser af denne Kæmpebygning, saa vil han pludselig henvend Klokken fire faae Tie paa en Korsbærer, der med to ham ledsagende Acolyther viser sig ved Indgangen; umiddelbart efter dem følger en Procession af Mænd og Qvinder, uden Standsforsjæl og et Mønster paa rolig Samling og alvorlig Andagt; en simpel og rørende Sørgefang enten over Christi Smerter eller Hans velsignede Moder opliver med sine klagende Toner denne døde Skueplads for den menneskelige Grusomhed, hvor fordem en blodgjerrig Mængdes Skrig blandede sig med de vilde Dyrs Hyl.

Sørgefangen forstummer og den ærværdige Pater Franciscaner, som i sin brune Habit og den hvide Hoftestrikke anfører den bedende Skare, bestiger en af de lavere Terrasser og holder et gribende Foredrag over Jesu Christi bittere Lidelse. Derpaa vandre alle de Tilstedeværende med ham fra den ene Station til den anden den h. Korsvei, idet de afvejlende synge og bede, og bortffjerne sig derpaa igjen i den samme opbyggelige Orden, i hvilken de vare komne. — Saaledes drog den hellige Kirke bestandig Omsorg for denne smukke og naaderige Andagt, og det kan ikke negtes, at just denne Maade at betragte den bittere Lidelse paa blev for Mange et Middel i stor Hellighed og Fuldkommenhed. Saaledes vide vi af den ærværdige Benedict Bos. Labre, der blev født Aaret 1740 i Amets i Frankrig, at den h. Korsveiandagt var næsten hans daglige Øvelse og Hovedkilden til hine heroiske Dyper, der for kort Tid siden høitideligt ere blevne anerkjendte

af Kirken. Og gives der ikke i Helgenernes Liv mange paa-
 faldbende og vidunderlige Kjendsgjerninger, som tydeligen vise os,
 hvor naaderig Betragtningen af den bittere Lidelse er? Var ikke
 den h. Franciscus af Assisi i Stigmatisationen, eller Betegnelsen
 med Jesu fem hh. Vunder, paa sit Legeme et tydeligt Underpant
 paa den Naade, Vandringen ad Korsets hellige Veie hyder? Og
 er det ikke endnu i vore Dage, for ikke at tale om mange andre,
 den ærværdige Marie af Salette, som, allerede i flere Aar be-
 tegnet med de hh. Vunder, lever i Carmeliterindernes Kloster i
 Darlington i Nordengland? Naar den store Pave Benedict
 XIV. i sin Breve „Cum tanta“ af 30. August 1741 kalder den
 h. Korsveieandagt for en af de fortrinligste Naader at betragte
 Frelserens Lidelser paa, følger ikke deraf, at dens indvortes
 Naadevirkninger ere lige store? Derfor forsikrer den salige Leo-
 nardo del Porto Maurizio, denne fromme og begejstrede Mis-
 sionær af Kapuzinerordenen, som ved sine indtrængende Bods-
 prædikener har frelst utallige Sjæle, at Dvælsen af den h. Korsvei-
 andagt formaaer i kort Tid at hellige en heel Menighed. Thi
 intet tilskynder Synderen saa kraftig til at omdende sig, intet
 trøster bedre de Bedrøvede, styrker mere de Lidende, end netop
 denne Vandring paa den selsomme Veie, som Frelseren engang
 har vandret for vor Skyld. Hold denne Andagt, og du vil føle,
 at den giver Aanden et høiere og ædelmodigere Sving, at den
 fordriver Lunkenhedens Kulde og begejstrer til den Korsfæstedes
 Efterfølgelse, til frivilligen at lide med Ham; du vil erfare, hvad saa
 mange hellige Mennesker før dig have erfaret, at Herrens Lidelse
 er Kilden til al Viisdom, og at Korsveieandagten er een af de
 sikreste Veie, som føre til denne Kilde. Dertil kommer, at
 Jesu Christi Statholdere paa Jorden til forskjellige Tider have
 meddeelt mange fuldkomme og ufuldkomme Afslad for alle dem,
 som med angerfuldt Hjerte vandre den h. Korsvei og derved
 betragte Herrens bittere Lidelse. Derfor besidde vi i denne An-
 dagt ikke blot et herligt Middel til at afsøde de timelige Synde-
 straffe baade for os og de arme Sjæle i Skjærsilden; men
 denne Andagt er ogsaa den eneste, ved hvilken vi uden de hellige
 Sacramenters Annæmmelse kunne forhverve en fuldkommen Afslad;

imidlertid vilde den dog ikke være frugtbringende for Evigheden for den, som i Dødslyndens Stand og uden Anger og Smerte over sine Synder forretter denne Andagt. Derfor vilde det være godt, hver Gang ved denne Andagts Begyndelse at opvække en fuldkommen Anger.

Med hvilket Sindelag skal man da gaae Korsveien?

I det syvende Aarhundrede trængte Perserne ind i Palæstina, de erobrede Jerusalem, mishandlede alle Christne paa den grusomste Maade, ødelagde de christelige Kirker, røvede deres Skatte og bortførte iblandt andre kostbare Gjenstande ogsaa en Deel af Jesu Christi Kors, som den h. Helena ved dets Fund i Aaret 326 havde efterladt i Jerusalem. I fjorten Aar forblev dette kostelige christelige Menodie i Persernes Hænder, indtil den græske Keiser Heraclius i Aaret 626 i et blodigt Slag overvandt den persiske Konge Chosroes. Derpaa fordrede Keiseren i en Freds Slutning hiin Deel af det h. Kors tilbage, og tog det med sig til Konstantinopel. I det følgende Aar gik Keiseren ombord, for i Triumph at bringe vor Forløsnings dyrebare Tegn tilbage til Jerusalem. Ankommen til Jerusalem vilde han selv, iført keiserligt Ornat, bære Korsets h. Træ hen til Calvariebjerget. Men see! pludselig standses Keiseren. En usynlig Magt holder ham tilbage. Forgjebes søger han at komme af Stedet. Da træder den ærværdige Biskop og Patriarch Zacharias frem og siger til Keiseren: „Min Keiser, du er omgivet med keiserlig Pragt, med en Purpurkaabe og med en Krone af Guld, men din Gud og Herre Jesus Christus vandrede ikke saaledes denne smertefulde Vej. Han bar et blodigt Klædebon og en Krone af Tørne.“ Fuldt af Ydmyghed aflægges Keiseren strax alle Kostbarheder, isører sig en Bødselskædning, og see! uden Hindring, ganske let gaaer han nu med det h. Kors paa Skuldrene op til Calvariebjerget. Dette skete i Naadens Aar 629, den 14de September. Hvad følger heraf? Alt ogsaa vi kun da værdigen kunne vandre den h. Korsvei, naar vort Hjerte er løsrevet fra Verden og dens Daarstaber, og naar det er besjælet af Ydmyghedens og Selvfornegtelsens Aand. Thi hvo som hader og flyer sit eget Kors, hvorledes kan han bære Kjærlighed til Jesu Christi Kors, og ære det paa den tilbørlige Maade, da dog Frelseren selv siger: „Hvo som vil følge Mig, han fornegte sig selv og tage mit Kors paa sig.“ Vi skulle endelig faa meget som muligt befrie vort Hjerte fra alle adspredende og foruroiligende Tanker, for med desto større Samling, Andagt og Inderlighed at kunne dvæle ved Erindringen om de bittere Dvaler, som vor Herre og Frelser har taalt for vor Skyld.

Vi unblade her nærmere at gaae ind paa de rørende og heldbringende Tanker og Beslutninger, som Betragtningen af

de forskjellige Stationer useilbart maa frembringe i den fromme Vandrerens Sjæl, og ville kun endnu bemærke, at to Betingelser ere nødvendige for at vinde de til Korsveiandagten knyttede Afslad. For det Første maa man vandre fra den ene Station til den anden, uden at udelade en eneste. Kun i det Tilfælde, at man formedelst legemlig Svagthed eller altfor iudskrænket Rum ikke kan gjøre denne korte og fromme Vandring, er man fritagen for samme, og er det da tilstrækkeligt, hver Gang at gjøre en liben Bevægelse og at henvende sig til de forskjellige Stationer. Den anden Betingelse er, at man ved Besøget af de fjorten Stationer betragter Jesu Christi Lidelse. De som have mindre Evne til at holde en sammenhængende Betragtning, tør lade sig nøie med saa godt som muligt at betragte een eller anden Omstændighed af Herrens bitre Lidelse. Et Raad, men ingen Forpligtelse er det, at bede foran hvert Kors eet Fader vor, og eet Hil Dig Maria, samt at opvække Anger i sit Hjerte. — Skriftemaal og Communion ere ikke foreskrevne, men det er tilstrækkeligt, at være i Raadens Stand og at have en sand Anger over sine Synder. Ligeledes er det ikke aldeles nødvendigt, ved hver Station at læse: Adoramus te Christe &c., Miserere &c., Fidelium &c., eller de Betragtninger, som i Bøgerne ere tilføjede disse Bønner. Dog er Brugen af disse Bønner og Betragtninger meget gavnlig, naar man med Iver vil gjøre Korsveien og burde derfor ikke forsummes.

Bøn til kristeligfinede Menneſtevenner.

Flere ansete Damer have forenet sig til at foranstalte en lille Bazar af allehaande qvindelige Arbeider, Nipsager, Bøger og andre nyttige Gjenstande til Fordeel for Trængende. Den skal afholdes i Bredgade Nr. 48, i Skolelocalet, i Stuen over Gaarden, første og anden Paaſkedag fra Kl. 9 Form. indtil Kl. 6 Efterm. Vi tillade os herved, paa det Varmeste at anbefale dette ædle Foretagende til Alles kjærlige Deeltagelse, hvem Gud har skjænket Lyſt og Evne til at medvirke til at lindre de Nødblidenes Trang, og idet vi haabe, at et ret talrigt Besøg vil berede baade Bazarens fromme Stifterinder og deres trængende Protegees en rigelig Paaſteglede, nedfalde vi Herrens bedste Betsignelser over alle ædle Velgjørere.

Skand. Kirketidendes Red.

Kirkelig Grundringsliste.

- Søndagen d. 22. Marts. — Passions søndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimeffe med danst Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med danst Prædiken.
- Torsdagen d. 25. Marts. — Maria Bebudelse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — (Kl. 12 med fransk Læsning.) — Kl. 10 Høimeffe med danst Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Fasteandagt.
- Søndagen d. 29. Marts. — Palmesøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 9½ Palmeviesle og Høimeffe (Kærlighedsens Lidelseshistorie oplæses fra Prædikestolen paa Danst efter Matthæus, 26. og 27. Cap.), med tydt Prædiken. — Aften Kl. 6 Fasteandagt med danst Prædiken.
- Den kirkelige Paasketid, i hvilken alle Troende ere forpligtede til at annamme den hellige Communion, begynder med Palmesøndagen, den 29. Marts, og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil Christi Himmelfart, den 14. Mai, incl., for udenbyes Katholiker indtil anden Pintsedag, den 25. Mai, incl.
- Tirsdagen d. 31. Marts og Onsdagen d. 1. April oplæses under den stille h. Messe Kl. 8¼ Lidelseshistorien efter Marcus, 14. Cap., respective Lucas, 22. Cap.
- Skærtorsdag d. 2. April. — Form. Kl. 10 Høimeffe og derefter Procession. — Efterm. Kl. 6 Andagt til det allerhelligste Asters Sacramente.
- Langfredag d. 3. April. — Form. Kl. 10 Epistel, Lidelseshistorie efter Johannes 18. og 19. Cap., Forbønner, Korsets Afhyldning og Hyldning, derefter Procession og Præsanctificatmesse; til Slutningen: danst Prædiken. — Efterm. Kl. 6 Andagt til Betragtning over Jesu syv Ord paa Korset.
- Paaskeføverdag d. 4. April. — Form. Kl. 8 Ildens og Paaskefysets Indvielse, de tolv Prophetiers Læsning, Døbevandets Indvielse, Litanie til alle Helgener og til Slutning Høimeffe med Besper.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blankesteiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Frijs's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 7.

Søndagen den 5te April.

1863.

Indhold: Den katolske Kirkes Statistik i Aaret 1862. — Dyfstandelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Holsteen. England. Sardinien.

Den katolske Kirkes Statistik i Aaret 1862.

(Fortsat.)

Overveier man, at ved Begyndelsen af dette Aarhundrede Katholikernes Antal i de forenede Stater neppe udgjorde 80,000, saa har deres Formerelse tiltaget i lige Forhold til hele Befolkningen, som nu anslaaes til 31 Millioner. Gebetets uhyre Udstrækning gjør det indlysende, at med Befolkningens Tilvæxt

de gamle Diøcefer stedsfe mere maae blive deelte, og det er Grunden til, at vi nu i de forenede Stater ogsaa allerede finde 50 Bispedømmer, af hvilke nogle først i afvigte Aar ere blevne grundede og derfor endnu befinde sig under Organisation. Diøcesfanernes Gjennemsnitstal udgjør 81,632. Af de øvrige 97 Diøcefer komme 19 paa Britisk-Nordamerika med 2 Millioner katholske Beboere, 13 paa Republikken Mexiko med 8 Millioner, Gjennemsnitstal 615,307, 11 paa Keiserdømmet Brasilien med ligesaa mange Indvaanere, saa at Gjennemsnitstallet her stiger til 727,272 Sjæle; de øvrige 56 Diøcefer komme paa de syd-amerikanske Stater og de vestindiske Ær.

Asien, den største og mest befolkede Verdensdeel (over Halvdelen af hele Menneskeslægten beboer den), Christendommens Bugge, tæller vel endnu den Dag i Dag 101 Overhærde-Sæder, men de Troendes Antal staaer hverken til disse eller til Christendommens oprindelige Tilstand der i et tilsvarende Forhold.

Efterat Korset havde maattet vige for Halvmaanen og de orientalske Kirkefædres gamle berømte Sæder vare tilintetgjorte, efterat de herlige Kirker enten vare blevne ødelagte eller forvandlede til Moskeer, hengik Aarhundreder, førend begejstrede Apostle igjen der toge fat paa Christendommens Udbredelse. Den h. Franziscus Xaverius' Nidkjerhed var ledsaget af det mest glimrende Resultat, men den japanesiske Kirke bukkede snart under for de grusomme Forfølgelser, der ikke saameget bleve fremkaldte ved hedensk Trods som ved de christne Hollænderes Misundelse, medens de rædsomme Forfølgelser, Kirken maatte lide i China, Tonking og Cochinchina, vel formaaede at tilbageholde den i sin Udvikling, men ei at undertrykke den. Ogsaa de ved Schismaet fra Kirken afstillede Lemmer af den orientalske Kirke i Asien komme nu i Bevægelse; Længselen efter Gjenforening med Rom, Kirkens levende Midtpunkt, gjør sig gjældende, og derfor maae allerede flere Overhærde-Sæder ene og alene for saadanne fra Schismaet tilbagevendte Troende oprettes der.

Af de 660 Millioner Mennesker, der beboe Asien, høve neppe mere end 3 Millioner til den katholske Kirke, af hvilke

henved 1 Million komme paa de britiske Besiddelser, en halv Million paa Tyrkiet, ligesaa mange paa Anam og henved 330,000 paa China.

Disse 3 Millioner katholske Christne ere fordeelte i 101 Diøceser, og af disse befinde sig 38 i de tyrkiske Besiddelser, 27 i China, 19 i Britisk-Indien, 8 i Anam, medens de øvrige findes i Bagindien, Persien p. p. Gjennemsnitstallet af de Troende i de tyrkiske og chinesiske Diøceser udgjør altsaa lidt over 13,000, medens de indiske Diøceser i Gjennemsnit tælle 50,000 Sjæle. Imidlertid tilhøre de i det tyrkiske Asien boende Troende ikke alene den romerske Ritus, men ogsaa den syriske, armeniske, chaldeiske og den melchitiske Ritus ere repræsenterede, medens de nye Menigheder i Indien, China, Tonking o. s. v. udelukkende tilhøre den latinske Kirkes Ritus.

Afrika, hvor Kirken allerede i de allerførste Tider blomstrede herligt, men senere maatte vige for Muhamedanernes Herredømme, er først i den nyeste Tid, siden Sørværstaten Algiers Erobring ved Franskmændene, igjen bleven af Betydning for den katholske Mission. Der, hvor den h. Augustinus' Bispestol Hippo var, findes nu igjen en kristelig Stad, Bona; ligeledes tiltager de Troendes Tal i Ægypten; fra Chartum i Centralafrika udbrede tydske Missionærer med deres eget Livs Opoffelse den katholske Kirkes Lærdomme; i Keiserdømmet Marokko er ved Spaniernes feierlige Krig den kristelige Religions frie Udøvelse bleven gjort til eet af Fredsvilkaarene.

Katholikernes Antal i Afrika udgjør, hvis Pattersons Angivelse, efter hvilken alene Abyssinien skal være beboet af 2 Millioner Christne, er rigtig, i rund Sum 5 Millioner, som ere fordeelte i 34 Diøceser. Tyngdepunktet af den katholske Befolkning ligger for største Delen i de af Spanierne og Portugiserne coloniserede afrikanske Der, de kanariske Der med 270,000 Indvaanere i to Diøceser, Azorerne med 246,000 Indvaanere, Madeira med 100,000, Malta med 130,000, Bourbon med over 100,000, Maskarenerne med over 100,000 og det grønne Forbjergs Der med næsten 100,000 Diøcesaner; Algier tæller nu 230,000 katholske Indvaanere. De uafhængige Negerstater

Congo og Angola tælle iblandt 9 Millioner Indvaanere endnu henved 1 Million katolske Christne i tre Diøcefer, medens Ægypten i sine to Diøcefer, Alexandria og Kairo, tæller 30,000, og det under engelsk Herredømme staaende Kapland, eet af de engelske Missionærers Hovedsæder, allerede over 12,000. I de forhenværende Køvestater Tunis og Tripolis findes der 18,500 katolske Christne, i Marokko incl. det spanske Ceuta 17,000; Bispedømmet St. Thomas ved Habbugten af Guinea tæller henved 13,000, den apostoliske Præfectur af St. Louis i Senegambien 10,000 (allerede 1857), den fornylig oprettede Præfectur Senegal i Vestafrika allerede 2,000 Katholiker med 6 Præster. Et Hyspunct i Afrikas Missionshistorie danner den lille Gruppe af de under engelsk Herredømme staaende Seychellerøer. Tidligere tilhørte disse Der Frankrig, og Beboerne, som for største Delen havde antaget den katolske Tro, bleve veilede af franske Missionærer; men da disse Der kom under engelsk Herredømme, drog de franske Coloniister til franske Besiddelser, og de katolske Præster bleve forviste, hvorefter anglikanske Geistlige indtog deres Pladser. Omendstjøndt nu de meget fattige Indfødte vare uden katolske Præster, gjorde Anglicanerne slet ikke Fremskridt; Forældrene underviste deres Børn i de nødvendige Religionskundskaber, forsaavidt de vare i Stand dertil, og haabede stedse paa deres katolske Præsters Tilbagekomst. Virkeligen ankom der ogsaa for omtrent 10 Aar siden nogle Kapuzinermunke, og omendstjøndt det engelske Gouvernement, paavirket af de anglikanske Geistlige, først lagde dem store Hindringer i Veien, maatte det paa Ministeriets udtrykkelige Befaling dog tilsidst tilstaae dem fri Missionsvirksomhed, og efter nogle Aars Forløb vare samtlige Beboere, 7,000 i Tallet, Lemmer af den katolske Kirke. Derne bleve nu forenede til et apostolisk Præfectur, som staaer under Kapuzinersædrenes Ledelse.

Østkysten af Afrika, Mozambique, tæller henved 20,000 katolske Beboere i 11 Sogne, medens i den nyeste Tid ogsaa Mellemafrika, Madagascar, hvor der nu aabne sig de gunstigste Udsigter for den katolske Kirke, og endelig Dahomey ved Guinea-Bugten ere blevne tagne i Angreb. Madagascar, som for Tiden

staaer aldeles under fransk Indflydelse, tæller iblandt 4,500,000 Indvaanere allerede over 1000 katolske Christne, som staae under en apostolisk Vicar af Jesu Selstab.

Saa komme vi endelig til den femte og yngste Verdensdeel, Australien, der med Hensyn til Katholicismens hurtige Udvikling og Udbredelse ei indtager den sidste Plads, fornemmeligen, hvad de to det egentlige Australien dannende Der Nyholland og Tasmanien (Van Diemensland) angaaer, hvor Katholikerne udgjøre Tredjedelen af Befolkningen, som ikke overstiger 1 Million. Den stærke Indvandring fra Europa bidrager navnlig hertil, en Omstændighed, som hos de øvrige talrige Der i Sydhavet, der indbefattes under Collectivnavnet Oceanien, rigtignok neppe kan komme i Betragtning. Den katolske Befolkning i Nyholland og Tasmanien, omtrent 325,000 Sjæle, er deelt i 9 Diøcefer, der ligesom de øvrige Ders 8 biskoppelige Sæder staae under Metropolen Sidney, Landets Hovedstad. De sidstnævntes Befolkning udgjør henimod 90,000 Sjæle, tilsvarende et ringe Antal med Hensyn til de uendelige Anstrengelser af fromme Mænd, som her virkede i mange Aar, og til Martyrernes kostbare Blod, som her er blevet udgydt, men en anseelig Mængde, naar der tages Hensyn til de til umenneskelig Grusomhed, Vildhed og Kannibalisme hengivne Beboere. Ogsaa Nyhollands oprindelige Indvaanere blive fra Port Vittoria evangeliserede af Benedictinermunke, som dersteds have grundet en Coloni (Ny-Nurcia). Men ogsaa de Spaniens Krone tilhørende philippinske Der regnes til Australien. Disse have en næsten udelukkende katolsk Befolkning af mere end $3\frac{1}{2}$ Million Sjæle, som ere fordeelte i 4 Diøcefer; Manila, paa Den Lucon, er deres Metropol og den omfatter over 1 Million Troende. Saaledes have vi en Totalbefolkning af mere end 4 Millioner Katholiker i 21 Diøcefer.

Hvad nu angaaer de enkelte Diøcefers Omfang og Befolkning, saa er den naturligtviis uendeligt forskjellig. Ikke mindre end 26 af dem tælle over en Million Sjæle, ja Mexiko endog 2 Millioner. Tabellarisk kunde man opstille dem i følgende Orden:

1) Mexiko	2,000,000
2) Lemberg	1,865,600
3) Paris	1,727,500
4) Breslau	1,633,000
5) Fernambuco (Brasilien)	1,600,000
6) Prag	1,542,000
7) Przemyśl (Galizien)	1,443,000
8) Olmütz	1,380,000
9) Wien	1,330,000
10) Köln	1,323,000
11) Marianne (Brasilien)	1,300,000
12) Königsgrätz	1,250,000
13) Mecheln	1,218,000
14) Cambrai	1,212,300
15) Rio Janeiro	1,200,000
16) Paraguay	1,200,000
17) Manila	1,134,000
18) Lyon	1,131,000
19) Strasburg	1,063,000
20) Mailand	1,061,000
21) Leitmeritz	1,102,000
22) Bahia (Brasilien)	1,100,000
23) Freiburg	1,000,000
24) Guadalayara (Mexiko)	1,000,000
25) St. Louis de Maranhao (Brasilien)	1,000,000

Endvidere indeholde syv Bispedømmer et Sjæletal af imeldem en halv og en heel Million (Budweis med 994,483, allerede 1858, Tarnow i Galizien med 944,000, allerede 1853); 377 et Sjæletal af 1—500,000, alle øvrige have mindre end 100,000, ja nogle endog mindre end 1000, saasem Trebisonde i Lilleasien med 600 armeniske Convertiter; Santorin i Grækenland med 600, Inselbai i Ny-Sjælland med 5—600, Præfecturet Aden i Arabien, Port Natal i Sydamerika og Polarlandene ligeledes hvert med henved 500, Madiat i Syrien med 3—400 (Convertiter), Sabuan paa Borneo, Chartum i Afrika hvert med ligesaamange, Raifarich i Lilleasien endelig med endog

kun 250 armeniske Convertiter. Af hvilken Bestaffenhed Biskoppernes materielle Stilling i saadanne Diocæser er, indseer man letteligen, og vi faae senere nok Veilighed til at komme tilbage dertil.

(Sluttes.)

Opstandelse.

En Prædiken.

Høitelskede i Herren! Vi feire idag det høitidelige Minde om hiin glædelige og for os høist vigtige Dag, paa hvilken vor guddommelige Forløser efter de rædsomste Lidelser og efter den smerteligste Død og efter tre Dages Hvile i Graven, opstod herlighedsfuld og hæderkronet, og saaledes begyndte Sit nye, forherligede og forklarede Liv i det forklarede og forherligede Legeme! Denne Jesu Christi vidunderlige Opstandelse er nu fra denne ene Side den allervigtigste og betydningsfuldeste Begivenhed i vor Herres og Frelfers hele Liv her paa Jorden, ja i hele Verdenshistorien, thi Jesu Christi Opstandelse har beseglet Hans hele Lære og Hans hele Virksomhed med Guddommelighedens og den høieste Troværdigheds Segl; Jesu Christi Opstandelse er derfor vor Troes Fundament! Men Jesu Opstandelse er for os ogsaa af en anden Grund en i høieste Grad glæderig og lykkelig Begivenhed: thi den giver os en ny og den sikreste Vorgen for, at ogsaa vi, ligesom Han, engang skulle opstaae igjen fra Graven med vore Legemer! Jesu Christi Opstandelse er det kraftigste og stærkeste Beviis paa og den paalideligste Forsikkring om vor egen tilkommende Opstandelse fra de Døde, den er derfor Fundamentet for vort christelige Haab! Jesus Kristus, siger den h. Ap. Paulus, er vort Hoved, vi ere Lemmer af Hans hemmelighedsfulde Legeme, af Hans h. Kirke. Ligesom nu Jesus Kristus i Sin Død og i Sin Opstandelse har overvundet og besejret Døden i Sig Selv, i Sit eget Kjød, saaledes vil og maa Han ogsaa overvinde Døden i Hans hemmelighedsfulde Legemes Lemmer, det er Hans h. Kirkes Troende. Han kan og vil derfor ikke evigt lade dem slumre i Graven — nei! Han vil engang ogsaa oppække deres Legemer igjen, og frelse dem fra Døden. — Vor Frelfers Jesu Christi Opstandelse være os da idag en Aarsag til at vække og stemme vore Hjerter til h. Glæde ved Betragtningen af vor egen til-

kommande Opstandelse fra de Døde, idet vi overveie 1) at de Dødes Opstandelse fra Graven er en guddommelig aabenbaret Lære; 2) ville vi betragte, hvor stor en Trøst og hvor glædeligt et Haab denne Lære indgryber i vore Hjerter under dette timelige Livs Lidelser, Smerter og Møjsommeligheder.

Det er altsaa en guddommelig aabenbaret Lære, det er en udtrykkelig Troesartikel i vor h. Kirke, at alle Menneskers Løsgener engang, paa den yderste Dag, skulle opstaae fra de Døde! Vi alle tilsammen, som bede den Apostoliske Troesbetjendelse, vi udtale det i samme høit og klart: „Jeg troer Kjødets Opstandelse og et evigt Liv! Amen!“ — Det kan aldeles ikke undre os, at denne Troesartikel allerede findes udtalt saa klart og tydeligt i den Apostoliske Troesbetjendelse; thi den h. Apostel Paulus forkynder jo allerede denne Lære om de Dødes Opstandelse saa ofte og saa eftertrykkeligen i flere af sine Breve; saaledes skriver han f. Ex. i sit Brev til de Troende i Thessalonik (4, 12.): „Mine Brødre! Vi ville ikke lade Eder i Uvidenhed angaaende de Afdøde, paa det I ikke skulle sørge over samme, ligesom de Dødige, ligesom Hedningerne, der ikke have Haab. Thi naar vi troe, at Jesus Kristus er død og opstanden, saa vil Gud ogsaa føre frem med Ham dem, som ere hensovede i Christo Jesu, og disse skulle opstaae først; dernæst skulle ogsaa vi blive borttrykkelige i Skyer op i Luften Christo imøde, og saaledes skulle vi stadig være hos Herren. Saa trøster da hinanden med disse Ord.“ — Saaledes taler allerede den h. Apostel; og Apostelen, han havde modtaget denne Hemmelighed, denne Lære af Jesus Kristus Selv: thi Jesus Kristus udtaler denne Lære ganske tydeligt i Johannes' Evangelium, idet Han siger: „Sandelig, sandelig, siger Jeg Eder, der kommer den Time, at de Døde skulle høre Herrens Røst. Alle de, som ere i Gravene, skulle høre Guds Røst; og de skulle gaae frem, de, som have gjort det Gode, til Livets Opstandelse; men de, som have gjort det Onde, til Dødens Opstandelse.“ (Joh. 5, 25. 29.) — Saaledes lyde Jesu Christi Ord, og disse den evige Sandheds og den evige Viisdoms Ord, de maae og de ville engang gaae i Opfyldelse ligesaa godt, som alle Frelserens øvrige Spaadomme ere blevne opfyldte. Jesus Kristus har forudsagt, at Jerusalem skalde blive til en Gruushob, at ikke een Steen af Templet skalde blive tilbage; — og hvad Jesus har sagt, det er skeet; Jerusalem er blevet til en Gruushob og Templet er blevet nedbrændt. — Jesus har forudsagt, at den Kjærlighedstjeneste, som Maria Magdalena viste Ham, idet hun salvede Hans hh. Fødder med en kostbar Salve, at den skalde kundgjøres overalt i den ganstke Verden, hvor Evangeliet blev forkyndt; — og hvad Jesus har sagt, det er skeet! — Jesus Kristus har forudsagt, at Isøernes Folk skalde vedblive indtil Verdens Ende, — og

hvad Jesus har sagt, det skeer endnu den Dag idag, da dette Folk, skjøndt adspredt og fordeelt i hele Verden, alligevel paa en ganske besynderlig Maade vedbliver og bestaaer som en særstilt Folkelasse. Jesus Christus har forudsagt, at Hans h. Kirke skulde bygges paa en Klippe og at selve Helvedes Porte (eller Magter) ikke skulde overvælde den; og hvad Jesus har sagt, det har allerede ofte stadfæstet sig paa en vidunderlig Maade; Kirken har holdt sig til Trods for alle Fjendtligheder og Angreb, som man gjorde paa den; — Jesus Christus har forudsagt det til Sine Disciple og Apostle og alle deres Efterfølgere, at Han vilde sende dem som Saar midt iblandt Ulve, at de skulde for Hans Skyld blive forfulgte af Verden, spottede, haanede, at de skulde anklages og drages frem for Domstolene; — og hvad Jesus har forudsagt, det er skeet; alle Hans hh. Ord ere bogstaveligen blevene opfyldte i de hh. Apostle selv, i alle de mange Tufinder af Martyrer til alle Tider, i alle Aarhundreder, og de finde deres Stadfæstelse endnu stadig i alle fromme Troendes Liv, hos alle dem, som med Fromhed ville leve i Christo Jesu; — Nuvel! Eigesom alle disse og alle andre Forudsigelser og Spaadomme af vor guddommelige Frelser ere blevene opfyldte, saaledes, ja netop saaledes og ligesaa vist skal engang ogsaa opfyldes denne Herrens Spaadom og Forjættelse, at der skal komme en Dag, paa hvilken alle de Døde, som hvile i Gravene, ved Engelenes Basun, ved Engelenes høie Røst og Raab skulle opvækkes igjen, og alle Hensøvedes Legemer skulle opstaae og opvækkes igjen. — Ja ganske vist! det skal engang skee; det er saa vist, som det er sandt og vist, at der gives en Gud i Himmelen, og at denne Gud hverken kan lyve eller tage fejl. Det skal engang skee, om end Vantroen nok saa meget bestrider denne Sandhed eller endog søger at gjøre den latterlig! — Det skal engang skee, om end Menneskets grauskende og grublende Forstand finder det nok saa ubegribeligt, nok saa utroligt; nemlig, hvorledes det er muligt, at Menneskenes Legemer, disse Legemer, som allerede ere opløste i Støv og Aske, som maaskee ere høn-derlemmede, udstykkede, adspredte og fordeelte i alle Verdens Egne, disse Legemer, som ere sammenblandede med ganske andre, nye og fremmede Substantser, — at disse Legemer, just disse samme Legemer engang skulle opstaae igjen og kaldes til Liv igjen! — Hvorledes det er muligt? Men, mine Christne! siger selv: er det et Spørgsmaal, som vi stakkels Mennesker med vor ringe Smule Forstand tør stille til Gud! til en Gud, som er Allmagten selv, som er den evige Viisdom selv, som er den ufeilbare Sanddrøhed selv? O nei, sandeligen ikke! Naar Gud taler, da maa Mennesket tie! Hvor Gud ved Sin guddommelige Aabenbaring siger: det er saaledes, — der tør Mennesket ikke længer spørge: men hvorledes skeer det, hvorledes gaer

det til? — Det var i Sandhed en beklagelig guddommelig Almagt, naar den ikke var istand til at virke og skabe mere, end hvad vor liden, indskrænkede, menneskelige Forstand er istand til at fatte og begribe. Derfor maa man gjerne sige: Denne store, dybe Hemmelighed om Kjødets Opstandelse er ubegribelig, uigjennemtrængelig, den er uudgranskelig, ligesom jo alle andre Hemmeligheder i vor h. Religion; men det vilde være aldeles forkeert, falsk og ufornuftigt, naar vi vilde troe, at disse Hemmeligheder ere umulige eller utrolige, fordi vi ikke kunne fatte og begribe dem; det vilde være en meget urigtig Slutning! — Hvor forkeert og daarlig en saadan Slutning er, det vil jeg forklare Eder ved nogle lette Exempler. — Hvo kan begribe, at og hvorledes der ud af dette lille Sædekorn, som Landmanden udstrøer paa sin Ager og som han nedpløier dybt i Jorden, at der ud af dette lille Sædekorn, som kastes ned i Jorden, forraadner og fordærves i samme, at der ud af dette lille Sædekorn kan efter kort Tid fremkomme en Spire, et Ax, som bærer igjen 30—40 og endnu flere Sædekorn? Hvo kan begribe, hvo kan forstaae, hvorledes det gaaer til? Intet Menneske! — Kan derfor heller ikke noget Menneske troe det? jo visse- ligen. — Enhver troer det, skjøndt han ikke begriber det! — Følgelig er Alt, hvad man ikke begriber, derfor ikke umuligt eller utroligt. — Tilgalebes: der har aldrig været nogen Lærd, som har kunnet forklare, eller begribe, hvorledes Menneskets Aand, hvorledes Sjælen indvirker paa Legemet, og hvorledes Legemet kan indvirke paa Sjælen. Ingen Lærd, intet Menneske i hele Verden kan begribe det, og Enhver troer det dog, Ingen holder det for umuligt eller utroligt — følgelig: ikke Alt, hvad der er ubegribeligt, er derfor ogsaa umuligt eller utroligt! — Men endhydermere! lader os tænke os et ulykkelig Menneske, som fra Fødselen af er blindt, som aldrig har stuet Solens Lys, aldrig stuet Farvernes Skjønhed og Mangfoldighed! taler til et saadant Menneske om Sollysets Skjønhed, om Farvernes Nude og Pragt, — han forstaaer, han begriber ikke Noget deraf. — Hvad vilde I nu sige, H. i H., naar en Saadan, blot fordi han ikke forstaaer og begriber det, ikke vilde troe, at der gives et Dagslys, at der gives forskjellige Farver? Vilde det vel være en rigtig og fornuftig Slutning: jeg forstaaer det ikke, jeg begriber det ikke — følgelig er det heller ikke troligt? I nei, sandeligen ikke. — Nu vel, saa lader os ogsaa tilstaae det: vi arme Mennesker, vi ere fra Fødselen af blinde for alt Guddommeligt og Overnaturligt, og vi erkjende og stue kun saa meget deraf, som Gud lader os vide deraf, og derfor vilde det ogsaa være høist ufornuftigt og urigtigt af os, om vi vilde holde alle de guddommelige Hemme-

ligheder for umulige og utrolige, som vi med vor Forstand ikke kunne indsee og gjennemstue, som vi ikke kunne begribe. — Nei, det maa være os tilstrækkeligt i saa Henseende, at Gud siger det, og Ham maae vi uden videre troe paa Hans h. Ord; Hans h. Aabenbaring maae vi underkaste os med en ydmyg og barnlig Tro, uden med vor Forstand at gruble eller speculere derover. — Men H. i H.! for at sige Sandheden, jeg indseer virkelig en ikke, hvad Paafaldende der egentlig er deri, at den Gud, som ved Sin blotte Villies Kraft har fremkaldt Himmelen og Jorden af Intet, at denne uendelige og almægtige Gud ogsaa engang igjen sammensøger vore henjuldrede Legemers Støv, og at Han efter lang Adskillelse igjen forener dem med vore Sjæle? — Sandeligen! jeg kan deri ikke finde noget Paafaldende, jeg kan deri ikke engang finde Noget, der er meget vanskeligt at troe. Dog det være nu, som det vil; det staaer nu engang fast, uroforkeligen og utvivlsomt fast: Paa den yderste Dag skulle vore Legemer igjen opstaae, og igjen vorde forenede med Sjælen. — Saaledes lyder vor h. Kirkes Lære, og saaledes lyder og taler Guds Aabenbaring, og dette er det første Punkt af Dagens Betragtning; lader os nu i al Korthed overvie, hvor trostelig denne Lære er for alle fromme Christne under dette Livs Lidelser og Gjenvordigheder!

Beg troer, H. i H.! denne Sandhed, denne Troesartikel, at vore Legemer igjen skulle opstaae af Graven, og navnlig at de Frommes og Godes Legemer skulle opstaae i forklaret Skikkelse til et evigt saligt og glæderigt Liv i Himmelen. Denne Sandhed bliver af saa Christne lagt paa Hjertet og overveiet, thi ellers vilde man visstnok ikke saa ofte høre saa mange og bitre Klager over dette Livs Møjsommeligheder og Lidelser. Derfor, H. i H.! lader os da ret alvorligen lægge os det paa Hjertet: dette samme Legeme, som vi nu bære i denne Verden, dette samme Kjød, disse samme Lemmer, de skulle engang, naar vi have levet fromt hernede, og ere døde en salig Død, de skulle engang opstaae forherligede og forklarede, ja ligedannede med Jesu Christi herlige og gloriefulde Legeme; i dette vort Legeme skulle vi efter Herrens Forjættelse engang lyse herligere og klarere end Stjernerne paa Himmelen! Dette vort Legeme, som nu er svagt og skrøbeligt, underkastet mange Sygdomme, Svageligheder, Lidelser og alle Slags Uendigheder, dette vort Legeme, som nu betynger vor Sjæl og nedtrykker den, — dette vort Legeme skal engang opstaae herligt, luttret, i deilig Skikkelse, uden Feil eller Mangel, udødeligt og fri for enhver Lidelse eller Besvær. — Og hvor skal da dette forklarede og forherligede Legemes Bølg være? — Ubi ego sum, ibi et servus meus erit — siger vor elskede Frelser: „Hvor Jeg er, der skal ogsaa Min Tjener

være." Han, Jesus Christus, Han vil have os hos Sig, i Sin Nærhed; altsaa i Himmelen, i dette den evige Lykkeligheids og den evige Glædes Rige, der skal ogsaa vort Legeme engang finde sin Bolig, der skal det nyde en evig Ro uden Forstyrrelse, en evig Glæde uden Afbrydelse, en evig Rigdom uden Fare for Tab, en evig Mættelse uden Lede, en evig Fryd og Salighed, som intet Die har seet, intet Ore hørt, og intet Hjerte anet. Ubi ego sum, illic et minister meus erit, „Hvor Jeg er, der skal Min Tjener ogsaa være!" — O, kjære Christne! føler vort Hjerte sig da ikke udvidet og opløstet ved denne Tanke, ved denne trøstefulde Tro paa den tilkommende herlighedsfulde Opstandelse! Saa værers da trøstede, alle I, som nu have saa mange Lidelser at bære paa Eders Legeme, alle I, som bære paa et svageligt, et skrøbeligt, et vanskabt, hæsligt Legeme! bestræber Eder blot for, i dette skrøbelige og hæslege Legeme at bevare en skjøn og sund Sjæl, — bærer kun Eders Ulykke med Taalmodighed og Gudhengivenhed, og værers trøstede! — thi engang skulle I see dette Eders Legeme opstaae fra Graven smukt, veldannet, fri for Lidelse og udbødeligt! Værers da trøstede, alle I, som maae hærde og plage Eders Legeme med store og svære Anstrengelser og Arbejder, — værers trøstede, alle I, som ofte endog see Eder i den Nødvendighed, at negte Eders Legeme selv de første Fornødenheder, den nødvendige Næring og Føde; — I Alle, som ofte maae udholde megen Betyrning, Sorg og Nød, — ja værers trøstede! thi naar I blot bestræbe Eder for, at bære alle disse Lidelser, al denne Trængsel, al denne Møie og Besvær af Kjærlighed til Gud og med rolig Hengivenhed i Guds h. Villie, og naar I forøvrigt bevare Eders Sjæl fri for Synd — „amen, amen dico vobis, sandeligen, sandeligen siger jeg Eder, merces vestra copiosa est, Eders Løn vil blive stor", ikke blot for Eders Sjæl, men ogsaa for dette Eders Legeme; for dette Legeme, som nu lider med Eder, som nu be- sværes og plages tilligemed Sjælen, det skal engang ogsaa opstaae i Forherligelse og Glorie, ja, jo flere og jo større de Lidelser ere, som dette Legeme maa udstaae hernede, — desto større skal engang ogsaa den Skjønhed og Ynde, desto større skal den Fryd og Salighed vorde, med hvilken det vil blive kronet i Opstandelsen, og ved hvilken det i Forening med Sjælen skal for evigt fryde sig i Himmelen. Dette overveier, dette betænker ofte, o elskede Christne! og jeg forsikrer Eder, da ville I komme til, med den h. Apostel at glæde Eder ved Eders Lidelser og Gjen- vordigheder; thi alle Lidelser i denne Verden og i denne Time- lighed ere ikke værdige til at sammenlignes med den Herlighed, som engang skal aabenbares i os, i vort Legeme ligesaa vel som i vor Sjæl; ja, I ville da bære Lidelserne med ligesaa freidigt og trøstigt Mod, som den fromme lidende Job, der i den største

og dybeste Glændighed, i hvilken han fra den høieste Lykkes Tinde blev nedsthyrtet, udraabte: „Al, jeg veed, jeg veed det, at min Forløser lever, og jeg skal i mit Kjød see min Gud; jeg, jeg selv og ingen Anden skal see Ham, og mine Dine skulle stue Ham!“ — Ja, i Sandhed, H. i H.! denne sande og levende Tro paa den tilkommende Opstandelse, den er en meget opløstende Tro; naar vi altid ret levende har denne Tro i vort Hjerte og i vort Sind, da vilde vi visseligen ikke saa ofte klage og knurre over de Lidelser, som Herren sender os til vort Bedste; ja, da vilde vi heller ikke omgaaes saa ømtfølende, saa blødhjertet med vort Legeme, da vilde vi ikke saa ofte med Overtrædelse af Herrens Bud pleie Legemet, ikke umaadeligen overfylde samme med Mad og Drikke, ikke forlyste det med sandelige Glæder og Nydelser. Derfor, H. i H.! lader os da nu, i disse Herrens Opstandelses herlige Dage, lader os i vore Hjerter oplive og opfriske Troen paa vor egen tilkommende Opstandelse, saaledes at denne Tro kan vinde og udøve en dyb Indvirkning paa vort Liv, en saadan Indvirkning navnlig, at vi aldrig blive utaalmodige eller trætte i Lidelser og Trængsler, men at vi stedse trøste os med det glade Haab, med den faste, urokkelige Tro: engang, ja engang skal ogsaa dette mit Legeme, som nu lider, som nu hærdes og plages, det skal engang opstaae i Herlighed og Glorie, og det skal belønnes med en evig Fryd og evig Glæde! — og denne levende Tro vil da visseligen ogsaa fremdeles udøve den Indvirkning, at vi ikke undrage os fra, her, hvor Herrens h. Lov fordrer det af os, at spæge vort Legeme, især ved Afhold fra alle utilladelige Nydelser, fra Umaadelighed i Mad og Drikke, fra alt det, som man kalder Velsigt, og som besmitter og vanhelliger den h. Aands Tempel i vore Legemer, — ved at afholde os fra al overdreven Bequemmelighedsstige, fra denne evige Higen og Tugen efter Nydelser og Glæder! — Lader os, H. i H., altid ret alvorligen betænke, hvor overvætted stor en Løn der er forjættet vort Legeme, ja vort Legeme, for alle disse timelige Spægelse — Lønnen nemlig af en herlig, glædefuld Opstandelse; thi naar vi lide med Kristus, naar vi i Lighed med Kristus nagle vort Kjød til Korset og døde samme, da, ja da skulle vi ogsaa forherliges med Kristus; dersom vi ere sammenvorede med Kristus til Lighed med Hans Død, saa skulle vi ogsaa være det til Lighed med Hans Opstandelse. Hvor salig, hvor lykkelig og rolig vil vor Død da engang blive, da vi vide, at vi kun for en kort Tid forlade vort Legeme, for atter at gjenerholde det herligt, stjønt og forklaret og for i al Ewigheid at fryde os med det i Himmelen; ja, opfyldte med inderlig Glæde ville vi da ubraabe med hiin Helgen: „O felix poenitentia, quae tantam gloriam mihi promeruit; O lykkelige Rod, o lykkelige Spægelse, o lykkelige Lidelser! som have

forhværet mig en saa overvættets stor Herlighed og Glorie!" —
 Jeg ønsfer af Hjerter, at denne maa vorde den salige Andeel og
 Arvelob eder Alle i al Ewigbed † Amen.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader, som nu atter, Gud fkee Lov, glæder sig ved et godt Helbred, gav for kort Tid siden, for at efterkomme mange fremmede Familiers Ønsker, en General-Audients, i hvilken han modtog 180 Personer: Frankmænd, Tydfkere, Englændere, Irlændere, Polakker, Danste, Svenske og Amerikæner. Han henvendte sig til hver Enkelt med faderlige og venlige Ord, og takkede derpaa Alle tilfammen i en kort og hjertelig Tale „for den Hengivenbed, som de havde viist ham ved deres inderlige Ønske om at være en Stund samlede med ham". Han formanede dem derpaa endnu „til vedholdende at bede for Kirken, som i disse Tider mere end nogensinde bliver forfulgt af sine egne Børn, men ogsaa i deres Bønner at ihukomme de forhædede Forsølgere selv, paa det at Gud maatte aabne deres Øine og røre deres Hjerter". Derpaa meddelte han Alle den apostoliske Velsignelse. De Fleste af de Tilstedeværende, dybt rørte af den h. Faders kraftige og milde Ord, trængte sig paany med Taarer i Øinene hen til ham, og imens den ene kysede hans Haand, den Anden hans Fod, en Trede hans Klæder, modtog de Alle endnu engang hans Velsignelse.

Holsteen. Endelig er da ogsaa i dette Hertugdømme det haarde Tryk lettet, som de derboende Katholiker saalænge have maattet sukke under. Ved det af Regjeringen den holsteenske Stændersforsamling forelagte Lovudkast, som med forskjellige Modifikationer er bleven antaget, have Katholikerne faaet en Stilling, der, sammenlignet med den forrige Trælboms Tilstand, virkelig maa anses for et sandt Fremfæridt. Dette Fremfæridt bestaaer fornemmeligen deri, at de mest trykkende Love — Indskrænkning af katholske Cultushandlinger til de tre saakaldte „privilegerede Stæder" Altona, Glückstadt og Kiel, Forbudet mod Taarne og Klokker for katholske Kirker, de intolerante Bestemmelser med Hensyn til de blandede Ægtefæder og Børnernes Opdragelse — ere bleve ophævede. Stille vi imidlertid det holsteenske Lovudkast, som det nu er vedtaget af Stændersforsamlingen, ligeoverfor det Østerrigske Protestanterpænt af 1ste Sept. 1859, saa viser der sig en Forskiel, som stiller det første

meget i Skygge; der er en Forskjel, som mellem lys Dag og Tusmørke. Wiener Loven er en Act af Tillid, som virkeligen giver Frihed; det dansk-holsteenske Lovudkast er gjennemtrængt af en Aand, som røber sneverhjetet Engsteligbed og bureaukratistisk Mistillid. Vi forbeholde os i et følgende Nummer at komme tilbage til denne Gjenstand.

England. (Overgang til den katholske Kirke.) Den ældste Søn af den bekjendte Sir Wilberforce, som for omtrent fyrgetyve Aar siden ved sin Veltalenhed i Parlamentet efter mange Anstrengelser satte Forbudet imod Slavedrøvelsen igjennem, traadte nyligen tilbage i den katholske Kirkes Skjød. I lang Tid nærede han i Hjertet denne Plan, og man blev vaer, at han bar den h. Somfru's Medaille paa sit Bryst. Hans yngre Broder havde allerede for kort Tid siden gjort dette afgjørende Skridt og derfor maattet opgive en meget indbringende og glimrende Stilling i den anglikanske Kirke. Nu er han Hovedredacteur af det berømte katholske Weekly Register. Den Nysonvendtes Gemalinde, Fru Wilberforce, var allerede tidligere bleven optaget i den katholske Kirke. Af det berømte Parlamentsmedlems tre Sønner er altsaa kun endnu Een Protestant, nemlig Dr. Wilberforce, anglikansk Biskep af Oxford. Den Nysonvendte aflagde sin Troesbekjendelse for Rosminianeren P. Lockhart; denne nedstammer fra en fornem skotsk Familie og er ligeledes een af Katholicismens Seierstrophæer over Universitetet i Oxford. Han udmærker sig fordeelig for sine Landsmænd ved Aandsdannelse og Omgangsgave. Samtidig med Wilberforce traadte en Familie i Grevsfabet Derby over til Katholicismen.

Sardinien. Klostrenes Indlemmelse. „Armonia“ bringer i en med en Sørgerand omgiven Artikel følgende af officielle Documenter uddragne Notitser: „I Aaret 1861 have „Indlemmerne“ i Marterne og Umbrien (de fra Kirkestaten raanedede Provindser) sat sig i Besiddelse af eet hundrede og to og tyve Klostre; 877 Ordenspersoner have de kastet ud i Verden, medens Beboerne af 17 Klostre af forskjellige Ordener bleve sammenblandede. Indtil Slutningen af 1861 havde man i Italien ødelagt syv hundrede og een og tyve Klostre og adspredt elleve tusinde og otte hundrede Munk. Alene i Aaret 1861 har man annereret Gudserne af 104 Collegiatstiftelser, hvis Revenuer beløb sig til 524,801 Fr. Og alligevel har den saakaldte „Kirkekasse“ (af hvilken Pensionerne for de uddrevne Ordenspersoner blive udredede) trods disse „Indlemmelse“ et Deficit, der ligner Statskassens. Regnskabet for 1861 er endnu ikke ordnet, omendstjødnt vi allerede skrive 1863. Regnskabet for 1860

er bekendt; det viser en Indtægt af 5,066,245 Fr. og en Udgift af 6,805,412 Fr. Hvoraf kommer dette Deficit?"

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 5. April. — Vor Herre og Frelser Jesu Christi hæderkronede Døbtandelse. — 1ste Paaskefestdag. — Form. Kl. 6 Korsets høitidelige Døbtandelse, derefter Procession og Høimesse*). — Kl. 10 høitidelig Vexitmesse med dansk Prædiken. — Kl. 12 stille Messe med fransk Læsning. — Efterm. Kl. 3 høitidelig Besperandagt.

Mandagen d. 6. April. — 2den Paaskefestdag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Festsandagt.

Tirsdagen d. 8. April. — Form. Kl. 9 holdes Neocommunicanternes og Confirmandernes Examen i Skolelocalet Nr. 3, hvortil Børnenes Forældre og Venner herved indbydes.

Søndagen d. 12. April. — Hvide Søndag. — Form. Kl. 7 og 12 stille Messe. — (Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og fejre deres første hellige Communion**); efter Messen: Meddelelse af Confirmationens h. Sacramente. — Efterm. Kl. 5 høitidelig Festsandagt med dansk Prædiken og Te Deum.

NB. Søndagen d. 12. April finder den anden Dvartals-Indsamling af „Peterspenge“ Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paaskrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sanct Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.

Paa Sognebagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephstretens Huuscapel), 7 og 8¹/₄; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Sognebagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

*) Under Processionen og Høimessen bliver ikke hørt Skriftemaal.

**) Det var meget at ønske, at foruden Neocommunicanternes og Confirmandernes Forældre og Sødsfænde ingen andre Bøgne vilde communicere under Høimessen paa denne Dag.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiönair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blankesteiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

©. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 8.

Søndagen den 19de April.

1863.

Indhold: 3 Nøb. — Den enesaliggjørende Kirke. — Den katolske Kirkes Statistikk i Aaret 1862. — Svar. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

3 Nøb.

- 1) Min Aand, vær stærk, tab Modet ei;
Du arme Kryb i Støvet,
Gaf freidig frem paa Livets Bei;
Hvi er du saa bedrøvet!

- 2) Forlad dig trygt paa Ham, Som er,
Som var og Som vil blive;
Selv liben Drm Han jo har kjær,
Han Udgang nok skal give.
- 3) Grund fast din Tro og styrk dit Haab,
Lad Kjærligheden brænde,
Bed: „Herre, hør Din Tjeners Raab!“
Til Ham dit Blik du vende.
- 4) Forbarm Dig dog, al Naadens Gud,
Gæt Trøstens Ord Du sende;
Før mig som Seierherre ud
Af dette Livs Glende!
- 5) Tag hvad Du vil og flaa mig kun,
Min Herre, lad mig have
Til Livets sidste Afstedstund
Min Tro og Haabets Gave!
- 6) Forlad mig, søde Frelser min,
Min Synd i Ord og Tanker,
Saa jeg for evig vorder Din,
Naar Død paa Hjertet banker.
- 7) Lær mig at døbe Livets Lyst,
Saa herligen at skue,
Opplant Din Naade i mit Bryst,
Lad Gudsfrøgt stadig lue.
- 8) Og naar min sidste Stund er nær,
O! lad mig da saa fare
Mod Lysets milde Stjernehær,
Med Zions Brudestare! Amen.

Den enefaliggjørende Kirke.

Jo dybere den kyndige Læge med Sonden trænger ind i Saaret, desto større er for Diebliffet den Syges Smerte. Og dog maa Saaret først undersøges og erkjendes, før Helbredelse kan finde Sted. Saaledes kan det heller ikke mangle paa Religionens Gebeet, at de, som tidligere i deres Sorgløshed ikke erkjendte den store Fare, hvori de svævede, og nu blive gjorte opmærksomme derpaa, at de gysse tilbage og anklage for Haardhed og Mangel paa Kjærlighed den aandelige Læge, der vil helbrede deres Sjæles Saar, og derfor maa berøre dem. Men dersom de virkelig ønskede at blive helbredte og frelst, saa vilde de ikke undslaae sig for, villig at underkaste sig den velmenende Læges smertelige Operation. . . .

I Virkeligheden gives der ikke nogen ufornuftigere Mening, end deres, som uden videre dysse deres Samvittighed i Søvn med den falske Trøst, at det ikke kommer saameget an paa Religionen, fordi vi jo Alle ere Børn af den ene Fader i Himelen, og at Han dog ikke vil forkaste os for vor Troes Skyld. Viisfeligen ere vi Børn af den ene Fader, og da denne Alfader har gjort os bekendt med Sin Villie ved Sin eenbaarne Søn og ved Ham har viist os Veien til det evige Liv og har aabenbaret Midlerne til lykkeligt at naae Maalet, saa bliver kun denne ene Pligt tilovers for os, derved at bevise vor barnlige Kjærlighed til Gud, at vi ikke følge vort eget Hoved, vor egen Indbildning og vor egen Villie, men at vi alvorligt spørge om, hvad Faderen har lært og befalet os ved Sin Søn for at blive salige. Gjør vi det ikke, bære vi os ad som ukjærlige og utaknemmelige Børn, der ikke bryde sig om Faderens Villie, da ere vi uden Tvivl strafværdige Børn af den bedste Fader, Børn, som ikke sørge for at følge Guds Villie, men deres egen Villie, ikke Guds Wiisdom, men deres egen Daarskab, og ikke Guds Bud og Befalinger, men deres egne Begjærigheder og Lidenskaber. Har Gud stabt os for den evige Salighed og har Han da vi tabte den, forsonet ved Jesu

Christi Blod igjen skjænket os Natten dertil, da maae vi ogsaa søge den ved de Midler og ad de Veie, som Han Selv naadigt har aabnet os som de eneste ubedragelige, og man skuffer sig skammelig, naar man troer, at Mennesket paa nogen anden Maade end den, som Gud har fastsat, kan bevirke sin Frelse. Det ligger i Sagens Natur, at Bildfarelserne ikke kunne have samme Gyldighed, Kraft og Fortjenstlighed som Sandheden. Den, som nu siger, at det ikke kommer an paa Religionen, han siger, at det er ligegyldigt, om man henlever sit Liv i den Sandhed, som Gud har aabenbaret ved Christus, eller i Bildfarelser, opfundne af Mennesker. Deri ligger en Gudsforagt, en Ringagt for Sandheden og en strafværdig Uligegyldighed ligeover for Bildfarelse og Løgn, der altid ere forkastelige og virke fordæveligt, som altsaa umuligt kunne hjælpe Mennesket til den evige Salighed, men blot kunne berøve ham samme. Er da Dag og Nat, Lys og Mørke det Samme? Naar man gjør en lang, farefuld Rejse eller søger en stor Skat, er det da ligegyldigt, om man vandrer om Dagen eller om Natten, om man søger ved Lys eller i Mørke? Kan man om Natten finde Maalet og Veien saa godt som om Dagen og i Mørke see saa godt som ved Lys? Naar Ingen er saa ufornuftig, at paastaae dette, hvorledes kan han da formene, at Vantroens Mørke ligesaa godt og sikkert som den sande Troes Lys skulde føre til Livet?

Men Guds Aabenbaringer indeholde ikke alene det, som vi skulle troe, men ogsaa det, som vi skulle gjøre og undlade. Gud befaler, at du ikke skal have fremmede Guder, du skal helligholde Guds Navn og Herrens Dag, du skal ære Fader og Moder, du skal ikke slaae ihjel, ikke bryde Ægtefælskab, ikke stjæle, ikke sige falsk Vidnesbyrd, ikke begjære hvad der ikke er dit, du skal elske Gud over Alt, din Næste som dig selv, du skal betvinge dig selv; thi Mordere, Hovvere, Tyve, Ægtefælsbrydere, Utugtige og Vælstlinge skulle ikke indgaae i Guds Rige; du skal bruge Vold, for at rive Himmeriget til dig, du skal i Bøn, Spøgelse, Opoffrelse, Ydmyghed, Sagtmodighed, Barmhertighed, med Frygt og Dæven bevirke din Frelse, saa-

længe det er Dag, før Dødens Nat kommer, da din Birken til Fortjeneste ender, du skal høre Kirken, ellers regnes du lige med en Hedning og Tolber, — dette og meget Andet har Gud befalet; — og den, som har Budene og holder dem, han elsker Ham og kun den, som elsker Ham, kommer til Ham; thi Gud er Kjærligheden, og den, som bliver i Kjærligheden, bliver i Gud; og ikke Enhver, som siger: Herre, Herre! men den, som gjør den himmelfke Faderss Willie, skal blive salig. Hvor skulle vi nu finde Guds Bud, — denne Himmelsvei? Vil det ikke komme an paa Besiddelsen af dem og den usiagtige Kundskab om dem? Dreier det sig ikke her om Sjælens Salighed? Er det at fare vild her, ikke at fare vild til Fordærvelse? Og man vil indbilde sig, at det ikke skulde komme an paa Religionen? Er Religionen ikke tillige Loven for Livet, og naar denne Lov i sine enkelte sædelige Forskrifter er vildfarende, maa Livet da ikke udarte til Vildfarelse og Synder? Og denne Udartning og Fordærvelse skulde være egnet til at lede Mennesket til Himmelen, den skulde være værdig til af Gud at blive belønnet med Himmelen? Da maatte Gud jo ikke være hellig, Han maatte fornegte Sine egne Bud, modsigte sig Selv, og Hans Udsagn, Formaninger og Trubler, som indstjærpe Overholdelsen af Hans Bud og gjøre Saligheden afhængig deraf, de maatte være ugrundede. Gud vilde da have leget med os og selv ikke have skyet Løguen; thi Han havde bildt os ind, at Hans Bud alene vare Veien til Himmelen; men nu forholdt det sig ikke saaledes, og Mennesket kunde ogsaa ad den modsatte Vei — ved Ringagt og Foragt for de guddommelige Love — naae til det samme Maal. Er det ikke at bespotte Gud? Er det ikke, at gjøre den hellige Gud til Løgner, ene for ikke at maatte lade det syndige Menneskehjertes løgnagtige Indskydelse fare? Og det skulde Gud see igjennem Fingre med, ikke tilregne, ikke straffe? De vildfarende Religionsystemer, opfundne og opstillede af Mennesker, have altsaa aabenbart ikke den sande Tro ligesom heller ikke Jesu Christi sande Lov, de føre altsaa paa falske Veie, og disse kunne ikke

føre til Gud. De udsætte Mennesket for den evige Fare, og det skulde ikke gjøre Noget, om man lever eller døer i den?

Endelig er det vist, at Guds Søn igjen har fortjent os Guds Naade, og Han vil, at alle Mennesker skulle blive deelagtige i den og derved renses, helliges og styrkes paa Veien til Himmelen. Hvor finde vi nu denne Naade, de udbødelige Sjæles Liv, som for dem er uendeligt nødvendigere, end Føden for Legemet og Luften for Aandedrættet? Har Herren indstiftet en Religion, — og Han har gjort det! — da maa Han ogsaa have forordnet de Midler, ved hvilke Naaden ledes ind i Menneskehjertet, og have foreskrevet de Betingelser, paa hvilke vi ved disse Midler blive deelagtige i Hans Naade. Skulde det nu være det Samme, om man tilhører den Religion, som alene har modtaget og bevaret disse Midler til Salighed, eller om man uden dem lever i et Religionsfamsfund, som ikke er stiftet af Kristus, heller ikke har modtaget Noget af Ham, og derfor heller ikke kan give og uddele, hvad det selv ikke har? Kun da kan man blive i Søvn og forhærde sig i Vildfarelsen, naar man tværtimod Verdensfrelserens udtrykkelige Ord troer, at det ikke skulde komme an derpaa, om man er rigtigt døbt, om man i Firmelsens Sakramente modtager den Helligaand, om man modtager Bodens Sakramente til Renselse for Synderne og Alterens Sakramente til Forening med Jesus Kristus og til Næring for Sjælen til det evige Liv, om der gives retmæssig beskikkede Præster og af Gud benaaede Ægtefæder, om endelig i Døden de Syges Salvelse finder Sted til Styrkelse, Helbredelse og Syndernes Tilgivelse; Jesus Kristus har dog udtrykkelig anordnet Alt dette; at ville blive salig uden disse Naademidler, det er det Samme, som uden Kristus, ja i Modsætning til Kristus at ville opnaae Himmelen, og er det muligt? Den, som ikke gaaer ind igjennem Døren, kommer overhovedet ikke ind i Himmelen. Man maa altsaa først være falden fra Troen paa Frelseren, ellers kan man umuligt paastaae, at det ikke skulde komme an paa, om man lever i den sande eller i en vildfarende Religion, og saameget staaer ufravigeligt fast, at ethvert Menneske

uden Undtagelse har den hellige Pligt, at søge den sande Religion, og naar han har fundet den, at antage den, og naar han har antaget den, at blive i den indtil Døden. Altsaa er det ikke alene ingen Skam, at forlade en vildfarende Religion, men en nødvendig Pligt, og det er ganske vist, at Ingen bliver salig ved en falsk Religions Vildfarelser; thi disse kunne kun føre til Fordærvelse. Naar desuagtet Vildfarende blive salige, da skeer det ikke ved Vildfarelsen, men trods Vildfarelsen, som af Gud ikke med fuld Strengthed bliver dem tilregnet, fordi de ikke have feilet af Ondskab. Hvo der af de Vildfarende skal blive salig, det kan kun Gud alene vide, Som ransager Hjerter og Nyrer, og Som alene veed, hvo der er uskyldig. Men den er ikke uskyldig, som med nogen Anstrengelse og Omsorg for sin Sjæls Frelse havde kunnet lære at kjende og kunnet finde den sande Tro, men som i strafværdig Ligegyldighed ikke har gjort sig nogen Umage, har undskyldt sig med det store Antal af de i den samme Vildfarelse Besnærede, som heller ikke have gjort Noget for at komme til den sande Religion, — som fremdeles dysker sig i Søvnen med overleverede Løgne, da han dog kunde lære det Bedre, som endelig af den Grund ikke omvender sig, fordi han da skulde forandre sit Liv, hade og slette sine Yndlingshynder, og give slette Forbindelser og utilladelige Forretninger og paalægge sig mere Evang. Den, som af disse Grunde bliver i Vildfarelsen, hvad skulde vel undskyldes ham? Har han ikke frivillig viist Frelsen fra sig?

Eller er det saa vanskeligt, at finde den sande Religion? Man behøver jo kun at undersøge, hvilken Religion der nedstammer fra Christus og Hans Apostle, og da denne kun er den katholske, saa kan man overalt let lære at kjende, hvad der læres af den; Jesus Christus henviser os ogsaa til den, og hvo som ikke hører den, han skal være som en Hedning og offentlig Synder. Vilde man kun saaledes beflitte sig paa at finde sin Frelse, som man gjør sig Umage for at opnaae jordiske Fordele, saa skulde man ifandhed selv kun med Bibelen i Haanden snart komme til den Erkjendelse og Indsigt, at der kun i den katholske Kirke findes alle de Frelses-

midler, som Christus har efterladt os til vor Salighed. Men naar man kun om den katholske Kirke kan godtgjøre, at den alene er i fuld Besiddelse af Midlerne til Salighed, af Jesu Christi sande Tro, Bud og Sakramenter, og at den alene handler med guddommelig Fuldmagt, da er den ogsaa den enesaliggjørende Kirke. Den, som troer, hvad denne Kirke lærer, og gjør, hvad den befaler, han handler efter Guds Villie, opfylder de af Gud fastsatte Betingelser for Saligheden, og har grundet Haab paa samme, fordi han i Lydighed mod Gud bevirker sin Frelse paa den af Ham aabnede Vej til Himmelen.

(Sluttes.)

Den katholske Kirkes Statistik i Aaret 1862.

De to ældste Biskopper ere for Tiden Biskoppen af Rio Janeiro og Erkebiskoppen af Freiburg, begge over halvfemsindstyve Aar gamle, medens Biskoppen af Vich i Spanien, Castanor y Rivas, er den yngste; født 1837 tæller han først 26 Aar. Det er han, som under Biskoppernes Møde i Rom med saa megen Energi deeltog i Adresfeдебatten.

Sammenstille vi de enkelte Stater efter Størrelsen af deres katholske Befolkning, saa faae vi følgende Rangorden:

Frankrig (med Colonierne)	35,400,000
Østerrig	27,000,000
Spanien (med Colonierne)	22,310,000
Italien (foruden Rom og Venedig)	21,000,000
Det britiske Rige (med Colonierne)	15,500,000
Rusland og Polen	8,300,000
Mexiko	8,000,000
Brasilien	8,000,000
Preussen	6,650,000
Portugal (med Colonierne)	6,000,000
Belgien	4,570,000
Den nordamerikanske Union	4,000,000

Nederlandene tælle iblandt 3,643,000 Indvaanere i Europa 1,240,000 Katholiker, altsaa mere end Trediedelen af hele Befolkningen (6 Døcefer).

De nordiske Riger Sverrige, Norge og Danmark (foruden Colonierne) tælle iblandt 7,700,000 Indvaanere kun 5000 Katholiker. Det haarde Tryk, som Katholicismen i flere Aarhundreder har været udsat for i disse Riger, et Tryk, som endnu stedse vedvarer i Sverrige og Norge, gjør dette lille Antal af Katholiker let begribeligt. Hvad nu specielt vort Fædreland angaaer, saa havde ifølge den officielle Statistik (Folketællingen af 1860) de to katholske Menigheder i det egentlige Danmark (Kjøbenhavn og Fredericia med tilhørende Missionsdistricter) ialt 1240 Vefjendere. De to katholske Menigheder paa Nordstrand og Frederiksstad med tilhørende Missionsdistricter 584 Vefjendere. Menigheden i Altona 600 og i det øvrige Holsteen-Lauenburg 763 Katholiker. I Danmark og Hertugdømmerne var saaledes Katholikernes samlede Antal ialt 3187 (1932 Mandfolk, 1255 Fruentimmer). Den officielle Angivelse er dog aabenbar urigtig; thi naar man seer hen til, at Antallet i 1855 ifølge den officielle Folketælling var : 3036, og den naturlige Tilvæxt af hele Befolkningen i Gjennemsnit har været 5¹/₂ pCt., ja for Kjøbstædernes Vedkommende i Danmark endog 10 pCt., saa stule Katholikernes Antal i 1860, efter den naturlige Tilvæxt, være steget til c. 3266 Individer. Unøiagtigheden af den officielle Angivelse kan ogsaa godtgjøres af den Kjendsgjerning, at medens den katholske Menighed i Kjøbenhavn factist tæller c. 1000 Medlemmer, angiver det statistiske Bureau Antallet kun til 750. — I de danske Colonilande i Vestindien findes ialt (ifølge den officielle Folketælling af 1855): 10,889 Katholiker (4738 Mandfolk, 6151 Fruent.); deraf havde Menigheden i Charlotte Amalie 4401 Mdl., i Frederikssted 707 Mdl. og i Christianssted 695 Mdl. — Katholikernes Antal i hele det danske Monarchi kan anslaaes til c. 14,500, d. e. ¹/₂ pCt. af hele Statens Befolning.

Hvad nu angaaer Antallet af Præsterne i den katholske Kirke (Ordenspræster iberegne), saa er Totalantallet af den hele katholske Sordkreds anslaaet til 320—325,000, hvoraf paa Europa alene kommer mere end 260,000, og af disse 115,000 paa Italien. Frankrig tæller henimod 50,000, Spanien 31,800, Tydskland 30,000, de britiske Der 4000. Medens i Italien ved en Befolning af 25 Millioner en Præst kommer paa 217 Sjæle, kommer i Spanien 1 paa 701, i Frankrig 1 paa 708, i Tydskland 1 paa 917, i Storbritanien 1 paa 2417, i Belgien 1 paa 1013, i Nederlandene 1 paa 775.

Hvad de geistlige Ordener og religiøse Congregationer, saavel som Ordenspræsterne og Nonnerne angaaer, saa er det

altid et næsten vidunderligt Syn, at disse, trods de uophørlige Forfølgelser, som de vare og tildeels endnu ere udsatte for, frembyde et næsten dagligen tiltagende Tal. Overveier man, hvorledes Christendommens Tjender, vi ville ikke sige den katolske Kirkes, netop i Klostrene og de religiøse Ordener faae Hovedhindringen for deres Bestræbelser, hvorledes hines fælles Had var rettet mod Jesuiterordenen, i hvilken de erkjendte deres vældigste Modstander, og med hvis afgang Ophævelse det attraaede Maaal syntes at vare opnaaet; overveier man, hvorledes den franske Revolution og Joseph II.'s Oplysningsmaner rasede mod ovennævnte Instituter, hvorledes samtlige tydske Regjeringer i dette Aarhundrede fulgte det givne Anstød og seculariserede de i deres Gebeter beliggende Klostre, idet de ranede deres Besiddelser; overveier man, hvorledes endnu senere Oplysningsgalskabet ogsaa fik Indpas i Spanien og Portugal; i sidstnævnte Land troer det liberale Ministerium endnu den Dag idag ikke at kunne jøve roligt, saalænge endnu en barmhjertig Søster opholder sig i Landet; hvorledes man endnu den Dag idag i Italien gaar frem mod hine; hvorledes det republikanske Schweits ei ophører, forsaavidt det kun er muligt, at undertrykke ogsaa de sidste klostrelige Instituter; hvorledes endelig selv de sydamerikanske Regjeringer fulgte det af Europa givne Exempel; naar man overveier alt dette og tager saa det alligevel endnu steds betydelige Antal af Klostre og deres Beboere i Betragtning, saa kan ingen Tvivl opstaae om deres providentielle Bestemmelse. Efter en af P. Karl af den h. Aloysius efter Diocesans-Schematismer og andre Angivelser udfærdiget Oversigt gives der endnu 8000 mandlige Conventer med henved 120,000 Ordensmænd. De betydeligste og vigtigste af disse Ordensforeninger ere efter Tallet af deres Medlemmer følgende:

Franciscanere	50,000
Skolebrødre	16,000
Jesuiter	7,200*)

*) Fra Trykkeriet for „Civiltà cattolica“ er for kort Tid siden udkommet en Statistisk af Jesuiterordenen. Efter dette officielle Document talte Ordenen ved Guden af Aaret 1862 i alle Verdensdele 7231 Medlemmer; 2203 kom paa de franske Ordensprovincer (Paris, Lyon og Toulouse). Hvis vi ikke tage feil, udgjorde Jesuiterenes Tal i Aaret 1848 ikke mere end 5000; nu, efter alle Forfølgelser, som de have været udsatte for, efter deres brutale Fordrivelse fra Schweits, Piemont, Lombardiet, Toscana, Neapel, Umbrien, Sicilien, Ny-Granada og Mexico, tælle de mere end 7000. — Som et Curiosum kunne vi ikke undlade her at anføre Nr. 15 af Berlingske Tidende. Dette Nummer bragte iblandt andre verdenshistoriske Oplysninger ogsaa en Statistisk over Jesuiterordenen, og deri fik samme den store Gæ, pludseligen at være fægen op til et Tal af 37,929. Uden her at ville undersøge, hvorfor protestantiske

Syge = Tjener = Congregationer	6,000
Benedictinere	5,000
Dominicanere	4,000
Augustinere	4,000
Carmeliter	4,000
Cisterciensere og Trappister	4,000
Chorherrere, regulerede	2,500
Lazarister	2,000
Antonianere	2,000
Piarister	2,000
Redemptorister	1,500
Basilianere	} 1,000
Theatinere	
Eremit-Congregationer	

(Sluttes.)

Svar.

I Dagbladets Nr. 97 af 20de Marts bleve af en anonym Correspondent flere aabenbare Usandheder fremførte mod Dr. Copenrath, Præst ved den katolske Kirke i Fredericia. Dr. Copenrath indsendte strax til Dagbladets Redacteur, Hr. Bille, et Svar, som protesterede mod hiin Correspondents = Artikel og stillede dens falske Paastande i det rette Lys. Men Dagbladets Redacteur viste atter ved denne Leilighed, hvorledes det staaer til med hans Upartiskhed, især naar det gjelder den katolske Kirke; han negtede at optage det berigtigende Svar. Imidlertid viste en Tode større Retfærdighedsfølelse, og saa blev Dr. Copenraths Svar optaget af Fredericia Avis. For nu at give en eller anden Læser af Dagbladet Leilighed til at gjøre sig bekendt med dets Indhold, give vi det her ordret efter ovennævnte Avis Nr. 41:

„Den anonyme Forfatters Beretning i Dagbladets Nr. 97 af 20de Marts om „Katolske Bestræbelser i Fredericia“ skulde

Blade gjerne tildele Jesuiterordenen flere Medlemmer, end den virkelig har, omendskjøndt man let af psykologiske Grunde kunde forklare dette Phænomen, saa ville vi kun ved eet Factum godtgjøre Urigtigheeden i denne den Berlingske Tidendes Statistik. Schweits jaer nemlig tildeelt 652 Jesuiter; men nu er det almindelig bekendt, at alle Jesuiter ere blevne udviste af denne Republik, og Pater Rob, som vi have havt i vor Midte, er selv Een af dem, som under stor Livsfare og forklædt maatte flygte til Italien.

jeg ikke have svaret paa, hvis det blot gjaldt om enten at forsvare mig, eller at belære Forfatteren; thi hvad denne angaaer, saa vilde han paa en anden Maade have tilstrækkelig Leilighed til at forfasse sig de fornødne Oplysninger, dersom dette var ham magtpaaliggende, og hvad mig angaaer, saa ere slige lidensfabelige Angreb en altfor bekjendt Sag for mig til at jeg skulde lægge Vægt paa dem, selv om de end ere fulde af Trubler. Dog det gjælder her om at forhindre hine Bildfarelser, i hvilke Publikum ellers kunde bringes, samt rette aabenbare Usandheder, og derfor følgende Bemærkninger:

1) Forfatteren gjør sig skyldig i Usandhed, idet han paastaar, at jeg har „optaget“ en Dreng paa c. 9 Aar, hvis Forældre ere lutherste, i den katholste Menighed; thi med Børn i denne Alder foretages overhovedet ikke nogen „Optragelse“ i den katholste Kirke.

2) Da det fremgaaer af Indsenderens Fremstilling, at jeg skal have givet Anledning til Drengens „Optragelse“ baade i den katholste Menighed og Skole, saa erklærer jeg det for en Usandhed, at jeg nogenstunde har foranlediget lutherste (eller ogsaa jødiske) Forældre til Sligt.

3) Da Indsenderen tillader sig at dømmе om den Bevæggrund, af hvilken Drengens Fader skal have indvilget i hiin „Optragelse“, og derhos taler om „materiel“ Fordeel, uden dog næiere at angive denne, saa erklærer jeg, at Forældrenes Anmodning har bevæget mig til at tilstede Drengens Optragelse i vor Skole, og jeg erklærer fremdeles, at denne Anmodning blev af Forældrene motiveret med den Omstændighed, at „Børnene dog ikke lærte noget“ i den Skole, som Drengen søgte.

4) Da endelig Forfatteren taler om „Overgreb“ og beskylder mig for, at jeg hverken „kjender, eller vil kjende, eller respekterer den herhenhørende Lovgivning“, saa erklærer jeg herved denne Beskyldning for en skjændig Bagvaskelse, der just passer til visse andre offentlig udtalte Usandheder, Forbreidelser og Bagtalelser imod Katholikerne, som man for ikke lang Tid siden havde Leilighed til at høre i Fredericia.

Men her kan jeg dog ikke undlade at bemærke, hvorledes Indsenderen ved Siden af den lidensfabelighed, med hvilken selve hans Beretning er affattet, og de Usandheder, i hvilke han gjør sig skyldig, tillige lægger den største Overfladisthed og Uhyndighed for Dagen. Han beretter nemlig, at Kultusministeriets Skrivelse af 31te Decbr. 1859 (i Henhold til Lov af 13de April 1851) er bleven forelagt mig, og at jeg alligevel ikke har villet sende bemeldte Dreng, hvilken han hører“. Af hvem eller hvorledes omtalte Skrivelse er bleven „forelagt“

mig, siger han ikke, og derfor kunde jeg sige, at Sagens Fremstilling er unøjagtig, men den er ogsaa urigtig; thi jeg har selv forlangt, at den blev foreviist mig. Dog dette er endnu kun Lidet; Forfatteren drager af denne eneste udbortes Gjerning Slutninger om et Menneskes hele Sindelag, nemlig at jeg er uvillig til at kjende den „herhen hørende Lovgivning“, og for denne Slags falske Slutninger har ikke blot Lovgiveren ingen Benævnelse, men saadan en Fremgangsmaade strider ogsaa aldeles imod en dannet Mands Adfærd. — Desuden maa det være indlysende for Enhver, at ved nogle Afstykker, som de bemeldte, i hvilke tildeels blot omhandles enkelte Fakta, og hvilke tildeels modstrider Grundloven, et Princip=Spørgsmaal, som det foreliggende, ikke uden videre kan anses for at være afgjort, især da andre lignende Fakta af senere Datum modificere Sagen.

Men for at berøre Forfatterens Hovedsag nærmere; naar han befylder mig for Overgreb, fordi jeg har tilladt, at et Barn af lutherste Forældre søger den katholske Skole, saa spørger jeg, om det ogsaa vil kaldes et „Overgreb“, naar Børn af katholske Forældre søge lutherste Skoler? Jeg spørger endvidere: kunne Forældre tvinges til at opdrage deres Børn i en bestemt Religion? strider det ikke ligefrem imod den Religionsfrihed, som er garanteret i Grundloven? Endvidere, dersom Indsenderen med Grund kunde befyldte mig for Lov=Overtrædelse, og var saa gennemtrængt af den Villie, at saadanne Overtrædelser skulde forhindres, hvorfor har han da ikke for længe siden foranlediget den kompetente „verdslige Dvirighed“ til at indskrive imod mig? hvorfor slaaer han ind paa Omveie igjennem „Dagbladet“? Enten kan den omtalte Drengs Fader efter Lovens Bestemmelser tvinges til at sende sit Barn til Borgerstolen og at opdrage det i Folkekirken, eller ikke. Dersom dette kan stee, hvorfor er det da ikke steet strax i Begyndelsen, da han tog Barnet ud af Skolen, og hvorfor har man ikke tilbageholdt det i Skolen? Men dersom man ikke kan det, nu, saa kan Faderen dog vistnok lade Barnet oplære paa et andet Sted og paa en anden Maade. Jeg overlader det til Læserne at dømme herom. Men jeg protesterer tillige paa det Bestemteste imod den Befyldning, at jeg ringeagter Landets Love, og gjentager, at en saadan Befyldning er Bagtalelse, som kun kan være fremkommen af en meget ureen Rilde, af Lidenskab og Had.

At Forfatterens Pen kun var ført af Lidenskabelighed, er ogsaa ganske indlysende af hele hans Skrivelse. Thi for det Første, spørger jeg, hvortil skulde hele den lange Indledning tjene, som Forfatteren lader gaae forud for sin Hovedbefyld-

ning? Aabenbart dertil, at Læserne fra først af skulde indtages imod mig og Hr. Vikar Surzick, saavelsom imod de herværende katholske Indretninger. Forfatteren indrømmer selv, da han næsten er tilende med sin Indledning, at „Sligt ikke fortjener stor Opmærksomhed“. Altsaa, hvorfor hele den Snak? Hvorfor den Bemærkning, at jeg har gjort mine Studier i et Jesuiterkollegium? Troer Forfatteren virkelig, at han derved kan kaste et falsk Lys paa mig? Nu, da kan det tjene til hans Oplysning, at der ikke blot findes Jesuiterkoler i Rom, men ogsaa i de betydeligste Lande i Europa baade under katholske og protestantiske Regjeringer, og at det nittende Aarhundredes Oplysning tildeels har bortskræmmet, og tildeels mere og mere vil bortskræmme den taabelige Roman- og Partidigtning om „Jesuiterne“

Hvorfor endvidere den meningsløse Bemærkning, at man i den katholske Kirke finder den største Tilfredsstillelse formedelst „de mange Ceremonier og al den udbortes Pomp“? Denne Bemærkning viser, at Forfatteren slet ikke har det sjernefte Begreb om den katholske Kirkes egentlige Væsen. — Hvorfor fremdeles den Bemærkning, at Hr. Vikar Surzick og jeg have „begyndt“ (!) at prædike paa Dansk? Dønstur Forfatteren maastee, at Hr. Surzick, som er indfødt Dansk, ikke skulde bruge sit eget Modersmaal, eller at jeg, efterat jeg med stor Fornøielse har tilegnet mig Landets Sprog, ikke skulde benytte mig deraf i Prædikener for en dansk Menighed? — Hvorfor den Bemærkning, at lutherste Troesfæller i adskillige katholske Lande ere blevne „smedede til Galeierne blot for at udbrede en ikke-katholsk Oversættelse af Bibelen“? Dersom denne Bemærkning skal være en Hentydning til en vis Begivenhed i Spanien, saa indeholder den allerede derfor Usandhed, fordi de vedkommende Personer ere blevne straffede ikke blot for deres religiøse men ogsaa for deres politiske Bestræbelser; men dersom Forfatteren kun vilde anføre et Exempel paa religiøs Intolerantisme i Almindelighed, saa kunde han have hentet det fra andre protestantiske Lande, der ligge os meget nærmere! — Endelig, for at forbigaae andre barnagtige Bemærkninger: at jeg lever her i Danmark, det behøvede Forfatteren ikke først at minde mig om; thi han vidste jo af mine danske Prædikener, at dette var mig vel bevidst. Ligeledes lever jeg her i Fred og Ro, takket være en liberal Regjering og en human Befolkning! Men hvorfor forstyrede Forfatteren denne min Fred og Ro ved lidenskabelige Angreb? Og hvorfor har man ikke for lang Tid siden, uden al Anledning, paa en saa ukjærlig, usand, bagtalerisk Maade angrebet den katholske Religion? Saaledes ere ialtsaa disse Angrebene, som visseelig havde nok at bestille med nødvendigere Ting, aldeles ikke i Overensstemmelse

med deres øvrige Landsmænd! og jeg beder dem derfor om at tage et godt Exempel af disse.

Af det Sagte vil det forhaabentlig fremgaae, at den anonyme Forfatters Beretning om „katholske Bestræbelser i Fredericia“ ikke er andet end taabelig Snal og Usandhed og jeg opfordrer tillige herved Forfatteren til at fremtræde af sin Anonymitet og som ærlig Mand at navngive sig.

Dr. **Coppenrath,**

Præst ved den kath. Kirke i Fredericia.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Iblandt Kandidaterne, som Generalvikaren af S. Hellighed Cardinal Patrizi den 28. Febr. i Lateran meddeelte de hh. Vielser, befandt sig en bedaget Mand med hvide Haar, som sit Subdiaconatet. Det er Abbé Woobhall, forhen anglikansk Archidiaconus af Kanterbury, som gjorde Afkald paa flere tusinde Pund Sterling, for at iføre sig en katholsk Soutane. — De senest indløbne Efterretninger meddele om de i Rom stedfundne Høitideligheder Følgende: Palmesøndagen, den 29. Marts, begav Pave Pius sig om Morgenen til Peterskirken til Palmevielsen. Høitideligheden varede næsten tre Timer. Foruden de forskjellige Gesandter af de fremmede Hoffer, vare ogsaa Kong Frants II. og hans Brødre, Greverne af Caserta og Girgenti, tilstede, der Alle modtogte Palmer af Hans Helligheds Haand. Der var en uhyre Tilstrømning af Fremmede. Allerede Kl. 7 om Morgenen saae man Herrer og Damer skynde sig til Peterskirken, af Frygt for, at de senere ikke mere maatte finde Plads. Peterspladsen var bogstaveligen besaaet med Vogne. Iøvrigt forløb Alt i den fuldkomneste Orden. — Politiken blev af den stille Uges Høitideligheder fuldstændig stillet i Baggrunden. Alle strømmede til Peterskirken, og selv den store Mængde Fremmede, henved 25,000, toge Deel i denne Bevægelse. Hvo som vilde finde Plads i det Sixtinske Kapel, for at høre det berømte Miserere og bivaane de øvrige Høitideligheder, maatte allerede flere Timer før Begyndelsen begive sig derhen, og selv da kunde man kalde det en Vlyffe, naar man fandt en besteden Plads. — Den h. Fader glæder sig ved det bedste Velgaaende, og uagtet den store Anstrengelse, som den stille Uges Functioner kræve af ham, er han munter og kraftig. Alle vare forbausede over Styrken i hans Stemme, da han paa Skærtorsdagen fra Peterskirkens Loggie udtalte Velsignelsen. Hele Pladsen vrimlede af Menne-

ster, og dog kunde man tydeligt fornemme hans Stemme ved de hderste Steder af samme. Heraf fremgaaer tydeligt, hvor lidet sandfærdige hine Efterretninger ere, der tale om Pavens store Svagelighed. — Den 4. April modtog den h. Fader i Vatikanets Gallerier henved tusinde Fremmede, som vare komne til Rom, for der at feire den stille Uge og bevidne Kirkens Overhoved deres Grefrygt. — Paaske dagen, den 5., holdt den h. Fader selv Høimesse og meddeelte derpaa urbi et orbi (Staden og den hele Jordfreds) Velsignelsen. Den franske og pavelige Armee stod paa Peterspladsen under Vaaben. Det smukkeste Veir begunstige de hele Høitideligheden. Ved Processionen blev Paven modtaget paa den varmeste og mest begejstrede Maade.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen den 26de April, Efterm. Kl. 4.

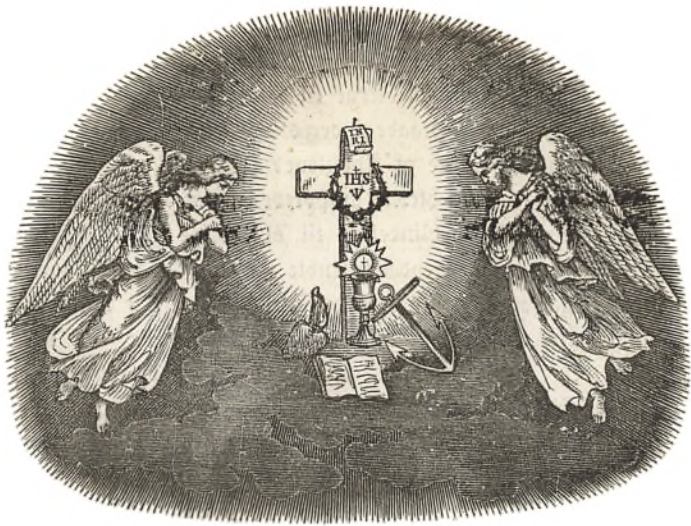
Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 19. April. — 2den Søndag efter Paaske. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Broderskabsandagt til Maria's ubesmittede Hjerter for Syndernes Omvendelse, med Katechese.
- Søndagen d. 26. April. — 3die Søndag efter Paaske. — Form. Kl. 8 og 12 stille h. Messe. — Kl. 10 Høimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.
- Fre dagen d. 1. Mai. — De hh. Apostelsyrster Petri og Pauli festlige Minde dage. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerter med Betragtning.
- Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephs Strenes Huuscapel), 7 og 8½; om Torsdagen sidste h. Messe med Udskilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionskontor, Hr. Kunsthandler C. N. Blankenskeiner, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boghuder; i de danske Stater paa de hgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Rdl. Kvartale, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

C. Trier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for kattholffe Christne.

11te Aargang.

Nr. 9.

Søndagen den 3die Mai.

1863.

Indhold: Den enesaliggjørende Kirke. — Den kattholffe Kirkes Statistif i Aaret 1862. — Om de Helliges Paakaldelse. — Kirke- lige Efterretninger: Fredericia. Rom. Frankrig. England. Orient.

Den enesaliggjørende Kirke.

(Stuttet.)

I Kirken lærer, byder og benaader Gud, og at kalde den enesaliggjørende, er det Samme som at sige, at kun Jesus Kristus, Veien, Sandheden og Livet, som har lovet, at være hos Kirken indtil Verdens Ende, at Han alene saliggjør. Thi Kirken virker kun i Christi Tjeneste, med Hans Fuldmagt og i Hans Navn. Kan ogsaa enhverfomhelt Sect bevise det

Samme om sig? Hvo har givet deres Stiftere Fuldmagt? Hvo har overgivet dem Midlerne til Salighed? Hvo har nedlagt Sandhed, Lov og Naade i deres Samfund? Ere de blevne kaldte af Christus, sendte af Apostlene? O, nei! Vi vide kun altfor godt, at de ere blevne ansporede af deres eget Hojmod, af Ridenuskaben, af Forblindelsen, til at løsrive sig fra Kirkens Eenhed, at de uden Sendelse sendte sig selv, at de vilkaarligt anmassede sig at udstrøe nye Lærdomme, som den rettroende, apostoliske Kirke aldrig har kjendt, og som den, da den lærte at kjende dem, forfastede som uchristelige og vildfarende; som altsaa kun fulgte deres egne kjødelige Indgivelsler og derfor oprettede et blot Menneſkeværk, blandet med nogle Brudstykker af den gamle Sandhed. Hvilket Krav paa Troværdighed kunne de Religionsſelskaber, som ere opstaaede saaledes, have? De have fra Begyndelsen af modtaget den sande Tro forfalsket; troer man at Vildfarelsen har den samme saliggjørende Kraft og den samme Løn som Troen? Og da de ikke besidde apostoliske Præster, idet de have skilt sig fra Apostolatet, hvorledes ſkulde de da virkelig kunne uddele Naademidlerne, som Kristus kun har nedlagt i Apostlenes Hænder? Hvo ſkal da i Secterne forlade eller beholde Synderne, gjøre det Samme, som Kristus gjorde Afteenen før Sin Lidelse, da Han forvandlede Brød og Viin til Sit Kjød og Blod, og, naar Noen bliver syg, efter St. Jacobi Ord, kalde Præsterne, hvor der ingen Præster ere, hvor Ingen har faaet Fuldmagt til at forlade eller beholde Synderne, og at forvandle Brød og Viin til Herrens Legeme og Blod? Og endſkjøndt i alle Secter uden Undtagelse diſſe Hovedmidler til Salighed mangle, ſaa ſkulde de dog være egnede til at føre Menneſket til det evige Liv? Saligheden, et uendeligt Gode, er dog aabenbart Lønnen for Troſtab mod Gud. Hvor finder man hos Secterne denne Troſtab? De ere jo opstaaede af Utroſtab, og hvad de endnu have i sig af Christendom, det troe de ikke af Lydighed mod og Underkaſtelse under Guds Bud, men fordi dette netop tiltaler deres Forſtand og Smag. Men en ſaadan Tro er en blot menneſkelig, og

Christus siger ikke: den som troer, hvad der behager og tiltaler ham, men: den som troer, d. v. s. troer hvad Christus har lært, troer paa Ham og troer Ham, han skal blive salig. Ikke enhver Tro, men kun den guddommelige Tro er Saligheden forjættet. Man skal altsaa ikke alene troe, men man skal troe hvad Christus har fordret og Apostlene lært, man skal troe, fordi dette er Guds Lære og Anordning, man skal troe med Mandens Underkastelse under Christi Bud, — da opnaaer man Salighed. Men denne Tro findes kun i den katholske Kirke, hvor Troen dømmes Mennesket og ikke Mennesket Troen. Den katholske Kirke, døbt paa den første Pintsefest med den Helligaand, for at Han skulde lede den i al Sandhed, kan altsaa med Rette sige, at den alene besidder alle Midler til Salighed og derfor med Rette er enesaliggjørende. Men som det ikke følger deraf, at alle dens Medlemmer virkelig blive salige, fordi ikke Alle anvende og rigtigt benytte Midlerne til Salighed, saaledes følger heller ikke deraf, at alle anderledes Troende blive fordømte. Kirken lærer, at de, som uden deres egen Skyld fare vilb, men rebeligt stræbe efter den sande Religion og i den Mening, at de have den sande Religion, trofast anvende hine Raadegaver, som Gud giver alle Mennesker, og som døe med fuldkommen Anger af Kjærlighed til Gud, dersom de have begaaet nogen svær Synd, at de blive salige, ikke ved deres Religions Bildfarelser, men fordi de ikke have erkjendt Bildfarelsen og af alle Kræfter have søgt at behage Gud. Det er Guds Sag, at afgjøre, hvor Mange der af disse Bildfarende engang skulde sidde tilbords med Abraham, Isak og Jacob. Den katholske Kirke dømmes overhovedet ingen Sjæl efter Døden og fordømmer ikke; den gjentager kun Christi Udsagn, at Troen, Budenes Overholdelse, Raademidlernes Annammelse ere nødvendige til Salighed. Mennesket veed altsaa, paa hvilke Betingelser han har Haab om Salighed, og han veed ogsaa, at Bildfarelse i Troen er høist farlig, forbi Alt staaer paa Spil; han fordømmer sig selv, naar han imod bedre Vidende og Villie farer vilb.

Deraf kan man ogsaa skjønne om hine Talemaaders Rhy-

gesløshed, som ere opfundne i den Hensigt, at fastholde Menneskene i Bildfarelsen. Vi troe Alle paa Een Gud, saaledes sige de. Nu det gjorde jo Jøderne ogsaa, førend Christus kom for at døe for os, og Muhamedanerne ere heller ikke Afgudsdyrkere. Altsaa er det det Samme, om man er Jøde, Muhamedaner eller Christen? Naar det forholder sig saaledes, saa var det i det Mindste overflødigt, at Guds Søn kom til Verden, for først rigtigt at lære os at kjende Gud og for at forløse os; da have Apostlene handlet daarlige, idet de have paataget sig saa store Møisommeligheeder for Troens Skyld, da have de uden Nødvendighed lidt Døden for denne christelige Tro, og Martyrernes Blod er flydt forgjæves. Seer du, hvad der stikker under hiiu Talemaade? Den nøgne, frække Bantro, der stiller Moses, Muhamed og Christus paa det samme Trin, der ikke anseer Christendommen som et guddommeligt, men som et menneskeligt Værk, der ikke anerkjender noget Gudmenneske eller nogen Forløser, den nøgne, frække Bantro stikker derunder. Det er ogsaa en stor Løgn, at vi Alle ere enige i Troen paa Een Gud, saa at der ikke skulde være nogen Forskjel. Muhamedaneren troer paa Een Gud, men han vanærer Ham ved at tillade Ægteffaksbrudet i Fleerfoneriet, og idet han fornægter Guds Søn og den Helligaand, holder han en Bedrager for Guds Prophet; Jøden troer paa Gud, men han forkaster og spotter Messias og er altsaa blind for den Frelse, som Gud har givet ham og blind for Guds Kjærlighed; Sectererne troe paa Een Gud; men ære de Ham som den Hellige, den Retfærdige, naar de handle mod Hans Aabenbaringer, stille sig fra den sande Tro, foragte Hans Anordninger og handle efter deres eget Hoved, ikke efter Guds Befaling? Ikke Troen paa Gud alene berettiger til Salighed, men Troen paa Gud, saaledes som den er bleven aabenbaret af Christus, som Fader, Søn og Helligaand, og Troen paa alle Guds Søns Aabenbaringer og dens Efterfølgelse i Liv og Død, denne Tro gjør salig og besidder Forjættelsen. Den blotte Tro paa Een Gud, Hvem man tænker sig efter Behag, vil ikke saameget være en Grund til Haab,

som meget mere en Anklage af Samvittigheden; thi naar du med os troer paa Een Gud, hvorfor antager du da ikke Hans Vidnesbyrd og Befalinger, hvorfor bliver du borte fra Forløseren, hvorfor troer du ikke Alt, hvad Han har lært, hvorfor søger du ikke din Frelse der, hvor denne din Forløser har nedlagt den — i Sin Kirke? At troe paa Gud og ikke at følge Ham, — det er ligesaa strafværdigt, som ikke at troe paa Gud.

Endnu dummere og ligesaa forkastelig er den Udflugt, at man ikke maa forandre sin Religion. Da maatte Hedningerne heller ikke gjøre det og Søderne ligesaa lidt. Men Christus forkynder dem, at de skulle forandre deres Religion for at blive salige, og Apostlene og deres Efterfølgere udgøde deres Blod, for at staffe den sande Religion Indgang i Verden. Hvorfor? Forbi enhver falsk Religion er farlig for Sjælen, forbi Mennesket i den og ved den staaer i den største Fare for at gaae tabt, forbi den sande Religion alene fører til og berettiger til det evige Liv. Naar man altsaa ikke lever i den sande Tro, saa tør man ikke alene, man skal forandre sin Religion d. v. s. man skal forlade Bildefarelsen og tilægge sig Sandheden. Havde blot Sectererne i rette Tid tænkt derpaa, at man ikke maa ombytte den sande Religion med en falsk! da havde de nu ikke haft Aarsag til at ombytte den Religion, som deres Forsædre af blind Eidskab have ombyttet. Men nu ere de forpligtede dertil; thi hvad kan undskyldes at holde sig borte fra den katholske Tro, som er guddommelig i sin Oprindelse, prædiket af Apostlene, hvis Sandhed er bleven bevidnet af utallige Martyrer med deres Blod, fra denne Tro, som har utalige Undergjærningers Vidnesbyrd for sig, hvormed den er bleven bekræftet af Gud, fremdeles saa mange Skribenters Vidnesbyrd, som med den største Omhyggelighed have udforsket den og saa mange Helgeners Vidnesbyrd, som ved den ere blevne hellige, den Kirke, der i faa Aarhundreder, udbredt over hele Verden, forvandlede den fra en Orken til et Paradiis, og i hvilken alle Dyder og gode Gjæringer have deres Rod, som i næsten to Aar-

tufinder med deres Bellugt og Betsignelse have opfyldt Torden. Værer denne Tro ikke Guds Segl? Og har den Kirke, som har prædikeret og opretholder denne Tro i Verden, har den ikke Kjenbetegnet paa, at den alene er i Besiddelse af de guddommelige Skatte og derfor med Rette kaldes den enesaliggjørende? Hvad kan retfærdiggjøre en Afstillelse fra denne? Og hvorledes vil man forsvare, at man skilt fra den, ikke søger den, men ubekymret om Sandheden og Guds Naade, lever og døer i Vildfarelse?

Den katolske Kirkes Statistik i Aaret 1862.

(Sluttet.)

Alle øvrige tælle mindre end tusind, med Undtagelse af de regelbundne Kanniker eller Chorherrer, som tælle henved 3000 Medlemmer. Til disse henhøre iblandt Andre Lydsordenens Præster, Mariæ=Præsterne (Marister), Dratorianerne og Sulpitjianerne. — Angaaende de qvindelige Ordener, tælle disse tilnærmelsesviis 190,000 Medlemmer, hvoraf alene paa Europa komme 162,000. Af de europæiske Lande er især Frankrig Landet for de til Gud indviede Somfruer, eftersom Biskop Dupanloup angiver deres Tal til 100,000. Hertil slutter sig Italien med 30,000, det lille Belgien med 10,000, Lydsland med 8000, Spanien med endnu henved 7,000, England med 4,000, Schweits med 1,340 Konner; Polen og Ungarn turde hver for sig tælle henved 1,000.

Efter Europa eier Amerika de fleste Nonneklostre, hvilke alene i Nordamerika indeholde 10,000 Beboere; Sydamerika tæller sandsynligviis ligesaa mange. Asien er repræsenteret med henved 4,000, Afrika og Australien tilsammen med 1,000. Efter Medlemmernes Antal følge Hoved-Congregationerne i følgende Orden:

Varmhertige Søstre (Døttre af den h. Vincents)	28,000
Franciskanerindere (tilbeels ogsaa bestjættigede med Sygepleie)	22,000
Skolesøstre	20,000

Søstre du sacré cœur	10,000
Søstre af den h. Joseph	8,000
Vor Frue Congregationer	8,000
Søstre af Notre-Dame	7,000
Ursulinerinderne	7,000
Søstre af det h. Kors	6,000
Barmhertige Søstre af d. h. Carl Boromæus	5,000
Dominicanerinderne	4,000
Carmeliterinderne	3,000
Augustinerinderne	3,000
Biisdommens Døttre	2,500
Cistercienserindere	2,000

Alle øvrige tælle mindre end 2,000, svagest ere Antoninerinderne (paa Libanon) og Sions-Søstre, hver bestaaende af henved 400 Medlemmer. Hertil komme endnu en Mængde andre Instituter til forskjellige Diemed, saasom: Alexis-Søstre i Frankrig (Sygepleie), de „smaa Søstre af de Fattige“, først grundede 1826, og allerede almindeligt yndede i Frankrig, Belgien og England, „Beguiner“ i Belgien, de „Lybske Ordens-Søstre“ i Lybskland (Sygepleie), „Christi fattige Tjenestepiger“ i Lybskland, „Døttre af den Helligaand“ (Sygepleie og Opdragelse), „Søstre af den gode Hyrde“ (i alle fire Verdensdele med omtrent 1,500 Ordensmedlemmer), „Damerne af Medlidenheden“ i Frankrig og England, „Søstre af Nazareth“ i Frankrig, Amerika og Nazareth selv, m. m., som alle tilsammen tælle ikke mindre end 44,000 Medlemmer. Saaledes udvise sig altsaa en Ordensstand af ikke mindre end 310,000 Medlemmer af begge Køn, en stor ubetvingelig Hær af Krigere, som uophørligen og overalt kæmper for Guds Ære mod Wienesteflægtens Arvefjende; hvorhen vi end vende Blikket, under Afrikas glødende Sol, blandt Sydhavets menneskeædende Vilde, paa Polarlandenes Ismarker, overalt see vi dem beskæftigede med den samme Gjerning, nemlig at forkynde og øve Guds Kjærlighed, overalt ere de lige beredte til at opoffre Blod og Liv for Guds hellige Sag. Det er ikke dødt Papir, de udbrede i deres Kredse og som uden Nytte bliver blæst bort af Vinden, men det er Guds levende Ord, som de udstrøe, ihukommende deres Sendelse og det Hverv, at gaae og lære alle Folkeslag. Og Gud er med dem og deres Bestræbelser, og deres Antal strækker ikke til, for at stille Folkenes Trang og Forbringer, medens Hæresiens Sendebud, trods Millioner af Bibler, som de udbele, og den endnu større Mængde af alle slags Smaastrifter, i det Hele taget kun tørste for Langhalm, hvad deres egne, og de meest fremragende protestantiske Forfatteres Vidnesbyrd tilstrækkeligt godtgjøre. Men blandt hine bliver

Kredsen for deres Virksomhed stedse større og større; i China og Anam er Forsølgelsens Periode forbi, Missionærene er den største Virksomhed tilfikkret, en Virksomhed iblandt omtrent 400 Millioner Hæbninger; ogsaa Siam og Birma have berebwillig modtaget katholske Præster, Japan, hvor Christendommen allerede engang blomstrede, er atter bleven en Mission. Afrika bliver stedse mere tilgængelig, et Præfectur for Central-Afrika bliver allerede organiseret, og saa mangler der blot Hænder, for at dyrke Wiinbjergene og for at gjøre rede til Høsten. Vi slutte for denne Gang med det Haab, at vi i en maaskee senere følgende Beretning ere i Stand til atter at vise en forholdsmaessig og til Trangen svarende Tilvæxt.

Om de Helliges Paakaldelse*).

(Af Pastor J. C. Lichtle.)

Jeg er vel fremmed for den levende Strid, som er opstaaet i Morgenbladet angaaende de Helliges Paakaldelse; men

*) I de norske Blade er for nogen Tid siden en heftig Strid bleven ført om de Helliges Paakaldelse. At denne Strid blev ført i politiske Blade, vidner om den levende Interesse, man i Almindelighed i Norge nærer for religiøse Gjenstande og Spørgsmaal. I Løbet af Discussionen om det fornævnte religiøse Spørgsmaal bleve imidlertid ogsaa flere urigtige Sætninger og Paastande, med Hensyn til den katholske Lære, om dette Punkt fremførte. Dette har foranlediget Hr. Pastor Lichtles Afhandling om de Helliges Paakaldelse, som blev optaget af den protestantiske, politiske, i Christiania udkommende Tidende: Dagbladet. Vi gjøre vore Læsere udtryffeligt opmærksomme paa denne liberale Handlemaade af et protestantisk Blad, efterjom vi her, i Danmarks intelligente Hovedstad, kunde berette om Meget, der staaer i skærende Modsetning til denne Kjendsgjerning fra Norges Hovedstad Christiania. Vi have troet at burde meddele P. Lichtles Artikel, fordi den ikke blot udmærker sig ved dens klare og tydelige Fremstilling, men ogsaa med Fynd og Kraft imodgaaer de sædvanlige Indvendinger mod den katholske Lære med Hensyn til de Helliges Paakaldelse. Forhaabentlig ville vore katholske Læsere med Nytte og Interesse læse denne Artikel, og det skalde glæde os, om maaskee ogsaa een eller anden protestantisk Læser derved fik Leilighed til at rette de urigtige Forestillinger og Begreber, som han angaaende den katholske Kirke maaskee fra Barndommen af har indluget eller under en partisk og forblindet Lærers Indflydelse har gjort til sin Eiendom.

da begge stridende Parter have udtrykt deres Ønske om at faae Debatten lagt paa mine Skuldre, saa har jeg, ihvor svage de end ere, dog ikke villet undslaae mig for at paatage mig Byrden. Der er jo, uagtet V. L.'s lysende Brev, endnu meget at opklare i det omtvistede Punkt. I den Stilling jeg er, og saaledes som Sagen nu staaer, kunde Tausshed fra min Side endog betragtes som en Tilstaaelse om at den katholske Lære ikke videre kunde forsvares. Jeg skylder altsaa baade selve Sandheden og mine norske Brødre, som ønske at kjende den, mit Bidrag til en hellig og af dem saa aldeles miskjendt Læres Forsvar. Jeg skal derfor ikke nøie mig med at henvise mine Læsere til Melandton og Bellarmins latinske Skrifter, saaledes som Hr. H., der i sit nylige Svar til mig har truffet den bedste Maade til, uden at give Tegn paa Ydmyghed, at erkjende sine Paaftandes Uletterrettelighed.

Man bør dog ikke her vente nogen fuldstændig og velordnet Afhandling om de Helliges Paaftaldelse; der er for meget at sige om dette Punkt til at det fuldstændigt og hensigtsmæssigt kan behandles i et politisk Blad; hvad der alene synes muligt og passende i et Svar paa Hr. B.'s temmelig confuse Artikel, er 1) en klar Fremstilling af den katholske Lære med Dplysning om de forekomne Misforstaaelser, 2) en Imødegaaen af Indvendinger, 3) Beviser for den egentlige katholske Læres Sandhed. Jeg kan paa Forhaand sige, at en Dplysning om den virkelige katholske Lære er i og for sig det bedste Forsvar; hermed begyndes altsaa.

I.

Den katholske Troeslære angaaende de Helliges Paaftaldelse indeholdes i disse Ord af Tridentiner Conciliet: „De Hellige, som regjere med Kristus, frembære deres Bønner til Gud for Menneskene; det er godt og gavnligt ydmyghelig at paaftalde dem og at tage sin Tilflugt til deres Bønner og deres Vistand, for at erholde Velgjerninger af Gud ved hans Søn Jesus Kristus, vor Herre, som alene er vor Frelser og Frelser.“ (Sess. XXV.)

Dette er altsaa det autentiske, dogmatiske Udtryk for vor Tro; alt Andet, som nu følger, ere kun Forklaringer og Udviklinger. Man gjennemlæse og betænke ret de anførte Ord førend man gaaer videre; mangen en Sky vil forhaabentlig allerede derved forsvinde fra mine Læseses Forestillinger.

Den katholske Kirke forstaaer nemlig ved Troesartiklen om „de Helliges Samfund“ et virkeligt levende Samfund iblandt alle Guds Børn, som Lemmer af Christi Legeme og aandelig forenede med hverandre som ellers et organisk Legemes Lemmer, ligesom jo Apostelen selv forklarer det (1. Cor. 12,

21., Ephes. 1, 23.); saa at de staae i aandelig Forbindelse med hverandre, og deeltage i hverandres aandelige Goder. Til dette Samfund regne vi ikke alene de sribende Guds Børn paa Jorden, men ogsaa de afdøde lidende i Renselsesstedet og de triumpherende salige Sjæle, som see Guds Ansigt i Himmelen. Ligesom vi altsaa i Kjærlighedens Aand bede for hverandre herneden, og bede om hverandres Bøn, saaledes bede ogsaa de Hellige for os i Himmelen, og vi, som jo vel trænge til deres Forbøn, vi anraabe dem derom og bevare dem i taknemmelig og selv opmuntrende Erindring. Saaledes ere alle Retfærdige, i Kjærlighedens Aand, som er Christi Aand, og ved fælles Bøn til den ene samme Gud og Fader og til den ene Alles Midler og Forsvarer Jesus Kristus, forenede til et levende Samfund, „de Helliges Samfund“. Vi forvente ingen Gave af de Hellige selv, men kun af Gud, til hvem de med os og for os bedende henvende sig; „thi“, siger den Romerske Katechismus, „vi bede ikke til Gud og til de Hellige paa en og samme Naade; thi vi bede Gud, at han selv maatte give os Goder eller frie os fra Under; men af de Hellige forlange vi, at de, da de ere i Naade hos Gud, ville tage os under deres Beskyttelse og for os erholde af Gud, hvad vi tiltrænge. Derfor bruge vi to forskjellige Udtryksmaader i vor Bøn; til Gud sige vi egentlig: „Forbarm Dig over os“; til en Hellig: „Bed for os.“ (P. VI. c. VI. Q. 3.)

Og naar vi endog bede selve de Hellige at forbarme sig over os og at hjælpe os, saa er det altid, som ogsaa den Romerske Katechismus tilspøier, kun i den Mening, at de ville have Medlidenskab med os i vor Armød og Nød, og ved deres Bøn skaffe os Naade og Hjælp af Gud; ligesom en Domsfælt, der vilde erholde Benaadning af Kongen, vilde sige til en af sine Venner: „forbarm Dig over mig, hjælp mig.“ Enhver vilde forstaae denne Talemaade, og ei finde den stødende og krænkende for Kongen, thi Bønnens Betydning ligger i den Bedendes indre Tro og Tante; og denne kjendes af Gud, uden at vi altid ordret udtale den for ham.

Nu til Misforstaaelserne.

1. Af det Sagte kan Hr. P. allerede indsee, at han tager Feil, naar han betragter de Helliges Paafaldelse som et Bud, der skulde være enhver Katholik paalagt; thi foruden de lithurgiske Bønner, som Præsten bør sige som Kirkens Tjener og Repræsentant, er Ingen forpligtet til at anraabe om de Helliges Forbøn. Vi kunne bede umiddelbart til Gud, saa ofte som vi vilde, uden at tænke paa de Hellige, og „Fader vor“ som jo enhver troende Katholik gjerne siger flere Gange om Dagen, er en umiddelbar Bøn til Gud. Kirken forkaster ikke dem, som ikke bede om de Helliges Forbøn, men kun dem, som for-

faste de Helliges Paakaldelse som urigtig og unyttig. (Conc. Trid. l. c.) Man kan altsaa være en katholsk Christen uden at bede til de Hellige, ligesom man kan være det uden at bede om vore levende Venners Forbøn. Kirken siger os kun, hvad der er os gavnligt, og forbyder at Negen negter os og borttager fra os det Gode, som den Christne Sandhed byder de Troende.

Naar altsaa Folk fra de norske Landdistrikter betragte os og spørge os forundrede: „Sa saa, De er Katholik: I tilbede jo ikke Christus, men bede kun til Zomfru Maria og de Hellige“, saa kan vi deraf see, hvor meget det er lykkes de lutheriske Bestræbelser til opløse Folket siden Reformationen. Og i denne Slags Oplysning holder man fremdeles det norske Folk, idet man endnu gjentager i Skolebøger, Aviser, religiøse og lærde Skrifter, at Katholikerne tilbede eller have dog fordem tilbedet de Hellige og deres Billeder. Dog seer jeg aldrig noget Bevis anført for denne dog altfor grove Beskyldning mod Guds Kirke paa Jorden, mod den Kirke, som har afstøffet Afgudsdyrkelsen i Europa og overalt, hvor den har fæstet Rod. Skulde da Protestanternes „frie Forskning“ kun bestaae deri, at de uden Forskning antage som Sandhed, hvad der fortælles mod den katholske Kirke, og uden Forskning forkaste, hvad der siges til dens Fordeel.

2. Den anden Misforstaaelse, som jeg maa paapege hos Hr. P., er, at vi efter hans Mening, henvende os til de Hellige „ligesom af et Slags Mistillid til Gud.“

Denne Mening har jeg før aldrig hørt udtalt, og den viser mig kun, hvilke besynderlige Indfald der møde vore protestantiske Brødre, naar de forestille sig den katholske Lære. Er det da af Mistillid til Gud, at de gudsfrygtige Protestanter anraabe deres levende Medchristnes Forbøn? Var det Mistillid til Gud, der bevægede den hellige Paulus til at bønfalde saa indstændig de Christne om deres Forbøn? Men hvorfor vil man da see Mistillid til Gud i Paakaldelsen af de Helliges Forbøn, som jo har ganske samme Grund og er af samme Bæsen som Paakaldelsen af de Levendes Forbøn? Det er ikke Mistillid til Gud, men Mistillid til os selv, Erkjendelsen af vor egen Uværdighed for Gud — Alt kostelige Dyder for os Synbere — som bevægede Paulus til at anraabe de levende Brødres Forbøn, og som bevæger os at bede til Gud baade i Forening med de her Levende og med de i Himmelen forherligede Guds Børn. Saaledes bad allerede i Begyndelsen af det 3die Aarhundrede den store Origenes i denne Ydmyghedens Aand: „Jeg vil falde ned paa mine Knæe, og da jeg ikke vover paa Grund af mine Synder at frembære mine Bønner til Gud, vil jeg anraabe alle Hellige til min Hjælp. O Him-

melens Hellige, jeg bønfaller Eder med smertelige Sukke og Taarer, falder ned for Barmhertighedens Gud for mig arme Synder." (Over Lamentat.)

3. Men, spørger Hr. P., hvorfor tage en Omvei og ikke gaae lige til Gud?

Dette Spørgsmaal blev ofte gjort mig og dets naive Bending har altid behagelig overrasket mig; men af en Mand som Hr. P. havde jeg ikke ventet det. Førend jeg svarer, beder jeg Hr. P. at sige mig: hvorfor gjorde Apostelen Paulus lange Omveie f. Ex. fra Rom til Colossenserne i Lilleasien*), da man ikke endnu havde Dampmaskiner og Telegrafslinier, for at paafalde de Troendes Forbøn? Skade at ingen lutherst Christen var der for at belære ham om, at han jo lettere og suarere kunde henvende sig lige til Gud. Dog forunderligt! Jeg seer, at de norste Missionærer gjøre fra Zululandet den lange, lange Omvei hertil for at bede om de herbørende Brødres og Søstres Forbøn; og Ingen, saavidt jeg veed, har endnu sagt dem, at de hellere burde gaae lige til Gud, som jo maatte kunne høre dem endog fra Zululanten?

Jeg kan nu berolige Hr. P. med den Underretning, at vi, ved at henvende os til de Hellige, aldeles ingen Omvei gjøre, men gaae lige til Gud, kun i Forening med de Hellige, saa vi da have mere Udsigt til at blive vel modtagne og bøn-hørte. Da desuden de Hellige allerede selv staae for Guds Ansigt, og ere Dag og Nat beskæftigede med at frembære vore Bønner for Guds Nafn, saa ere vi jo med det Samme hos Gud, naar vi dvæle hos hans Salige; det er jo netop den lige rette Vei, som Herren anviser os, at vi lægge vore Bønner paa deres Guldstaaler (Aabenb. 5, 8—8, 3)

Man seer nu ved Alt det, som er sagt, at Paafaldelsen af de Saliges Forbøn har samme Grund og er af samme Væsen som Paafaldelsen af de her Levendes Forbøn; og det er fordi man ikke har indseet dette, at man har kunnet gjøre sig de vrangeste og forunderligste Begreber om denne Være.

4. Men her støde vi paa en ny Taage i Hr. P.s theologiske Forestillinger, nemlig angaaende selve de Helliges Tilstand og Bolig. Han synes at troe, at Møehler, ved at kalde de Salige i Himmelen „fuldendte Hellige“, tænker sig dem allerede opstandne og forherligede med deres Vegemer; og saa belærer Hr. P. denne Theolog om, at „jo Alle de som ere i Gravene, skulle høre Guds Søns Røst“ o. s. v. Denne lange Katechese er nu ret unyttig; en Katholik behøver ikke engang at være en Møehler, for at vide ganske sikkert, at de Helles Vegemer ikke endnu ere opstandne og fuldendte, da vi jo

*) Coloss. 4, 3.

besidde dem endnu i en meget ufuldbendt Tilstand. Ved nogen Eftertanke vilde Hr. P. let have erkjendt, at de Hellige ei siges at være fuldbendte med Hensyn til deres senere Tilstand efter Opstandelsen, men i Forhold til os, som endnu maa fuldbendes her i Kampen mod Synden, og til de afdyde retfærdige Sjæle, som endnu bør fuldbendes i Renselsesilben.

Der tales altsaa om de Sjæle, som ere ganske fuldbendte i Retfærdighed og Hellighed, uden Brøst og uden Smerte, som have opnaaet Stadiet efter Bæddeløbet og nyde evig den salige Bestuelse af Guds Ansigt; men deres Salighed skal end yderligere fuldbendes, naar ogsaa Legemet skal have Deel i den. Alt dette vide alle vi Katholiker ganske sikkert og klart ved vor hellige Troes Lys.

(Fortætted.)

Kirkelige Efterretninger.

Fredericia. Fra Fredericia skrives til os af en Ven: „Jeg troer ikke, at det vil være Dem ukjært, at erfare de videre Følger af den bekjendte Artikel i Dagbladet. Jeg bemærker først endnu, at Redactionen af Fredericia Avis havde negtet at optage Artiklen imod os, som først blev sendt til denne og dernæst til Dagbladet. Efter Pastor Coppenraths Svar ventede vi naturligviis paa andre Artikler mod os. Længere Tid holdtes den dybeste Tausshed. Endeligen kom der en Indbydelse i faa Linier til Pastor Zeuthen om at holde nogle Foredrag om den „tilslørede og den jesuitisk-papistiske Katholicisme.“ Indbydelsen var underskrevet „Flere af Folkekirken.“ I den følgende Avis Nr. 46 af 18. April læstes derpaa følgende Annonce:

Undertegnede agter førstkommande Onsdag d. 22. Eftermiddag fra Kl. 6—7 at begynde en Række af Foredrag i Michaelis Kirke her i Byen, om den romersk-katholske Kirke. Fredericia den 18. April 1863. Zeuthen.

Vi maatte altsaa vente os, at Pastor Zeuthen vilde begynde paaah med sine vrang Fremstillinger af den katholske Kirkes Lærdomme, som han allerede havde paabegyndt forrige Vinter i sine saakaldte Vibellæsninger. Imidlertid havde vi dog erfaret, at Byens Stemning var imod Dagbladets Artikel og for Pastor Coppenraths Svar. Stoleispørgsmaalet især var afgjort for os, saa at strax Dagene efter flere Forældre søgte

at faae deres Børn i vor Skole. Hvad Stemningen er i Religionsspørgsmaalet, kan De bedømme af følgende Artikel, som aldeles ikke kommer fra os eller fra vor Side. Den læses i Fredericia Avis Nr. 47, den 21. April, altsaa Dagen før Pastor Zeuthen skulde begynde sine Foredrag.

„Her i Fredericia, hvor Religionsfrihed ikke er nogen ny Institution, men hvis Berettigelse er ligesaa gammel som Byens Oprindelse, er man vant til, at de forskjellige Religionsbetjendere leve mellem hinanden som fredelige og tolerante Landsmænd. Efterat Religionsfriheden er proclameret ved Grundloven for det hele Land, er det ikke længer noget Særegent ved Forholdene hersteds, og det er saaledes ikke disse at tilregne, naar den gode Forstaaelse mellem de forskjellige Samfund synes at skulle vige for Intolerance. Præsten ved den herværende katholske Menighed, Dr. Coppentrath, har for nylig været Gjenstand for et anonymt Angreb i „Dagbladet“ og har svaret derpaa i Byens Avis, hvorefter man har seet en anonym Opfordring i sidstnævnte Blad til Dr. Zeuthen, Præst ved Michaelis Kirke, til at fortsætte sine ved Vibellæsninger paabegyndte Angreb paa „den tilslørede og den jesuitisk-papistiske Katholicisme“, og Hs. Høierverdighed har nu annonceret at ville holde offentlig Foredrag om den romersk-katholske Kirke — i Michaelis Kirken. Man kan altsaa være belavet paa at see Dr. Coppentrath annoncere Foredrag over den lutheriske Kirke — i den katholske Kirke, og saaledes have Avisfeiden overført til Kirken. Er det forøvrigt en lovlig Brug af Guds Huus, hvor man kun venter at høre Fredens og Kjærlighedens Ord, at benytte samme til polemiske Forelæsninger?“

Saavidt Artiklen. Imidlertid har dog Pastor Zeuthen ikke ladet sig afftrække ved denne Artikel fra sine Foredrag. Hidindtil har han holdt to; men da de endnu ikke have frembudt Noget, der kunde gjøre Krav paa en særegen Opmærksomhed, saa forbigaaer jeg dem med Tanshed. Et skal jeg dog endnu tilføie. Forfatteren af den allerede oftere omtalte anonyme Smædeartikel har ikke blot ikke meldt sig, men en Anden har endog fundet sig foranlediget til at fralægge sig Forfatterstabet deraf. Pastor Zeuthen erklærede nemlig i Avisen Nr. 48 den 23. April: „Jeg seer mig foranlediget til at afgive den, som jeg tænkte, ufor nødne Erklæring, at jeg ikke har ringeste Lod eller Deel i det anonyme Angreb paa Præsten for den katholske Menighed, som har staaet i Dagbladet Nr. 67 med Wærket H. Zeuthen.“

Rom. Den hellige Fader befinder sig vel; den 10. April gjorde han en temmelig lang Promenade paa Pincio, hvor han med Jubel blev hilset af Mængden. — Den 12. April, som er Marsdagen for to minderværdige Tildragelser, nemlig — den h. Faders Tilbagekomst fra hans Flugt til Gaeta, (12. April

1850), og hans underfulde Redning ved Indstyrtningen af Spisefalen i St. Agnes-Klosteret (12. April 1855), var Rom illumineret paa den meest glimrende Maade, saa at endog de ældste Folk siden Pave Pius VII.s Tilbagekomst fra Exilet under Napoleon I., ikke kunde erindre sig en lignende Illumination. En uhyre stor Folkemængde bølgede indtil Midnat igjennem Gaderne; Roligheden og Ordenen blev intetsteds forstyrret. — „Giornale di Roma“ beretter, at „Armonia“, hiint bekjendt modige katholske Blad i Turin, atter har lagt 109,793 Frcs. samt en Kasse med Pretioser ned for den h. Faders Fødder som Peterspenge. Lillige meddeler det ovennævnte officielle Blad, at Totalbeløbet af Peterspengene fra Efteraaret 1859 indtil nu, udgjør 30,645,000 Frcs., foruden Værdien af de stjælede Gjenstande og Beløbet af de to store Lotterier. Disse Summer have tjent til deels at afhjælpe de finantielle Forlegenheder hos den romerske Regjering og deels til at bestride den almindelige Kirkes og den h. Stols Fornødenheder.

Frankrig. Paa den h. Paaske dag fandt i Paris i Cathedralen Notre-Dame den sædvanlige General-Communion af lutter Mænd Sted. Allerede Kl. 7 om Morgenen — skriver Journal „Monde“ — var det midterste Skib af Domkirken opfyldt af Mængden; de senere Tilstrømmende fyldte snart begge Sidestibene. Ved Slutningen af den h. Messie saae man 4000 Troende nærme sig til Herrens Bord. P. Felix af Jesuiterordenen, som havde holdt Fasteprædikerne, og Generalvikaren Surat uddeelte hele to Timer igjennem den h. Communion. P. Felix sluttede derpaa denne opløftende Høitidelighed med en begejstret Tale. Qvinderne ere som bekjendt udelukkede fra denne Communion; men mange af dem havde indfundet sig paa Tribunerne, for i Bøn at forene sig med deres Søner, Brødre og Egteskæller.

England. Franciscanersædrene, som i det sidste Aar stiftede Missioner til Gorton, Brook og Fairfield, i Nærheden af Manchester, have nu kjøbt et stort Terrain til Gorton-Brook, i den Hensigt der at bygge et Kloster og en Kirke. Saaledes bliver Ordenen af den h. Franciscus, som før Reformationen var saa udbredt i England og for kort Tid siden her kun endnu talte 12 Medlemmer, igjen indført i Grevskabet Lancashire. — Fædrene „af den ubesmittebe Undfangelse“ (Oblater) have holdt en stor Mission i Cork (i Irland). Den blev sluttet med en General-Communion, ved hvilken man talte 47,000 Communicanter. I de otte Uger, som Missionen varede, bleve de sex Oblater, som holdt Prædikerne, dagligen i Skriftestolen understøttede af 30 Præster, hvoriblandt Biskoppen af Cork, Bisk. Delaney. — Ved Slutningen af Afsisserne i Limerick (i Irland) henvendte den protestantiske Over-

dommer M. Fitzgerald sig med følgende Ord til de Eedsvorne: Vi staae nu ved Enden af en treaarig Hungersnød, som har tynget haardt paa alle Classer af Befolkningen, men især paa de fattige Bønder, som have udholdt denne trange Tid med Taalmodighed og Mod, og bevaret Fred og Orden. Forbrydelserne ere i Aftagende og den offentlige Fred er i de sidste otte Maaneder ikke bleven forstyrret. Medens vi ere glade over det ringe Antal Forbrydelser, maa jeg tilføie, at jeg til min største Glæde kan udtale for denne høie Domstol, at dette Resultat skyldes Anstrengelserne af den katholske Erkebiskop af denne Provinds. Hans Bestræbelser have vi i dette Grevskab og de tilstødende Kredse at takke for den Kjendsgjerning, at Partistridighederne have ophørt, for, som jeg haaber, aldrig mere at fornyes.

Orient. En Neveu af den berømte Abde-el-Kader har forlovet sig med en christelig Frøken, og han forbereder sig nu i Paris til Modtagelsen af den h. Daab. Senere vil han begiive sig til Sahara, for der at prædike Evangeliet.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 3. Mai — 4de Sondag efter Paaske. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messer. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Søndagen d. 10. Mai. — 5te Sondag efter Paaske. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messer. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Torsdagen d. 14. Mai. — Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Himmelfart. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messer. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Festsandagt.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinaviske Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler C. H. Blaufenskeiner, flere Kjøbmagergade 7, og i alle Bogladet; i de danske Stæder paa de gfl. Postconceiters. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 10.

Søndagen den 17de Mai.

1863.

Indhold: Det er dog ret en herlig Sag. — Om de Helliges Paafaldelse. — Pius IX. Characteristik. — Kirkelige Esterreininger: England. Franckrig. Konstantinopel. Nordamerika. Palestina.

Det er dog ret en herlig Sag.

- 1) Det er dog ret en herlig Sag,
At troe paa Jesu Kirke,
Dg Livet er en solrig Dag,
Naar vi for Jesum virke.
- 2) Ja! Kirken er et deiligt Hjem,
Et usfatteerligt Gode,
Som gjenner hele Himmelen,
Naar vi det kun forstode.

- 3) Naar Sorgen sprænge vil vor Barm,
Den trøster med en Psalme,
Dg naar vi stred med modig Arm,
Saa rækker den en Psalme.
- 4) Naar uden Naad vi ene staae,
Da trøster den ved Ordet,
Dg bede vi om Frelseren, saa --
— Saa har vi Nadverbordet.
- 5) Der stjenkes os, hvad Englene,
Ei Seraphin mon eie,
Dg hvad ei Jord, ei Himlene,
Ei Noget kan opveie.
- 6) Dg har vi nydt vor Jesum kjær,
I Støv da for Monstrantsen
Vi ære Ham, der throner her,
Som hist i Guddomsglandsen.
- 7) Der bede vi: „D gode Gud,
Taf for hvert Naadens Under,“
Dg fuld af Fryd vi raabe ud:
„Hav Taf for Jesu Bunder.“
- 8) Hav Taf, at Jesu Moder blev
Dg vor i Liv som Døden;
Gid stedse Kjærligheden blev
Til hende os i Nøden!
- 9) Bed for os dog, o Moder fød,
At Jesu Bud vi holde,
Dg at vi ubi største Nød,
Ham Smerte ei maae volde.
- 10) See til os, naar i Bønnens Stund,
Vi ned for Jesum knæle,
At vi med Hjerte som med Mund,
Hos Frelseren maae dvæle.

- 11) Ved for os, at den Herlighed,
Som boer i Jesu Kirke,
Maa hde trofast Kjærlighed,
Til Døden tro at virke.

Om de Helliges Paakaldelse.

(Af Pastor S. E. Lichtle.)

(Fortsættelse.)

Men Hr. P. veed nu ikke heller Noget om et himmelsk saligt Rige for de retfærdige Sjæle; han sætter disse i et „Hvilens Land.“ Men hvor er dette Land? Hvad er det? Hvad gjøre Sjælene der? Skulde de sove indtil Verdens Ende? Hr. P. veed Intet derom; han vil kun ikke have Sjælene i Guds Salighed, men i et ukjendt „Hvilens Land“. Er det nu for at være i dette gaadefulde „Hvilens Land“, at Apostelen Paulus længtes saa meget efter „at vandre herfra og at være med Christo?“ (Phil. 1, 23). Han maatte altsaa troe, at Herren selv endnu sukke i dette „Hvilens Land“ og forventer sin Opstandelse og Fuldbendelse? Jeg troer derimod, at baade Paulus, hvem det forundtes allerede herneben at skue med et Blik ind i den himmelske Salighed, og Johannes, der fik at see de 24 Ælste og den utallige Skare, der stode for Thronen og for Lammet lovprisende Gud, sukke efter og haabede en anden Hvile efter Døden, end den Hr. P. tænker sig. Det er til den salige Hvile i Gud og for Guds Ansigt Apostelen Paulus løb — en Hvile som er Liv, Tilbedelse, Lovprisning, Kjærlighed til Gud og til os, en Hvile, som er den højeste og æbleste Virken, ligesom Guds Hvile er en evig Virken (Joh. 5, 17); derhen ile de gudfrygtige Sjæle, som ere fuldkommen rensede i Lammets Blod, efter at de ere stille fra Legemet; thi vi have „mere Behag i at vandre bort fra Legemet og være hjemme hos Herren.“ (2. Cor. 5, 8.)

Eller mener maaskee Hr. P., at Sjælen ei kan nyde den himmelske Salighed uden med Legemet? Det vilde være en forunderlig Tanke: Hvorledes kunne da Englene være salige eller nogensinde blive det? Og Gud som er Land, er han ikke den evig Herlige og Salige, og al Herligheds og Saligheds Kilde? Vel skal Menneffets Salighed først modtage den sidste Fuldbendelse, naar ogsaa Legemet bliver forherliget, ligesom de Ondes Fordømmelse først da er fuldendt, naar Legemet deel-

tager i den; men Sjælen kan alligevel pines og nyde Salighed uden Legemet; dette vil erkjendes rigtigt ikke alene i Troens Lys men ogsaa for den philosophiske Tænkning.

Dog disse ophøiede Sandheder kunne ikke udvikles her; det er for denne Discussions Formaal nok at vide, at det for os katholske Christne er en afgjort guddommelig Troes sandhed, at de afdøde Retfærdiges Sjæle, som ere fri for al Synd og Syndestraf, optages uopholdelig i den himmelske Salighed og stue Gud Anjigt til Anjigt. Det er denne Troeskære som bør forudsættes i Spørgsmaalet om de Helliges Paakaldelse.

5. Jeg skal endelig forklare en femte Misforstaaelse, som vel ikke anføres af P., men af I. (Morgenbl. Nr. 323). Den er desuden ogsaa almindelig hos Protestanterne. Man mener nemlig, at vi tage de Hellige som Midlere ved Siden af Kristus og derved forringe og krænke hans eneste Midlerembede. Jeg tænker, at jeg ikke behøver lange Forklaringer, for at tilintetgjøre denne Vanskelighed, der beroer paa en fuldstændig Misforstaaelse af Kirkens Lære. Man har jo seet i de af Tridentiner Conciliet anførte Ord, at vi ere saa langt fra at sætte de Hellige i Christi Sted eller ved Siden af ham, at jo de Hellige selv bede med os og for os til den ene samme Gud ved den ene samme Kristus, vor Alles eneste Midler og Forsøner, og at vi ikke vente Naade af nogen Anden uden af Gud ved Jesu Fortjenester; ligesom vi ogsaa vide, at de Hellige ikke have faaet Naade og Salighed uden ved Jesu Fortjenester; der behøvedes kun et nøiagtigt Indblik i den katholske Lære og Cultus for at indsee, at Troen paa Christi eneste Midlerembede ligger til Grund for den hele katholske Gudstjeneste: De Salige kunne ei siges, at være Midlere mellem Gud og os, uden i den Mening som vore levende Brødre ere det, naar vi bede om deres Forbøn; og ingen tænker dog paa at bestynde den hellige Paulus og de fromme Christne, som forlange deres Medchristnes Forbøn, at de derved krænke og tilsidesætte Kristus som den eneste Midler; der behøves kun en ganske ringe Portion god Villie og Forstand for at kunne erkjende, hvilken uendelig Forskjel der er mellem en Tjeners Midlerembede ved Forbøn og en Guds Midlerembede, der ved sit eget Blod forsøner nok, ja overflødig for alle Verdens Synder.

II.

Nu komme vi til den store Indvending, som ikke alene er en Anstødssteen for protestantiske Lægfolk, men endog for deres Theologer; den nemlig, at vi, ved at bede om de Helliges Forbøn, maae forudsætte at de ere alvidende og allestedsnærværende ligesom Gud, for at de kunne høre os; og ved

at tillægge dem disse guddommelige Egenstaber, maae vi nødvendigvis være bevidste eller ubevidste Afgudsdyrkere.

Dette er da engang alvorligt; og dog maa jeg spørge mig selv, om de protestantiske Theologer virkelig oprigtig kunne fremkomme med denne Indvending, eller om de kun anføre den som et Stræmmebillede for at holde de Censurable og Tankeløse — og der gives saa Mange! — borte fra „Bavokirken.“ Thi viser denne Indvending sig endog med et vist Anstrøg, der hentyder paa Alvor og Tankkraft, saa vil dens Overfladisthed dog blive desto mere paafaldende ved lidt Eftertanke. Først vil jeg bemærke Hr. B. som udhæver Ordet høre om de Hellige, at der ei er Spørgsmaal, om de Hellige have Øren at høre med, ligesaa lidt som der tales om Øren, naar det siges at Gud hører os. Mandens Høren er Viden.

1) Først spørger jeg: paa hvilke Grunde støtter man den her omtalte Betydning? Er det da saa sikkert og afgjort, at vi maae ansee de Hellige alvidende og allestedsnærværende ligesom Gud, for at de kunne erfare vor Bøn? Hvor ere Beviser? Hvor ere de filosofiske Grunde, som støtte dette Udsagn? Ingen af vore Modstandere bevise, men paaftaae desto dristigere, og strax er dette i den protestantiske Verden et afgjort Postulat: vi Katholikere ere Afgudsdyrkere! Jeg er altsaa berettiget til at kaste denne grove Betydning tilbage som en løs Tale, indtil man har frembragt Grunde, klare, afgjørende Grunde derfor: der paahviler jo Anklageren at bevise sine Paaftande. Den tænkende L. T. (Morgenbl. Nr. 336) har ogsaa opfordret sin ligesaa overfladiske som magistermæssige Modstander S. til, kun en Smule at udvikle sit „Postulat“ om de Helliges „Alvidenhed“, men Udviklingen er hiindtil, som man kunde vente, ubeleven. Beshnderligt! at vore protestantiske Modstandere, der dog troe at være saa overmaade vise, saa let fritage sig for Eftertanke og Grundighed, naar de gjøre sig til Anklagere mod den katholske Kirke.

Men naar en saadan Betydning — Afgudsdyrkelse! — fremføres mod den katholske Kirke, mod det store christne Samfund, som omfatter alle christne Tider og Lande, og befiender aabenbart og tilbeder den ene Gud i tre Personer, Fader, Søn og Helligaand; naar man indesluttes i samme Forømmelse alle de store Kirkesædne, Theologer og Hellige, fra Origenes og Ephyrem indtil Moehler og Lacordaire, tilligemed Chrysostronus, Athanasius, Augustinus, Bernhard, Thomas af Aquin osv. — hvilke Alle have paa kaldet de Hellige —; naar man troer det tilstrækkeligt at paaftaae, at alle disse ere og vare Afgudsdyrkere, hele Christi Kirke fra de første Tider af var bestandig afgudisk, da er dette sikkert — mildest talt

— en forbausende Driftighed. Og saadanne Paastande modtages som reent Guld i den protestantiske Verden!

2) Dog, uagtet al min Ret til at fordrø uroffelige Grunde for Bestyrelningen, som jo sikkert altid vil udeblive, vil jeg dog ikke blive staaende herved, men selv omstyrte den ugrundede Paastand. Jeg spørger altsaa nu: Maa de Hellige nødvendigviis være alvidende, for at vide om vore Bønner? Man mener nemlig, at dersom de Salige skulde vide om vor Bøn, maatte de nødvendigviis forudsættes at vide Alt, hvad Gud veed og være overalt hvor Gud er, de maatte være alvidende og allestedsnærværende ligesom Gud.

Men hvorledes kan dog et tænkende Menneſte indbilde sig, at en Aand, der skulde vide om os og om flere af os, derved allerede maatte tænkes alvidende og allestedsnærværende? Ere da vi smaa Orme, ja selve Jorden maaskee hele Verdensaltet og hele Omfanget af Guds Vidkreds? At tænke sig dette, vilde jo være en altfor stor og urimelig Indbildsſthed; og dog ligger denne Urimelighed til Grund for den Paastand, at de Hellige maa være alvidende og allestedsnærværende for at vide om os. Dersom vi tænke os kun eet Punkt i Verdensaltet, hvor de Salige ikke ere, kun een Tanke som de ikke kjende, saa vilde det allerede være urimeligt, at sige eller tænke os dem som alvidende og allestedsnærværende; men at sige, at de af Nødvendighed maae forudsættes alvidende og allestedsnærværende, dersom vi troe, at de have Kundskab om os, deres ringe, smaa Brødre, det er en ligesaa umaadelig Urimelighed, som om Een sagde: Dersom Du troer, at et Menneſte kan maale Distancen mellem Solen og Jorden, forudsætter Du ham nødvendigviis alvidende og allestedsnærværende, du er en Afgudsdyrker; eller: dersom Du troer, at en Normand kan vide Noget om Paris, er Du en Afgudsdyrker. Ja om det end virkelig skulde være de Hellige absolut umuligt at vide Noget om os, saa vilde det endda være urimeligt at sige, at jeg maa tænke dem alvidende, naar jeg troer, at de vide Noget om mig. Jeg kunde vel tage Feil ved at troe det muligt for dem, hvad der er umuligt, men der er endnu en uendelig lang Vej at gjøre, indtil jeg tænkte eller maatte tænke mig dem alvidende.

Hermed er det forhaabentlig allerede afgjort med den for-meente „Afgudsdyrkelse“, saa at ingen af mine tænkende Læsere ville gjentage Bestyrelningen. Jeg tilføjer en anden Beviisførelse:

Dersom det var absolut nødvendigt, at en himmelsk Aand er alvidende og allestedsnærværende, for at vide om os, saa kunde absolut ingen stabt Aand paa nogensomhelst Maade vide om os og om vor Bøn, og det vilde da alene være muligt for Gud. Men nu siger Herren os, at de Smaaes Engle altid see Guds Ansigt i Himlene, og giver tydeligt at forstaae, at

de vide, naar En forarger de Smaa og anklage Forargeren, (Matth. 18, 10); han siger, at der er Glæde i Himmelen iblandt Guds Venner, naar de omvendte sig (Luc. 15, 1). — Troede nu maaskee Christus disse salige Aander alvidende og allestedsnærværende? altsaa guddommelige? Men da Englene kunne vide om os, uden at være alvidende og allestedsnærværende, saa kunne vi ogsaa troe, at de salige Sjæle vide det Samme, uden at vi forudsætte dem alvidende og allestedsnærværende. Thi hvad der kan tillægges een Skabning, kan tillægges enhver anden Skabning, uden at den derfor maa eller kan tænkes guddommelig; thi en udelukkende guddommelig Egenstaaelse kan absolut ikke være i nogen Skabning; og hvad vi derfor finde i nogen Skabning, kan umulig være en udelukkende guddommelig Egenstaaelse. Da der virkelig gives skabte Aander hos Gud, som ogsaa vide om os her, kjende vore gode og onde Tanker og Gjerninger, saa kunne selvfølgelig andre skabte Aander — Sjælene — ogsaa vide det, uden at være guddommelige Væsener. Man bemærker vel, at jeg, langt fra at gjøre Sjælene alvidende som Gud, ikke engang udbrager den Slutning, at de virkelig vide det Samme som Englene, men at de kunne vide det, uden at maatte være alvidende og allestedsnærværende. Jeg stiller her ikke endnu de salige Sjæle i fuldkommen Lighed med Englene, angaaende deres Kundskab om os; men jeg siger, at vi kunne tiltænke dem samme Kundskab uden at troe dem guddommelige, da Englene ikke heller ere det; thi jeg behøver aldrig at troe en Skabning guddommelig, for at kunne troe den begavet med samme Kundskaber og Egenstaaelse som en anden Skabning; der er altid en uendelig Forskjel mellem at troe en Skabning liig en anden Skabning, og imellem det, at troe en Skabning Gud liig.

Vi behøve altsaa ligesaa lidt at forudsætte, at de Hellige ere alvidende og allestedsnærværende naar vi paakalde dem, som Herren forudsætter Englene begavede med disse guddommelige Egenstaaelse; og derfor ere vi ligesaa lidt Afgudsdyrkere som Kristus selv.

Jeg spørger nu videre:

3. Kunne vi tænke det muligt, at de Hellige kjende vore Bønner? Efter at vi have viist, at vi kunne tillægge de Hellige Kundskab om vor Bøn, uden at troe dem alvidende, altsaa uden at der kan være fornuftig Tale om nogen Slags Afgudsdyrkelse, kunne vi nu gaae videre og undersøge, om der virkelig er nogen Mulighed for de Hellige at vide om vor Bøn; og det Urimelige i den her omtalte Bestyrdning vil da endnu mere komme for Lyset.

Have vore Modstandere Grunde til at troe, at nogen saadan Kundskab er umulig for de Hellige? Hvilke stulde disse

Grunde være? Man har ikke endnu angivet dem; uden Tvivl fordi man ei har havt Nogen.

Vor Sjæl kan jo, medens den endnu er indhyllet i Legemets Fængsel, svæve over hele Jordkloben, i det vide Verdensalt, ja paa en Maade trænge op indtil Himmelen, og der med Johannes bestue de Helliges Jubel; og vi vilde saa meget indskrænke Birkfredsen for de salige Sjæle, som ere befriede fra disse Sandser og fryde sig i Gud den alvidende og allestedsnærværende Aand, at vi skulde nægte dem endog Kundskaben om os, deres Brøbre, saa de ei vide, naar vi henvende os til dem og tiltale dem? — Jeg finder det ikke alene formasteligt, men ret forfshynet fra vor Side, at ville gjøre de salige Aander saa forfshnede som vi selv ere, eller endog mere forfshnede; det ligner hine Folks Dphsning og Wiisdom, som troe fast, at Djævelen maa sthre Dampmaskinerne, fordi de ei kunne begribe Muligheden af, at de kan bevæge sig anderledes.

Kan desuden Nogen bestemt sige mig, hvor langt disse salige Aander ere fra os? De ere i Himmelen: Men hvor er Himmelen? Hvor langt er den fra Jorden? Det er endnu ikke lykkedes for nogen Astronom at maale Distancen. — Himmelen er der, hvor Gud lader sig stue af de Salige, Ansigt til Ansigt; men Gud er overalt, og kan lade Sjælene nyde den salige Beskuelse overalt, hvor han vil.

Hvad er desuden Distancer for rene Aander? De gjelde formeentlig kun for vore Sandser, vore Legemer; thi trænger endog, som sagt, vor fængslede Aand i et Nu gjennem et umaadeligt Rum i Verdensaltet, med et desto mere scende Blik, jo mere den mpsommelig har samlet sig Kundskaber; hvor umaadelig længere og lysere maa ikke den Aand see, der, befriet for Sandsernes Vænger, skuer endog den alvidende Aands Væsen, al Kundskabs Kilde: „Naar Sjælene ere befriede fra Legemerne, siger den høie Kirkefader Clemens af Alexandrien*), saa faae de en renere Penetration, fordi den kjødelige Deel ikke længere lægger Hindringer i Veien for dem.“

Vi kunde altsaa med al Rimelighed tænke os, at de Salige virkelig have Kundskab om vor Bøn, endog ved den naturlige Bidkraft, som Gud har lagt i deres aandelige Væsen, og som kan faae en umaadelig for os her ukjendt og ufattelig Udstrækning. Men den katholske Theologi tilskriver dem ikke denne naturlige udstrakte Bidkraft; jeg gaaer derfor endnu videre.

Kunne de salige Sjæle end ikke ved deres naturlige Bidkraft kjende vor Bøn, saa kan Gud dog sikkert paa mange overnaturlige og ukjendte Maader underrette dem herom. Sa vi kunne endog tænke os flere Maader, paa hvilke det rime-

*) Strom. lib. VI.

lig kan see og uden Tvivl see: Gud kan nemlig Selv aabenbare dem det ved en særegen Oplysning, ligesom Han jo aabenbarede endog her levende Mennesker — Profeterne — tilkommende Ting. Eller de Hellige kunne vide det ved Englenes Mellemkomst, som jo ere tjenende Aander og vaage over os og staae altid for Guds Ansigt tillige med de saliggjorte Sjæle. Eller ogsaa lader Gud dem see vore Døfter og Anliggender og Bønner i sit eget uendelige, alvidende og allestedsnærværende Væsen ligesom i det helligste reneste Speil.

Alle disse tre Aabenbarelses Maader kunne antages, med stor theologisk Rigtighed, og de som have et ophøiet Blik i theologiske Betragtninger ville ligesom de katholske Theologer, helst behage sig ved den sidst anførte.

Heraf vil man endnu mere indsee, hvor urimelig Bestyldningen er, af vi ere Afgudsdyrkere ved at paakalde de Hellige og ved at tænke, at de kunne vide om eller kjende til vor Bøn: Det skulde altsaa være Afgudsdyrkelse at troe, at Gud kan aabenbare sine Hellige vor Bøn? Det skulde være Afgudsdyrkelse at tilskrive den ene alvidende, almægtige Gud Kundskab eller Magt til at meddele nogen Kundskab til de salige Aander, som stue hans Væsen?

De af vore protestantiske Brødre, som tænke det og gjøre os denne Bestyldning, maae altsaa antage, enten at Gud selv ikke veed Noget om vore Bønner og Anliggender, eller at han paa ingensomhelst Maade kan aabenbare Noget for sine salige Venner. De maa altsaa gjøre Gud til en blind og døv Dulle. Hertil resolverer sig den hele theologiske Dybsindighed og Biisdom, som findes i den grove Bestyldning, Protestantismen saa høittravende har opreist mod den katholske Kirke, og som anstændige Folk skulde undsee sig for at frembringe.

4. Nu kunde man endvidere spørge, om vi ogsaa have positive Grunde til at troe, at de Hellige virkelig vide om vore Bønner.

Dette Spørgsmaal er nu ikke længere af Bigtighed; og efter det allerede ovenfor Anførte kan jeg ansee min Opgave i denne Artikel som fuldstændig løst. Er det desuden for Gud saa let en Sag, at lade de Salige vide om min Bøn, og har jeg ellers Grund til at troe — hvorom senere — at Bønnen til de Hellige er gavnlig for mig og Gud velbehagelig, saa behøver jeg ikke at gruble over, om og paa hvilken Maade Gud lader dem vide det; jeg overlader det ganske roligt til Gud som jo hører min Bøn, kjender mit Anliggende og min gode Villie, og som veed, at jeg jo egentlig henvender min Bøn til ham selv, da jeg ikke forlanger nogen Gave af de Hellige, men af Gud ved hans Søns Midlerembede. Vil Gud hør mig uden at lade de Hellige vide det, da er jeg ogsaa tilfreds.

Kirken har ei heller givet nogen bestemt Troeserklæring derom; den lærer kun som Troeslære, at det er godt og gavnligt at anmode de Hellige om deres Forbøn.

Dog er det i Sandhed ei troligt, at Gud nu vil indskrænke sine hellige Tjeneres Videtreds, siden han har optaget dem til den salige Bestuelse af sit Væsen, al Videns og Kundskabs Tilbe. Og da Englene vide det, naar vi bede (Luc. 15, 7, Tob. 12, 16) hvorfor skulde ikke ogsaa de salige Sjæle vide om vor Bøn til dem? De ere ligesom Englene, de stue og lovprise den samme Gud, de deeltage med samme Kjærlighed i vore Anliggender; de frembære vore Bønner bestandig for Guds Throne (Apost. 5, 8), de gjøre det vel ikke som døde aandeløse Maskiner, men som ophøiede, intelligente Væsener, som vide hvad de gjøre og hvad de frembære paa deres Guldstaale. De vide altsaa Noget om vor Bøn.

(Fortattes.)

Pius IX. Characteristit.

Al Louis Veuillot.

Vi tage fra en biographist Skizze, „Hans Hellighed Pius IX.“, af den berømte franske Skribent Louis Veuillot, følgende Steder:

Nogle af hine Egenstaber, som en vis Slags Mestere i Politiken holde for uundgaaelig nødvendige, nemlig: Forstillelse, Uretfærdighed, Herstleshge, Menneskeforagt, de fattes Pius IX. aldeles; hans Natur bortjerner ham derfra ligesaa meget som hans Tro. Han har Pligter mod Himmelen og Jorden — han kjender og udfører dem. Han maa, om han end derved udsætter sig for den Fare, at tabe Tronen og Riket, hævde Kirkens Rettigheder og Guds Ære. „O Herre,“ udraaber David, „lad dem dog ikke bestjæmmes paa mig, der haabe paa Dig!“ det er Pius IX. daglige Bøn. Han er ikke sat til at afgjøre den miskjendte Sandheds Triumph, men at bekjende denne Sandhed indtil Døden, thi derved vil den til den af Gud bestemte Tid levende stige frem af Martyrernes Grav. Pius IX. sagde engang: „Jeg har slet ingen Forlegenheder; man lod sig nøie med at afæste mig saadanne Ting, der stride ligesaa meget imod Æren som imod den christelige Tro; det er derfor meget let at sige Nei derpaa.“ Alle Forlokkelser stillede han sit urokkelige Nei imod, alle Trudslar traadte han imøde

med en uovervindelig Sindssro og Taalmodighed, og derved har han standset Revolutionens Bølger foran Roms Porte. Hvorfor stride de ikke fremad? Hvorfor tage de ikke Vaticanet i Besiddelse? Efter Castelfidardo var det saa let! og endnu den den Dag idag fordrer den offentlige Mening, at man skal gjøre en Ende med Rom! Men den offentlige Mening formaaer ikke Alt. Pius IX. Standhaftighed, der ikke vakler, om end alt Haab synes at være tabt, denne Standhaftighed har givet Fortuften Tid til at overveie, og Samvittigheden Veilighed til at tale; de have begge i Forening oprettet en uoverstigelig Vold omkring den h. Stol. Idet han ikke vilde opgibe sin Ret, har den afvæbnede Retfærdige ikke blot viist sig stærre, men ogsaa langt stærkere end hans Modstandere. Han har samlet omkring sig en Magt, Kjærligheden, som man ikke mere troede at finde her paa Jorden. Han bliver elsket; han giver Menneskene det høist gavnlige Exempel paa en Herster, som kun taler Sandheden, som kun vil, hvad retfærdigt er, som gjør fulbstændigt Regnskab for Alt, hvad han foretager sig, og som, uden hvert andet Hjælpe middel, blot ved sin Krones Majestæt og ved sit Hjertes Dyd betvinger enhver Magt og afløser enhver Løgn.

Men om end Pius IX. forsmaaer den menneskelige Politiks Intriguer, saa besinder han sig dog ikke uden personlige Midler til Forsvar imod sine Fjender. Foruden Retfærdighedens og Ærens Vaaben, som hverken Vold eller Falskhed vare istand til at fravriste ham, besidder han i en sjelden Grad Skarpsindighed, Taalmodighed, Arvaagenhed og Bestemthed. Han hader ikke Menneskene, han foragter dem ikke, men han fjender dem. Naar hans gjennemtrængende og rolige Dine har erkjendt Uretfærdigheden, saa er han for steds dens afgjorte Modstander. To Nøgler aabne ham tidligt eller sildigt alle Hemmeligheder: hans egen Taalmodighed og hans Fjenders Lidenskabeligthed. De Sammensvorne af 1848, Grev Cavour og andre forslagne Fritænkere, have ikke længe skuffet ham. Han har udgrundet deres bedst kombinerede Planer, og undtagen nogle Skurkestreger, som en Mand af Ære aldrig kan forubsee, har Intet overrasket ham.

Pius IX. har selv, saa at sige, Dag for Dag nedskrevet den hele politiske Historie af sit Pontificat. Intet er forblevet uden en offentlig og i Historiens Dine uigenkaldelig Erklæring. De Actstykker, som ere affattede af ham selv, bære hans Characters Bestalenhed, som er dannet af Styrke og Milde. I en af hine Proklamationer til Romerne, da Revolutionen førte ham ligesom til Calvariebjerget, udraabte han: „Mit Folk, mit Folk, hvad har jeg gjort imod dig?“ — I Gaeta, da han saae Rom i Mazzinisternes Hænder: „O Rom! Gud er mit Vidne, hver Dag opløfter jeg min Stemme til Herren, og ned-

kastet for Ham, bønfulder jeg Ham inderligen om, at Han maatte borttage den Hjemføgelse, der tugter dig, og bliver endnu dagligen haardere. Jeg beder Ham om at standse de falske Rædbommes Indskydelse, og at bortfjerne baade fra dine Porte og fra hele Staten, de Intriguanter, som gjøre Misbrug af Folkets Navn." — En anden Gang betjener han sig af Christi Ord, for at bestjemme den i Mørket snigende Falskhed, som vover at bestylde ham: „Jeg har talt offentlig, jeg har aldrig skjult Noget.“

Han besidder en medfødt Veltalenhed. I Rom erindrer man sig levende de korte kraftige Taler, som den h. Fader holdt ved enhver Keilighed. For et Aar siden udtalte Cardinal-Decanen paa Sulebagen efter Gudstjenesten, der bliver holdt i Basilikaen til den h. Johannes af Lateran, for Paven de Ytønskninger, som det h. Collegium frembragte ham. Det var i eet af hine kritiske Dieblis, hvor Fjenden syntes at være bestemt til at gjøre det sidste afgjørende Skridt. Pius IX. fremhævede i sit Svar meget energisk Kirkens useilbare Triumph. I det han udstrakte Haanden imod Martyrernes store Arena, som befinder sig ganske nær ved Basilikaen, sagde han: „Dette Amphitheater, Coliseet, som befinder sig nogle Skridt borte, var i Kirkens første Aarhundreder ligesom en Kalk, der gjemte Martyrernes Blod; det er idag ligesom en Kalk, i hvilken vore Taarer flyde ned. Hiint Blod, hine Taarer raabe til Himmelen, de ville naae til det guddommelige Hjerte og forhverve Kirken Seier.“

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

England. Conversioner. Ifølge et Privatbrev, dateret Verbice, Britisk Guiana (i Sydamerika) 7de December, bringer London-Weekly-Register følgende Notits: „Det vil vist berede Dem en Glæde, at høre, at Jesuiterne her gjøre Vidundere — 55 Conversioner finde i Gjennemsnit hver Maaned Sted.“ — „Toronto Mirror“ af 30te Januar bringer følgende Uddrag af en til en Præst i Canada rettet Privatskrivelse, af den høierverdige Biskop af Southwack (England): „Kjære Herr O'Shea: Det vil vist være Dem en Glæde at høre, at Conversionerne i Oratoriet og i Baywater tiltage i stor Maalestok. I Ora-

toriet bleve i det forløbne Aar sevhundrede Personer optagne i den katholske Kirkes Skjød."

Frankrig. Mfr. Dupanloup, Biskop af Orleans, har tilkjæmpet sig en stor Seier. Den 25de April skulde det franske Academi for Videnskaberne, (til hvis 40 Medlemmer Mfr. Dupanloup hører) atter besætte de ved to Medlemmers Død vacante akademiske Sæder. Kandidater af det katholske-conservative Parti vare Grev Carné, en berømt Historiefriker, og Dufaure; Fremskridtets Modkandidater Hr. Littré og J. Jamin; Hr. Littré roser sig offentlig af sin „Atheisme." Saa Dage før Valget lod Mfr. Dupanloup, der stedsse staaer paa Bredchen, for at forsvare sin Kirke mod ethvert Angreb, fra hvilken Side det end kommer, udgaae en Brochure, „Afværsel for Ungdommen og Familiefædre", i hvilken han protesterer imod Optagelsen af en „Atheist" i Akademiet. Ved Slutningen af Skriftet henvender den høitærværdigste Biskop følgende Ord til sine Collegaer: „Rigtignok er Akademiet ingen Skole for Theologie, og Ingen kan vente der kun at møde sin Overbeviisning; men derom er her ingen Tale, jeg indskrænker mig til at bemærke, at Akademiet er altfor vel anseet i Europa, end at ikke alle de, som agte samme, kun med dyb Smerte skulde see, at „Atheismen" der faaer Udgang. — De Conservative have seiret — da Hr. Littré og Jamin ved Valget ere faldne igjennem. Biskoppen har ved sit energiske Angreb paa „Atheismen" fortjent sig alle Velsindedes Tak. Littrés Næderlag er Academiets Svar paa de til Vandvid opirrede Udfald af de liberale og radikale Blade mod den høitfortjente Prælat. —

Konstantinopel. De katholske Armeniere have nylig aabnet en til den h. Johannes Chrysofomus indviet Kirke; Erkebisshoppen Hassoun præsiderede ved Consecrationen af Gudshuset.

Nordamerika. Medens i Tydskland Søder og Liberale belønne de ædle barmhjertige Søstre med Utaf og bitter Forsøgelse, møde vi i Nordamerika det glædelige Syn, at selv gjorte Fjender af den katholske Kirke, med Taknemmelighed erkjende de barmhjertige Søstres ustatteerlige Tjenester. En protestantisk Correspondent af „Ohio state Journal", udtaler sig i et Brev, i hvilket han skildrer Hospital-Scenerne, saaledes om de barmhjertige Søstre: „Det bereder mig nu en Fornøielse, fra denne mørke og sørgelige Beskrivelse af Fleertallet af vore Hospitaler, at kunne henvende mig til en Dase — til et Noget, som i Birkeligheden er glimrende og opløstende. Der gives en Religion, kaldet den Romerske-Katholske — en Religion, som jeg i mine Ungdomsaar blev oplært til at betragte som et Uhyre, i Stand til at forlede til enhver Forskyldelse, som kan findes i Fortegnelsen af menneskelige Feil — og denne Religions Befjendere besidde Hospitaler, som blive

ledebe af „barmhjertige Søstre“ — man skulde nævne dem „Engle“, — som vide hvad sand, uegennyttig Menneskekjærlighed er. Jeg har besøgt dem og taler derfor af egen Anskuelse. Alt i og omkring disse Hospitaler er reenligt og beqvemt, neppe et Dødsfald forekommer indenfor deres Porte. Er en Soldat farlig syg, saa vil De, ved Siden af hans reenlige, beqvemme Seng, see en af disse i Himlen fødte Engle (jeg nævner dem ikke anderledes), der opfylder ethvert af hans Ønsker. De ile lydbløs, med en Moders eller Søsters sømme Omhu, fra Seng til Seng, idet de opmuntre de Modfaldne, og tiltale Alle med venlige Ord. Ingen, der besidder et Menneskehjerte, kan anderledes, end elske dem med en hellig Kjærlighed, med en Søsters Kjærlighed. Der gives ingen Soldat i vort Regiment, der, naar han er saaret eller syg, ei vilde bede om at bringes, dersom det var muligt, til et saadant Hospital, og hvad mig angaaer, saa vilde jeg hellere døe i en affides Krog, under Guds aabne Firmament, end bringes til et andet Hospital. — Vid, at der gives flere saadanne!”

En katolsk Feltherre ligesaa from som tapper. Mænd af de forskjelligte religiøse og politiske Anskuelser have kaldt General Rosencrans, (ei „Rosenkranz“) Seiersherren af Corinth og Murfreesboro, for den nordamerikanske Forbundsregjerings bedste Feltherre, og visseligen ikke med Uret. Saa meget glædeligere er det at erfare, at han er Katholik, ikke blot af Navn, men ogsaa i Gjerningen. Vi tage fra et amerikansk katolsk Blad følgende Notitser om ham: „Efterat allerede den 30te December 1862, det frygtelige Slag ved Murfreesboro var bleven indledet med et blodigt Forspil, i hvilket den Høistcommanderende vovede sig allerede saa langt frein, at kun saa Skridt fra ham, en fjendtlig Kugle bortrev Hovedet af en Ordonants-Rytter, tilbragte Rosencrans, overbevist om Betydningen af de følgende Dage, hele Natten vaagende, forat forberede Alt for den store, afgjørende Kamp. Den 31te December Klokken 5 om Morgenen opvækkede han selv sin Stab, og ved Dagens Frembrud bivaanede han i det nærmeste Telt den h. Messe, under hvilken han og hans Ven og Stabschef, Garesche annammede den h. Communion. Ikke længe efter og General Rosencrans havde den bedste Leilighed til at erfare, hvor vel han havde gjort i at lade sig bespise med de Stærkes Brød. Kort efter Slagets Begyndelse kom den tredobbelte Hjospst: „General Sill er falden, General Johnson har tre Batterier, Mc. Cooks Linie er brudt, Tjenden er i Hælene paa os, og hans Rykkeri borttager vore Vogne.“ Rosencrans svarede rolig: „Du vel, vi skal nok gjøre det godt igjen.“ Og han har holdt sit Ord, men det vilde føre for langt, her kun at antyde, hvormeg det kostede.

Det være nok at bemærke, at den Høistcommanderende (thi det var Rosencrans), i tre paa hverandre følgende Dage og to Nætter ikke lukkede et Øie, at man kunde træffe ham overalt hvor den høieste Fare truede, at han alene blev fast og urokkelig, naar Alt syntes at være tabt, at han snart i egen Person førte et Regiment Fodfolk til Stormen, snart standsede en flygtende Brigade, og bragte den igjen til at staae; at Tropperne jublede høit, saa ofte de saae ham. Sylvester-Aftenen mellem Klokken eet og to om Eftermiddagen, havde han den Sorg, at see, hvorledes hans Ven og bedste Støtte, Oberstlieutenant Garesche, styrte af Hesten, efterat en Paskugle havde slikt ham Hovedet fra Kroppen. For et Dieblis syntes den med Blod bestænkede Feltherre, udmattet at ville synke sammen, men hurtig fattede han sig igjen, gav Hesten af Sporene og galopperede afsted i Kampens stormfulde Nat, i et Hav af dræbende Bly." Og hvorfra, ville mange Læsere spørge, hvorfra kommer denne Helt, som minder om Middeldalderens skønneste Tid, om disse Riddere uden Frygt og Dabel? Han er født den 6te October 1819, af en oprindelig hollandsk Familie, og blev uddannet til Officeer i Militær-Academiet i Westpoint, hvor han udmærkede sig i Mathematiken fremfor alle sine Kammerater. Før Krigens Frembrud drev han som simpel Vorges af Cincinnati et Olie-Raffinaderi, og gav saagar i en katholsk Søndagsstole Religionsunderviisning! Han tilligemed sin Broder, den høierverdige Biebiskop af Cincinnati, ere ualmindelig kraftfulde og energiske Naturer, og turde maastee nok oftere lade høre af sig. — Oberstlieutenant Garesche var ligeledes en Amerikaner (dog født paa Cuba) en Elev af Westpoint, en stille og fordringsfri Mand, af en saadan Fromhed, at han hver Søndag annammede den h. Communion, og endnu Dagen før sin Død, om hvilken han allerede syntes at have en Aelse, med stor Andagt læste i sin Bønnebog. Tillige var han en saa udmærket og duelig Officeer, at hele Armeen begræder hans Tab.

Gid Blodet af saadanne Edle som Garesche, Doffressen af saa mange sande barmhjertige Søstre, som pleie deres Frelser i de til Døden saarede Solbater, og Bønnen af Millioner Katholiker ret snart igjen vilde forhverve Folket og Kirken i Amerika den sande Fred!

Palæstina. Franciskanernes Custodie i det h. Land, som udstrækker sig over Palæstina, Syrien, Cypren og Egypten, talte Aaret 1861 foruden 145 Præster af den h. Franciscus' Orden, endnu 9 Clerke og 121 Vægbrødre, d. e. 44 Patres, 9 Clerke og 54 Vægbrødre mere end 16 Aar før. Til Pilegrimmens Forpleining har Ordenen i Aarene 1856 til 1861

brugt henved 159,000 Gylden, naar man regner en Gylden (omtrent $4\frac{1}{2}$ Mark) pro Dag, for enhver Pilegrim, hvad der ikke turde være alt for høit for de derværende Forhold. I samme Tidrum bleve af Franciskanerføderne læste 120,440 h. Messer uden Stipendium for den h. Fader, for de katholske Pfrster, for de levende og afdøde Velgjørere *ic.*, og 444 Personer bleve optagne i den katholske Kirke, hvoriblandt 4 Bøder, 101 Tyrker, 147 Schismatikere.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 17. Mai — 6te Sondag efter Paaske. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med danst Prædiken. Efterm. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmitte Hjerter, med Katecheje.

Lørdagen d. 23. Mai er befalet Vigilie=Fastedag.

Søndagen d. 24. Mai. — Den Helligaands Sendelse. — 1ste Pintsedag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Levitmesse med danst Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Vesper=Andagt.

Mandagen d. 25. Mai. — 2den Pintsedag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med danst Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Festandagt med Forelæsning.

Onsdagen d. 27., Fredagen d. 29., og Lørdagen d. 30. Mai ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Fastedage.

Paa Sognekedagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephs Strenes Huuscapel), 7 og $8\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Sognekedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Staudinavist Kirkevidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Kunsthandler **C. U. Blaufenstein**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

B. Zier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 11.

Søndagen den 31te Mai.

1863.

Indhold: Om de Helliges Paakaldelse. — Pius IX. Characteristik. —
Kirkelige Efterretninger: Rom. Spanien. Asien. Australien.

Om de Helliges Paakaldelse.

(Af Pastor J. E. Lichtle.)

(Fortsat.)

III.

Jeg har lovet ogsaa at give Grunde, der støtte Sandheden af den katolske Lære om de Helliges Paakaldelse. Det gjælder altsaa her om selve den katolske Læres Væsen, at det nemlig er godt og gavnligt hdmnygt at paakalde de Hellige, og at tage sin Tilflugt til deres Bønner og Bistand, for at erholde Bel-

gjerninger af Gud ved hans Søn Jesus Christus, vor Herre, som alene er vor Forløser og Frelser."

Dette er jo hele Indholdet af det Dogmatiske i denne Troessag.

Hr. P. har altsaa ganske forrykket selv det væsentlige Spørgsmaal i sine forresten lidet sammenhængende Conclusioner, idet han paastaar, at der i Guds Ord ikke findes nogen sikker Støtte for, at de Hellige skulle paakalbes. Da den katolske Kirke ikke siger: du skal, saa gjælder ingen Diskussion om en Befaling. Det er ikke Umagen værd at sægte i Luften; først naar Spørgsmaalet er rigtigt opfattet og angivet, kan en fornuftig og gavnlig Diskussion føres. Saaledes som Spørgsmaalet ovenfor, rigtigt og autentisk, er opstillet, synes det mig, at det allerede maatte være løst og ei frembyde nogen Vanskelighed for Protestanterne, samt ikke heller nogen Grund til, at de holde sig fjernede fra os. Da de, som før viist, i denne Lære ei kunne finde Noget, der strider imod de kristelige Lærdomme, og da vi ei ville paanøde dem denne fromme Skik, men ville kun frit beholde den saaledes som vore Fædre i Troen lige fra Apostlene af, saa burde de dog ei misunde os det Gode, som vi troe at finde derved. Det forekommer mig desuden forunderligt, at vore protestantiske Brødre, som aldrig have bedet til de Hellige, ville disputere med os om denne Bøns Gavnlighed; den kan dog formeentlig bedst erkjendes af dem, som have prøvet og erfaret Sagen. Vi vilde rimeligviis lidet have agtet paa Zuluernes Paatrængenhed eller Bespottelser, dersom de, førend de vilde annamme Normændenes Civilisation, havde forlangt Medicinvidenskaben afføstet hos os som unyttig.

Vi kunde altsaa ligefrem sige: Vi Katholiker, det er, det hele katolske Samfund — vi bede de Hellige om deres Forbøn, ligesom vi bede vore levende Brødre om deres Forbøn. I denne Bøn forekommer Intet, som I fornuftigviis kunne finde urigtigt eller stridende mod Guds Ord og Anordninger. Derhos vide vi og have i 1860 Aar erfaret, at denne Bøn er gavnlig for os; vi føle os trøstede, styrkede derved, vi have faaet udmærkede, ja underfulde Velgjerninger formedelst den, vi

vide altsaa at den er nyttig. Vi forlange ikke, at I skulle gjøre det Samme og benytte det Gode, som vi eie derved, men at I i det Mindste skulle lade os nyde det i Fred, og bekjende med Kirken, at denne Paakaldelse er god og gavnlig; og vi kunne ikke finde det fornuftigt og billigt, at I, som ere aldeles uvidende om Sagen, fordre, at ogsaa vi skulle forkaste den.

Saaledes kunne vi med Rette sige til Protestanterne, og hermed burde Sagen være afgjort til Fordeel for Paakaldelsens Gavnlighed; videre Beviser have de ikke Ret til at fordre og ingen Klage at føre. Vi kunde endog sige det samme meget prægtigt med Luthers egne Ord, i hvilke han usiagtig meddeler den kætholste Lære: „Nogen kunde her spørge, siger han, af hvilken Nytte de Hellige ere for os. Brug dem ligesom du bruger din Næste. Du siger til denne: Ved Gud for mig; siig da til hine: Hellige Fæder, bed for mig. Du synder ikke ved at bede dem, at de maatte bede for dig, og idet du ikke gjør dem denne Bøn, synder Du ikke heller.“*)

Det nytter desuden lidet, at ville overbevise Nogen om en Sags Gavnlighed, naar man absolut ei vil prøve den. Dersom vi vilde paavise de mirakuløseste og sikkreste Belgjærninger, vi have modtaget ved de Helliges Paakaldelse, saa vilde man trække paa Skuldrene, men prøve — nei. Paa samme Maade er det vanskeligt at overbevise de Vantroende, som aldrig bede til Gud, om at Bøn til ham er gavnlig: der ere jo Mange, som mene, de leve ligesaa vel uden at bede til Herren. Dog, jeg vil tilfredsstille mine norske Venners Videbegjærlighed og vise dem, at vi nok ellers have gode Grunde til at troe, at det ikke er unyttigt at forlange de Helliges Forbøn.

Hr. P. mener, som det kan sees af hans Udtryksmaade, at dersom han ikke kan læse i „Guds Ord“, det er i Skriften, disse udtryffelige Ord: „De Helliges Paakaldelse er nyttig“, saa er Sagen tabt og al videre Undersøgelse forgjæves; dette røber stor Ufuldstændighed og Uklarhed i hans christelige Bevidsthed og Oplysning.

*) Prædiken over Johannes den Døbers Fæst.

Der ere dog mange gavnlige Skikke i de christne Religions-samfund, som ikke omtales og anbefales af Skriften: Hvor siges det t. Ex. i Skriften, at det er godt og gavnligt, eller endog nødvendigt, at døbe Børn? Hvor siger Skriften, at Søndagen skal helligholdes istedetfor Sabbaten? Skriften befaler jo Sabbatens, og den lutherste Kirke befaler Søndagens Helligholdelse. Hvor staaer det, at det er godt og gavnligt, at helligholde Suledagene, Omfjærelsesfesten, Bededag osv. osv.? Hvor staaer endog det i Skriften, at de fire Evangelier ere guddommelige Bøger?

Med at betænke alt dette, vil man let indsee, at dersom Intet var christeligt, sandt, godt og gavnligt, uden forsaavidt det har umiddelbare og udtrykkelige Ord for sig i Skriften, saa vilde vi være ilde fjerne med vor christne Tro, med de kirkelige Indretninger og Skikke; selve Christendommen skulde staae paa saa svage Fødder for den sande Fornufts Tribunal, at den i det Høieste endnu kunde bevares — ligesom jo enkelte formeente Dplyste troe det — som et nyttigt Politimiddel for at holde det simple Folk i Respekt, men som for den oplyste tænkende Klasse maatte være forældet. Og man mener det er afgjort, naar man kan sige, at der ikke findes udtrykkelige Ord i Skriften for Gavnligheden af de Helliges Forbøn? Anvendt saaledes kan Raabet Guds Ord, Guds Ord vel virke fortryllende i det protestantiske Folks Dren, uden at det veed, eller netop fordi det ikke veed, hvorfor og hvad det betyder; men os og enhver tænkende Christen maa det forekomme som tomme disharmoniske Lyd i Tankemusiken. En christen Sandhed eller Kirkeskik kan, uden at omtales umiddelbart i Skriften, have albeles sikre Støtter i afgjorte christne Principer, samt i den christne Kirkes Tro og Bevidsthed; medens endog de tydeligste Ord i Skriften i og for sig ikke sikres mod Misthøiinger og Misforstaaelser, hvorpaa jo den „frie Forskning“ afgiver nok advarende Prøver.

Jeg gaaer altsaa videre og siger 1, at Gavnligheden af de Helliges Paakaldelse fremgaaer af sikre, af Alle aner-

fjendte og i Skriften indeholdte Principer og Lærdomme, og 2, at den er anerkjendt af hele den christne Kirke ligesaa Apostlerne af.

1. Vi troe Alle paa „de Helliges Samfund“; det er en apostolisk Troesartikel. Hvo hører til dette Samfund? Vel alle Retfærdige, som i Naade og Kjærlighed ere forenede med Christus, ere levende Lemmer paa hans Legeme (1. Cor. 12, 27). Fra dette Samfund vil man vel ikke ubelukke de salige og fuldendte Hellige i Himmelen? og ei heller de Retfærdige paa Jorden? Vi ere altsaa tillige med de Hellige i Himmelen, Lemmer af eet Samfund, af det samme Legeme, hvis Hoved er Kristus. Men er det et levende organisk Legeme og Samfund, saa maa der ogsaa være en levende Forbindelse mellem Lemmerne, saasom Apostelen siger: „hvad enten eet Lem lider, lide alle Lemmerne med“ — (1 Cor. 12, 26 og 27. — Ephes. 1, 23.) Alle deeltage i Kjærlighed i hverandres Goder og Lidelser og hjælpe hverandre frem til det fælleds Maal, den evige Salighed. Det var ogsaa Herrens Mening, at hans Venner ved Kjærlighed skulde forenes til eet Legeme i ham; men Kjærligheden ophører ikke i Himmelen (1 Cor. 13, 8), den bliver der fuldkommere! dog Kjærligheden er virksom, og denne Virksomhed bestaaer paa de Helliges Side i deres brændende Bønner for os til Gud. Men Kjærligheden maa derfor ogsaa være virksom fra vor Side, ellers er den død; og hvorledes kunde den være virksom uden i tillidsfuld Bøn til dem og med dem til den fælleds Gud og den fælleds Frelser og Midler? Selve de Helliges Bøn for os maa i os fremkalde Ønsket om at have rigelig Andeel i den, og indbyde os til at anraabe dem derom; thi Kjærlighedslivet i et Samfund maa være gjenfjædig; og da det er efter Herrens Villie og med hans Velbehag, at de Hellige bede for os i Himmelen, saa maa det ogsaa være efter hans Aand og Velbehag, at vi i Kjærlighedens og Taknemmelighedens ligesom i Ydmyghedens Aand ønske deres Forbøn og anraabe dem derom, saa at, efter den hellige Augustins Udtryk, „ved Kjærlighedens Daand er den

himmelfste Kirke nu een Kirke med sin vandrende Deel (den jordfste Kirke)*).

Disse ophøiede og dybt christelige Lærdomme kan Ingen finere udtrykke end den aandrige Møhler, hvis Ord jeg her vil anføre, da Hr. P. vist ikke tilstræffeligg har gransket og meget mindre forsøgt at gjenbrive dem: „Ogsaa de Helliges Bøn maatte dog betegnes som en strafværdigg Handling, naar vor Ansøgning om denne Bøn stulde være strafværdigg. Men er deres Bøn i og for sig roesværdigg og Gud behagellig, hvorfor da ikke Bønnen om samme? Tilligg betinger Bevidstheden om deres forbedende Virksomhed nødvendigviis en Bejælsse af samme fra vor Side og fremkalder Glæde i den, hvilken, naar vi opløse den, indeslutter allerede i sig det inderlige Ønske og Bøn om bemeldte Virksomhed; thi forsaavidt er ethvert Samfund gjensidigg, og Virkningen fra den ene Side maa svare til en Medvirkning fra den anden, og ombendt. Viiselig vilde Ligeghellighed for de Helliges Forbøn tilintetgjøre samme og ganste forstyrre alt Samfund mellem begge Former af den ene Kirke. Men formaae vi ikke at være ligeghellige, saa staaer just i dette Punkt den katholske Kirkes Lære fast.“

Vi forstaae derfor ikke denne besynderlige Tanke, som ligger i det protestantistiske System, og som undertiden endog mere eller mindre udtales: „De Hellige ere ret gode Folk, de bede nok for os uden vor Opfordring; lad dem da bede i No.“ — Dette ligner en Søns Sindelag, som siger: Min Moder er en god Mama, hun taler flittigg til Fader for mig og skaffer mig hvad jeg behøver, uden at jeg beder hende derom, lad derfor hende sørge for mig; jeg behøver ikke at brhde mig om hende. — Nei, vi forstaae ikke Taknemmeligheden, Kjærligheden og Samfundslivet paa denne Maade.

Det maa altsaa være i Christi Aand og efter hans Willie, at vi træde i kjærligg Forbindelse med de Saligg, at vi glæde

*) (Ecclesia coelestis) suae parti peregrinanti nunc opitulatur, quia utraque una est consortio aeternitatis, et una est vinculo caritatis, quae tota instituta est ad colendum Deum. Enchir. N. 15.

os ved deres Seier og Glæde, at vi opmuntre os ved deres Exempel til den gode Strid, at vi tillidsfulde anraabe dem om deres kjærlige Forbøn og Hjælp hos Gud, hos hvem de nu fryde sig, ligesom Gud vil, at ogsaa de Hellige skulle ihukomme os, elske os, glæde sig ved vor Omvendelse og Guds frygt, og ved deres Forbøn fremme vor Saligheds Anliggende. Dette er Forbindelsen mellem dette hellige, dette store Samfunds Lemmer. En saadan levende Forbindelses Existens kunde alene da betvivles, hvis man ved „de Helliges Samfund“ forstod et Samfund som Egenes paa Kirkegaarden, eller naar man vilde forudsætte, at de retfærdige Sjæle hiinsides Graven sove sammen en salig Søvn i „et Hvilens Land,“ omtrent som Bierne i Vintermaanederne.

Men de, som troe med os den afgjorte christne Sandhed, at de retfærdige Sjæle allerede nu fryde sig ved den evige Sommers Liv og ophøjede Virksomhed hos Gud, de maae vel betragte dem som levende virksomme Lemmer af de Helliges Samfund. Og kunne vi træde i en saadan Forbindelse med saa ophøjede Lemmer og kjærlige Brødre, hvo vil da nægte, at den maa være til stort Gavn for os?

Vi kunne drage den samme Slutning af flere i Skriften udtalte Principer.

Gud har jo Velbehag i, at To eller Tre forsamle sig til Bøn, og bønshører dem snarere, end naar kun Een beder; og det skulde ei være ham velbehageligt at see os bede i Forening med hans salige Tjenere?

Vi læse i Skriften, at Gud gjerne var naadig og gavmild alene af Hensyn til sine afdøde Tjenere, Abraham, Isac, Jacob, David (1 Mos. 18—26, 24. 2 Mos. 32, 12. Jer. 44, 24. 1 Kong. 11, 12 og 32 osv.), endog førend de jublede for hans Ansigt; og han skulde ei tage Hensyn til sine endnu renere Helliges, enten Johannes's eller sin egen Moders Bøn, naar vi bede ham ved dem og med dem? Han sagde selv til Noget: „Gaa til min Tjener Job, og Job, min Tjener, skal bede for Eder; thi jeg vil see hans Person, at jeg ikke skal gjøre imod Eder efter Eders Daarlighed“ (Job. 42, 8); og det skulde ikke

være godt at gaae til hans fuldbendte Tjenere, der aldrig forbandede deres Fødsels Dag, og hvis Liv er den rene Tilbedelse og Kjærlighed?

Det skulde være gavnligt og Gud velbehageligt, at bede om de Brødres Hjælp, som endnu maae stride imod sig og for sig selv (Rom. 15, 30. Ephes. 6, 19. Job. 13, 18); og det skulde ikke være gavnligt at bede om de Brødres Hjælp, som have vundet Seir og som nu kun have at looprise Gud og at bede i Kjærlighed for os? Det skulde være efter Christi Aand, naar jeg siger til min syndige om end fromme Ven: „Bed for mig;“ og det skulde være imod hans Aand, naar jeg siger med Dinene imod Himmelen: „Hellige Paulus, bed for mig? hellige Maria, bed for mig? Jeg har mere Tillid til Guds Moders Forbøn, end til hele Verdens Forbøn.

Alt dette følte og erkjendtes vel af en engelst lærd Biskop, som har gjort et særeget Studium af de Helliges Paakaldelse og behandlet dette Emne i et særeget Skrift. „I Sandhed, jeg tilstaaer, siger han, at der er intet Krænkende for Christi Midlerembede i denne Lære . . . Dersom det var givet mig at naae til de Hellige, eller jeg med Visshed kunde underrette dem om min Tilstand, saa vilde jeg ikke tøve et Dieblit; jeg vilde strax og af ganske Hjerte sige: Hellige Peder, salige Paul, beder for mig, anbefaler mig til vor Herre Jesus Christus. Dersom de vare hos mig, eller i min Nærhed, eller saaledes at jeg kunde naae til dem, saa vilde jeg med aabne Arme ile hen til dem, jeg vilde falde paa Knæ for dem og inderlig bønfaalde dem om at bede for mig . . . Jeg seer hverken nogen Urimelighed eller nogen Disharmoni med Troens Analogi, ei heller noget imod den hellige Skrift Stridende, og end mindre nogen Slags Ugudelighed i, at De og jeg siger: Hellige Skjtsengel, bed for mig.“*) Denne protestantiske Biskop er altsaa ved sine Forskninger kommen til at bekjende med Varme den katholske Læres Skjønhed og Gavnlighed, og følte sig selv drevet til at bede til de Hellige; kun om Eet tvivlede han endnu, om

*) Dr. Montague, Biskop af Chichester og Norwich, Afhandling over de Helliges Paakaldelse, S. 103, 118, 119.

de nemlig kunde høre ham, og denne Sag have vi før afgjort. Han erklærer ogsaa, at han ved alle sine Forskninger har fundet den katholske Lære fuldkommen overeensstemmende med „den ærværdige og hellige Oldtid, uden den ringeste Modsigelse.“

Herved føres jeg til den anden aldeles sikkre Grundvold for Rigtigheden og Gavnligheden af de Helliges Paakaldelse, den hele Christne Kirkes Tro og uafbrudte, uomtvisedede Handlemaade.

(Sluttet.)

Pius IX. Characteristit.

Af Louis Veillot.

(Sluttet.)

Det Pius IX. derpaa henvendte sig til de pavelige Officerer, som netop havde tilbudt ham deres Trossbeviisninger, tilføiede han: „Jeg kjender Eders Hengivenhed“; jeg veed, at I intet vilde have ønsket ivrigere, end at give mig et Beviis paa den; værer ligesom jeg glade over, at Tjendernes Rænker ikke skulle overvælde Kirken! Medens de fraranedede denne dens timelige Autoritet, haabede de at tilintetgjøre den! Og jeg har den Visshed, at denne samme Autoritet vil blive gjengivet den og den hellige Stol atter vil blive indsat i sine Besiddelser. Det er muligt, at jeg døer, før jeg seer denne Retfærdighed med mine Dine, men hvad gjør det! Simon, Jonas Søn, er Døden underkastet, Petrus døer ikke.“ — Denne Tante forlader ham aldrig! Fornylig sagde han til Nogen i Fortrolighed: „Gud er til og holder Sin Statholder og forhindre ham fra at falde; han kan lade ham jages bort, men kun for at vise, at ogsaa han kan kalde ham tilbage. Bliver jeg atter jaget bort, saa kommer jeg atter tilbage, og døer jeg — nu, da vil Petrus leve!“ — En Dag ved en Audients, som Pius IX. giver saa berebwillig til Enhver, bestrev han selv eet af sin Troes Hovedtræk. Han fortalte, at man havde bragt til hans Kundskab mange Aabenbaringer, som fromme Sjæle havde hadt; men jeg har aldrig skjænket dem nogen Tro, „foruden een“, føiede han til, „som blev mig paafaldende. I Begyndelsen af mit Pontifikat, tilskrev en from Sjæl mig, at vor Frelser havde viist mig for hende i Skikkelse af et tillidsfuldt, lydigt Barn, som han holdt ved Haanden! Om det var en Indbildning eller et virkeligt Syn,

veed jeg ikke, men jeg blev rørt ved dette Billede. Steds huffer jeg derpaa, jeg gad nok være dette Barn ved Haanden af vor Frelser. Et tillidsfuldt, lydigt Barn, som man leder, lader staae, som venter, som finder Alt godt og ret, hvad dets Fader befaler og er lydigt." Medens han talte saaledes, opløstede Pius IX. Hænderne, og hans Blik saavel som hans Smil syntes at beskue det hndige Billede, som han netop nu havde beskrevet.

Pius IX.'s Samtale er den meest tiltvækkende, som tænkes kan. Det er ingen Overdrivelse, naar man siger: hele Verden har allerede stadfæstet det. Ddsel med Gaver, besidder han navnlig den Hjemmelighed, at kunne meddele sig selv til Andre. I 16 Aar har Pius IX. modtaget en uhyre Mængde af Mennesker, fra alle Lande, af hver Alder, af alle Classer, han har hørt paa dem, talt med dem og lod dem gaae, steds henrykte over hans Mildhed. Denne Taalmodighed, som hører paa Alt, denne Aand, som forstaaer Alt, denne Kjærlighed, som nedlader sig til Alt, blive ikke saa lidet understøttede af hans Hukommelse, som glemmer aldrig en Biomstændighed, aldrig et Ansigt. Han huffer paa den Fattige, paa Tiggeren, og trøster dem. Paa Thronen har han efter en lang Tids Forløb gjenkjendt de ubetheligste iblandt sine Ungdomsvenner. Troende af den laveste Stand have efter et langt Miellemrum hørt ham fortsætte den samme Samtale, netop der, hvor han for ti Aar siden havde afbrudt den; de have havt den store Glæde at finde i ham det sømme og dybe Kjendtegu paa Godhed, som slutter sig meer til hine, for hvilke den allerede har gjort meget.

Godheden er Hovedtrækket af denne høimodige Sjæl. Den er god, mild og hvad der kunde synes forunderligt — glad. Men skulde man ikke før blive forundret over, naar en saa virksom Kjærlighed, en saa vedvarende Bistand af vor Herre under idelige Farer, ikke var bleven lønnet med denne Gave af inderlig No, ud af hvilken den hellige Glæde fremlyser! — Hans Alvor er ledsaget af et mildt Smil, gaaer let over i Nørelse. Han taler uden Bitterhed om Menneskene, og vogter sig saa meget som muligt at nævne sine Fjender. Naar han forsværer sig imod dem, saa ligger Bedrøvelse i hans Udtryk. I den onde Gjærning seer han Synderens forfærdelige Ansvar, man føler, at han gjerne vilde frikjende. — Men denne Mildhed kan ogsaa gjøre Plads for Fyrstens, Kæerens og Dommerens Strengthed. De Lave erfare det ikke, men de Store have nu og da prøvet det. Man har flere Gange seet Mænd af høi Rang gaae dybt rystede bort fra denne milde Konge; Andre, til hvilke han i sine Breve talte med streng Alvor, have taget sig det bedre til Hjerte, end Kongen af Piemont. Men saadan Strengthed er

sjelden; den maa for at yttre sig, allerede være bleven meget nødvendig. Godheden derimod er bestandig og udtømmelig. For den Lave og Fattige bliver den til Umødetommen og Tjenstvillighed. Pater pauperum — det er ogsaa et Tilnavn af Christus. — En sort Slavinde fra New Orleans, som var kommen med sit Herfskab til Rom, havde det levende Ønske, at møde Paven og at modtage hans Velsignelse. Den hellige Fader blev underrettet derom og hufkede derpaa; han sendte den stakkels Pige et Audientfskort; det var paa den hellige Paafteføverdag; en stor Mængde fulgte Forgemakket. Pius IX. lod først kalde paa Negerinden: „Min Datter“ sagde han, „mange Folk vente udenfor, men jeg vilde see Dig først. Du er ret lille og ubetydelig i Verdens Dine, du kan være meget stor i Guds Dine.“ Han underholdt sig længe med hende, lod hende udtale sig og spurgte hende, om hun havde Kummer? — „Kummer,“ sagde hun, „har jeg nok af, men siden jeg er bleven confirmeret, har jeg lært at bære Alt som Guds Villie.“ Han formandede hende da, at blive ved i denne Kjærlighed til Gud og tilfsidst gav han hende, og i Anden ogsaa alle hendes Brødre i Slaveriet, den apostoliske Velsignelse! Hun bortfjernede sig stolt og rørt.

Hvor mange af faadanne Træk findes ikke i Pius IX.'s Levnet. Man kunde optælle dem hundredevis og selv da vilde den Skat ikke være udtømt. De fleste af Roms Hospitaller have seet ham ved de Syges Senge, hvor han overtog Functionerne af en simpel Præst, men af en Præst, der var fuld af Nidkjerhed for Sjælens Vel. Under Choleraen hørte han Skriftemaalet af en stakkels Syg, som Ingen kunde understøtte i dette Dieblik, fordi de Syges Antal var altfor stort. — Paa sine Spadferegange udfpørger han Børnene om Katechismen og spørger efter deres Familiers Fornødenheder. Fra hans Dhøielse til Pontifikatet 1846, indtil Aaret 1857, altfaa i elleve Aar, har han udbeelt 1,500,000 romerske Skudi d. e. henved 3 Mill. danske Dalere, til fromme Diemed og i Almisfer. Denne Sum synes at være desto gaadefuldere, naar man tænker paa, at hans aarlige Indtægter kun udgjøre 4200 Skudi d. e. 8040 danske Dalere; det er Alt, hvad der bliver ham tilovers af tre Millioner, som han har i Indtægt og som tjene til Vedligeholdelse af de apostoliske Palladfer og Cardinalernes, Nuntiernes etc. Gager. — Den største Deel af denne Sum blev tilbagebragt fra Gaeta, hvor Christenhedens Gaver strømmede rigeligt. Men selv til disse Diemed, tager Paven aldrig imod Gaver, uden at han seer paa deres Udspring og Kilde. Politiken har tilbudt ham Penge; han har afflaaet dem. For nogle Aar siden testamenterede en rig Mand omtrent 5 Millioner Skudi all' anima sua d. e. for sin Sjæl, til Stiftelser og

Messer. Denne Mand var ikke agtet. Paven lod anlægge en Proces imod Testamentet. „Han var en Nagerkarl“, sagde han, „Kirken tør ikke bestimmes ved hans Gaver, han havde gjort bedre i, at fordele Alt blandt de Fattige!“

Hans Almiser ere i Sandhed fyrstelige. Kort efter da han var vendt tilbage fra Gaeta, sendte Dronningen af Spanien ham en Tiara, som havde en Værdi af 50,000 Studi. Han beholdt den kongelige Gave, men lod sjælligt Værdiens Sum uddele blandt de Fattige og Syge. Man kunde sige om Pius IX., at han havde Adelsmandens Stolthed og Gavnildhed, naar ikke Præstens og en Helgens Stolthed og Gavnildhed stod høiere. — I den private Samtale er Paven livlig og har altid et aandrigt Svar paa rede Haand. Der staae Ord til hans Naadighed, som ere karakteristiske og, saa at sige, Portraiter, blide Formaninger, fine Bemærkninger, som anviser Folkene deres Plads og lade Tingene fremtræde i det rette Lys. En fransk General, der var noget pralerisk, opfyldte Rom med militairisk Larm! Paven lod ham kalde: „Herr General“, sagde han til ham „deres Keiser har sagt de smukke Ord: „Keiserdømmet er Freden!“ Nu vel, Paverne elske ogsaa Freden og overalt pleie de at sige til Enhver: „Fred være med Eder!“ Om de engelske Busehyster sagde han engang: „De ligne Klokker, der kalde Folk til Kirke, men ikke gaae selv derind.“ Naar han bliver opfordret til at skrive nogle Ord paa et Billede, i en Bog, en Besværlighed, han uafslægt bliver anmodet om, træffer han steds heldigt og, naar det skal være ogsaa dristigt, det passende Udtryk. En Dag bragte man ham hans egen Buste, for at høre hans Dom om samme: Han greb Pennen og skrev derpaa de Ord, med hvilke den Helligaand tiltalte Propheten Ezechiel: „Din Pande er haardere end deres Pander“. I Ravenna besøgte han, som en god Italiener, Dante's Hvilested og skrev i den Bog, hvori man ønskede at gemme hans Haandskrift, smilende Terzinen af den guddommelige Komedie, som lyder i dansk Oversættelse:

Verdens Mening er kun et Vindpust, der kommer snart fra den ene, snart fra den anden Side, og som skifter Navn, fordi det skifter Sted.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Siden Paven den 9de d. M. har forladt Rom, for at gjøre en Reise igennem de ham endnu tilhørende Pro-

vindser, faaer han hver Dag nye Beviser paa sine Underfaatters Kjærlighed og Trofskab; thi der er ingen Station paa den hele Rejse, hvor Folket ikke strømmede til, for at hilse paa det pavelige Tog; saaledes i Ciampino-Marino, Albano, Civita-Lavinia, Belletri. Den sidstnævnte By var prægtig udsmykket, og i Raadhusefs store Sal modtog Paven Deputationer af Terracina, Sezze, Lugano, Valmontone og Cisterna. Fra Cori, Carpineto, Ladfano og andre Steder var en umaadelig Mængde Folk strømmet til, for at bringe den h. Fader en uhyklet Hyldest paa alle Steder hvor han viste sig. — Den 13de forlod Paven Belletri under en Regn af Blomster og fortsatte Rejsen til Frosinone; paa alle Stationer, hvor det pavelige Tog holdt, den samme entusiastiske Hilsen; saaledes i Segui, Anagni, Spurgola, &c. I Frosinone havde Franskmændene foran deres Caserne oprejst en prægtig Triumphbue med påsænde Indskrifter. Provindsen af Campagna havde ladet bygge en anden, i Sandhed monumental Gædsport. Stadsraadet overrækkede Hs. Hellighed ved Indtoget Stadens Røgler; igjennem de blomstersmykkede Gader bølgede en uhyre Mennekesmaesse, der paa alle Maader beviiste sin Loyalitet. Om Aftenen begav Hs. Hellighed sig tilføds til Collegiet af St. Maria og senere til nogle Klostre, som ere Opdragelsesanstalter for Piger og Vaisenbørn. Overalt vidnede rigelige Gaver om hans Nærværelse. Om Aftenen var hele Staden illumineret, og en stor Indskrift ovenfor Portalen af det Pallads, hvor Paven havde taget sit midlertidige Opholdssted, erindrede om, at den elskede Kirkefyrfstes Fødselsdag faldt paa den samme Dag, den 13de Mai. Ogsaa de omkringliggende Byer toge Deel i denne Festlighed, og paa Højderne ved Frosinone kunde man tydeligt see Illuminationerne i Ceccano, Giuliano, Patrica, Castro, Torrica, &c. — Paa Himmelfartsdagen strømmede en utallig Mængde Menneker fra Naboejnen og endog fra Rom til Frosinone, for at bivaane den høitidelige Benediction, som Paven ellers paa denne Festsdag meddeeler fra den store Loge af St. Johann i Lateranet. I Aaret 1727 velsignede ogsaa Pave Benedict XIII., som paa den samme Dag opholdt sig i Frosinone, Folket der ligesom i Rom. Den næste Morgen forlod Paven Frosinone, for at begive sig til Veroli. En ubetydelig Uvælselighed, som Dagen iforveien havde indfundet sig, var hurtigt gaaet over. I det Hele taget er Hs. Helligheds Sundhedstilstand meget tilfredsstillende, og udentvilt bidrager Erfaringen af den overalt ham imødekommende Kjærlighed og Hengivenhed ikke libet dertil. — Den 20de Mai er Paven atter vendt tilbage til Hovedstaden, hvor han blev modtaget, saa at sige, af den hele Befolkning, der ledsagede ham under lydige Glædesraab og under bengalisk Belysning til hans Residentens.

Spanien. De domfældte Protestanter. Protestantiske Deputationer fra England, Frankrig o. s. v. have begivet sig paa Veien til Madrid, for at formane den spanske Regjering til at friskjende Metamoros og hans Staldbrodre. Metamoros er en frafalden Katholik og er bleven Protestant og nu er han tilligemed sine Staldbrodre dømt paa 11 Aar til Galeisstraffe, og hvorfor? „Fordi han læste den hellige Skrift!“ Er det ikke skrækkeligt? Kan saadant forekomme i noget andet Land, end i det mørke, katholske Spanien? Saaledes paaftaer man i de protestantiske Blade. En officiel Beretning om denne Sag foreligger endnu ikke, men saa meget har man allerede faaet sikkert at vide: Metamoros tilhører hiint politiske Parti, hvilket har til Formaal at styrte det regjerende Kongehuus i Spanien og derfor i Aaret 1861 aabenlyst reiste Dyrørsfanen i Staden Loja. Rebellerne havde iblandt deres Løsen ogsaa dette: „Død over Paven!“ og bekæmpede ikke blot den bestaaende Regjering, men ogsaa Spaniens gamle Tro. Regjeringen kuede Opstanden, og Metamoros blev som deelagtig i Dyrøret sat i Anklagetilstand. I selve Anklagen er der paa ingen Maade Tale om, at Metamoros er bleven arresteret paa Grund af Vibellæsning. Læsningen af den hl. Skrift er i Spanien ligesaa lidt forbudt, som i noget andet katholsk Land; det er Katholikerne kun forbudt, at læse „forsalfede“ Bibler. Den ovennævnte Deputation vil altsaa først og fremmest have at godtgjøre, at Metamoros ikke har deeltaget i Dyrøret.

Vi henviser her til de interessante „Skizzen über die gegenwärtigen kirchlichen und religiösen Zustände in Spanien“ af Dr. Hofæus. — Herr Hofæus, selv Protestant, der opholdt sig i to Aar i Spanien, beklager der de af engelske Propagandister og Revolutionsmænd udgaaende Forsøg paa, at undergrave Katholicismen i Spanien. Han siger blandt Andet: De Protestanter, der som Fremmede leve roligt i Spanien, blive ikke anfegtede. De engelske Rjebmænd i Søstæderne, og de protestantiske Engländerne i Madrid have deres Kapeller og Kirkegaarde, og deres religiøse Forsamlinger blive beskyttede af den spanske Regjering efter Nutidens folkeretlige Love. Derksom de tydske Protestanter i Spanien ikke have Prædikanter og Kapeller saa er Grunden dertil ubelukkende at søge paa de tydske Regjeringens og deres Stedsfortræderes Side.“

Asien. Jesuiternes Virksomhed i Missionen i Syrien. Denne for 30 Aar siden grundede Mission er trods Nød og Forsølgelse bleven styrket, den har betydeligt udviklet sig og hæver modigt sin Post. Vi lade som det bedste Vidnesbyrd her følge nogle Tal. Fædrene give i 60 i Phønizien, Colesyrien, Nordpalæstina, paa Libanon og Antilibanon oprettede Skoler 7000 Børn christelig Underviisning. Skolebygninger,

Vækerbefoldning, Skolebøger maae næsten aldeles bestrides af dem. I eet Aar have de ført 5000 Grækere tilbage i den katolske Kirkes Skød. Disse paa alle Punkter af Syrien adspredte Convertiter forlange Skoler, Kirker og Præster. Den katolske Bevægelse har nu mægtig udbredt sig over hele Landet. Tre ved høitideligt Løfte forbundne Congregationer af arabiske Skolelærere og Vækerinder, hvilke berettigede til de skønneste Forhaabninger, ere i Aarenes Løb blevne grundede af dem og trives paa den glædeligste Maade. Boende paa syv forskjellige Stationer, udstrække Fædrene fra disse Midtpunkter deres Virksomhed ved Missioner og Prædikener, ved Opfyldning over Skolerne, ved Præst-Exercitier, ved Uddeling af alle hl. Sakramenter over det hele dem anviste Gebeet. En af disse syv Stationer, den af Zahleh, forsynger alene omtrent 200 i Colesyrien, i Sletten af Damaskus, i Abshenen og Palmyrenen og i Hauram adspredt liggende Landsbyer. En Missionær er trængt frem til Landet Moab, Syd for det døde Hav; og Assassinerne bede allerede i flere Aar om en Station af Fædrene. I det ene ovennævnte Distrikt bevirkede Fædrene i 10 Aar, at der bleve byggede 10 til 12 fuldstændige nye Kirker. Congregationerne af Mænd og Qvinder i denne By tælle 1000 Personer. Annammelser af Skriftemaal og den hl. Kommunion tælles overhovedet i Missionen 80,000.

Flere Hundreder af forældreløse Børn blive forpleiede, underviste og opdragne i Gudsfrøgt. Et Bogtrykkeri, hvis Sættene ere fattige, men intelligente Skoledrenge, som dagligen faae et Stykke Brød til Løn, har udgivet i eet Aar 49,000 smaa Bind. Derved bliver Skoleundervisning muligjort, Oplysning udbredt iblandt Folket, Fromheden næret og sat en Skranke for Anglikanismen. Kollegiet af de østerlandske Riter i Ghazir, det eneste som eksisterer i hele Østerlandet, udbanner indfødte Præster for alle Nationer af Orienten; der finder man Bulgarer, Armeniere, Chaldæere, Syrere, Maronitere, Grækere fra Konstantinopel, fra Derne og det asiatiske Continent. — Det er Opgaven, det ere Præstationerne af 25 Fædre (6 andre af Selskabet have befrugtet Syriens Marker ved deres Blod). For disse glædelige Udfald af Fædrenes Virksomhed har man, som der forjikkres, for største Delen at takke den Iver og Understøttelse, som den bekjendte „Forening af den hl. Grav“ yder de katolske Interessers i Østerlandet.

Australien. En Missionær skriver fra de australiske Der: Svergang jeg besøgte en vild Folketamme, lod jeg heise Flag paa min Baad, for at give dem Underretning om min Nærværelse og at de kunde bidaane det h. Messcoffer. Deres skarpe Sine opdagede let dette Signal og Pilegrimmene kom stedse hobevis til mig. En Dag saae jeg paa Havet en forunderlig

Ting, som syntes at nærme sig Strandbredden; men hvor forbauset var jeg ikke, da jeg endelig saae en heel Folkestamme, som under de største Farer havde gjennemsvømmet en Strækning af 6 (franske) Miles Wei, for at bivaane det hellige Offer. Hvor mange Christne blive ikke derved beffjæmmede!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 31. Mai — Den allerhelligste Treenighed's Fest (Trinitatis-Søndag). — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Missionsandagt med Katechese (en Collect afholdes for Sanct Bonifacius Missionsforeningen.)

Torsdagen d. 4. Juni. — Christi Legemsfest. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 høitidelig Procession, Levitmesse og dansk Prædiken. — Aften Kl. 8 Festsandagt med dansk Prædiken. — Ogsaa paa de følgende syv Aftener holdes Kl. 8 en høitidelig Andagt til det allerhelligste Alterens Sacramente. Sidste Aften d. 11. Juni sluttes den festlige Octav atter med en høitidelig Procession.

Fre dagen d. 5. Juni: Kl. 8 $\frac{1}{4}$ høitidelig Messe for de levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte og om Aftenen Kl. 8 Andagt til Samme med Betragtning.

Søndagen d. 7. Juni. — 2. Søndag efter Pintse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 8 høitidelig Octav-Andagt med Prædiken.

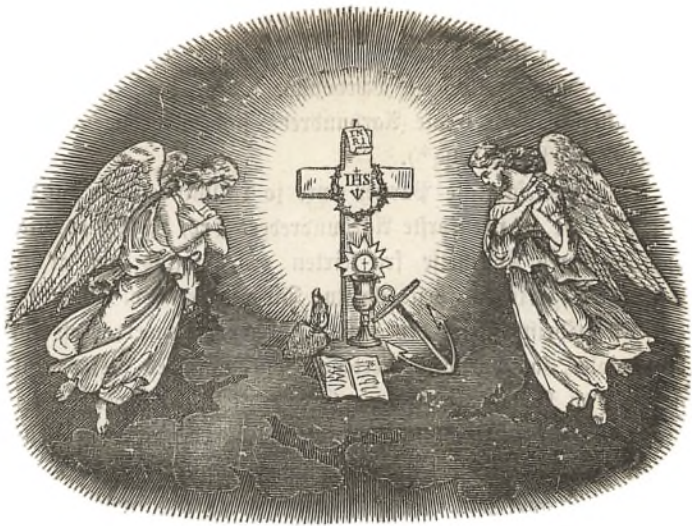
Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Loverdag i Sct. Josephsforenes Høuseapel), 7 og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udskilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirkevidne“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Vidne modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler **C. H. Blankens-teiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogladre; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rl. Quartalen, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 12.

Søndagen den 14de Juni.

1863.

Indhold: Om de Helliges Paakaldelse. — Italienske Tilstande under Victor Emmanuel's Regjering. — Kirkelige Esterretninger: England. Italien. Spanien.

Om de Helliges Paakaldelse.

(Af Pastor J. E. Vichte.)

(Sluttet.)

2. At den christne Oldtid som med een Røst har bekjendt denne Lære, derom kan der ikke være Tvivl for den, som har kastet et Blik i den første Kirkes Troesliv. Derhos have ogsaa protestantiske Lærde, som med Alvor undersøgte Sagen, bekjendt det. Endog de berømte lutheriske Centuriatores, som have gransket

den christne Oldtid, for om muligen at finde nogen Overeensstemmelse med de lutherste Lærdomme i den, have tilstaaet, at man allerede i det tredie Aarhundrede finder tydelige Spor af de Helliges Paafaldelse*).

Alle protestantiske Partier nære jo i Almindelighed stor Erbødighed for de fire første Aarhundreders Tro, og søge at retfærdiggjøre deres Adskillelse fra Kirken ved Paastud om at føre Troen tilbage til de første christne Tidens Reenhed. Men have de første Christne haft den rene Tro, hvorom ingen opløst Christen tvivler, saa bør den overtages som Sandhed heel og fuldstændig; vi have ingen Ret og Grund til at sige: den har feilet i det ene Punkt, men ikke i det andet: har den feilet i et eneste Punkt, saa kunde den feile i alle andre, dens Vidnesbyrd er da ujækkert, og Intet staaer længere fast, ikke engang Skriftens guddommelige Oprindelse eller Inspiration.

Muligen ønske nu mine Læsere at see nogle Vidnesbyrd af Kirkefædre for den første christne Kirkes Tro.

Fr. P. og hans Medtroende ville dog gjerne indrømme, at Athanasius, den store Kjemper og Martyr for Troen paa Christi Guddommelighed og Treenigheden, vidste vel, at al Naade kommer fra Gud ved Jesum, vor eneste Midler; og alligevel bad han inderlig til Jesu Moder og de Hellige: „Hør nu, Davids Datter! høi dit Ore til vore Bønner. Vi opløfte vore Bønner til dig. Ihukom os, o helligste Somfru! og for de svage Røstaler, som vi give dig, meddeel os af dine kostelige Rigdomme og af dine Naadegavers Skat, du som er bleven fuld af Naade. Jeg hilser dig, Maria, fuld af Naade, Herren er med dig. Dronning og Guds Moder, bed for os.“ (Over Evangeliet.)

Efter de lutherste Begreber maa da ogsaa Athanasius have været en forfærdelig Afgudsdyrker! Men de øvrige hellige Kirkefædre maatte have været det samme. Man høre Gregorius af Nyssa's Bøn til Martyren Theodor i hans Røstale: „Vi behøve

*) Videas in doctorum hujus tertii saeculi scriptis non obscura vestigia invocationis sanctorum. Centuria 3, cap. 4.

mange Naabegaver; bed for Fædrelandet hos vor fælles Mester og Herre. Vi frygte store Ulykker, og vi forventede de største Farer. Den grusomme Scythe nærmer sig og truer os med Krig. Soldat, kjæmp du for os; Martyr, tal frit for dine Medborgere. Uagtet du er ophøiet over denne Verden, kjender du dog altid den menneskelige Naturs Modgang og Trængsler. Begjær Freden for os, paa det at vore hellige Forsamlinger ei afbrydes og Barbaren i sit Raseri ei vender sig imod Templer og Altare, og ei træder de hellige Ting under sine vanhellige og gudsbespottelige Fødder. Vi erkjende, at vi have dig at takke for, at vi ere blevne bevarede indtil nu. Giv os ogsaa for Fremtiden din sikre Bestyttelse. Og hvis der behøvedes nogen større Forening af Bønner, foren da Martyrernes, dine Brødres Chor, og bønfaald dem allesammen. De forenede Naab af faa mange Retfærdige ville skjule Folkenes Synder. Paamind Peder, bønfaald Paul, kald Johannes, den elskede Discipel; at de antage sig de Kirker, som de selv have grundlagt."

Man høre nu den store Ambrosius: „For at min Bøn skal blive kraftigere, anraaber jeg den saligste Jomfru Maria's Forbønner . . . jeg bønfaalder om Apostlenes Mellemkomst . . . om Martyrernes Hjælp . . . om Bekjendernes Bønner!“ *) „Lader os bønfaalde Englene, som ere givne os til Vognere, lader os bønfaalde Martyrerne, som kunne bede om Tilgivelse for vore Synder . . . Thi de ere Guds Martyrer, vore Forstandere, vort Livs Opfyndsmænd, Sagttagere af vor Opførsel. Vi bør ikke rødme for at antage dem som Medhjælpere i vor Svaghed, da de jo i deres Prøvelses og Seires Dage have erfaret Kjødets Skrøbelighed.“ (Om Enkerne.)

„Dette er haardt,“ sagde en Protestant. Ja, men jo haardere disse Ord synes, des mere vidne de om, hvor langt man har fjernet sig fra den gamle Kirkes Tænke- og Handlemaade, da de første Christne ingen Anelse havde om, at der kunde være noget Urigtigt i de Helliges Paataaldelse, eller at den kunde være unyttig; først ved den saakaldte „Reformation“ er man

*) Forberedelse til Døden.

kommen saa langt tilbage i den christelige Bevidsthed, at man Intet mere forstaaer om „de Helliges Samfund“.

Jeg kunde anføre endnu mange Bidnessbyrd af de hellige Kirkesæbde; men jeg frygter for at trætte mine Læsere. Hine Kirkens store Lys anfaae følgelig Bønnen til de Hellige for god og gavnlig; og den Tillid, de havde til deres Forbøn, var en Deel af det fra Fædrene og Apostilene nedarvede Troeslys og den nedarvede Troesstat.

Den i Sandhed kongelige Fader Basilus siger ogsaa i en Slags Troesbekjendelse til Keiser Julian, Apostaten: „Følge de Christnes Tro, som vi have modtaget af Gud selv, og som er uden Plet, troer jeg paa en eneste almægtig Gud, Gud Fader, Gud Søn, Gud den Helligaand . . . Jeg anraaber de hellige Apostle, Propheterne og Martyrerne, for at de skulle bede for mig, og for at Gud ved deres Mellemkomst vil være mig naadig og tilgive mig mine Forseelser. Derfor ærer jeg deres Billeder, isærdeleshed da disse Ting ere blevne os befalede ved de hellige Apostles Overlevering, og da de, langtfra at være forbudte, findes i vore Kirker“ (Brev 205).

Den gylndne Troesregel, som allerede Augustin har opstillet, finder altsaa her sin sikke og fuldkomne Anvendelse: „Hvad der er iagttaget af hele den almindelige Kirke, og ikke er indstiftet af Concilierne, men altid er bleven fastholdt, troes med fuld Rette at være af apostolisk Autoritet.“*)

For at resumere Alt i saa Ord, siger jeg nu, at den katolske Troeslære: „det er godt og gavnligt at paakalde de Hellige“, er fri for de Indvendinger og Beshydninger, som gjøres mod den fra protestantisk Side; den er beviist og retfærdiggjort ved den katolske Kirkens egen Erfaring fra de første Tider af indtil vore Dage, den har en dyb og fast Grund i Troens Analogi og i Principer, der ere indeholdte i Skriften og anerkjendte

*) „Quod universa tenet Ecclesia, nec conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate apostolica rectissime creditur“ (Lib. 4. de Bapt. contra Donat, cap. 24.).

af alle Christne, og hvad mere er, den er billiget, anbefalet, udøvet af den hele christelige Kirke ligesaa Apostilene af.

Ved at nægte dette Troespunkt og forðømme denne fromme Skik, har altsaa Protestantismen fornægtet et Led af den apostoliske Troesbekjendelse: „jeg troer de Helliges Samfund“, eller har gjort det til en tom Bogstav uden Mening; den har brudt med dette ophøjede Samfund, udenfor hvilket der dog ikke er Naabeliv og Salighed; den har skilt sig fra den første Kirkes apostoliske Tro og Handlemaade. Idet den beskylder den katholske Kirke for denne Læres Skyld, vidner den om sig selv at være affalden fra den apostoliske Sandhed, ja endog Luther udtaler her sin Dom over sine Disciple: „Min Mening har aldrig været,“ skriver han til Georg Spalatin, „at de Paakaldelser, som gjøres de Hellige, ere urigtige, endog for at begjære jordiske Ting; dette smager af Piktarternes og de Bohemiske Brødres Kjætter.“

Her kan jeg endelig standse, og overlade det Sagte til mine Læseres alvorlige Overveielse og Betænkning.

Jeg har ikke specielt omtalt vor ærbødige Tilbud til Guds hellige Moder, deels fordi jeg frygter for, allerede nu at være bleven for vidtløftig, da denne Artikel er bleven længere end jeg tilsigtede, deels fordi det Sagte ogsaa gjælder om Guds hellige Moder! og endelig fordi Hr. P. ikke taler om denne høihellige Person paa en sømmelig Maade. Ved at læse hans Udtryk: „Pavekirkens syndige og ugudelige Mariadyrkelse“ føler jeg hvad en god Søn maa føle, naar han hører foragtelig Tale mod en elsket og ærværdig Moder: han vender Taleren helst Ryggen med Bellemmelse eller Foragt i Hjertet. Dog mit Svar være en Bøn til Herren og hans himmelske Moder, at de maae tilgive denne Hr. P. og hans Meningsfæller deres syndige, uchristelige og ugudelige Mariaforagt, og ombende dem til en bedre Tænkemaade; thi „de vide ikke, hvad de gjøre!“

Hr. P. vil nu forhaabentlig erkjende, at jeg har stjænket hans Opsats en tilstrækkelig Opmærksomhed, og at han endnu

har at lære meget for at kunne tale med nogen Grundighed om den katholske Religion.

Jeg haaber ogsaa, at jeg efter hans Ønske har behandlet ham „med al sømmelig Humanitet og broderlig Kjærlighed“. De Udtryk, som maaskee kunne synes haarde, og hvortil Sandhedens ligefremme Forsvar har tvunget mig, gjælde ikke Personen. Men Hr. P. maa nu tillade mig den Bemærkning, at ogsaa han bør undgaae saadanne Udtryk, der røbe virkelig Mangel paa „al sømmelig Humanitet og broderlig Kjærlighed“. Det er jo, som bekjendt, af den gode Tone iblandt Christne og vel opbragne Folk, at man kalder Enhver ved det rette Navn, som han vedkjender sig, og ikke med Navne, som kun bruges i haanende og foragtelig Mening, og nu veed jo Hr. P., i hvilken Mening Protestanterne bruge Ordet „Pavekirke“, „Papist“, medens vort Navn fra de første christne Tider af er: Katholik, og vor Kirke kalder sig den Katholske, hvorved den rigtig skjelnes fra alle andre Religionsfamsund: „Christen er mit Navn, Katholik mit Binavn,“ saa sige vi. Derfor fik jeg ikke noget høit Begreb om Pastor Ottesen's humane Dannelsse og broderlige Kjærlighed, da jeg for nogle Maaneder siden i denne Missionærs Artikler fra Amerika, iblandt et umaadeligt Chaos af store Ord og Phraser og Anførselstegn, ogsaa bemærkede Ordet „Paveløgn“ anvendt paalangs og paatvers om den katholske Lære, som dog slet ikke behøvede at figurere der. Af en bedre Tone og et Tegns paa en god Samvittighed vilde det ogsaa have været, dersom Hr. P. havde viist sig aabenlyst; thi kaster man Handsken til en navngiven Person, saa bør man ikke skjule sig under Anonymitetens Maske; jeg følte det saa ret pro-saisk, at diskutere Theologie med og at øve „Humanitet og broderlig Kjærlighed“ mod et „P“. Derfor maatte jeg idetmindste omdanne det til en Hr. P.

Italienske Tilstande under Victor Emmanuel's Regjering.

Den 8. Mai blev der i det engelske Underhuus længe og ivrigt debatteret angaaende det „italienske Spørgsmaal“. Den bethdeligste Tale blev holdt af Lord Henry Lennox, Hertug af Richmond's Søn, der hører til Tory-Partiet, men i mange Spørgsmaal stemmer overeens med det liberale Parti og tidligere har hørt til Vennerne af „Italiens Enhed og Frihed“. Hans Bemærkninger have en særdeles Vægt, fordi han kort før var kommen tilbage fra en Reise igjennem Italien. Hans Tale har derfor ogsaa gjort stor Opsigt i Italien, og man har der heller ikke kunnet angribe dens Rigtighed i Fremstillingen af de italienske Tilstande. Vi optage deraf Følgende:

„Jeg ordner mine Bemærkninger under fire Synspunkter:

1. Hersker der i det neapolitanste Gebeet et Spioneringsystem?
2. Hersker Pressefrihed i Neapel, Genua, Florents, Mailand og Bologna?
3. Hersker den fuldstændige personlige Frihed under Victor Emmanuel's milde og veldædige Regjering, som min Forgænger (Understatssecretairen Cahard) har talt om?
4. Hvilken er Fængslernes Tilstand, som den forrige Taler har opfordret mig til at give Forklaringer over?

Spioneringsystemet vedvarer paa den samme Maade, som under det bourbonnske Herredømme. Det er Mænd af Fødsel og Dannelsel, som meest lide derved, Mænd, hvis eneste Forbrydelse bestaaer i, at de ikke billige Regjeringens Politik, uden dog at arbejde hen paa Dynastiets Forjagelse. Jeg kjender disse Mænds Navne, men den italienske Regjering er af saa faderlig Natur, at jeg ikke tør nævne dem; men de staae Understatssecretairen eller den ædle Lord ved Spidsen af Regjeringen til Disposition. Systemet af vilkaarlig Arrestation er almindelig bekjendt, og naar det er sandt, at Italien længes efter Frihed, saa er det dobbelt grusomt, at uheldige Borgere een Maaned efter den anden, ja een Uge efter den anden rives ud af deres

Familier og bringes i Fængsler, som ere slettere, end Stalde i England, for der hele Maaneder og Aar igjennem uden Forhør at være indespærrede. Endnu først i forrige Uge bleve i een Nat 200 Personer, Mænd, Qvinder og Børn, satte i Fængsel; de vidste ikke, for hvilken Forbrydelse de vare anklagede, og da de spurgte derom, blev der sagt dem, at de vare blevne mistænkte for Sympathier med de saakaldte Briganti.

Hvad Pressefriheden angaaer, saa staaer den slet ikke ved Magt, som Understatssecretairen paa det Bestemteste paaستااer det. Hver Morgen maa ethvert Blad, førend det udgives, forelægges Quæstoren, i Modsetning til Carl Albert's Forfatning, som garanterer Italienerne Pressefrihed. Hvo som i Italien misbilliger noget som helst Skridt af Regjeringen, hvo som udtaler noget som helst Ord mod samme, han bliver i Genhold til en Circulairstrivelse af Ministeren Peruzzi ufortøvet forfulgt som en Reactionair. Circulairstrivelsen siger nemlig: „Da visse Folk undergrave Grundlagene for Italiens Eenhed og nære bourbonistiske Sympathier og reactionaire Tendenser, saa er det nødvendigt, omhyggelig at vaage over Pressen og kraftig og uafbrudt at tømme den.“ Saaledes opfordrer Ministeren sine Præfecter til at krænke Landets Love. Han vedbliver: „Skjøndt Pligten, at vaage over og straffe Pressen, ved Loven specielt paalægges Domstolene, saa tør dog de politiske Agenter heller ikke forblive ørkesløse. Det er meget mere aldeles nødvendigt, at begge Autoriteter understøtte hinanden.“ Og dette er nu Tilfældet ikke blot i Neapel, men ogsaa i de øvrige Dele af Italien. Mine Kilder ere de officielle Blade, og hvad jeg her anfører, det har tilbraget sig, siden jeg har forladt Neapel, altsaa i de to sidste Maaneder. I Florents er en Avis i ni Dage fire Gange bleven confiskeret, og Redacteuren blev dømt til en stor Mulkt og til Arrest i tre Maaneder. Et andet, aldeles liberalt Blad blev af Quæstoren undertrykt paa samme Maade. I Mailand blev den 27. April et af de betydeligste italienske Blade „Perseveranza“ confiskeret, og hvorfor? Fordi det havde aftrykt nogle Udtog af den nuværende Udenrigsministers Skrifter. Jeg kommer til Romagnaen, som, efter hvad man sagde os, ansaaer

det pavelige Herredømme for en Forhandelse og stødte sig for at høre sig under Victor Emmanuel's milde og faderlige Regjering. Bladet „ECHO af Bologna“ er i fire Aar 24 Gange blevet confiskeret, Redacturen stævnedes to Gange for Retten og dømtes til toaarig Arrest og til en Mulkt af 7000 Francs, og det en Gang, fordi han havde aftrykt en Artikel af et piemontesisk Blad. Et andet Blad i Bologna er i de tre sidste Uger blevet undertrykt, fordi det af et Turinerblad havde optaget et Sted af Marquis af Normanby's Tale over Italiens Tilstand. I Neapel ere 27 Aviser i de tre sidste Aar blevne undertrykte ved Politiet; af een bleve 17 Nummere iblandt 50 confiskerede, af en anden 5 iblandt 11, af en tredje 10 iblandt 19. I den franske Republiks frygteligste Dage og i Statsstregens Tid er Pressen ikke grusommere bleven knevlet.

Som Victor Emmanuel's ivrigste Tilhænger kom jeg til Neapel, men jeg maatte der høre Ting, som foranledigede mig at anstille nærmere Undersøgelser; Resultatet deraf vil jeg nu meddele. Ved mit Besøg i de neapolitaniske Fængsler var jeg ledsaget af et Medlem af Turiner-Parlamentet. Min ledsager, med hvem jeg allerede tidligere havde gjort Bekjendtskab, havde fri Afgang paa Grund af sin Embedsstilling; jeg fik paa min Ansøgning et særegent Afgangskort af General Camarmora. Neppe havde jeg forladt Neapel, førend min ledsager blev angreben i Pressen og mistænkt som Reactionær, fordi han havde ført en engelsk Ord igjennem Fængslerne. Jeg kan forsikre, at den agtværdige Herre aldrig har yttret et eneste Ord mod Victor Emmanuel's lovlige Autoritet: og hans Tale i Kammeret bevise, at han endnu mere end vor Statssecretair afflyer Bourbonerne. I den forrige Uge har jeg faaet en Meddelelse, som har overrasket mig saa meget, at jeg ikke vilde troe den, hvis jeg ikke havde faaet den af hiin Herre selv: Hiint Medlem af Turiner-Parlamentet er bleven stævnet for Retten og anklaget for en Conspiration mod Regjeringen, fordi han ved et Besøg i Fængslerne har ledsaget et Medlem af Søster-Parlamentet. Da jeg først hørte derom, forekom Efterretningen mig latterlig: hvorfor skulde, tænkte jeg, denne Mand blive mistænkt formædeltst

en Høflighed mod en Fremmed? Alligevel erfarede jeg meget snart Gaadens Opøsning. Hiint Skræmsel, som den italienske Regjering bestandigt er bange for, Marquisen af Normanby, har ogsaa deri været Skyld. Man spurgte nemlig min Ledfager saaledes: „Er Lord Pennox ikke en Slægtning til Lord Normanby?“ Dette Spørgsmaal blev to Gange gjentaget, og naturligtviis kunde han ikke besvare det. Men jeg kan berolige den frygtfomme Dommer: Familien Normanby er næsten den eneste iblandt vore Pairsfamilier, med hvilken jeg ikke har den Ære at være beslægtet. Dommerens næst følgende Spørgsmaal lød: „Er denne Lord = Lord ikke en Bekjendt af Udgifveren af Bladet „Napoli“, som dengang sad i Fængslet, fordi han var bleven truet med Døden?“ — Jeg tør nu vel spørge Huset, om jeg ikke er berettiget til at anklage Understatssecretairen for, at han har stiftet det engelske Folk, da han ifjor udtalte de Ord: „Forandringen, som i tre Aar er gaaet for sig med det italienske Folk, dets Ophøielse af Slaveriet til Nydelsen af den fuldstændigste Frihed, danner en saadan Modsetning til den tidligere Tilstand, som Solens klare Glands om Middagen til Nattens Mørke.“ Jeg tør vel spørge Huset, om dette, jeg nylig har meddeelt, kan sammenlignes med Solens Glands om Middagen? Understatssecretairen har ifjor haardt tiltalt det agtværdige Medlem for Dundalk (Sir G. Bowyer), fordi det kun var istand til at navngive een Mand, Hr. Bishop, der i sex Maaneeder laae i Fængslet, uden at blive forhørt. Jeg kan give ham nærmere Meddelelser. Jeg stal ikke sige Noget, som jeg ikke har seet med egne Øine og ikke kan indestaae for med mit Æresord.

De gemene Forbryderes Behandling kan jeg paa ingen Maade dable. Men anderledes forholder det sig med de politiske Fanger. Vi saae en Fange, der flydende talte Fransk og besværede sig over, at han allerede i 23 Maaneeder var i sin Celle, uden at være bleven forhørt. Andre Fanger trængte sig omkring os med det Spørgsmaal: „Hvorfor ere vi i Fængslet, hvorfor blive vi ikke forhørte?“ Min Ledfager spurgte Gouverneuren, om hine Folk virkelig endnu ikke vare forhørte, og denne

svarede: „Jeg har for Diebliffet i dette Fængsel 83 Personer, som endnu ikke ere dømte; Halvdelen af dem er ikke en eneste Gang bleven forhørt og veed ikke, hvorfor den er anklaget.“ Maaſtee tænker man, at de have været Folk, som havde kunnet stille sig i Spidsen for en Revolution og ſaaledes blive farlige for Regjeringen? Nei; det var tværtimod for største Delen ganſke elendige, ſvage og ubetydelige Menneſker, mere egnede til at ende deres Dage i et Fattighuus, end til at deeltage i en Revolution. Da vi forlode dette Fængſel, foreslog min Leſfager mig at undertegne en Proteſt. Vi opſatte derpaa en Erklæring af det Indhold, at vi anerkjendte den forekommende Behandling og Lokalernes Reenlighed, men at vi tillige maatte anſee det for meget beklageligt, at mange Fanger endnu ſlet ikke vare forhørte og ikke vare gjorte bekjendte med Grunden til deres Fængſling. Denne Erklæring blev overſendt til Indvrigsminiſteren i Turin. Vi gik derpaa til General Lamarmora og fik af ham Tillæbſe til endnu at beſøge andre Fængſler. Det første, jeg betraadte, hed La Concorchia; deri vare hovedſagelig Gjeldsfanger, men desforuden ogſaa politiffe Fanger, iblandt andre en katholiſk Biſkop og fire eller fem Præſter, ſom man om Natten havde hentet ud af Sengen og fængſlet ſom politiſſi miſtænkelige; de vare indtil den Tid endnu ikke blevne forhørte. Det tredje Fængſel var beſtemt for Fruentimmere; ogſaa iblandt diſſe befandt ſig ſaadanne, ſom paa Grund af politiſſi Sympathier vare blevne fængſlede, ſ. Ex. tre Søſtre, der allerede i 22 Maanedes havde været der og for første Gang et Aar efter deres Fængſling vare blevne forhørte over den Beſtyldning, at have ophængt en bourbonſſi Fane for deres Vindue; En af dem forſikkrede, at det ikke havde været en Fane, men et Sengetæppe, ſom de havde hængt ud af Vinduet, for at det maatte tørres. Diſſe Damer vare indſpærrede midt iblandt Fruentimmere, ſom paa Grund af uſædelig Dpførſel vare blevne opfangne paa Gaden. Dernæſt begav jeg mig til Salerno. Fængſlets Gouverneur var meget høflig, da jeg foreviſte General Lamarmora's Skrivelle, men han ſagde: „Jeg holder det for min Pligt, ſtrag at ſige Dem, at dette Fængſel kun er indrettet for 650 Per-

soner, men at nu 1359 Personer ere i samme; Følgen deraf har været en heftig Typhus, der har bortrevet en Læge og to Opvartere." I den første Celle fandt jeg 8 eller 9 Præster og 14 Rægfolk, som vare mistænkte for politiske Forseelser, samt 10 eller 12 gemene Forbrydere. I det næstfølgende Rum vare 157 Personer, for største Delen endnu ikke dømt; de maatte i dette Rum tilbringe Dag og Nat, paa en kort Tid nær, som de turde tilbringe i fri Luft. I det tredje Rum levede 230 Personer i usigelig Smuds, deriblandt flere Nationalgarbister, som vare bleve fordømt, fordi de havde hørt paa Garibaldi. Deres Næring var næsten ikke til at nyde. Det Fængsel, jeg derpaa besøgte, laae i den usundeste Deel af Neapel. Det er bestemt for 600 Personer, men jeg fandt 1200 der. Det har fem Rum, som ikke ved Døre, men ved Terngittere ere adskilte fra hverandre. I disse fem Rum befandt sig 850 Fanger, i en Tilstand, der minder om Dante's Helvede.

Det sidste Fængsel, som jeg besøgte, var det til Misica. I en lille og ussel Celle med Gulv af Steen og Sengesteder af Jern, uden Bord og Bog, fandt jeg fire Mænd, to og to fængslede med svære Kænter til hinanden. Med Rød og neppe gjenkjendte jeg Grev Christen og Signor Carracciola. Den Første sagde: „De beklager mig; beklager meget mere dem, der vanhellige Frihedens Navn ved en Behandling, som jeg har at taale.“ Den tredje Fange var ligeledes en Mand af Dan-nelse; men den fjerde, med hvem han var sammenlænket, var en dømt Røver og Morder.

Mod et saadant System maa jeg protestere, og for mit Bedkommende er der ikke nogen Forskjel, om slige Mørkets Gjerninger forøbes under en Bourbons Despotismus eller under Victor Emmanuel's Pseudo-Liberalismus. Europa troer, at den nuværende italienske Regjering har hovedsagelig England at takke for sin Eksistens; i Englændernes Navn protesterer jeg derfor mod saadanne barbariske Skændselsgjerninger. Men dette er vistnok ikke det Eneste, som jeg har at dable i Italien. Italiens nuværende Regjering har betydeligt forøget Skatterne; i Neapel ere nogle Skatter nu 10 pCt. høiere end før, og

alligevel mindre indbringende; Statsgjelden er sex Gange større; Personens og Eiendommens Sikkerhed har aftaget. Jeg troer, at, naar Italiens Tilstand vedvarer saaledes, ville de alvorligste europæiske Forvillinger fremkomme deraf.

Mine Bemærkninger ville sandsynligviis gjøre mig upopulær. Men jeg erklærer, at mere Smerte end Uvillie har foranlediget mig dertil; thi jeg nærer endnu stedse de varmeste Ønsker for Italiens Vel. Med Glæde vilde jeg hilse enhver Reform, som er stiftet til atter at forstaffe Europas skjønneste Land en Stilling iblandt Folkene, medens det nu er et Bytte for den stræffeligste Despotismus."

Kirkelige Efterretninger.

England. Noget om den engelske Tolerants. Den 22. April døde den berømte katholske Jurist og Historiegrandfker Turnbull, og de engelske protestantiske Blade ere retfærdige nok til at minde om den intolerante Behandling, han for to Aar siden maatte taale. Han havde af Regjeringen faaet det Hørv, at katalogisere og beskrive de historiske Documenter af det 16de Aarhundrede i Statsarchivet. Alle Lærde vare enige om, at dette Arbeide ikke kunde være bleven betroet til bedre Hænder. Men Turnbull var Katholik (og — endnu værre — Convertit); det var tilstrækkeligt for det Parti, som har sit Midtpunkt i den „evangeliske Alliance“, til at erklære ham for aldeles usiftet til at optage en Fortegnelse over Documenterne af Reformationstiden. Det fordrebe hans Affættelse, og Lord Palmerston var svag nok til at eftergive. Et protestantisk Blad „Spectator“ skriver nu: „Som en indtil Pedanteri ærlig Mand, der ansaa selv den mindste Vebredelse for en Vanære, er Turnbull bukket under for en ubetydelig Sygdom, af hvilken han efter sin Læges Vidnesbyrd vilde have kunnet komme sig, dersom ikke Græmmelse havde undergravet hans Helbred. Sandsynligviis vil han gavne sin Kirke mere ved sin Død end ved et længere Liv. Paa en Maade er han bleven en Martyr for en Forfølgelse, der vel ikke var rettet mod hans Frihed og Liv, men mod hans Subsistens og gode Rygte.“

— Kirkeligt. Den 25. April blev i London i Forstaden Camberwell, en Deel af Staden, som ligger i lang Frastrand fra de øvrige katholiske Kirker, indviet en ny katholisk Kirke til Jesu guddommelige Hjerte. — Den 1. Juni blev et nyt Kloster for Søstrene af Maria's h. Navn indviet af Kardinal Wiseman i Spitalfields (nordøstl. Forstad af London). Klostret, som er forbundet med Skolen, ligger ved en Kirke, som de ærv. Maristfædre allerede eie i denne Deel af Staden. — De franske „smaa Fattigsøstre“, som allerede eie Klostre i London, Bristol, Glasgou og Manchester, have den 26. April aabnet et Kloster i Welburn ved Dundee, midt i en næsten udelukkende protestantisk Provinds af Skotland. Medens de i deres for nogle Maaneder siden aabnede Kloster i Glasgou nu allerede ere istand til at ernære 200 Dlinge af de indsamlede Almisser, ville de i Welburn snart kunne forpleie 50 Dlinge, saavel Protestanter som Katholiker. De syv Søstre tilhøre fem Nationaliteter: en Englænderinde, to Irælænderinder, to fra Frankrig, en fra Belgien og en fra Lydskland. Da Priorinden med sine Søstre for kort siden indtraf i Dundee, saae de sig snart omgivne af fattige Folk af begge Kjøen, som lagde dem deres bestedne Gaver i Haanden, medens de dog tillige med Forbauselse betragtede deres Ordensdragt. En Arbejder, der hørte, at disse vare de „Fattigsøstre“, hau saa meget havde hørt om, vendte hjem, for at overrække dem sin Penny (4 f.). I alle Byens Hoteller lovede man dem paa deres fromme Anmodning, strax at ville gjemme for dem Levningerne af Maden til de Fattige. En riig protestantisk Meubelhandler, hos hvem Søstrene vilde kjøbe, bad dem at udsøge i hans Magazin alle fornødne Sager og at modtage dem som hans første Gave til deres Huus; en riig Katholik stjenkede dem Hest og Vogn, for at transportere de indsamlede Almisser. Skotland har sin „Fattig = Skat“ og sin „officielle Fattig = Forvaltning“, men alligevel berede de skotske Puritaner de „smaa Fattigsøstre“ en i Sandhed kongelig Modtagelse. Saaledes vinder den katholiske Kjærlighed Hjerterne.

Italien. Resultater af Bibelomvendelserne. Ved Constitueringen af det nye „Kongerige Italien“ syntes Tiden for Italiens Protestantisering at være kommen, idetmindste lovede Bibelselskaberne sig Guldbjerge af deres nu af Regjeringen selv understøttede Virksomhed. Selskaberne i London, Berlin, Basel og Genf kappedes med hverandre i Udbelingen af utallige Bibles og Brochurer. Men hvad have de opnaaet? En Correspondent af „Darmstädter protestantische Kirchenzeitung“ reiste selv til Italien for at overthye sig om Tingenes Tilstand, og fandt sig høiligen skuffet. „Italien,“ saaledes skriver han, „er over-

hovedet endnu ikke moden for det „rene Evangelium“, og Revolutionen har paa ingen Maade gavnet og fremmet Bibelselskabernes Bestræbelser. Nigtignok har Venedig en lutherst Kirke, men den giver næsten intet Livstegn fra sig og adskiller sig kjendeligen fra den øvrige Befolkning; i Mailand mangler det ikke paa Protestanter, ja der prædikes næsten dagligen, og alligevel gjør Protestantismen slet intet Fremfærd; Aarsagerne dertil kunne ei angives.“ — „Valdensernes Fremfærd“, hedder det paa et andet Sted, „ere paa ingen Maade saa store, som man saa gjerne vil indbilde Folket, og jeg kunde ikke overbevise mig om, at de stode i særlig Agtelse hos Folket. Valdenserne gjøre mere Støi, end ret er.“ Efter det samme Dienvidne have alle Misionsforsøg i Florents faaet et overmaade jammerligt Udfald, og ligedan gif det i Rom og andetsteds. — „Det er forgjæves,“ saaledes slutter han, „det er skadeligt, at ville evangelisere Italieneren; Ingen er mere mistroisk mod ubesøiet Belæring og Indblanding end Italieneren; derfor give man ham blot Biblen i Haanden.“ —

Spanien. Bibellæserne. Angaaende de Kjendsgjeringer, som ligge til Grund for Domsældelsen af de tre spanske Protestanter (Matamoros, Alhama og Trigo) skriver „Desterr. Volksfreund“: „At de tre Domsældte lode sig af Bibelselskabet betale deres „Conversion“ til Protestantismen med nogle Ducater; at de bleve Protestanter, det er en Sag, som alene angaaer deres egen Samvittighed, og derfor ere de paa ingen Maade blevne straffede, men endnu mindre derfor, fordi de læste den protestantiske Bibel, som mange Journaler ofte fordriftede sig til at fortælle. De hjemfaldt til Loven, fordi de med ulovlig Uforstømmeth bespøttede Landets Religion og Troen, i hvilken de vare fødte, og det Samme vilde i et reent protestantisk Land vederfares hver Katholik, der glemte sig selv i den Grad, effentligen at haane Overbeviisningen af Fleertallet af Landets Underfaatter. Forøvrigt have de dømt Apostater anvendt de uærligste Midler, for at gjøre Profelyter, og af Matamoros' Correspondenter til England, Frankrig og Belgien er det klart, at det ikke blot dreiede sig om religiøse Motiver; man anfaa dem ogsaa for libensfabelige Socialister. Det er muligt, ja endog sandsynligt, at man deri tog feil, men man har vist ikke været i Bildfarelse, dersom man holdt dem for Staten farlige Individuer, der kun misbrugte den nye Tro, de antog, som Paaaskud for andre Bestræbelser. Det er bekjendt, hvorledes Englænderne skjærtagne og forskjæle enhver frafalden Katholik; intet Under, thi enhver enkelt „Convertit“ koster Bibel- og Misionselskaberne en anseelig Sum, og er derfor i Ordets strenge Betydning en kostbar Acquisition. Men det hjalp intet, og de protestantiske spanske

Celebriteter bleve dømt. — „El Reino“, et Madriber Blad, meddeler Notitser over de paa Grund af deres Profelytmageri dømt tre Spaniere. Een af dem, Alhama, er allerede 1847 bleven dømt til Galeerne, for Deeltagelse i et Mord. Alle tre ere notoriske Demokrater. „De ere“ — skriver hiint Blad — „blevne Protestanter, for at kunne leve godt, uden at maatte arbejde. Bibelselskaberne give dem rigelige Penge og underholde deres Familier.“ — Iøvrigt feer ogsaa den protestantiske „Kreuzzeitungs“ Correspondent i en Skrivelse fra Madrid sig nødfaget at tilstaae: „Den udenlandske Presse tager feil, naar den stedse siger, at Matamoros og hans Staldbrodre blive straffede, fordi de ere Protestanter; de ere meget mere sigtede for ulovligt Profelytmageri. Ikke ringe Skyld i Raget til Protestanterne bærer forøvrigt ogsaa den utrolige Uforskamthed, med hvilken Agenterne af den engelske Bibelcorportage undertiden her optræde; man har meddeelt mig paalidelige Facta af de enkelte Colporteurers virkelig ganske utaalelige Hovmod.“

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 14. Juni. — 3. Søndag efter Pintsfe. — Festen for Jesu guddommelige Hjerte. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Aften Kl. 8 høitidelig Andagt til Jesu guddommelige Hjerte.

Søndagen d. 21. Juni. — 4. Søndag efter Pintsfe. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechisation.

Løverdag d. 27. Juni er befalet Virgilie-Fastedag.

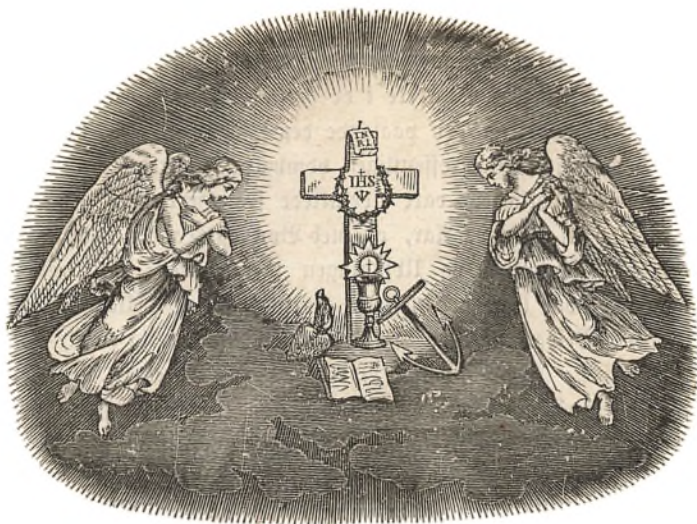
Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Løverdag i Sct. Josephskirenes Huuscapel) og 8^{1/4}; om Torsdagen fjerde h. Messe med Udstilling af det h. Sacramente. Hver Løverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirkevidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Kunstbandler **C. U. Blankesteiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne.

11te Aargang.

Nr. 13.

Søndagen den 28de Juni.

1863.

Indhold: Den katholske Kirkes Stjønbed. — Den hellige Melania. — Armeniernes kirkelige Forhold. — Kirkelige Efterretninger: Berlin. Østerrig. Schweiz. Irland. Nordamerika.

Den katholske Kirkes Stjønbed.

(Forsat.)

Simon. De har fornylig omtalt den offentlige Bod, som var Skik i forbums Tider; hvorledes forholder det sig dermed?

Pr. Det er vistnok Umagen værd at tale udførligt derom; vi kunne drage de nyttigste Lærdomme og vigtigste Slutninger

deraf. Naar vi betragte, hvorledes den katolske Kirke behandlede de bødferdige Syndere i de første Aarhundreder, og hvilke strenge Bødsvøvelser den paalagde dem; naar vi see, hvorledes de Bødferdige ogsaa offentlig hdmlygede sig, stode foran Kirke-døren i Bødsklæder, vare udelukkede fra Herrens Bord samfulde syv, ti, ja tyve Aar, og med Bøn og Taarer maatte dyrt betale Absolutionen og Udsoningen med Kirken: da kunne vi dømme, hvor lidet vi nu have Aarsag til at beklage os over Bødens Besværligheder. Hvor ringe og ubetydelig er ikke Synderens stille og hemmelige Dmlygelse for et eneste Menneske, for en Præst, som ved alle guddommelige og menneskelige Love er forpligtet til den strengeste Tanshed; hvor stor er ikke den Blidhed, som Skriftefaderen beviser Synderen i vor Tid, naar vi sammenligne den med den gamle christelige Kirkes Fremgangsmaade! — Tre svære Vaster var det hovedsageligen, som i de første Aarhundreder bleve straffede med offentlig Kirkebød: 1) Træfald fra Troen, ja selv den blot udvortes, tilsyneladende Fornegtelse af den christelige Religion; og hvor let kunde i hiin skrækkelige Forfølgelsestid ikke een eller anden svag Christen lade sig forføre dertil af Frygt for Piinsler og for Døden! 2) Drab, selv om det kun var skeet af Overilelse eller Uforsigtighed. 3) Ægteskabsbrud og andre grove kjødelige Synder. Om disse sidste skriver Origenes, som levede 200 Aar efter Christus: „Hvor strengt og haardt blive ikke Synderne straffede hos os, i Særdeleshed de, som have besmittet sig med Utugt: de blive udspjødte af de Troendes Samfund, de blive anseete som For-tabte og Fordømte, og man græder over dem som om de vare døde for Gud.“

Simon. Men hvorfor var det just disse Synder, der maatte afbødes offentlig?

Pr. Fordi disse fremfor alle andre stride imod Troen og imod Christendommens Aand og Hellighed. Ved Troens Fornegtelse bliver den christelige Religion bestæmmet; Drab strider imod den Christnes sande Aand, som er en Kjærlighedens og Sagtomodighedens Aand; Utugt vanærer Christi Bekjenders ophøiede Værdighed og Hellighed og ødelægger i ham den Helligaands

levende Tempel. Apostelens Ord (Eph. 5, 3--6) vare endnu dybt indprægede i de Christnes Hjertes: „Ureenhed skal ikke engang nævnes blandt eder (det blotte Navn skal ikke engang være fjendt blandt eder); thi saaledes sømmer det sig for Hellige.“ Disse tre Laster maatte ogsaa meest ned sætte de Christne i Troesfjendernes Dine. Frasalbet fra Troen gjorde dem latterlige i de Bantroes Dine, Drab forhadte og Utugt flette og foragtelige. — Jeg har forøvrigt her kun talt om Christenhedens ældste Tider; thi senere bleve ogsaa andre svære Synder, saasom Meeneed, Tyveri, Bedrageri, Førfalskning af Breve og Segl o. desl., straffede med offentlig Bod.

Simon. Men hvori bestod egentlig denne Bod?

Pr. Det skal jeg nu nærmere forklare. De, som vare underkastede den offentlige Bod, vare inddeelte i fire Classer, som Enhver maatte gennemgaae, førend han atter blev udsønet med Kirken og der blev tilstedet ham Afgang til den hellige Communion. Den første Klasse heed: de Grædende. Saa snart en Synder havde gjort sig skyldig i en af de nævnte Forbrydelser, turde han ikke mere vove at vise sig ved de Christnes fælles Gudstjeneste. Ligesom et raadtent Lem var han skilt fra Legemet og udeluftet fra Kirken. Naar nu saadanne Ulykkelige kom til Erkjendelse af deres Feil og atter vilde udsøne sig med de Christnes Samfund, hvilket de ved deres Feiltrin havde beskaemet og givet Forargelse, da maatte de en Tid lang staa udenfor Kirkeporten i grove Klæder og med Afste paa Hovedet, kaste sig med Taarer ned for de Troendes Fødder, som gif til Gudstjenesten, og bede dem om Forlædelse for den givne Forargelse og bønfulde om den Naade, at blive antagne til offentlig Bod. Dette varede som oftest flere Aar, og i den strengeste Kulde og det meest raae Veirligt havde de intet andet Ly under hele Gudstjenesten, der ofte varede flere Timer, end Forhallen, som især til dette Niemed var bygget ved Kirkerne, saaledes som man endnu finder det ved de gamle Kirker. Undertiden var dem selv dette Opholdssted forbudt, og de maatte da staa under aaben Himmel. Havde de nu efter deres Brødes Svarhed eller efter den Bodsiver, der besjælede dem, tilbragt her en

fortere eller længere Tid, blev der endelig tilstedet dem Afgang til Kirken, og de kom nu i de Bodfærdiges anden Klasse. Denne anden Klasse blev kaldt: de Hørende; de turde nok komme i Kirken, men maatte dog blive staaende i Nærheden af Døren, hvor ogsaa de tilstedeværende Hebninger, Tøder, Kjøttere og de, som stode i Begreb med at undervises i Christendommens første Grundsætninger, opholdt sig. Heller ikke turde derfor blive længere i Kirken end den første (Forberedelses-) Deel af Messen varede, nemlig indtil efter Evangeliet og Prædiken; da bleve de ligesom de Van- og Brangtroende bortvist fra Kirken af Dia-konen. Dette var i Sandhed en dyb Fornedrelse og stor Beskæmmelse for dem, at de skulde bivaane Prædiken blandt de Vantro og blandt Begynderne, hvilket skulde betyde saa meget som: at de paany skulde begynde at lære den christelige Lære og Religionens Begyndelsesgrunde, efter som de jo, efter deres Levnet at dømmes, havde glemt den christne Lære, eller aldrig ret kjendt den. Derfor bleve de ei heller i denne anden Klasse betragtede som egentlige Bodfærdige; aldrig paalagde Biskoppen dem Hænderne, som det skete med de andre Bodfærdige, der blev ikke bedet for dem under den offentlige Gudstjeneste, ei heller blev dem foreskrevet visse, bestemte Bodssøvelser, undtagen dem, som de selv frivilligen og af egen Iver paalagde sig: man holdt dem endnu ikke værdige til at kaldes Bodfærdige, de skulde først blive Christne, førend de kunde blive i Sandhed christne Bodfærdige.

Den tredje Klasse, i hvilken de Bodfærdige bleve optagne alt efter den udviste Iver eller Brødens Svarhed, kaldtes: de Liggende eller Knælende. De behøvede ikke mere at op-holde sig ved Døren, men turde komme ind til Kirkens Midte og tage Plads iblandt dem, der snart skulde modtage den hellige Daab; men de maatte ogsaa ligesom disse forlade Kirken førend Offertoret begyndte. Men førend de fjernede sig, bleve mange og lange Bønner udtalte over dem af Biskoppen, Præsterne og det hele Folk, under hvilke de maatte bøje deres Ansigt til Jorden og knæle i den ymmygste Stilling, hvorfra da ogsaa Benaævnelser „Liggende“ eller „Knælende“. Tillige bleve de strenge Bodssøvelser paalagte dem, saasom Faste, Vaagen, Almisse,

Bøn, Læsning og Betragtning af den h. Skrift, Bodsflæder, Afholdenhed fra alle verdslige Forretninger, Festmaaltider, Bæde, Bryllupper, med eet Ord, der blev dem forekrevet et tilbage-truffent Liv i Spægelse og Selvfornegtelse. De turde i denne Bodsstid hverken gifte sig, gjøre Krigstjeneste eller føre Vaaben (hvilket dengang var særdeles hæderligt); de maatte ivrigen og nøiagtigen være tilstede ved alle Andagtsøvelser og Gudstjenerster, den egentlige Messe fra Dffertoriet af indtil Enden undtagen. Dette nøisommelige Liv varede atter et betydeligt Tidsrum, i Almindelighed flere Aar. Men iblandt alle disse haarde og strenge Bodsøvelser var dem vist Intet smerteligere, end at see sig i saa lang en Tid ubelukkede fra Herrens Bord, ja endogfaa fra den h. Messe.

Endelig naaede de til den fjerde Klasse, som kaldtes: de Staaende. De, som hørte til denne Klasse, stode adskilte fra det øvrige Folk, nær ved Choret, men turde dog bivaane hele den h. Messe, ligesom de øvrige Troende; kun var det dem endnu ikke tilladt at gaae med til Dfferet og til den h. Communion, indtil de havde fuldendt den forekrevne Tid, eller indtil Biskoppen af særegne Grunde skjenkede dem Resten af deres Bod, for saaledes noget tidligere atter at forene dem fuldstændigen med Kirken.

Simon. Og paa hvilken Maade skete da denne Gjenforening og Udsoning af de offentlige Bodsferdige med Kirken?

Fr. Derfom. Nogen af disse Bodsferdige blev farlig syg i selve Bodsstiden, saa blev for Sikkerheds Skyld Absolutionen meddeelt ham af en Præst i Biskoppens Navn; gjenvandt han imidlertid sin Sundhed, maatte han alligevel udholde den Tid, der var bleven til overs. De Bodsferdiges offentlige og høitidelige Udsoning skete i den romeriske Kirke paa Skærtorsdagen, i mange Lande paa Langfredagen eller Paaskeførdagen. Derfra kom den Skik, som endnu varede indtil de nyere Tider, at aabne Fængslerne paa Skærtorsdage og skjenke alle dem Friheden, som ikke havde gjort sig skyldige i store Forbrydelser. Paa denne Dag holdtes i gamle Tider tre Høimesser. Den første holdtes til de Bodsferdiges Udsoning, den anden til den h. Dlies og Chri-

sams Indvielse, den tredie til Erindring om det hh. Alterens Sacramentes Indstiftelse. Disse tre hh. Messer bleve senere trukne sammen til en eneste, og derfor blive endnu stedse ved Offeret paa Skærtorsdagen Psalmistens Ord sungne, som faa passende betegne de allerede udsønde Bodfærdiges Sidelag: „Herrens Haand har beviist sin Magt, Herrens Haand har ophøiet mig; jeg skal ikke døe, men leve og forkynde Herrens Gjerninger.“ (Ps. 117, 16. 17.) Under den første af de tre Messer knælede Biskoppen for Alteret efter Evangeliet, besteg derpaa Prædikestolen og holdt en Tale til Geistligheden, til Folket og til de Bodfærdige. Opfordrede af Biskoppen, opløste disse Sidelag den høire Haand og svore, at de i Virkelighed havde meent det alvorligt med deres Bod, og at de i Fremtiden vilde vise sig som Forbedrede. Biskoppen formanede dem til Standhaftighed i det Gode, vendte tilbage til Alteret og fastede sig paa Ansigtet; det samme gjorde alle de Tilstedeværende. Han læste de syv Bodspalmer, og derpaa reiste han sig for at meddele Absolutionen til de Bodfærdige, som endnu bestandig laae paa deres Ansigt.

Men nu skal jeg ogsaa sige eder, naar og hvorledes den offentlige Kirkebod for de enkelte Syndere tog sin Begyndelse. Paa den første Dag i den hellige Fastetid, paa Askeonsdagen, maatte hele Diøcefets Sognepræster føre hine Syndere fra deres Sogne, som skulde gjøre offentlig Bod, til Biskoppens Kirke, og paalægge dem den Bod, der ved Kirkens Love allerede var bestemt for de begangne offentlige Synder. De Bodfærdige ventede udenfor Kirkedøren, iførte Bodsklæder, med blottet Hoved og blottede Fødder, i Ydmyghed og Tausked, indtil Biskoppen med Geistligheden afhentede dem fra Døren og indførte dem i Kirken. Nu faldt alle Tilstedeværende paa Knæ, for at læse de syv Bodspalmer over disse Syndere; dernæst reiste Biskoppen sig, bestænkede de nye Bodfærdige med Bievand, strøede Afte paa deres Hoveder, formanede dem i en alvorlig Tale til ivrig Bodssøvelse, og førte dem da atter udenfor Kirken med de Ord: „I maae nu for eders Synders Skyld udvises af Kirken, ligesom engang Adam blev udviist af Paradiiset formedelst sin

Ulydighed." Hvilket rørende Syn maa det ikke have været, naar Biskoppen, grædende som en kjærlig Fader, tilligemed Geistligheden førte disse Syndere i Bodsklæder, med Afte paa Sovedet, med blottede Fødder og med Taarer i Øinene, udenfor Kirken, medens Choret sang de Ord: „Du skal æde dit Brød i dit Ansigtis Svøb" (1. Mos. 3, 19.), for desto mere levende at tilbagefalde Erindringen om Adams Udviisning fra Paradiset.

Thom. Men maatte ogsaa Folk af Rang og Værdighed underkaste sig saadanne fornæbrende Straffe, eller blev kun Folk af de lavere Classer holdte dertil?

Pr. Her gjaldt hverken verdslig Rang eller Stand. Da Keiser Theodosius havde anrettet et Blodbad i Thessalonich, og senere vilde træde ind i Kirken i Mailand, viste den h. Biskop Ambrosius ham tilbage, og da hiin til sin Undskyldning sagde, at David ogsaa havde syndet, svarede den ærværdige Overhyrde: „Har Du efterfulgt David i Synden, saa efterfølg ham ogsaa i Bøden." Saaledes maatte ogsaa Keiser Ludvig, Kong Edgard af England o. fl. A. gjøre offentlig Bød. Om en adelig romersk Matrone skriver den h. Hieronymus, at hun havde gjort offentlig Bød, og det fordi hun havde ægtet en Anden, medens hendes første Mand, der havde gjort sig skyldig i Egteskabsbrud, endnu levede. Kun Præster og Diaconer bleve ikke underkastede den offentlige Bød, men dersom de havde gjort sig skyldige i en Brøde, der fortjente offentlig Bodsstraf, bleve de uden videre affatte, udstødte af Præsternes Række og henviste i et Kloster, for at gjøre hemmelig, men streng Bød. Aldrig kunde de igjen indsættes i deres tidligere Værdighed, ei heller kunde Rogen faae de geistlige Vælsker, som i den læge Stand havde været underkastet offentlig Bød. Man troede, at en saadan Skamplet vancerede for meget Alterets ophøjede Værdighed.

Simon. Maatte man da ogsaa gjøre offentlig Bød for hemmelige Synder?

Pr. I de første Tider ikke; undtagelsesviis kan det være skeet for visse Synder, imidlertid underkastede dog mange Christne sig den offentlige Bød af egen Iver, uden at være forpligtede dertil af Kirkens Love, eller opfordrede dertil af Biskoppen.

Simon. Men hvilke Bodsøvelser bleve dem paalagte, som ikke havde syndet offentlig?

Pr. Heri maatte Skriftefædrene rette sig efter de gamle Bodslove, som vare samlede fra de forskjellige Kirkeforsamlinger og Kirkefædrenes Skrifter. I disse Love er det nu ingenlunde blot nogle korte Bønner, en lille Almisse, et ringe Afbræk i Mad og Drikke, eller flige smaae Bodsøvelser, som foreskrives, men tværtimod overordentlig besværlige og meget haarde Bodsøvelser. Saaledes blev f. Ex. for en faldt Gub paalagt en fyrgethyve Dages Faste paa Vand og Brød og desuden endnu syv Aars bestandig blot indvortes Bod; den samme Bod gjaldt ogsaa for den, der havde forledet en Anden til Meeneed. Hvo som havde bandet, skulde første Gang faste syv Dage paa Vand og Brød, og fjorten Dage, dersom han faldt tilbage; hvo som havde vanhelliget Søn- eller Festsdage ved forbudent Arbejde, maatte faste tre Dage paa Vand og Brød, og ti Dage, dersom han havde snakket under Gudstjenesten; hvo som forbandede sine Forældre, maatte gjøre denne Bod i fyrgethyve Dage, og syv Aar, dersom han slog dem; hvo som stædede sine Medmenneskers gode Rhygte i mindre vigtige Sager, maatte holde denne Faste efter Omstændigheder fra tre til syv Dage. Smaae Tyverier, som vare begaaede een til to Gange, bleve straffede med eet Aars Bod, foruden fuld Erstatning; for een Gang at have gjort sig skyldig i Drukkenskab var fjorten Dages Faste bestemt, osv. — Denne Strengthed i Bodsøvelserne varede indtil det tolvte Aarhundrede, da endelig Kirken formedelst de Christnes Lunkenhed saae sig nødsaget til at gjøre Afkald paa endnu at haandhæve disse Love, og til at overlade Bestemmelsen af Bodens Tid og Maade til de enkelte Skriftefædres Skjøn og Indsigt. Dog ønsker Kirken endnu bestandig, og har tydelig udtalt det paa Kirkeforsamlingen i Trident, at alle Præster skulde holde disse gamle Love i Hæd og for Die, for at de ikke ved altfor lette Bodsøvelser skulde lade Synderne indslumre og den sande Bodsaaend ganske uddøe blandt de Christne.

Simon. Naar bleve da de offentlige Bodsøvelser afstavede?

Pr. Dette Spørgsmaal fører mig til en anden Gjenstand, som jeg hellere forbeholder mig til vor næste Samtale, da der dog ikke vilde være Tid nok til fuldstændig at behandle dette Emne idag. Jeg mener nemlig Afladen. Opfætter derfor dette eders Spørgsmaal til næste Aften, og det skal da være det første, som jeg vil besvare eder.

(Fortsættes.)

Den hellige Melania.

Samtidsdig med den h. Augustin levede i Rom en høitstaaende Dame ved Navn Melania. Hun var Christen; men fordi hun var riig, ung og smuk, saa gif det hende, som saa mange Andre af hendes Kjønn: hun lod sig stufte af de jordiske Gøders bebrageriske Glands og Trølleri, og var besnæret i Forsængelighedens, Koketteriets, Modesygens og Levlystens Garn. En ung Mand, der var beslægtet med hende, og endnu ikke var Christen, reiste for længere Tid fra Rom til Mailand. Volusian var hans Navn. I Mailand lærte han at kende den h. Augustin. Denne gjorde sig al mulig Umage for at overbevise ham om Hedendommens Daarskab og omvende ham til Christendommen. Men fordi hver Omvendelse ei er et Menneskes Sag, men alene Naadens Triumph, saa var selv den lærde, af guddommelig Kjærlighed opfyldte hellige Augustin ikke i Stand til at bevæge Volusian's Hjerter til Troen. En Dag, medens Volusian endnu var fraværende fra Rom, anstillede Melania en Betragtning over Himmelen, og denne Gjenstand, i Troens Lys nsiere overveiet, havde pludseligen grebet hendes ædle Hjerter saa mægtigt, at hun soleklart erkjendte, at alt det Forgængelige paa Jorden er for Intet at regne i Sammenligningen med Himmelen. Hun erkjendte klart, at det er vor første og vigtigste Livsopgave, at opnaae Himmeriget, at intet Offer

var for stort, for at opnaae en evigt varende, uendelig Lykke. Som Følge af denne Betragtning skiftede Melania vel ikke sin Stand, thi hun var gift; men i hendes Sindelag, i hendes Livsmaade foregik der en stor Forandring. Hun gav Afkald paa alle sandfelige Fornøielser, paa al Forfængelighed og udvortes Pragt, hun indviede sig ganske til Kjærlighedens Tjeneste imod sin Næste, til Dydens Dvæls, til Bodens Gjæringer, og saa skete det, at ikke blot hendes tidligere Livsforholds Glæds forsvandt, men at ogsaa hendes Ydre ikke mere var saa blomstrende, som tidligere, eftersom hun forsættligen afholdt sig fra at pynte sig og med Flid bortfjernede alt det, hvorved hun tidligere gjerne søgte at forhøje sin naturlige Skikkelses Ynde og at gjøre den bemærkelig og tiltrækkende. Efter længere Tids Forløb vendte Volusian tilbage til Rom og tøvede ikke med at besøge Melania. Men af hvilken Forbauselse blev han ikke greben, da han fandt hendes Bolig, hendes Paaklædning og hendes Skikkelse saa aldeles forandret! „Alt, Melania!“ udbroød han, „hvad er det? hvor er Glædsen af dit Huus? hvor er din Skjønhed? hvem er det, som har vanstabt dig saaledes?“ — Melania svarede: „Det har Himmelen gjort, det har Himmelen gjort.“ Og nu tog hun, opflammet af Kjærlighed, Ordet og fortalte ham, hvorledes Erindringer om det evige Liv, Betragtningen af Himmels Herlighed og Skjønhed havde oplyst hendes Forstand og forandret hendes Hjertes Tilbøieligheder og Vandel, hvor langt lykkeligere hun var bleven siden denne alvorlige Betragtning, hvorledes hun nu nød en Sjælefred, som hun aldrig før havde kjendt til, hvorledes hun ved et Blik paa Livet hiinsides Graven havde havet sig ud over Alt, hvad der tidligere havde fængslet hendes Tilbøieligheder, hvorledes alt det Jordiske og Forføngelige nu forekom hende saa ringe og ubetydeligt i Sammenligning med det Himmele og Evige. Disse Hjertets glødende Udgydelser, hendes levende Exempel, Skilbringeren af den Lykke, hun nu nød i Herrens Tjeneste, i Haabet om evig Løn, grebe Volusians Sjæl saa mægtigen, at han ufortøvet besluttede at forsfage Hedendommen og at indvie sig som Christen ligeledes til Gud og Dyden. —

Saaledes var en eneste Betragtning over Himmelen's Skjønhed og Salighed mægtig nok til at bevirke, hvad selv en hellig Augustin's begejstrede Ord ei formaade. — O ja! det er en almindelig Erfaring, at Mennesket kun da er i Stand til at hæve sig ud over det Jordiske, ja selv at foragte det, naar han ofte i sine Tanker svinger sig op til Himmelen.

Armenierne's kirkelige Forhold.

Mtgr. Michael V., Generalvikar hos den armenste Patriark af Cilicien og armenst Erkebiskop af Jerusalem, opholdt sig for nogen Tid siden i Paris, for at indsamle Kjærlighedsgaver til sine Troesbrødre. Ved denne Leilighed bringer le Monde følgende Efterretninger om Armenierne's kirkelige Forhold: „Som bekjendt blev den armenste Nation kaldet til Evangeliet's Lys i Begyndelsen af det 4. Aarhundrede. Den hl. Gregorius Illuminator, som havde den største Deel i deres Conversion, kom med Kong Tiridates til Rom og modtog af Pave Sylvester I. Titel af Patriark. Saaledes blev han uafhængig af de orientalske Patriarkers Jurisdiction. Efter flere Omstiftelser blev Patriarkatsædet fastsat i Cilicien, hvor det vedligeholdte sig indtil Midten af det 18. Aarhundrede. I det 6. og 7de Aarhundrede falde Armenierne i Eutyches' Branglærdomme og have siden den Tid været skilte fra Kirken. I Aaret 1740 fattede Erkebiskoppen af Aleppo, Mtgr. Abraham Arzivian (som i det armenste Sprog betyder „Drn“), en lærd og ædelmodig Mand, den Plan at tilbageføre Armenierne til den katolske Eenhed. Han havde den Lykke at omvende en stor Deel af Nationen. Denne nye Menighed maatte have et Overhoved; man fastede sine Dine paa Mtgr. Arzivian selv, og fornøede i hans Person Armeniens Patriarkat. Pave Benedict XIV. gav ham det erkebiskoppelige Pallium. Til Tegn paa sin Vedhængenhed ved den apost. Stol søiede han Navnet Petrus til sit Navn Abraham, en Skik, som alle hans Efterfølgere have iagttaget. Han havde i Begyndelsen den Hensigt, at opslaae sit Sæde i Constantinopel, men den muselmanste Fanatisme tvang ham til at tage sin Tilflugt til Libanon's Bjerge. De katolske armenste Patriarker have siden den Tid ikke forladt dette Tilflugtssted. Senere skilte

den hl. Fader Constantinopel med Omegn fra det armeniske Patriarkat, og dette danner nu et eget, uafhængigt Patriarkat.

Lader os nu betragte Armeniernes nuværende Tilstand. Det Ciliciske Patriarkats Jurisdiction strækker sig over alle Armeniere, som boe i følgende Provindser: Ægypten, Palæstina, Syrien, Cypern, Cilicien, Cappadocien, Lille-Armenien, Kurdistan og Mesopotamien. Deres hele Antal skal udgjøre een Million, af hvilke over fyrgetyv tusinde allerede ere vendte tilbage til den kath. Kirke. De schismatiske Armeniere have 12 Biskopper, som boe i Aleppo, Diarbekir, Alexandrien, Ny-Cæsarea, Cæsarea, Jerusalem o. s. v. For den katolske Missions Bestræbelse er det store Landstrøg inddeelt i 32 Districter; 15 af disse ere af ældre Oprindelse, 5 fra nyere Tid, og 12 datere først fra 1849. Man bør ikke forbigaae, at den katolske armeniske Clerus i denne Egn væsentligen er en ecclesia militans (stridende Kirke); thi det gjælder om at føre saa mange ved Hæresie forførte Sjæle tilbage. Disse Bestræbelse ere i Særdeleshed i den sidste Tid bleve kronede med heldigt Udfald. Aaret 1849 har været Begyndelsepunktet til en ny Æra. Over sexten tusinde Conversioner have belønnet Missionærernes Umage. I Cæsarea i Særdeleshed have i Løbet af to Aar af 20,000 schismatiske Armeniere fem tusinde antaget den katolske Tro, og Alt tyder paa, at denne Bevægelse ikke vil standse. Et Brev af P. Emmanuel, en armenisk Missionær, af 4. Februar d. A., melder at Conversionerne i Cæsarea dagligen forøge sig, og at han ikke tvivler paa, at de katolske Armeniernes Antal i denne Stad snart vil beløbe sig til ti Tusinde.

Den katolske Kirkes Udbredelse blandt Armenierne er i Sandhed glædelig, men den kræver ogsaa Offre fra vor Side. Aabenbart have de tre Biskopper, de fire og tyve Præster og de fire „Søstre af den ubesmittede Undfangelse“, som opoffre sig i Missionen for den katolske Læres Udbredelse og for Børnenes Opdragelse, Krav paa, at man drager Omsorg for deres Underhold. Nonnerne have ikke engang et Kloster. Derfor blive ogsaa Armenicvinderne, som ønske at trække sig tilbage fra Verden, nødsagebe til at slutte sig til en fremmed Nitus (den græske, maronitiske, syriske o. s. v.). Man kan ikke regne paa nogen materiel Understøttelse fra Convertiternes Side; thi, som det var i Begyndelsen af den christne Tidsregning, saaledes er det ogsaa for Tiden fortrinnsviis de Fattige, som med største Over trænge sig tilbage til den sande Kirke. De armeniske Missioners Skoler tælle for Tiden 510 Dreng og 255 Piger; netop i disse Skoler ligger en kostbar Spire til Østerlandets Gjenfødselse, hvor, som bekjendt, den sandfælige Natur er saa fremherskende, og fra tidlig af har en Tøile nødvendig. For hele det katolske Patriarkat i Cilicien gives der kun et eneste

Seminar (høiere Lærestanstalt) paa Libanon. Grundet for 55 Aar siden for tolv Elever, tæller det nu i det Mindste 30, som leve meget fattigt. Missionens tiltagende Fornødenheder fræve, at deres Antal bringes til 60. Dette Seminar gjelder i Østerlandet som et Mønster; fra dette ere allerede mange fortjenstfulde Missionærer, hellige Biskopper og berømte Patriarker fremgaaede. Forstanderen er en Biskop; Rectoren og Professorene ere Præster, som alle, tilligemed Biskoppen, selv have nydt deres Opdragelse i Seminariet. Foruden det armeniske, tyrkiske og arabiske Sprog, undervises ogsaa i det latinske, italienske og franske. Filosofi, Theologi og Jurisprudens ere ogsaa Gjenstand for Underviisning. Msgr. Valerga, latinsk Patriark i Jerusalem og apostolisk Delegat i Syrien, besøgte engang ganske uventet dette Seminar. Hans Dom om det løb saaledes: „der gives intet lignende i hele Østerlandet; det er fattigt, men godt organiseret og bliver viselig styret. Hvor lykkelig vilde jeg ikke være, dersom jeg selv kunde faae et saadant Seminar før min Død!“ Man behøver ikke at tilføje noget til denne Roes. — Vi ville kun endnu nævne Antonianer=Munkene. Denne Orden, stiftet i Midten af det 18. Aarhundrede af Msgr. Abraham Arzavian, udmærker sig i Prædikeembedet, i Missionsarbejderne, og i lærde Studier. To Patriarker af Cilicien ere fremgaaede af denne Orden.

Saaledes forberedes da lykkeligere Dage for de i saa lang Tid haardt prøvede kristelige Menigheder. Den nuværende Patriark, besjælet af en hellig Over, arbejder af alle Kræfter hen paa at hidføre Tidspunktet for Armeniernes fuldstændige Gjenforening med Kirken. Pave Gregor XVI. hilsede hans Valg med næsten prophetiske Ord, som gavede Haab om hele den armeniske Nations Conversion. I Aaret 1849 stillede Patriarken paa en høitidelig Maade sin Mission under den ubesmitte Gudsmoders Varetægt. Denne mægtige Beskyttelse har allerede vist sin Kraft; den aabner uden Tvivl en endnu skjønnere Fremtid for vore Brødre. For Diebliffet ere de katolske Armeniernes Fornødenheder store. Man har været nødsaget til at sælge de hellige Kar og saaledes plyndre Herrens Alter. Patriarken udstrækker sin Haand for at modtage den lille Skjærv, som skal befordre den katolske Troes Udbredelse. Gid dog Vesterlandet ikke vilde lade denne Veilighed gaae ubenyttet forbi til at befordre den guddommelige Naades Udgydelse og til at gjøre sig meddeeltig i Apostolatets Fortjenester!“

Airkelige Efterretninger.

Berlin. Foruden de her allerede bestaaende 7 Conferentser af St. Vincentsforeningen have vi nu faaet den ottende til. I Greifswalde og Cöslin have ligeledes Conferentser dannet sig. — Vore „graae Søstre“ (til Sygepleie i Husene) — skriver „Märk. Kirchenbl.“ — have allerede faa meget Arbeide, at de have begjæret Tilvæxt fra Møderhuset. Neppe vare de her ankomne, førend de uophørlig beskæftigede sig med Nattevaagen og Sygeleie. Derhos ere de fulde af Taknemmelighed for den Forekommenhed, hvormed man overalt i Berlin møder dem, for den Agtelse for deres Stand, hvormed man stedse behandler dem, og især for de talrige Beviser paa en særdeles Deeltagelse, hvormed man ønsker at gjøre dem deres hl. Stand stjern og behagelig. Endnu i de sidste Dage spurgte en fornem Dame Søstrene, om de trængte til Noget, og disse svarede, at de vare tilfredse. Da hun fremdeles spurgte, om de endnu manglede Noget for deres Huusholdning, kunde de ikke negte det. Allerede Dagen efter kom der Tjenestekarle med fulde Kurve og bragte store Ladninger for Huus og Kjøkken. Og da disse bleve spurgte om, hvorfra de vare komne, saa svarede de: „fra Banquier Herr Mendelssohn, en Israelit!“ Gud lønne ham derfor!

Østerrig. Den 300aarige Jubelfest til Grindring om det sidste almindelige Concilium i Trident (1545 til 1563) feires nu i Trident fra den 20. til den 29. Juni paa en meget høitidelig Maade, som vi i næste Nummer agte at meddele vore Læsere. — I Wien har Hertuginde af Grammont, den franske Gesandts Gemalinde, paa den høih. Pintesfest aflagt den katholske Troesbekjendelse i den pavelige Nuntius Msgr. de Luca's Capel. Hertuginde er en Englænderinde af Fødsel og hørte til den anglikanske Confession. Herrens Naade har oplyst hendes Sjæl, medens hendes Bøyn bleve forberedte til den første h. Communion af P. Joseph Kinkowström af Jesu Selskab.

Schweiz. En Gudsdom. „Emmenthaler=Blatt“ stadfæster en af „Berners=Voten“ meddeelt Efterretning om, at ryggesløst Menneske, der roste sig af at kunne bande stærkest, pludseligen mistede Mælet, medens han gav Prøver derpaa. Denne Kjendsgjerning hendtes ifølge det forstnævnte Schweitzerblad i et Bærtshuus i Dürngraben. Den Ulykkelige hedder Johannes Ritter og var bekjendt som et forvovent Menneske og som en fræk Gudsbespotter. Gjentagne Gange var han bleven

abbaret af sine Kammerater, indtil den guddommelige Straf endelig rammede ham ved at berøve ham Mælet.

Ved Discussionen i det store Raad i Genf viste det sig for kort Tid siden, at Katholikernes Antal i Cantonen Genf er større end Protestanternes. I Staden Genf have Protestanterne vel endnu en ubetydelig Overvægt; men den Ære, at kunne kaldes „det protestantiske Rom“, er allerede for længe siden gaaet tabt.

Irland. Den anglikanske Kirke. En nylig udkommen officiel Statistisk over den anglikanske Kirke i Irland gjør — som man skriver fra London til Journalen „Monde“ — almindelig stor Opsigt. Man er forbittret over den Uretfærdighed, at den forbums Kirke-Formue af en heel katholsk Nation misbruges til Gunst for de anglikanske Prædikanter; thi de fleste af disse have slet ingen eller kun nogle enkelte Faar at vaage over. Saaledes finder man f. Ex. i hiin Statistisk, at et heelt Dioces, det af Kilsnora, kun tæller 251 Protestanter; den anglikanske Befolkning af Dioceset Kilmadnagh beløber sig til 434 Personer. Der gives 155 „anglikanske Sogne“ med en Indkomst af 300,000 Fr., hvor der ikke findes en eneste Anglikaner; 173 „anglikanske Sogne“ med en Indtægt af 475,600 Fr., og ethvert af dem har mindre end ti Protestanter; 406 „Sogne“, hvis Indkomst er 1,350,000 Fr., medens der kun findes en Snees Protestanter i hvert af disse Sogne; 957 „Sogne“, af hvilke ethvert tæller mindre end 50 Protestanter, med Revenuer af 4,250,000 Fr. Den anglikanske Kirkes Totalindtægt af det ranede katholske Kirkegods udgjør i det katholske Irland 14,510,350 Fr., siger og skriver: over 14½ Million Frks. (= 5 Million Rdr.), uden at medregne Revenuerne for Universitetet i Dublin, for de saatalde Diocesanstoler og de saak. tre „Dronningens Collegier“.

Nordamerika. Conversioner. I Philadelphia meddeelte den høiarv. Biskop den 10. Mai i to Kirker Confirmationens h. Sacramente til 415 Personer, iblandt hvilke 25 vare Convertiter. Nogle Uger før havde Høisamme i St. Josephs-Kirke confirmeret 200 Personer og iblandt disse fandtes der over tyve Convertiteter. I Baltimore confirmerede den høiarv. Erkebiskop den 26. April 133 Personer; 25 af dem vare vogne Convertiter. --- Iblandt de i den sidste Tid afholdte Folke-Missioner fortjener en Mission at omtales, som fandt Sted i en Jesuiter-Kirke i St. Louis. Den blev afholdt af saadanne Fædre af Jesu Selstab, som allerede i længere Tid havde været Sjælesørgere ved hiin Kirke, og saaledes manglede Nyhedens Tiltrækningskraft, saameget mere, da der i hvert Aar

i St. Louis som i hver anden større By afholdes flere Folke-Missioner. Alligevel gjorde den et saa stærkt Indtryk, at fjorten Skriftefædre næsten i samfulde 14 Dage hørte Skriftemaal hver Dag fra Kl. 5 om Morgenen til Kl. 11 om Aftenen, og at 37 Personer vendte tilbage til den kath. Tro, skjøndt det formødelst den store Mængde af Katholiker var meget vanskeligt for Ikke-Katholiker, at kunne deeltage i Missionen. Saa Maanedet tidligere vare 38 Personer blevene katholske i samme St. Louis ved en Mission, som P. Weninger gav i den tydske St. Josephs-Kirke, der ligeledes bestyres af Jesuiterne.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen den 28de Juni, Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{2}$.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 28. Juni. — 5. Søndag efter Pintsfe. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Fredagen d. 1. Juli, ligesom Fredagen d. 5. Juni (see Nr. 11).

Søndagen d. 5. Juli. — 6. Søndag efter Pintsfe. — Maria's Besøgelse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Festandagt.

Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Loverdag i Sct. Josephsbrørens Huuscappel) 7 og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1 samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Kunsthandler **C. H. Blankensteiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Erler's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 14.

Søndagen den 12te Juli.

1863.

Indhold: En Skolesag. — General-Forsamlingen af de katolske Foreninger i Belgien. — Tænk mig ikke om Religion. — Kirkelige Efterretninger: England. — Bekjendtgjørelse.

En Skolesag.

Under denne Rubrik offentliggjorde vi i Nr. 16 af Skand. Kirketidende f. A. en og velvilligen tilstillet Afskrift af en Skrivelse, som Commissionen for de herværende katolske Skoler under 31. Juli 1862 havde indgivet til Cultusministeriet; vi haabede dengang, ret snart at kunne meddele vore Læsere Ministeriets Svar og Resolution. Men vort Haab blev deelsviis

skuffet; thi først nu er det blevet os muligt, at give vore Læsere nærmere Oplysning om Sagens Fremgang. Efter i 9 samfulde Maaneder forgjæves at have ventet paa Ministeriets Svar og Resolution, fornøiede Commissionen under 5. Mai d. A. sit Andragende ved at indgive følgende Skrivelse:

Til det høie Cultusministerium!

Under 31. Juli 1862 indgav undertegnede Commission for de katolske Skoler til det høie Ministerium en Bøvsøring over Directionen for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbenhavn, med Hensyn til at denne fornægter os Berettigelse til at admittere Børn, tilhørende Folkekirkenes Medlemmer, ifølge disses Forældres og Børgeres Ønsker, i vore Skoler.

Paa denne Bøvsøring er der endnu ikke meddeelt os Resolution, hvorimod ovennævnte Skoledirection atter under 16. Februar d. A. har, som behageligst ville erfares af medfølgende Skrivelse*), indirecte fornøjet sit ovenfor refererede Tilhold.

Hvad der denne Gang væsentlig synes at have stødt Skoledirectionen, er den Omstændighed, at den katolske Skole besøges af Børn, tilhørende „den bemidlede Klasse“, hvori der altsaa ligger en Antydning om, at det lod sig oversee, at Børn, tilhørende „den ubemidlede Klasse“, fandtes i Skolen.

I det vi gjentage vort Andragende af 31. Juli 1862, skulle vi ikke undlade, dertil at sœie, at Loven af 13. April 1851 § 9, som nok er Skoledirectionens væsentligste Argument for sin Beslutning, slet ikke her kan være anvendelig; dette fremgaaer allerede klart nok deraf, at forhenværende Justitsminister Scheel, i hans „Familie-Net“, der er udkommen 1860, p. 363, erklærer, at der „ikke eksisterer nogen Lov, der forbyder, at Forældre, der have fælleds Religion, lade deres Børn besøge hvilken som helst fremmed Conventions Skoler“.

Motivet til Lov af 13. April 1851 § 9 passer heller ikke

*) Vi maae beklage, ikke at kunne aftrykke denne i flere Henseender høist mærkelige Skrivelse, fordi Ministeriet endnu ikke har tilbagefendt den.

paa det her foreliggende Tilfælde. Idet det fremtræder som en Undtagelse fra Hovedregelen, er Grunden til det aabenbart, at undgaae Ufred i Familielivet og dets religiøse Udvikling. Det kan ei heller forbydes (sef. Scheel p. 365), at Forældre lade deres Børn undervise i Hjemmet enten af jødiske eller katholske Lærere, i alt Fald naar Underviisningen i Religionen stæer af en Lærer, der tilhører den Confession, hvori Børnene ere døbte. Det var endog det Høieste, man forlangte paa en Tid, da de strenge Straffelove mod Katholikerne endnu vare gjeldende her i Landet (sef. Ref. 26. Oct. 1819). Den her nævnte Indskrænkning erkjende vi imidlertid heller ikke for lovhjemlet, men formene, at det alene er afhængigt af Forældrenes frie Beslutning, i hvilken af de kristelige Confessioner deres Børn skulle oplæres. Indskrænkningen kunde og lettelig føre det med sig, at Forældrene selv traadte ud af Folketirken.

Kjøbenhavn, Commissionen for de katholske Skoler, d. 5te Mai 1863.

Derpaa, nemlig d. 9. Mai d. A., indløb der fra Directionen for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbenhavn til den katholske Skolecommission følgende Skrivelse, som meddeelte den ministerielle Resolution af 17. April:

Under 17. f. M. har Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet tilskrevet Directionen, som følger:

„Efterat Directionen under 23. October 1861 havde meddeelt Søster Stephanie Francoz Tilladelse til her i Staden at holde Skole for Børn, hvis Forældre henhøre til den katholske Menighed, idet Directionen, af Hensyn til de af hende fremførte Bidnesbyrd om hendes Qualification til at forestaae en Skole, fritog hende for at aflægge den sædvanlige Prøve i saa Henseende, og efterat det nærmeste Tilsyn med denne Skole efter Directionens Anmodning var overtaget af Commissionen for den katholske Kirkeskole her i Staden, har denne Skolecommission, som Directionen bekendt, i et i forrige Aar hertil indkommet Andragende besværet sig over et Samme af Directionen givet Tilhold om at udvise Børn af protestantiske Forældre saavel af ovennævnte Skole, som af de øvrige under Commissionens Tilsyn staaende katholske Skoler, idet et saadant Tilhold efter Com-

missionens Formening maa anses for stridende imod den gjeldende Lovgivning.

Over dette Andragende fra Skolecommissionen har Directionen under 8. Septbr. f. A. afgivet Erklæring, hvorhos den i behagelig Skrivelse af 16. Febr. sidsl. har meddeelt som Resultat af en Inspektion af Søster Stephanie Francoz's Skole, foretaget af Skoledirecteuren den 1. Febr. d. A., at denne Skole nu falder i 3 Afdelinger, hvoraf de to udelukkende optage Børn af katholske Forældre, saaledes at den ene af disse to Afdelinger svarer til en Almue-Fri-skole, og den anden er beregnet paa Børn af de hoiere Samfunds-Klaaser, medens Skolens 3die Afdeling har optaget lutter protestantiske Børn, og med Fransk til Underviisningsprog meddeler dem Underviisning i de almindelige Skolefag, dog med Udelukkelse af Religion.

I Anledning af Skolecommissionens ovenanførte Besværing har Ministeriet brevvevlet med Justitsministeriet, der har erklæret sig enig med dette Ministerium i, at de Hensyn, der have motiveret den i Slutningen af § 9 i Lov af 13. April 1851 indeholdte Forbudsbestemmelse, at Børn, i det Tilfælde, at Forældrene høre til forskjellige Troes-samfund, i hvert Fald skulle opdrages i en Troesbekjendelse, til hvilken En af Forældrene hører, eller i Folkekirkenes Tro, maae medføre, at Børn af Ugtefæller, der høre til samme Troes-samfund, saafremt de ikke opdrages i Forældrenes Troesbekjendelse, skulle opdrages i Folkekirkenes Tro, hvilket da ogsaa har til Følge, at lutherske Forældre ikke ere berettigede til at lade deres Børn opdrage i den katholske Religion. Ministeriet maa i Henhold til Foransførte ganske bifalde det af Directionen nedlagte Forbud imod Optagelsen af lutherske Forældres Børn i katholske Skoler med Religion til Underviisningsfag — et Forbud, som Directionen forøvrigt, hvad Søster Stephanie Francoz's Skole angaaer, i ethvert Fald maatte være besejret til at knytte til den hende ekstraordinært meddeelte Tilladelse til Skolehold — og Man maa anmode Directionen om, fremdeles ligesom hidtil at paasee, at Forbudet bliver overholdt.

Hvad dernæst det særegne Skolehold angaaer, som Søster Stephanie Francoz uden Anmeldelse for Directionen har oprettet for protestantiske

Elever med Udelukkelse af Religionsunderviisning, maa Ministeriet misbillige, at dette Foretagende egenraadig er begyndt og saavel af Bestyrerinden som Skolecommissionen ladet uanmeldt, men Man vil forøvrigt ikke have Noget at erindre imod, at denne Underviisning fortsættes, saalænge al Religionsunderviisning og enhver religiøs Paavirkning holdes borte, hvormed Man maa anmode Directionen om saavidt muligt at have Indseende. — Med Hensyn til, at Frank ifølge Skoledirecteursens Indberetning i denne Skole tales i samtlige Timer, undlader Man ikke at henlede Opmærksomheden paa, at Børnene, i Henhold til Forordningen af 20. Marts 1844 § 40, bør lære at læse det danske Sprog og skriftligt at opsætte deres Tanker i samme, saaledes som det fordres i de danske Skoler.”

Hvilket herved meddeles til behagelig Efterretning og Overholdelse af Commissionen samt fornøden Underretning for Søster Stephanie Francoz.

Directionen for Borger- og Almue-Skolevæsenet i Kjøbenhavn, den 9. Mai 1863.

Faa Dage derefter, d. 13. Mai, har da Directionen under Paaberaabelse af denne ministerielle Skrivelse tilskrevet den katolske Skolecommission, som følger:

I Henhold til Directionens Skrivelse af 9. dennes, i hvilken Kirke- og Underviisningsvæsenets Skrivelse af 17. April d. A. meddeles Commissionen til fornøden Efterretning og Jagttagelse, maa Directionen herved tjenstligst have Commissionen anmodet om at tilfille os de nødvendige Oplysninger angaaende de under 24. og 27. April d. A. indsendte Quartalslister over Børnene i den katolske Kirkeskole og den hellige Joseph's Søstres Skole.

Paa den under 10. Januar indsendte Quartalsfortegnelse anmeldtes af nye Elever kun en Pige som tilkommen efter Indsendelsen af Listen af 22. Octbr. 1862. Da der nu paa Listen af 24. April findes Børn, der ikke findes opførte paa ovenfor nævnte tidligere Liste, maa Directionen udbede sig Oplysning om Commissionens Ret til at optage disse Børn.

Angaaende de i Henhold til Listen af 24. April i det sidste

Quartal optagne nye Børn maa Directionen udbede sig de nødvendige Oplysninger angaaende de under Nr. 1 og 2 opførte to Børn, om hvilke det hedder, at Faderen er Katholik; fremdeles om det under Nr. 6 opførte Barn, hvis Fader er Protestant og kun Moderen Katholik, og endelig om de under Nr. 9, 10 og 11 opførte Børn, om hvis Forældre eller for de to Sidstes Mødres Vedkommende Directionen ikke har modtaget foregaaende Meddelelse, at de ere Katholiker.

Hvad Listen over Eleverne i den hellige Joseph's Søstres Skole angaaer, findes udenfor den foregaaende Liste af 31. Januar d. A., foruden de under Nr. 42, 43, 44 og 45 i sidste Quartal optagne nye Børn, et Barn, om hvem der anføres, at Moderen er Katholik, om hvilke det saaledes bliver nødvendigt, at Directionen modtager de nødvendige Oplysninger. Da Lovgivningen endvidere ikke hjemler Ret til at optage forældreløse Børn, hvis Forældre have hørt til den protestantiske Religion, forventer Directionen en Udtalelse om de under Nr. 16 og 39 opførte Børn, der begge ere i Pension hos Konnerne.

Endelig findes under Nr. 30 et Barn, der opholder sig hos sin Stedfader, uden at Directionen kan see, med hvad Ret det er optaget i den katolske Konneskole.

Directionen for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbenhavn d. 13. Mai 1863.

Paa denne Directionens Skrivelse har den katolske Skolecommission d. 29. Mai indsendt sit sidste Indlæg i denne Sag, og det lyder saaledes:

Efterat den høitærede Direction under 9. dennes havde meddeelt os Kultusministeriets Resolutioner af 17. April d. A. i Anledning af Optagelse af fremmede Confessioners Børn i de os underlagte Skoler, har Den derpaa, tilskyndende støttet paa disse ministerielle Resolutioner, ved behagelig Skrivelse af 13. dennes afsættet Commissionen nærmere Oplysninger om vor Ret til at optage visse Børn i vore Skoler.

Først og fremmest maae vi tilstaae, at en saadan Opfordring til os, og det endog under Paaberaabelse af den ministerielle Resolution, høiligen har forundret os, eftersom netop selve det høie Kultusministerium ved bemeldte Resolution ligestrem indrømmer, at det, paa Grund af den ved Grundloven garanterede fuldkomne Religionsfrihed og Ligeberrettigelse af alle religiøse Confessioner, ikke kan formenes os at optage fremmede Religionsbefjenderes Børn i vore Skoler, „saalænge at Religionsunderviisning og enhver religiøs Paavirkning holdes borte“. Saafremt derfor den høitærede Directions Opfordring til os maatte være udfæstet i den Hensigt at formene os Ret til Optagelsen af ikke-katholske Børn, maae vi herved nedlægge Protest mod Directionens Beføielse dertil.

Endvidere maa det være os tilladt, at bemærke, at selv det høie Kultusministeriums Resolution ikke har kunnet rokke vor Overbeviisning om, at selv den af Samme satte Betingelse for ikke-katholske Børns Optagelse og Forbliven i vore Skoler er stridende mod den nu gjeldende Lovgivning. Thi denne lægger, især efter Emanationen af Loven af 4. Marts 1857, slet intet Baand paa Forældrenes naturlige Ret og Frihed til at lade deres Børn opdrage og undervise i hvilken som helst Religion de selv ønske; idet bemeldte Lov selv fritager Forældrene i Danmark for enhver Evang og Forpligtelse til, ved Daaben overhovedet at indlemme deres Børn i nogen kristelig Confession, ophæver den dermed a fortiori ogsaa enhver som helst Evang eller lovlig Forpligtelse til Børnenes Opdragelse i en bestemt kristelig Confession. Børnenes religiøse Opdragelse er ifølge den nu gjeldende Lovgivning fuldstændig emanciperet fra enhver Statsmyndigheds Control og Indblanding og kan kun endnu betragtes som Forældrenes egen Samvittighedsag.

Idet vi ikke unnlade, foreløbig at efterkomme den høitærede Directions Ønske, ved at give de forlangte Oplysninger angaaende de i Sammes behagelige Skrivelse omtalte Børn, give vi dem kun som reent statistiske Opgivelser og under udtrykkeligt Forbehold af vor lov hjemlede Ret til at optage Børn af hvilken-

jomhelst religiøs Confeſſion, en Ret, ſom vi i ſin Tid ogſaa agte at hævde ad den forfatningsmæssige Veil . . . (Her følge i Skrivelsen de forlangte factiſke Dplyſninger.)

Kjøbenhavn d. 29. Mai 1863.

Commiſſionen for de katholiſke Skoler.

Dette Commiſſionens Indlæg er nu d. 23. Juni bleven beſvaret af Directionen med følgende Skrivelse:

Commiſſionen har i behagelig Skrivelse af 29. f. M. meddeelt Directionen nogle Bemærkninger i Anledning af de i Skrivelse af 9de og 13de f. M. Commiſſionen givne Beſtemmelſer, der ere begrundede, dels i Lovgivningen, dels i de af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæſenet afgivne Reſolutioner. Directionen kan ſom Følge deraf ikke anerkjende Rigtigheden af Commiſſionens Bemærkninger, men maa fremdeles have den paalagt, ſtrengt at holde ſig diſe Reſolutioner eſterrettelig. Naar Commiſſionen i Skrivelsen udtaler ſin Berettigelse til, i de katholiſke Skoler at optage fremmede Religionsbeſtænders Børn, ſaa længe at Religionsunderviisning og enhver religiøs Paavirkning holdes borte, maa Directionen gjøre opmærksom paa, at denne Berettigelse, der formeentlig ſtøtter ſig paa Cultusministeriets Udtaleſe i Skrivelse af 17. April d. A., alene er indrømmet Søſter Stephanie Francoz, men ikke den katholiſke Menigheds Kirkeſkole.

Hvad angaaer de i Commiſſionens Skrivelse indeholdte Dplyſninger om de Børn, for hvilke der i Fortegnelſerne manglede de fornødne Meddelelſer for Berettigelsen til at optage dem i de katholiſke Skoler, hvorfor diſe vare Commiſſionen affordrede, da kan Directionen ikke anſee diſe for tilſtrækkelige, idet der for de Børns Bedkommende, om hvilke det angives, at begge Forældrene ere Katholiker, forventes Biſeſs-Atteſt med Anførsel af de Paagjældendes Religion. Hvad de Børn angaaer, om hvis Forældre det anføres, at den Ene hører til den katholiſke Religion, udkræves, ſaa fremt Revers ikke ved Ægteſkabs Stiftelse er udfædt, hvilket i ſaa Fald maa indſendes, den Andens Samthkke til at Børnene opdrages i den katholiſke Religion, hvilket Samthkke, ſaa fremt den af Forældrene,

der ikke er Katholik, enten er afgaaet ved Døden eller paa anden Maade har mistet sin Myndighed over Børnene, ifølge § 9 i Loven af 13. April 1851 vil være at indhente fra Cultusministeriet.

Directionen forventer i Henhold hertil, at Commissionen som snarest tilfredsstiller disse Fordringer, da vi i modsat Fald see os nødsagede til at bortvise de Børn fra de katolske Skoler, for hvilke disse Meddelelser mangle.

Directionen for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbenhavn,
d. 23. Juni 1863.

Som vi erfare, skal den katolske Skolecommission i sit sidste ordentlige Møde eenstemmigen have besluttet, at henvise Sagen til Afgjørelse for Domstolen. Dette maa ogsaa ansees for at være det rigtigste; thi det er indlysende, at hverken Cultusministeriet eller den Kgl. Skoledirection ere villige til at gaae ind paa den katolske Skolecommissions Opfattelse af den nugjeldende Lovgivning, og efter som en Forhaling af Sagen indtil den lovgivende Forsamlings (Rigsdagens) Aabning i October Maaned, ifølge Directionens sidste Skrivelse, ikke mere er tilstedelig, er Domstolen for Dieblirket den eneste competente Myndighed til at afgjøre, hvo der har Ret. At den liberale Aand, der gaaer igjennem Grundloven saavel som igjennem alle nyere herhen hørende emanerede Love, aabenbart giver Skolecommissions Opfatning Medhold, kan vistnok ikke negtes; men paa den anden Side tør man ei heller forundres over Skoledirectionens Seighed; thi det er overmaade vanskeligt, ganste at frigjøre sig for gamle, indgroede Afskuelser, og fra det mest sneverhjertede bureaukratiske og intolerante Regimente, som her tidligere stod ved Magt, paa eengang at gaae over til hiint stik modsatte, høist liberale Regime, som Constitutionen for Tiden hjemler os. Særdeles vanskeligt maa det især være for Skoledirectionen, saaledes som den endnu er sammensat, at sætte sig ud over alle smaalige confessionelle Partihensyn, naar man betænker, at en lutherst Stiftsprovst ex officio har en særdeles vægtig Stemme i samme; at en saadan Herre kun nødig vil indrømme den grundlovmæssige Rigeberettigelse

af alle Religioner, er vistnok meget tilgiveligt, men derfor endnu ikke Lovhjemlet.

General-Forsamlingen af de katholske Foreninger i Belgien.

I førstkommande August-Maaned vil der i Mecheln blive holdt en stor General-Forsamling af alle katholske Foreninger i Belgien, i hvilken ogsaa Hans Eminentse Cardinal Erkebiskoppen af Mecheln og Landets meest anseete Katholiker ville deeltage. Mange formedelst deres Stilling og Ny fremragende katholske Mænd i Tyskland, Frankrig og Holland ere allerede deels personlig, deels i Almindelighed blevne indbudne til hiin General-Forsamling. Det er nok at vente, at formedelst den store Deeltagelse, som saadanne Forsamlinger stedse finde i Belgien, hvor man navnlig med Hensyn til Foranstaltning af Festligheder endnu har en vis traditionel Øvelse, saaledes som det er Tilfældet hos kun faa Nationer i Europa — at ogsaa denne Forsamling vil glæde sig ved en talrig Deeltagelse fra de nærliggende katholske Lande. I Forsamlingens Statuter, som ere undertegnede af Baron de Gerlach, Organisations-Udvalgets Præsident, angives der som dens Formaal: „at give en Beretning om alle Foreningernes Virksomhed for de mangfoldige Grene af christelig Kjærlighed, for Opdragelsen o. s. v., samt at see sig om efter Midler til at beskytte, udvikle og udbrede deres velgjørende Virkninger og grunde et Middelpunkt for alle Anstrengelser til Forsvar for den katholske Religions Interesser og dens Friheder“; derimod „udelukker den enhver Indblanding af Politiken, enhver Deeltagelse i Valgsager og Partistridigheder“. Til den Ende falder General-Forsamlingen i 6 Afdelinger: 1) Religiøse Foreninger, inden- og udenlandsk Mission. 2) Kjærlighedsforeninger. 3) Christeligt Underviisnings- og Opdragsvæsen. 4) Christelig Kunst. 5) Religiøs Frihed. 6) Bekjendtgjørelser, Brevsager, o. s. v. Forsamlingen begynder den 18. August og skal vare fire Dage.

I.

Tael mig ikke om Religion!

Svar. Og hvorfor da ikke?

Religion er Kundskab om Gud, Kjærlighed til Gud, Dykkelse af Gud. Den er Kundskab om og Udøvelsen af det Gode. Hvad findes der altsaa i den, som er dig eller noget-somhelst fornuftigt og retsindigt Menneske uværdigt? Tro mig blot, du kjender ikke Religionen. Saaledes som du forestiller dig den, kan jeg godt begribe, at den maa mishage dig, være dig modbydelig; men den er ganske anderledes end man i Verden indbilder sig det.

Jeg skal her i nogle fortrolige Samtaler skildre dig den. Jeg skal vise dig, at den er skabt for dig, og du for den; fordi den giver din Forstand Sandhed og dit Hjerte Fred; fordi den lærer dig hvo du er, hvorfra du kommer og hvorhen du gaer, og fordi du uden den forfeiler dit Maal og er et fortabt, ulykkeligt Væsen.

Hvilken værdigere Gjenstand kunde desuden et fornuftigt Menneske vel ønske sig for sin Opmærksomhed, sit Studium og sin Trefrygt, end den Lære, som har opdraget og næret Aander som Bossuet, Fénelon, Pasqual?

Hvad Andet findes for enhver Prøve saa ærværdigt som den Tro, som en hl. Vincents af Paul, en hl. Franz Xaver, en hl. Karl Borromæus, en hl. Franz af Sales, en hl. Ludvig, en Bayard, en Turenne, en Condé have bekjendt sig til? „Den største Tjeneste som jeg har ydet Frankrig“, saaledes sagde Keiser Napoleon, „bestaaer i Gjenindsførelsen af den katholske Religion. Hvorledes vilde det see ud med Menneskene uden Religion? For den smukkeste Qvinde og den største Pære vare de istand til at tage sig selv af Dage.“

Al! hvis du dagligen saaledes som jeg, kunde see denne Religions Velsignelser, hvorledes den aftarer den Fattiges Taarer, omvender de syndigste Hjerter, af en ryggesløs Misdæder gjør en Helgen; hvorledes den overalt udbreder Sandhed, Selvfornægtelse, Haab, Fred, Glæde og Reenhed i Menneskenes Sjæle: sandelig, da vilde du tale anderledes; uden Tvivl vilde du da udbræbe: Ja, tael til mig om Religionen, tael uophørlig til mig om den! Dplys min Aand med dens Lys, rens mit Hjerte ved dens hl. Indvirkning, giv mig Trøst og Lindring ved den i mine Lidelser.

Jeg vil da tale til dig om Religionen. Og som et Bewiis paa dens blide Magt, hvilken du dog aldrig vil undbrage dig, tillad mig at indlede vore Samtaler om den med en rørende

Begivenhed, hvilken jeg selv har været Vidne til, ja, som handlende Person næsten umiddelbart havde Andeel i; den vil være istand til, kraftigere end den skønneste Tale at bevise Sandheden af min Paastand.

For nogle Aar siden fandtes i Militair=Fængslet i Paris en stakkels Underofficeer, som var dømt til Døden og om kort Tid skulde henrettes.

Hans Brøde var meget stor. Med roligt Overlæg havde han dræbt sin Lieutenant, for at hævne sig paa ham formedelst en Straf, hvormed denne havde truet ham.

Ansæt som Geistlig ved dette Fængsel, besøgte jeg Underofficeer Herbucl og meddelte ham Religionens Trøstemidler. Da han allerede angrede sin Synd, modtog han dem uden stor Vanskelighed. Anden eller tredie Dagen efter hans Domsfældelse annammede han de hl. Sacramenter, og fra dette Dieblik af var Manden ligesom forvandlet.

„Nu,“ sagde han mig gjentagne Gange, „nu er jeg lykkelig. Jeg er beredt: den kjære Gud gjøre med mig hvad Han vil. I min Sjæl boer en hellig Fred, og jeg beklager kun Livet for saavidt som jeg ellers vilde have kunnet øve meer Bod.“ Han skristede og communicerede omtrent hver ottende Dag. Da han havde tilbragt to Maaneder i Fængslet bragte man ham d. 1. Novbr. 1849 Budstabet om, at Dagen for hans Henrettelse var kommen. Han hørte paa sin Dødsdom med en Christens Ro. Et Dieblik betoges han af en uvilkaarlig krampagtig Rystelse, men Sjælen overvandt snart denne heftige Bevægelse, og han bevarede fuldkomment sin indre Ro. „Herrens Villie skee,“ sagde han til Commandanten.

Jeg blev alene tilbage hos ham, jeg hørte endnu for sidste Gang hans Skriftemaal, og bragte ham derpaa det hl. Vandbringsbrød. Han tilbragte hele Natten i Bøn; og fra Tid til anden underholdt han sig meget roligt med de to Gensd'armer, som bevogtede ham.

Al. 6 mødte den sorgelige Vogn, som skulde bringe ham til Vincennes (Henrettelsesstedet). Herbucl omfavne de Fangevogteren og Commandanten; ingen af dem formaaede at holde sine Taarer tilbage. Jeg besteg Cellevognen med ham.

Han var rolig, ja endog munter underveis. „De kan ikke troe, min Fader! hvilken herlig Dag jeg har tilbragt igaar. Jeg var ubeskrivelig lykkelig; det var en Forudsølelse, som det kjærlige Forsyn forundte mig. Jeg vidste, at det var Allehelgenøstfest; jeg har bebudet den hele Tid Om Aftenen var jeg fuldkommen tilfreds og nu er jeg det endnu langt meer; jeg er ikke istand til at beskrive dem den Fred, som jeg følte inat; det var en Glæde, om hvilken man intet Begreb kan gjøre sig.“

Dg han gif dog til Døden!

„Døden,“ tilspøiede han, „er nu Intet meer for mig; jeg veed hvorhen jeg gaaer; jeg gaaer hist op til min Fader; jeg gaaer til mit Hjem Om nogle faa Dieblikke vil jeg allerede være der. — Jeg er en stor Synder, den største af alle Syndere; jeg stiller mig selv allerneederst; jeg har fornærmet Gud; jeg har syndet men Gud er god, og jeg har en uendelig Tillid til Ham.“

Dg idet han forrettede en Bøn, som erindrede ham om hans hl. Communion, sagde han med dæmpet Stemme: „Min Gud er der!“ og han var fuld af Glæde.

„D!“ vedblev han, „hvor utrokeligt troer jeg nu alle de Sandheder som vor hl. Kirke forkynnder! Hvor fuldkommen roelig er min Sjæl! og hvilken stjon Dag! — Jeg skal snart være hos Gud.“ Dg idet han smilende henvendte sig til mig: „Min Fader, hist oppe skal jeg vente Dem; der bliver det nok mig, som kan indføre Dem, eller jeg maatte da slet Intet formaae;“ — derpaa idet han vendte Blikket i sig selv: „Jeg er Intet, Gud alene er Alt, alt det Gode jeg har, tilhører Ham, kommer fra Ham alene Jeg fortjener Intet; jeg er en stor Synder.“ Han viste mig sin Bønnebog, „Soldaterne skulde altid have denne lille Bog hos sig, og aldrig stilles fra den. Havde jeg læst i den i mit hele Liv, saa vilde jeg ikke have gjort det jeg nu har gjort, og var da heller ikke her, hvor jeg nu er“

Henrettelsens Dieblik nærmede sig. Jeg fremtog et Crucifix for den stakkels Domsfældte, hvilket han greb med Hentykkelse; han betragtede det med dyb Nørelse, og sagde gjentagne Gange med dæmpet Stemme: „Min Frelser! Ja, der hænger Han! Død for mig Ogsaa jeg, jeg vil døe for Dig“ — og han kysede den Korsfæstedes Billede.

Alt var beredt. Vi stege ud af Vognen. Herbuel bad om Tilladelse til selv at maatte commandere „Fyr“, hvilket ogsaa blev ham tilstedet. „Jeg havde Mod til at begaae Forbrydelsen“, sagde han, „jeg maa ogsaa have Mod til Udsoningen.“

Efterat han knælende havde modtaget den sidste Velsignelse, stillede han sig frem foran den Afdeling Soldater, som skulde skyde ham. — „Kammerater,“ udbroød han med bevæget Stemme, „jeg døer som Christen! Her er vor Herre Jesu Christi Billede! Betragter det nøie! Jeg døer som Christen!“ — Han viste Korset til Alle. — „Gjører aldrig det som jeg har gjort, adlyder stedse Eders Foresatte!“

Jeg omfavnede ham nu for sidste Gang et Dieblik derefter hørte man det grusomme Knald og Herbuel stod for Guds Domstol, som tilgiver den Angrende Alt!

Siig mig nu, hvad tænker du om en Religion, som bevirker at en stor Forbryder døer saaledes? Finder du her ikke Stof til megen og alvorlig Eftertanke?*)

Kirkelige Efterretninger.

England. Det andet Lovforslag om katholske Capellaners Ansættelse ved Straffeanstalterne i England er ogsaa i Overhuset blevet antaget med 65 imod 30 Stemmer. Af den anglikanske Biskop af London blev dette Lovforslag, som ingen religiøs Character har, men kun er en Retsfag, bekæmpet, fordi han troede deri at erkjende „en Rilde til Farer for den anglikanske Kirke.“ En saadan Intolerants blev tilbørlig imødegaaet af den protestantiske Grev Derby i en udmærket Tale. Et Sted i samme er et slaaende Beviis paa Englands uhorste Tilstande. Grev Derby siger nemlig blandt Andet: „det eneste Stridspunkt er Spørgsmaalet, om der for den katholske Sjælesørger formedelst Besøget i Fængslerne skal tilstaaes en Gage eller ikke. Nogle af d'Hr. Lords ere af den sidste Mening. Man kunde give denne Ansættelse sit Bifald i Henhold til de Fængsler, hvor der kun findes faa Katholiker, men der gives andre, hvor der findes et stort Antal af Katholiker, og det vilde være retsstridigt, at hidkalde en katholsk Præst, uden at tilstaae ham nogenjombhelt Gage. I Fængslet i Liverpool gives der 350 Anglikanere, den der ansatte statskirkelige Capellan modtager aarlig 400 £. (= 3600 Rd.). I det samme Fængsel findes 400 Katholiker; en katholsk Præst besøger dem to Gange om Ugen og hans Gage er — Ingen-ting! Sligt, mine Herrer, er retsstridigt og utaaleligt.“ Saaledes den protestantiske Statsmand. Da dette Lovforslag som bekjendt ogsaa i Underhuset er blevet antaget, saa vil det forhaabentlig snart træde i Kraft som Lov. Fuldkommen Retfærdighed er derved endnu ikke tilstaaet Katholikerne, men det er dog alligevel et Fremskridt. Uliigheden som endnu maa fjernes, er følgende: Anglikanske Prædikanter findes i alle Straffeanstalter, medens katholske Sjælesørgere kun skulle an-

*) Denne og de i de senere Numre følgende korte Afhandlinger ere frit oversatte af E. v. P. efter det Franste: Réponses courtes et familières aux objections les plus répandues contre la religion, par Mgr. L. G. de Ségur, hvoraf der ifjor udkom det syv og halvtredsiendstyvende Dplag.

sættes ved saadanne Fængsler, som i det Mindste have 50 Katholiker; Vagen for den anglikanske Prædikant er bestemt og sikker, medens den katolske Præst kun faaer Noget efter den vedkommende Justitsøvrigheds Stjønneude; endelig ere de anglikanske Prædikanter uafhængige af denne Øvrighed, mens de katolske Præster kun efter dens Tykke skulle ansættes og lønnes. Liighed bestaaer altsaa endnu langtfra ikke, den anglikanske Biskop af London's „Frygt“ er derfor latterlig, men det er rigtignok sandt, at Katholicismens Frenskridt i England maae indjage de anglikanske Biskopper Frygt, og at det er sørgeligt for dem, ved hiin Lov at see sig frarevet et virksomt Middel til Profelytmageri, et Middel, som erkjendes for at være et Vaaben mod den katolske Geistligheds utrættelige Øver.

Flere Søstre af „Frelserens dyrebare Blod“, som have gjort sig fortjente af den katolske Sag i Italien, saa at sex af deres Klostre ere blevne annecterede ved den Sardinske Majestæts Agenter, ere ved Slutningen af forrige Maaned afreiste fra Rom, for midt i London at overtage Industri-Skolens Ledelse. Saaledes drage Katholikerne i England Nytte af Piemontesernes Voldsøvgjerninger!

I Gorton, ved Manchester, blev den 31. Mai Grundstenen lagt til et Kloster for Franciskanerne.

I Underhuset blev der den 2. Juni, saaledes som det steer aarligen, andraget paa, for Fremtiden at undbrage det katolske Præste-Seminar i Maynooth (i Irland) hiin Understøttelse af 27.000 £. aarligen (= 266,666 Rdlr.), som siden Ministeriet Robert Peel (1845) betales af Statskassen til denne Anstalt. Forslagsstilleren Dr. Whalley, der troede at have opdaget, at „Maynooth var i Jesuiternes Hænder“, fandt intet Bifald og Lovforslaget blev forkastet med 198 mod 100 Stemmer — Andragendet er saaledes igjen for eet Aar gjort frugtesløst. Under Debatten bragte en Taler i Grindring, at i Gjennemsnit hver Katholik i Irland modtager af Statskassen 3 £ aarlig, hver Presbyterianer 8 $\frac{1}{2}$ £ og hver Anglikaner 8 Rdlr. 2 Mk. 10 $\frac{2}{3}$ £. Dertil kommer, at den aarlige Understøttelse 266,666 $\frac{2}{3}$ Rdlr. kun er en Tiggerstilling i Sammenligning med det i det katolske Irland raneede Kirkegods.

Bekjendtgjørelse for den herbærende katolske Menighed.

Ved en Mundskrivelse af 5. Juni d. A. til samtlige Præster i de Nordiske Missioner kundgjør den Høiærværdigste Apostoliske Provicar og Biskop Paulus af Osnabrück, at Høisamme

i næstfommende August Maaned agter at tiltræde en Biskops- og Confirmationstogt til det ham betvæde Missionsdistrikt. Sandsynligvis vil Overhyrden indtræffe hertil i den første Halvdeel af August Maaned. I det vi foreløbig bringe alle herværende Katholiker denne glædelige Meddelelse, anmode vi herved tillige alle de vogne Medlemmer af Menigheden, som ved denne Leilighed ønske at annamme Betræftelsens eller Confirmationens hellige Sacramente af Biskoppens Haand, om inden den 25. Juli at anmeldte sig hos en af os Under tegnede under Opgivelse af deres egne og deres respective Confirmations-Fadderens Navne.

Kjøbenhavn, d. 2. Juli 1863.

Præsterne ved Sanct Augustin Kirke:
H. Grønder. H. Niehaus.

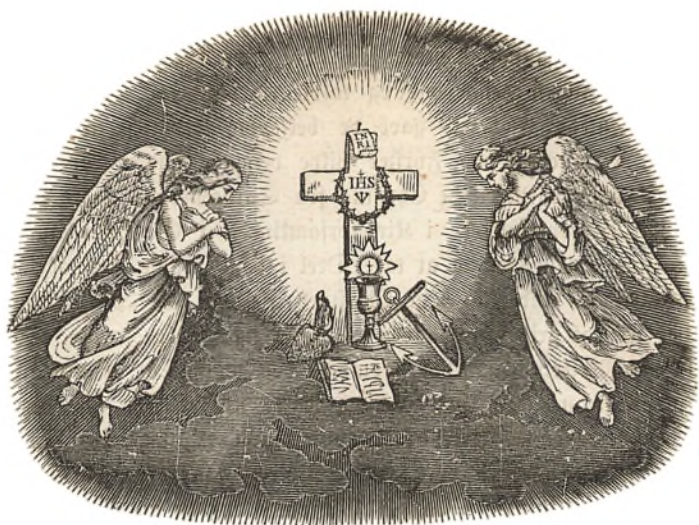
Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 12. Juli. -- 7. Sondag efter Pintsje. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en jallig Dod.
- Søndagen d. 19. Juli. — 8. Sondag efter Pintsje — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Broderstabsandagt til Maria's hl. og ubesmitte Hjerter for Syndernes Omvendelse.
- NB. Søndagen d. 19. Juli finder den tredje Kvartals-Collect af Peterspengen Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paaskrift: „Peter spenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sanct Michaels-Broderstab kunne nedlægge deres Contingent.
- Paa Sognedagene stille h. Messe Kl. 6 (Torsdag, Torsdag og Loverdag i Sct. Josephs firenes Huuscapel) 7 og 8^{1/2}; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Over Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søndag og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Sognedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Over Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Santiaani Kirkenende“ udgaar hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende mottages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler C. N. Blaukensteiner, Store Røjmagergade 7, og i alle Boglæder; i de danske Stæder paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for kattholste Christne.

11te Aargang.

Nr. 15.

Søndagen den 26de Juli.

1863.

Indhold: Den kattholste Kirkes Skjønhed. — „Der gives ingen Gud“. — „Efter Døden er Alt forbi“. — „Det er Tilfældet, som leder Alt“. — Misceller. — Kirkelige Efterretninger: Tyrol. Italien. England. Asien.

Den kattholste Kirkes Skjønhed.

(Fortsat.)

Syvende Kapitel.

Om Afladen og den sidste Salvesses h. Sacramente.

Pr. I ønskede forrige Aften at vide, paa hvilken Tid den offentlige Kirkebod gif af Brug? Dette stete omtrent paa samme Tid, da Præsterne vare nødsagede til, heller ikke mere

at straffe de andre Synder saa nøie efter de gamle canoniske Love, nemlig i det ellefte og tolvte Aarhundrede. Den nærmeste Anledning hertil gave de bekjendte Korstog til det h. Land. De christelige Fyrster vilde dengang atter erobre det hellige Land og befrie de Christne fra Saracenernes Aag. Pave Urban II. opmuntrede i Kirkeforsamlingen i Clermont alle de Christne i Europa til at tage Deel i dette hellige Foretagende og enten at understøtte de Christnes Felttog ved Pengebidrag eller selv at gribe til Vaaben og slutte sig til Korstogene. De mange Møisommeligheder, som de ved disse Tog maatte lide skulde tilregnes dem som om de havde udført den for deres Synder bestemte Kirkebod i al Strengthed. Ligeledes skulde Almisserne og alle deres fromme Bidrag, som formedelst Alder, Kjon eller legemlig Svaghed ikke vare dygtige til at gribe til Vaaben, anses som en Godtgjørelse for alle fortjente Straffe. Saaledes endte den gamle Kirkebod, og nu tog Afsladen sin Begyndelse. Kirken, som besidder Magt til at binde og til at løse i Himmelen og paa Jorden, omskiftede de ellers brugelige Bodsøvelser med disse Gjæringer, som paa den Tid vare høist vigtige saavel for Kirken som for de Troende. Vare de Christne ikke dengang med saa stor en Styrke dragne tilfælt mod de Bantroe, da havde disse tilsidst maaffet underkuet hele Europa, og udryddet Christendommen i alle vore Lande, ligesom de havde gjort det i Afrika, hvor engang den h. Augustin, Clemens, Cyprian og Andre levede, og hvor den katholske Kirke saa herligt blomstrede.

Thom. Saa har dog Afsladen først taget sin Begyndelse i det tolvte Aarhundrede?

Pr. Ja vist, hvad denne særegne Form angaaer; men i og for sig selv er den saa gammel, som den katholske Kirke. Som jeg allerede forhen sagde, blev allerede dengang Bodslovene endnu bestode i deres fulde Kraft, Bodstiden affortet dersom de Bodsferdige lagde en større Iver i Bodsgeringer for Dagen, og denne Iver blev anset som Erstatning for den Tid som de endnu skulde have tilbragt i Bodsøvelser. Undertiden eftergaves ogsaa Synderne en Deel af deres Bodsøvelser paa Grund af Mar-

tyrernes Forbøn. Ligesom dengang fromme Christnes Fortjenester eller den egen Iver i Bodens antoges som en Gødtgjørelse for den endnu ikke fuldbendte Bod, saaledes antoges senere Iver i Kampen mod de Vantro, der truede de Christne med Undergang, istedetfor hine Bødsøvelser.

Da Korstogene vare endte, og følgelig ingen Veilighed mere var for Haanden, til at gribe til Vaaben for Troen, maatte atter en Forandring skee med Hensyn til Afladen. Hvo som nu vilde fortjene sig hine gamle Bødsøvelsens Eftergivelse, maatte foruden sin Samvittigheds Renselse, hvilken stedse forstaaer sig af sig selv og ene og alene kan gjøre Afladens Opnaaelse mulig, enten give et Bidrag til de Fængnes Befrielse, til en Kirkes Oprettelse, til Missionairers Udsendelse eller dsl., eller han maatte bevise sin Iver ved aandelige Øvelser, saasom ved de hellige Sacramenters Annammelse, ved særegne Bøds-gjæringer, og desuden forrette Bønner for Troens Udbredelse, Branglerens Udryddelse o. dsl. Og disse ere endnu den Dag idag de Betingelser, under hvilke Afladen tilstaaes i og af den katholske Kirke.

Thom. Men fortjene Synderne i vore Dage ikke ligesaa godt hine gamle, strenge Bødsøvelser, som Synderne i gamle Dage? Jeg begriber derfor sandelig ikke, hvorledes nuomstunder en Synd kan afbødes ved den blotte Annammelse af Skriftemaalets og Alterets h. Sacramenter paa en bestemt Festdag, og ved at besøge en bestemt Kirke for at forrette de foreskrevne Afladsbønner, medens der fordem paalagdes Bødsøvelser af flere Aar.

Pr. Jeg maa rette dit Udtryk, at Synderne afbødes ved Afladsbønner og Kirkebesøg; dette skeer ene og alene ved den værdige Annammelse af Bodens h. Sacramente. Men har du Noget at indvende imod, at det er bleven gjort saa let at afbøde de timelige Straffe, som Kirken tidligere paalagde, saa staaer det dig jo frit for, at du paatager dig de for dine Synder bestemte Bødsøvelser i deres hele forrige Strengheet. Sagen forholder sig saaledes: De gamle Christne vare fromme og ivrige, de gjorde i mange Aar offentlig Bod for deres

Synder, indtil den sidste Hvid var afbetalt; men vi blødgjorte og feige Christne ere blevne daarligere Betalere; vort Hovmod, vor Blødgjortighed, vor Træghed vilde oprøres og affkræfkes ved de gamle skarpe Bodslove, dersom Kirken atter vilde gjøre dem gjældende; vi vilde maastee hellere opsigte Kirken, vor Moder, Kjærlighed, Trofasthed og Rydighed og albeles affalde fra den, end atter bøie vor gjenstridige Nakke under dens Bodsloves Nag.

Hvad gjør derfor Kirken? Af to uundgaaelige Under vælger den det mindste; uden at fritage os albeles fra de skyldige Bodsøvelser, giver den Noget efter i sine strenge Forbringinger og lader sig imidlertid nøie med nogle gode Gjæringer, et oprigtigt Skriftemaal og en andægtig Communion, en from Balsfart, en Almisse til de Nødblidende o. desl. Dette antager Kirken som Godtgjørelse for hine Bodsøvelser, og erklærer dem for udslettede derved; ja den lokker og indbyder os endogsaa dertil, ved at tilbyde os en fuldkommen Afslad, ved hvilken vore Syndestrafte, som vi personlig havde at afbøde, skulle estergives os formedelst Jesu Christi og Hans Helliges Fortjenester, naar vi derhos paakalde den guddommelige Barmhertighed om Hjælp for Kirkens almindelige Anliggender, om den christelige Troes Fremme og Opretholdelse, og om de christelige Fyrsters Enighed.

Thom. Men blive ogsaa Skjærsildens Straffe tilgivne ved hiin Estergivelse af Bodsøvelserne, som Kirken stjenker?

Pr. Ganske vist, for saa vidt hine Straffe vilde have været udfønte ved at paatage og opfylde hine Bodsøvelser; ellers vilde Afsladen, som Kirken fra de tidligste Tider af, altsaa efter Christi Befaling og Mening, har stjenket, jo ikke være en Belgjærning, men til Skade for Synderen; da vilde der i dette Liv blive ham en Naade tilbeel, for hvilken han desto mere maatte bøde i det andet Liv.

Simon. Hvad bethde da de Ord: fuldkommen og ufuldkommen Afslad?

Pr. En fuldkommen Afslad kaldes den, ved hvilken alle timelige Syndestrafte, som et Menneske havde at lide, blive estergivne. En ufuldkommen Afslad er Estergivelsen af en Deel af de timelige Syndestrafte, saasom af en Kirkebod paa

syv eller fyrrethve Dage, paa eet eller syv Aar, og følgende den tilsvarende Eftergivelse af saa megen Straf i Skjærilsden, som Synderen vilde have udslettet ved denne Kirkebød.

Thom. Dersom nu Kirken tilbyder en fuldkommen Afslad under saa lette Betingelser, som forhen omtaltes, og en Christen, der i lang Tid har levet i store og svære Synder, opfylder disse Betingelser, blive ham da alle timelige Straffe tilgivne, endskjøndt et saadant Menneſte, som er bleven gammel i sine Synder, ikke viser en særdeles Iver i at gjøre Bød for sine Synder?

Pr. Saaledes mener Kirken det paa ingen Maade; thi den vil og kan ikke handle mod Evangeliets Udsagn: „Gjører Bødens værdige Frugter“ (Matth. 3, 8.).

Simon. Følgelig kan da en stor Synder, som har begaaet mange Forbrødelser, omendskjøndt han opfylder alle de foreskrevne Betingelser, dog ikke vinde en fuldkommen Afslad, fordi han kort Tid iforveien endnu var en Synder og ikke har gjort nogenfomhelst Bød?

Pr. Dette er dog muligt; hans Angers Storhed og Hef-tighed, hans inderlige Kjærlighed til Gud, den dybe Skamfuld-hed for sine Synders Mængde og Afstyelighed, det brændende Ønske at hve den guddommelige Retfærdighed Tyldestgjørelse endogsaa ved sit eget Livs Hengivelse, Alt dette kan være af saa stor Fortjeneste hos Gud, at det erstatter alle øvrige Bøds-øvelser og at det gjør ham værdig til en fuldkommen Afslad.

Simon. Mon en Synder kan være fuldkomment vis paa, at han nogenſinde i sit Liv har rigtig og fuldstændig vundet en Afslad?

Pr. Nei; og netop denne Uvisshed holder den bødferdige Synder indenfor Skranterne i Fremtiden og i en stedse ved-varende Bødsaaend med Hensyn til Fortiden, og denne er Chri-stendommens sande Aand; den h. Augustin siger derfor: „En Christens hele Liv maa være en uafbrudt Bød“. Dette var alle hellige Bødferdiges Sindelag saavel i ældre som i nyere Tid; uden Tvivl gjorde de sig Umage for at vinde Kirkens Afslad, og forberedte sig til dens Opngaaelse bedre end mange Christne i vore Dage. Desuagtet neblagde de aldrig Bødens

Baaben; ved Faste, Baagen og Kjøbets Korskæstelse, straffede de uophørlig deres syndige Kjøb og troede aldrig at kunne yde den frænkede Gud tilstrækkelig Fyldestgjørelse; de vedbleve i Frygt og Bæven at arbejde paa deres Frelse indtil deres Livs sidste Aandebæret.

(Fortsættes.)

II.

Der gives ingen Gud.

Svar. Er du ogsaa ganske vis derpaa? — Hvem har da dannet Himmelen, Jorden, Solen, Stjernerne, Mennesket og den hele Verden?

Har Alt dette maaskee dannet sig selv? Hvad vilde du vel sige, dersom Nogen viste dig et Huus, og forsikrede dig, at det ganske alene havde bygget sig selv? Hvad vilde du sige, hvis han paastod, at dette var muligt? — Ikke sandt, om et saadant Menneske vilde du sige, at han enten gjorde Nar af dig, eller ogsaa var gaaet fra Forstanden, og du vilde da have fuldkommen Ret. Naar nu et Huus ikke er istand til at bygge sig selv, hvor langt mindre da de vidunderlige Stabninger, som opfylde det hele Universum; og først og fremmest det menneskelige Væsen, som er det fuldkomneste af Alt? Der gives ingen Gud? — Og hvem har seet den gode Gud og deraf slutter, at Han heller ikke eksisterer. — Men, eksistere da overhovedet kun de Væsener, som man kan see, høre, berøre, iagttage med Sandserne? Din Tanke d. v. s. din Aand, som tænker, eksisterer den da heller ikke? Jo, sandelig, den eksisterer, det er saa vist, du er selv saa overbeviist derom, du føler den saa levende i dig, at alle Verdens Beviser ikke vilde være istand til, at overtyde dig om det Modsatte. — Men har du da nogensinde seet, hørt eller berørt denne din Aand? — du indseer altsaa, hvor latterligt det er, at ville sige: Der gives ingen Gud, fordi jeg ikke seer ham.

Gud er en reen Aand, d. v. s. et Væsen, som paa ingen Maade kan fornemmes af vore legemlige Sandser, og som kun udelukkende kan betragtes med vor Sjæls Evner. — Vor Sjæl er ogsaa en reen Aand, skabt af Gud efter Hans Vildebe.

Man fortæller, at i det forrige Aarhundrede, da Ugudeligheden var bleven en Modesag, en aandrig Mand en Dag sad tilbereds med nogle foregivne Philosopher, som talte om Gud og nægtede Hans Tilværelse. — Han taug ganske stille. — Da man spurgte om hans Mening, begyndte tilfældigviis i det Samme Ubrret at slaae. Han indskrænkede sig til at henpege paa det, og fremsige følgende betydningsfulde Strophen:

Jo meer jeg det betænker, des' mindre jeg forstaaer,
At Ubrret ingen Mester har, og dog seer jeg, det gaar.

Hvad hans Venner herpaa svarede, fortælles ikke. I hvert Fald var det ingen let Sag, at rede sig ud deraf.

Der anføres endnu en meget aandrig Bemærkning, som en Dame skal have gjort ligeoverfor en bekjendt Gudsfor nægter af Voltaire's Skole. Han havde nemlig forgjæves bestræbt sig for, at vinde denne Dame for sin Vantro. Spiritet af hendes uroffelige Modstand sagde han en Dag: „Jeg havde ikke ventet, at jeg i et Selstaa af dannede Mennesker skulde være den Æneste, som ikke troer paa Gud.“ — „De er heller ikke den Æneste,“ svarede Damen, „mine Heste, min lille Vagtelhund og min Kat gjøre ogsaa Fordring paa denne Ære, kun have disse stakkels Dyr saa megen Sømmelighedsfølelse, at de ikke rose sig deraf.“

Veed du hvad denne plumpe Tale „der gives ingen Gud“ paa godt Danst vil sige? Ordret oversat betyder den intet Andet end: „Jeg er et slet Menneske, og er altfor bange for at troe, at der virkelig gives en Gud.“

III.

Efter Døden er Alt forbi.

Svar. Ja for Hunde, Katte, Æsler, Fugle &c. Men du er virkelig overordentlig beskedden, hvis du henregner dig til disse Dyr.

I. Du er et Menneske, min Ven, og intet Dyr, og der gives rigtignok en lille Forskjel herimellem! Mennesket besidder en Sjæl begavet med Evnen, at kunne tænke, med Villien til at handle godt eller slet; og denne Sjæl er udødelig. Dyrene derimod besidde ingen fornuftig Sjæl, og bortdøe derfor aldeles.

Det, som udgjør Mennesket, er netop Sjælen, d. v. s. det i os, som tænker, som bevirker, at vi erkjende Sandheden og elske det Gode; og heri er det, at vi adskille os fra Dyrene. Derfor er det ogsaa en stor Fornærmelse, at kalde Nogen et Fæ, et Dyr, en Hund, thi derved fratager man ham hans største Værdighed, nemlig den, at være Menneske.

Naar du altsaa siger: „Efter min Død er for mig

Altting forbi," saa mener du saa meget som: „jeg er en ufornuftig Skabning, et Dyr. Og hvilket usfælt Dyr ovenikjøbet! jeg er mindre værd end min Hund, thi den løber hurtigere, sover bedre, seer skarpere, har en finere Lugt &c., mindre værd end min Kat, som kan see i Mørke, som ikke behøver at sørge for sin Klædebragt, sit Skotpi &c. Med eet Ord: Jeg er det jammerligste og usleste af alle Dyr, som eksistere."

Hvis dette kan glæde dig, saa sig os det; troe det selv, hvis du kan; men tillad os, at være lidt meer stolte end du, og høit at erklære, at vi ere Mennesker; det er i Sandhed lidt nok.

II. Hvad vilde der desuden blive af Verden dersom din Paastand var begrundet? En sand Røverhule vilde jo Verden da være; Godt og Ondt, Dyd og Last vilde være betydningsløse Ord, eller snarere affædelige Løgne; Tyveri, Egteskabsbrud, Drab, Fadermord vilde være ligegyldige Handlinger, i og for sig ligesaa gode, ligesaa lovlige, som Ærlighed, Kyndighed, Selvgjørenhed, barnlig Kjærlighed.

Thi i Sandhed, naar jeg Intet har at befrygte i et andet Liv, og jeg forstaaer at bære mig saa listigt ad, at jeg heller Intet faaer at befrygte i dette Liv, hvorfor skulde jeg da ikke stjæle og myrde, naar min Fordeel byder mig det? Hvorfor skulde jeg ikke hengive mig til Vellystens største Nydelser? Hvorfor undertrykke mine Lidenskaber, og hvorfor kunde jeg da ikke frit og aabenhjert udøve enhver Uretfærdighed, og hine utallige skjulte Synder, som ere desto strafværdigere, jo forsigtigere jeg har maattet vælge Midlerne til deres Udførelse? Jeg har jo Intet at befrygte; min Samvittighed er en bebragerist Stemme, som jeg nok skal byde Tausked . . . Kun Et maa jeg passe paa, nemlig at undgaae Politiets Opmærksomhed. — Det Gode vil for mig som for ethvert fornuftigt Menneske bestaae i at undslippe, det Onde i at blive greben af Politiet. — Jeg kan i Ro og Mag fortære stjaalet Gods, medens jeg paa samme Tid nyder offentlig Anseelse; efter Døden vender jeg tilbage til et Intet, og ingen Forskjel bestaaer da mellem mig og mine Offere, undtagen i den Pragt, med hvilken jeg stedes til Jorden! . . .

Naar du hørte et Menneske tale saaledes, vilde du da kunde begjæmme dig til, at svare ham? „Stakkels Ulykkelige" vilde du tænke, „han er gaaet fra Forstanden; man burde virkelig sætte ham fast; han er et farligt Dyr; med saadanne Anskuelse er man istand til Alt." Men hvis nu virkelig vor hele Tilværelse var tilende med Døden, saa vilde den Mand, som du nys med saa god Grund kaldte vanvittig, dog have talt Sandhed, og have Ret i Alt hvad han sagde. Hinn affædelige, meningsløse Tale vilde da være uigjendrivelig.

Hvis der ikke gives noget tilkommende Liv, saa opfordrer jeg dig til, at sige mig, hvori den hl. Vincents af Paul har viist sig agtværdigere end Nøveren Cartouche. — Godt og Ondt vilde da kun være tomme Ord. — Paa Frugten skal man kjende Træet, saaledes lærer den sunde Fornuft og Evangeliet. — Lær da af Følgerne hvad dette er for et Princip; betragt det tilfulde, og vov saa endnu at paastaae, „at efter Døden er Alt forbi.“ Nu have vi seet hvad dette vil sige.

III. Men naar du vil bedømme Træet efter dets Frugter, kan du ligesaa godt bedømme det efter de Mennesker, som have plantet og senere pleie det. Derved vilde du komme til den samme Slutning.

Men hvilke ere nu de Mennesker, som man hører sige, at Alt er forbi efter Døden? at der ingen Gud, ingen Sjæl, intet tilkommende Liv gives? Kjender du blandt dem, der udtale slige Grundsætninger, en god Familiefader, en trofast Ægtefælle, et ordentligt, agtværdigt Menneske? Nei, kun Lasten har den sørgelige Magt, at kunne bringe Mennesket saadanne Anstuelser, som han kun da antager og forkynder, naar et vanærende Levnet har indgydt ham Frygt for Guds Retferdighed og Menneskenes Foragt. Han haaber derved at kunne væde martrende Samvittighedsnag, stufte den offentlige Mening og finde meer Overbærelse hos sine Medmennesker. I det han udgiver denne grove Materialisme for Resultatet af megen Tænkning og Grundforskning, haaber han, at vinde et stort Antal Meningsfæller, som kunde trøste ham, og at vinde en sørgelig Stemmesleerhed til Fordeel for Velslyst, Løselighed, Ugudelighed, Dovenstib og alle Slags Udskeielser! . . .

IV. Dog, troe blot ikke, at denne Tilintetgjørelses-Religion blandt de Ugudelige er virkelig Overbeviisning, fast Tro. Det er kun tom Phraze. Du behøver blot at betragte dem i deres Dødstime . . . Hvilken Forandring i Tønen og Sproget! Have de maaffee før deres Sygdom studeret Religionen? have de overveiet den nøiere? — Nei, men de skulle nu døe, og om føie Tid staae ligeover for Sandheden, som vil udsige Dommen over dem . . . dette er Grunden. Eidenstaberne urene Dødb har maattet vige tilbage for dens forfærdelige Lys, og den længe overdøvede Samvittigheds Røst, raaber nu med fordoblet Kraft. *) Da foragte de ikke længere Præsterne; da

*) Der gives rigtignok enkelte Undtagelser, det veed jeg; ikke Alle, som have nægtet et tilkommende Liv, blive omvendte i Dødstimen. Videnskab, den dyriske Tilstand, som man ved enkelte Eidenstaber bringes i, et forgjæves (bedragerisk) Haab om Helbredelse, og usædelskhed den ubøielige Stolthed, ere undertiden Aarsag i, at den

spotte de ikke længere over Skriftemaal, Communion og Bøn; da ere de ikke længere af den Mening, at Himmel og Helvede ere latterlige Fabler, passende til Kjærlingers Underholdning.

V. Jeg er forresten ikke den Eneste, som her optræder imod Gudsfor nægterne. Hele Menneskeslægstens fælles Møst for-dømmer ligesaa bestemt denne afskyelige Være. Aldrig har der i noget Land, til hvilkensomhelst Tid, levet et Folk, som ikke har troet paa et tilkommende Liv. Jeg vil her kun anføre et Be-viis, nemlig Bønnen og Gudstjenesten for de Afdøde. Overalt og til alle Tider har man æret de Afdøde; overalt og til alle Tider har man bedet og ladet bede for en Fader, Moder, et Barn eller en Ven, som Døden havde bortrevet. — Paa hvad Andet beroer nu denne almindelige Skik end paa en ubetvinge-lig Følelse af Udbødelighed, som høit forkynder, at Døden kun er en Forandring af Livet.

„Hvorfor græde I?“ sagde den døende Bernardin de St. Pierre*) til sin Kone og sine Børn. „Det i mig, som elsker Eder, vil leve evigt . . . Døden er jo kun en forbigaaende Afstillelse, gjører Eder den ikke saa smertelig . . . Jeg føler, at jeg forlader Jorden, men ikke Livet.“

Dette er Samvittighedens, dette er Sandhedens blide og trøstefulde Stemme. Dette er ogsaa den christelige Religions høitidelige Udsagn. Den lærer os, at dette Liv kun er en for-bigaaende Prøvelse, som den algode Gud vil belønne med en evig Salighed. Den opmuntre os til, ved Selvfornægtelse og trofast Pligtopfyldelse at fortjene denne Salighed. Naar den Christnes sidste Time er kommen, befaler han med fuldkommen Tillid sin Sjæl i Guds Hænder, og paa et reent, helligt og fredeligt Liv følger da en Evighed af uendelig Glæde . . .

Fjernt fra os, fjernt fra vort dyrebare Fædreland være da denne trøstesløse Materialisme, som røver os saa op-høiede Forhaabninger! Fjernt fra os være hine Køgne, som ned-værdige Mennesket og tilintetgjøre alt Godt, alt Hæderligt, alt Elskeligt paa Jorden! Fjernt fra os være en Være, som til den Fattige, den Lidende, den Sørgende, den undertrykkede Ustyld, kun efterlader Fortvivlelse som Arvelod. — Menneskeslægtens Samvittighed tilbageviser med Foragt en saadan Være.

Ugudelige døer saaledes, som han har levet . . . Men Undtagelsen bekræfter netop Regelen, og man tør frit paastaae, at Gudsfor-nægteren, Materialisten, er en uferstammet Logner.

*) Jovrigt ingen meget troende Christen.

IV.

Det er Tilfældet, som leder Alt, thi ellers fandtes der ikke saa megen Uorden paa Jorden. Hvor mange nyttige, ufuldkomne, flette Ting gives der ikke; det er aabenbart, at Gud ikke bestyrer Sig om os.

Svar. I. Troer du virkelig selv det du der siger? Tillad at jeg tvivler derpaa. Slige Tanker kunne kun komme naar Hjertet er sygt.

Har lidt Mistillid til dig selv; Videnskaben kan ligesaa vel stige til Hovedet som Vinen, og i denne Ruus taler man endnu meer meningsløst end i hiin.

Hvilken er den umiddelbare, praktiske Følge af en saadan Paastand: „Gud bestyrer sig ikke om mig“? Er det ikke Friheden til uforbeholdent at turde hengive dig til dine flette Videnskaber? Kunde man ikke omskrive hiint Udsagn paa følgende Maade: „Jeg har Lykt til at begaae denne eller hiin Synd, og jeg vilde gjerne kunne begaae den i al No, uden Samvittighedsnag, uden Frygt“?

II. Siig mig, hvad er da dette „Tilfælde“, som du sætter istedetfor det guddommelige Forsyn? Du veed det ikke selv; det er et Noget som Ingen kjender, som Ingen nogensinde nærmere har kunnet betegne, som intet er, og dog skal gjøre Alt, lede Alt, være uindskrænket Herre over Alt.

Skal jeg sige dig hvad Tilfældet, Skjæbnen, Hændelsen, eller hvorledes du nu vil kalde det, egentlig er?

Det er Intet; det er et Ord som ingen Mening har, og er opfundet af den Ugudelige istedetfor det af ham saa meget frygtede Navn „Forsyn“. — Det er en beqvem Talemaade, som tilhyneladende forklarer Tingene, men i Virkeligheden er en Af-sindighed, en Latterlighed.

Tilfældet leder Intet, regjerer Intet, besvirker Intet; thi det er selv Intet.

Gud alene, den uindskrænkede Herre og eneste Skaber af alle Ting, regjerer dem alle, vaager over dem alle, og ordner Alt ved Sit Forsyn; d. v. s. i Sin uendelige Viisdom, Godhed og Retfærdighed fører Han alle Væsener i Almindelighed, og hvert Enkelt i Særdeleshed, deres sidste Endemaal (hvilket Han Selv er) imøde, og netop ad Sine Veie, hvilke Han erkjender for at være de bedste.

Ligesaa vel som Han uden Anstrængelse har kunnet skabe Alt, kan Han ogsaa uden Noie opholde og styre Alt, og for Hans Storhed er det ligesaa lidt uværdigt, at Han bestyrer Sig om Sine Skabninger, som at Han har frembragt dem af Intet.

Alene derved at Hans Væsen er uendeligt, seer og styrer Han Alt uden Forandring og uden Anstrængelse for Sin Aand. Medens Han bekymrer sig om de uanseeligste Væsener, sørger Han paa samme Tid og med den samme Kunskab, Wiisdom og Godhed for Sine meest ophøiede Skabninger, og den Ugudelige er virkelig altfor opmærksom, naar han ængster sig for at et saa stort Arbeide maatte anstrænge og trætte den gode Gud.

Nei, nei; du kan være ganske rolig; Gud vaager over alle Sine Skabninger og over Dig i Særdeleshed, som er et fornuftigt Væsen, skabt for at erkjende, elske og tjene Gud, og derved fortjene at besidde Ham evigt.

III. Du nægter det guddommelige Forsyn, fordi du seer saa mange Uordener i Verden? Du spørger, hvorfor der gives saa mange unyttige, ufuldkomne, flette Ting? Du spørger, hvorfor Een bliver født i Fattigdom, en anden i Rigdom? — Hvorfor saa stor Ulighed i Menneskenes Livsforhold? Hvorfor saa mange Gjenvordigheder og Lidelser for Een, og saa megen Lykke for en Anden? — Naar man hører dig tale saaledes, skulde man virkelig troe, at Alt gik mellem hverandre, og at du selv vilde have indrettet det langt bedre!

Men hvis siger, at det, som mishager dig, du store Aand, virkelig er en Uorden? — Hvorledes! Du fordømmer en Ting som unyttig, fordi du ikke veed, hvortil den tjener! Du kalder den daarlig, fordi du ikke veed, hvad Gavn den er til. Hvem, spørger jeg dig, er du, uvidende, lykkelige Skabning, saa indskrænket i din Erkjendelse, i din Kraft, i dit hele Væsen, at du tør vove at dømme Deus Værk, som er den uendelige Magt, Wiisdom, Godhed og Retfærdighed? — I Sandhed, det er en utaaelig Anmasselse!

Tænk dig det Tilfælde, at et ganske uvidende Menneske, som hverken forstod at læse eller at skrive, aabnede et Bind af vore første Digteres, s. Ex. Dehlenschlägers fortrinlige Værker, og der saae denne Mængde af ubekjendte Bogstaver, ordnede og sammenstillede paa tusinde forskjellige Maader; snart staae otte, snart sex, et andet Sted tre, syv eller to tilsammen, forat danne Ord; naar han saae alle disse Linier, som følge paa hverandre, nogle øverst, andre nede paa Siden; og Bladene, af hvilke Tet er befæstet foran, et Andet bag i Bogen; naar han snart saae en ubekrevet, snart en med Bogstaver opfyldt Deel af Papiret, snart store Begyndelsesbogstaver, snart smaa o. s. v.; naar han saae alt dette, hvoraf han Intet forstaaer, og da alligevel vilde spørge, hvorfor disse Bogstaver, Linier og Blade netop ere satte paa de Steder og ikke paa andre; hvorfor det, som staaer i Begyndelsen, ikke findes i Midten eller i Slutningen; hvorfor den tyvende Side ikke er den femte: da vilde man svare

ham: „Min Ven, en stor Digter, en stor Mand har ordnet alt dette saaledes, for derved at udtrykke sine Tanker; og hvis man vilde sætte et Blad hen paa et andet Sted i Bogen; hvis man ikke alene omslyttede Linierne, men selve Ordene og Bogstaverne, da vilde der kun herske Uorden og Forstyrrelse i dette skjønne Værk; og Forfatterens Plan var da tilintetgjort.

Naar nu et saa uvidende Menneske vilde spille den Lærde, og fordrifte sig til at mønstre denne Bogs Indretning; naar han f. Ex. sagde: Det forekommer mig virkelig, at man havde gjort langt bedre i at stille alle de Bogstaver sammen, som have eens Udseende, de store for sig, de smaa for sig; det vilde ogsaa have seet langt ordentligere ud, dersom man havde gjort alle Ordene lige lange, dannet dem af det samme Antal Bogstaver; hvorfor ere Nogle korte, Andre lange? ic. Hvorfor er eet Stykke ganske hvidt, et Andet opfyldt med Bogstaver? Det er en daarlig Indretning, aldeles uden Orden; den, som har forfattet dette Værk, har slet ikke forstaaet sig paa det; Alt er jo paa Lykke og Fromme kastet mellem hjerandree.“ — Dit Svar vilde da lyde: „Uvidende Menneske! Du selv forstaaer Intet deraf. Hvis Bogen var indrettet efter din Idee, vilde der jo ikke findes Spor af Fornuft eller Mening i den. Alting skal netop være saaledes som det er. En Forstand, som er hundrede Gange større end din, har fastsat denne Orden, og bestemmer den endnu fremdeles, og naar du ikke indseer Grunden dertil, saa er det kun din egen Uvidenhed, som er Skyld deraf.“

Og det samme gjøre netop vi, naar vi dable Guds Værker. Det er Hans store Bog vi betragte, naar vi kaste vort Blik paa denne Verden. Aarhundrederne ere deri ligesom de paa hverandre følgende Sider. Aarene ere ligesom Linierne, og alle de forskjellige Sabninger, ligesom Englene og Menneskene af og ned til det ubetydeligste Græsstraa, det mindste Sandskorn, ere saa at sige Bogstaverne i denne Bog, af hvilke ethvert er sat paa sin bestemte Plads af den store Mester, som alene er istand til at overskue Sine evige Planer og Sammenhængen i Sit guddommelige Værk.

(Fortsættes.)

Misceller.

Til Frederik den Store skrev engang en Minister:
„Jeg haaber, at Folkets Oplysning snart vil have saa stor

Fremgang, at det anseer Daab og Nadværelse for undværlige Ting." Kongen skrev under denne Beretning: „Det skal I vænt lade være. Thi naar mit Folk ikke mere vil have Religion, da sidder jeg ikke mere fast paa min Stol og I heller ikke.“

Stomagermesterne i Turin have for kort Tid siden udnævnt Kong Victor Emmanuel til Oldermænd for deres Raad, „fordi han har gjort den nationale Støyle istand.“ (Italien har som bekjendt Form af en Støyle.) Hvem vil da lade arbejde hos „en saadan Oldermænd,“ paa hvis Mesterstykke Hælen nu allerede vakler og Saa-lerne endnu aldrig have siddet fast.

Kirkelige Efterretninger.

Tyrol. Den 18. Juni reiste Cardinal Reisch, ledsaget af Erkebiskopper, fra Rom og ankom til Trient den 21. Juni, for paa den hl. Faders Vegne at overvære Sæcularhospitideli-gheden til Grindring om det Tridentiske Concilium. Foruden Cardinal Reisch havde der indfundet sig 38 Prælater (Erkebiskopper, Biskopper, Abbeder), samt fremmede Præster i stor Mængde. Iblandt de nævnte Kirkefyrster fandtes der Cardinalerne Grev af Reisch og Fyrst Schwarzenberg; Patriarken af Venedig, Fyrst-Erkebiskoppen af Salzburg, Fyrst-Erkebiskoppen af Grätz, den armeniske Erkebiskop af Venedig, Erkebiskoppen af Udine, to Erkebiskopper af Mexiko og de to, som ledsagede Cardinal Reisch; iblandt Biskopperne vare tilstede de af Brixen, Breslau, Würzburg, Budweis, Sitten (i Schweits), Raab, Cenada, Belluno, Feltre, Udria, Verona, Treviso, Oaxaha (i Mexiko) o. fl. A. Ved Slutningen af Hospitideli-gheden den 29. Juni blev om Aftenen et hospitideligt „Te Deum“ affunget og den Tridentinske Troesbekjendelse offentlig fremsagt.

Italien. Spoleto. Msgr. Arnaldi, Erkebiskop af Spoleto (i den annecterede Deel af Kirkestaten), er den 11. Juni om Morgenen Kl. 6 bleven arresteret af Piemonteserne og ført bort til Kastelet i Spoleto. Erkebiskoppen havde i sin Tid nydt den afdøde Kong Karl Alberts særdeles Gunst og Tillid og havde derfor hidindtil været fri for de mod Geistligheden stiftede Forfølgelser. Grunden til hans Fængsling er følgende: For tre

Maaneder siden havde Erkebiskoppen udstedt et Hyrdebrev, som paa ingen Maade indeholdt noget Strafverdig; alligevel formenebe Regjeringen deri at have opdaget nogle Ord, der kunde føre til „Foragt for de nu bestaaende Love.“ Erkebiskoppen blev støvnet, men erklærede, at det stred mod de kirkelige Love og hans erkebiskoppelige Værdighed, at møde for en Domstol af Vægfolk og forlangte, at de, som ønskede Noget af ham, maatte gjøre sig den Uleilighed at komme til ham i det erkebiskoppelige Palais. Som Følge heraf fandt hans Fængsling Sted. Folket betragter Erkebiskoppen som en Martyr; efter al Sandsynlighed vil han blive frikendt, og saaledes vil Hadet til Regjeringen endnu blive større.

England. Fremskridt. Et Hyrdebrev af Cardinal Wiseman, hvilket paa den hl. Trefoldighedsøndag i alle Kirker af Erkebispecefet Westminster blev oplæst og hvori de Troende opfordres til velvilligen at yde deres Bidrag til nye Kirkers og Skolars Stiftelse, skildrer Katholicismens materielle Fremskridt i det nævnte Erkebispeces siden 1859 saaledes: Tre Missionsstationer ere blevne gjorte til selvstændige Sogne, sex nye Kirker opførte, fire betydeligt udvidede. Paa fem Steder er allerede Grunden kjøbt til nye Kirker. To store Skoler ere byggede i London selv, to i Forstæderne. Paa flere Steder paa Landet ere nye Capeller opførte. Fem nye Klostre ere grundede i Spitalfields, Great-Ormond-Street, Westminster og to i Bayswater; desuden have Ursulerinderne ved Stratford, en af Londons Forstæder, og Søstrene af Maria, vor Midlerinde, i Harleyhouse provisorisk grundet et Kloster. I Upton, Bromley o. s. v. skal der snarest muligt oprettes Skoler.

Asien. Nigjerne Tongking og Cochinchina i Midten af Asien bleve for henvend tyve Aar siden erobrede af den anamitiske Tyrann, der siden den Tid blodigen forfulgte de der-værende talrige Katholiker. Den katholske Kirke, som her blomstrede herligere end paa noget andet Sted i Asien — en Sjettedeel eller maaskee endog en Fjerdedeel af Indvaanerne var allerede omvendt til Kirken — har siden den Tid lidt betydelige Tab. Endnu for kort Tid siden udtalte den h. Fader sin Kummer over de tyve tusinde indspødt Katholiker og de mange spanske Missionairex og Biskopper og de talrige indspødt katholske Præster, som paa en skrækkelig Maade ere blevne martrede. Men nu viser dog en glimrende Haabets Straale sig midt under saadanne beklagelige Forhold, og forkynder en glædelig og feierrig Fremtid. Tongking vil faae en christelig Konge! Da Riget blev undervunget af Anamiterne, frelste Missionairexne den gamle hebenske Kongefamilies Børn og opdroge dem i den katholske Religion, og underviste dem i nyttige Kunster og Videnskaber. Siden Franskmændene have begyndt Krig med

Keiseren af Anam, har den ælbste kongelige Prinds Peder Rhong=Le stillet sig i Spidsen for sin Faders Undersaatter, for at frelse sit Folk fra Anamiternes Herredømme. Ikke alene de Christne, men ogsaa mange af de meest anseete Hedninger have allerede erklæret sig for ham, saa at han med en lille vel organiseret Hær kunde begynde Frihedskrigen for sit Fædreland. Ved sin gode christelige Afsærd mod alle sine Undergionne har han siden den Tid vundet mange Hjerter. Efter de nyeste Efterretninger, som Pariserbladet „Monde“ har faaet derfra, har Prindsen igjen aabnet Felttoget, efterat han i nogen Tid var bleven trængt tilbage til Djergene; men idet han nu har faaet nye Sendelser af Vaaben fra Spanien og Frankrig, er det blevet ham muligt, paany at bevæbne og organisere sin Hær. Gud give, at der i ham maa opstaae en Skytsherre for Kirken i Asien og saaledes Christendommen i Vidten af denne Verdensdeel endelig maa faae et sikkert Tilflugtssted!

NB. Den Høiærværdigste Biskop Paulus vil indtræffe hertil d. 14. August.

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 26. Juli. — 9. Søndag efter Pinte. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.
- Søndagen d. 2. August. — 10. Søndag efter Pinte. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt.
- Fredagen d. 7. August. — Kl. 8¹/₄ høitidelig Messe for de levende og afdøde Medlemmer af Broderstabet til Jesu gudommelige Hjerter og om Aftenen Kl. 8 Andagt til Samme med Betragtning.
- Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Torsdag, Torsdag og Loverdag i Sct. Josephsfiorens Huuscapel) 7 og 8¹/₄; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Pver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Kunsthandler **C. N. Blantfener**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 16.

Søndagen den 9de August.

1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — „Det er Tilfældet, som leder Alt“. — „Religionen kan være god for Dvinder.“ — Pave Pius IX.'s Skrivelse. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom. Turin.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

Indledning.

Den verdslige Magt kan ved Overgreb og Vold ubelufte et Folk fra Brugen af den hellige katolske Kirkes Raademidler, fra Underviisningen af dens guddommelige Lære og fra Samqvem

med dens hynlige Hoved; men den formaaer ikke at ubluge et heelt Folks gjennem sex Aarhundreder pleiede og styrkede Overbeviisning om Kirkens Useilbarhed og Kjerlighed til dens hellige Institutioner. Denne Udtalelse finder sin fuldkomne Anvendelse paa Danmark og det danske Folk. Christian den Tredie nedbrød med vanhellig Haand den katholske Kirke i Danmark, men Katholicismen i vort Fædreland formaaede han ikke at tilintetgjøre. Trods Regjeringens energiske antikatholske Bestræbelser, vedbleve de katholske Tendentser at leve i det danske Folks religiøse Digten og Tragten. Og, hvad der er af langt større Betydning, en lille udvalgt Skare Danske holdt fast ved Moderkirken med den fulde Fortrøstning, at dens nedbrudte Altre tidlig eller sildig skulde gjenreises ved hynlig eller ushynlig Bistand fra Oven. Disse standhaftige Troeshelte, hvis Navne for Størstedelen ere os ubekjendte, men som sikkert ere indskrevne i Livsens Bog hidsæt, have midt i Fordærvelsen og Ødelæggelsen ført den eneste sande kristelige katholske Tro over til den følgende Generation, under hvilken et katholsk Alter atter reistes i Danmarks Rige; og saaledes har Katholicismen uafbrudt vedligeholdt sig i det danske Folk fra den hellige Aansgars Dage og indtil paa denne Dag! Dette er mere end en skjøn opløftende Tanke: det er en historisk Kjendsgjerning, saa underfuld, at Guds Finger klarligen aabenbarer sig gjennem den.

En aandrig Forfatter har sagt, at Historien er en Gjentagelse af de samme Begivenheder under vexlende Forhold og Omstændigheder. Rigtigheden af denne Bemærkning stadfæstes tilfulde af de historiske Begivenheder og Personer, som jeg i denne tredie og sidste Deel af nærværende Værk*) har gjort det til min Opgave at skildre. Hele denne Deel er nemlig kun en Gjentagelse af, hvad jeg fremstillede i første Deels første Kapitel: det er her som hist Kirkens Kamp mod Vantroen, dens Bestræbelser for at deelagtiggjøre et heelt Folk i sin Sandhed og i sine Naademidler. Men Forhold og Omstæn-

*) Jfr. „Den katholske Kirke i Danmark“ (fra A. 828—1536), der udkom som Følgeskrift til Skandinav. Kirketidendes 7. Aargang 1859. — 3 Høst's Commission.

digheder have forandret sig i en mærkelig Grad. Dengang stode Kirkens Stridsmænd ligeover for en hedensk Fyrste og et hedensk Folk; nu see vi dem træde i Stranterne mod en protestantisk Fyrste og et protestantisk Folk; dengang var den hedenske Modstand stor, men nu er den protestantiske Modstand hundredefold større; dengang behøvedes der kun to Aarhundreder til hele Folkets Omvendelse, nu ere halv fjerde Aarhundreders Bestræbelser ikke istand til at bringe mere end en Ottehundrededeel af Folket over i Kirkens Skjød! Alligevel er denne sidste Kamp af ligesaa stor Interesse som den første, og lære vi end ikke en ny Ansag at kjende, saa ville vi dog faae Velighed til at see Mænd, som med usorfærdet Mod, utrættelig Standhaftighed og sjælden Værdom forsvare Moderkirken og trænge de lutheriske Bildfarelser tilbage. Og hvad der forhøier Interessesen for denne høist ulige Kamp er ei alene Bevidstheden om, at den gode Sag dog tilsidst skal seire, men det er især Tanken om den vide lyse Horizont, som Danmark's Grundlov aabner os mod Slutningen, og som skjenker os de skjønneste Forhaabninger for den kommende Tid. Vel er det ikke den klare Dag, som vinker os imøde; det er kun Dæmringen med den svage Morgenrøde. Men Dagen vil sikkert følge; thi et frit og ærligt Folk, i hvis bedre Jeg der rører sig en levende religiøs Trang, kan ikke længe vedblive at foretrække Bildfarelsen for den evige Sandhed.

Første Kapitel.

Kirkeomvæltningens Følger*).

„Da Mange skulle efterfølge deres (o: de falske Lærere) Nyggesløshed, for hvis Skyld Sandhedens Vei skal bespottet.“

St. Peders 2. Brevs 2. Cap. 2. V.

Det er kun den alvidende Gud, som randsager Hjerter og Nyrrer, medens Meennesket kun formaaer at slutte fra Hand-

*) Jeg kan ikke her undlade at gjøre mine Læsere opmærksomme paa et Værk, som med udtømmende Værdom og Grundighed fremstiller

lingen til Sindelaget, fra det Ydre til det Indre. Naar Historiefriveren med Flib og Omhu, og efter en samvittighedsfuld Prøvelse af alle Vidnesbyrd i et Totalbillede famler og fremstiller Følgerne af en historisk Begivenhed og det til Grund for samme værende Princip, da tør Læseren idetmindste ansee sig for berettiget at slutte fra Virkningerne til Aarsagens Væsen og Natur, saameget mere som vor Frelser selv har sagt, „at paa Frugterne skal man kjende Træet“, og Apostelen Jacobus ligefrem slutter fra det ydre Synlige til det indre Usynlige, naar han siger: „viis mig din Tro af dine Gjæringer.“

Den gamle ærværdige Kirkes Bygning i Danmark var ved verbøslig Rist og Magt forvandlet til en sorgelig Gruusshob. Redbrydelsens Værk var fuldbragt: nu var Timen kommen, da det saakaldte „rene Evangeliums“ Bygning skulde reises paa Kirkens Ruiner, da efter Reformatorenes Løfter og Udsagn, den gamle „apostoliske Kirke“ skulde vende tilbage, og der skulde ligesom vorde en ny Himmel og en ny Jord! Det vil i mere end een Henseende være lærerigt for os, nærmere at betragte denne nye Bygning, baade indvendig og udvendig; vi ville da faae at see Følgerne af at sætte Menneskeværk istedetfor Guds Værk.

Vi stille os altsaa lige overfor den af Christian den Tredie opførte lutheriske Statskirke i Danmark! Reformatorerne havde befriet dens Medlemmer fra at staae under Paven's milde geistlige Regimente, og hvem var i den nye Tid traadt i hans Sted? En kongelig Vægmand, der i en Række af Aar uden Blufel havde spillet en Kirkerøvers handlyste Rolle, som med vanhellig Haand havde nedstødt de retmæssige Hyrder, de apostoliske, salvede Biskopper i Fængsel, for desto bedre og sikkrere at adspredde den trofaste Hjord og gjøre sig selv til „summus episcopus“ (den øverste Biskop). Ja, der kan ifandhed ikke

Reformationens Væsen og Følger, navnlig for Tydsklands Bedkommende, og som jeg ikke har kunnet læse, uden at fyldes med levende Beundring og Kjærlighed til den lærde Forfatter: Döllinger, Die Reformation. I-III. Th. Regensburg 1846 ff.

tænkes en blodigere Ironi, end den, som der ligger i at ville oprette den evangeliske „Frihed“ ved at sætte en profan, verdslig Magthaver til at være Hovedet for Kirke, Evangelium, Theologi, Samvittighed og Salighedens Sag! Man paastod, at den nye Kirkebygning var opført paa den hellige Skrifts Ord, og ikke bestomindre forkaeste man den romerske Biskops med Bibelens klare og tydelige Udsagn stadfæstede Suprematie, og antog en verdslig Lægmands Suprematie, der stod i aabenbar Strid med Skriften. Mod den ubetydelige Skat, som Folket havde svaret den retmæssige øverste Biskop, havde Reformatorerne opløst et Kamastriig; men den nye protestantiske Pave lod sig rundelig nok betale for den tilraenede Værdighed som Kirkens Hoved. Samtlige Bispestoles Gods og Eiendomme inddrog han under Kronen som dennes lovlige Bytte og som det hed: „for at den kan blive mere formuendes“ (o: riig)*). Men dette var ikke nok: Han bestemte selv, at en Trediedeel af hele Tienden skulde tilfalde Kronen.***) Men endnu var det ikke nok: Han tilvendte sig det Meste af Klostergodsset, som han mod Afgift overlod Abelen***); ja, han blueedes ikke ved at nedbrude Kirker, at berøve dem deres Prydelse eller bortskjenke dem mod Afgift til verdslig Brug†). At der blandt de romerske Biskop-

*) Efr. Krag og Stephanus, Christian den Tredies Hist. Kbh. 1776 ff. III. p. 503.

**) Smst.

***) Daugaard, Danske Klostre. pp. 158, 167, 315, 343 o. fl. St. Efr. dette Bæks II. Deels 8. Cap.

†) Kongen tillod f. Ex. Rentemesteren Jørgen Pedersen, at lade afstrabe 24 Lod Guld af Ribe Domkirkes Prydelse, 34 Lod Guld af Aarhus Domkirke o. s. v. Pont. Ann. eccl. Dan. III. p. 332. Efr. Hoffmanns Forts. af Pont. danske Atlas, IV. p. 550 ff. Hvorledes Kong Christian paa mange Maader berigede sig ved Reformationen, kan blandt Andet sees af følgende Exempel. Den katolske Geistlighed i Skaane havde hos de Fugger (et nyt Firma i Augsburg) udsat 5000 Gylden, der skulde tilfalde den pavelige Stol for Erkebiskop Torbern Bilde's Pallium. 3 Aaret 1541 havde Kongen denne Sum til sin egen Kasse. Vide: Christianus Tertius, in Mspt. p. 765—67, i det Kgl. Haandbibliothek i Kjøbenhavn.

pers talrige Række havde været nogle faa uværdige Geistlige, havde forarget Reformatorerne i høi Grad; nu havde man antaget kongelige Vægmand, som formedelst deres Kongemyndighed anfaae sig for berettigede (trods den hellige Skrift!) at have to Koner eller ved Maitresser at leve i fortsat Egttabsbrud*). Men den største Ydmygelse for den nye Kirke laae dog unegtelig deri, at en verdslig Mand, uden geistlig Vielse og uden theologisk Lærdom, nu stod i Paven's Sted med Myndighed til at afgjøre alle kirkelige Spørgsmaal, fortolke Dogmerne, affætte og indsætte de Geistlige, bestemme Gudstjenestens Form, kort sagt, med pavelig Myndighed. Istedetfor Frihed havde man altsaa faaet den meest ydmygende Trældom!

Men det var ikke alene Kongen, som tog et rundeligt Salarium for sin kirkelige Virksomhed og sit geistlige Embede; store Pengesummer bleve sendte ud af Riget til hans fremmede Haandlangere, de tydske Reformatorer, Luther, Melancthon, Bugenhagen, Jonas og flere andre af disse selvgjorte kirkelige Autoriteter.**)

Istedetfor de retmæssige katolske og apostoliske indviede Biskopper havde den protestantiske Statskirke i Danmark faaet Superintendententer eller saakaldte Biskopper, det vil sige kongelige Embedsmænd uden den til biskoppelig Myndighed og Fuldmagt nødvendige apostoliske Succession, uden kirkelig Kaldelse og uden pavelig Stadfæstelse. Vel vare de, for et Syns Skyld, indviede i Vor Frue Kirke til deres saakaldte biskoppelige Embede; men af hvem? Af den bekjendte frafaldne Wittenberger

*) For dem, der kjende blot Lidet til Danmarks Historie, vil det være overskødigt at nævngive de paagjældende Konger eller „summi episcopi,“ som førte et fuldstændigt mohamedansk Levet, trods deres høie usurperede geistlige Værdighed.

***) „Dolt Hans Raade ogsaa synderligt got Benschaf med de lærde til Wittenberg, og hafver yderligt raadført sig ubi de geistlige Sager med dennem, og altid hafde sine bud och brevfe til og fra Philippum, Pomeranum, og Jonam Justum etc., som havde deris Aarlige foræring og besoldning her af Riget.“ Krag og Stephanius, Chr. III.s Hist. I. p. 245. Noten.

Præst, Bugenhagen, hvem Kongen havde kaldt til at assistere ved Indretningen af den danske Protestantisme. Denne for sin Pengegridskthed bekjendte Mand*) var ankommen til Kjøbenhavn d. 5. Juli 1537. Den 12. August havde han kronet og salvet Christian den Tredie og hans Dronning, og den 2. September havde han forrettet den saakaldte Bispevielse. Det komiste ved denne var, at en Præst kunde meddele Bispevielsen til Andre, ligesom om en Væbner (∴ en Ridderhvend) kunde meddele andre Væbnere Ridderlaget, noget der i og for sig er saa absurdt, at man maa smile derover; men det Forargelige laae ligefrem deri, at fordi den ene af Bispecandidaterne, Petrus Polladius (vulgo Peder Plade), endnu ikke var Præst, bleve de Alle sammen paany indvieede eller ordinerede, uagtet de Andre forhen haade været ordinerede. Kongen ønskede det saaledes, og han maatte jo naturligtviis forstaae sig paa de Ting, da han var den nye Kirkes Overhoved! — Hvad Kongen forstod ved den af Bugenhagen meddeelte Bispevielse, kan man gjøre sig et Begreb om, naar man erfarer, at han indsatte en Lehnsmænd (∴ en verdslig Ovrighedsperson) i hvert Stift til at være Bispens Generalvicar og Coadjutor!***) I alle geistlige Sager havde de ikke Dommermyndighed, men kunde blot give Kongen Raad, da Kongen selv vilde dømmen i flige aandelige Sager! I dogmatiste Anliggender kunde de ligeledes blot give deres Mening eller Betænkning tilkjende, da Kongen alene som summus epi-

*) Den bekjendte samtidige Annalist Surius anfører de Ord, som Bugenhagen skal have sagt, da han havde ordnet det lutherste Kirkevæsen i Danmark og reiste hjem; de lyde saaledes: „Tu meum habeas, Dania, Evangelion, ego nummos tuos; vale!“ (∴ Du har nu mit Evangelium, Danmark; jeg har dine Penge; farvel!) Chronicon s. comment. brevis rerum in orbe gestar. ab a. 1500 usq. 1560. Colon. 1567. p. 289.

***) Det hedder i den af Kongen udstedte Kirkeordonnans, at paa Kirkevisitationer, som Biskoppen med Lehnsmændene en Gang om Aaret skal foretage, skal man (∴ de begge) overhøre dem, om hvis Tro man tvivler, og styrke de Retfærdige og med Guds Ord rette, hvad der kan være Folk imellem om nogen vrang Lærdom. Krag og Stephanius, Chr. III. s. Dist. I. p. 594.

scopus (øverste Biskop) kunde afgjøre, hvorledes Dogmerne skulde fremsættes eller Skriften og de symboliske Bøger udlægges og fortolkes. Den nye Statskirke gjorde Forbring paa at repræsentere „det rene Evangelium“; men man søger forgjæves i det nye Testamente om Biskopper af den Slags.*)

Til de „evangeliske Biskoppers“ kirkelige Myndighed svarede ganske de „evangeliske Præsters“ Lærdom og Levnet. Det var kun meget faa af disse Mænd, som besad nogen Lærdom, hvad de protestantiske Historiefrivere selv maae tilstaae. Som det gik i den lutheriske Kirke i Tydskland, hvor man satte Folk af de laveste Classer, saafom Skrædere, Skomagere, Soldater og Ibdioter paa Prædikestolen, da Ungen mere vilde befatte sig med en lutherisk Geistligs foragtelige Haandværk**), saaledes gik det ogsaa i den danske lutheriske Statskirke. De fleste Præsteembeder bleve besatte med Mænd, „der ikke havde noget Begreb om, hvad Theologi, Prædiken, eller Religions=Underviisning var.“***) „Ogsaa Adelsmændenes Fogder, Skrivere og Tjenere, som kunde læse i en Bog, afgave Sjælesørgerne.“†) Den lutheriske Geistlighed i Danmark bestod af „Bispernes Karle og Skrivere, Adelsens Tjenere og Fogder og undertiden af uvidende Haandværkere“ ††). Af „ældre Skoledisciple“ (!) valgte man (o: den lutheriske Kirke) baade Præster, Rectorer, Hørere (o: Lærere) og Degne †††). Hvorledes saadanne Folk kunde forrette Gudstjene-

*) Paa det første, jerusalemiske Concilium forhandle og afgjøre Apostlene det foreliggende kirkelige Spørgsmaal, uden at der tales om verdslig, kongelig Sanction. Hvilken Fylde af apostolisk Myndighed ligger der ikke i Pauli Tale til Kong Agrippa, og hvilken Fylde af apostolisk Magtesløshed og allerunderdanigst Meningsløshed aabenbarer sig ikke i Petri Polladii bispeelige Skrivelser til Kong Christian III!

***) Dette bevidner ligefrem den protestantiske Præst Jepparus. *Sfr. Grosch, Bertheidigung wider Arnold p. 497.*

****) Rohmann, *Ref. Indf. i Danm. p. 208.*

†) *Smsf. p. 209.*

††) *Allen, Haandbog i Fædrelandets Historie. p. 361.*

†††) *Heiberg, Peder Polladius, Sjællands første evangeliske Biskop. En kirkehist. Skildring. Kbh. 1840. p. 37.*

sten og forvalte Sacramenterne, er let at indsee. „Mange af de Prædikener, som holdtes frit, bestode for det meste af Fordømmelser og Skjældsord imod Katholiker og Reformerte, eller af allehaande Snak hen i Vind og Veir, ligesom det faldt Prædikanterne ind*). En ivrig protestantist Historieskriver skildrer Geistlighedens sædelige Tilstand paa følgende Maade: „Jeg maa tilstaae, at der i det første Aarhundrede efter Reformationen fandtes et ikke ringe Antal af ryggesløse og slette Aegte (∴ „evangeliske Præster“), som hverken indsaae eller søgte Guds Sag, men snorkende indslumrede ved Bugens Tjeneste, og som istedetfor at vække Andre, med et selv gjort nyt Evangelium førte Hjorden til Ulven og dobbelt bespottede den Korsfæstedes Navn, saa at de netop vare det Modsatte af det, hvortil de havde ladet sig kalde“**). „Præsternes Naahed og Usædelighed var stor . . . Drab, Trætter og al Art Utugt, begaaet af Præster (∴ lutherste Prædikanter), var ikke sjælden.“***) Mange af dem holdt Skjenkestuc for Bønderne†), drev Handel og løb omkring i korte Jaffer og indlob sig i Slagsmaal, hvorfor det 1555 blev bestemt, at Præster, som havde slaaget Folk ihjel i Slagsmaal, dog med Bispernes Samtykke andetsteds i Riget kunde søge Præstekald††). Mange af de nye Prædikanter havde faaet Kald ved at indlade sig i Ægtefskab med Skjøger og Friller. „Ikke Kundskaber og Dygtighed, men et Ægtefskab med Herremændens Frille eller Huus-

*) Rohmann, R. 3. i D. p. 210.

**) Pont. ann. III. p. 29.

***) Selveg, Den danske Kirkes Hist. efter Reformationen. Kbh. 1831. I. p. 103.

†) Smst. Efr. den Kallste Manuscriptsamling paa det kgl. Bibliothek i Kbh. 4; 489. Selv den bekjendte Reformator Dr. Carlstadt drev, ved Siden af Theologien i Kemberg, Brændevii i Handel, Mlhandel, Spillestue o. s. v. Meinholdt, Der getreue Ritter etc. Regensburg 1852. p. 188. Efr. Matthesius, Concio VI. de Luthero. p. 53 a.

††) Münters Reformationshist. II. p. 378. Efr. Pont. ann. III. p. 335, og Kallste Manuscriptf. I. c.

holderste og lignende smudsige Midler banede ofte Veien til de Kalb, som Abelen havde at bortgive*). Af disse historiske Vidnesbyrd og Udsagn kan man danne sig et Begreb om, hvorledes Sjælesorgen i den nye „evangeliske“ Kirke var.

(Fortsættelse.)

IV.

Det er Tilfældet, som leder Alt, thi ellers fandtes der ikke saa megen Uorden paa Jorden. Hvor mange unyttige, ufuldkomne, flette Ting gives der ikke; det er aabenbart, at Gud ikke bestyrer Sig om os.

(Sluttes.)

Naar du spørger, hvorfor een Skabning er fuldkomnere end en anden; hvorfor denne er stillet paa een Plads, hiin paa en anden; hvorfor Vinteren bringer Kulde, Sommeren Varme; hvorfor det eet Dieblit regner, et andet derimod ikke; hvorfor her findes Rigdom og Sundhed, hist Sygdom og Armod; hvorfor dette Barn dør ved Siden af Uldingen, som overlever det; hvorfor netop dette veldædige Menneſte bliver bortrevet af Døden, og ikke hiin Skurk, som kun tilføier sine Medmenneſter Skade o. s. v., saa svarer jeg dig: „en uendelig Forstand, en uendelig Wiisdom, en uendelig Retfærdighed og Godhed har indrettet alt Dette saaledes, og vi kunne være overbeviste om, at Alt er i den skjønneſte og fuldkomneſte Orden, selv om det ikke synes os saaledes.“

Jeg svarer dig endvidere: for at kunne bedømme et Værk med Fornuft, maa man kjende det heelt; man maa overſkue det i dets Heelhed og i Enkelthederne, og sammenligne Midlerne med det Maal, som ved dem ſkal opnaaes. Men hvilket Menneſte, hvilken Skabning er nogensinde blevet indviet i Skaberens evige Raadslutningers Hemmelighed?

Og dette vilde dog fremfor Alt være nødvendigt, for at kunne bedømme Forſynets Wiisdom og Retfærdighed med Hensyn til fornuſtige og frie Væſener, som ere iſtand til at gjøre Godt og Ondt, at fortjene Løn eller Straf.

Da vilde man ſee, hvorledes Evigheden aabner ſig for os, og paa en vidunderlig Maade udjevner det, som herne de forekommer os mærkeligt. „Hvorfor, spørger man, straffer Gud

*) Allen, Hdb. p. 365.

ikke denne store Synder? Hvorfor bliver dette flette Menneske overøst med Lykkens Gaver, medens hiin Fromme er betyngtet med saa mange Lidelser? Hvor lidet maa altsaa Gud befymre Sig om alt dette! Hvor seer man her Hans Retfærdighed, Visdom og Godhed?"

See hen til Ewigheden; den forklarer denne Hemmelighed! Det var retfærdigt og viist, med forgængelige jordiske Goder at belønne det lidet Gode, som denne Synder, hvem Ewigheden vil straffe, maastee har udøvet her i Verden. Og hine Retfærdige, som Verden anfaae for saa ulykkelige, udstode med Rette ved forbigaende Lidelser Straffen for deres smaa, af menneskelig Svaghed begaaede Feil, medens en evig Salighed bliver Lønningen for deres Dyder.

Ewigheden forklarer os endvidere, hvorledes Lidelser ofte ere en stor Belgjerning, da Sjælen, som midt i de jordiske Glæder let glemmer Gud, ved hine igjen bliver ført tilbage til Ham. Hvor mange Sjæle i Himlen takke Gud, og ville i Ewighed takke Ham, fordi Han herne de hjemsogte dem med Lidelser!

Rigdommen derimod, den jordiske Lykke kan ofte være en Straf. Hvor mange gives der ikke som paa Grund af disse forfængelige Goder have foragtet og mistet de evige! Hvor mange ville hele Ewigheden igjennem forbande hine Forlystelser, Vrespofter og Rigdomme, som ere blevne Aarsagen til deres evige Fortabelse!

Efter Ewighedens Maalestok maa man bedømme Alt! thi ellers er det umuligt, at begribe det Mindste af Skaberens Hensigter og Styrelse med Hensyn til os.

Lad os altsaa for Fremtiden aldeles forandre vort Synspunkt og ikke længer dømme vor høieste Dommer! — Tro mig, Ingen af os, hverken du eller jeg, seer saa langt og saa skarpt som Han. Hvad Han gjør, er vel gjort, og naar Han tillader et Onde, saa steer det kun, for deraf at lade udgaae et større Gode.

Erindrer du ikke hiin Fabel om Gartneren? — Han stod i sin Have ved et stort Græskar og sagde: „Nei, sliq en Laft vilde jeg dog aldrig have hængt paa en saa svag Stilk! hvor deiligt vilde derimod disse Græskar tage sig ud høit oppe i det stolte Egetræ!“ Det var en varm Sommerdag. Vor gode Ven Garo var træt; han lagde sig ind under et nærstaende Egetræ, og var lige ved at falde i Søvn, da tilfældigviis i det det Samme et Agern, som havde løstnet sig fra Træets Top, faldt ned i hans Ansigt.

Garo sprang hurtig op, og udstødte et Skrig da han opdagede Aarsagen til denne lille Ulykke. „Denne Skade kan endda gaae an,“ tænkte han, flygtede bort og fortrød inderlig

at han havde været saa taabelig, at ønske Eggetræet en Frugt saa stor som et Græskar. „Hvis et Græskar havde truffet mit Ansigt levede jeg sikkert ikke meer. Hvor dum var jeg dog! og hvor viist og godt er Alt, hvad Gud har gjort!“

Gjør nu det Samme som denne gode Mand; og langt fra at ville nægte Guds Forsyn, tag dig vel iagt for at klage over det.

V.

Religionen kan være god for Qvinder.

Svar. Og hvorfor ikke ogsaa for Mænd?

Enten er den sand eller usand. Er den sand, da er den for Mænd ligesaa sand (og følgerlig ogsaa ligesaa god) som for Qvinder. Er den derimod usand, da duer den ligesaa lidet for Qvinder som for Mænd; thi Vogn duer ikke for Rogen.

Gaaſte viſt, „Religionen er god for Qvinder;“ men den er af de samme Grunde ligesaa god for Mænd.

Mændene saavelſom Qvinderne have Lidensſtaber, ofte meget stærke Lidensſtaber at bekæmpe; og hverken Mændene eller Qvinderne ere iſtand til at undertrykke dem, naar de ikke frygte og elſte Gud og anvende de kraftige Midler, ſom Religionen alene tilbyder dem. Saavel for Mændene ſom for Qvinderne er Livet fuldt af ſvære og møſommelige Pligter: Pligter mod Gud, mod det menneſkelige Samfund, mod Familien og mod os ſelv. Mændene ſaavelſom Qvinderne have en Gud at tilbede og tjene, en udødelig Sjæl at frelſe; for dem Alle gjælder den ſamme Lov at flye Synden, at øve Dyden, at vinde Himmelen, at undgaae Helvede, at frygte Dommen og Døden, ſom uophørlig truer os, og til hvilken man bør forberede ſig. For den Ene ſaavelſom for den Anden er Jeſus Chriſtus død paa Korſet, og Hans Bud gjælde for Alle uden Undtagelſe. Religionen er altsaa ligesaa god for Mændene ſom for Qvinderne; og gives der her nogen Forſkjel, ſaa beſtaaer den kun deri, at den for Mændene, iſær for de unge Mænd, endnu er langt nødvendigere end for Qvinderne; thi Mændene ere i Sandhed ubſatte for langt flere Farer; de have meget oftere Leilighed til at gjøre det Onde, og ere omgivne af langt flere ſlette Exempler, navnlig med Henſyn til Uſædelighed, Umaaadelighed og Forſømmelſe af de religiøſe Pligter. De trænge

altsaa endnu meget meer til hiint beffjærmende Raademiddel, fordi det Døde, som truer dem, er større og farligere.

Følge biskoppelig Kundgjørelse af 24. Juli 1863 meddeles herved følgende Apostoliske Skrivelse fra Hs. Hellighed Paven til vor høiærværdigste Apostoliske Provicar Hs. Høihed Biskoppen af Dösnabrück.

Pave Pius IX.

Ærværdige Broder, Vor Hilsen og Apostoliske Velsignelse! Af Din ærefrygtfulde Skrivelse, som Du i Anledning af Aariftiftet har tilstillet Os, have Vi behageligst erfaret, at Du, ærværdige Broder, ved Indtoget i Dit Bispedømme, efterat være hjemvendt fra denne hellige Stad og den af Os paa Pintsefesten forrige Aar fuldbyrdede høitidelige Canonisation af flere Helgener, er bleven modtaget med den største Jubel og ærefrygtfuld Hengivenhed af Geistligheden og det troende Folk. Vi have ogsaa erfaret, med hvilken Iver den af Os paa hiin Tid holdte Conistorial-Allocation og den berømmelige Skrivelse, som vore ærværdige Brødre, den katholske Verdens Biskopper, i hiin Anledning have tilstillet Os, og som ligeledes er undertegnet af Dig, dersteds ere blevne kundgjorte, og med hvor stor Glæde og Høiagtelse samme Allocation og bemeldte Skrivelse ere blevne modtagne af den derværende Clerus og de Troende, som aabent have berømmet sig af at erklære deres hjertelige Bifald til sammes hele Indhold. Vi have fremdeles erfaret, at saavel de Troende i Bispedømmet som i de til Din Hyrdeomsorg anbetroede Missioner med barnlig Hengivenhed, Kjærlighed og Ærefrygt glade og trofaste hænge ved Os og denne Apostoliske Stol og ikke aflade, med inderlige Bønner at anraabe Gud om Hans hellige Kirkes og denne Apostoliske Stols Seier, samt med hvilken Iver de bestræbe sig for, ved deres Gaver at afhjælpe Vore og denne hellige Stols Fornødenheder. Alt dette har været Os til overvættes stor Trøst i de yderste bittere Trængsler, af hvilke Vi hjemsesøges. Det er Vort indstændige Ønske, at Du i Vort Navn vil aflægge samme Troende den skyldige Tak, samt bevidne Vor faderlige Kjærlighed til Dem.

Men da Du har til Hensigt, paant at visitere Dit Bispedømme og Missionerne i indeværende Aar, og indstændigt har begjæret af Os, at Vi i denne Anledning vilde forunde alle de Troende, som maatte bivaane det høihellige Messeoffer, der af

Dig vil blive fejret, en fuldkommen Afsked, saa ville Vi ret gierne efterkomme Din Begjæring, og med det inderlige Ønske, at fremme hine Troendes aandelige Velfærd, meddele Vi, misfundeligt i Herren, ved nærværende Skrivelse, i Kraft af Vor Apostoliske Magtfuldkommenhed alle Troende af begge Rjøn, saavel i Bispedømmet Ösnabrück som i de Dig anbetroede Missioner, for alle Syndestrafte en fuldkommen Afsked, som de opnaae eengang og som ligeledes ved deres Forbøn kan tilbendes de afdøde troende Christnes Sjæle, der i den guddommelige Naades Stand ere henfarne fra denne Verden, naar de, efter en værdig Annæmmelse af Bodens og Alterets h. Sacramenter, bivaane det høihellige Messesoffer, som Du under Visitationen agter at feire, selv om dette ikke maatte skee i en Pontificalmesse, og som forrette andægtige Bønner for de christelige Fyrsters Gendrægtighed, Branglærens Udryddelse og den hellige Kirke vor Moders Ophøielse.

Endelig have ogsaa de fromme og kjærlighedsfulde Ønsker, som Du har opsendt til Gud for Os, været Os en overvættets stor Glæde; thi Vi vide, at de have deres Grund i Din sjældne Fromhed og udmærkede Hengivenhed for og Kjærlighed til Os. Idet vi nu efter Fortjeneste aflægge Dig Vor forbindtligste Tak, bønnsalbe Vi i Ydmyghed den Algode om, at Han efter Sin guddommelige Naades Rigdom vil gjengjælde Dig for Alt. Vær Du forvisset om, at Vi ere Dig hengivne med særdeles Bevaa-genhed. Til det sikreste Pant paa denne tjene den Apostoliske Velsignelse, som Vi af Vort inderste Hjerte kjærligt luse over Dig, ærværdige Broder, og over alle de Troende, baade Geistlige og Lægsfolk, som ere anbetroede til Din Omsorg i Bispedømmet Ösnabrück og i Missionerne.

Givet i Rom ved St. Peter, den 12te Januar 1863, i Vort Pontificats 17de Aar.

Undertegnet:

P. Pius IX.

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Som bekjendt vil den Høiærværdigste Biskop Paulus, Overhyrden for den herværende katholske Menighed, indtræffe hertil den 14de August. Det var derfor meget ønskeligt, at alle Menighedens Medlemmer paa denne Dag vilde indfinde sig i Kirken, for der at modtage deres Overhørde. Men endnu ønskeligere var det, at, foruden dem, der modtage Be-

fræftelsens h. Sacramente, vet Mange, ja Alle vilde forberede sig til at annamme den h. Communion af Biskoppens Haand, for saaledes ogsaa at blive deelagtige i en fuldkommen Afslad. Kirken er vor Moder og ønsker ved enhver Leilighed, at tilvende sine elskede Børn sin guddommelige Brudgoms Naadegaver og Velsignelser. Dette samme Ønske, som her udtales i Kirkens Navn, har ogsaa den høiærværdigste Biskop Paulus ved sin sidste Visitations- og Confirmationsreise givet en Sognepræst tilkjende paa følgende Maade: Sognepræsten havde hørt af Flere i sin Menighed, at de ønskede at foranstalte et Gjæstebud til Ere for Biskoppen, og han skrev desangaaende til Høifamme, om dette vilde være Hans Høihed velbehageligt. Biskop Paulus svarede derpaa med de faa Ord: „Det vilde være langt ønskeligere og mig kjærere, naar Mange vilde indfinde sig ved det himmelste Gjæstebud, Herrens Ord.“ Dette korte apostoliske Svar havde den forønskede Virkning.

Rom. Pius IX. og hans Tjender. Til Wien's „General-Correspondenz“ meddeles følgende rørende Træk af Hs. Helligheds Mildhed og Hjertensgodhed:

„For nogen Tid siden udtaltes den vistnok strenge, dog efter alle Loves Bestemmelse retfærdige Døm over Statsforbrøderen Faustti, ved hvilken denne idømtes 20 Aars streng Fængselsstraf. Nu har Paven, af Hensyn til den lidende Tilstand og synlige Anger hos den Dømte, som er Familiefaber, og af Hensyn til andre formildende Omstændigheder, ikke alene personligt undersøgt hele Processen samt Advocaten Dionisi's meget ivrige Forsvarstale, man har tillige givet Cardinal Mattei den bestemte Forordning, at, dersom blandt Concurrenterne til de Embeder, som forhen beklæbtes af Faustti, skulde findes nogen af hans Søønner, som aldeles staae udenfor hele denne Sag, da skulde disse fremfor andre Ligeberettigede, have Fortrinnet. — Den hellige Faders Sundhedstilstand er fortræffelig.

Turin. Hr. Margotti, Redacturen af „Armonia“ (et Blad, som udgaaer i Turin, og som er berømt for sin rige Indsamling af Peterspøngen) giver efter sin Tilbagekomst til Turin en Skildring af Festlighederne i Trient, af hvilken vi fremhæve følgende: „Hvorsomhelst Geistlige eller Lægmand saae mig, skriver Hr. Margotti, trykkede de mig Haanden, og slybte den med Napoleonsd'ors for vor hl. Fader. Paa Veien fra Verona til Trient fik jeg saaledes 6000 Frcs., uden at have bedet om Noget. Jeg vilde ønske at see en revolutionær Journalist, som paa Reisen gennem hele Italien med al sin Veltalenhed kunde udvirke blot 500 Frcs. Blandt Pavens og Revolutionens Tilhængere gives der stedse denne store Forffjel, at hine give og disse tage. Jeg havde en fortræffelig Leilighed,

strax at kunne sende den samlede Sum til Rom, ved Msgr. Fesler, som fra Trient vender tilbage til Rom."

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 9. August. — 11. Søndag efter Pintse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Fre dagen d. 14. August er befalet Vigilie=Fastedag. — Herved Kl. 8 Form. vil vor Høierverdige Biskop indtræffe her til med Dampffibet „Najaden" fra Lübeck, saa at den kirkelige Modtagelses høitidelighed vil finde Sted henimod Kl. 8 1/2 i selve Kirken. — Et lille trykt Blad med en kort Forklaring over de ved denne Heilighed brugelige Ceremonier faaes ved Kirkens Indgang for 2 Sk.

Lø verdagen d. 15. August. — Den allersaligste Jomfru Maria's Op tagelse i Himmelen (Maria's Himmelfart). — Form. 6, 7, 8 og 12 stille Messe. — Kl. 9 Høitidelig Pontificalmesse, feires af den Høierverdige Biskop. — Efterm. Kl. 3 høitidelig Vesper-Andagt under Biskoppens Assistent's.

Søndagen d. 16. August. — Form. Kl. 6, 7, 8 og 12 stille Messe. — Kl. 9 høitidelig Messe, efter hvilken den Høierverdige Biskop meddeler Confirmationens h. Sacramente; til Slutning: Te Deum og den sacramentale Velsignelse. — Efterm. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittebe Hjerte for Syndernes Omvendelse, med Prædiken.

NB. Under Pontificalmessens saavel som under den høitidelige Messe Søndagen d. 16. uddeler Biskoppen selv den h. Communion. Alle de Troende, som efter værdig Annamelse af Skriftemaalet og Altreth h. Sacramente høre Biskoppens Messe og andægtigen læse de vanlige Afsladsbønner, kunne derved blive deelagtige i en fuldkommen Afslad — d. e. i Etergivelse af alle for de begaaede og angrede Synder for tiente timelige Synbestraffe.

Paa Søgnedagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Loverdag i Sct. Josephs Strensens Huuscapel) 7 og 8 1/2; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Afsten fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søgnedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirke Tidende" udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Kunsthaandler C. A. Blankenstein, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogslæder; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rtl. Qvartalet, enkelte Nummere à 8 Sk.

Kjøbenhavn.

S. Trier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 17.

Søndagen den 23de August.

1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse. — Naat blot man er et retskaffent Menneske, saa behøves der ikke meer; dette er den bedste Religion af Alle, og sulbkommen tilstrækkeligt. — Hvad mig angaaer, saa bestaaer min Religion i at gjøre Godt imod Andre. — Kirkelige Efterretninger: Turin.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til
sua. ubindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Vi gaae nu over til nærmere at undersøge Menighedens Tilstand under det „rene Evangelium“.

De høiere Classer af Samfundet, navnlig Adelen, der havde taget saa virksom Deel i Nedbrydelsen af den gamle Kirke, og som med Kongen havde deelt Kirkerøvet, vilde i Regelen slet ikke vide noget af den nye Kirke at sige. Adelsstanden, der paa mange forskjellige Maader i mere end trehundrede Aar havde indskrænket Kongens verdslige Magt, vilde naturligviis ikke anerkjende den uindskrænkede geistlige Magt og Høihed, som Kongen, uden nogen særlig guddommelig eller menneftelig Betsielse, havde tillagt sig. Derfor vægrede den sig paa det bestemteste for at erlægge Tiende¹⁾, og den behandlede den protestantiske Geistlighed med den yderste Foragt og Vilkaarlighed. Saaledes havde Prædikanten Jacob Knudsen paataalt, at Knud Urne til Søgaard havde tilvendt sig endeel Guds, som hørte til hans Kirke, hvorfor Prædikanten pludselig blev overfaldet og myrdet i Præsteboligen 1543²⁾. Superintendenten Niels Jespersen i Odense blev midt i sin Prædiken i Kirken afbrudt af en adelig Frue, som udfjældte ham saalænge, indtil han maatte standse sin Prædiken og forlade Kirken, uden at Fruen derfor leed nogen Straf³⁾. Prædikanten Hr. Mads angreb i en Prædiken Ridderen og Rigsraaden Jørgen Vhffe, fordi han havde nedrevet en Kirke og af Stenene opført en Herregaard, (hvortil han dog havde faaet Kongens Tilladelse!). Den opbragte Adelsmand fik med Væthed udbirket en Herredsthingsdom, der dømte Prædikanten fra Livet, hvorpaa han lod ham henrette i Nærheden af den nedbrudte Kirke⁴⁾. Adelsstandens ved Kirkeomvæltningen stærkt forøgede Rigdom bidrog meget til at forøge dens Overdaadighed, Hofærdighed og Vælflyst⁵⁾.

¹⁾ Vide Den ældste danske Kirkeordinants af 1537. IV. Heiberg, P. P. p. 33^e Allen, Hdb. p. 362.

²⁾ Pont. ad hoc an.

³⁾ Ejusd. ann. ad an. 1564.

⁴⁾ Ejusd. ad an. 1570. Chr. Hoffmanns Forf. af Pontoppidans danske Atlas IV. p. 550 ff.

⁵⁾ En samtidig Forfatter, Cornelius Hamsfort, siger, i sin Skildring af Datidens Sæder, om Adelen: „De ere overdaadige i Mad og Drikke . . . Som oftest er det en hovmodig Slægt . . . I forrige

Den lavere Deel af Folket var aldeles demoraliseret. Den Bold og Overlast, som Kongen og de Fornemme i det sidste Decennium havde øvet mod Moderkirken og den katholske Geistlighed, havde ganske nedbrudt Folkets Agtelse for al Religion. Dertil kom, at de lutheriske Prædikanter, efter deres Meesters Exempel¹⁾, saa ofte havde udstreget de gode Gjeringers Overflødighed og Ufortjenstlighed, at den uvidende Hob slog sig tilfreds med Troen „alene“ og hengav sig uden Sky til alle mulige Laster og Udfeielser. Da Kongen ved Indførelsen af den nye Lære havde talt saamange lovende Ord om den Lettelse i Skatter og Byrder, som Folket vilde erholde under det „rene Evangelium“, maa man ikke forundres over, at Almuen nu paa mange Steeder vægrede sig ved at erlægge Tiende²⁾. Kongen maatte derfor ved Magtbud tvinge den dertil, ja trods hans høitidelige Løfte om en Formildelse i Afgiften, blev Almuen dog tvungen til at betale Mere til den protestantiske Guds-tjeneste, end forhen til den katholske³⁾.

Tider øvede Adelen sig i at kaste, løbe, brydes, ride; nu forsager den al Krigstugt og har ingen andre Vaaben end — Vægeret.“
Allens Hdb. p. 364.

1) Luther lærer: „Esto peccator et pecca fortiter: sed fortius fide et gaude in Christo, qui victor est peccati, mortis et mundi: peccandum est quamdiu hic sumus . . . ab hoc non avellet nos peccatum, etiamsi millies millies uno die fornicemus aut occidamus (!!!) Luth. epp. a. J. Aurifabro coll. Jen. 1556. I. p. 545. Cfr. de Wette, Luthers Brieve II. p. 37.

2) Helveg, D. R. S. I. p. 35.

3) „Og enddog ordinantken waar nu udfommen, fandtis dog mange, syndelike iblandt Almuen ubi Schaane, Endelige at Bilde holde sig efter deris gamle vedtagne sedwaane og icke gifue Kirken Tiende, meere end dennem self lystede, og deris Forældre for dennem gifuet hafue, da, at saadant uden videre Dyrer beschedeligen kunde forekommes, loed Hans Mayt. sig findes Wbesurret, og loed indstefne alle Prouster, Prestes, Degne, Kirkewerger og fire Mænd af huert Sogn, og der gjorde det gandsche Land klar Ordning imellem læge og lærde om tienden osuer Helneschuld, Zordepunge, Kirkegang, Brudepunge, Sjelegafue, og ald anden Bondens Nibsel og Præsternis Løn og Hartlige Indkomst.“ Christ. Tert. in Mspt. i det Kgl. Haandbibliothek, p. 644—45.

Menighedens sædelige og religiøse Tilstand i den nye, lutheriske Kirke vil kunne erfares af følgende Vidnesbyrd af samtidige Protestanter. Frederik den Andens Hof-Prædikant Andreas Wellejus siger; „Hvoraf det end kommer, saa er det dog vist, at der hersker en skjændig Frihed i at begaae alt Muligt, Lovene have ikke Autoritet nok, ei heller har Disciplinen den behørigte Skærpelse (rigorem) for at tæmme de Halsstarrige. Det gaaer saavidt, at man endog gjør Væddemaal om at opfinde Skjændselsgjerninger; man har bragt det saavidt med Frækheden i at føre et slet Lednet, at endog Opfinderne og Ophavsmændene til skalkagtige Nederdrægtigheder kunne vente sig deres ublovede Belønninger. Ja, meget mere! der gives dem, som bryde alle Erbarhedens Skranke, saa at de endog rose sig af at have bragt deres Ugudelighed til det Yderste, og af at synes at have overvundet Andre, ligesom vare de Gladiatører paa Misgjerningernes Skueplads“¹⁾. I de protestantiske Superintendenters Indberetning til Kongen af 1608 hedder det: „Forund Kirken den uødvendige Tugt, fornemmelig mod de haandgribeligste Laster, Skjændselsgjerninger, Horeri og mangfoldige Lideligheder (contra manifestissima vitia et flagitia, adulteria et scortationes multiples) . . . Der gives de, som ere 40—50 Aar gl., og som ikke kjende nogen Part af Catechismen, ei heller ville lære den . . . Der gives de, som med forskjellige Qvindfolk bedrive Hoer tre, fire, fem, ja ti Gange; der gives Qvindfolk, som med forskjellige Mænd avle Børn, fire, fem, ja ti Gange. Mordslag dækkes suilddt under det falske Paaskud af lovligt Selvforsvar. Egtestabsbrud straffes ikke tilhørligt. Drukkenbolte ville neppe taale, at de blive dablede af Kirken. Overdaadighed i Brudegilder og andre Gjæsterier, saa og i Klædebragt (luxus in nuptiis et oliis conviviis, item vestibus) osv.; Vandens (abusus nominis Domini) og Meeneed begaaes hyppig og ustraffet“²⁾. Den bekjendte lutheriske „Bi-

¹⁾ A. Wellejus, Oratio panegyrica Fr. II. in comitiis Otthon oblata, in fine.

²⁾ Pont. ad an. 1608.

stop" Brochmand, der har skrevet flere Bærker mod Catholicismen, tilstaaer Lutherkirkens Brøstfældighed i Danmark, naar han siger: „Det tykkes mig, at jeg forubseer, at Gud snart vil lade sit Huus øde hos os; thi vore Fjender (∴ Catholicerne), ihvorvel de ere blinde af Dvertro, see dog forsaavidt, som de i Sæk og Afte, ved Faste, bestandig Veben og ved forskjellige, ofte unødvendige Spægelses (afflictionibus corporis) bevidne deres Smerte over Guds Fortørnelse. Men vi (∴ Lemmerne af den lutherste Kirke i Danmark), for hvem Guds Ords Lys saa klart har skinnet, vi svelge, vi høre, vi strabe sammen (heluamur, scortamur, opibus cumulandis toti vacamus). Der er Ingen, som klager, der er Ingen, som sukker til Gud over hans Husets Glendighed Der er Ingen, som sætter Jesum Christum mod Gud, da han til Straf farer imod os som en rivende Løve. Nævn mig blot Een (unum), som, af Frygt for Gud og hans overhængende Straffedomme, forbedrer sin Leveviis, som ophører med Drukkenskab, som giver sin Bølerste Afsted, som behandler sine Undergionne (servos suos) med større Mildhed, som anvender sine Rigdomme til de Fattiges Brug" ¹⁾. Et andet samtidigt protestantist Vidne ytrer sig saaledes: „Thi hvad er mere almindeligt blandt Folket, end Guds Ords Forglemmelse og Foragt, Sværgen, Banden, Forbandelser, Forsømmelse af Guds Ord, Ulydighed, Opsætighed og Uvillie mod Guds Ords Tjenere, Dyrighed, Forældre, Herrer og Huusmødre; Had, Misgunst, Brede, Vold, Slagsmaal, Hævnhed, Vetsfærdighed, Ustikkeligbed, Drukkenskab, Falskhed, Lyveri, Ultroskab, Bedrageri, Løgn, Bagtalelse, Meeneed, et djævelsk ureent Hjerter Er det ikke saaledes som Jeremias siger (5, 30.): Det staaer stræffeligt til i Landet, med Bedrageri, Falskhed, med Forvendelse af de Fattiges og Faderløses Diet, og at Folket kun har Lyft til at høre Løgne-Prædikener, de, som prædike for det om Fraadseri og Drukkenskab (Micha 2, 11.). Er det ikke saaledes som Hoseas raaber (4, 1—2.): Trofskab og Sandhed

¹⁾ Dänische Bibliothek. Kopenhagen und Leipzig 1738 seqq. III. p. 213 sq.

Barmhertighed og Guds Erkjendelse ere vegne eller flygtede fra Landet? Derimod har Vand, Løgn, Mord, Tyveri og Hoer oversvømmet Landet, saaledes at den ene blodige Skyd naaer til den anden" ¹⁾).

Skulde nu Noget faae ifinde at paastaae, at disse Vidnesbyrd deels hidrøre fra de respective Forfatteres overdrevne strenge religiøse og moralske Fordringer, og deels fra en overdreven Besejdenhed, da maa jeg gjøre ham opmærksom paa, at den lutheriske Kirkes Tilstand andensteds skildres med samme Farver baade af dens Venner og Fjender og af de Neutrale. Hertug Georg af Sachsen skriver til Luther 1526: „Naar har man vel begaaet flere Sacrilegier, end siden dit Evangelium er kommet for Dagen? Naar har man begaaet saameget Oprør mod Ørigheden, som der er opstaaet af dit Evangelium? Naar have flere Plyndringer af fattige geistlige Huse fundet Sted? Naar har saameget Tyveri og Røveri fundet Sted? . . . Naar har man taget Hustruen fra Egtemanden og givet ham andre, som det nu skeer under dit Evangelium? Naar har man kjendt mere Horeri, end siden Du skrev: „Hvis en Kone ikke kan blive frugtbar ved sin Mand, saa skal hun gaae til en anden Mand og undfange Frugt, som hendes Mand maa erindre: saaledes gjøre ligeledes Manden“ ²⁾. Det er Følgen af dit Evangelium, hvilket Du har draget frem for Lyset“ ³⁾). Den lærde og upartiske Erasmus af Rotterdam skriver: „Det nye Evangelium frembringer os nu en ny Menneskeslægt; de ere Trodsige, Uforskammede, Falske, Bespottere, Løgnere, Bedragere, Splidagtige, Orkesløse, Oprørere til Alles Fordærø, Rasende, Stridsfhyge osv., der ere mig saa modbydelige, at jeg vilde udvandre, dersom jeg blot vidste en Stad, som var fri for dette Paf. Alt dette have vi af dette Evangelium“ ³⁾); og atter vidner han: „Jeg veed, at der aldrig har været større Luxus og mere Horeri, end iblandt

¹⁾ Dr. Jeron, Vom Kampf und Sieg des Glaubens c. I. p. 19.

²⁾ „Dies hat dein Evangeliumbracht, das du unter der Bannt hervorgezogen“. Walch, Luthers Werke. Th. XIX. S. 616.

³⁾ Hic nobis hoc novum Evangelium gignet. Epp. Erasmi. XIX, p. 604.

„de Evangeliste“, som de gjerne ville hebde¹⁾. Og, hvad der er det vægtigste af alle Vidnesbyrd, det nye Evangeliums fornemste Ophavsmand tilstaaer: „Saalebes vender Bladet sig, og Verden bliver kun af denne Lære (∴ den lutherste Kirkes Lære —) jo længere jo værre. Den er den lede Djævel selv. Som man seer, at Folket nu er gjerrigere, ubarmhertigere, utugtigere, frækere og slettere end forhen under Pavedømmet“²⁾.

Hvad Underviisningen i den nye Kirke angaaer, da er det en stor Viltsfarelse, naar man indbilder sig, at denne tilfredsstillende de simpleste Fordringer. Den lutherste Præstestands Mangel paa Lærdom og Dannelse er ovenfor bleven berørt. Universtitetet, som i Kirkeombæltningens sidste Aar havde været uirksomt, var ved et kongeligt Diplom af 1539³⁾ bleven kaldt til ny Virksomhed. Det var naturligviis Bugenhagen, som Kongen havde overdraget at indrette Højskolen efter den lutherste Kirkes Lær. Af Lections-Catalogen for Vintersemestret 1537—38, som er opbevaret⁴⁾, kunne vi danne os et Begreb om den Theologi, den lutherste Geistlighed i Danmark havde Heilighed til at lære. Der blev paalagt vedkommende Profesør stundom at foretage sig nogle Artikler i Theologien at behandle, at Tilhørerne kunde blive bestyrkede i deres Samvittigheder og Sjælternes Lærdom kunde gjendrives. Det var fremdeles tilraadet at fremsætte nogle Steder af Luthers Forklaringer over Galaterbrevet, af Melanctons „Loci communes“ og hans „Apologia“. Det var med fornudden Hengstlighed tilladt at forelæse St. Augustins Bog om „Anden og Bogstaben“; men der maatte ikke

¹⁾ Scio nunquam fuisse majorem luxum, plus adulteriorum, quam inter evangelicos, sic enim appellari gaudent. Erasmi Opp. X, p. 1592—93.

²⁾ Walth, l. B. XIII. p. 19. Cfr. V. p. 114., VII. p. 600., VII. p. 2556. Endvidere VII. p. 956, XII. p. 1158, XXII. pp. 810 og 963, hvor den lutherste Kirkes Medlemmers bund- og grundløse Fordærvelse er svagere eller stærkere antydet.

³⁾ Vide Pont. ann. III. p. 241 sqq.

⁴⁾ Aftrykt i Münters Magazin für Kirchenrecht und Kirchengeschichte des Nordens. I. p. 269.

spies Commentarer til „slige Skrifter“. Dette var Alt. Om Kirkehistorie, Dogmatik, Moral, Kirkefædre osv. var der ingen Tale; man indsaae meget godt det Farlige i at vække Smagen for Studiet af Kirkehistorie og Patristik, der saa let kunde føre til Tvivl om den lutherske Kirkes lovlige og positive Tilværelse.

Det høiere Skolevæsen var ligesom Universitetet bleven reorganiseret, men saaledes, at der, uden at Underviisningen var bleven anderledes eller bedre, end hvad Klosterkolerne i den katholske Tid havde præsteret, var bleven langt færre Skoler, og Skolebesøget følgerigen vanskeliggjort. Ligesom man havde nedbrudt mange Kirker og betydeligt reduceret Sognefaldene¹⁾, saaledes nedlagde man den Mængde katholske Borger- og Klosterkoler, som fandtes i Kjøbstæderne, og indrømmede blot hver Kjøbstad een Skole²⁾. Hvad Almueunderviisningen angik, da eksisterede den neppe af Navn i den nye Kirke. I den katholske Tid havde Graabrødrene og Sognepræsterne underviist Ungdommen i de kristelige Grundlærdomme; nu blev denne Underviisning ganske overladt til den uvidende protestantiske Degn, der udførte den paa følgende Maade. Een Gang om Ugen i en bestemt Time samlede Degnen Ungdommen i et eller andet Hus i Byen. Her oplæste han nu nogle Stykker af Catechismen. Denne Oplæsning sluttede derpaa med en Vhstighed for Læreren, Værten og Ungdommen, ved hvilken man

¹⁾ At nedbryde Kirker for at undgaae at lønne en Præst, hørte til Hverdagsbegivenheder i den nye Kirke. De kongelige Breve, som formelig tillod Afdragelsen af Kirker, kaldtes „Klemmebreve“. Efr. Krog og Stephanius, Chr. III.'s Hist. Suppl. S. 133—46. Exempelviis skal jeg anføre, at Bugenhagen reducerede de 14 kath. Sognefald i Roskilde til 3 protestantiske. Heiberg, P. P., p. 34.

²⁾ Det samme skete i det lutherske Tydskland. Saaledes reducerede man i Rostock 4 Sognefald til 1, i Stralsund 3 til 1, og i Sachsen ophævede man alle tydske Skoler i de mindre Stæder. Efr. Grapes evang. Rostock, p. 217. Jobers Gesch. des Stralsunder Gymnasiums, p. 2. Ruzkops Gesch. des deutschen Schulwesens. I. p. 349.

spillede, bandsede og drak med hverandre, „og det Hele endtes i Almindelighed med en Ruus“ ¹⁾). Demoralisationens Spire blev saaledes planmæssig pleiet hos de unge Læmmer af det „rene Evangeliums“ Kirke. At lære Ungdommen at læse, var Noget man oversaae. Derved blev unegtelig stærkt ironiseret over Lutheranismens fornemste Princip: at Enhver selv af Bibelen skal søge Underviisning til Salighed, for ikke at tale om, at den af Christian III. foranstaltede lutherste Oversættelse af Bibelen var altfor kostbar, til at nogen mindre formuende Mand kunde anskaffe sig den.

Den i den hellige Skrift begrundede, i den ældste christne Kirke udøvede og i den katholske, til stor Betsignelse for Samfundet, udviklede og organiserede Fattigforsørgelse, var aldeles forsvunden af den nye, lutherste Statskirke. De milde Stiftelser, navnlig Klostrene, som fromme Forfædre havde grundlagt, og hvor de Fattige i den katholske Tid havde nydt Pleie og Underhold, vare nu sæculariserede og udplyndrede af Konge og Adel. Den nye Kirke var neppe levnet Saameget, at Guds-tjenesten kunde forrettes, endjige de Fattige forsørges. De Fattige maatte derfor nu tye til den kummerlige Pleie og raa Behandling, som altid mere eller mindre klæber ved den blot verdselige Politi- eller Communalfattigforsørgelse. Gjenstanden for den skønneste christelige Kjærligheds- og Barmhertighed var saaledes fjernet fra den „evangeliske“ Kirke.“

(Fortsattes.)

¹⁾ se Rohmann, N. 3. i D., p. 211. Allen, Hdb. p. 331.

VI.

Naar blot man er et retskaffent Menneske, saa behøves der ikke meer; dette er den bedste Religion af Alle, og fuldkommen tilstrækkeligt.

Svar. Ja, for ikke at blive hængt, men ikke, for at komme i Himmelen. — For Menneskene maaskee, men ikke for Gud, den høieste Dommer.

I. Du siger at der ikke udfordres meer end at være et retskaffent Menneske. Godt, men lader os ret forstaae hinanden. Hvad forstaaer du ved et retskaffent Menneske? — Det er et Udtryk (en Benævnelse) som forekommer mig meget beqvemt og kan omfatte en viid Udstrækning; det kan passe for enhver Levemaade.

I Sandhed, spørg hiint Menneske med uordentlige Sæder, om man trods den meer end letjindige Vandel, som han fører dog kan kaldes et retskaffent Menneske? — „Hvilket Spørgsmaal“ vil han svare dig; „ungdommelige Daarftaber hindre mig ingentunde i at være et retskaffent Menneske. Jeg for min Person gjør rigtignok Fordring derpaa, og jeg gad see hvem der turde fratjende mig dette hæderlige Tilnavn.“

Spørg endvidere hiin havefhyge Njøbmand, som vurderer sine middelmaadige Varer til høi Priis, og sælger dem for Varer af bedste Sort; spørg hiin Haandværker, som, naar han er i Dagleie, kun arbejder halvt saa meget som naar han faaer Betaling for hvert enkelt Stykke; spørg hiin Herremand, som uundværlig og berøver Arbeidsfolkene deres nødvendige Søndagshvile; spørg alle disse, om deres Fremgangsmaade hindrer dem i at være retskaffne Mennesker, og enhver af dem vil svare: „paa ingen Maade! men saa ubetydelig List gjør intet til Sagen; jeg er et retskaffent Menneske.“

Spørg ogsaa hiin Fraadser, om hans Dyrskød, hiin Dind, om hans lave Gjerrighed, hiin Svirebroder, om hans Drifvældighed kan skade hans Retshaffenhed? Hver især vil forsvare sin Jundlingskynd og desuagtet udgive sig for et retskaffent, ja et overmaade retskaffent Menneske.

Saaledes kan altsaa efter de retskafne Menneskers egen Tilstaaelse, hvorom her er Tale, en Udsvævende, et Odeland, en Fritænker være et retskaffent Menneske, og Ingen kan fratage ham denne Titel saalænge han ikke har stjaalet Penge eller myrdet et Menneske!!

Finder du ikke denne Sædelære meget beqvemt? Enhver som ikke bliver stillet for Retten, har heller intet Regnskab at aflægge for Gud. For Fremtiden maa man altsaa see hen paa

Kyggem og ikke paa Hjertet for at bedømme et Menneſte, og Enhver ſom ikke bærer Bogſtaverne T. F., eller T. P. ¹⁾) maa man anſee ſom værdig til at indgaae i Himmelen.

Hvad er dog dette for en Religion, ſom de retſkafne Menneſter kalde deres! — Og du ſiger at ogſaa du bekynder dig til den? at den af alle Religioner er den beſte? en Religion, ſom tillader Alt undtagen Lyveri og Mord!! Du betænker nok ikke, at den kun kan kaldes en fordærvelig, affkeelig Være, og ikke en Religion.

II. Men, ſiger du, ſaa forſtaaer jeg ved et retſkaffent Menneſte meer end man i Almindelighed forſtaaer derved. Et retſkaffent Menneſte kalder jeg den, ſom trofaſt opfylder alle ſine Pligter, ſom udøver det Gode og vogter ſig for det Døde.

Herpaa ſvarer jeg dig, og paastaar støttet paa Erfaringen, at du da, hvis du manglede Religionens mægtige Viſtand, ſom du jo ſiger, vilde være Verdens ottende Vidunder, men jeg vædder 100 mod 1, at du ikke er ſaaledes.

Thi du ſkal ikke faae mig til at troe, at du ingen Videnskaber, ingen uordentlige Tilbøieligheder har; dem have alle Menneſter i ſtor Mængde. Hvis du nu er tilbøielig til Løſhed, Umaaadelighed, til ſandselige Forlyſtelfer, hvem ſkal da holde dig i Tømme? Naar du bliver henrenet til Hefthighed, til Vediggang eller til Brede, hvem ſkal da betvinge diſe Videnskaber? Hvem vil tilbageholde din Arm? hvem vil ſtyre din Tunge? — Frygten for Gud? — Men om ham er der i det retſkafne Menneſtes Religion ſlet ikke Tale. — Fornuftens Stemme? — Dog vi vide jo hvormeget Fornuftens Grunde gjælde i Kampen mod en heftig Videnskab. — Hvad alſaa? Jeg vidſte intet andet end Frygten for Politiet, den brutale Magt. Men hvilken ophøiet Religion var da det!! . . Jeg gratulerer dertil. — Mig er min egen dog kjærer.

Den chriſtelige Religion alene frembyder virkſomme Midler mod vore Videnskaber, kun den er iſtand til at ſtyre dem. — Naar vi ikke antage, at et Menneſte aldrig begaaer nogen Synd, at han er en reen Engel, (hvilket ikke er Tilfældet) følger nødvendigtviis deraf, at vi uden de kraftige Hjælpenidler, ſom Chriſtendommen yder os, ikke vilde være iſtand til beſtandigt at opfylde alle de ſtore Pligter ſom paahvile os, og hvis trofaſte Opfyldelse udgjør det virkelig retſkafne Menneſte. Uden Chriſtendommen kunne vi overhovedet ikke

¹⁾ Brændemærker: Travaux Forcés (Tvangsarbejder); Travaux à Perpétuité (Straffearbejde paa Livstid).

udføre dem i den rene Hensigt, hvori Sædelærens hele Skjønhed bestaaer:

Selv de dydigste Christne (saa stor er den menneskelige Svagthed, hvilken du foregiver at være fri for!) lade det imellem mangle paa deres Pligters Opfyldelse, trods den overjordiske Kraft, som de drage af Troen. Og du som ikke besidder denne altformaaende Spore, du som er overladt til de naturlige Tilbøieligheder, og er udsat for tusinde Farer i Verden, du vil paaftaae altid at være tro?

Jeg paaftaaer med Bestemthed, at den, som uden at være en Christen udgiver sig for et rettsaffent Menneske (i den Forstand, som jeg nylig har antydet); er underkastet et storartet Selvbedrag, eller ogsaa taler han imod sin Samvittighed Usandhed.

III. Ja jeg gaaer endnu videre. Selv hvis jeg saa, at du fuldkommen opfyldte dine Pligter som Borger, Fader, Ægtefælle, Søn, Ven, kort sagt alle de Pligter hvis Opfyldelse i Verdens Dine udgjør det rettsafne Menneske, saa vilde jeg alligevel sige dig: „det er ikke tilstrækkeligt“

Nei, det er ikke tilstrækkeligt. — Og hvorfor ikke? — Fordi der gives en Gud, Som hersker i Himmelen, Som har skabt dig, Som opholder dig og kalder dig til Sig, Som paa-lægger dig en Lov. — Fordi du imod denne store Gud har Pligter bestaaende i Tilbedelse, Taksigelse og Bøn, som ere ligesaa strenge, ligesaa nødvendige, ja endnu mere væsentlige, endnu uundgaaeligere end de Pligter du har imod din Næste, — Disse sidstnævnte Pligter vilde i Sandhed ikke meer paahvile dig, naar du levede affondret fra Menneskene, hvorimod dine Forpligtelser mod Gud ville vedvare overalt og til alle Tider; overalt og til alle Tider vil du være forpligtet til at troe paa Gud, at elske, tilbede og anraabe ham.

Kan vel en Utafnemmelig sige om sig selv: „Seg er god; jeg har intet at bebrejde mig?“ Nei, sikkerlig ikke! — Nu vel, du er en Utafnemmelig! — Du rettsafne Verdensbarn som glemmer den kjære Gud! — Han er din Fader. Ham har du at takke for Tilværelsen, Livet, Forstanden, den sædelige Værdighed, Sundheden, dine gode Egenskaber, med et Ord, for Alt; Han har skabt Verden for dig, til din Nytte og Fornøielse. — Han bereber dig i Himmelen en ufattelig Salighed. — Han er din Herre og Mester; Han giver dig Sin Betsignelse og eftergiver dig din Gjæld, Han elsker dig og tager dig under Sin Varetægt! . . .

Og du, hvad giver du ham igjen? Hvilken Kjærlighed, hvilken Ærefrygt, hvilken Hylдинг beviser du Ham? Med Roldblodighed opsøger du de Paaskud, som Hans Fjender have opfundet, forat løsrive dig fra Hans Tjeneste! Du har maaskee

kun bitter Spot, Had og Foragt i Hjertet for Alt hvad der slutter sig til Hans Tilbedelse! Du anraaber Ham ikke. Du tilbeder Ham ikke. Du takker Ham ikke. Du stjænter over Troen paa Hans Ord, over Overholdelsen af Hans Bud!! ...

Utafnemmelige! — Og du har intet at bebreide dig? Du opfylder virkelig **alle** dine Pligter? ...

Seg beder dig, lad dog dette Selvbedrag fare! Hvad nytter det at forsøre sig selv? at jordølge sin Uret?

Fader os hellere tilstaae, at Religionens Lag, Pligterne nemlig, have affkræftet os og at vi af denne Grund, for uden altfor stor Uforskamethed at kunne unddrage os dem, have indbildt os denne det retskafne Menneskes Religion.

Den er ikke alene ikke tilsværfelig, men, for at jige Sandheden er den kun et velklingende meningsløst Ord, bestemt til i vore egne og i Verdens Dine at besmykke Uordener og Svagheber, som ene og alene kunne blive afhjulpne ved Christendommens Udøvelse.

VII.

Hvad mig angaaer, saa bestaaer min Religion i at gjøre Godt imod Andre.

Svar. Der gives intet Bedre end at elske sine Medmennesker, og gjøre godt imod dem. Dette er det ogsaa som den christelige Religion paa den meest indtrængende Maade foreholder os! ja, den gaaer endog saa vidt, at den stiller denne Pligt ved Siden af det store vigtige Bud at elske Gud: „Du skal, siger den, elske Herren din Gud af dit ganske Hjerter;“ dette er det første Bud. Og det andet, som er liig det første lyder: „Du skal elske din Næste som dig selv.“

Disse ere Jesu Christi egne Ord (Matth. 22.); men Han tilføjer endnu noget, som du ikke agter paa: „I disse tvende Bud bestaaer den hele Lov.“

Du, hvis Religion som du selv siger, bestaaer i at gjøre Godt imod Andre, du overseer det ene af disse Bud, det fornemste, det, af hvilket i Almindelighed det andet udgaaer, som udvikler, nærer det, og driver det til Heroisme, som hæver det til en religiøs Pligt, nemlig Budet at elske Gud, og Pligten at tjene Ham.

For at kunne gaae, behøver man begge Benene, ikke sandt?

Rigesaa nødvendigt er det, hvis vi ville opfylde vor Bestemmelse paa Jorden, og indgaae i Himmelen, at vi opfylde begge de store Bud: 1. Du skal elske din Gud. 2. Du skal elske din Næste som dig selv.

I lige Maade finder man høist sjældent det andet der, hvor det første mangler; 19 Aarhundreders Erfaring afgiver Vidnesbyrd herom. Kun de Christne hvis Menneskekjærlighed støtter sig til Kjærligheden til Gud, besidde den sande, virksomme, rene og uforandrede Kjærlighed til Næsten.

Hvilke ere vel den lidende Menneskeheds største Velgjørere? De Hellige, d. v. s. Mennesker, som havde en brændende Kjærlighed til Gud.

For af Alle kun at nævne Een, see saa hen paa den hl. Vincents af Paula, denne Helt af Broderkjærlighed, denne Fader for alle Ulykkelige, som endnu indtil denne Time udbreder Velsignelse over hele Jorden gjennem de veldædige Stiftelser, som han har grundet! Hvem var Vincents af Paula? En Præst, et Barn af Kirken! Og hvoraf drog han hiin vidunderlige Opoffrelse for sine Medmennesker? Af Kjærligheden til Gud, af et Levnet efter Jesu Christi Religion.

Hvilke ere de Velgjørenheds-Anstalter, som blomstre meest (for ikke at sige, som alene blomstre)?

Hvilke ere de som bestaae, og igjennem Aarhundreder udbrede sig meer? Det er dem, som Kirken har grundet; som have deres Udspring i en religiøs Tanke, som ere betegnede med Jesu Christi Kors.

Hvem har stiftet Forpleiningshusene? Det har Kirken gjort. Hvem har til alle Tider optaget, og optager endnu i vore Dage trods alle de Hindringer, som forblendede Regjeringer lægge iveien, aandelig og legemlig forkomne Stakler, saavel Børn som Mænd, og Oldinge? Det gjør Kirken.

Hvem har til Husværelse for alle disse Elendige skabt religiøse Ordener af Mænd og Qvinder, hvoraf nogle beskæftige sig med forladte Smaa børn, andre med de Fattiges Opdragelse, andre igjen med Sygepleien; nogle forsørge Daareanstalterne, andre løskjøbe de Fangne, laane Huus til de Rejsende &c. &c.? Kirken, ja Kirken alene.

Den er det, som bevirker de fuldkomneste Opoffrelser for Menneskeheden; (den er det) som staber den barmhjertige Søster saavel som Missionairen, og Munken paa St. Bernhard? Overalt er det Kjærligheden til Gud; dette stærke og sikreste Fundament for Kjærligheden til Menneskene?

I vore Dage taler man meer end nogensinde om den almindelige Menneskekjærlighed, om Broderligheden, om Kjærligheden til de Fattige. Man bygger Systemer; de smukke Ord koste intet: man skriver Bøger og holder Taler. Hvor-

for opnaaer man af alt dette et saa ringe Udbytte? fordi disse Bestræbelser ikke ere besjælede af Religionen. Der gives ingen Virkning uden Aarfag; Aarfagen, den frugtbarste Jordbund for Broderkærligheden er den guddommelige Kjærlighed, eller Kjærligheden til Gud.

Har altsaa ingen Tillid til de skjønne Systemer om Broderkærligheden, naar de ikke udgaae fra Religionen; thi uden vor Herre Jesus Christus gives der ingen virksom, reen, stærk og varig Menneffekjærlighed.

Kirkelige Efterretninger.

Turin. P. Olivieri¹⁾ er fornylig kommen fra Marseille med 4 Negerpiger og har overgivet 2 af disse til Salesianerinderne i Pinerolo, en Stad nærved Turin. I dette Kloster ere allerede 5 saadanne Negerpiger optagne, af hvilke 3 skulle aflægge deres Løfter. Olivieri agter at anbringe de to andre medbragte Negerpiger hos Salesianerinderne i Salo, ikke langt fra Brescia, hvor allerede to andre befinde sig, af hvilke den ene allerede har aflagt sine Løfter for to Aar siden. — I Padua befandt sig ogsaa 2 Negerpiger, af hvilke den ene allerede har aflagt Løfterne, og den anden for kort Tid siden er død en salig Død som Novits. Olivieri har endnu 5 andre Negerpiger i Marseille, hvorhen han nu atter skal reise, for at bringe disse Piger til Neapel i det Negerpiger-Institut, hvor allerede 54 af disse ere. Desforuden har han endnu løskjøbt flere saadanne stakkels Børn, som snart ville

¹⁾ P. Nicola Giovanni Olivieri (f. 1792 i Genua) har siden Aaret 1838 indtil nu 40 Gange gjort den høiest farefulde Reise tilføes og tillands til det fjerne Egypten, for paa Slavemarkederne i Cairo og Alexandrien at løskjøre Negerbørn fra Slaveriet, saavidt Midlerne tillade ham dette. Negerbørnene, som ere bragte til Europa, blive, efterat have nydt en kristelig Opdragelse i et eller andet Kloster, bestemt til Missionerne i Central-Afrika, enten for som Paandværkere og Agerdyrkere at grunde kristelige Familier, eller som Missionspræster eller barmhjertige Søstre at forkynde Christendommen. I Italien, Frankrig o. s. v. ere „Foreninger til fattige Negerbørns Understøttelse“ grundede, som yde den fromme og gudsfrygtige Olivieri's Foretagende deres Bistand.

blive ham hidbragte af den h. Vincents af Paul's Døttre eller af den h. Joseph's Søstre. Saa snart disse ere ankomne, vil Olivieri begiude sig paa en Reise til Østerrig, for at opfylde flere Klosters Attraa, som allerede i længere Tid ønske at have saadanne Negerpiger. Blandt de af Olivieri nye Køstjøbte befinder sig ogsaa en Moder med et toaariigt Pigebarn, Han har anbragt saavel Moderen som Barnet hos den gode Hyrdes Søstre i Avignon.

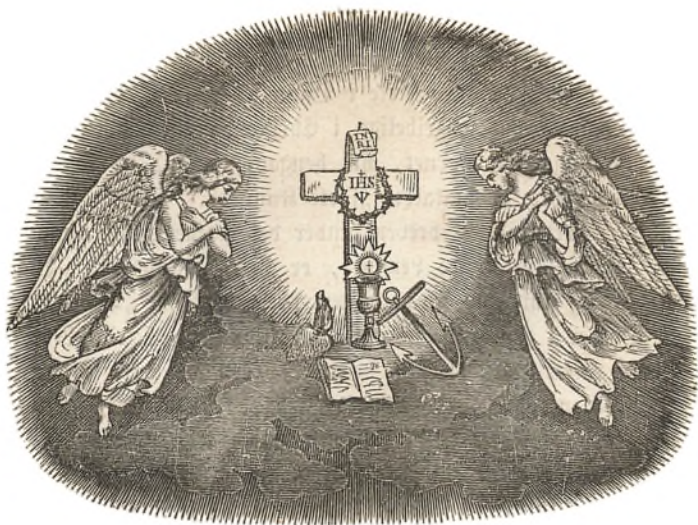
Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 23. August. — 13. Søndag efter Pintsfe. — Form. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.
- Søndagen d. 30. August. — 14. Søndag efter Pintsfe. — Form. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.
- Fre dagen d. 4. September. — Kl. 8 $\frac{1}{4}$ høitidelig Messe for de afdøde Medlemmer af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte, og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt til samme med Betragtning.
- Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephsklosters Huuscapel) 7 og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissjonair, Hr. Kunsthandter **C. A. Blaukenstein**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogstader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 3 *W.* Kvartalet, enkelte Nummere à 8 *h.*

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 18. Søndagen den 6te September. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Religionen skulde virkelig, istedetfor at tale saa meget om det tilkommende Liv, beskæftige sig lidt meer med dette; bortfjerne Elenbigheben og fremme Lykken. — Kirkelige Efterretninger: Fredericia. Frederikshad. Nordstrand.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Den katolske Christendoms Modstandere havde gjort megen Larm og Bulder over den store Dvertro og Uforbragelighed,

som gif ifvang under Paven. Men hvorledes stod det i denne Henseende til i den nye Kirke i Danmark? — Nu, da det Hjemmelighedsfulde og Ubegribelige i Christendommens hellige Lære og Handlinger var fjernet, nu hengav man sig til Djævelens Hjemmeligheder, de saakaldte „sorte Kunster“. Det store Uvæsen, som dermed blev drevet under det „rene Evangelium“ af den danske Statskirkes Lemmer, er høist mærkeligt. Baade Lægsfolk og lutherste Prædikanter dreve altsens „Trolberi“¹⁾. To Damer i Roeskilde, Dorothea Willoms og Cæcilia Veerbeck, bleve i Aaret 1548 levende brændte, fordi de vare mistænkte for Trolldom og de, ved at kastes i Søen, ikke strax sank tilbunds²⁾. I Aaret 1567 skulde en ældre Kone giftes med den syvende Mand i St. Nicolai i Kjøbenhavn. En Mængde Mennesker stimlede sammen for at see den mærkelige Brud, og trængte saa stærkt ind paa hende, at hun lod sig forlyde med, „at om otte Dage skulde man komme til at trænge hverandre endnu mere og ikke vide, hvorledes man skulde komme ind eller ud af Kirken.“ Dette skete; thi den næste Søndag blev Kirken pludselig mørk under Gudstjenesten. Menigheden som blev betagen af Skræk, søgte en Udgang og trængte hverandre saa meget, at Flere kom lemlestede eller saarede hjem. Sagen blev anmeldt for Dyrigheden, der anklagede Konen for Hexeri. Hun angav flere andre medstyldige Qvinder, hvilke allesammen bleve dømt til Baalet og levende brændte³⁾. En gammel Qvinde i Tjen, Karen Rytterkone kaldet, blev 1573 anklaget af to Vidner for at have forhejet flere Personer, dømt til Baalet og brændt⁴⁾. I Aaret 1581 bleve tre Heye brændte i Nærheden af Husum; „de to af dem knækkedes Halsen paa i Fængslet af Djævelen, for at formindskte Baalets Pine, den tredje blev levende brændt, efterat have udsagt de skrækkeligste Ting“⁵⁾. Præsten Hjølunde

¹⁾ Cfr. Hemmingius, Admonitio de superstitionibus magicis vitandis. Hafniae 1575.

²⁾ Pontop. a. h. a.

³⁾ J. L. Wolf, Encomium Daniae, p. 383. Pont, a. h. a.

⁴⁾ Pont. a. h. a. cfr. Rescensen af 1576. cap. 8.

⁵⁾ Heinrich, Nordfriesische Krönik. p. 285. Pont. a. h. a.

i Sjælland var meget berøgtet for sit Trolberi og sin Misbrug af Guds Ord; han vidste dog suilbt at undgaae Straf og fik endog sin Anklager, Præsten Hans Thomesen i Kjøbenhavn, dømt fra Embede. I Petrus Palladius Visitatsbog hedder det, at Menighederne burde opgive de Jordemødre, som befattede sig med at signe og mane eller nogen Slags Trolldom, for at 100 Læs Brænde kunde blive anskaffet til deres Opbrændelse. En Mængde af dem vare allerede brændte i Malmø, Kjøge og andre Steder, og en Hov sad fangne i Malmø, hvem den samme Straf ventede. I Thyland og paa Smaaøerne jagede man efter dem som Ulve; paa Alsen og de hosliggende Smaaøer havde man brændt c. 52 Høxe¹⁾. Det vilde blive for vidtløftigt her at opregne alle de forargelige Hæxeprofesser, der fandt Sted i den nye, lutheriske Kirke i Danmark,²⁾ ligesom ogsaa i det lutheriske Tydskland³⁾; man fulgte i dette Punkt, som i saamange andre mislige Punkter, den wittenbergiske Kirkefaders Tro og Anstuelser⁴⁾. Selv blandt Lutherdommens meest „ophlyste“ Mænd var Overtroen fremherskende. Saaledes erklærede Melandhton, at han ikke kunde komme til Danmark, „fordi Stjernerne spaaede ham ilde“⁵⁾, og den danske store Astronom, Tycho Brahe var saa overtroisk, at han betegnede visse Dage som onde, andre som gode, hvorom Almuen i Danmark endnu veed Bæst; og i sin Tiltrædelsestale ved Universitetet lærte han offentligt Stjernerens Indflydelse paa Menneskets Skæbne, en Lære, som deeltes af flere lutheriske Lærde paa den Tid⁶⁾. De fandt og hellige

¹⁾ Sfr. Heiberg p. 76.

²⁾ En udførlig Skildring af denne Materie finder man i Rohmanns Skildr. af den danske Hist. Odense 1844, p. 62. ff.

³⁾ Den sachske Lovkyndige, Benedict Carpzov, erklærede at man ei alene haardt skulde straffe Trolberi, men ogsaa dem, som nægtede Virkeligheden af djævelske Forbund. Samme Anstuelse udtaler Hemmingen i sit ovenfor omtalte Skrift.

⁴⁾ Sfr. Luthers Tisshreden. Gislebener Ausg. p. 307. b.

⁵⁾ Rudelbach, Christelig Biographie, p. 401.

⁶⁾ T. Brahe: Oratio in academia Hafniensi recitata 1574 de disciplinis Mathematicis. Hafniae 1610.

Hemmeligheder i Christendommen havde man forfattet, fordi de syntes at være Overtro, og ikke bestomindre henfaldt man nu til den crasseste materialistiske Overtro. Saa forblindet vorder den, der forlader Herrens rette Vej!

Den af Reformationen forjættede aandelige Frihed søge vi forgjæves i den nye Lutherkirke i Danmark. Ligesom man fra Begyndelsen af viste den grumme Forfølgelse mod den katolske Kirkes trofaste Medlemmer, saaledes vedblev man haardt at forfølge og straffe enhver ubetydelig Afvigelse fra den vilkaarligt ansatte og autoriserede lutherste Lære. De to Prædikanter, Laurids Eliesen og Christopher Mikelsen i Odense, blev formedelst gjendøberste Meninger under Kongens Forsæde dømt som „Majestætsforbrydere“ (!) til Døden, men slap med haardt Fængsel til deres Død¹⁾. 170 calvinistiske Flygtninge under deres Superintendent, Johan a Lasco, en polsk Adelsmand, ankom 1553 til Danmark for at søge fri Religionsøvelse for Sig og Sine. Christian den III's Hofpræst, Poul Noviomagus, angreb dem i en Prædiken, hvori han skildrede dem som de værste Kjætere, fordi de i nogle Punkter afveeg fra Luthers Nadverklære, hvorpaa Kongen befalede, at de ufortøvet skulde forlade Riget. Da det var midt om Vinteren, og Lasco frygtede for, at de frugtsommelige Qvinder, spæde Børn og svage Oldinge, som fandtes i hans Selskab, vilde omkomme af Rejsens Besværighed, bad han Kongen om at opholde sig i to Maanedes i Riget; men ogsaa dette blev nægtet, hvorfor de ufortøvet maatte drage til Tydskland.²⁾ Ivar Bertelsen, der var Præst i Stege paa Møen, blev, for at have udeladt Djævelbesværgelsen ved Daaben, dømt fra Livet, men benaadet med Forbøtelse af Embede og Eiendom og haardt Fængsel i Sorø Kloster³⁾. Niels Hemmingsen, theologisk Professor ved Kjøben-

¹⁾ Dansk Magazin. V. p. 194 ff.

²⁾ Zwergius sjællandske Cleresie. Fortalen (af Harboe) p. 11—108. p. 450 ff. Pontop. ann. III. p. 317 ff. Helwig, D. R. S. e. R. I. p. 88 ff.

³⁾ Dänische Bibliothek. IV. p. 6. ff.

havns Universitet, der i en Artikel, „de coena Domini“, havde tilkjendegivet sin calvinistiske, eller rettere sagt sin phillippistiske Opfattelse af den hellige Nadvere, maatte først baade paa Latin og Dansk tilbagekalde anførte Artikel, og blev ikke desto mindre dernæst pludselig i Aaret 1579, uden Lov og Dom affat fra sit Embede¹⁾. Men jeg skal ikke trætte med flere Exempler paa den danske lutherste Statskirkes Troestvang og Ufordragelighed. Dog maa det være mig tilladt at erindre om Christian den III's Edict af 11te November 1553, hvori det blandt Andet hedder: „Der som Eder forekommer nogen udenlandsk Mand, som vil være i Eders Tjeneste eller bosætte sig i nogen Rigsstad eller andensteds paa Landet, at I tilforn lader dem overhøre, hvorfra de ere komne, hvad deres Leilighed er, og hvad deres Tro er, paa det at Ingen skal tage Noget til sig enten i Tjeneste eller og tilstede at bosætte sig, som ere Gjendøbere, Sacramenterere eller og fører anden christelig Lærdom (∴ som ikke ere lutherste Statskirketroende) udi vore Riger og Lande.“²⁾ Den bekjendte protestantiske symbolske Bog: „Opus Concordiae“ kastede Frederik den Anden egenhændig paa Baalet og forbød den, under Fortællelse af Liv og Guds, at indføres i Riget. Og dog var denne Bog streng lutherst! Det var Inconsequentsen, som her rakte Intolerantsen Haanden.

Saaledes var den nye Kirke, som man havde sat istedetfor den gamle katholske Kirke! Det „rene Evangelium“, som Reformationen havde forkyndt, havde skabt en Christendom under verbøslig Trældom, en Bygning hvilende paa Bogstavtro og sammenholdt ved Kongemagt og Troestvang; uden Theologie,

¹⁾ Pont. ann. III. pp. 441 ff. 453 ff. 474 ff.

²⁾ Høvelveg D. R. S. e. R. I. p. 91. cfr. Pont. III. p. 328. Frederik II udstedte 25 Artikler, som enhver Fremmed, der vilde bosætte sig i Danmark, maatte antage under Ed. Hvo der vægrede sig herved, skulde inden trende Dage rømme Kongens Riger og Lande, og hvo som ikke holdt sig Artiklerne efterrettelig, skulde straffes ude n Raade paa Liv og Guds. Pontop. III. p. 416 seqq. See næste Capitel.

uden Underviisning, uden Beaandelse for Samfundslivet, fuld af Fordærvelse og Dvertro, uden Midler til Barmhertighedsgjæringer, kort sagt: et fuldstændigt Brægebillede af sand Christendom og af den ældste apostoliske Kirke, som Reformatorerne høitideligt forsikrede at vilde gjenopføre paa den katholske Kirkes Ruiner. Mod et saadant Vabel som den nye Statskirke i sin Barndom var, maatte Moderkirkens ubstregne Misbrug være for Intet at regne. De bedre Christne sukke dybt over den nye Christendoms Fordærvelse og Forvirring; de indsaae forsilde, at de vare bedragne af Reformationens velklingende Løfter om evangelisk Frihed og evangelisk Reenhed.

Mennesket kan nedrive Guds Værk; men det formaaer ikke at forbedre det; og vil det formaae sig dertil, da sætter det kun Menneskeværk istedetfor. Desuden er det Daarskab, at nogle faa Mennesker vilde opføre en bedre Bygning i nogle faa Aar, end den Bygning, som hele Christenheten havde opbyggt i femten Aarhundreder! Det er, som Digteren siger:

„Eh! det er let at rive ned,
 Det er ei heller svært at tage;
 Men vanskeligt i Tabeis Sted
 At give det Fortabtes Rage:
 Og frelse, hvad der bli'er tilbage!“¹⁾

Andet Capitel.

Katholicismen og katholske Tendentser i Danmark efter Kirkeomvæltningen, og det lutherske Kirke-regimentes Forholdsregler derimod.

„Jeg kender din Jord, og hvor Du har Bo, der hvor Satans Throne er; og Du holder fast ved mit Navn, og ikke har Du fornegtet min Tre, end ei i de Dage, da Antipas, mit tresatte Vidne, var, som blev ihjelslagen hos Eder.“

Uab. 2, 13.

Uagtet den katholske Kirke i Danmark ved Kongebud og verbøslig Vold var bleven nedbrudt og en protestantisk Kirkeordi-

¹⁾ Henrik Herp.

nants var udstedt til streng Efterlevelse (1539)¹⁾ vebblev dog en stor Del af Folket i Bøndom at hænge fast ved Møderkirken. Selv de Stæder, hvis Indbyggere havde haft Velighed til at blive dragne ind i den nye Læres Malstrøm, havde endnu en Mængde Indvaanere, som vel taalte den nye Tingenes Orden; men tillige fatte deres Haab til det store almindelige Concilium, der skulde bestemme, hvad der var sand Christendom og hvad der var Menneskeværk. Saaledes udsjælder Bugenhagen Koesfilbe for „en papistisk Stad“²⁾). Af Geistligheden var det især, foruden de fængslede Biskopper, Domherverne og Herrekloftrenes Medlemmer, hvis selvstændige Stilling tillod dem de facto at gjøre Lutherdommen Modstand og lønligt at feire den hellige Messe. Det er en Bildfarelse, naar man troer, at den Kjendsgjerning, at to Medlemmer af hvert Domcapitel havde underskrevet den lutherste Kirkeordinants, er et Beviis paa, at Capitlernes Medlemmer heldede til den nye Kirkes Anskuelse; thi det er aabenbart, at de anførte Prælater kun underskrev Ordinantzen, fordi Omstændighederne tvang dem til foreløbigt at give efter, og fordi de havde den faste Overbeviisning, at et almindeligt Concilium vilde annullere det usurperede Kirkeregimente. Dette fremgaaer klart af den under Dokumentet først anførte Domherres Underskrift, der lyder saaledes: „Jeg, Andreas Schowgaard, underskriver og annammer, paa det Viborgste Capitels Vegne, og under Forbehold af enhver som helst Gudsfrygtigs Ret, foranførte Artikler, indtil et almindeligt Concilium, til Guds Priis og Ære, vil have bestemt og anordnet noget bedre“³⁾).

¹⁾ En Ordinantz, hvorledes Kirketjenesten skal holdes udi Danmarkes og Norges Riger, og Hertugdømmer til Slesvig og Holsten. Aar efter Guds Byrd MDXXXVII. Trykt udi den Kongelige Stadt Roschylb af meg Hans Barth 1539.

²⁾ Gelehrten Männer Briefe, p. 7.

³⁾ Ego Andreas Showgordt, salvo jure eujuscunqve Deum timentis, subscribo et accepto prædictos articulos, nomine Capituli Wyborgensis; donec aliquid melius, in laudem et honorem dei,

Den fjællandske Superintendent Petrus Palladius sendte i Aaret 1555 som „Nytaarsgave“ et Brev til det roeskildske Capitel, og opfordrede dette til at høre op med de katholske Sædvaner og Gudsdyrkelse, at bortskaffe Helgenbillederne og aflægge deres Kannikebragt. Capitlets Svar til Superintendenten haves endnu ¹⁾, og man seer deraf, at Domherverne holdt fast ved den gamle Bekjendelse. De gjøre ham opmærksom paa den Forstjæl, der er mellem Hedningernes Afgudsbilleder, som de ansee for Guder og dyrke, og de Christnes Billeder, som ere historiske Monumenter og Kirkerens Prydelser. De afvise med Bestemthed den lutheriske Superintendents Insinuation om at de tilbød Billeder; de ærede kun dem, hvem de forestillede. Crucifixet i Bidstrup havde de netop nedbrudt, fordi Folket ansaae det for mirakuløst. Noget Ugudeligt og Overtroist kunde de ikke finde ved deres geistlige Dragt. De bede slutteligen deres Antagonist om ei at forlade den første Kjærlighed, som Engelen skriver til Menigheden i Ephesus, og om at lade dem have Fred til at berede sig til en salig Ende, og ikke strides med dem om ubetydelige Ting.

Den odenseiske Superintendent, Niels Jespersen, klager i Aaret 1563 over Brigittenonnerne i Maribo Kloster; og omendstjøndt denne Klage indeholder Angreb paa deres Sædelighed, saa seer man dog tydeligt af hele dette Aktstykke ²⁾, at det er Søstrenes Fastholdelse ved den katholske Kirke, som er deres egentlige Hovedbrøde. De vilde ei aflade med at have hellige Billeder, foran hvilke de bede; de have Bøger fulde af „ugudelige Bønner“ (impiis precationibus plenos) til Helgener og Helgeninder og til Somfru Maria; de læse de kanoniske Timer (horas); paa alle Fjstbage bede de til St. Brigitta og Gud Fader (legunt beatæ Brigittæ & Pater noster); for de Afdøde bede de „Miserere nostri“ og „Deus de profundis“ etc.; de have

Concilium generale definierit atque constituerit; teste manu propria.“

¹⁾ Pont. ann. III. p. 336 sqq.

²⁾ De vitiis Monialium Maribogensium suo tempore corrigendis. Pont. III. p. 393 sqq.

Rosenkrands; kort sagt, de vilde ikke aflade med deres katolske Gudsdyrkelse og anamme protestantiske Prædikanter og bispes felbgjorte Gudstjeneste.

(Fortsættes.)

VIII.

Religionen skulde virkelig, istedetfor at tale saameget om det tilkommende Liv, beskæftige sig lidt meer med dette; bortfjerne Glendigheden og fremme Lykken.

Svar. For denne uoverlagte Klage ligger et af de store, altid med saamegen Iver opkaastede Spørgsmaal, som berøre vort Væsens Underste, tilgrund, nemlig: Spørgsmaalet om Lykken.

Du søger Lykken: du vil være lykkelig. — Og du har Ret. Gud kunde i Sin faderlige Godhed kun skabe os, for at gjøre os lykkelige.

Saa søg da Lykken . . . men pas paa, at du ikke tager feil i Valget af Midlerne! Udfikillige Veie staae os aabne: kun en eneste er den rette . . . Vee den, som flaaer ind paa en forkeert Veil! . . .

Denne Bildfarelse er i vore Dage almindeligere end nogenfinde; thi aldrig, troer jeg, har vort Fædreland i den Retning været oversvømmet af saa falske Begreber, som nu. Forbryderste og vildeblete Mennesker udsprede fra allef Kanter og ved mangfoldige Midler, som Pressen tilbyder dem, Lærdomme, som smigre alle Lidenskaberne, og letteligen trænge ind i Folkets Mand.

De ville overbevise os om, at vi kun leve her paa Jorden, for at nyde; at Haabet om det tilkommende Liv er et Hjerne-spind; at Lykken bestaaer i den materielle Velvære, i Pengene, og i de Nydelser, som kunne tilveiebringes ved dem. Nogle paastaae med mere Dristighed og Følgerigtighed, at alle Midler ere tilladte, for at forskaffe sig disse Penge og de dermed forbundne Nydelser; ja, selv om Samfundet, Familien, Religionen derved skulde gaae tilgrunde, var dog Enhver berettiget til at opnaae denne jordiske Lykke. Det menneskelige Samfunds nu-

værende Tilstand er mangelfuld; man maa omdanne Verden paaan; da vil Enhver blive lykkelig.

Denne Lære kjender du kun altfor godt, det er Communismen*).

Jeg vil ikke bebyrde dig med Beviser paa, at Nydelsens Lykke er nedværdigende, thi det er soleklart; den tilintetgjør det i os, som adskiller os fra Dyrene, nemlig det Gode, Dyden, Opoffrelsen, den sædelige Orden etc. Mennesket er da kun ved Huden og Skikkelsen forskjellig fra sin Hund; for begge bestaaer Lykken i det Samme, i Tilfredsstillelsen af alle Lidenskaberne — Nydelsen!

Noget, hvorom man ikke er ganske overbevist, og paa hvilket jeg gjerne vilde henlede din Opmærksomhed, er Communismens Umulighed i dens Anvendelse paa Livet, Afjindigheden af den almindelige Lykke, som den lover.

Jeg vilde gjerne klart lade dig see, hvor fuldstændigt den modsiger Tingenes Natur og de Kjendsgjerningen, som foreligge, og som Ingen kan forandre; overbevise dig om, at den kun er en Drøm, et farligt og latterligt Luftkastel, og at der bag de storartede Ord, med hvilke den smykker sig, slet intet er skjult.

Gives der en ubetvivlelig, uomstødelig Kjendsgjerning, saa er det vistnok den sørgelige Nødvendighed, hvori vi alle her paa Jorden befinde os, nemlig at maatte lide og døe; dette er uden Undtagelse alle Menneskers Lod paa Jorden; dette er den Tilstand, i hvilken du og jeg ere, i hvilken vore Fædre have været, og vore Børn vil komme, af hvilken ingen menneskelig Magt kan befrie os.

Gives der ikke herneben, spørger jeg, og vil der ikke altid, altid og bestandig gives Sygdomme, Lidelser og Smerter? gives der ikke og vil der ikke til alle Tider gives Enker og Fæder- og Moderløse? Sørgende Mødre, som græde ved deres døende Børns Bugge?

Gives der ikke, og vil der ikke altid gives aandelige Kampe, uopfyldte Druer, bittere Skuffelser?

Vil Noget være istand til at forandre denne Tingenes Tilstand?

*) Man kalder den ogsaa Fourierisme, Socialisme, St. Simonisme osv. Grunden til disse Systemer er den samme; med Hensyn til Sædelæren adskille de sig kun ved uafæntlige Enkeltheder i Anvendelsen.

Blandt de Lærde kaldes denne Lære Pantheisme (Verdensforubelse); Moralen i Pantheismen stemmer overens med den i Communismen. Denne Pantheisme er intet andet end Communisme, der forklæder sig som Lærd og taler Latin.

Vil en ny Samfundets Organisation, hvorledes den end var, kunde befrie os fra Sygdomme, Videlser, Brystsmertes, Feber, Gigt, Cholera?

Vil den kunne forhindre Tabet af dyrebare Personer? Vil den ophæve det Ubehagelige, som følger med de afvejlende Mars-tider, den strenge Kulde om Vinteren og den brændende Hede om Sommeren? . . . Vil den kunde tilintetgjøre alle Laster i det menneskelige Hjerte? al Brede, Egentjærlighed, Hestighed og Had?

Dg frem for alt, vil den befrie os fra Døden?

Forholder alt dette sig nu saaledes, eller ei? Er det ikke ligesaa utvivlsomt og vist, at det er saaledes, som det ogsaa er vist, at det altid vil blive ved at være saaledes? Man maatte have mistet sit Hoved, dersom man vilde nægte det.

Men sig mig, hvad vil der nu ligeoverfor denne Kjendsgjerning, midt i alle disse uundgaaelige Under, blive af hiin bestandige Nydelse, hiin fuldkomne jordiske Lykke, som Communismen tilsigter? — Naar Sygdom, Modgang og Døden nærme sig, da er det forbi med Lykken! . . . Dg disse grusomme Tjender staae altid for Døren.

Din Communisme, din Socialisme (kald den, som du vil) er altsaa en Drøm, et tomt Luftkastel, og staaer i Modstrid med Tingenes Natur.

Følgelig skuffer den sig selv, eller den skuffer dig, naar den lover dig Lykken her paa Jorden, hvor den ei kan findes, og sætter den i Nydelsen, hvilken Tilstand her paa Jorden er umulig.

Saa maa jeg altsaa søge den et andet Sted; thi den kan findes, det veed jeg; Guds Visdom, Godhed og Magt ere mig en sikker Vorgen derfor . . .

Hvor altsaa? Der, hvor Christendommen viser mig den: paa en ufuldkommen Maade paa Jorden, i sin hele Fuldkommenhed i Himlen.

Christendommen staaer i den fuldkomneste Overeensstemmelse med vor dødelige Tilstands vigtige Anliggende. Den forklarer os Dødens og Videlfernes dybe Hemmelighed.

Den lader os i dem erkjende Syndens Straf. Den lærer os, at det er vor himmelske Faders vise Hensigt ved dette Livs uundgaaelige Videlser og forbigaaende Sorger, at prøve vor Trofasthed, at rense os for vore Feil, at gjøre os meer ligedannede vor korsfæstede Frelser, at give os Leilighed til at fortjene en større Lykke i det evige Liv! . . . Den hjælper os til at taale og libe med Taalmodighed, ja, ofte endog saa med Glæde; den bringer os til at elske Guds Faderhaand, som kun tugter, for at frelse os.

Den tager Mennesket ganske som det er, og tager Kjends-

gjerninger i Betragtning, som Communismen aldeles glemmer (vore første Forældres Syndesald, Forpligtelsen til at gjøre God, Jesu Christi Forløsningsværk, Nødvendighed af at efterkomme Frelseren, hvis vi ville have Andeel i hans Forløsning, det evige Liv, som venter os o. s. v.).

Den raisonnerer ikke hen i Veiret som Communismen, og støtter sig ikke til falske Forudsætninger.

Christendommen har alle Menneskets Interesser for Die; dets Legeme, dets Sjæl, dets Liv i denne Verden, dets tilkomme Liv; den glemmer slet Intet.

Communismen seer i os kun Skallen, den glemmer Kjer=nen, vor Sjæl. — Christendommen glemmer ikke Skallen, vor Legeme, men den agter ogsaa paa Kjer=nen, og finder, at Kjer=nen er mere værd end Skallen. Den henfører Alt paa Sjæ=len, paa Evigheden, paa Gud.

Gjennem en ligesaa tiltalende som mægtig Virkning renser den efterhaanden Sjælen for dens Stolthed, dens uordentlige Tilbøieligheder, dens Lyster, dens Udsvævelser, dens Egenkærlighed, kort sagt, for alle dens Laster; og trænger saaledes ind til disse Onders dybeste Sted

Det er vitterligt at vor Ulykke for detmeste hidrører fra vore Lidenskabers, og disse Lidenskabers blive ved Christendommen beroligede, holdte i Tømme, styrede.

Christendommen meddeler vort Hjerter hiin Glæde, hiin sa=lige Fred, som er Frugten af en reen Samvittighed.

Troen viser os tydeligt Veien til Lykken, og til hvilken en Lykke!!... Haabet og Kjærligheden tilskynde vore Tjed paa denne Vej, og gjøre Pligternes Byrde let og behagelig!

Medens Christendommen gjør saameget for Sjælen, glemmer den, som sagt, heller ikke Legemet.

Den ærer det som et Tempel for den udsødelige Sjæl, der selv er Guds levende Tempel.

Den bestræber sig ved sine Velgjørenhedsanstalter, sine Forpleiningshuse etc., uophørlig for at lindre, læge, ja endogsaa forebygge alle dette Legemes Lidelser og Smerter.

Overalt, hvor dens Røst bliver hørt, tager ogsaa Glædeligheden af; der bliver den Rige de Fattiges Ven og Broder, ja endogsaa ofte deres Tjener. Han meddeler al sin Overflod til de Ulykkelige; og dog, omenndstjødnt Fattigdommen ikke kan hæves aldeles, bliver den dog ibetmidste gjort taalelig*).

*) Fattigdommen kan ikke ophæves ganske, fordi dens Aarsager ikke kunne fjernes.

Den første Aarsag er Ulighed af de legemlige Kræfter, af Sundhed, Talenter, Forstand, Driftighed, o. s. v. iblandt Menne=

Christendommen betragter ikke Legemet som Herren og Me-
steren, (dette vilde være høist ubilligt) derimod som en Under-
giben og Selskabsbroder. Den opholder det ved Maadehold og
Rydighed; den helliger det ved den udvortes Gudstjeneste, ved
de hellige Sakramenters Annæmmelse, og isærdeleshed ved For-
eningen med Jesu Christi hellige Legeme i den hellige Com-
munion.

Den optager dets sidste Suf, den giver det en ærefuld Ved-
sagelse til dets sidste Hvilested, og tilraaber den ikke engang her
det sidste Farvel! . . . Den veed, at dette christelige Legeme, som
ved Daaben er befriet fra Døden, i en straalende Tilstand vil
fremgaae af Støvet, og opstaae forherliget; at det vil blive
gjenforenet med Sjælen, og med den nyde Himmelens salige
Glæder! . . .

Saaledes er Christendommen bestaafen.

Den kjenner, lover og skjænkter Lykken.

Paa Jorden giver den det, som den formaaer at give.

Hvis den ikke giver Alt, saa ligger det deri, at hærne Alt
hverken tør eller kan gives.

Den støtter sine Forjættelser til de uigjendriveligste Beviser;
den Christne veed det, og veed det **ganste sikkert**, at han en-
gang vil opnaae det, som han endnu ikke har . . . Og saaledes
er enhver sand Christen **lykkelig**. Vel har han Sorger,
Lidelser at bære . . . det er ikke muligt aldeles at være fri for
dem, men hans Hjerte er mættet, og altid roligt og tilfreds.

Behandler Communismen paa en lignende Maade dens staf-
fels stufede Tilhængere? Al nei, den affærdiger dem med
tomme Luftkasteller, og lover Ting, som ingen mennefselig Magt
paa Jorden er istand til at yde; den lover det Umulige . . .
Den har ingen andre Beviser at fremsføre, end dens Ophavs-
mænds forvovne Paaftande. Og slige Mennefsker, ere vel de
istand til at ingyde Tillid?

„Verden vil blive saa lykkelig, saaledes prale de, naar
Altting bliver omdannet.“ — Nu vel, men **naar** vil Alt

stene. Bilde det være muligt at gjøre alle Mennefsker lige stærke,
lige aandrige, lige godmodige? . . .

Den anden ligesaa byde Aarsag til Elendigheden ligger i vor
usle, ved Synden forærvende Natur: i Dovenskaben, Umaadelig-
heden, Drukkenskaben, Ddselheden o. s. v.

Elendigheden er en af Syndens Straffe. At hæve den al-
deles er ikke muligt, men vel er det muligt at lette, formindste, lin-
dre og hellige den. Og dette gjør Religionen.

De Rige skulle altsaa være gode Christne og barmhjertige, —
de fattige, gode Christne og taalmodige! Deri ligger hele Hem-
meligheden.

blive ombannet? — Derksom Ombannelsen, Forvandlingen modstrider Tingenes Natur, hvilket jeg troer tilstrækkeligt at have bevist, da staaer Verden megen Fare for aldrig at lære Lykken at kjende!

Communismen gjør det ligesom hiin suurrige Partymaker, som lod sætte følgende Ord paa sit Skildt:

„Idag for Penge, imorgen gratis.“

Men dette imorgen blev altid imorgen, og idag kom aldrig.

Communisten vil have Lønnen uden Arbeide, den Christne derimod venter Lønnen efter Arbeidet.

Den Ene taler som den flette, den Anden som den gode Dagleier. Saalebes antager enhver Dagdriver, enhver Dovenkrop med Glæde Communismens Lære, og forkaster instinktmæssig Religionens Stemme.

Maatte altsaa vort Fædreland vogte sig for disse tomme, men forføreriske Forjættelser, med hvilke dets Fjender opfyldte Dagbladene, Romanerne, Flyvestrikerne . . . Maatte det bortvise slige Forjættelser; maatte det ved Foragt udtale Dommen over hine Menneſter, som ikke stamme sig ved at anbefale deres Medmenneſter det ufornuftige Dyrs uærdige Lykke — Nydelsen!

Lader os høre vort Hoved! lader os gjenoplive vor neddyssede Tro; lader os igjen være og blive Christne! Deri alene og udelukkende finde vi Midlet imod vort Onde. Lader os lære hiin katholske Religion at kjende, hvilken vort Fædreland fylder saa meget! Lad den gjennemtrænge vor Aand, vort Hjerte, vore Sæder! . . . Da ville vi i denne Verden glæde os ved enhver mulig Lykke, og i den anden Verden nyde en uendelig fuldkommen Lykke.

Den, som forlanger meer, er forrykt, og vil ingen af Deleene opnaa.

Kirkelige Efterretninger.

Fredericia, d. 24. August. Den Høiærværdigste Biskop Paulus indtraf her Onsdagen d. 19. August om Aftenen henved Kl. 6. Omendkjøndt han tidligere naaede hertil, end vi havde ventet, saa udbredte denne glædelige Tidende sig dog meget hurtig.

tig i Menigheden og den største Deel af Menighedens Medlemmer var tilstede, da den høitilfede Overhyrdes høitidelige Indførelse i Missionskirken fandt Sted. Den følgende Morgen Kl. 8 feirede Hs. Høihed den h. Messe og meddelte derefter 20 Personer Bekræftelsens h. Sakramente. Hvor meget den herværende Menighed vidste den Lykke at vurdere, at see dens Overhyrde i dens Midte, viste sig bedst i den store Over, hvormed den søgte at gjøre sig deelagtig i Kirkens aandelige Goder. Næsten alle i Byen boende Kommunikanter gif til Alters og modtog Livsens Brød af den Høiærværdigste Biskops Haand. Fredagen, den 21. d. M. om Morgenen Kl. 5 fortsatte Høiftsamme sin Reise med Dampskibet til Flensborg. Flere af Menighedens Medlemmer ledsagede den Høiærværdigste Biskop til Havnen, for der, under Tegn af Erfrygt og Taknemmelighed at tage Afsted med Høiftsamme.

Frederikstad ved Eideren. Ligesom Samarias Beboere, der havde Petrus og Johannes i deres Midte, som meddelte dem under Bøn og Haandspaalæggelse den Helligaand, saa er ogsaa os i disse Dage den store Lykke bleven tildeel, at see en af Apostlenes retmæssige Efterfølgere, den Høiærværdigste Biskop Paulus i vor Midte. Høiftsamme kom fra Fredericia og indtraf Fredagen d. 21. August Kl. 12 $\frac{1}{2}$ om Middagen i Flensborg og blev der modtagen af Pastor Blankensteiner fra Frederikstad, samt af nogle af Flensborgs Katholiker. Omendstjøndt i Hertugdømmet Slesvig de gamle Love og Forordninger imod Katholikerne endnu ere i Kraft, saa vår det dog formedelst Allerhøieste Tillabelse tilstaaet den Høiærværdigste, at foretage i det bemeldte Hertugdømme hverfomhelst kirkelig Funktion og navnlig ogsaa at meddele Bekræftelsens h. Sakramente, hvilket ogsaa med stor Høitidelighed skeete i Byen Flensborg den 22. August i en til dette Diemed indrettet Sal. Om Eftermiddagen reiste den Høiærværdigste Overhyrde fra Flensborg til Nordstrand og indtraf igjen den 23. August Kl. 9 om Aftenen i Frederikstad. Høiftsamme begav sig strax til den festlig smykkede Kirke, hvor den kirkelige Modtagelse fandt Sted. Næste Morgen Kl. 8 begyndte den kirkelige Høitidelighed. Næsten samtlige Menighedens Medlemmer annammede den h. Communion af den Høiærværdigste Biskops Haand. Derefter meddelte Høiftsamme Bekræftelsens h. Sakrament. Kl. 11 $\frac{1}{2}$ begynde Hs. Høihed Skolen med et Besøg; ogsaa Børnene ere ei mindre end de Børne blevne rørte af den høitilfede Overhyrdes faderlige Kjærlighed og Mildhed. Den 25. August om Morgenen reiste Hs. Høihed over Slesvig til Gelting, for at aflægge et Besøg hos Hr. von Hobe, Baron til Gelting.

Gud bevare og styrke vor høitilfede Overhyrde endnu i mange, mange Aar!

Nordstrand. Ogsaa den herværende katholske Menighed blev den store Glæde tildeel at see den elskede Overhyrde Dr. Paulus Melchers i dens Midte. Lørdag den 22de indtraf Samme om Eftermiddagen Kl. 4³/₄ i Husum. Paa Banegaar- den blev den Høiærværdigste Herre modtaget af 12 Deputerede, som ledsagede ham til Skibet. Imidlertid havde Pastoren og Kirkeforstandere begivet sig med Vogne til Strandbredden, for at hilse paa den Høiærværdigste Biskop, og efter at dette var skeet, kjørte Samme strax til Kapellet, som var festlig smykket og illumineret. Endssjøndt det allerede var seent om Aftenen, saa havde dog en stor Deel af Menighedens Medlemmer forsamlet sig der, for at modtage den Biskoppelige Velsignelse. — Søn- dagen den 23de læste den Høiærv. Biskop Kl. 7 om Morgenen den h. Messe, og efter at have henvenbt nogle formanende Ord til de Tilstedeværende, meddelte Høistamme 19 voxne Medlem- mer af Menigheden Bekræftelsens h. Sakramente. Høitidelig- heden sluttedes med Te Deum og den sakramentale Velsignelse. Efterat den Høiærv. Herre endnu Kl. 11 havde besøgt vor Skole, maatte Høistamme desværre strax forlade os, for at fortsætte Reisen til Frederikstads.

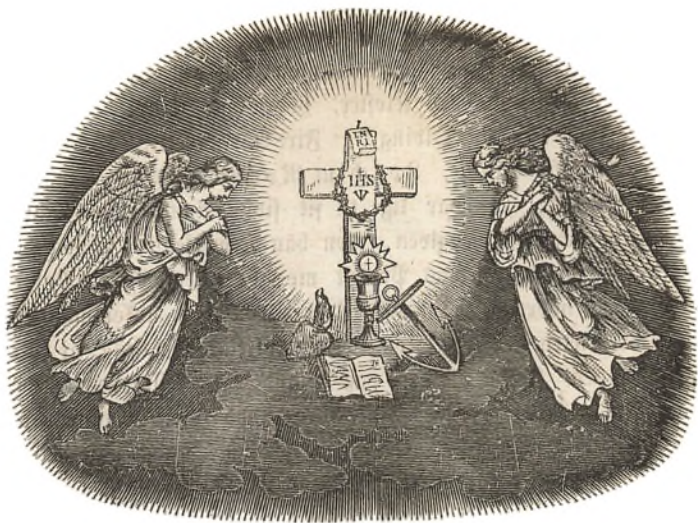
Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 6. September. — 15. Sondag efter Pinte. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Dynaelse af en salig Død.
- Søndagen d. 13. September. — 16. Sondag efter Pinte. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Festsandagt.
- Onsdagen d. 16., Fredagen d. 18. og Lørdagen d. 19. ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Festsdage.
- Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Torsdag, Lørdag og Lørdag i Sct. Josephskorenes Huuscapel) 7 og 8¹/₄; om Torsdagen sidste h. Messe med Udskilling af det h. Sakramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinaviske Kirke-tidende“ udgaar hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthaandler **C. A. Blankens- teiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kwartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Trier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 19. Søndagen den 20de September. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe paa Religionen. — Kirkelige Efterretninger: Kiel. Altona. Hamborg. St. Georg.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

I Aaret 1540 blev Biskop Augmundsen af Skalhøldt paa Island tagen tilfange og ført til Danmark, og da han ikke

vilde nedlægge sin Værdighed og antage den nye Lære, blev han hensat i Fængsel i Sorø Kloster, hvor han samme Aar døde som en svag affælbig Olding¹⁾. Fire Aar derefter, (1544) døde den roeskildste Biskop, Joachim Rønnow, i sit Fængsel i Kjøbenhavn²⁾; han var lige til sit sidste Aandebæret ei alene den katholske Kirke hengiven, men han repræsenterede paa den værdigste Maade Kirkens Protest mod de egenmægtige Volds-gjerninger, hvormed det danske Folk var bleven udkommanderet af Moderkirken. Trods Kongens udtryffelige Befaling, at „Reformationen“ skulde indføres paa Island, satte Biskoppen af Holum, Jon Aresen, sig standhaftig imod dette Mennekesbud, og i fire Aar, fra 1547—1551, satte han, understøttet af de trofaste islandske Katholiker, Magt imod Magt, indtil han paa Kongens Befaling blev tagen tilfange og henrettet.³⁾ En anden dansk katholsk Geistlig, der er berømt for sin Lærdom og literaire Virksomhed, holdt fast ved Moderkirken til sin Død 1575. Denne Mand var Franciskanermunken Ludolfus Naaman. Han blev født 1497, traadte tidlig i Kloster, og drog 1526 til Paris, hvor han under Sorbonnens berømte Lærde studerede Theologien og erhvervede sig udmærkede Kundskaber i de forskjellige Discipliner, i Kirkehistorie, kanonisk Ret og Hebraisk. Efter sin Hjemkomst opholdt han sig bestandig i Franciskanerklosteret i Flensborg, hvor han bekæmpede det lutheriske Uvæsen. Med bidende Satire kaldte han Lutherus: „Luciferus“, „Rjetternes Afgud“, „et ureent Sviin“, „Paven ved Elben“; Wittenberg kaldte han „Schwarzenberg“ eller „Neu-Rom“⁴⁾

¹⁾ Cfr. Pont. annal. III. p. 257 sqq.

²⁾ Krag og Stephanius, Cfr. III's Hist. I. p. 279.

³⁾ Svittfeldt, ad ann. 1551. Krag og Stephanius, Cfr. III. I. p. 320. Pont. III. p. 299 seq. Dette Bæks II. Deel p. 283.

⁴⁾ Han parodierede ogsaa de Lutheriske Psalmer mod Pavedømmet; saaledes gav han „Ach Gott im Himmel sieh' darein“ paa følgende Maade:

„O Gott van Hemel se daran,
Und lat dy dat erbarmen,

osv. Da Flensborg Kloster blev sæculariseret, fik Broder „Lübe“, som han kaldtes, Tilladelse at beholde en Celle. Grunden her- til maa søges deri, at han havde testamenteret Flensborg By en ham tilhørende Bygning til Skolebrug og desuden 600 Mark Sølv i aarlig Rente. Trods de flensburgske Præbikanter's Iver, var det dem ikke muligt at faae Ludolfus Naaman overtalt til at forlade den romerske Kirke. Han døde som denne Kirkes trofaste Søn i en Alder af 78 Aar og blev begravet paa Klo- sterets Kirkegaard, udenfor sin Dør. Hans 29 forfjellige theo- logiske Værker, hvoraf intet er trykt, opbevares i Mspt. i St. Nicolai Kirkebibliothek i Flensborg. Man finder deriblandt Oversættelser af Thomas a Kempis, Gerson, St. Anselmus og Suso; Psalmer paa Plattysk og flere Controverskrifter mod Lutherdommen.¹⁾ Ved Pater Ludolfus Naaman havde Danmark altsaa indtil 38 Aar efter Kirkens Nedbrydelse en ivrig katholsk Geistlig, der ei alene i Bøndom feirede den hellige Messie, men endog skrev kjækt og frit mod den nye Lære.

En anden ivrig Katholik og Apologet var Adelsmanden Bertram Bogvisk, der levede ind i det 17de Aarhundrede, og som døde paaa en Valfart til Rom og Voretto. Selv Pa- ven opmuntrede ham, der, omgivet af Bildfarelsler, blev Kirken tro og ivrigt forsvarede den i flere Skrifter²⁾.

Men det er ikke blot Kirkens frimodige Bekjendere, hos

Wo gar häst Luther dyn Folk verwoort,
 Bedragen synt de Armen,
 Dyn Wort he en nicht rechte leert,
 Den simpeln Lüden de Weg vortkeert,
 De to der Saligheit leydet.“

¹⁾ E. g. Tractat gegen de Martinische Lehre; „Egenwillion“ Martini Lutheri, welfes dar lange Tydt under de Band hefft gelegen, sammt syner Kerken-Historie; Von den falschen Prädikanten, sive invectiva in Lutheranorum doctrinam et mores; Klagen gegen de Egenwillischen (o: Evangelische) osv. Cit. Joh. Molleri Cim- bria literata, Hafniae 1744. I. p. 454. Pont. III. p. 449.

²⁾ Westphalen, Monumenta. II. p. 602. p. III. in præf. Münster, D. K. S. II. p. 656 Noten.

hvem vi træffe katholske Tilbøieligheder; ogsaa hos dem, der blev Kirken utro, sporer man ikke sjældent katholske Anskuelse, ja en mærkelig Vedhængen ved katholske Stikke og Ceremonier. Den berømte lærde Adelsmand Rigs-kantsleren Arild Hvitfelt, udtaler i Fortalen til sin Bispekrønike uforbeholdent det katholske Princip om Kirkens synlige Overhoved, naar han siger: „Der kan Ingen sige, at vi ikke havde Aarsag nok til at falde fra den romerske Misbrug; men dette maa vi sige igjen: vi handlede uklogt, da vi ikke, da Religionen forandrede, gjorde os et Hoved igjen, som vi altid skulde svare, og see hen til i geistlige Sager og hoed Ceremonier, som skulde holdes. Jeg mener, at hver reformeret Fyrste i Tyskland, som man dem kalder, haver sin Bisp, istedetfor at vi alle tilforn kun havde een, nu flere og mange for een. Hvert Land har sine Ceremonier, Kærefædre og Skribenter, som stride ikke mod Christendommens Fjender, men imod os selv, som de beskylde for at være ueens i Kærdom og Ceremonier med dem, cum interim disputetur sæpius & magis de Ceremoniis, quam re, vel potius lana caprina“¹⁾. En aldeles katholsk Opfattelse af den hellige Nadvere aabenbarer sig i en Synodal-skrivelse fra den slyenske Superintendent Nicolaus Caspari til sin Geistlighed. Det hedder nemlig heri, at man maatte vel vogte sig forat gjentage Indvielsen af Kalken i den h. Nadvere i een og samme Handling (actu), paa det at man ikke blandede den vindviiede Viin i det hellige Blod.²⁾ Endnu i Aaret 1602 finde vi, at den katholske Skik at give Sjølegave til Præsten for en Afdød var i Brug.³⁾ Den bekjendte Historiograph A. S. Bedel († 1616) holdt strengt Faste og Abstinens, og lod sine Børn i sit Studer-kammer smage Svøben, for at fornemme Jesu Christi Lidelser.⁴⁾ Otto Skram og andre danske Adels-

¹⁾ Hvitfeldt, Danmarks Riges Krønike med Bispekrøniken, Kjøbenhavn, 1595—1604.

²⁾ Pont. III. pp. 124. 383.

³⁾ Ejusd. III. p. 552.

⁴⁾ Wegener, Anders S. Bedel, p. 214.

mænd gjorde Balfarter til det hellige Land.¹⁾ Troen paa Helgeners kraftige Bistand har bevaret sig hos Landalmuen til vore Dage. Til St. Helenes Rilbe henbæres endnu den Dag idag mange Syge, forat blive helbredede. Det samme er Tilfældet ved andre Helgeners Rilber i Danmark.²⁾ Venæverne Superintendent og Prædikant have aldrig trængt ind i Folkesproget; man er vedblevet at ansee de Geistlige, resp. for „Biskopper“ og „Præster“. Det samme gjælder om „Altar“, „Skriftestol“ osv. For ikke at støde an mod Folkets nedarbejde katholicke Tændtser, bevarede den lutherste Kirke i Danmark et vist katholic Anstrøg, som endnu ikke, efter tre Aarhundreders Forløb ganske er forsvundet. Saaledes knæle Lutheranerne i Danmark under Annammelsen af Alterens Sakrament; den h. Nadvere fejres ikke uden Brugten af Altarlys; Menigheden modtager Præstens Velsignelse; ved denne gjør Prædikanten Korsets Tegn. Endnu tale Lutheranerne om at høre „Messse“, om at gaae i „Hvimesse“, og Prædikanten synger endnu foran Alteret iført en næsten katholic Messsedragt, Collect, Epistel, Evangelium, „Herren være med Eder“, og beder knælende foran Alteret „Confiteor“. Man har fremdeles efterlignet den katholicke „Orbination“. Men i den ældste lutherste Kirke havde Regjeringen klogeligen bevaret endnu flere Træk af Catholicismen, saa at den eenfoldige Almue ikke kunde gennemskue Bedrageriet. Det brugtes saaledes at opløste det indvieede Brød og Vin, under Klokkeringning og Knæfald; Privatskriftemaal bibeholdtes, og dette er først affkaffet i den nyere Tid. Exorcismen ved Daaben fandtes ogsaa i den danske lutherste Kirke og blev ligeledes først affkaffet i den nyere Tid. Absolutions-

¹⁾ Helveg, D. R. S. p. 219.

²⁾ I Aaret 1627 blev en vis Jacob Helgonis angivet, fordi han ved St. Helenes Rilbe havde ladet opreise et Kors med følgende Vers:

„I, hvem som hidkommer, Syge og Arme,
Jesus, Guds og Marias Søn, og St. Helena sig over Eder
forbarne.“

Efr. Dänische Bibliothek, II. p. 85.

formelen blev 1591 fassat saaledes: „Min Ven, for medelst Du bekjender dine Synder, af Hjertet angrer, hvad Du har gjort Ondt, troer Syndernes Forlabelse og Salighed i Jesu Navn, og med Guds Hjælp herefter vil føre et gudsfrygtigt Levnet, saa har Gud tilgivet Dig alle dine Synder, og jeg, som Guds Ords Tjener, tilsiger Dig, ifølge hans Forjættelse: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte osv.“, alle Dine Synders Tilgivelse, i Navnet Gud Faders osv. Gaae i Fred, slynd ikke mere, dertil give Gud Dig sin Naade.“ Omendstjoudt de lutherste Pærdikanter ivrede stærkt mod de katholiske Ceremonier, see vi af alt dette, at de ingenlunde vare konsekvente. I sin Visitationbog giver Petrus Palladius, paa katolsk Maade, en Udlæggelse af Altarlighenes og Brudekjertenes Betydning.¹⁾ „Bebekloffen“, som man ikke heller havde affaffet, vedblev at kalde Folket til Bøn; men istedetfor „Ave Maria“ paalagde Petrus Palladius Folket at bede „Fredsbeden“²⁾. Ligesom man beholdt Jomfru Mariæ Festsdage, vedblev man at benytte katholiske Psalmer ved Gudstjenesten. I Hans Thomesens lutherste Psalmebog af 1569 finde vi selv Magnificat „Min Sjæl ophøier Herreu“, fordansket af Petrus Palladius.

Tanken om det Illegitime ved hele den nye Kirke, Kongens Frygt for at miste den tilranede geistlige Overmyndighed, og den lutherste Geistligheds Bevidsthed om, at deres geistlige Værdighed og Embede ikke kunde bestaae for den almindelige Kirkes Domstol, ansporede naturligviis stærkt deres Iver for at hævde den nye Tingenes Orden og afkaste enhver Bro, som kunde føre over til den romerske Kirke. Det er bekjendt, at saavel Frederik den Første som Christian den Tredie havde reformeret under den udtrykkelige Tilstaaelse og Forpligtelse, at underkaste sig, hvad Kirken ved et almindeligt Concilium maatte bestemme³⁾. Frederiks Søn, Christian den Tredie, indløste ikke

¹⁾ Heiberg, P. P. pp. 41. 44.

²⁾ Smst. p. 47.

³⁾ Cf. Dette Bærf's II Deel pp. 191, 219, og Kirkeordinantsen af 1537.

denne Forpligtelse; tvertimod afviste han Paven's Indbydelse til at deeltage i det store, almindelige, tridentinske Kirkesmøde. Pave Paul den Tredie sendte allerede i Aaret 1536 sin Legat, Vorstius, Episcopus Aquensis, til Danmark med en foreløbig Indbydelse til det paatænkte Concilium. Legaten kom dog ikke længere end til Verden; her hørte han om Kong Christians voldige Nedbrydelse af Kirken og om Biskoppernes Fængsling, hvorfor han ansaae sin Mission som frugtesløs og vendte tilbage, efterat have sendt Biskoppen af Slesvig, Ahlefeldt, et Brev, hvori han opmuntrede ham til Standhaftighed. Af det Diplom, som Christian den Tredie udstedte 1537 i Anledning af det nye Kirkevæsens Indretning, sees det tydeligt, at han ikke vilde vide noget af et almindeligt Concilium at sige.¹⁾ Hvad han af verdslig Magtfuldkommenhed bestemte angaaende Tro og Kirkevæsen, var sand Christendom; hvad hele den christne Kirke under sit rette Hoved og med den Helligaands Bistand bestemte, var derimod Falskhed og Uchristelighed. Man veed ikke ret, om man skal beklage Blindheden, belee Galstaben eller harme sig over Frækheden ved en saadan Paastand, der fremføres i et høitideligt Edikt. Af et Brev, som han senere (1545) skrev til Churfyrsten af Sachsen, erfare vi, at han hverken agtede at modsætte sig eller appellere i Anledning af det tridentinske Concilium, for ikke derved at gjøre Paven og

¹⁾ Det hedder saaledes i Diplomet: „Quid hic stulti expectamus Concilia, ut moriamur interim in infidelitate et impietate nostra? Concilia aut humanæ ordinationes (sic!) hic nihil possunt contra ordinationem divinam. Si concilia damnarent doctrinas Dæmoniorum et traditiones Antichristianas (sc. doctrinas et traditiones Ecclesiae Catholicae), quibus hactenus seducti sumus, et juberent Evangelium sincere doceri et Sacramenta tradi, secundum Christi institutionem & Apostolicam doctrinam (sc. secundum institutionem et doctrinam Lutheri), ut nunc nos facimus hoc Concilio nostro et ordinatione: Impii essent et non Christiani, qui non amplecterentur. Sed talia jam dudum frustra expectavimus . . . Apud nos verum Evangelium est etc. Pontop. ann. III. p. 225.

hans Tilhængere mere modige.¹⁾ Kongen blev naturviis bestyrket i sin Modstand mod Conciliet af sine geistlige Raader i Wittenberg. Melancthon skriver i et Brev til Kongen, dateret 18. Aug. 1551: „Det være nu, som det vil, saa ville vi med Guds Raade forblive i een Bekjendelse med denne Kirke (den lutheriske), hvor den rene christelige Lære er, ifølge den forrige Augsborghste Confession og vore Skrifter, som ere for Dagen“ (die am Licht sind). I et andet Brev til Kongen siger samme „Reformator“: „Dg vil E. K. M. agte paa hoslagte Seddel om Conciliet i Trident, at man vil gjøre mange grove Dekreter om denne og følgende Artikler, hvilke herester ogsaa ville blive foragtede i andre Nationer, og vil det være let at erkjende og forklare Sandheden derimod, naar de have lagt deres Daarstaa for Dagen“.²⁾ Ifkdestomindre sendte Pave Pius den Tjerde i Aaret 1561 sin Legat Commendon til Danmark, for at indbyde Kongen og danske Lærde og Magnater til at deeltage i det almindelige Kirkemøde i Trident. Legaten kom dog ikke længere end til Lybeck, hvorfra han i Forening med den keiserlige Gesandt, som netop opholdt sig der paa Reisen til Kjøbenhavn, skrev til Kong Frederik den Anden om et Leidebrev. Kongen tilskrev Keiserens Gesandt i venlige og naadige Udtryk, men afflog paa det eftertrykkeligste at tilstede den pavelige Nuncius Afgang til Kongens Riger og Lande.³⁾

1) „Weil dann die Sachen dermassen angelegenn, und der Pappst und die seynen hiur guth wissens, auch genugsam bericht, daß vß sein vermerptes Concilium gehalten, achten wir doch vß E. Libb. (=: Eders Gfchelighed, sc. Churfyrsten) besser Bedenkenn, noch zur Zeit, und ehr dan gründlich zu befindenn, was vß ihigen Reichs-Tage zu erhalten, nicht gelegen, das Concilium zu recusiren, deswegen Appellation zu gebrauchen. Es möchte auch die Recusation oder Appellation dem Pappst und die seynenn mehr nutiger machenn, vnd dafür geachtet werden, als were mann seines fürnehmens halben kleinnüthig“ osv. Ibid. p. 286. Efr. dog: Krag og Stephanius, Efr. III. I. p. 290 ff.

2) Pontop. III. p. 308 sqq.

3) Ibid. p. 379.

For at modarbejde den Katholicisme, som ikke ved kongeligt Magtbud vilde vige fra Domkapitlerne og de selvstændige Herreklostre, ansatte Kongen 1537 lutherste Lectorer ved disse Stiftelser; de skulde lønnes af disse selv, og holde Forelæsninger for Kanniker, Scholastici og Andre, der vilde høre dem.¹⁾ Kligemaade befalede Kongen, at Domkapitlernes Medlemmer og Andre, som holdt faste ved Moderkirkens Lære, skulde indfinde sig paa Universitetet til Disputation, for at lade sig overbevise og derefter underskrive lutherste Artikler, hvorom jeg i næste Capitel nærmere skal tale. For at Folket ikke skulde mindes om den katholske Geistlighed, blev det forbudt Kannikerne at bære deres geistlige Dragt²⁾. Det blev strengt paabuden de 5 Cistercienserklostre, Esrom, Sorø, Herredsbav, Vibskild og Om, at understøtte Kongen med Klostergodset og kun at holde den lutherste Gudstjeneste, som Ordonantsen bød³⁾. For at den nye Kirke ikke paa nogen Maade skulde lide Afbræk ved indvandrende Fremmedes Vestræbelser, udstedte Kong Frederik den Anden 1569 25 Artikler, som enhver Fremmed maatte antage og underskrive, hvis han vilde opholde sig i Danmark. I det i denne Anledning udstedte kongelige Diplom hedder det: „Da paa det saadan Ulempe maa itide forebygges, og vore Riger, Lande og Underfaatter nu blive ved den rene og uforfalskede Lærdom, som vi have annammet, og hvilken vi med Guds Hjælp og saalænge Gud sparer os Livet ville blive, have vi ladet opsætte nogle christelige Artikler om den rette sande Religion (o: Luthers Lære), og oversendt dem til de hæderlige og høilærde Mænd, vore Superintendenter i foransførte vore Riger, Danmark, Norge og andre Lande, som os tilhøre, i hvilke (Artikler)

¹⁾ Vide Kirkeordinantsen af 1537.

²⁾ Pontop. III. p. 341. Münter, Ref. Hist. II. p. 610.

³⁾ Pontop. III. p. 235. Bugenhagen havde forfattet et lille Skrift: *Pia et vera catholica & consentiens veteri Ecclesie Ordinatio Cæremoniarum pro Canonicis & Monasteriis*“, som var tilføjet Ordonantsen af 1537, og som Kongen gav Lovskraft. Det var naturligtvis aldeles antikatholsk trods Titelen!

de skulde examinere og overhøre alle de Fremmede og Ublændinge, som for 2 Aar siden og til denne Tid ere komne ind i vore Riger og Lande og herefter komme, og som der have faaet Bærelse og Bolig eller herefter faaer; og hvilke af fornævnte Fremmede, det være sig een eller flere, som ikke ville godvillig annamme og beholde de forestkrevne Artikler, alle og hver især, i alle deres Ord og Punkter, skal ikke tilstedes Plads eller Bærelse i nogen af vore Riger eller Lande. Og findes Nogen, som annammer og gjør Eed paa samme Artikler, og det derefter erfares og med Sandhed kan bevises, at de gjøre (troe) anderledes, da skal den eller de, hvis Brøde saaledes findes, straffes paa Liv og Gods, uden al Naade i nogen Maade. Men den, som ikke vil annamme og sværge paa fornævnte Artikler, han maa og skal strax, inden 3 Dage efterat han er bleven examineret, forføie sig med Hustru, Børn, Gods og Alt hvad ham tilhører, ud af vore Riger og Lande. Men forbliver han her længere, da skal han straffes som ovenfor anført" (∴ med Liv og Gods). Af hvad Suurdeig Artiklerne vare, kan sees af følgende Sætninger: Helgeners Paakaldelse er Afgudsdyrkelse; den pavelige Messse er Antichristens Idol; Skjærvidden er Antichristens Opfindelse. ¹⁾

(Fortsattes.)

IX.

Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe paa Religionen.

Svar. Deraf følger kun, at det forat være en Christen, for af Gud at opnaae Troens Naadegave, ikke 'er tilstrækkeligt

¹⁾ Articuli viginti quinque, de quibus interrogabuntur peregrini & hospites, qui a Regia Majestate in Regnis Daniæ et Norvegicæ, petunt hospitia. Pontop. ann. III. p. 416.

at være i Besiddelse af Forstand og store profane Kundskaber, men at man desuden maa besidde et retskaffent, reent, ydmygt, velsindet Hjerte, som er beredt til at bringe de Doffre, som Sandhedens Erkjendelse fordrer.

Lader os engang see, hvad der mangler det ringe Antal af irreligiøse Lærde.

1. Enten ere de ligegyldige eller uvidende med Hensyn til Religionen, da de, fordybede i mathematiske, astronomiske, physiske Studier, hverken tænke paa Gud eller deres Sjæl; og da kan man ikke undres over, at de Intet vide om religiøse Sager. Med Hensyn til Religionen ere de virkelig aldeles uvidende Mennesker, hvis Dom i dette Punkt ikke har større Betydning end en Mathematikers Dom om Musit og Malerier. Der gives mangen saakaldet Lærd, som i Religionen er mere uvidende end et tiaars Barn, som slittigt lærer sin Katechisme.

2. Eller, hvad endnu hyppigere er Tilfældet, disse Mennesker ere stolte, de anmasse sig at fælde en Dom over det Guddommelige, at behandle Gud som deres Ligemand, og at afmaale Hans Ord med deres indskrænkede Fornufts Maalestof. Stoltheden er en meget stor Last, og med Rette blive disse Overmodige forstødte, og berøvede den Erkjendelse, som kun bliver enfoldige og ydmyge Sjæle tildeel. Den gode Gud taaler intet Oprør imod Sin ufeilbare Sandhed.

3. Endelig, hvad man hyppigst finder, og i Regelen er forbundet med de to nævnte Laster, er, at disse saakaldte „Lærde“ hengive sig til slette Videnskaber, som de ikke have Mod til at opgibe, og som, hvilket de meget vel vide, ere uforbrugelige med den christne Religion. Hvis man vilde afveie alle de øvrige mange og talende Beviser for vor h. Religions Guddommelighed, vilde enhver Banffelighed aldeles forsvinde.

Man kan sige, at der siden attenhundrede Aar, iblandt hvert Aarhundredes hæderligste og meest ubimærkede Mænd, af tyve kun findes een Bantro.

Og af dette lille Antal Bantro, var, det tør man frit paastaae, Fleertallet ingenlunde i Hjertet vantroe; tvertimod tyede de Fleste af dem før deres Død tilbage i Armene af den Religion, som de hidindtil havde bespottet. Til disse høre f. Ex. blandt mange Andre: Montesquieu, Buffon, la Harpe, disse Anførere for Voltaires Skole i det forrige Aarhundrede.

Den berøgtede Gudsbespotter Voltaire selv, lod Præsten fra St. Sulpice kalde, da han en Maaned før sin Død laae syg i Paris. Faren gik imidlertid over, og med den ogsaa Frygten for Guds Dom. Men en anden Crisis indtraadte; den Ugudeliges Venner ilede til ham . . . hans Læge forfikkrede os som Dienvidne, at Voltaire paant forlangte Religionens Bistand . . . men denne Gang forgjæves, thi

hans ryggesløse Venner tillode ikke Præsten at komme til den Døende, som da i den grusomste Fortvivlelse opgav Aanden.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Kiel. Onsdag den 26. August indtraf den Høiærv. Biskop Paulus her med Dampfskibet Zephyr. Ved Landingen blev Høifsamme modtagen af Pastor Cosse og Kirkeforstanderne, og derpaa ledsaget til Kirken, hvor næsten den hele Menighed samt nogle Protestanter havde forsamlet sig. Vort Gudshuus var herligere smykket end nogensinde før. Den Høiærv. Biskop holdt en kort hjertelig Tale og meddeelte derpaa Betsignelsen, denne Gang ikke i Sit eget, men i den hl. Faders Navn. Torsdagen Kl. 8 begyndte den høitidelige Gudstjeneste. Menighedens Medlemmer havde næsten alle uden Undtagelse indfundet sig, og ligeledes atter mange Protestanter, som for største Dele tilhørte den dannede Klasse. Næst efter den Helligaands Paakaldelse henvendte Pastor Cosse sig til Confirmanterne og fremhævede endnu korteligen, hvori den nærmeste og umiddelbare Forberedelse til Modtagelsen af Bekræftelsens hl. Sacramente bestod. Derpaa fulgte den hl. Messe, celebreret af den Høiærv. Biskop, og det var glædeligt at see, at saa Mange bleve i den bespiiste med Livets Brød. Efter den hl. Messe holdt Overhyrden først en kortere Tale, uddeelte derpaa Confirmationens Sacramente, og henvendte slutteligen atter hjertelige Ord baade til Confirmanterne og til den hele forsamlede Menighed. Høitideligheden sluttedes med Te Deum og den sacramentale Betsignelse. — Senved Kl. 11 Formiddag begav Høifsamme Sig til Skolen, for der at foretage Visitationen og endnu at henvende nogle kjerlige Faderord til Skolebørnene. Kl. 6 Eftermiddag fortsatte den Høiærv. Biskop Reisen til Altona. — Gud gjengjælde hans utrættelige Hyrdeomsorg og Kjerlighed.

Altona. Vi have bivaanet de forskjellige Festligheder, som fandt Sted i vor Kirke i Anledning af Biskoppens Nærværelse, og vi maa tilstaae, at de have gjort et overmaade opløstende Indtryk paa os. Torsdag Aften Kl. 9 indtraf den Høiærv. Biskop Paulus og blev paa Banegaarden modtagen af Hr. Pastor Sievert og de øvrige Geistlige af Hamborg; i den Vel-

komsttale, Pastoren holdt, fremhævede han blandt Andet, at det nu efter Landets Love var tilstedet Biskoppen at træde i levende Forbindelse med Hertugdømmets Katholiker og at meddele dem Frelsens Midler, at nu endelig Strankerne imellem Hyrden og Hjorden idetmindste for største Delen vare faldne og at de havde denne Kjendsgjerning at takke for den store Naade, at der nu første Gang efter 200 Aar Confirmationens hl. Sacramente skulde meddeles i deres Midte. Derpaa gik Toget igjennem den smukt oplyste Kirke til Alteret, hvor den Høierv. Biskop efter de sædvanlige Bønner henvendte nogle Ord til Menigheden af Altona, og hilsede den nyeste Lov som Morgenrøden af den kirkelige Friheds lyse Dag. — Næste Dag varede Høitideligheden tre Timer. Synet af de mange Andægtige, der nærmede sig til Herrens Bord, var meget opløstende. Efter den hl. Messie meddeelte den Høierv. Biskop 54 Troende den hl. Confirmation. — Disse smukke Dage ville blive os uforglemmelige.

Hamborg, 1. Sept. Glædelige og lykkelige Dage er det for en Menighed, naar dens Overhyrde besøger den, og kommer i nærmere Berørelse med dens Medlemmer. En saadan Sykke er ogsaa bleven vor Menighed tildeel; thi siden fire Dage dvæler vor apostoliske Provikar, den Høierv. Biskop Paulus i vor Midte. Høistfamme holdt Fredagen den 28de August om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$, efter Sin Ankomst fra Altona, under Klostersernes Byd sit Indtog i vor festlig smykkede og prægtig oplyste Kirke. Ved Indgangen blev Han modtagen af Pastor Schwegmann, de øvrige Geistlige og Kirkens Forstandere, idet Pastoren hilste ham med nogle Ord, i hvilke han fremhævede, at den almindelige Glæde over Biskoppens Besøg ikke blot vidnede om Erfrygt og Høiagtelse for Hans Person, men at den isærledes var et Udtryk af Troen, som i Ham ærede Christi Stedfortræder og Apostlenes Efterfølger. Derpaa bevægede Toget sig til Alteret gennem Børnenes Rækker, som vare opstillede paa begge Sider med Blomster i Hænderne. Efter de vanlige Bønner ved Alterets Trin, henvendte den Høierv. Biskop nogle Ord til de ualmindeligt talrig forsamlede Troende, idet han sagde, med hvilken stor Glæde han kom i deres Midte, hvorledes Han vilde indhente Kundskab om Kirkens og Skolernes Indretninger og med største Glæde tilstede Enhver Afgang til sig, der ønskede at henvende sig til Ham i et eller andet Anliggende, og opfordrede dem slutteligen til med Andagt at modtage Velsignelsen, som Han tillige uddeelte i den hl. Faders Navn.

Efter Andagten havde den Høierv. Biskop den Bevaagenhed at modtage i Sogneboligen Kirkens Forstanderskab, Lærerne og en Deputation af Vincenz= Elisabeth= og Svende=For=

eningen, som havde den Ære at hilse Høiſtsamme i nævnte Foreningers Navn.

Den følgende Dag, Lørdag, begav den Høierv. Biskop sig tidlig om Morgenen til Vandsbeck og feirede der i en katholsk Families Pivattapel den hl. Mæsse, som bivaanedes af Katholikerne i denne By. Om Eftermiddagen deeltog Høiſtsamme i vor Kirke ogsaa i at høre de Troendes Skriftemaal.

Den store Festlighed om Søndagen varede fra Kl. 8 til Kl. 11^{1/2}. Kirken kunde neppe rumme Mængden. Mange Troende modtog i Pontificalnessen den hl. Communion af Biskoppens Hænder. Dernæst uddelte Høiſtsamme Confirmationens hl. Sakramente til 211 af Menighedens Medlemmer. Dernæst henvendte den Høierv. Biskop, siddende foran Alteret, iført sin biskoppelige Ornat og med Bispestaven i Haanden, trøsterige og opmuntrende Ord til Confirmanterne og til hele Menigheden. Den kirkelige Høitidelighed sluttedes med Te Deum og den sacramentale Velsignelse. Kirkens og Alterets Frydelse, Gudstjenestens Glæde, de høitidelige Kirkesange, Overhyrdens bejælede Ord — Alt dette forenede sig, for at fremhæve paa det kraftigste den hl. Handlingens Ophøiethed og gjøre den uforglemmelig for Alle. Om Eftermiddagen bivaanede den Høierv. Biskop Andagten til det høihl. Sakramente.

Om Aftenen Kl. 7 traadte Medlemmerne af Vincentiusforeningerne i Staden og Forstaden St. Georg sammen til en Generalforsamling, som Biskoppen beærede med sit Besøg. Af den høitællede Overhyrdes Mund fornam de opmuntrende Ord til ivrig Fortsættelse af den paabegyndte Kjærlighedsgjerning.

Den følgende Dag, Mandagen, opoffrede Høiſtsamme til Skolernes Besøg. Om Formiddagen besøgte Han de fire Klasser i Mellemskolen, om Eftermiddagen Friskolen for Piger og Drengene, og forblev omtrent en Time i hver Klasse. Han blev modtaget i alle Klasserne med en Festsang. Det var rørende at see, med hvilken Kjærlighed Overhyrden dvælede i Børnens Midte; hvorledes disse fulde af Ærefrygt hørte paa hans kjærlige Formaning; hvorledes de paa hans Spørgsmaal, hvad Skolens Prydelse og den festlige Modtagelse skulde betyde, gavede til Svar, at Alt var skeet af Kjærlighed.

Om Aftenen Kl. 7 besøgte den Høierv. Biskop Elisabethforeningens Generalforsamling. Efter at den sædvanlige Forhandling havde fundet Sted, henvendte Høiſtsamme nogle Ord til Damerne, og opmuntrede dem til Iver i deres Opgaves Opfyldelse ved at anføre deres ophøiede Skytspatronindes Eksempel, som omendstjøndt prydet med en Tyrstefrone, ikke stiede at besøge Armodens og Elendighedens Hjem. Skerdeleshed omtalte den Høierv. Biskop Vaisenhuset, og opfordrede med Varme til at medvirke til denne herlige og velsignelsesrige Anstalts

Bedligeholdelse og Fremme. „Indtil nu ere kun faa Børn blevne optagne. En Udvidelse vilde være meget at ønske. Ved et større Antal Børn vilde i Forhold Omkostningerne for hvert Barn formindskes. De ærede Damer burde derfor i deres Kreds virke for steds at vinde flere Deeltagere i dette skjønne Værk.“ Endnu samme Aften Kl. 8½ beærede den Høiærv. Biskop Svendeforeningen med sit Besøg. Svendene havde talrigt indfundet sig i det med Blomster rigt udsmykkede Locale. Mange katholske Mestere vare ligeledes tilstede, ligesom og Medlemmerne af Svendeforeningen i Altona. Den Høiærv. Overhvrde blev modtaget med en Festsang. Derpaa henvendte Formanden i Foreningens Navn nogle Ord som Hilsen til Høistamme, i hvilken han tillige afslagde en Beretning over Foreningens Tilstand og Forhold. Festsigheden bestod i Deklamationer og Sange, som paa en passende Maade afveklede med hinanden. Til Slutningen udtrykkede den Høiærv. Biskop sin Glæde over at see saa mange katholske Svende forsamlede omkring sig, formanede dem til troligen at holde sammen, ønskede Foreningen Held og meddelte derpaa den biskoppelige Velsignelse.

Idag, Tirsdag Morgen, glædede Biskoppen de ærværdige Søstre og Børnene i Vaisenhuset med sit Besøg, og frembar det hl. Messesooffer i Vaisenhuuscappellet. Derefter besøgte Høistamme den høiere Pige- og Drengeskole.

St. Georg, 1. Septbr. Idag vederfarede vort Vaisenhuus den store Lykke, at vor Høiærv. Biskop og Provikar beærede det med sit Besøg. Høistamme ankom lidt efter Kl. 7 om Morgenen og feirede med Assistance af den Høiærv. Pastor Schwegmann og under Ledsaelse af Vaisenhuusbørnernes Sang en stille hl. Messes. Efter samme holdt den Høiærv. Overhvrde fra Alterets Trin en kort men gribende Tale, i hvilken Han blandt Andet sagde: Det opfyldte ham med udsigelig Glæde, at kunne frembære det hl. Messesooffer i dette Gudshuus, da det var beliggende i en Deel af Byen, hvor den i det hl. Sacramente nærværende Frelser ikke mere havde fundet et Tilbedelsessted siden den ulykkelige Troesadsploittelse. Det glædede ham at kunne feire denne hl. Handling i et Huus, som var et Tilflugtssted for stakkels forladte Vaisenbørn. Han takkede de barmhjertige Søstre for al den Kjærlighed, som de beviste disse stakkels Børn. Denne Anstalt var kommen ilive ved saa mange barmhjertige Sjæles Gaver, og man kunne ei heller tvivle paa, at den vilde vedligeholdes i Fremtiden ved Barmhjertighed. Ved Slutningen af denne Tale, som synligen havde gjort et dybt Indtryk paa Tilhørerne, meddelte den Høiærv. Biskop de tilstedeværende Troende Velsignelsen i den hl. Faders Navn, derefter begav Høistamme sig til Vaisenhuset og tog det paa

det Nøiagtigste og i alle dets Dele i Dieslyn. Ankommen for-
neden modtoges den elskede Oberhyrde af Søstrene og Børnene,
af hvilke sidste nogle i smukke korte Sætninger udtalte deres
barnlige Hjertes Kjærlighed, Taknemmelighed og Glæde. Kort
Tid derpaa begav Høistfamme sig til den med Vaisenhuset for-
bundne Skole, som besøges foruden Vaisenhuusbørnene af tolv
andre Børn; her blev Han atter modtaget af Børnene med en
Sang og nogle Smaaavers. Den Høiærv. Biskop examinerede
der næst Børnene i Religion, Bibelhistorie, Læsning og Regning
og forlod derpaa Skolelocalet efter en hjertelig og indtrængende
Formaning til Børnene, for derefter atter at begive sig til Staden.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 20. September. — 17. Søndag efter Pintsse. — Form.
kl. 8 og 12 stille Messse. — kl. 10 Høimesse med dansk Præ-
diken. — Efterm. kl. 3 Broderskabsandagt.

Søndagen d. 27. September. — 18. Søndag efter Pintsse. — Form.
kl. 8 og 12 stille Messse. — kl. 10 Høimesse med tydsk Præ-
diken. — Efterm. kl. 3 Andagt. med Katechisation.

Paa Søndagene stille h. Messse kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Loverdag
i Sct. Josephsøstrenes Huuscapel) 7 og 8^{1/4}; om Torsdagen
sidste h. Messse med Udfilling af det h. Sacramente. Hver
Loverdag Aften fra kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra
kl. 7—1, samt paa Søndagene fra kl. 6—9 Form. bliver
hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle
de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende
modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiönair, Hr. Kunsthandler C. N. Blanken-
steiner, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bøglæder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer.
Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

C. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for kattholste Christne.

11te Aargang.

Nr. 20.

Søndagen den 4de October.

1863.

Indhold: Den kattholste Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe paa Religionen. — Præsterne drive deres Haandværk; de troe selv ikke paa det de prædike. — Kirkelige Efterretninger: Hamborg. Rom. Frankrig.

Den kattholste Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

De lutherste saakaldte Biskopper gjorde ogsaa, hvad der stod i deres Evne, for at modarbeide Katholicismen. Petrus

Palladius, Sjællands første lutherste „Biskop“, prædikede i 14 Dage itræt i Roeskilde mod „Papisten“¹⁾, og i Frue Kirke i Kjøbenhavn foranstaltede han visse Ugedagesprædikener, ligeledes mod Katholicismen²⁾. Han lod, trods Domherrernes Protest, St. Lucii Billedstøtte føre ud af Roeskilde Domkirke og han forbød Folket at bede „Ave Maria“³⁾. Paa den lutherste Synode i Antvorskov Kloster 1546, paabød de lutherste „Biskopper“ „Præsterne“ at tractere den lutherste Lære om Retfærdiggjørelsen, at bortstaffe alle katholske Bøger, nedbryde alle Sidealtre, borttage Billeberne, Rosenkrands og andre katholske Gjenstande (de rosariis atque aliis Papisticis amovendis), ikke at opløste Brødet og Vinen ved Nadveren (de elevatione) osv.⁴⁾. Paa en anden Synode i Roeskilde 1545 forbød man at holde „Vigilier“⁵⁾. Munkene i St. Knuds Kloster beklage sig meget over den lutherste fynske Biskop Tørgen Sæbdolin, der forfulgte dem. Han forbød dem blandt Andet at have Tonsur⁶⁾. Hans Eftermands Klage over Nonnerne i Maribo Kloster (see ovenfor), bevægede endelig Kongen 1596 til at udstede et Decret, hvori det hedder: „Somfruerne (∴ Søstrene) skulle flittig indfinde sig i Klosterkirken for at høre Guds Ord (af den lutherste Prædikant)“; men da denne Befaling ikke blev efterkommet, blev Klosteret fuldstændig ophævet og gjort til en kongelig Domaine 1621⁷⁾. Petrus Palladius brugte ivrigt Pennen mod den katholske Kirke, hvorfor ogsaa hans Navn findes paa den romerske Index. Bekjendt er især hans Bog om St. Peders Skib⁸⁾, hvori han søger at bevise,

¹⁾ Seiberg, P. P. p. 32.

²⁾ Zwergius sjællandske Eleresie. Kjøbh. 1754. p. 61.

³⁾ Seiberg, P. P. pp. 33. 47.

⁴⁾ Decretum Synodi Antverskoviensis Anno 1546. Pontop. ann. III. p. 287—296.

⁵⁾ Ibid. p. 404.

⁶⁾ Ibid. p. 234.

⁷⁾ Münter, R. S. II. p. 325.

⁸⁾ En Røttelig Bog om St. Peders Skib, det er, om den hellige og

at Skibet (o: Kirken) hører den hele Christenhed til, men ikke den Romerske Kirke uden som et vældigt Rod, som nu (ved Reformationen) er frataget den. Han viser, hvorledes de „papistiske“ Lærdomme ere Forvanskelser af de christelige Lærdomme, hvilke nu ved Luther ere blevne rensede osv. Paa Almueen kunde disse Declamationer naturligtviis gjøre den tilføjede Virkning, at drage dens Sind og Hjerte bort fra den Kirke, i hvilken de vare døbte i deres Fædres hellige Tro. I Palladii Brev til Jon Aresen af 1550 aabenbarer sig fremdeles denne lutherske Branglærers Over for den danske Statskirke og Had til den almindelige Kirke. Han skriver: „Jeg veed vel, at I gjør det af Ubetænksomhed og Vankundighed, som den h. Paul ogsaa gjorde ante conversionem, og at I ikke fordrister Eder til andet, end bestandig at blive ved den Ordinand og andet, som I haver svoret Eders Erkebiskop i Henseende til Paven og den romerske Kirke Men, dette allsammen (Pavens Lærdomme) er Spot og Spee ved vor H. Jesum Chr. og intet af hans Lærdom“¹⁾. Og til de islandske katholske Præster, som nogle Aar tidligere 1540 havde svoret Kongen, i Anledning af hans Befaling, at overholde hans lutherske Kirkeordnantes, „at de aldrig havde hørt, at Konger, men vel en romersk Pave, kunde gjøre Forandringer i Religionsfager“²⁾, skrev Palladius det følgende Aar (1551): „Men alle Eder, som udi dette klare Evangelii Lys (Luthers Lys) heller vil vandre i Mørket (o: forblive i Moderkirken) end i Lyset, forkynder jeg paa mit Embeds Vegne „Bands Kraapper“ at være, og forbyder Eder Eders Præsteembede, indtil I rette og

christelige Kirke, prædiket i Köpenhamn udaf Dr. Pet. Palladius. Apoc. XVIII. Den Romerske Babylon er falden. 1554. Helsingør 1615.

¹⁾ Heiberg, P. P. p. 146.

²⁾ Se ordinationem ejus accepisse, et licet nunquam audiverint, Reges, sed Papam modo Romanum, Religiones mutare etc. Pontop. ann. III. p. 257.

bedre Eder og holde Eder efter Kongelig Majestæts Ordinants" ¹⁾).

Saaledes søgte Kongen og den lutheriske Geistlighed at udrydde Katholicismen i Danmark. Og skjøndt den lutheriske Statskirkeendom derved blev befæstet, ja enemægtig, saa formaarede dog ikke dens Bestræbelser at udrydde enhver katholsk Tendents i Folket eller at forhindre, at enkelte Danste i Hjertet holdt fast ved Moberkirken gennem hele det første Aarhundrede efter Kirkens Nedbrydelse, indtil et katholsk Alter igjen blev reist paa dansk Grund 1606.

Tredie Capitel.

Religions-Colloquierne i Kjøbenhavn i Aarene
1543 og 1544.

„Ifører Eder Guds Afsning, at I kunne
holde Stand mod Djevleens Ansigreb“
Et. Paulus i Br. t. Ephes. 6, 11.

Det er det karakteristiske ved enhver menneskelig Være, som ikke harmonerer med Kirkens guddommelige Være, at den, ligesom det onde Princip overhovedet, bærer Selvmodsigelsen i sig. Lutherdommen, som alle andre secteriske-dogmatiske Vildfarelseser, hviler paa den falske Forudsætning, at det er det enkelte Individ givet og tilladt at bestemme og bekjende, hvad han anseer for at være Sandhed. Smidlertid er det factisk, at dette Princip kun fastholdes saalænge, indtil Emancipationen fra den i Kirken værende objektive evige Sandhed er fuldført; thi nu, da det kommer an paa, at det Falske kan faae en Existents, nu slaaer det en logisk Saltomortale, fornægter sit Princip, og etablerer sig sans faagon under det Princip, paa hvis Fornegtelse dets egentlige Tilværelse er begrundet: det vil sige, det Falske, det Subjective, det Vilkaarlige, det Negative, det Bagabonderende stiller

¹⁾ Feibergs, P. P. p. 148.

sig an, som om det var det Sande, det Objektive, det Absolute, det Positive, det evigt Uforanderlige og Uroffelige. De lutheriske Statskirker afgive flaaende Exempler paa denne Paastands Rigtighed. At der eksisterer og nødvendigtviis maa eksistere en objektiv absolut gyldig Sandhed i Kirken, fornægtes kun saalænge og det frie Skriftfortolkningsprincip paaberaibes kun saalænge, man er ifærd med at nedbryde Moderkirken; aldrig saasnart er dette hykkelske Værk fuldført, førend man opfører en ny Kirke paa Negationens Negation, idet man, uden at genere sig, tillægger den selvgjorte Kirke objektiv absolut gyldig Sandhed og de facto fornægter det frie Skriftfortolkningsprincip. Denne Proces er ganske saltare ad Belialis modos; thi den falske Englesyrste vil ikke tilbede Gud, vil ikke erkjende Ham for sin Staber og Herre; han vil være fri for Guds Aag (ἄεθ, ο: den Aagfrie); derfor udstøder Gud ham af Himlen og nedstøder ham i Dybet; men han, den Samme, som ikke vilde bære Guds Aag, og ikke vilde tilbede Gud, han vil have hele Mennefskeden under sit Aag, han vil ei alene have, at Mennefsene skulle tilbede ham, nei, han forlanger endog, at Gud Selv skal kaste sig i Støvet for ham ¹⁾.

Den danske lutheriske Statskirkes Cæsareopapat forlangte nu ubetinget Underkastelse under dens Aag; den forbrede ubetinget Lydighed og Urefrygt for den lutheriske Kirkeordinants, og den vilde med paataget guddommelig og kirkelig Myndighed endog tvinge dem, der vare levende overbeviste om dens Falskhed og Urimelighed, til at underkaste sig dens Mennefsbud. Christian den Tredie havde til sin store Uergrelse og Forbittrelse bragt i Erfaring, at Domkapitlernes Medlemmer ikke vilde ansee Kirkeordinantsen for en kirkelig Lov, de skyldte Lydighed. Trods Kongens gjentagne Formaninger vilde Capittlet i Ribe ikke sende de yngre Ranniker til Kjøbenhavn, for der at studere den lutheriske Lære. Det var bleven bekjendt, at Domkapitularene saavel i Ribe som i Roskilde og Lund feirede den stille

¹⁾ Matth. 4, 9.

h. Mæsse, hvad Ordinantsen strengt forbød¹⁾. Ængstelig for, at disse faa Geistliges Modstand kunde blive farlig for den nye Kirke, besluttede Kongen itide at knække den. I den Hensigt paalagde han Universitetets lutheriske Professorer at opsætte og offentliggjøre 3 Propositioner om Mæssen, om Nadveren og om Ordbets Tjeneste, hvilke de først skulde forsvare og derpaa indkalde Domkapitlernes Medlemmer til at disputere med dem derom, og naar Domcapitularerne vare overbeviste, da at fordre deres Underskrift. Professorene aabød Kongens Befaling og sammenflikkede de tre Propositioner af de indtil Væmmelse gjentagne latterlige Paastande om den katholske Kirkes Lære og Ceremonier. Den h. Mæsse kaldes Pavens og Satans Ophav, dens betydningfulde Handlinger kaldes naragtige Gestikulationer og dens Formaal siges at være Guds Vanhelligelse. De sædvanlige Sophisterier i Læren om Nadveren, de bekjendte Præpositioner „in“, „cum“, „sub“, figurerede i den anden Proposition. I den tredje kaldtes de katholske Geistlige papales sacrificuli, rasi et uncti (ragede og salvede papistiske Alterpræster), og om Hierarchiet hedder det, at det er opstaaet af Djævlens Lærdomme „ex doctrinis dæmoniorum sacros et ecclesiasticos ordines natos esse“²⁾.

De kjøbenhavnske Ranniker bleve først opfordrede til at disputere og underskrive Propositionerne. Ranniken Mag. Matthias svarede: „Jeg har ingen Forstand paa Eders Disputats“, hvorfor Petrus Palladius „paa Embeds Vegne“ og „i Kongens Navn“ befaler ham at svare skriftligt. Magisterens Cappellan, Nicolaus, kan ei heller give noget Svar; han erklærer sig kun overeensstemmende med Professorernes Lærdom, forsaavidt de forkynde Sandheden“. Ved en senere Conference mellem Mag. Matthias og Professorerne (8. Søndag efter Trinitatis 1543), spurgte Palladius Magisteren, hvorfor han ikke

¹⁾ I en Skrivelse fra Roeskilde Capitel af 1543, hedder det: „Fatemini ipsi, vos quosdam in celebratione missæ privatæ deprehendisse etc. Däniske Bibliothek, VII. p. 129.

²⁾ Cf. Däniske Bibliothek, VII. p. 105 seqq.

vilde forhandle med dem (o: Professorerne)? Han svarede: at Kongen havde befalet ham, at han skulde fremlægge Bøger for at bevise sine katolske Paastaaender. Han fremlagde derfor nu St. Ambrosius. Frygten for at indlade sig med en Kirkefaeder affrækkede de lutherste Disputanter, og Mag. Chrysofomus erklærede derfor: „at hvadenten det var Ambrosius eller en anden, saa vilde de kun tage den gyldig, forsaavidt den stemmede overeens med Skriften. Palladius forlangte tilsidst, at Mag. Mathias skulde sige, hvad han forstod ved „Kirken“, og om han ansaae den danske og tydske lutherste Kirke for Christi Kirke, omendstjøndt de vare frafalbne Paven. Mathias svarede: „Jeg vil ikke dømme dem, men jeg dømmer mig selv; lad dem selv see til, om de ere det eller ei.“¹⁾ Imidlertid maatte Magister Mathias saavel som de andre Kanniker underskrive Propositionerne. Den protestantiske Heiberg tilstaaer oprigtigt: „at da Protestanterne, naar en Sag var disputeret, selv vare Dommere i den, kunde det aldrig blive tvivlsomt, til hvilken Side Seieren maatte vende sig“²⁾.

(Fortsattes.)

¹⁾ „Ego non volo iudicare de iis, sed iudico de me ipso. Si sint de ecclesia, necne, viderint ipsi.“ Beretningen skyldes en lutherff Optegnelse, uddragen af Actis Academicis og meddeelt af Heiberg, P. P. p. 104 ff.

²⁾ Heiberg, P. P. p. 126. Man maa derfor ikke lægge nogen Vægt paa Palladii eget Referat om Mag. Mathias i hans Skrivelse til Jørgen Sabolin af 12. Decbr. 1543, hvori det hedder: „Libere enim et sua sponte non coactus, sed bonis et firmis rationibus ex scriptura et patribus (cfr. ovenfor Professorernes Frygt for St. Ambrosius!) sumptis convictus tandem subscripsit etc. Heiberg, P. P. Bilag VI. p. 184.

IX.

Der gives lærde og aandrige Mennesker, som ikke troe paa Religionen.

(Sluttet.)

Ogsaa den ugudelige d'Alembert vilde strifte; men ligesom hans Lærer blev ogsaa han forhindret deri af „Philosopherne“, som omgave hans Seng. „Hvis vi ikke havde været der,“ sagde senere En af dem, „vilde ogsaa han ligesaavel som de Andre være deftereret!“ Hvad Rousseau angaaer, saa døde han som Affindig, og skal som man siger, have taget sig selv af Dage.

Hvilket moralsk Værd have da nu disse Mennesker, og hvad beviser deres Religionsforagt, især naar du ligeoverfor dem betragter Troen og Fromheden hos de største Lærde, de fortrinligste Hoveder, de agtværdigste Mennesker, som nogen sinde have levet paa Jorden?

Vel at mærke! Troen paalagde dem saavel som alle Mennesker en ubehagelig Tvang, svære Pligter.

Kun den klare, uomstødelige Sandhed i Christendommen kunde tvinge dem til at underkaste sig den.

Uden at tale om hine beundringsværdige Lærere, som af Kirken kaldes „de hellige Fædre“ og som med saa Undtagelser vare de foregaaende femten Aarhundreders eneste og sande „Philosopher“, eneste Lærde og Visse, saasom den hl. Athanasius, den hl. Ambrosius, den hl. Gregor den Store, den hl. Hieronymus, den hl. Augustinus, den hl. Bernhard, den hl. Thomas af Aquin (maafkee den største Lærde, som nogen sinde har levet paa Jorden) — hvormange andre hæderlige og udmærkede Navne teller ikke Religionen paa sine Hørens Liste.

Der finde vi Roger Bacon, Copernikus, Leibniz, Descartes, Pascal, Malebranche, d'Aguesseau, Lamoignon, de Maisstre, de Bonald, Fred. Schlegel, Gørres etc., iblandt Verdens store Philosopher og Viisemænd.

Der ere de store Talere Bossuet, Fénelon, Bourdaloue, Massillon, Lacordaire, Montalembert, Ventura.

Der er iblandt Forfatterne og Digterne Corneille, Racine Dante, Tasso, Boileau, etc. og i vore Dage Stolberg, Chateaubriand, Biseman. Og de militære Helte, ere de ikke for største Delen tillige religiøse Helte? Var Carl den Store og Knud den Store ikke Christne? Gottfred af Bouillon, Knud den Hellige, Knud Lavard, Karl V., Tancred, Bahard, du Guesclin, Jeanne d'Arc, (Somfruen af Orleans), Catinat, Vauban, Villars,

Prinds Eugen etc. *) hviæde de ikke Deres berømmelige, med mangfoldige Seires Laurbær omkrandsede Pande, for Religionen? Henrik IV., Ludvig XIV. vare Christne. Turenne var en Christen; han havde endnu paa sin Dødsdag modtaget den hl. Communion. Den store Condé var en Christen. Og fremfor Alle Ludvig den Hellige, denne sande Helt, dette saa elskelige og saa fuldkomne Menneſte, Frankrigs og Kirkens Pryd tillige.

Enhver kjender Napoleon den Stores Anstuelſer om Christendommen. Beruset af Magten og Ergjærrigheden begit han rigtignok mange Feil, det veed jeg vel, baade med Hensyn til Religionens Forſkrifter, og dens praktiſke Pligter, dog bevarede han altid Troen paa Religionen og Grefrygten for den. „Jeg er en Christen, romerſk Katholik“, ſagde han, „min Søn ligesaa, og det vilde ſmerte mig meget, hvis min Sønnesøn ikke ſkulde være det.“

Da han befandt ſig alene paa Den St. Helena, begyndte han at tænke over ſin Barndoms Tro, og med ſin klare Forſtand kom Napoleon her atter til den klare Erkjendelse, at den katholiſke Tro er ſand og hellig. I Religionen ſøgte han ſin høieſte Trøſt Han lod komme en katholiſk Præſt til St. Helena, og bivaaned den hl. Meſſe, ſom blev feiret i hans Bolig. Han forbyød ſin Kof at tilberede Rjødſpiſer paa Faſtedage. Han forbauſede ſine Forviisningsfæller ved den Aandskraft, med hvilken han udviklede for dem Katholicismens Grundlærdomme. Da Dødstimen nærmede ſig, afſkedigede han alle Lægerne, lod Præſten, Abbed Vignoli, komme og ſagde til ham: „Jeg troer paa Gud; jeg er født i den katholiſke Religion; jeg vil opfylde de Pligter, ſom den paalægger, og benytte den Hjælp, ſom den tilbyder. . . .“ Og Keiſeren ſkiftede, og modtog det hl. Vandringsbrød og den ſidſte Salveſe. — „Jeg er lykkelig over at have opfyldt mine Pligter“, ſagde han derefter til General Montholon. „Jeg vil ønske dem, General, at de ved deres Død maa komme til at føle den ſamme Lykke. . . .“ Paa min Throne har jeg ikke øvet Religionen, fordi Magten forblinder Menneſket; men Troen har jeg dog altid bevaret. Klokernes Lyd glædede mit Hjerte, og Synet af en Præſt rørte mig. — Jeg vilde gjøre en Hemmelighed af alt dette, men det var en Svaghed Nu vil jeg give Gud Æren! . . .“ Derpaa anordnede han ſelv, at man i det tilſtødende Bærelſe ſkulde oprette et Alter til Udſtillelſe af det Allerhelligſte Sacra-

*) Vi kunne ikke unblæde her at anføre hvad de offentlige Blade berette om den tappre og anſeete General Bedeau, hvem Statsſtregen af 2. December 1851 bragte i Fæſtingen Hamm; at han nemlig hver Dag med Andagt, knælende ſkal have forrettet ſin Bøn.

mente og til Afholdelse af den fyrgethye Timers Bøn. Saaledes døde ogsaa Napoleon som troende Christen.

Nei min Ven, vi behøve ikke at frygte for, at vi blive stufede, naar vi følge disse store Mænd, hvis Antal, religiøse Kundskaber, og isærdeleshed hvis moralske Værd have dem langt over hine faa Mennesker, som misgjende Christendommen. Deres Stolthed, den overdrevne Bidebegjerlighed, som aldeles behersker dem, tilligemed andre endnu lavere og foragteligere Videnstaber, ere meer end tilstrækkelige Grunde, som forklare deres Vantro, hvorimod, vi gjentage det, Religionens Sandhed alene var og er istand til at bøie de Andres Pandene under Katholicismens hellige Nag!

X.

Præsterne drive deres Haandværk; de troe selv ikke paa det de prædike.

Svar. Vil du dermed sige, at Præsterne ere Bedragere? at de opfylde deres Embedes Pligter, at de prædike, høre Skriftemaal, døbe, frembære det hl. Messioffer osv., uden at troe paa det de sige og gjøre? At de i alle disse Handlinger kun søge en lav Fordeel? Da svarer jeg reent ud: Du er en Løgnner! Ikke alene tilføier du Præstestanden den groveste Fornærmelse, men du bagtaler den ogsaa!

Jesu Christi Præster, Bedragere! Men hvoraf veed du det? Hvorledes kan du læse i deres Hjertes Inderste, om de troe paa deres Præstedømme og deres Udsagns Sandhed, eller ikke?

Anklageren maa kunne bevise sin Klage; altsaa: beviiis denne Bestyldning, jeg forlanger det af dig!

Vil du maaskee som Beviiis anføre en eller anden slet Præst?

Men indseer du da ikke, at Undtagelserne netop stadfæste Regelen. Man vilde jo slet ikke lægge Mærke til den slette Præst, hvis ikke den langt større Mængde virkelig var from, reen og ærværdig.

En Blækplet paa en hvid Kjole bliver man meget let vaer, hvorimod man neppe vilde kunne see den, hvis hele Kjolen var sort eller smudsig. — Saaledes gaaer det ogsaa med den kaatholiske Præstestand, som selv af de Ugubelige modtager en uvilkaarlig Hylding.

Er det da saa besynderligt, at der gives flette Præster? Var der ikke selv iblandt de tolv Apostle een Judas? — Ligesom Apostlene, Kirkens første Præster og Biskopper, ubstødte den forræderiske Apostel og ikke vare ansvarlige for hans Forbrydelse, saaledes fordømmer ogsaa Kirken endnu kraftigere, med endnu større Afsty end du selv, den strafværdige Præst, Forræderen mod sine ophøjede Pligter. I Begyndelsen søger den, ved Blidhed og Overbærenhed at kalde ham tilbage, thi Præsten kan ligesaa vel som ethvert andet Menneske gjøre Fordring paa Overbærelse; men naar han ikke forbedrer sig, naar han fremturer i sin Synd, da udstøder den ham af sit Stjød, udslynger Banstraalen mod ham, og forbyder ham at udføre de hellige Handlinger.

Hvilken Fordeel har desuden Præsten af at høre dit Skriftemaal, foreholde dig dine Synder, prædike, undervise dine Børn, bispise de Fattige, meddele Raad, Trøst, Almisser?

Mon man vilde fratage Præsten en Hvid af hans ringe Befoldning og tilfældige Indkomster, dersom han taug stille til de Uordener, der forekomme i hans Sogn, dersom han tilstedte Alle og Enhver Afgang til de hl. Sakramenter uden at undersøge deres Samvittigheds Tilstand; dersom han indskrænkede Religionsunderviisningen til det Halve o. s. v.? Der vilde jo altid endnu blive Barnebaab, Brudevielser, Begravelser tilbage, og Præsten vilde saaledes beholde sine Indtægter. Hvilken Fordeel har han altsaa af at opfylde sine Pligter godt og samvittighedsfuldt?

Nei, nei; Præsten er ikke den, som de Bantro ønske at gjøre ham til; dette vide de ogsaa meget vel, og netop derfor afsty og forfølge de ham. De see i ham den Guds Stedfortræder, som fordømmer deres Laster, Sendebudet fra Jesus Kristus, Som engang skal dømme dem; de see i ham Representanten for hiin guddommelige Lov, hvilken de uophørlig overtræde, og fordi de ikke ville anerkjende Herren, foragte de ogsaa Tjeneren!

„Præsterne drive deres Haandværk;“

Ganske vist, Jesu Christi Præster „drive deres Haandværk“; ja et meget beundringsværdigt og ophøiet Haandværk, idet de stræbe efter at redde deres Medmenneskers Sjæle; Præsten kaldes en Arbejder i Herrens Viingaard; thi, i Sandhed! den Sendelse, som han har modtaget af Frelseren, forpligter ham til et strengt og besværligt Arbejde.

Arbejderen bearbejder de jordiske Stoffer; Præsten bearbejder Sjælen, og saa høit som Sjælen staaer over jordiske Stoffer, saa høit staaer ogsaa Præstens Gjerning over ethvert jordisk Arbejde. Derfor er ogsaa Bencævnelsen „Haandværk“ et ufømmeligt, upassende Udtryk for et saa ophøiet Embede.

Præsten fortætter her paa Jorden Verdensforløserens store Gjerning. Jesus Christus vor Gud og vort Forbillede, har muiggjort den og paabegyndt den, og Herrens Præster fortsætte den igjennem alle Aarhundreder. Efter Hans Exempel tilbringer Præsten sit Liv med at gjøre godt. Han lever for Alle; hans Hjerte, hans Tid, hans Sundhed, hans Sorger, hans Pung, hans Liv er for Alle, fornemmelig for de Smaa, de Unge, de Fattige, de Forladte, for dem som sørge og ingen Ven have. Han venter intet til Belønning for denne Hengivelse; ikke sjelden møder han kun Fornærmelser og Forhaanelser, hvilke han gjengjelder med fortsatte Velgjerninger. Hvilket Liv er dette! Hvilken overmenneskelig Selvfornægtelse!

I almindelig Nød, under Borgerkrige, ved snitsomme Sygdomme, ved snitsomme Sygdomme, ved Choleraen, seer man ham udsætte sin Sundhed og sit Liv for at trøste sine Medmennesker, medens de saakaldte „Mennestevenner“ og „Folkevenner“ søge at redde sig selv. Tænk paa Erkebiskop d'Affre paa Barrikaderne i Paris; Belzunce og den hl. Carl Borromeus under Pesten i Marseille og Mailand; tænk paa Choleraen i 1832 og 1848, hvorledes Geistligheden i Paris og mange andre Byer, offrede sig til Folkets offentlige Tjeneste.

See, saaledes er det „Haa ndværk“, som Præsterne drive! jeg gad nok vide, om de, som angribe dem, udføre noget Bedre? De Utafnemmelige! De skamme sig ikke ved at staae og saare den, hvem de i Sorgens Time selv vilde kalde til deres Reie, som velsignede dem i deres Barndom og aldrig ophørte med at bede for dem.

Hele Landets Ulykke har sin Grund i, at man ikke efterkommer det, som Præsten lærer. Og det stakkels, af borgerlige Stridigheder og politiske Umvæltninger sønderrevne Frankrig, kan anvende de Ord paa sig, som en Ulykkelig, der var dømt til Døden og af sit hele Hjerte havde omvendt sig til Gud, henvendte til Præsten i et af Paris' Tængsler. Præsten havde givet ham en lille Bønebog, kaldet „christelig Veiviser“. — „Åt, min Fader“, sagde Fangen en Dag til ham, idet han viste Bogen til Præsten, „hvis jeg havde vidst det, som staaer i denne Bog, og hvis jeg havde indrettet mit hele Liv derefter, saa vilde jeg aldrig have gjort det som jeg nu har gjort, og var da heller ikke der, hvor jeg nu er! Hvis Frankrig havde vidst og erkjendt hvad Præsten lærer, hvis det havde gjort og endnu gjorde det som han byder, da vilde det ikke i et Tidrum af halvtredsindstyve Aar være blevet sønderrevet af tre eller fire Revolutioner: det vilde ikke nu i sin Udmattelse behøve at spørge: Vil jeg gaae under? Kan jeg endnu blive frelst? Ja, det kan blive frelst, hvis det igjen vil blive ægte christeligt! hvis det vil høre paa dem, der ere Disciple af Verdens Frelser!

Præsterne ere Landets Frelse! Uden Religion er Menneskeheden fortabt. Meer end nogeninde før, burde man for Tiden ære, høre og adlyde Præsten. Enhver, som støder ham tilbage, har hverken Forstand paa hvad vort Aarhundrede eller hvad vort Fædreland fordrer.

Vort altsaa med alle vore indgroede Fordomme! Vort med hine grove og fordærvelige Bespottelser, med hvilke Voltairianismens blinde Vantro har brændemærket den katholske Geistlighed! Lader os agte vore Præster! Hvis vi finde Ufuldkommenheder, ja selv Laster hos dem, saa lader os betænke, at ogsaa de ere Mennesker og derfor have de samme menneskelige Svagheder, som vi alle. Lader os derfor stræbe efter kun at betragte Præsten, ikke Mennesket i ham; som Præst er han altid agtværdig; og hans Embede er altid helligt, thi han er den Jesu Christi Stedfortræder, Som er den ypperste Præst i al Ewigbed, og det er ham, om hvem Frelseren sagde: „Hvo som hører eder, han hører Mig, og hvo som foragter eder, han foragter Mig!“

Kirkelige Efterretninger.

Hamborg. Biskop Dr. Paulus Melchers' Ophold i Hamborg sluttedes med en Høitidelighed, som aldrig vil tabe sin store Betydning i den nordiske Missionshistorie. Den 3. September præsiderede nemlig Hs. Biskoppelige Raade den første Conferents af samtlige Præster i de nordiske Missioner. Følgende toge Deel i samme: To Missionspræster fra Kjøbenhavn, Missionærerne fra Fredericia, Nordstrand, Frederikstad, Kiel og Altona, fra Schwerin, Ludvigslust, Lübeck, to Missionspræster fra Bremen og de fire Missionspræster i Hamborg selv. Desuden indfandt sig dertil de to Missionspræster Vernhard fra Stokholm og Koch fra Harburg, som vel ikke hørte til samme Provikariat, men af den Høierov. Biskop vare blevne indbudne. Der var altsaa i Conferentsen foruden den Høierov. Biskop og den Biskoppelige Capellan 18 Præster nærværende. Foruden disse toge ingen andre Deel i Conferentsen, hverken Geistlige eller Ordensmedlemmer. — Conferentsens Sessjon gif en høitidelig Gudstjeneste forud, for at nedkalde den Helligaands Bistand. Henedes Kl. 7 $\frac{1}{2}$ forsamledes samtlige Præster paa Cho-

ret om Biskoppen, hvor Prim, Tertis og Sext af Timebønnerne bleve reciterede. Derpaa fulgte en høitidelig Pontificalmesse, i hvilken 6 Præster efter den sædvanlige Skik fungerede ved Siden af Biskoppen. De øvrige knælede paa begge Sider af Alteret. Efter Evangeliet holdt den Høiærv. Biskop en kort Tale til de talrigt forsamlede Troende. Det var et rørende Syn, da Overhyrden, staaende foran Alteret med Hyrdestaven i Haanden, omgiven af sine Geistlige, selv dybt greben udtalte sin Glæde over, at see saa mange Præster af Missionen omkring sig, og opfordrede med hjertelige Ord de forsamlede Troende til at nedkalde den Helligaands Bistand paa den følgende Raadslagning. Maaatte dog isærdeleshed, tilføiede Høijsamme, hine Hellige, som denne Kirke har dannet, forene deres Bønner med vores. Efter Pontificalmessen blev Veni creator intoneret af Biskoppen, derpaa læstes Vitaniets til alle Helgener og derefter blev Non af Timebønnerne reciteret. Efter endt Gudstjeneste begave Præsterne sig med Biskoppen til Præsteboligen, hvor Høisamme aabnede Conferentsen henved Kl. 10¹/₂; den varede indtil Kl. 2¹/₂ om Eftermiddagen. Endnu engang forsamlede Præsterne sig med deres Biskop til Bøn i Kirken foran det hl. Sakramente, for at slutte med Bønnen, hvad de havde begyndt med Bønnen. Og vist, vi tør sikkert vente det — denne Conferents vil frembringe store velsignelsesrige Frugter. Medlemmerne af Hamborgs Menighed have ogsaa tilfulde opfattet Betydningen af denne Conferents. Vidnesbyrd herom var den Iver, med hvilken de havde indfundet sig for at bivaane Pontificalmessen. Kirken var ligesaa talrig besøgt som om Søndagen. — Og med Føie kunne vi kalde denne Conferents en betydningsfuld Begivenhed i Udviklingen af det kirkelige Liv i de nordiske Missioner. Siden Reformationen vare aldrig saamange Præster forsamlede i Hamborg, idetmindste ikke i Fælledskab og til Raadslagning med deres Overhyrde. Efter Conferentsen tilbragte den Høiærv. Biskop endnu længere Tid i venlig Samtale med Præsterne. Styrkede og oplivede ved dette inderlige Samqvem med deres kjærlige og ægte apostolske Overhyrde ere de med fornøjet Iver vendte tilbage til Udøvelsen af deres h. Kaldspligter.

Rom. Den høitidelige Procession og Bønner for Polen. Søndagen den 6. Septbr. blev Frelserens ældgamle Billede, som bliver opbevaret i Lateranet, i høitidelig Procession bragt til Basilikaen St. Maria Maggiore, hvorved der efter den h. Faders Billie isærdeleshed skulde bedes om Frelserens Gjenoprettelse i Polen. Siden denne Dag har den sibstnævnte Kirke været Maalet for en uafbrudt Pilegrimsgang, der blev udført med en saadan Andagt og Iver, at endog de vare forbausede, som ikke tvivlede paa den stærke religieuse Fø-

helse, der findes hos det romerske Folk. Fra Kl. 6 om Morgenens var Kirken opfyldt af en andægtig Mængde, og man antager, at henved 3000 modtog hver Dag den h. Communion. De forskjellige Sogne, Broderskaber og religiøse Ordener foretog den ene efter den anden deres daglige Procession til Kirken Maria Maggiore. Den 10. Kl. 9 om Aftenen kom den h. Fader med det hele Cardinalscolleg, for at bede foran Basilikaens Hovedalter. Tilstrømningen af de Troende, som hilsede den h. Fader med overordentlig Begeistring, var uhyre stor. Den 13. blev Frelserens Billede atter bragt til Laterankirken, hvor det skulde blive udstillet indtil den 16. — Deputationer fra de omkringliggende Byer og Steder havde opnaaet Jubilæets Forlængelse til den 20. September.

— Marfeillerbreve til Rom, d. 16. Sept. melde: Igaar har den anden Jubilaumsprocession for Polen gjort endnu større Opsigt end den første. 150,000 Mennesker vare forsamlede omkring Laterankirken. Fyrst Const. Czartoryski og nogle Polakker fulgte, paa Grund af en særegen Bemhændigelse, Prælaternes Tog.

Frankrig. Den berømte Fritænkter Ernest Renan, der ifjor blev affat fra sin Professur i det heraiske Sprog ved College de France i Paris, har nylig udgivet „Jesu Liv“, som blev hilset med stor Jubel af den radikale Presse og strax i Begyndelsen solgtes i flere tusinde Exemplarer. Som det lod sig vente af Renan, bliver Frelserens Historie behandlet, som „Legende og Mythe“; nye Argumenter imod Evangeliernes historiske Troesværdighed blive ikke fremjalt, Renan har ladet sig nøie med, at opvarte det franske Publikum i smuk og smagfuld Form med tydske Rationalisters Drømmerier, navnlig Dr. David Strauß'. En Gjendrivelse er meget let; Gjendrivelse ere alleve de udgivne af P. Marin de Boylesse, Abbe Lohson, Ernst Hello, Eugen Portrel, af Abbe Freppel i „Monde“, med det Første ville endnu udkomme Gjendrivelse af Chauvelot, af den Høiærværdigste Biskop af Nîmes, Msgr. Plantier og af den berømte Oratorianer P. Gratry.

Fra Paris meldes, at den ndmærkede Kunstkritiker og ældste Redakteur af „Journal des Debats“, Hr. Delectuze, er afgaaet ved Døden. Voltairianer, som han var, lod han sig i de sidste Uger forelæse Renans „Jesu Liv“; jo videre han kom med Lektøren, desto større blev hans Afsty for denne ulykkelige Bog. Hele hans Barndomsstro gjenoplevede; han lagde Bogen fra sig og lod en i Versailles meget bekjendt Kapuziner, P. Savinien, komme til sig, skriftede for ham og døde nogle Dage derefter.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 4. October. — 19. Søndag efter Pintsje. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hvimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt. med Katechisation.

Søndagen d. 11. October. — 20. Søndag efter Pintsje. — Form. Kl. 8 stille Messe. — Kl. 10 Hvimesse med dansk Prædiken. Kl. 12 stille Messe og fransk Prædiken — Efterm. Kl. 3 Andagt med Forelæsning.

NB. Søndagen den 11. October finder den 4de Quartals-Collect af Peterøpenge Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterøpenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sanct Michaels = Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.

Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Loverdag i Ect. Josepfsøstrenes Huuscapel) 7 og 8^{1/4}; om Torsdagen firdie h. Messe med Udstilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankenskeiner**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogkæder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

B. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 21.

Søndagen den 18de October.

1863.

Indhold: Den katolske Kirkes Skjønhed. — Der gives flette Præster; hvorledes kunne de være Guds Stedfortrædere? — Præsterne burde virkelig gifte sig; Celibatet (den eenlige Stand) er unaturligt. — Jeg troer kun det, som jeg begriber. Hvorledes kan et fornuftigt Menneske troe paa Religionens Hemmeligheder? — Foreningen af Jesu guddommelige Barndom og Foreningen til Troens Udbredelse. — Kirkelige Efterretninger: Belgien. Berlin.

Den katolske Kirkes Skjønhed.

(Fortsat.)

De ivrige Christne vare betænkte paa fra Tid til anden at vinde Afslad; hvortil skulde vel dette være gavnligt, dersom de havde troet, at den første fuldkomne Afslad, hvori de efter deres oprigtige Omvendelse vare bleve deelagtige, havde frigjort dem

i Fremtiden for enhver Blyt til at gjøre God? De tænkte meget mere: Alt vi have været Syndere, det er vist; men at vi allerede have gjort Alt, hvad Gud fordrer af sande Bodsferdige, og at vore hidtil forrettede Bods gjerninger vare tilstrækkelige til at opnaae af Gud en fuldkommen Eftergivelse af alle Syndestræffe, det er uvist; derfor ville vi gjøre, hvad der staaer i vor Magt, og virke saalænge vi leve, førend Natten kommer, i hvilken Tungen kan virke mere. Saaledes tænkte de Hellige, saaledes tænker ogsaa enhver Christen og stoler paa, at Gud vil skjenke ham Raade for hans Bods gjerningers og for den Aflads Skyld, som han har vundet; men han bør tillige sætte Mistillid til sig selv, om han virkelig har gjort nok, for at gjøre sig værdig til denne Guds Raade.

T h o m. Var det ikke ogsaa en Aflad, som gav Anledning til den store Troesadspjittelse i det 16de Aarhundrede.

P r. Ikke saameget Anledning som Paastub til hiin sørgelige Adspjittelse i Kirken, og til saamange af dens Medlemmers Frafald, blev en dengang skjenket Aflad. Pave Leo X. var i Begreb med at opbygge den nuværende prægtige Peterskirke i Rom, og holdt det for passende, at alle Troendes Moderkirke ogsaa skulde udmærke sig frem for alle andre ved Pragt og Kunst. For at tilveiebringe Midlerne til den uhyre Bygning, indbød han de Troende til at yde frivillige Bidrag, saaledes som ogsaa i vore Dage Paven har opfordret de Christne til at bidrage til den afbrændte Paulskirkes Gjenopførelse, og som han ogsaa ved given Veilighed gjør, for ved Bidrag at fremsøge fattige Menigheders Kirkebygninger. For imidlertid at opmuntre de Troende til større Veldædighed, og for at bevise den æstetiske Stols Taknemmelighed for de ydede milde Gaver, udstedte den nævnte Pave Leo X. en Aflad, hvis Forkyndelse han tilligemed Indsamlingen af de allerede skjenkede Pengesummer overdrog til Dominikanerne. Blev Sagen maastee falskeligen fremstillet af enkelte Medlemmer af denne Orden, som om Pengene var Hovedsagen, de gode Gjerninger og de hl. Sakramenters Annæmmelse Bitingen ved denne Aflad, saa har den katolske Kirke og den pavelige Stol ingen Skyld heri. Dvertimod bleve disse

enkelt Medlemmer, saasnart de mod dem gjorde Bestyldninger rygtebes, af Paven kaldte til Regnskab. Alt vilde være gaaet forbi uden at efterlade noget som helst Spor, dersom Augustinerordenen ikke var bleven misundelig over Dominikanernes Forrang, og dersom Luther, der var en Augustinermunk, ikke, efter i Begyndelsen at have reist sig mod Afladens Misbrug, senere havde angrebet selve Kirkens Lære om Afladen. Dette var Signalet til den store og sørgelige Adspjittelses Udbrud, som endnu bestaaer den Dag idag, men som ikke havde sin nærmeste Aarsag i Afladsstriden, men i saare mange katholske Christnes Bantro og Fordærvelighed, som i disse Stridigheder fandt et velkomment Paaskud, for at reise sig mod Kirken og hengive sig til Løilesløshed.

Simon. Hvad betyder den store Aflad i den katholske Kirke, som man kalder Jubilæum.

Pr. I Hovedsagen er den ikke forskjellig fra enhver anden fuldkommen Aflad, kun i visse Punkter udmærker den sig fremfor andre. I Jubilæets Tid er det nemlig tilladt enhver Skriftefader at absolvere fra alle Synder, endog saa fra dem, hvis Absolution den apostolske Stol har forbeholdt sig; tillige kan han løsne fra alle Bøfter, dem undtagen som Paven udtrykkelig bestemmer, mod at paalægge andre gode Gjæringer i deres Sted. Jubilæets Aflad blev første Gang indført af Pave Bonifacius VIII. i Aaret 1300, og efter denne Paves Forordning skulde det feires hvert Aarhundrede, følgerigen næste Gang i Aaret 1400. Men paa det romerske Folks indstændige Ansøgning blev Tidsrummet senere fastsat til 50 Aar, saaledes at det andet Jubilæum, som var bestemt til Aaret 1400, blev udstedt af Pave Clemens VI i Aaret 1350. Snart derpaa blev Tidsrummet fastsat til 33 Aar, til Erindring om de 33 Aar, som Frelseren levede paa denne Jord, og endelig blev denne Mellemtid indskrænket til 25 Aar. Saaledes er det endnu i vor Tid. Den fromme Pave Paul II, som traf denne Anordning i Aaret 1470, gjorde det med Hensyn til det menneskelige Livs Korthed og Skrøbelighed; fordi nemlig de fleste Mennesker døe uden at opnaae en Alder af 50 Aar, og Mange saaledes ikke

kunde blive deelagtige i denne fuldkomne Afslad. I Begyndelsen kunde man kun vinde Jubilæets Afslad i selve Rom, og man maatte derfor personligen begive sig derhen for at besøge de hellige Steder og Martyrernes Grave; men den samme Pave udvidede samme første Gang til hele Christenheden, saaledes at man nu kan vinde Jubilæets Afslad paa alle Steder og i alle Kirker i hele Verden. Foruden Jubilæet, der feires hvert 25de Aar, bliver endvidere feiret et særskilt Jubilæum ved hver ny Paves Valg. Pave Sixtus V., som levede henimod Aaret 1590, udstedte for første Gang et saadant Jubilæum, for ved den hele Christenheds andægtige Bøn at opnaae den guddommelige Velsignelse og Bistand til sit hellige Kalb; de senere Paver efterfulgte hans Exempel. Undertiden udstedtes ogsaa et overordentligt Jubilæum, naar der skulde ordnes et meget vigtigt Anliggende, som angik den hele Kirkes Velfærd.

Simon. Hvorfra kommer Navnet Jubilæum?

Pr. Dette Ord have I vist allerede hørt ved andre Leiligheder; man forstaaer nemlig derved den hundredeaars, den halvtredjindstyveaars eller femogtyveaars Høitideligholdelse af en glædelig Tilbragelse. Det christelige Jubilæum er en høitidelig Taksigelse for, at Forløsningens Naade er bleven os tildeel ved Guds sønns Menneſſevordelse. Desforuden er det en aandelig Efterligning af det jødiske Jubelaar, som blev høitideligholdt hvert halvtredjindstyvende Aar, og var foreskrevet i det 25de Capitel i Moses' tredie Bog. For det Første maatte alle jødiske Trælle i Jubelaaret frigives af deres Herrer; denne Befrielse fra Verdens timelige Trældom betragtede man derpaa i den christelige Kirke som et Forbillede paa den almindelige Befrielse af alle Christne fra Syndernes Nag og Helvedes Trældom, som de i Anledning af det store Afsladsjubilæum kunde opnaae ved det foreskrevne angerfulde Skriftemaal. Ligeledes anfaae man de jødiske Trælles Løsgivelse som et Forbillede paa Bøttelsen for adskillige Løsters tunge Nag; derfor er i Jubilæets Tid enhver Skriftefaber bemyndiget til at ophæve resp. forandre dem i andre gode Gjærninger. For det Andet skulde alle Border og Marker, som formedelst Nød eller en anden Aarsag i de for-

udgaaende halvtredjindstyve Aar vare blevne folgte eller pantsatte, i Jubelaaret igjengives til den forrige Eier. Denne Anordning var bleven truffet, for at hævde for enhver af Israels tolv Stammer den Landsdeel, som den havde faaet af Josua ved den første Deling af Landet Canaan. Ligeledes bliver nu i de Christnes aandelige Jubelaar Arveretten til Himmelen, som ved Synden var tabt, igjengivet den bodefærdige Synder; han opnaaer igjen Naadens tabte Skat og Guds Kjærlighed og Ven-skab, indtræder i sine forrige Rettigheder og de gode Gjæringer og Fortjenester, som ved Synden vare døde, leve op igjen; han bliver igjen indlemmet i Guds Folk og de Helliges Samfund. For det Tredie turde Bøderne under hele Jubelaaret ikke dyrke deres Marker; Alt hvad Jorden frembragte af Frugter uden Menneskenes Arbeide, maatte overlades til de Fattige og Fremmede. Denne jødiske Lov erkjendes let at være et Forbillede paa de fromme Almiser, som den christne Kirke foreskriver de Troende, foruden andre gode Gjæringer, som Betingelse for Opnaaelsen af Jubilæumsafladen. For det Fjerde havde Herren forjættet Bøderne, at Han Aaret før Jubelaaret vilde velsigne det jødiske Land saa rigelig, at Jordens Frugter skulde være tilstrækkelige for tre Aar. Denne timelige Velsignelse kan betragtes som et Forbillede paa den aandelige Velsignelse, som Herren i Jubilæets Tid udbreder i de Troendes Hjerter, og hvorved saa mange og kostelige Bødens Frugter blive fremkalbte i den hele christelige Verden.

Simon spurgte, hvad man da maatte gjøre, for at blive declagtig i den christelige Jubilæumsaflad.

Pr. Foruden den værdige Anammelse af Bødens og Mæterens hl. Sakramenter bliver det sædvanligen endnu foreskrevet at besøge flere Kirker i en Række af Dage, hvor da de bestemte Bønner for den katholske Kirkes Udbredelse, for Branglærdommenes Udryddelse, for Pavenes Vel og de verdslige Fyrsters Gendrægtighed skulle læses. Dertil blive undertiden ogsaa endnu andre Bødsgjæringer tilføiede, saasom Faste, Almiser o. s. v. I selve Rom bliver isærdeleshed Jubilæets Åbning feiret med den største Høitidelighed.

Simon. Vil de være saa god at meddele os Noget derom?

Pr. I det Aar, som gaaer forud for Jubilæet, bliver i Rom Jubilæumsafsluden forkyndt for Staden Rom og for den hele Christenhed. Dette skeer i Vatikankirken, idet det pavelige Afsladsbrev under Høimessen bliver forelæst efter Evangeliet. Dagen før Juul i samme Aar bliver derpaa tidlig om Morgen holdt en høitidelig Procession af den romerske Geistlighed og Folk, som andægtig Forberedelse til det snart indtrædende Jubelaar; samme Dags Eftermiddag finder en anden Procession Sted, som tager dens Wei fra det pavelige Kapel til den h. Petrus Hovedkirke, og den bliver ledsaget af Paven samt de tilstedeværende Kardinaler, alle med hvide, brændende Lys i Hænderne; ogsaa alle Fyrster og høitstaaende Personer, som opholde sig i Rom, slutte sig til dette ærværdige Tog. I Peterskirken bliver foran det h. Sakramente ved Sungen: „Veni creator“ paafaldet den Helligaands Bistand; derpaa tager Paven en gylden Hammer, og begiver sig fulgt af alle Kardinaler til en i det sidste Jubilæum tilmuret Port, slaaer tre Gange paa samme og siger med den kongelige Prophet: „Åbn for mig Retfærdighedens Porte, for at jeg indgaaer igjennem dem for at looprise Herren.“ Han synger derpaa endnu nogle Vers af Psalmerne samt en Bøn, og nu bliver den siden 25 Aar tilmurede Port gjenembrudt af Haandværkerne. Efterat Paven endnu har læst forskjellige andre Bønner, tager han endelig Korset i Haanden og istemmer med høiede Røce „Te Deum“. Medens denne Lovsang synges, gaaer han igjennem den nysaabne Port til Hsialteret, hvor „Te Deum“ sluttes og Vesperen begyndes. I samme Tid, i hvilken Paven i egen Person udfører denne Ceremoni i Peterskirken, blive iligemaade af tre Kardinaler Portene aabne i tre andre Kirker i Rom, nemlig i St. Paulskirken, i Laterankirken og Kirken St. Maria maggiore. Disse fire Porte blive hele Jubelaaret igjennem aabne, indtil de igjen, under Sange, Bønner og Ceremonier, blive tilmurede paa den samme Dag, paa hvilken de i det foregaaende Aar vare blevne aabne, nemlig Dagen før Juul. Paven selv indvier med Virak og Vievand de dertil nødvendige Materialier,

saafom Kalk, Sand og Steen; han lægger derpaa Stenene paa Dørtærstelen og kaster med en Muurstee af Sølv Kalk paa dem. Denne Port bliver kaldet den hellige, deels fordi den bliver indviet, lukket og aabnet under saamange betydningsfulde Cere= monier af Kirkens Ypperstepræst selv, deels fordi den er et For= billede paa Himmelsporten, som ved Petrus' Nøgle i Jubelaa= ret bliver aabnet for alle angerfulde Syndere; den kaldes ogsaa den gyl'dne Port, enten fordi Paven betjener sig af en gyl'den Hammer, for at gjennembryde den, eller fordi derved antydes Afsladens rige Skat, hvis Værd langt overgaaer alle Edelstenene og alt Guld.

(Fortsattes.)

XI.

Der gives flette Præster; hvorledes kunne de være Guds Stedfortrædere?

Svar. Fordi de selv, naar de blive flette, dog ikke op= høre at være Præster.

Ophører du at være en Christen, fordi du begaaer en Synd eller lever som en Hedning? Ophører Dommeren at være Dommer, at give forpligtende Befalinger, fordi han for= sømmer sit Embede? Ophører en Fader at være Fader, fordi han ikke opfylder sine Pligter? Myster en Kapitain Netten til at kommandere, fordi han forseer sig mod Krigstugten?

Naar det nu forholder sig saaledes i det menneskelige Sam= fund, hvor de offentlige Embeder efter Lovens Strengthed dog kunne fratages de Skyldige, hvor meget mere usforanderlig, uopløselig maa da i de guddommelige Indretninger den hellige Præsteværdighed ikke være, paa hvilken Samvittig= hedernes Sikkerhed, og de Troendes hele Liv beroer!

Hvis vore Præster ophørte at være Præster, saasnart de begik en svær Synd, da vidste vi jo aldrig, om vi af deres Hænder virkelig modtogte gyl'dige Sakramenter, thi Gud alene kjender og ubforster Samvittighederne.

Det er nok for os at vide, at de ere Præster; det er nok

for os at vide, at de vedblive at være det, om de ogsaa selv glemme deres egen Storhed!

XII.

Præsterne burde virkelig gifte sig; Cølibatet (den ceulige Stand) er unaturligt.

Svar. Nei, ikke unaturligt men overnaturligt, hvilket er meget forskjelligt.

Paa den Maade vilde jo Kydsfheden selv være for- dømt, og Christendommen, som foreskriver alle ugifte Personer denne Kydsfhed, vilde da være en strafværdig, tyrannisk Lov.

Præsternes Cølibat er aldeles ikke noget Overordentligt. Idet Kirken anbefaler sine Tjenere den ugifte Stand, har den intet andet Maal for Die, end at hensejtte dem i en fuldkommen Frihed, som gjør dem det muligt, fuldkomment at indvie sig til deres hellige Kald. Det er pienthyndigt, at en ugift Mand er langt meer beredt og skicket til at hengive sig til Guds og sine Medmenneskers Tjeneste, til at udsætte sig for Farer, ja selv at opoffre sig til sin Næstes Frelse, end en Mand, som besidder Kone og Børn.

See hen til vor Armee! Hvem er det, som med største Freidighed gaaer Kampen imøde! Er det Soldaterne eller er det de gifte Officerer? Erfaringen viser, hvilket ogsaa er meget naturligt, at Tanken om Hustru eller Barn har bragt meer end eet Mod til at svigte.

Ligesaa vilde det ogsaa gaae med Præsten, hvis han var gift, og dette er det, som Kirken i sin dybe Wiisdom har indseet. Menneffene vilde i ham mindre see Guds Mand, Udøveren af Religionen, Bønneren og Opoffrelsen. Ved at iagttage den fuldkomne Afholdenhed gjør Præsten desuden intet andet end at efterfølge Jesu Christi, den guddommelige Mester. Jesus, Søn af en Jomfru, var Selv jomfruelig. Hans Sendebud kan kun vinde ved at efterfølge Ham. „Discipelen er fuldkommen naar han ligner Mesteren.“

Den præstelige Kydsfhed omgiver Præsten med en vis Glorie, som hæver ham over hans Brødre, og tillader ham med meer Frihed at angribe deres Laster, isærdeleshed Ureenheden og Udvævelserne. Den hjælper ham mægtigen i Skriftemaalens zarte og rene Embede; og det er den, som tillader ham at trænge ind i Hemmeligheder, der ere saa fortrolige, at

Datteren ikke tør meddele dem til sin Moder, Egtemanden til sin Hustru, Broderen til sin Broder.

De, som strige imod Præsternes Cölibat, vide meget vel, at den katholske Præsts moralske Magt, for største Delen er begrundet i Cölibatet. De føle, at disse Mænd, anviste ved deres Embede paa at undervise og rette deres Brødre, vilde være langt søieligere og lettere at tilfredsstille, hvis de toge sig en Kone. Optagne af deres Huusholdning vilde de ikke faae ret megen Tid tilovers at anvende paa Guds Tjeneste og deres Sognebørns Samvittighed.

Endvidere vilde man afgjøre Himmelens Anliggender i Familiefredsens. For at opnaae Estergivelse af Præsten vilde man smigre for Fruen, sukke for Frøken Datteren; i Papaens Nærværelse vilde man holde Lovtaler over den hellige Aftoms gode Forstand og smukke Udseende. Egtemand — Papa — Skriftefaderen vilde da tilsidst give Kjøb og tilstede Alt hvad man forlangte.

Og Menneskekjærligheden! Og den heltemodige Selvopoffrelse, om hvilken den katholske Geistligheds Historie paa hver Side beretter saa beundringsværdige Kjendsgjerninger, er det ikke Cölibatet, som gjør den mulig?

Medlidenshed kunde han bevise den Fattige og Forældreløse, men ganske hengive sig til dem, det er ikke muligt for den, som skulder sit Hjertes fornemste Følelser og sin Pungs hovedsagelige Indhold til sine egne Børns Underhold, Opdragelse og Fremtid.

Det Stykke Brød, hvilket han maaskee vilde fratage sig selv for at give det en forfulden Stakkel, som græder ved hans Dør, turde han ikke berøve sin Søn.

Hans Liv, som han i en offentlig Nød, under en smitsom Syge gjerne vilde opoffre for sine Medmenneskers Vel, det skulder han at bevare for sin Familie! . . .

Hvor langt gaae de ædelmodigste Beslutninger ligeoverfor en elsket Hustrues Taarer og Børnenes Hjærtegn?

Hvis vi ønske, at vore Præster skulle være Præster i Ordets sande Mening, saa lader os overlade dem udelukkende til Jesus Kristus!

Have de desuden saa stor Lyst til at gifte sig? ikke i mindste Maade, kan jeg forsikre dig.

Og naar er det blevet Brug at bortgifte Folk mod deres Villie?

XIII.

Jeg troer kun det, som jeg begriber. Hvorledes kan et fornuftigt Menneske troe paa Religionens Hemmeligheder?

Svar. Altsaa troer du intet, slet intet; heller ikke, at du lever, at du seer, at du taler, at du hører o. s. v.? Jeg anmoder dig om at begribe et af disse Phænomener?

Siig mig da, hvad er Livet? hvad er Ordet? hvad er Tønen, Lyden, Farven, Lugten, o. s. v.? Hvad er Vinden? Hvor begynder den? Hvor, hvorfor, og hvorledes ophører den? Hvad er Kulden, hvad er Varmen?

Hvad er Sønnen? Hvoraf kommer det, at man i den sovende Tilstand intet hører, da Dreerne dog vedblive at være aabne ligesaavel som medens man er vaagen? Hvorledes vaagner man igjen? Hvad tilbrager der sig da?

Hvad er Trætheden, Smerten, Fornøielsen?

Hvad er Materien, dette Noget, som antager alle Former, alle Farver?

Hvem kan begribe, hvad det er?

Hvorledes er det muligt, at jeg med mine Øine, disse to smaa sorte Kugler kan see Alt, hvad der omgiver mig, ja selv i Millioner Miles Afstand som f. Ex. Stjernerne?

Hvoraf kommer det, at min Sjæl vilde forlade Legemet, hvis jeg ikke regelmæssigt tilførte dette Legeme Stykker af døde Dyr, Planter, o. s. v. som Næring?

Alt i mig er en Hemmelighed. En Hemmelighed er en Sandhed, hvis Tilværelse vi med Visshed kunne erkjende, men som vi kun paa en ufuldkommen Maade ere istand til at begribe i sig selv.

Alt er en Hemmelighed, saavel i Naturen som i Religionen for den, der forstaaer at tænke. Det er Seglet paa Guds Bærker lige ned til de sandfeligste, laveste Ting.

Hvor er vel den Viismand at finde, som har begrebet det hemmelighedsfulde Hvorledes og Hvorfor i Naturphænomenerne? Hvo er den, der ogsaa kun havde begrebet en eneste?

Og hvilke Hemmeligheder!! . . .

Jeg vil begribe Den, Som har skabt alle disse Væsener, hvilke jeg ikke kan begribe? Jeg begriber ikke Skabningen, og vil begribe Skaberen! Jeg begriber ikke det Endelige, og vil begribe det Uendelige? Jeg begriber ikke et Algern, en Myg, en Flintesteen, og jeg vil begribe Gud og alle Hans Hensigter! . . .

Det er dog taabeligt! Andet kan man ikke svare derpaa.

Religionens Hemmeligheder ere som Solen. Uligjæmtrængelige i sig selv, oplyse og oplive de den, som eenfølbigt

vandrer i deres Lys; de blende kun det forvovne Die, som vil gjennemskue dem.

Hemmelighederne staae over Fornuften, men de modstride ikke Fornuften, og herimellem gives der en stor Forskjel. — Fornuften begriber ved sin egen Kraft ikke den Sandhed, som Hemmelighederne udtrykke, men den indseer ligesaa lidt Umuligheden af denne Sandhed.

Saaledes, f. Ex. med Hensyn til Evighedens, Guds Uendeligheds Hemmelighed. — Jeg begriber ikke, at et Væsen kan være uden Begyndelse, heller ikke hvorledes det heelt og udeelt kan være tilstede overalt. Men jeg begriber ligesaa lidt, at dette er umuligt, at det modsiger sig selv.

Ligesaa forholder det sig med Treenhedens Hemmelighed.

Jeg begriber ikke, hvorledes en eneste, uendelig Natur, een og den samme Guddom kan tilhøre tre forskjellige Personer; men jeg indseer heller ikke, at dette øiensynligt modstrider Sandheden, og i sig selv er umuligt. Hvis jeg sagde: „Tre Personer ere kun een Person,“ da var dette uden Tvivl meningsløst og latterligt; noget ganske Andet er det derimod, naar jeg siger: „Tre Personer besidde een og den samme guddommelige Natur, og ere følgelig kun een Gud.“

Saaledes forholder det sig endvidere med Mennekesvorbelsens, Forløsningens, Eucharistiens, Evighedens, Belønningernes og Straffenes Hemmeligheder, samt med alle de andre, som den katolske Kirke lærer. — Jeg begriber ikke Foreningen af den guddommelige Natur med den menneskelige i Jesus Kristus. — Jeg begriber ikke, hvorledes Jesus Kristus, Gudmennesket, ved sin Død har udsonet alle vore Synder, og hvorledes Han meddeler vore Sjæle denne Helliggjørelse ved Naaden, som Han har nedlagt i Sakramenterne. — Jeg seer ikke, hvorledes Hans glørværdige Legeme er tilstede i Eucharistien; hvorledes Brødet og Vinsens Væsenhed ved Præstens Consecration i den hl. Messie kan blive forvandlet til Væsenheden af Frelserens tilbedelsesværdige Kjød og Blod; — jeg seer ikke, hvorledes de evige Glæder og Pinsler, den retfærdige Belønning og de retfærdige Straffe for de timelige Synder ere, o. s. v., men hverken jeg eller nogen Anden kan sige: „Det staaer øiensynlig i Modstrid med Sandheden, det er øiensynlig aldeles umuligt.“

Altsaa: Religionens Hemmeligheder staae over Fornuften, ikke imod Fornuften.

Nei, Troen modstrider ikke Fornuften. Tværtimod er den Fornuftens Broder og Medhjælper. Den er et stærkere straalende Lys, der slutter sig til et allerede bestaaende.

Troen er for Fornuften det, som en Riffert er for det

blotte Die. Diet seer ved Hjælp af Kirkerten det, som det ikke kan see alene. Det gjennemtrænger Regioner, som uden denne Hjælp ville være utilgængelige for det. Vil Du sige, at Kirkerten er uforenlig med Synet?

Saaledes er ogsaa Troen, som kun leder og udvider Fornuften. Den anvender Fornuften i Alt, hvad der hører til dens Omraade; og der, hvor dens naturlige Kræfter svigte, optager Troen den, hæver den og lader den trænge ind i nye Sandheder, overnaturlige guddommelige Sandheder, ja selv i Guds Hemmeligheder.

Jeg troer altsaa paa Religionens Hemmeligheder, ligesom jeg ogsaa troer paa Naturens Hemmeligheder, fordi jeg veed, at der gives saadanne.

Jeg veed, at der gives Hemmeligheder i Naturen, fordi uforkastelige Vidner, nemlig mine Sandser og min naturlige Menneskeforstand bekræfte det.

Jeg veed, at der gives Hemmeligheder i Religionen, fordi endnu uforkasteligere Vidner, Jesus Christus og Hans hl. Kirke stadfæste det. Min Fornuft hjælper mig til at prøve og afveie deres Vidnesbyrds Værd.

Men, har jeg først engang ved Philosophiens, Kritikens og den funde Menneskeforstands Lys prøvet de Kjendsgjerninger som bevise mig Sandheden, disse Vidnesbyrds Guddommelighed og Ufeilbarhed, da har min Forstand fuldenbt sit Værk; Troen maa træde i dens Sted, Fornuften har ført mig til Sandheden. Den taler, jeg behøver kun at lytte til dens Røst, at aabne min Sjæl, at troe, at tilbede.

Min Tro paa de kristelige Hemmeligheder er altsaa fuldkommen fornuftig. Den vidner om en klar, logisk Forstand. Min Fornuft har sagt mig: „Disse Vidner kunne ikke bedrage dig; de kunne heller ikke selv tage feil; de bringe dig Sandheden fra Himlen!“ — Jeg vilde altsaa handle imod min Fornuft, hvis jeg ikke troede deres Ord.

Det er en beklagelig Landsfvagthed kun at ville troe det, som man begriber.

Foreningen af Jesu guddommelige Barndom og Foreningen til Troens Udbredelse.

Det er noget Vidunderligt, hvorledes den katholske Kirkes Værker og Foretagender, som have erholdt den hellige Faders

Tillæbelse og Velsignelse, blive velsignede af Gud og gjøre lykkelige Fremskridt. Vi ville blandt disse kun nævne Foreningen af Jesu h. Barndom og Foreningen til Troens Udbredelse. Næppe ere 40 Aar henrindne, at den sidstnævnte og 20 Aar, at den førstnævnte Forening ere traadte frem for Offentligheden — smaae og kun liben Opsigt vækkende, men i en herlig Form og udrustede med Kirkens Velsignelse. Og hvilke Resultater have nu begge ikke allerede opnaaet? Som Svar herpaa give vi en Oversigt over begge Foreningers Indtægter i de sidste 18 Aar, saaledes som disse ere blevne offentliggjorte i „Aarbøgerne for Foreningen af Jesu h. Barndom“ (1. Hefte pro 1863).

Indtægt

af de to Foreninger til Troens Udbredelse og af Jesu h. Barndom fra 1843 til 1861.

Aar-gange	Foreningen for Troens Udbredelse	Foreningen af Jesu guddommelige Barndom
1843	3,562,088 Frs. 66 Cts.	22,907 Frs. » Cts.
1844	3,540,903 - 86 -	60,650 - 60 -
1845	3,707,561 - 51 -	99,286 - 65 -
1846	3,575,775 - 28 -	77,742 - 65 -
1847	3,513,687 - 88 -	95,834 - 25 -
1848	2,845,694 - 59 -	125,082 - 19 -
1849	3,060,519 - 32 -	167,932 - 50 -
1850	3,082,726 - 93 -	248,252 - 28 -
1851	3,323,896 - 72 -	383,351 - 92 -
1852	4,790,468 - 84 -	583,740 - 62 -
1853	3,935,149 - 99 -	668,089 - 76 -
1854	3,722,766 - 44 -	823,606 - 76 -
1855	3,778,180 - 5 -	1,031,691 - 45 -
1856	3,905,057 - 71 -	1,119,451 - 11 -
1857	4,191,716 - 27 -	1,095,462 - 91 -
1858	*6,684,567 - 11 -	905,471 - 97 -
1859	*5,260,595 - 88 -	1,254,266 - 79 -
1860	4,547,399 - 77 -	1,437,431 - 41 -
1861	4,700,227 - 21 -	1,401,601 - 31 -

*) Den usædvanlig høie Indtægt i Aarene 1858 og 59 opnaaedes ved Jubilaumsalmisferne.

Kirkelige Efterretninger.

Belgien. Katholikernes Forsamling. Det kan ikke nægtes, at det lille Belgien baade i politisk og religiøs Henseende indtager en eienbommelig og ikke ubetydelig Stilling i den nyere Historie. I politisk Henseende, thi det er Grændslandet imellem Tyskland og Frankrig og har forsaavidt sin store Betydning, ligesom det ogsaa tilkjendegiver sin mæglende Natur ved, at to Sprog ere herskende i Landet, nemlig det Franske og det Flamske, som nærmer sig til det Plattyske. I religiøs Henseende, thi Landet er i en saa eminent Grad katolsk, at der næsten ikke kan være Tale om andre Religionsbefjendere. Den hollandske Regjering handlede aldeles uflogt og uforstandigt, da den ved alle Midler søgte at tilintetgjøre den gamle katolske Tradition; Synet af de talrige sterartede Domkirker, der findes i det lille Land, havde allerede maattet fravaade den et saadant Forsøg. Det endte saaledes som man kunde forvente; Aaret 1830 begyndte Belgiens Løsrivelse fra Holland, og der kom nu med en, som der siges, god Constitution under en Konge, der er berømt for sin politiske Erfaring, et saadant Opving i det religiøse Liv, at man vel forgjæves i andre Lande vilde søge noget Lignende. Med en vis Ironi sagde Liberalismen allerede for mange Aar siden: „Man maa tilstaae, at Kirken har sat sig ordentlig tilbords med Friheden“. Befrielsen fra det protestantiske Tryk, som Holland havde udøvet og som saalænge havde nedkølet det religiøse Folkeliv, fremelskede snart rigelige og herlige Blomster paa Kirkens Omraade og dette nye katolske Liv udbredte sine velgjørende Virkninger endog til de tilgrændsende katolske Lande. Men man vilde tage fejl, dersom man troede, at denne Kirkens Udvikling var foregaaet uden Kamp; det vilde være imod Kirkens Charakter, som er bestemt til Kamp. Den belgiske Kirke behøvede ikke at værges sig imod Protestanterne eller Jøberne; der dannede sig i Landet, navnlig ved franske Indflydelser, Liberalismen og den holdt i Forbindelse med Frimurerne lige Stridt med Udviklingen af det katolske Liv, uden dog indtil nu at blive Situationens Herre, som de sidste Valg jo tydeligt havde lagt for Dagen. Begge Partier staae iøvrigt i det nuværende Dieblis meget skarpt mod hinanden, og man tør vel sige, meget skarper end i andre Lande. Vogemesteren Verhaegens' Død og Tilbragelserne i Gent aflægge tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom. Man møder der den meest udprægede Katholicismus og den ondskabsfuldeste Hedendom, man finder atheitiske Universiteter og Gymnasier, ligesom et katolsk Universitet og Collegier under Ledelse af Ordensfolk. Under

saadanne Forhold, hvor Extremerne staae lige ved Siden af hinanden, hvor Frimurerne aabent og uden Visir bekæmpe Kirkens Sag, var en almindelig Forsamling af Katholiker af den største Betydning for den religiøse Bevidstheds Udvikling, for den katholske Stridsmagts Opstilling og for Raadslagningen om de Midler, der udfordres for at standse Fordærvsens stedse mere voxende Strøm. Resultatet af den første almindelige Forsamling eller Congres i Belgien har været meget glimrende. Den havde hidbraget de betydeligste Mænd fra alle europæiske Lande; vi nævne iblandt Andre kun Cardinal Wisemann, Greve Montalembert, Greve Scherer, Mons. Rarbi, Kolping, Cochin, Abbe Mermillod o. s. v. Congressen blev holdt i Landets Midtpunkt, i Mecheln, Cardinal-Erkebiskoppens Residens, hvor den herlige Kathedrale med et kolossal Taarn minder om gamle kraftige Tider. Paa Mechelns Central-Banegaard kunde alle Landets Jernbanelinier, Frankrig, England, Tydskland vare Belgien meget nær og derfor kunde en almindelig Forsamling af Katholiker her lettest istandsættes. Allerede ved Begyndelsen, den 18de August, talte den katholske Congres over 6000 virkelige Deeltagere, og man maa vistnok tilstaae, at, affect fra andre Resultater, en saadan Forsamling danner et vægtigt Sidestykke til hine Foranstaltninger, som paa det industrielle og materielle Gebeet blive trufne paa en virkelig storartet Maade ved Udstillinger etc. Allerede i denne Henseende ere saadanne Forsamlinger et Tidsmoment, som Kirken baade som aandelig og moralsk Magt bør repræsentere. Man kunde her drage ganske paafaldende Paralleler. Vor Tid er riig paa Mobsætninger, paa Onser og storartede Phænomener; rigere endog end andre Tider, for at aabenbare Verden Tilværelsen af en stor moralsk Magt, som hedder Kirke.

(Slattes.)

Berlin. Den herværende St. Vincents-Forening holdt den 19. August sin sædvanlige General-Forsamling. Det var en glædelig Meddelelse, at i den nygrundede St. Michaels-Conferents Medlemmernes Tal saa hurtig var stegen fra 15 til 34 active Medlemmer. Med stor Interesse fulgte Forsamlingen igjen de glædelige Meddelelser af Foreningens Vice-Præsæs, Geheimeraad Dr. von Olfers. Det var en Samling af de indløbne Aarsberetninger af Vincentsforeningerne i Bispedømmet Breslau, af Provincial-Raadet i Köln osv. Et rørende Exempel paa christelig Kjærlighed til Næsten, selv uden Penge og andre materielle Midler, var en heltemodig Daad af et Forenings-Medlem i Breslau, nemlig af den desværre saa tidlig afdøde værdige Præst Laugwig, om hvilken „Breslauer Aarsberetninger“ fortælle:

„En Kone vil øse Vand af Oderen: endnu er det klar, hun vil fylde, ikke fylbt; hun bøier sig dybere ned, men hendes Arm er for kort, hun er nødt til at bøie sig endnu dybere, for at naae til Vandet; med det samme taber hun Egevægten og styrter ned i Floden. Vil hun blive Bølgernes Bytte? Er der Ingen, som har Medlidenhed? I faa Minuter er hun reddet. En Præst har i Gjærning prædiket Ordet om den virksomme Medlidenhed. Han ændser ei Faren, som truer ham selv, ikke den stærke Transpiration, i hvilken han befinder sig, thi det gjælder, at redde et Menneskeliv og han stoler paa sin h. Skjtsengels Bistand og paa sin Ungdomskraft, som har viist sig mandigt, dengang han i sine Universtitetsaar som Soldat trofast har tjent sin Konge. Uden at forunde sig Tid til at trække Overfrakten af og at aftørre Sveden fra Panden, springer han i Vandet og redder Konen. Stille, som han var kommen, gaaer han bort, uden at vente Tak. Men siden hiin Tid strantebe den ædle Præst, og snart blev hans Legeme overgivet Gravens Skjød, imens hans Sjæl, saaledes haabe vi, vendte tilbage til Gud, Forbarmelsens Fader.“

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 18. October. — 21. Søndag efter Pinse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med danst Prædiken. — Efterm. Proverstabsandagt med Katechisation.
- Søndagen d. 25. October. — 22. Søndag efter Pinse. — Form. Kl. 8 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med tydsk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechisation.
- Paa Søndedagene stille h. Messe Kl. 6 (Torsdag, Foredag og Lørdag i Sct. Josepfskirenes Huuscapel) 7 og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndedagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcomissionair, Sr. Konsthandler **C. N. Blankensneider**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogkæder; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rfl. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

S. Frier's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 22. Søndagen den 1ste November. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse. — Jeg vilde gjerne troe, men jeg kan ikke. — Enhver Religion er god. — Kirkelige Efterretninger: Berlin. Belgien. Amerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Roeskilde og Lunds Domkapitler vare ikke saa lette at lokke i Fælden. I et Skrift, som er opbevaret i det kongelige danske

Geheimearchiv og meddeelt i Danſke Magazins 5. Deel, ſvarer Lunds Capitel frimodigt og djærvt paa Opfordringen til at diſputere og underſkrive Profeſſorernes Propoſitioner¹⁾.

Efter en Indledning, hvori Kannikerne gjøre opmærkſom paa, hvorledes Alt, hvad der ſiges og ſkrives, kan forventes til det Onde af vrangvillige Menneſter, hedder det: „Saa gaaer det ogſaa nu deſværre i den hellige Chriſtne Kirke, at vi alle have Skriften²⁾, og (ligesom St. Peder ſiger om St. Pauls Epiftel) at mange, ſom ere grove af Forſtaad, udtolke den vrangvilligen til deres egen Fordærvelfe. Nu er det ligeledes i Verden, mange trække den (Bibelen) i Øſt, nogle i Veſt, nogle ſlide den i ſaa mange Partex, at man aldrig veed, hvorledes man ſkal ſamle den; andre ſamle den, men ſye den ſaa lykkeligen ſammen, at det, der ſkulde ſidde ved Hovedet, det ſætte de ved Fødderne. Og hvorledes de behandle den hellige Skrift, ſaa vil dog enhver (af dem) have Ret, og Ingen Uret. Ogſaa mange af de ulærde fulde Skræddere³⁾ ſkjære, naar Skriften er vel ſamlet, Sømmen op, paa det at de med det daglige Arbeide kunne fortjene daglig Løn, og for at fattige, vanvittige, ſimple Menneſter dagligen kunne have noget Nyt at fryde ſig over. O, hvormange mærkelige, ſkjønne og ſtore Klude kaſte de ogſaa ofte under Skrædderbordet, hvilke vare meget nyttige til en retſindig Bryllups-Kjortel, om de end ikke have diſſe Skrædderes velbehagelige Farve“. . . . „Gud bedre det Chriſtne Folk. Hver Nation under Solen ſtrider heftig for deres Lands Lov i gamle Sædvaner og almindeligt Brug: men vi Chriſtne løbe flux Faſtelavn med den hellige Skrift, den hellige Kirkes Ceremonier og

¹⁾ Et Skrift imod de Lutherſke og de Høilærde i Kiøbenhavnſ Univerſitet. l. c. p. 260 ff.

²⁾ Dette Udfagn ſtaaer ganſke i Strid med de nyere Lutherſkes Paaſtand om, at kun de Lutherſke paa den Tid kjendte den h. Skrift.

³⁾ o: et billedligt Udtryk for de lutherſke, ulærde og af Reformatorernes Deklamationer beruſte Prædikanter.

Skikke, og dreie og vende dem saa ofte, at Bøder, ja Tyrker og Tartarer bespøtte os derfor". . . . „Hvorfor ere vi saa redbon at følge Morten Luthers Skrift. Enhver, som har læst i hans Bøger, vil have fundet et halvt tusind Steder, hvori han christeligen har skrevet med den hellige Kirkes eendragtige almindelige Brug, Ceremonier og Sakramenter; men han vil ogsaa have fundet i hans Bøger et halvt tusind Steder, hvor han i førbemeldte Hoved-Artikler skriver atter imod sig selv, saa at det, som han tilforn haver skrevet, synes ikke at være skrevet af ham¹⁾. Vil man sige, at Augustinus og flere af den hellige Kirkes Lærere ogsaa have forandret deres Lærdom og skrevet Bøger, som de kalde Retractationes. Ja, det tilstaae vi, at de have gjort, men anderledes end disse gjøre. Thi Augustinus og andre hellige Lærere have retracteret og igenkaldt, hvad der maatte findes i deres Bøger, som den hellige Kirke ei havde eendragtigen annammet og samthkket. Men Morten Luther og hans Disciple skrive imod det, som de tilforn have skrevet eendragtigen med Kirken". . . . „Den, som nu vilde komme og prædike strengt om Faste, Beden, stor haard Pligt og Syndebod, den vilde blive ilde modtaget; thi Morten Luther har lært anderledes: Vi tør ikke bede om Noget; hvad skee skal, det skeer; vore gode Gjerninger gjælde Intet; hvo som er døbt og troer, han kan ikke forspilde sin Salighed, hvor ilde han lever: det er den eneste Skrift, som man tør vide i denne Tid; naar man siger, hvad hver Mand gjerne vil høre, det er det hellige Evangelium". . . . „De hellige Apostle, som dagligen omgikkes med vor Herre Jesu, de kunde ikke begribe den himmelske Lærdoms Dybhed. Men hvad findes nu saa høit eller dybt i hele den hellige Skrift, som ikke den ringeste Skraldemand²⁾ indbilder sig at have slugt Altsammen, omendstjændt han ikke veed

¹⁾ Denne Yttring var fuldkommen begrundet. I et eneste Punkt, nemlig den lutherske Kirkes konstituerende Princip, skiftede Luther i 24 Aar 14 Gange Mening! Cfr. Dollinger, die Reformation, III. p. 199.

²⁾ „Mogager“.

den ringeste Bæfke derom¹⁾. Det er ogsaa det, som vor Modpart berømmer sig af, at hver Mand er nu klogere end tilforn, og at et Barn eller en Svinehyrde skal nu disputere med mængen, som tilforn ansaae sig for at være vel lærd. Sa det kan vel være; men Disputatsen er derefter, som Folket er, der fremfører den". . . . „Hvad er Verden forbedret af de overvættes hvilarde Skindere, Sydere eller Skraldemænd? St. Paul siger: Kærdom ofte opløser En, men Kjærligheden forbedrer ham 1. Cor. 8". . . . „Lader os randfage de henfarne Tider og adspørge dem, som mindes 40, 50, 60 Aar eller mere, hvad dem tyktes, om Verden er forbedret af stor Klogskab eller Forargelse? Det er at befrygte, at Forbedringen er bleven til Forargelse". . . . De verdslige Fyrster skulle mindes, at efterat man har viist Geistligheden Uhydighed og Foragt, vil man vise Fyrsterne det samme (Ezech. 9.) . . . „Der er ingen Ende paa vor Ustædighed. Nu lære vi saa, en anden Dag tvært imod igjen, ifjor sagde vi saaledes, ad Aare bliver det anderledes (det er let at bevise, dersom det fordres), men det er ikke at reformere den hellige Kirke". . . . Kannikerne minde om Jesu og Apostlenes Formaning om Varagtighed og Cendragtighed i Christen Tro og Skikke ved at henvise til Matth. 11, Ephes. 4, Phillip. 2, 1. Cor. 1. „Men vil da Luther sige, at det er Pæfisternes Skyld, thi dersom de vilde annamme Evangelium, da blev der een Kærdom overalt. Kjære Morten Luther, havde ikke Du og din Anhang begyndt dristigt at adsplitte den hellige Kirkes Cendragtighed, da havde der vel blevet, som der var, een Kærdom overalt. Hvorledes vil ogsaa Du eller dine Læremestere gjøre een Kærdom overalt, som saa ofte har skrevet frem og tilbage igjen, saa at dersom nogen klog eller lærd Mand vilde give sig til Eder, da veed han ikke, hvilket I ville selv helst og meest have ved Magt af Eders Kærdom og Skrift. Modtag herpaa, Du christelige Læser, et lille Exempel eller to. Disse

¹⁾ „och veedt dog icke then minste Titell ther aff, huad han rettelig haffuer ind att berre.“

høilærde Superintendentener i Danmark have vel desværre eller maaſtee oftere forvandlet deres Værdom om det hellige høiværdige Sakrament, Jesu Christi Legeme. Saalebes have de ladet aabenbare byde alle Sognepræster, at de skulde lade ringe i Messen, naar de skulde sacere, og derefter, naar Sacreeringen var steet, skulde de opløfte det allerhelligste tilbedelige (saa lyde deres egne Ord) Sakrament. Nu er det omvendt, saa de hverken ringe eller løfte. Hvad har saadan tvistig Værdom paa sig andet, end Folket deraf kan mærke, at de saa godt som selv tvivle paa Sakramentets faste Sandhed og lære alligevel Folket at troe værdigt, at det er Jesu Christi sande Legeme og Blod. Gjøres det behov ydermere, da have vi vel mere at sige derom. Det er at befrygte, at alle Zwinglianere ikke ere døde. Item: hvad er her ikke omvendt paa Skriftemaalet. I Førstningen af denne Værdoms Begyndelse vidste man af intet Skriftemaal, uden hvad hver bekjendte sig for Gud, og da kunde Præsten høre 400 eller tusinde Menneskers Skriftemaal tillige, og gav dem een Absolution. Dernæst syntes det dem at være bedre, at hver især skulde tale med Præsten; det var fordi, at han skulde erfare, om de kunde deres Katechismus etc. Men nu ville de endeligen, at man især skal skrifte de Hoved-Synder, som meest nage, paa det (som Vector Frands sagde i Præstemødet her i Lund nu Midsummer), at Præsten kan vide, med hvad Underlighed, gudelig og beredt Værdighed Enhver gaaer til Sakramentet, at han ikke annammer det, som St. Paul siger, uærdig, sig til Fordømmelse. Skulde man og tale om Daabens Sakrament, da er det hver Mand vitterligt, hvorledes de i Begyndelsen ikke gjorde andet, end døbte Barnet med det hellige Evangelii Ord, som der staaer Matth. 28. . . . Men nu har de alligevel laant af den h. Kirke den christelige Exorcismus, det er det vi pleie at kalde Primsignelsen. See, saadanne utallige Exempler have vi for at bevise deres ustadige Værdom med, og alligevel skulle de hedde Evangeliske Prædikanter. Det hellige Evangelium og den rette hellige christne Kirkes Natur kan ikke vel taale deslige ubesteden og ustadig Fornælse". . . . „Disse lade sig selv kalde Evangeliske, ligesom ingen havde hørt eller

læst den hellige Skrift og Evangelium undtagen de, og ligesom hele deres Handel var af det hellige Evangelium. Og andre, som ikke ere af deres Slags, foragte de saa hyderligen, fordømme og forsmaae (dem), saa en Starblind maa see aabenbare, at, dersom de ellers vare Evangeliske, i den Henseende maa man kalde dem Egenvilliske¹⁾. Julianus Apostata gjorde Christi Navn til Bespottelse, at han ikke vilde nævne ham Christum, men af sit Fædreland, hvor hans Moder Maria boede, hvor han blev undfangen, kaldte ham Galilæeren, og derefter alle Christne Galilæerne. Tripart. Hist. Lib. 6. c. 4. 6. Saa gjøre og disse Kæremestere. Alle de, som ikke ere med dem, kalde de Pappister, ligesom hverken Paven eller nogen af dem vare Christne . . . Pappisterne have næsten flere hellige Martyrer og andre hellige Kærerere paa deres Side, end alle disse ny Skribenter ere, om der end vare saa mange. Og Morten Luther bekjender det selv imod de Gjendøbere, at under Paven er den sande Christendom og Christendommens Kjerne; thi tyktes det os raadeligt at være og tryggere at blive hos dem, end rette os efter disse Veirmøller. Hvad skal man sige om dem? I Sandhed, deres Gadd stikker dem, derfor hade de Alle, som ikke ville være saa lette til at dansse, som de til at pibe. Ingen Vist, Underfundighed, eller Lempe forglemme de, at de kunne gjøre den menige Mand fældige med sig, at ingen skal blive Marsag; saa mene de at blive ustraffede. Det have de høilærde Doctores og Magistri i Kjøbenhavn synderligen beviist sig at have i Agt²⁾ med de „Conclusier“ eller Artikler, som de have ladet udgaac til at disputeres, og dertil ladet os æfte; ligesom vi hverken vidste Skolers eller Universitetets Sædvane og Brug, eller vi ei forstode, hvad Mening en er dermed. Vi vide vel, at i Universiteter maa (til at øve og erfare unge Personers Forstand) disputeres mod og med Alt, hvad den h. Skrift indeholder. Men det har den hellige menige Christenhed forbudet og eendrægtigen

1) s: libidinosi.

2) s: til Hensigt.

overholdt, at Intet bør eller skal holdes for faste og varagtige Artikler, uden hvilke som blive examinerede af de fire christelige Hoved-Universiteter og eendrægteligen samtykte af dem¹⁾. Derfor vil de have deres Artikler underskrevne af os, da sende de dem først til førnævnte Universiteter, og naar de have eendrægteligen, med den hellige almindelige Christendoms Consilio approberet dem, saa bør os ogsaa at gjøre". Skriftet ender med en Henvendelse til Kongen, hvori Rannikerne bede ham, at han ydmygeligen vil annamme denne deres Underviisning til det Bedste.

Det roeskildske Capitel afflog vel ikke paa en saa bestemt ligefrem Maade at indlade sig i en Disputats; men de vilde dog ikke vide af en mundlig Ordstrid at sige. Da Petrus Paladius i Juli 1543 var paa Visitation i Roeskilde, gik han ind paa en skriftlig Afgjørelse; men Kongen, der ønskede, at Rannikerne skulde indfinde sig i Kjøbenhavn, fordi det her var lettere at presse dem til at underskrive Propositionerne, vilde ikke tillade dem skriftlig Forhandling, men forlangte atter en mundtlig Disputats. Ikke desto mindre skrev Rannikerne til de lutheriske Professorer et Brev og ledsagede samme med et Skrift, hvori de tre lutheriske Propositioner vare grundigt refuterede. I Brevet²⁾ anføre de Grunden, hvorfor de ikke ønskede en mundtlig Disputation, nemlig, „forbi ikke det ene Ord skulde tage det andet og derefter udlægges anderledes, end som sagt var“³⁾. De gjorde Professorerne opmærksom paa, at hverken de (i: Rannikerne) eller Kirken beholdt alle Misbruge, som Enkeltes Overtro eller rettere Eenfoldighed havde indført. De maatte være overbeviste om, at de intet hellere ønskede, end at til Christi Ære og den katholske Kirkes Opbyggelse den gamle Kirkes gamle Re-

¹⁾ Nemlig Universiteterne i Coln, Löwen, Paris og Oxford.

²⁾ Aftrykt i Dänische Bibliothek. VII. p. 100 ff.

³⁾ „ne, si res ad verborum concertationem veniret, contentio contentionem pareret, et verba fortassis aliorum, atque dicta essent, postea interpretarentur.“

ligion, som paa mange Maader var svæffet, maatte vorde renset og tilfulde gjenoprettet ¹⁾. De antog, at Professorerne ikke vilde efterligne Lykurg, som af Had til Druffenskab ogsaa vilde udrydde Biinstoffene, og haabede, at de ved Guds Naade let vilde blive enige med Professorerne, naar ingen af Parterne vilde afvige fra den katholske Kirkes Tro og fra de orthodoxe Kirkesædres Værdomme ²⁾.

XIV.

Jeg vilde gjerne troe, men jeg kan ikke.

Svar. Dette er en Indbildning, som ikke vil undstykke dig, naar du skal dømmes af den frygtelige Dommer, Som har erklæret:

„Hvo som troer paa mig, haver det evige Liv, men hvo som ikke troer, er allerede dømt“.

Du kan ikke troe? Hvilke Midler har du da anvendt, for at komme til Troen? Den, som vil naae Maalet, benytter ogsaa Midlerne; den, som forsømmer Midlerne, beviser tydeligt, at han ringeagter Maalet.

Besidder du ikke Troen, da har du enten aldeles ikke benyttet Midlerne til at opnaae den, eller du har benyttet dem forkeert, hvilket omtrent kommer ud paa eet.

For det Første: Har du bedet? Dette er den første Be-

¹⁾ „Nec quicquid quorundam aut superstitione, aut simplicitate potius, invecum est in ecclesiam abusuum, id protinus toti ecclesiae aut nobis placuisse putetis. Imo illud potius vobis persuasum habeatis, nihil aequè nobis in votis esse, quam ut ad Christi gloriam et catholicae ecclesiae aedificationem antiqua illa veteris ecclesiae religio, multis modis labefactata, repurgata tandem in integrum restitui.“

²⁾ „ita facile, per Dei gratiam, inter nos conveniet speramus, si a catholicae ecclesiae fide, orthodoxorumque Patrum sententiis neutra pars dissentire velit.“

tingelse for alle Guds Gaver, altsaa ogsaa for Troen, som er den kostbareste, og Grunden for alle andre Gaver. Har du bedet Gud om denne Troens Raade? — Hvorledes har du bedet Ham derom? — Var det maaffee paa en overfladigt Maade, uden i Hjertet at bryde dig videre derom, en enkelt Gang maaffee, i Forbigaaende og uden Udholdenhed? — Var du virkelig ved Bønnen besjælet af et inderligt, oprigtigt, levende Dnsse om at komme til at troe og blive en Christen? Der gives Mennesker, som bede om Dyder med en stor Frygt for at opnaae dem.

For det Andet: Har du med en oprigtig Kjærlighed til Sandheden studeret Religionen? — Har du henvendt dig til en Præst eller idetmindste til en Christen, der var tilstrækkeligt oplyst i sin Tro, for at opklare og hæve dine Tvivl? Stolthed holder Menneskene ofte tilbage.

For det Tredie: Har du fast besluttet, hvis Gud gav dig Troen, at ville leve efter dens hellige og strænge Grundsætninger, at overvinde dine Lidenstaber, at arbejde paa din Helliggjørelse, at bringe Gud de Offre, som Han monne forlange af dig?

See, dette er den sande Aarsag til Bantroen hos de fleste Mennesker. I Grunden er det ikke saameget Fornuftten, som Lidenstaben, der tilbageviser Troen som altfor usømmelig og besværlig.

„Lysset er kommet til Verden“, siger Jesus, „og Menneskene elskede Mørket mere end Lyset, thi deres Gjæringer vare onde“.

Hjertet fejrer over Hovedet. Da gjælde Indsigelser ikke meer, man bryder sig ikke meer om Sandheden. Hos Ingen er Døvheden saa haardnakket, som hos den, der ikke vil høre.

Denne Blindhed er frivillig, og strafværdig i sin Aarsag; derfor har vor Herre Jesus Christus erklæret, at enhver Bantro allerede iforveien er dømt: han har modstaaet Sandheden.

Vær oprigtig i din Gransking efter den religiøse Sandhed, bed Gud med Oprigtighed og Udholdenhed om Oplysning, aabenbar dine Tvivl en kjærlig og oplyst Præst, vær besluttet paa at ville leve efter Troen, saasnart det guddommelige Lys har oplyst din Sjæl, og jeg forjækkler dig i Jesu Christi hl. Navn, at du inden lang Tid vil komme til at troe, og være en god Katholik.

XV.

Enhver Religion er god.

Svar. „Enhver Religion er god?“ — Ikke sandt, det vil med andre Ord sige: det gjør intet til Sagen, om man er Hedning, Jøde, Tyrk, Christen, Katholik eller Protestant, naar blot man er et stifteligt Menneske?

Det vil endvidere sige: enhver Religion er Menneskeværk, hvilket den gode Gud slet ikke agter paa!

Dg endelig skal det vel sige, at alle Religioner ere falske?

Men siig mig engang, hvoraf veed du, at det er det høieste Væsen ligegyldigt, hvad man tænker om Ham? Dg hvem har aabenbaret dig, at enhver Gudstjeneste er Ham lige velbehagelig.

Vi træffe paa adskillige falske Religioner; men følger da deraf, at der ikke findes en eneste sand iblandt dem? Naar vi ere omgivne af Bedragerere, er det derfor ikke muligt meer at finde en oprigtig Ven?

Alle Religioner ere Menneskeværk, ere ligegyldige?“

Men betænkter du ogsaa, hvad du siger og indseer du ikke, at du derved vanærer hele Menneskeslægten? Hedningen, som bøier Knæet for sin Jupiter; Hinduen, som troer paa sin Buddha's latterlige Menneskeblivelser; Muselmanen, som dyrker sin falske Prophet: ere ikke alle disse bejælede af den samme ophøiede Tro, den Tro nemlig, at Gud ikke har overladt Mennesket til sig selv, og at vi med Hensyn til Religion endnu mindre end ellers ere forladte af vor Skaber? — Naar den indiske, ægyptiske, druidiske, græske, romerske, hedenste, muhamedanske Overtroes Vandflod ikke har kunnet tilintetgjøre hin Tro, mon det da ikke kommer deraf, at den er Sandhedens usforstyrrelige Stemme, Naturens bydende Nødvendighed og Menneskeslægten's uafbrudte Overlevering? Kun Sandhedens Lystraale formaaer at gjennembryde slige Mørkets Afgrunde.

Dg du, du vover at paastaae det Modsatte! Du har udfundet, at Gud optager den Christne, som tilbeder Jesus Kristus, med den samme Kjærlighed som Jøden, der i Ham kun seer en lav Bedrager? at det er godt og tilladeligt i de hedenste Lande istedetfor den høieste Gud at tilbede Jupiter, Mars, Athene og Venus? i Ægypten at bevise Krokodiller og Apis, en Tyr, guddommelig Tre? Hos Phønicierne at ofre deres Børn til Guden Moloch? I Gallien eller Mexiko at slagte Tusinder af menneskelige Dffre til de affhyelige Guder, som man der tilbad?

Paa andre Steder at kaste sig ned for en Træstamme, for Stene, Planter, Lemmer af Dyr og Dødens urene Levninger? I Konstantinopel at gjentage af Hjertets Grund: „Gud er Gud, og Muhamed er hans Prophet!“ i Rom, i Paris at tilbagegysse for disse falske Guder og foragte denne samme Muhamed som en Bedrager?

Det er umuligt, at du for Alvor kan troe dette! og dog siger du: „Enhver Religion er god“.

Hvorfor vil du ikke hellere have Frimodighedens Fortjeneste og tilstaae, at du ikke vil gjøre dig den Uleilighed at søge Sandheden, hvilken du kun lidt bryder dig om, og som du anseer for overflødig.

Graanftningen efter den religiøse Sandhed skulde være unyttig, taabelig! Og naar i Mobbætning til din Paastand, som intet har at støtte sig til, Gud netop har paalagt Menneskene den Pligt at hylde Ham paa en nøiagtig bestemt Maade — naar iblandt alle Religioner een, kun een er den **sande Religion**, den religiøse Sandhed, fuldbendt som enhver Sandhed, bortvisende enhver Tilfætning, udelukkende Alt, som ikke er den selv — hvilken Skjæbne udsætter du dig da for? — Troer du, at din Ligegyldighed vil kunne undskylde dig for den høieste Dommers Domstol? Og kan du uden Daarskab byde en saa rædselsfuld Udsigt Trods?

See nu engang hen paa Menneskets Glendighed uden den guddommelige Religion! Betragt ham, hvorledes han med sin Fornufts svage Lys er givet til Priis for Tvivlen, ofte endog-
jaa for den uundgaaeligste, farligste Udvidenhed med Hensyn til Grundspørgsmaalene om hans Bestemmelse, hans Pligter og hans Lykkelighe! Hvorfra kommer jeg? hvad er jeg? hvorhen gaaer jeg? hvilket er mit sidste Maal? hvorledes skal jeg stræbe efter det? hvad vil der skee efter dette Liv? hvad er Gud? hvad forlanger Han af mig? osv. osv.

Hvad svarer nu Fornuften, overladt til sin egen Kraft, paa disse umaadelige Spørgsmaal? Den stammer, den forbliver stum; den fremsætter Formodning, et Maaskee, som i tusind Tilfælde er utilstrækkeligt til at tæmme vore Lidenskabers Hef-tighed, og til at gjøre os standhaftige paa Pligtens trange Vej!

Og du kunde antage, at Gud, den evige Viisdom, den evige Godhed, det evige Lys, paa denne Maade havde forladt Sin fornuftige Skabning, Mennesket, Sin Haands Mesterværk?

Nei, nei, Han lader et himmelsk Lys skinne for Menneskets Dø, som svarer til hans Væsens bydende Fornødenheder, og med guddommelig Klarhed aabenbarer for ham denne Guds Væsenhed, Retfærdighed, Godhed og Villie, Som er hans første Begyndelse og hans sidste Endemaal — et Lys, som viser ham det falske Skjær, med hvilket den menneskelige Forkeerthed har om-

givet den brede Bei, der fører til Fordærvelse — et Lys, som oplyser Alt, opliver og fuldkommengjør Alt.

Dg dette Lys er den kristelige Aabenbaring, Christendommen, den eneste Religion, som har Vidnesbyrd for sig, den eneste, som oplyser Fornuften og helliggjør Hjertet, og som, idet den henfører vor sædelige Fuldkommenhed til den algode Guds Erkjendelse og Kjærlighed, alene er saavel Gud som os selv værdig. (Sinttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Berlin. Berliner „Allgemeines Volksblatt“ skriver: Af fremragende Medlemmer af den herværende katolske Menighed, bliver nu gjort Forsøg paa at opnaae den høiere Tilladelse til at hidkalde Benediktiner-Munke til at lede Underviisningsanstalterne. Ophævelsen af Benediktiner-Abbediet Rheinau i Schweits byder hertil den nærmeste Anledning. Ogsaa er den allerede tidligere, indenfor den katolske Menighed, vækkede Isee om Oprettelsen af et katolsk Gymnasium, igjen bleven gjenoplivet, efterat der allerede for længe siden var fremgaaet med Oprettelsen af et katolsk Progymnasium.

Belgien. Katholikernes Forsamling. Congressens Aabning blev indledet ved en høitidelig Pontifikalmesse, som blev celebreret af Kardinal-Erkebiskoppen af Mecheln. Den store Kathedrale kunde næppe rumme den uhyre Menneskemængde, som ønskede at bivaane den. Alle Belgiens Biskopper vare tilstede med Undtagelsen af Biskoppen af Brügge, som formedelst Upasselighed var bleven forhindret i at komme. Foruden andre Biskopper havde ogsaa Cardinal Wisemann og endog en armenisk Biskop indfundet sig. — Kardinal af Mecheln aabnede Forsamlingen ved en Tale, i hvilken han nærmere forklarede Mødets Diemed. Hovedtanterne i denne Tale vare omtrent følgende: „Den menneskelige Svagheit kræver, at Kræfterne forenes og samles. Mødet af Katholikerne fra alle Lande har det Maal, at muliggjøre gode og tidssvarende Foretagender, at fremme de allerede forhaandenværende Indretninger, endelig at forene Kræfterne for at forsvare Kirken, den h. Stol og den h. Fader Pius IX. Dette er

Forsamlingens Program. Rægtstanden har ogsaa paa dette Omraade et vigtigt Hverv, en Troens og Kjærlighedens, Humanitetens og Civilisationens, Fredens og Enighedens Mission." — Efterat derpaa Forsamlingens Hovedbureau og de forskjellige Afdelingers mindre Bureauer vare blevne dannede, valgtes Friherre de Gerlach, første Præsident af Cassationsbureauet i Briisfel, til Præsident. Han holdt strax derpaa en Tale, der varede i halvanden Timer, og ofte blev afbrudt af levende Bifaldsytringer. Den lader sig i Korthed sammenfatte i følgende Punkter: „Katholikerne danne intet politisk Parti. Vil man kalde deres Bestræbelser for politiske, saa bestaaer det ene deri, at bortfjerne fra Politiken Alt, hvad der er til Hinder for Kirkens Frihed og for det christelige Livs Udvikling i Almindelighed. Protestantismen i Belgien undertrykkede Kirkens Frihed; Fritænkterne ville gjøre det Samme. Bantroen forener alle sine Kræfter mod Kirken, og den maa have Frihed, hvis den skal kunne eksistere i de moderne Stater. Vi ønske Klostre og ville beholde dem. De give os Barmhertighedens Søstre, Barndommens Opdragere, Evangeliets Missionærer, de dyrke den sande Videnskab. Vi besidde Skolebrødre; deres Tal maa blive større, paa det at de lavere Klasser ikke stedsse synke dybere. Vi have Vincenzius-Foreninger; de maa formeres. Vi trænge til Folk, som ikke hvert Dieblit stifte Sind. Vort Feltraab er: In hoc signo vinces (i dette Tegnu skal du seire). Og i denne Forstand er Enhver Soldat. Vi maae forene Kræfterne, men fremforalt skabe en god Presse. Dertil udfordres Organisation, Mæje, Kraft og Udholdenhed. Reformationen og philosophisk Bantro have ikke styrret Kirken. Ikke heller Materialismen og Statsomnipotentsens Forgubelse ville styrte den.“ Det vilde føre os alt for vidt, at referere om alle de Taler, der bleve holdte de fem Dage, Congressen varede. Hvor meget smukt og herligt der end blev talt, med hvilken Begeistring og Beltalenhed end de vigtigste Sandheder der bleve tolkede, saa maae vi dog desværre indskrænke os til kun at gjengive en eneste kort Tale, der iøvrigt udmærker sig baade ved Vid og Alvor. Greve Theodor Scherer fra Schweiz havde sammenfattet sine Tanker i følgende Telegrammer: „Mine Herrer! Tillader mig, at jeg meddeler Dem følgende Telegrammer, som ere blevne mig overgivne af de 120 Piusforeninger i Schweits:

Første Telegram. Lagtet den nationale Forstjel og den store Frastand, der skiller os fra dem, ville vi dog være Brødre. Vore Sjæle ere forenede med deres; vore Hjerters Slag er det samme. Hvorfor? fordi De er Katholiker ligesom vi; fordi vi besidde, om end ikke det samme Fædreland, dog den samme Moder, den h. katholske Kirke. Har ikke den h. Moder,

som fortjener vor evige Kjærlighed, alene i den hele Verden det herlige Fortrin, at forene alle Jordens Nationer i sit Skjød.

Andet Telegram. Den katholske Forening i Schweiz medder dem, at den i næste Uge, den 26de og 27de August, vil holde sin 6. Generalforsamling i Einsiedeln. Den beder ikke blot om Deres Sympathier, men ogsaa om Deres Bøn. Jeg byder Dem intet Program. Kommer, seer og dømmes selv. Naar det handler sig om, at foretage sig noget Stort, at organisere en international Forsamling, som denne her, saa siger Verden: det er meget smukt, men det er umuligt. Naar det handler sig om at gjøre godt, saa staaer Ordet „umulig“ ikke i den katholske Ordbog. Guds Naade og udholdende Arbejde muliggjøre altid det Gode. Kun af en eneste Mands Læber tør Ordet: Non possumus, udtales.

Tredie og sidste Telegram. Mine Medborgere bede Dem om at henvende Deres Opmærksomhed paa, at Schweiz, om det er nok saa lille, dog frugtbargjør det ved sine Floder de tilstødende Lande, Tydskland ved Rhinen, Frankrig ved Rhonen, Italien ved Ticino. Hvorfor? Fordi vore Gletschers jomfruelige Vandte ikke med træg Uvirkksomhed blive staaende der, hvor de udspringe. Saaledes er det nødvendigt, at alle katholske Nationer paa Jorden befrugte de øvrige Folkesslag ved deres Land.

Det er de tre Telegrammer eller meget mere de tre Sandheder, som jeg vilde meddele Dem. Vi ville enes og med Guds Hjælp ogsaa forblive Et. Volumus, possumus, fiat. Amen.“ — Overstue vi nu med et flygtigt Blik de Beslutninger, der bleve fattede, saa vare de ingenlunde ubetydelige. De ere: 1) Udgivelsen af et stort Centralorgan, som skal være et Midtpunkt for Katholikerne og tjene til Alles Orientering. 2) Dannelsen af fælskabelige Foreninger, i hvilke Katholikerne besidde et Midtpunkt. 3) Udnævnelsen af en permanent Commission, for under Biskoppernes Medvirkning at udgive en Statistik over de katholske Forhold i de forskjellige Lande. 4) Opmærksomheden bliver henledet paa den religiøse Konst. — Der kom desforuden ogsaa mangehaande praktiske Gjenstande til Forhandling. Saaledes blev den 5. Sektions Forslag almindelig antaget: „der skal paa alle mulige Maader arbeides paa, at Ægtefælsindskrænkninger for hjempermitterede Soldater lettes, og de næsten uoverstigelige Skranter hæves, som stille sig deres Giftermaal i Veien, til stor Skade for Moralens“. — Hele denne Forsamling, dens Virksomhed, dens ydre og indre Gang opruller et herligt, aandeligt Billede for vort Die. Bekjendte Personligheder, begyndende med den pavelige Nuntius og sendte fra alle Klaser, fra de forskjellige Kredse, fra alle Lande, selv fra Mexiko, som havde sendt

to Deputerede, gave denne Forsamling et Udseende, som var imponant, og en aandelig Impuls, som vidnede om Kirkens Kraft. Den katholske Kirke viser sig i saadanne Momenter som Verdenskirke; ingen anden Confession kan udvikle et saadant Eenhedsbillede. Den Ene Tro, den Ene Retning, den Ene Bestræbelse, overalt grundet paa den Ene Kirke, den Ene Petrus, umuliggjorde enhver Misforstaaelse og Uenighed, og derfor foreløb og endte Forsamlingen som en i Sandhed katholsk Forsamling. Maatte Gud give Sin Velsignelse dertil, da ville ogsaa Blomster og Frugter komme tilsyne, og dette Udtryk for katholsk Tænkning og Liv vil høre til hine Tildragelser, som vi i Midten af den mangfoldige Elendighed ere berettigede til at kalde Elysiberne af det nuværende Aarhundrede.

Amerika. Et geistligt Skib. Efter hvad „Wahrheits-Freund“ i Cincinnati New-Orleans, d. 20. Mai fortæller, havde en Præst i denne Stad følgende Samtale med Hr. Picard, Kapitain paa Dampskibet Genevieve. Kapitainen sagde mig: „Jeg har medbragt mere end 50 unge Missionærer fra Havre. Flere iblandt dem ere Præster, andre Diaconer, nogle Subdiaconer og de øvrige Klerker, i Alt 50. 36 for Diocezet New-Orleans og 14 for Diocezet Galveston. De tale alle eet Sprog, ere alle af een Nation, alle Franskmand undtagen en Præst fra Italien, to Subdiaconer fra Belgien og to Studenter fra Irland.“ „Halvtredstindstyve!“ spurgte jeg ganske forbauset. „Ja, halvtredstindstyve“, svarede Kapitainen med glad Mine. „Vidste de, at de nu vilde blive fattige?“ „Ja, det vidste de meget godt.“ „Vidste de, at de her have alle Slags Lidelser og Savn at vente?“ „De vidste det, ærværdige Fader, og de have forladt Frankrig, for at være fattige med os, for at bære med os enhver Lidelse — og derfor ere 50 komne“. — Kapitainen viiste mig derefter med stor Forekommenhed Stedet paa Skibet, paa hvilket der dagligen var bleven holdt den hl. Messe, ja hvor endog to Gange blev holdt en høitidelig Pontifical-Messe med Musik og Sang. — „Jeg havde ogsaa“, vedblev Kapitainen, „otte franske Søstre paa Skibet; fem for Ursuliner-Klosteret i New-Orleans og tre af Ordenen af Christi Mennekestovordelse for Klosteret i Brownsville, Texas. Mit Skib var paa denne Rejse et Kloster, et Seminar, en Kirke — det var en Kathedrale, og jeg er lykkelig, naar jeg tænker paa den Ære, der blev samme tildeel“.

Erklæring

til

Kirketidendens ærde Læsere.

Da jeg saa tidt maa erfare, at man almindeligen anseer mig for at være Redacteur af „Scandinavisk Kirketidende“, og især ogsaa Forfatter af den i samme udgivne fortreffelige Historie om „den katholske Kirke i Danmark“, saa finder jeg mig foranlediget til, herved at afgive den Erklæring, at jeg ikke har den Ære at være Redacteur eller Medarbejder for „Skand. Kirketid.“ og at jeg heller ikke har den Fortjeneste at have skrevet bemeldte Kirkehistorie. Denne sidste er forfattet af en indfødt dansk Lægmand, medens Kirketidendens Redaction og Udgivelse besørges af min geistlige Medbroder Hr. Capellan J. von Guh.

Kjøbenhavn, i October 1863.

H. Grøder.

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 1. November. — 21. Søndag efter Pintsje. — Alle-Helgensfest. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Levitmesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt.
- Mandagen d. 2. November. — Alle-Sjæledag. — Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse.
- Fredagen d. 6. November. — Form. Kl. 6 og 7 stille Messe. — Kl. 8^{1/4} høitidelig Messe for de levende og døde Medlemmer af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte, og om Aftenen Kl. 7^{1/2} Andagt til det allerh. Hjerte med Betragtning.
- Søndagen d. 8. November. — 24. Søndag efter Pintsje. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechisation.
- Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephsbrøres Huuscapel) 7 og 8^{1/4}; om Torsdagen sidste h. Messe med Udskilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8; og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissjonair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankefeiner**, Store Kjøbmagergade 7, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

IIte Aargang.

Nr. 23. Søndagen den 15de November. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse. — Enhver Religion er god. — Kirkelige Esterretninger: Rom. Frankrig. Rügen. Nordamerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens ubindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Forsat.)

Selve Confutationen ¹⁾, der er holdt i en rolig og Sagen

¹⁾ Scriptum Capituli Roschildensis contra Theologorum Hafnien-

værdig Tone gjendriver med klare Beviser af den h. Skrift og Kirkefædrene de Branglærdomme, som Kongen forlangte, at de skulde underskrive; og den er derfor, ligesom Poul Elie controversielle Indlæg, et nyt Vidnesbyrd om, at det katholske Parti ikke savnede grundig theologisk Lærdom, hvad Eensfærdigheden og Fordommen ti Gange har forsikret, og Ubundenheden hundrede Gange har eftersnakket. Hvad den h. Messe angaaer, erklærede de, at den katholske Kirke indtil da hverken havde kjendt eller lært, at der er noget andet fyldestgjørende Offer for hele Menneskeslægten's Synder, end det, som vor Ypperstepræst Jesus Christus eengang har fuldbragt paa Korset. Det h. Messeoffer er derimod en Ihukommelse af hiint, hvorfor Kirken har kaldt det et eucharistisk eller repræsentativt Offer, i hvilken Henseende der henvises til St. Chrysostomus og St. Ambrosius . . . Professorenes Forkastelse af Transsubstantiationen og deres afsurde Paastand om, at Christi Legeme og Blod kun ere tilstede i, med og under det indvieede Brøds og Viins Skikkelse i den h. Nadvere gjendrives fuldstændigt med den h. Skrift og Kirkefædrenes mangfoldige Udsagn. Kannikerne citere saaledes først Christi egne klare og uomstødelige Vidnesbyrd: „Det er mit Legeme, som gives for Eder; det er mit Blod, som udgydes for Eder“. Dernæst anføre de en Mængde Steder af Theophilus Alexandrinus ¹⁾, Cyprianus ²⁾, Ambrosius ³⁾, Augustinus ⁴⁾,

sium tres publicas Disputationes de Missa, de coena Domini & de Ministris verbi. Dän. Bibl. VII. p. 103 sqq.

¹⁾ Super evang. Marci, in cap. 14

²⁾ „Panis iste, quem Dominus discipulis porrigebat, non effigie, sed natura mutatus, omnipotentia verbi factus est caro.“ „Hiint Brød, som Herren gav sine Disciple, blev ikke udvortet, men væsentligt forvandlet og ved Ordets Usmagt Rjød.“

³⁾ Serm. de mysteriis fidei ad Neophitos.

⁴⁾ Serm. 28. de verbis Domini: Panem nostrum quotidianum etc. de quarta feria, cap. 6. Lib. 3 de Sacram.

Chrysofomus¹⁾, Theophylactus²⁾, Eusebius³⁾, Hugo⁴⁾ og Johannes Damascenus⁵⁾, der alle tilsammen i de klareste og bestemteste Udtryk udtale den katholske Kirkes Lære om dette vigtige Punkt af den christelige Troeslære. Kannikerne kunne ikke beskrive, hvorledes nogen kan antage, at Nadveren ophører at være Sakrament og maa consecreres paany, naar den ikke strax nydes. De tilbad, ligesom alle (sande) Christne, i Eucharistien Christum, som lider for os, og de tilstaae med St. Augustin⁶⁾, at de ei alene ikke syndede ved at tilbede (sc. Christum i Sakramentet); men de syndede endog ved ikke at tilbede (Ham i det). I Refutationen af den tredie Proposition (de ministerio verbi), henvise de til St. Paulus⁷⁾, Theophylactus⁸⁾, Ignatius⁹⁾, Hieronymus¹⁰⁾, Ambrosius¹¹⁾, Chrysofomus, hvilke tvende sidste Fædre udtale og stadfæste Kirkens Lære om Papatet og Episcopatet. Kannikerne bevise fremdeles med St. Hieronymus¹²⁾, at Tonsuren skriver sig fra den apostoliske Tid, og at den Skik at salve ikke hidrørte fra den romerske Kirke, men derimod fra den græske¹³⁾. Præstevielsens sakramentale Betydning godtgjøres med Udsagn af St. Augustin¹⁴⁾,

1) Homilia 83.

2) In ev. Joannis, cap. 6.

3) De consecratione distinct., cap. 2.

4) Lib de Sacramentis.

5) De orthodoxa fide lib. 4. cap. 14.

6) In psalm. 98.

7) 1. Cor. c. 12. Eph. c. 4. Rom. 12, v. 4.

8) In Johann. cap. XI.

9) In epist. ad Antiochenses scribens: „Saluto sanctum Presbyterum vestrum, saluto sanctos Diaconos, saluto Subdiaconos, Lectores, Cantores, Hostiarios, Laborantes, Exorcistas atque Confessores etc.

10) Epp. ad Damasum Papam et ad Titum.

11) Lib. X. Epist. 81 et 82 ad Syricium Papam.

12) In Ezechielem lib. 13. cap. 44.

13) Theophylactus in Luc. 19.

14) De sacerdotibus, lib. de corp. Dom.

Chrysofostomus¹⁾ og Ambrosius²⁾. Professorerne gjøres opmærksom paa, at de ikke selv vilde være virkelig døbte eller fødte af christne Forældre, saafremt de forkastede de papistiske Offerpræster (sacrificuli), efter som der først i de senere Aar have været andre (o: de evangeliske Prædikanter). Endvidere hedder det: „Siger man, at de hellige og kirkelige Ordener ere opkomne af Djævelnes Værdomme, paaستاer man da ikke med det samme, at Ignatius, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Chrysofostomus, Theophylactus og alle de øvrige Kirkefædre, som have anbefalet os disse Ordener i deres Skrifter, have overleveret Efterverdenen Djævelnes Værdomme, drevne dertil af Djævelens Aand? . . . Men det lærer Historien os, at saa ofte som Djævelen vil forstyrre Kirken, da forringer han først Præsternes Autoritet, for at gjøre dem foragtelige for Folket“ osv. Skriftet slutter med følgende Ord: „Dette er hvad Kapitlet simpelt og ærligt, af den hellige Skrift og de hellige Kirkefædre (hvortil man bør tage sin Tilflugt i Troens Hemmeligheder som til et helligt Anker) har fremført mod de kjøbenhavnske Theologers tre offentlige Disputationer. Hvorledes det er bleven modtaget, med hvilke Skjældsord (i Mangel af Grunde, quando rationibus non possunt) de (o: Professorerne) svare, det viser tydeligt deres hoslagte „Brev“, hvormed de udfjældende (criminose) give Kapitlet Svar“³⁾.

Det Brev, hvortil der her alluderes, er dateret 13. Sept. 1543⁴⁾. Hvad Indholdet angaaer, svarer det ganske til Kannikernes ovenanførte Bemærkning derom. Professorerne sige heri, at Kannikerne ikke maatte vente, at de skulde svare dem eller

¹⁾ Homilia in Johannem 85.

²⁾ In 1. Cor. 12.

³⁾ Af denne Skriftets Slutning maa man antage, at de luth. Professorer have remitteret Kannikerne deres Modskrift og ledsaget samme med et Brev; og at Kannikerne, efter at have læst dette, have gjort hiin Bemærkning derom i Slutningen af Skriftet, der tilligemed Professorernes grove Brev er bleven tilsendt Kongen.

⁴⁾ Aftrykt i Dänische Bibliothek. VII. p. 123 seqq.

hele Kapitlet paa det, som syntes at være sammenstræbet og sammenflittet af Kirkefædrene imod „Propositionerne“, førend Universitetet, efter kongelig Befaling gav Ordre dertil¹⁾. De vilde ikke holde Samtaler i Smug (clancularias collocutiones) med de Menneſter (Kannikerne), om hvis Forbedring (emendationis) der var lidet eller intet Haab. Kannikernes Beviser kaldes usle (egena argumenta), og deres Transsubstantiationstro monstros (prodigiosa). De ſkulde blot renſe deres egne Hjerters Afſtroge. Profefſorerne vare alt længe vante til ſaadanne „Aſſtyeligheber“ (talibus monstribus: Kannikernes Argumenter), og de foragtede og aſſtyede denne „Spot“ og „Skorpionbraadden“ ligesaameget ſom dem (o: Kannikerne).

Paa dette uforſtammede og henſynsløſe Brev ſvarede Kannikerne i en ligesaa beſindig og værdig ſom aandrigh Skrivelse²⁾. De tilbageviſe ſom urigtig Profefſorerneſ Paastand om, at deres Mobbſkrift ikke var gyldigt, „fordi det kun var forſynet med Cantorens Segl“; idet de erindre Profefſorerne om, at Papiirſdokumenter, endog til Kongen, aldrig bleve forſyneede med mere end een Prælats Segl. De tilbageviſte ligeledes Profefſorenes feilagtige Bemærkning om, at de ikke udgjorde Capitlet, hvilket Kongen ſelv anerkjendte. I Slutningen i Brevet hedder det: „Viønſte ikke noget nyt Concilium, ſom om den katholiſke Kirkes gamle Tro var mindre ſikker, ſkulde beſtemme, at et andet Evangelium end det ene Chriſti ſkulde prædikeſ og lave nye Troesartikler“³⁾. De forlange, at hvad der i Religionen er om-

1) „Non est . . . responsum ad ea, quae contra nostras Propositiones ex patribus corrasa et consuta esse videantur, expectetis, priusquam id consensu Regiae Majestatis fuerit ab universita decretum.“

2) Aftrykt i Dänische Bibliothek. VII. p. 130 seqq. Det var først beſtemt at forelægges Kongen, men blev, paa nogle gode Mænds Raad, holdt tilbage, „propter deploratum apud nos Ecclesiae statum“. l. c.

3) „Non optamus novum aliquod concilium, quasi de veteri catholicae ecclesiae fide parum certi, quod aliud quam solius

tvistet og vedkommer hele Kirken, ogsaa skal afgjøres af hele Kirken. Thi dersom ethvert Land, enhver Stad og enhver Skole vilde fastsætte og forandre (siger et refigere), hvad de fandt for godt, fik Trættten aldrig Ende. De bemærkede, at den forlangte Underskrift af dem, stred mod alle retmæssige Universitetets Brug. Vel staaer det frit for ethvert Facultet at fremsætte Theses, hvorover der disputeres til Ungdommens Dannelse og Øvelse, men at der forlanges, at de skulle underskrives, det er i Mands Minde noget uhørt (post hominum memoriam non est auditum), isærdeles at ved saadan Underskrift Menneskenes Samvittigheder bindes. Fremdeles bad Capitlet om, at Professorene vilde formilde eller borttage deres haarde og utidige Ytringer i „Propositionerne“ mod Kirken og Kirkesædrene; samt, at de selv ved deres Underskrift vedkjendte sig Propositionerne, og tilslode en Underskrifts Form, som ikke lagde Snare for Kannikernes Samvittighed, og ikke tvang dem til at antage Noget imod den katholske Kirke quæ contra catholicam ecclesiam nos nihil sentire cogat¹⁾.

Uagtet disse skriftlige Indlæg maatte Domkapitlerne i Roeskilde og Lund dog efterkomme Kongens Befaling og indfinde sig i Kjøbenhavn til den paabudne Disputation. Et Colloquium blev afholdt i Capitellhuset ved Frue Kirke den 10. og 11. December 1543, mellem de roeskildske Kanniker Dr. Jacobus Heye, Mag. Johannes Laurentii og Dr. Nicolaus Blachius og de protest. Professorer Dr. Petrus Palladius, Dr. Johannes Maccabæus og Mag. Olavus Chrysostomus²⁾ I den første

Christi evangelium prædicandum statuat, novosque fidei articulos condat“.

¹⁾ Den protestantiske Heiberg siger om dette Brev: „Det vil ikke kunne nægtes, at dets Forfatter i Dygtighed til at forsvare deres Sæninger, ikke alene kunde maale sig med deres Modstandere, men endog vare dem overlegne i den rolige Holdning og den fine Spot, de satte imod hines (o: Professorernes) Hæftighed og urigtige Paastande“. P. P. p. 113.

²⁾ Cfr. S. Friis, Berigtigelse af Historikernes Efterretninger om de

Disputation, som varede fra Klokken 8—11 om Formiddagen den 10. blev den h. Messse, som den var indstiftet samt overholdt (institutata et observata) af de orthodoxe Kirkesædrene ikke for- dømt, men kun Misbrugene ved samme; Protestanterne gavedet Løfte, at de vilde holde Maade i Alt, saa at det fromme Gemtht (pius animus) ikke skulde finde noget Anstød. I den anden Disputation, som fandt Sted samme Dags Eftermiddag fra Klokken 1—6, blev af Protestanterne indrømmet, at i den h. Nadvere var Christi Legeme og Blod; at Transsubstantiationen var almindeligt Brøds Forvandling til helligt Brød (panis sodalicii in panem sacrum). Capitlet gik ind herpaa, forsaavidt Kirkens Dom vilde billige den; hverken Sakramentets Reservation eller Knæbøiningen, eller de ydre Tegn paa den indvortes Tilbedelse bleve af Protestanterne forkastede. I den tredje Disputation, der blev afholdt den 11. Dec. fra 8—1, indrømmede de lutheriske Disputanter, at Pavedømmets Præster have været sande Kirkens Tjenere, og retteligt forvaltet Sakramenterne og at Præsteembedets Værdighed ikke beroede paa Personens Værdighed, men paa Christi Ord og Indstiftelse¹⁾. Alligevel tvang man Capitlet til at underskrive de af Professorene paa Kongens Befaling forfattede „Propositioner“. Rannikerne søgte at dække sig ved en betinget Underskriftsformel, saasom: „forsaavidt disse Propositioner stemme overeens med Guds Ord og de hellige Kirkesædres Skrifter“, eller: „som Capitlet tidligere har approberet den kongelige Ordinants, saaledes nu ogsaa disse Propositioner“, eller: „Capitlet underskriver paa kongl. Majestæts Befaling.“ Men Professorene „i hvis Magt Kongen

i Aarene 1543 og 1544 afholdte Religionsdisputationer i Kiøbenhavn. Røestilde 1836.

¹⁾ Dänische Bibliothek. VII. p. 142 43. At Petrus Palladius i en Skrivelse til den nyenffe Superintendent J. Sædolin, giver et andet Referat af Disputationen, kan ikke komme i Betragtning, deels fordi han var Hovedpart i Sagen, og deels fordi han paa andre Steder af protestantisk Tænsidighed og Lidenskabelighed refererer falsk. Vide P. p. 183. Bilag 6.

var,¹⁾ vilde ikke tillade nogen af disse Former. Kannikerne fik kun Tilladelse til at underskrive med den Tilføielse: „at denne Underskrift ikke skulde foregribe den katholske Kirkes og det almindelige Conciliums Dom om disse „Propositioner“²⁾.

Det lundiske Domkapitel, der bestemt havde afflaaet at gaae ind paa en Disputats og at underskrive „Propositionerne“, stod nu endelig for Tour til at underkaste sig. Paa Kongens Befaling mødte dets Affendinge i Kjøbenhavn i Efterommeren 1544. En Disputation, som varede i 8 Dage, blev derpaa affholdt i Universitetets store Auditorium. Som Disputanter nævnes for- nemmelig paa katholsk Side: Domcantoren Petrus Severus, Mag. Petr. Vareus, Mag. Joen Thursen, Mag. Bernt Arvidsen, alle af Lunds Kapitel; endvidere Abbederne af Herredsvad og Esrom Kloster, og den lærde Magister Erasmus Sartorius af Sorø Kloster. Paa protestantisk Side disputerede Hofprædikanten Niels Kragh og Profesorerne Dlaus Chrysofomus og Johannes Sinnesen³⁾. Kongen indfandt sig hyppig under Disputationen, som fandt Sted hver Dag fra Klokken 7—12 Form. og fra Klokken 2—5 Efterm. Om denne Disputation findes kun meget ufuldstændige Beretninger. Det hedder om Abbeden i Herredsvad, at han var „en heftig og svindig Mand, som heftigt og svindigt forsvarede den papistiske Tro og Lærdom“; endvidere, at Mag. Sartorius var en fornem, lærd og retraadig Mand i alle de meest tvivlagtige og mørke Artikler i Religionen⁴⁾. De katholske Disputanter bleve naturligtvis til- sidst nødsagede til at underskrive Propositionerne, og de lutheriske Disputanter bleve for deres „Mildhjærhed“ allernaadigt udnævnte til Doctores theologiæ og promoverede i Frue Kirke⁵⁾.

¹⁾ „In quorum protestate Rex erat“. Dän. Bibl. p. 143.

²⁾ l. c. p. 145. Man kunde naturligtvis ikke nægte Kannikerne denne Tilføielse, da Kongen og Rigsrådet selv havde brugt samme i den lutheriske Kirkeordinants.

³⁾ Cfr. S. Friis, Tabellen, in fine. Huitfeldt, D. N. R. ad. an. 1544.

⁴⁾ Krog og Stephanus, cfr. Chr. III. Hist. I. p. 279. Christianus Tertius, in Mspt., paa det Kgl. Haandbibliothek, p. 913—14.

⁵⁾ Huitfeldt, l. c. Heiberg, P. P. p. 121.

At Domherrerne af de forskjellige Capitler endelig underskrev de lutherste „Propositioner“, har givet de protestantiske Historieforfattere Anledning til to feilagtige Domme over dem. Nogle have paaftaaet, at deres Underskrift viste, at de vare blevne besejrede af de lutherste Professorers Argumenter; Andre ville mene, at Kannikerne ikke bekymrede sig om den katholske Religion, men ved deres Underskrift ene søgte at redde deres Præbender og Privilegier. Begge Paastande ere lige falske; thi det er dog for enhver Uheldet soleklart, at dersom det kun havde været Kannikerne om at gjøre at bevare Kongens Gunst eller, hvad der er det samme, deres Præbender, da havde de underskrevet Propositionerne uden Modstand, hvilken naturligtviis maatte mishage Kongen; og hvis de vare blevne besejrede af Professorernes Argumenter, vilde de ikke have forlangt at give en bestemt Underskrift og ikke henstillet Afgjørelsen til „den katholske Kirkes og det almindelige Conciliums Dom“¹⁾.

Saaledes endte Efterspillet til Kirkeomvæltningens Tragedie i Danmark. De protestantiske Professorer havde seiret — men seiret ved det verdslige Magtsprogs kraftige Understøttelse. Men det blev dem ikke tilladt uforstyrret at nyde Seirens Ruus og Glæden over deres Laurbær: de theologiske Doktorhætte. Thi vel vare de mægtige Domkapitler forstummede; men enkelte katholske Høfter lød endnu i de følgende Aar imod de lutherste Professorer, som energiske Protester imod deres indbildte Seir. Saaledes havde de i Aaret 1545, Torsdagen efter Invocabit

¹⁾ Som et yderligere Beviis paa, at Kannikerne ikke underskrev Propositionerne frivilligt, skal jeg anføre følgende Passus af Rildeskriftet: „In Colloquio quod a Canonicis Roschildensibus cum Theologis Hafniensibus“ etc. (Dän. Bibl. VII. p. 142 sqq.): „Hic itaque sic ultro citraque jactatis ac tandem utcunque conciliatis, hinc Regiis literis, hinc Professorum importunitate ad subscribendum sollicitabamur“. „Saaledes trængte fra alle Sider og endelig nogenledes forligte, blev vi paa den ene Side ved de kongelige Breve, paa den anden Side ved Professorernes Barstthed drevne til at underskrive.“

en Conferents paa Universitetet med Simon Corb, en katholff Geistlig, der talede frit fra Leveren. Han sagde blandt andet til sine protestantiske Antagonister, at han ikke ansaae „dem for sine Brødre, men derimod for Satans Brødre; han erkjendte ingen Dommer i Troessager i Danmark under den profane og ulærde Konge, der kun fik sin Wiisdom fra sine lutherste Theologer. Han erklærede ligefrem: at disse handlede imod ham paa phariseiist Wiis istedetfor paa apostoliff Wiis. Til Palladius sagde han: „Gud forbyde at Du skulde være i Troen“ (o: at Din Tro skulde være den rette). Og til de lutherste Professoreer sagde han: „Jeg tvivler om, at i ere Guds Skabninger“¹⁾.

Fjerde Kapitel.

Den katholffte Kirkes første Missionsforsøg i det protestantiske Danmark ved Jesuiterordenen.

„Og de skulle opbygge de øde jordums Steder, og opreise de gamle Ruiner, og de skulle gjenoprette de øde Steder.“

Esaïas, 61, 4.

Vigesom Naturen i sig selv besidder en Modgift for enhver Gift, som den frembringer, saaledes har den katholffte Kirke ei alene i sine hellige Sakramenter og Indstiftelser en Lægedom for ethvert aandeligt Onde hos det enkelte Individ, men Guds Aand, som er tilstede i Kirken, fremavler stedse Institutioner, der danne en Modvægt eller ophæve de Under, som paa Grund af menneskelig Udskielse opstaae i det kirkelige Samfund. Iblandt de Institutioner, som Gud fremkaldte i sin Kirke som en Lægedom for de Vunder, den troløse Augustinermunk og hans Staldbrødre forarsagede den i det sextende Aarhundrede, staaer Jesuiterordenen øverst. Denne mærkelige Ordens Hovedopgave blev det ei alene at danne en stærk Formuur mod Protestan-

¹⁾ Af Actis Academicis ad an. 1545. Freiberg P. P. 122.

tismen, men tillige at føre de ved Kirkeomvæltningen fra Kirken
løskrevne Nationer tilbage i dens Skjød.

(Fortsattes.)

XV.

Enhver Religion er god.

Hvilken menneskelig Tunge kunde nævne alle de Beviser, der
tale for Christendommen!

Betragt, hvorledes den gaaer til Verdens Bugge ved Pro-
pheterne, som forkyndte den, ved de hl. Patriarcher, som i Tro
og Kjærlighed haabede paa den, og ved Ceremonierne ved den
mosaiske og oprindelige Offertjeneste, som sindbilledligt fremstil-
lede den.

I Sandhed, der har til alle Tider kun existeret een og den
samme Religion, omendstjændt vi finde den paa tre forskjellige
Udviklingsstrin:

1. i Patriarchernes Religion, fra Adam til Moses.
2. i den jødiske Religion, som Gud forkyndte ved Moses,
og som varede indtil Jesu Christi Komme; og
3. i den christelige eller katholske Religion, som er lært af
Jesús Kristus Selv, og prædikeret af Hans Apostle.

Den udvikler sig fra Begyndelsen langsomt og mægtigt,
ligesom alle Guds Værker, — ligesom Mennesket, der maa gjen-
nemleve Barndommen og dernæst Ungdommen, førend det op-
naaer Livets Fuldendelse — ligesom Dagen, der gjennemgaaer
Dæmringen og Morgensrøden, førend den straalere i Middags-
lysets fulde Glæde — ligesom Blomsten, der først er et Die,
derpaa en Knop, førend den udfolder sit Inderstes Herlighed.

Saaledes omslutter Christendommen, og den alene den
hele Menneskehed; den behersker Alt, Tiden og Aarhundrederne.
Den udgaaer fra Evigheden, for at vende tilbage til Evigheden;
den kommer fra Gud, for i al Evighed at hvile i Gud! . . .

Alt i den er dens Ophavsmand værdig. Alt i den
er Sandhed og Liv. Alle, som med deres Aand trænge ind i
den, opdage der en vidunderlig Harmonie, en Skjønhed, en Op-
høiethed, en øiensynlig og uimodstaaelig Sandhed, som til-
tager i samme Maal, som man grandfæter i Troesfættningerne.

Den rører og renser Hjertet paa samme Tid, som den oplyser Forstanden. Den opfylder Mennesket heelt.

At Guds Haand her siesynlig er tilstede, at menneskelige Kræfter ere aldeles utilstrækkelige til at opbygge et saadant Værk eller vedligeholde det, ja at den menneskelige Forstand end ikke formaaer fuldstændigen at begribe det, derom vidner Jesu Christi*), dens Stifters ophøiede, overmenneskelige, uforlignelige, Charakter;

Hans Livs guddommelige Fuldkommenhed;

Hans Lovs Hellighed;

Den ophøiede Sædelære, som Han forkyndte;

Hans Tale, som er en Daarstab, hvis den ei er guddommelig;

Hans talrige og iøinefaldende Undergjerninger, som selv af Hans bitterste Fjender ere blevne anerkjendte;

Magten af Hans Kors;

Omstændighederne ved Hans ubeskrivelige Lidelser, som alle vare forudsagte;

Hans glørværdige Opstandelse, som Han ved 14 forskjellige Leiligheder har forudsforkyndt sine Disciple, og selv Hans Apostles Bantro, som først ved Dødsødet bleve nødsagede til at troe paa Sandheden af deres Herres og Mesters Opstandelse;

Hans Himmelfart for meer end 500 Vidners Døine;

Hans Kirkes overnaturlige Udbredelse trods alle naturlige, physiske og moralske Hindringer;

De paafaldende Undergjerninger, med hvilke Hans Apostle overalt bekræftede deres Prædiken; disse uvidende, frygtfomme Fiskere, som nu pludselig vare blevne Verdens Lærere og Erbrere;

Hans 9 Millioner Martyrers overmenneskelige Kraft;

Kirkefædrenes glimrende Genie, som ved den blotte Forklaring af den christne Tro gjorde alle Vildfarelser til Skamme;

De sande Christnes hellige Livsvandel, ligeoverfor andre Menneskers naturlige Fordærvelse og Svaghed;

Den sociale Omvæltning, som Christendommen har bevirket i alle Lande, hvor den sandt Indgang, og endnu i vore Dage bevirker;

Og endelig dens Varighed, Uforanderligheden i dens Troesætninger, dens Forfatning, dens katholske Præstedømme, dens uoplofelige Eenhed midt imellem Stater, som gaae tilgrunde, og Selskaber, der forandre sig: Endnu engang, Alt dette viser os, at Guds Fingre er her, og at det ikke staaer i noget Men-

*) I det følgende Kapitel ville vi meer i det Enkelte gaae ind paa Jesu Christi Guddom.

nesses Magt at ubtænke, udføre og opholde et saadant Værk.

Du seer altsaa, at der gives en sand Religion, en eneste; den christelige Religion.

Den alene er Religionen, d. v. s. hiint hellige Vaand, som forener os med Gud, vor Skaber og Fader.

Kun den overleverer os den sande Religionslære, i hvilken Gud underviser os med Hensyn til Sig Selv, Sin Væsenhed, Sine Værker, saavel som med Hensyn til os, vor evige Bestemmelse, vore moralske Pligter.

Alle øvrige saakaldte Religioner, som lære det, der er forkastet af Christendommen, og forkaste det, som hiin lærer, Hedenstabet, Jøbedommen*), Muhamedanismen, ere altsaa, hvorledes de end iøvrigt ere bestaaende, falske og følgerlig slette.

Saalænge det er sandt, at Religionen er en guddommelig Anordning, saalænge vedblive de at blive mennekelige Dyffindelser. De ere en sacrilegisk Efterlignelse af den sande Religion, ligesom den falske Mønt er en forbryderisk Efterligning af den ægte.

Vilde det ikke være Daarskab at sige: „Alle Mønter ere gode“, uden at skjælné de sande fra de falske?

Endnu langt taabeligere vilde det være fremdeles at fastholde hiin Paastand, som vi nys have besvaret: „Enhver Religion er god“.

Det er enten en grændseløs Ondskab eller en grændseløs Dumhed: Ondskab, hvis man af Ligegyldighed, og Dumhed, hvis man af Uvidenhed eller Ubesindighed forebringer den.

*) Hvad den jødiske Religion angaaer, saa træffe vi her paa en særegen Banstikthed; thi ifølge Guds Anordninger var den Forberedelsen til Frelserens Komme, og som det andet Udviklingsstrin i den sande Religion, har den forhen bestaaet, men bestaaer siden Jesus Kristus ikke meer som den sande Religion. Jøbedommen var saa at sige den til Dyfførelsen af Bygningen fornødne Stillads. Men er Huset engang færdigt, maa Stilladsen tages bort; da er den kun en unyttig, forstyrrende Hindring.

Den uforstandige Jøde har ladet Huset blive upaaagtet, for at bevare Stilladsen; han har offret Sandheden for Forbilledet. Siden Frelserens Komme uden Tempel, uden Alter, uden Offer afsluttet i den hele Verden, bærer Jødefolket Vægt af dets Religion omkrig med sig; det vedbliver at bestaae igjennem Aarhundrederne, overensstemmende med Jesu Kristi Spaadom, for at det kan tjene som bestandigt Vidnesbyrd for Christendommen, ligesom et Legemes Stygge pæviser dets Tilværelse.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Efterat Paven den 22. October havde givet dHrr. Tenerani, Podesti, Consoni og Tadolini, de meest ansete Konstlere, som arbeide i det apostoliske Palads, et Diner i det vaticanske Bibliothek, indbød han den 29. fem og halvtredssindstyve af Stadens Fattige som Gjæster. Sognepræsterne blev det paalagt at udvælge dem, der skulde deeltage i denne Pyffe. De samledes derefter paa Scossacavalli-Pladsen, nær ved St. Peter; der modtoges de af tre Huusprælater og førtes til Paladset, hvor den bekjendte Sala Ducale (Salen, i hvilken ogsaa Consistorierne holdes) var beredt for dem, og hvor Hs. Helligheds Sacristan, Mfgr. Marinelli viste dem deres Pladser. Snart derpaa aabnede sig Salens Uresport og Paven kom nu tilsynne, omgiven af hans Nobelgarde og det øvrige Hofpersonale. Alle Gjæster rejste sig, og der gjenslød i Salen et rungende "Viva Pio nono." Hs. Hellighed gif derpaa trindt omkring Bordet, ved hvilken Keilighed han lod sig opgive af sin Majordomus enhver Fattigs Navn og henvendte nogle venlige Ord til samme. Ligesom nu Poesien har sit Hjem overalt i Rom, saaledes hilste ogsaa her en af de Fattige, en "Letterato" som det synes, Paven med et Sonet, som denne modtog med den størst mulige Velvillie. Den h. Fader lod sig derpaa af Paladsets Intendant, M. Sacchetti, bringe en Skaal af Sølv, i hvilken der laae ligesaa mange smaa Papirsruller, som der sadde Gjæster ved Bordet. Enhver af disse Ruller indeholdt to romerske Daler. Efter Udelingen, som Paven selv foretog, henvendte han endnu til sine Gjæster faa men betydningsfulde Ord, hvorved han formanede dem til Taalmodighed, til Tillid til Gud og Udøvelsen af de christelige Dyder; derpaa trak han sig tilbage. Enhver Fattig fik endnu før Afstedden fra Paladset en Flaske Orvietoviin og et nyt Lømmetørklæde, for deri at tage Maaltidets Levninger med sig. — Kongen af Baiern har skænket Paven prægtige Glasmalerier, som forestille den høitidelige Forkyndelse af Marias ubesmittede Undfangelse. Den samme Tyrste skænkede Paven forrige Aar to Glasmalerier med Figurerne af den h. Petrus og Paulus, som nu kunne sees i et Vindue af Vatikanets Scala Regia. Kongens nye Gave skal have en Værdi af en halv Million. Den var udstillet i München og Udbyttet af denne Udstilling blev overgivet til Erkebroderstabet af Peterspenge i Rom.

Frankrig. Ligesom Erkebiskoppen af Paris, har nu ogsaa Erkebiskoppen Desprez af Toulouse og Narbonne udstedt et Hørdebrev mod „Jesu Liv“ af Renan. Han kalder det „et

Attentat mod den Gud, som vi tilbede, Jesus Christus vor Herre, som man ikke har seet Mæge til, siden den berhyggede Philosoph af Ferneys (Voltaire's) Død." Erkebiskoppen forbyder de Geistlige og de Troende under de kanoniske Straffe, at kjøbe, at læse, at eie eller udlaaene Renans Bog. Han indbyder dem til Fyldestgjørelse for de Fornærmelser, som derved blive tilføiede Jesu Christi tilbedelsesværdige Person, efter den h. Communion at gjøre en tilsvarende Afbigt og tillige at bede for den ulykkelige Forfatter, paa det at han maatte komme til Indsigt og før sin Død retractere de Blasphemier, som den hele christelige Verden har forarget sig over. — At rose en Bog, der, som Renans „Jesu Liv“, baade forkaster Jesu Gudsdom og holder alle i den h. Skrift anførte Underer, Tildragelser og Begivenheder for uhistoriske, mythiske og ufornuftige, er ikke Andet, end at frasige sig Christendommen og Christenavnet. Dersom Noget finder Behag i disse ugudelige Hjerne-spind, saa vilde vi overlade ham Ansvaaret; men hvorfor da denne Halsøhed! Hvorfor da endnu bevare Daaben, da den treeenige Gud jo ikke eksisterer? Hvorfor endnu underkaste sig de religiøse Skikke, som efter deres Mening ere udsprungne af barnlig Overtro! Da skulde disse Mennesker, der med dømonisk Behag indfuge Giften af hine Bøger, som nægte Jesu Gudsdom, dog bryde aabenbart med Christendommen; det vilde idetmindste være redeligt. De skulde afkaste Christenavnet og Alt, hvad der siden Aarhundreder har været hele Christenhedens inderligste og helligste Overbeviisning; da vilde de dog vise sig i deres sande Lys og Enhver vidste da, hvad han havde at vælge imellem, enten den bare Hedendom eller Christi Tro, enten den trøstløse Fornuftdyrkelse eller Hjertets og Aandens Tilfredsstillelse ved den trøstefulde Forvisning og Oplysning, som Christendommen giver. — Iøvrigt advare ogsaa allerede de protestantiske Kirkeblade i Frankrig imod denne Ulv i Vaareklæder, imod denne farlige Løgn og Speculation, som optræder i det forføriske Klædebon af en smuk Stiil og kunstnerisk Staffering.

Rügen. Siden Reformationen har denne Ø ikke mere havt en katholsk Kirke. De enkelte derboende Katholiker maatte derfor enten aldeles undvære den katholske Gudstjeneste, eller reise til de langt bortliggende katholske Kirker. Dette store Savn er nu afhjulpet, thi den 8. September har den fyrstbiskoppelige Delegat, Provst Karfer fra Berlin, indviet i Bergen et smukt Capel, som foreløbigen vil være tilstrækkeligt for den lille Menigheds Fornødenheder.

Nordamerika. Conversionen. Den høiærværdige Biskop Domenec af Pittsborø confirmerede d. 6. September 18

Personer, iblandt hvilke 16 vare Convertiter. — I Easton døde den 17de Septbr. Hr. Richard Brodhead, efterat han kort Tid før af den høier. Hr. Sullivan var bleven optagen i den katolske Kirke. Han var i tre Aar Medlem af Lovgivningen, i sex Aar Medlem af Repræsentanthuset og paa sex Aar valgt til Senator. — I Nærheden af Pittsburg aflagde den 17. Septbr. ni protestantiske Familier den katolske Troesbekjendelse i den høier. P. Brandstætters Hænder.

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 15. November. — 25. Søndag efter Pintse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Svimeesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. Hjerte med Katechisation.
- Søndagen d. 22. November. — 26. Søndag efter Pintse; sidste Søndag i Kirkeåret. — Marias Dsfringsfest. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Svimeesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Forelæsning.
- Paa Søndagene stille h. Messie Kl. 6 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag i Sct. Josephsøstrenes Huuscapel) 7 og 8 $\frac{1}{2}$; om Torsdagen sidste h. Messie med Udfilling af det h. Sacramente. Hver Lørdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.
- Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Scandinavisf Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair. Hr. Kunsthandler **C. H. Blaufenstein**, store Kjøbmagergade 7, og i alle Bogtæder; i de danske Stater paa de fal. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Quartaler, enkelte Nummere 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 24. Søndagen den 29de November. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Er Jesus Kristus meer end en stor Philosoph, en stor Belgjerer for Menighedens, en stor Prophet? Er han i Sandhed Gud? — Kirkelige Efterretninger: England. Nordamerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Den lærde og for Kirkens Sag ivrige Biskop af Ermland, Cardinal Stanislaus Hosiuss, der er noksom bekjendt

fra Tridentinerconcilium, hvor han i længere Tid førte Præsidiet¹⁾, havde især bidraget til Stiftelsen af det bekjendte Jesuitercollegium i Braunsberg²⁾ (Congregatio B. V. Mariae annunciatae in Collegio Braunsbergensi Societatis Jesu). Den svenske Konge Johan den Tredies katholske Gemalinde Catharina af Polen stænkede denne Stiftelse 10,000 Rb. Som man kan see af Ordrens Statuter skulde ethvert Collegium idetmindste have 13 Professorer under en Rector; Collegiet i Braunsberg overgik derfor langt de i Danmark værende protestantiske Skoler, der kun havde 2 à 3 Lærere, og desuden vare Jesuiterne bekjendte overalt som udmærkede Skolemænd. Det braunsbergske Collegiums Ry udbredte sig derfor snart over hele Skandinavien, og rige protestantiske Familier tog ikke i Betænkning at sende deres Sønner derhen, for at erhverve en solid sproglig og filosofisk Dannelse. En ung Adelsmand af de Styggers Familie, som havde faaet sin Dannelse hos Jesuiterne i Braunsberg, fortalte ved sin Hjemkomst Kong Christian den Tjerde, hvor han havde erhvervet sig sine Kundskaber, og ved en Prøve, som Kongen lod anstille med ham, udtalte Christian den Tjerde sin Roes over ham og over hans fortrinlige Lærere³⁾. Blandt de Danske, som ved deres Hjemkomst fra Braunsbergs Collegium, bleve Hovmestere eller Lærere ved de lærde Skoler, udmærkede sig især Rektoren i Malmø, Haggæus. Han overtalte mange Adelsmænd og Borgere til at sende deres Sønner til Braunsberg, hvor de ved Jesuiternes udmærkede Underviisning i Historie og Logik lededes hen til Erkjendelsen af den katholske Religions Sandhed⁴⁾. En stor Mængde unge

¹⁾ Cfr. Aug. Theiner, Schweden u. seine Stellung zum h. Stuhle unter Johan III, Sigismund III, und Carl IX. Nach geheimen Staatspapieren. Augsburg 1838. I. Th. p. 363 ff.

²⁾ Braunsberg ligger i det preussiske Regjeringsbezirk Königsberg ved Kloden Pasarge, omtrent 1 Meil fra det friske Hav. Staden, der omtrent har 10,000 J., har endnu baade et katholsk Gymnasium og Præste- og Lærerseminarium.

³⁾ Annuae litterae societatis Jesu. an. 1600. p. 540.

⁴⁾ Ann. Litt. 1605. p. 951. Cfr. 1602. p. 726.

Mænd af bedre danske Familier bleve, ligesom det var Tilfældet i Norge og Sverrig ¹⁾, saaledes vundne for Kirken, og udbredte den katholske Religions Principer hver i sin Kreds. Denne Jesuiternes Fremgangsmaade viste sig saa virksom, at man her i Danmark i et erkelutherst Land, kun et halvt Aarhundrede efter Kirkeomvæltningen, fik at see det Særshyn, at danske Mænd, som vare den katholske Religion hemmeligt hengivne med Liv og Sjæl, endog af Regjeringen bleve ansatte som Præster ved Menighedene! Og saadanne forbausende Resultater vare Frugterne af nogle faa Aars Virksomhed mange Mile borte fra det Land, paa hvis Omvendelse der blev arbejdet!

Det kunde naturligviis ikke længe undgaae de lutherste Biskoppers Opmærksomhed, at der for dem og deres Sag var Fare paafærde. Den sjællandske Superintendent, Peder Winstrup henveedte sig til Christian den Fjerde og gjorde ham alvorlige Førestillinger mod Ungdommens Underviisning hos Jesuiterne. Men Kongen, der ikke gjerne vilde nægte sine Undersaatters Afgang til en grundig Underviisning, som de ikke kunde erholde her hjemme, og som maaskee antog Winstrups Førestilling begrundet i en hemmelig Skynslyge over de braunsbergske Studenteres Dhygtighed, — svarede sin Superintendent, „at han gjorde bedst i at ruste sig med sine egne Disciple mod Jesuiter-

¹⁾ I Norge havde endog en ung Mand, som havde studeret i Braunsberg og der antaget den katholske Religion, oprettet en Skole, hvori han underviste Ungdommen efter Jesuiternes Methode; han omvendte sin Broder, der var lutherst Præst og fik en anden lutherst Geistlig overtalt til at sende sin Søn til Braunsbergs Collegium, hvor Sønnen senere antog den katholske Religion. I Aaret 1613 opdagede den lutherste Biskop Siningius i Opplø, at der i hans Stift vare 6 Præster ansatte ved Menighedene, hvilke ei alene vare Katholiker, men endog Medlemmer af Jesuiterordenen! *Cfr. Ann. litt. 1601. p. 772. Mønter N. S. II. p. 639. Pont. ann. III. p. 611.* Svormange svenske unge Mænd der i Braunsberg havde indjugit Kjærlighed til den katholske Religion, kan sees af Fant, *Dissertatio de Studiosis Suecis in Seminariis Jesuitarum versus finem Seculi XVI.* Upsal. 1794.

disciplene, og, om han kunde, overvinde dem ved Disputeren" ¹⁾).

Dette Kongens Svar ærgrede naturligviis den lutherste Biskop og ophidsede endnu mere hans Forsølgeraand mod de braunsbergste Missionsbestræbelser. Snart opløste han atter sin Stemme derimod, og nu blev han understøttet af alle sine Colleger baade i Danmark og Norge. Biskop Magnus Mathie i Lund holbt ved et Landemøde (s: geistlig Forsamling) i Stiftet en Tale mod Jesuiternes „Sekt“, som han afmalede med de forfæsteste Farver ²⁾. Over denne Allarm fik Kongen Skræk i Blodet. Ved en Forordning af 6. Oktbr. 1604 paabød Kongen de lutherste Bisper og Provster at have et vaagent Øie med alle dem, som havde været paa jesuitiske Collegier, da de for Fremtiden ikke maatte beforders til noget Embede i Kirke og Skole. Endvidere skulde de, som for Fremtiden besøgte Jesuitercollegier, forvises Landet, og de Forældre og Bærger, som tillod dem det, skulde idømmes svære Bøder ³⁾.

Som det var at vente blev Rectoren i Malmø, Haggæus, angivet for Kongen som den, der især havde overtalt Mange til at sende deres Sønner til Collegiet i Braunsberg, og som aabenbart var den katholske Religion meget hengiven. Kongen befalede ham derfor det følgende Aar at affværge den katholske Religion, eller, i modsat Fald, strax at forlade Riget. Haggæus valgte det sidste og drog til Braunsberg, hvor han senere opholdt sig ⁴⁾.

Den anførte strenge Forordning forhindrede dog ingenlunde Jesuiterne fra at fortsætte deres Missionsbestræbelser i Danmark. I Aaret 1606 ankom incognito nogle Missionairer fra Braunsberg til Danmark. I Kjøbenhavn fandt de flere Ka-

¹⁾ Ann. litt. 1601. p. 772. Mütter R. S. II. p. 641.

²⁾ Talen findes i hans Brev: Tessaradecas orationum Synodaliæ. Hafniæ 1604.

³⁾ Pontop. ann. ad. an. 1604. Selveg, D. R. S. I. p. 221. Mütter D. R. S. II. p. 642.

⁴⁾ Ann. litt. 1605. p. 951. Mütter D. R. S. II. p. 642.

tholiker, deriblandt endog en Kannik, der skiftede og communi- cerede hos dem. De omvendte tvende Protestanter og en Apo- stat¹⁾. Blandt de ankomne Missionairer var den i den ka- tholske Kirkes og navnlig i Jesuiternes Historie saa navnkundige Nordmand Laurentius Nicolai (vulgo Lars Nielsen eller „Klosterlasse“). Denne Mand blev født 1538 i Norge, midt under Kirkeomvæltningens Bulder. Efterat have faaet sin Dan- nelse i Kjøbenhavns lærde Skole, var han traadt over til den katholske Kirke, hvorpaa han reiste til Udlandet. I Løwen stu- derede han Theologi og modtog Præstevielsens Sakramente i Aaret 1562. Det følgende Aar indtraadte han i Jesuiterorde- nen, hvor han, paa Grund af sine Talenter og sin Herkomst, blev et udmærket Medskab til at fremme Kirkens Sag i Skan- dinavien. Fra Belgien ankom han til Sverrig 1574, hvor Kong Johan III. ansatte ham som Professor i Theologien ved Universitetet i Upsala, og derpaa ved Collegiet paa Ridderhol- men i Stockholm. Her blev ham indrømmet Klosterkirken, hvor han skulde prædike og holde Gudstjeneste. Snart kom Lauren- tius Nicolai i Strid med de lutherste Professorer. Ved et offentlig Colloquium i Januar 1577 mellem ham og Luthera- nerne Peter Bone og Olaf Luth, ved hvilket der blev disputeret om Kirkens Magt og det h. Messesoffer, tilkjæmpede han den katholske Kirke en glimrende Seier. Han deeltog i Udarbejdelsen af den bekjendte svenske Liturgi, der havde til Opgave at for- trænge den lutherste Gudstjeneste fra hele Sverrig²⁾. Hvad der foranledigede hans Vortreise fra Sverrig 1579 er mig ube- kjendt; men fra nu af opholdt han sig i Braunsberg, beskæf- tiget med lærde Studier og Ungdommens Underviisning. Som en gammel Mand paa 68 Aar ankom han 1606, ledsaget af to andre Missionairer, til Helsingør, hvor han opholdt sig i nogle Uger hos de fremmede Consulere og læste der den h. Messe. Derfra reiste han til Kjøbenhavn, hvor han forlangte og fik Subdients hos Kongen. Denne modtog ham meget naadig, og

¹⁾ Ibid.

²⁾ Cfr. Theiner, I p. 421. Pontopp. III. p. 557.

Bater Laurentius udbad sig af ham et Reisespas til Norge, hvor han havde nogle private Sager at afgjøre; derefter tilbød han Kongen sin Tjeneste ved en Reformation af den danske Kirke, hvis Nødvendighed han havde beviist i et Skrift, som han havde dediceret Kongen, og som han nu overrakte ham. Dette mærkelige Skrift var udkommen 1604 i Krakau paa Latin, og derefter paa Dansk i Braunsberg 1605¹⁾, under den Titel: „Confessio Christiana, det er, den christelige Bekjendelse om Herrens Veig, hvilken den christelige Menighed ubi disse trende nordlandske Riger, Danmark, Sverrige og Norrige stadelige hafver bekjendt oc efterfuldt, frå det første de hafve annammet den christelige Tro ofver seyhundred Aar, indtil Christian de Tredie Danmarkis og Norriges, oc Gätstaf Sverrigis Rigs Konningers Tid, af Laurits Nielsen af Norrige“. Bogen, der var prydet med det danske Vaaben, indeholdt en i katechetisk Form affattet Fremstilling af den katholske Kirkes Hovedlærdomme, og foran fandtes en Skrivelse til Kongen og Rigsraadet, hvori Forfatteren erindrer om den Utaknemmelighed, hvormed man havde forsynet sig imod de ærlige Forfædre, da man af nogle fra Tydskland indvandrede falske Lærere havde ladet sig forsnaffe, at Kirken i mange Aarhundreder havde faret vild og at dens Sætninger vare forkastelige; nu var Tiden kommen, da Skriget burde forstumme, efterat Troen og Fædrenes Skikke vare blevne overveiede, prøvede og befundne rigtige af Conciliet i Trident. Dette vilde man tilfulde indsee ved at ransage nærværende Bog. — Kongen lovede ham at undersøge Sagen, hvorpaa han skulde faae Svar. Smidlertid søgte Kongen sit

¹⁾ Den latinske Udgave, hvoraf et Exemplar findes paa det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, har følgende Titel: Confessio Christiana de Via Domini, quam Christianus populus in tribus regnis Septentrionalibus Daniae, Sueciae et Norvegiae, constanter confessus est annis, a Christi fide suscepta, amplius sexcentis, usque ad Christianum III. Daniae et Norvegiae, et Gustavum Sueciae Reges. Laurentio Nicolai Norvego e. S. J. auctore. Cracoviae 1604.

lutheriske Consistoriums Betænkning. Denne var naturligviis en kraftig Protest mod Laurentius og hans Skrift, og rimeligviis gjorde man Kongen opmærksom paa den Rolle, som Pateren havde spillet i den svenske Nations Omvendelseshistorie, hvad der sikkert maatte være Consistoriets Medlemmer vel bekendt. Kongen blev saaledes ganske omstemt mod Manden, og lod ham falde for Consistoriet. Her meddeelte Dr. Jonas Chanisius, ifølge kongelig Befaling, ham følgende Brev:

„1. Da din Bog, som er rettet mod den Evangeliske Lære, er fuld af jesuitiske Rænter, saa befaler Kongen, at Du skal ublevere alle Exemplarer af samme, saa ogsaa opgive, hvo der her i Landet har modtaget nogle Stykker deraf, paa det at de atter kunne blive dem fratagne.“

„2. Kongen forlanger ikke din og dit Pats Hjælp til Kirkers og Skolers Reformation, da Akademier, Skoler og Kirker i alle Ting ere saaledes reformerede, at de ikke behøve din Reformation og Tilretteviisning.“

„3. Kongen indseer godt Hensigten med din forehavende Rejse til Norge, derfor tillader Kongen ikke, at Du foretager samme, og han befaler Dig, inden 24 Timer at rømme Land og Rige, og undervejs Intet at foretage, som kan forstyrre den almindelige Ro, hvorfor der vil blive medgivet Dig Noget, som kan have et vaagent Die med Dig, og, om fornødent gjøres, forebygge din Praxis.“

Man seer af dette Dekret, at de lutheriske Theologer slet ikke havde lyst til at indlade sig i en Disputats med deres „papistiske“ Landsmand, men foretrak at bruge den physiske Magt. Alle de Exemplarer af hans Bog, som foresandtes hos ham eller hos Andre bleve confiskerede og den gamle Mand under streng Bevogtning ført ud over Rigets Grændser¹⁾.

Trods denne brutale Modstand vedbleve Jesuiterne i Braunsberg at virke ved hemmelige Missionærer og ved Underviisning

¹⁾ Pontopp. ann. III. p. 557 sqq. Münter, D. N. S. II. p. 643 ff. Din Wess, Jesuiternes Historie. — Pater Laurentius Nicolai døde som en 84-aarig Elding i Jesuitercollegiet i Wilna 1622.

af unge Danſke¹⁾. Thi vel var det ved Forordningen af 1604 (ſee ovenfor) forbudet under Straf at ſende unge Menneſter til jeſuitiſke Collegier, ligesom ſaadanne Studenter ikke kunde blive befordret til noget Embede i Skole og Kirke; men Jeſuiterne vidſte at omgaae dette Forbud ved at ſende deres udlærte Diſciple en kort Tid til Univerſitetet i Königsberg, der da forſynde Vedkommende med et Teſtimonium, hvormed de kunde vende tilbage til Danmark. Det var derfor ikke ſaa forunderligt, at Kongen i en Forordning af 10de Juni 1613 kunde ſige: „at mange, baade Adelige og Uadelige, i begge Rigerne (∴ Danmark og Norge) ſkulde være katholſke“²⁾.

Ved den nyſaanførte Forordning blev af Kongen og Rigsraadet beſtemt, at Hvoſomhelſt, ſom herefter kunde overbevies om at være „den papitiſke Være“ hengiven, ſkulde have ſin Arvelod forbrudt, ſaa og formenes Afgang til nogetſomhelſt Statens Embede baade i Danmark og Norge³⁾.

At ſelv denne Forordning ikke kjølnede Jeſuiternes Sver, men at de ſøgte at benytte ſig af enhver Leilighed til at fremme deres hellige Formaal, ſees af følgende Factum. Religionskrigen i Tydſkland havde bevæget en Mængde tydſke Familier til at drage til Kjøbenhavn. Chriſtian den Fjerde tillod 1618 diſſe Fremmede at holde Gudstjeneste i St. Petri. Denne Begunſtigelse mod Fremmede meente Jeſuiterne at kunne benytte ſig af. Da Kongen 3 Aar ſenere lod Sorø Kloſter indrette til et ſaakaldet Ridderakademi (1521), hvor navnlig Adelenſ Sønner ſkulde erhverve ſig en for deres Stand paſſende høiere Dannelse, og deſaarsag ſøgte fremmede Værde til de nye Profesſo-

¹⁾ Bekjendt er Slesvigeren Henrik Schacht, der blev Jeſuit i Braunsberg, og ſom Miſſionair blev ſendt til Sverrig, hvor han, forklædt, ſom en Zigeuner, der handiede med Muſefældet, omvendte en Mængde Proteſtanter og knyttede vigtige Forbindelſer med Paven angaaende Nordens Omvendelſe. Cfr. Reifenberg, *Historia Societatis Jesu.* p. 581.

²⁾ Pontopp. ann. III. p. 610 seq.

³⁾ l. c.

vater, sendte Jesuiterordenen een af sine Medlemmer, Nicolaus van Dyck, til Danmark for at tilbyde sin Tjeneste som Professor i Historien. Han ankom ogsaa virkelig til Kjøbenhavn og indgav sin Ansøgning; men førend denne blev bevilget, opdagede man, at han var Jesuit, og at han var i Besiddelse af en pavelig Bulle, der gav ham Fuldmagt til at udbrede den katholske Religion i Riget¹⁾. Dyck maatte strax forlade Landet, og Kongen befalede Biskop Hesen, at sammenkalde alle fremmede Religionsbetjendere i Kjøbenhavn i Vor Frue Kirke, for at stille dem det Alternativ, enten at antage den evangelisk-lutheriske Religion eller at udvandre; de Fremmede, som erklærede, at de vilde blive i Landet, bleve da tvungne til at gjøre Eed paa Antagelsen af „Fremmed-Artiklerne“²⁾.

(Fortsattes.)

XVI.

Er Jesus Christus meer end en stor Philosoph, en stor Belgjører for Menneskeheden, en stor Prophet? Er Han i Sandhed Gud?

Svar. Lad Ham Selv svare dig.

„Ja, du siger det; Jeg er det. — Hvorledes! saa længe har jeg været iblandt eder, og du kjender Mig ikke? Hvo som seer Mig, han seer Faderen; Jeg og Faderen ere Eet!“³⁾.

For at behandle dette Spørgsmaal nogenlunde tilstrækkeligt kunde man udfylde en heel Bog. Vi have allerede berørt det,

¹⁾ I et gammelt Manuscript hedder det: „Nicolaus van Dyck, qui historicam Soræ professionem ambiit, repertus est, nulla Pontificis munitus huc venisse, ut ad pontificiam superstitionem(!) Danos reduceret“. Efr. Pontop. ann. III. p. 727.

²⁾ See ovenfor, 2. Kap.

³⁾ Math. 26, 63. 64. — Marc. 14, 61. 62. — Luc. 22, 70. — Joh. 14, 10.

da vi beviste den christelige Religions Gudsommelighed; her vilde vi imidlertid gaae lidt nærmere ind derpaa, og udvilke et Punkt til hvilket hele vor Tro støtter sig.

Jesús Kristus er Hovedpersonen i Evangeliet*).

1. Betragt for det Første Hans Person's overnaturlige Storhed i Sammenlikning med alle, selv de største Mennesker! Alle forsvinde de øieblikkelig; de gjøre Støi i Forbigaaende, sætte Verden lidt i Bevægelse . . . men hvad bliver derefter tilbage af dem? Deres Navn, som i Begyndelsen blev roest eller hadlet, siden blev ligegyldigt, bliver tilsidst begravet i Bygterne. De leve ikke meer paa Jorden. Kun Jesús Kristus lever endnu, lever til alle Tider, paa alle Steder. Han er endnu paa Jorden, idag saavel som for Aarhundreder siden; i Paris, i London, i Rom, i Petersborg, i Asien, i Amerika, overalt elsket eller hadet, overalt forsvaret eller angrebet, overalt optaget eller tilbagestødt ligesom i hans jordiske Livs Dage. Han er Sjælen for alle de store Bevægelser, som rystede Verden; Han er Hovedspørgsmaalet, Midtpunktet, i hvilket alle Spørgsmaal, som bevæge Menneskets Andre, forene og concentrere sig.

Han lever, Han taler, Han befaler, Han lærer, Han forsvarer, Han udvikler sit mægtige Liv i Christendommen, hvis Grundsteen, Sjæl og Indbegreb Han er. Den Enes Skjæbne er ogsaa den Andens, thi Christendommen er Fortsættelsen af Jesu Christi Liv, i den hele Verden, igjennem alle Aarhundreder. Jesús Kristus er altsaa en uomstødelig Kjendsgjerning, fortsat, levende, virksom igjennem alle Aarhundreder, indskreven med levende Bogstaver i de menneskelige Generationer, i alle Lande og i alle Nationer. Sandelig, det er et ualmindeligt Liv, som saaledes gjennemtrænger Verden! Alt forgaaer, Alt omkring Ham døer bort; Han alene, Han alene lever og bestaaer! . . .

Derfor er Han meer end et Menneske; og den store Napoleon havde god Grund til at sige: „Jeg kjender mig selv som Menneske! men jeg siger eder: Denne (s: Jesús) er meer end et Menneske!“

2. Og hvor mærkværdigt og enestaaende i sit Slags! Dette Liv, som siden Christi Komme har opfyldt den hele Ver-

*) Evangeliet er Jesu Christi Historie, skrevet af Dienvidner for andre Dienvidner, nemlig Jøderne og de første Christne; fortalt af de helligste Mænd, Apostlene, som have ladet sig dræbe for at bevise deres Ord's Sandhed . . .

Den blotte Læsning af Evangeliet er et tydeligt Beviis paa dets Sandhed. Selv den vantroe Rousseau maatte tilstaae det. „Et saadant Spreg kan man ikke opdigte“, sagde han, „ja Dvfinderen af en saadan Bog vilde være endnu meer at beundre end Helten deri“.

den, havde med samme Kraft allerede besjælet de foregaaende Aarhundreder lige op til Verdens Begyndelse; den samme Jesus, for Hvem de christelige Generationer have levet, leve og ville vedblive at leve, er den Samme, for Hvem den gamle Pagts Generationer, Moses', Propheternes og Patriarkerne's Disciple have levet! Paa Ham have de troet; paa Ham have de haabet; Ham have de ventet; Ham have de elsket! Liig Solen, som i sit fulde Middagslys opfylder hele Himmelfrummet med sine Straaler, baade det, som den allerede har gennemilet, og det, som endnu ligger foran den: saaledes staaer Jesus Christus som Menneskeheden's Midtpunkt, oplysende og oplivende Alt, Fortiden, Fremtiden og Nutiden . . .

3. Jesus Christus, og kun Jesus Christus er al saedelig Fuldkommenheds Forbillede, Mønsteret, hvorefter den moralist civiliserede Verden danner sig, den Form saa at sige, i hvilken Menneskeheden udgyder sig for at forbedre sine Kaster. — Hvad andet er den sande Dyd, end Esterlignelsen af Jesus Christus?

Vi kjende intet Mønster paa moralist Fuldkommenhed, som kunde stilles ved Siden af Ham, hverken iblandt Isøerne, Grækerne eller Romerne.

Kun Han, alene og udelukkende Han staaer over Alle.

Med den menneskelige Fuldkommenhed er altid en Kæmpes- strid i Dyden forbunden. Den Ene overgaaer den Anden; man finder sin Lige. Jesus Christus, og kun Jesus Christus gjør en Undtagelse heraf. Imellem Hans Fuldkommenhed og hvilket som helst andet blot Menneskes vil der altid gives en himmelviid Forskjel.

Hvilket Navn vilde man stille ved Siden af Hans? Hvem vilde man sammenligne med Ham? Helgenerne, disse Dydens Helte paa Jorden, have kun dannet sig efter Ham. Aldrig er det faldet Noget ind, at stille dem ved Siden af Ham; man føler, at enhver Sammenligning er umulig; ligesom ethvert jordist Lys forsvinder for Solen, saaledes utslukkes ogsaa Alt ligeoverfor Hans Lys. Med Dette siger Jesus Christus om Sig Selv: „Jeg er Verdens Lys.“

Denne Hans overnaturlige saedelige Fuldkommenhed viser sig for os uden noget som helst Forbillede; ikke hidført, ikke forberedt af Noget; den er, ligesom Hans Være, fra første Dieblit af fuldkommen. Den har Intet tilfælles med nogen som helst filosofisk eller theologisk Skole; den har ingen Aarsag, som kunde have frembragt eller forklaret den, undtagen selve Fuldkommenhedens Nærværelse, hvilken er Gud Selv. Den oplyser Alt og bliver ikke oplyst af Noget; den er Lysets Brændepunkt.

Endnu en anden Sagtagelse, som ikke er mindre paafal-

dende og kun egen for Jesus Christus, er denne: Hans i Sandhed guddommelige Fuldkommenhed, saa uendelig ophøiet over enhver menneskelig Fuldkommenhed, saa uopnaaelig for vor Svaghed, er dog tillige den meest anvendelige, den meest efterlignelige, den frugtbarste, den, som alene er riig paa Efterlignere og Disciple. Den passer for Alle, for Barnet som for Oldingen, for den Uvidende som for den Værde, for den Fattige som for den Rige, for Begynderen som for den Fuldkomne. Den synes stabt for Enhver især: Den egner sig for Alle og omdanner Alle: Den fører Alle til Fuldkommenhed! Hvo erkjender ikke heri Guddommens Segl? Formaaer Mennesket noget af alt Dette?

Den sidste Eiendommelighed ved Jesu Christi Fuldkommenhed, overnaturlig som alle de andre og netop Ham alene egen, er den, at Hans Fuldkommenhed aldrig er overdreven. Mennesket er efter sin Natur altid tilbøielig til Yderligheder. Da det er svagt, foretrækker det, af Frygt for at falde, at drive det Gode til det Yderste. Den hl. Vincents af Paul var ydmyg, men den Grad, i hvilken han fornedrede og ydmyggede sig selv, synes os næsten noget overdreven; den hl. Karl Borromæus var streng, men hans Strenghed forstrækker os; den hl. Franziscus Assisi var fattig, men han synes os at gaae for vidt i sin Forsjælelse o. s. v.; selv Menneskets helttemodigste Dyd er ikke fri for Svaghed*). I Jesus Christus alene bevarer det Gode den fuldkomneste Natur; Intet er overdrevet; den guddommelige Fuldkommenhed aabenbarer og forener sig med den menneskelige Naturs sande og ædle Følelser. Det sande Menneske see vi i Ham: fuldkommen som Gud, fuldkommen som Menneske.

*) Christus var og er hele Verdens Lys, der oplyser Alle, som komme til Verden; ikke blot ved Sin Være og dens Viddom, men ogsaa ved Sit Liv og dets Retfærdighed. Hans Væsen er Hellighed, al Dyds høieste Fuldkommenhed. Af denne Aarsag er Christus Menneskenes Forbillede. Helgenerne bestræbte sig for at fremsille dette Christi Billede i sig; men ikke alle Træk lykkes det dem at udpræge i samme Fuldkommenhed. Derfor ere de just ikke alle i en lige fuldbendt Grad og Lige ophøiede Forbilleder for enhver Stand og ethvert Forhold i Livet. Deres Selvfornægtelse, deres Spøgelse, deres Selvopoffrelse, deres Iver for Guds Ære, hvorved de enkelte Helgener opfyldte deres Sendelse for enkelte Stænder og Forhold, er vor mindre ivrige Natur ikke altid tilbøielig og villig til at efterfølge og kalder derfor gjerne disse særegne Dyders Glæds, som blænder os, en „Overdrivelse“. Gud derimod, hvis Domme alene ere retfærdige, tilkjendegav Sin Dom over disse Dyder ved de herligste Undergjæringer, som Han virkede ved Sine Helgener.

Dog, derfor er dette saa fuldkomne og ophøiede Forbillede ingenlunde affkrækkende eller trostesløst; tværtimod, det er sødt, velgjørende, elskværdigt. Det er det sande Billede paa en fuldkommen og dog mulig Dyd, fremstillet for Menneskene af et Gudmenneske, Som er ligesaa fuldkomment Menneske som Han er Gud. — Hvilket Vidunder, hvilket enestaaende Vidunder er Jesus Christus! . . . Hvo maa her ikke udbrøde: „Her er Guds Finger!“

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

England. Den berømte Convertit J. W. Faber døde d. 26. September. Af en Londoner Correspondents meddele vi følgende biographiske Notitser om den Afdøde: „Dr. Faber født den 28. Juni 1814 var en Søn af en Embedsmand af den anglikanske Biskop af Durham. Af hans tre Brødre er den ene Oberst i Armeen og befinder sig for Tiden i Indien, en anden er protestantisk Sognepræst og den tredje er Advokat. Frederik Faber begyndte sine Studier ved det berømte Colleg i Harrow og besøgte derefter Universitetet i Oxford. Han gjaldt for en af de bedste Digtere, og vandt i Oxford Prisen for et engelsk Digt. 1837 blev han anglikansk Præst, virkede endnu i nogle Aar ved Universitetet Oxford og blev derpaa 1843 Rektor i Elton med en aarlig Indtægt af 12,000 Francs. 1838 udgav Faber et Værk: „Udsager af Englands Kirke“, i hvilket han forsvarede Anglikanismen mod den katolske Kirke, som han kaldte „elendig og forladt“. 1842 foretog han en Reise til Italien; han havde der megen Omgang med katolske Geistlige og skrev derefter sine: „Scener og Tanker i de udenlandske Kirker“. Som Motto valgte han det velbekjendte Refrain af Sangen af Hyrderne i Campagnaen ved Rom: „Rom, Rom! Du er ikke mere, hvad Du var i fordoms Tider.“ Hvo vilde dengang have sagt ham, at han tre Aar senere vilde erkjende, at Rom uendelig mere har vundet i Lykke og Anseelse, som det har tabt af hedenisk Magt? Da indtraf i Aaret 1845 den samtidige Conversion af Newman, Dalgairus, Papes, Christie, Cottin, Morris og flere andre bekjendte Anglikanere. Søndagen den 16. November samme Aar besteg Faber, Rektor af Elton, sin Kirkes Prædikestol, for at forhvide, at han idag for sidste

Gang fungerede som anglikansk Prædikant. Den følgende Morgen aflagde han i den apostoliske Vicar af Northhamptons Capel den katholske Troesbetjendelse; en Doktor af Universitetet Cambridge, (den ærværdige P. Knox af Dratoriet) og et Duzin af hans Sognebørn fulgte Exemplet af deres tidligere Sjælesørger. Faber, som nogen Tid derefter blev viet til Præst, tog sin Bopæl i St. Wilfried, Grevskab Staffordshire, hvor han samlede om sig mange andre Convertiter, med hvilke han dannede en Forening, som i Marts 1849, efter P. Newmans og hans Staldbrødres Exempel, adopterede den hl. Philip af Neri's Ordensregel. Medens P. Newman grundlagde Dratoriet i Birmingham, bosatte P. Faber sig med 6 Præster 1849 i King William Street i London. 1854 forflyttede han sit Kloster til Brompton, en Forstad i Syd-Vesten af London. Der har P. Faber i 9 Aar ved sine Prædikener samlet talrige og ivrige Tilhørere omkring sig og røgtet sit Embede med en Iver og Held, som indgød Kirkens Modstandere Beundring og Misundelse. For Tiden tæller hans Congregation (Dratoriet), foruden Brødrene og Novitserne, 20 Præster. Hans ascetiske Skrifter ere oversatte i flere Sprog; af hans Bog „Alt for Jesus“ bleve alene i Amerika solgte 40,000 Exemplarer. „Af alle katholske Convertiter af den anglikanske Kirke“, saaledes siger Morning Post om ham, „beslag Ingen mere Iver, Held og Alvor end Dr. Faber. Hans fuldkomne Dannelselse, hans Duelighed til Forvaltning, hans glimrende Conversationsgave og et uforstyrreligt glad Sind have forhvervet ham en Skare af hengivne Venner og Tilhængere, som nu bitterligen beklage hans Død“. — Hvor almindelig agtet og elsket den altfor tidlig henfødte Dr. Faber var, viste sig øiensynligt ved hans Exequier. I mange Aar havde ikke saa talrige Ordens- og Verdenspræster været forsamlede, som ved denne Leilighed. Dratorianernes store Kirke, hvis Superior Faber Faber havde været, var aldeles opfyldt af Menighedens Medlemmer og den Af dødes talrige Venner i den uhyre Verdensstad: Alle vilde bevise den kjære Af døde den sidste Ære, Alle endnu engang see Liigtisten, der gjemte hans jordiske Levninger. Det gjorde et dybt og mægtigt Indtryk, da der under den høitidelige Sjælmesse blev hørt en lydelig Hullen af mange Tilstedeværende; det vidnede om den Kjærlighed, han havde vundet sig. Nu efter hans Død betragter man ham ligesom en Helgen. Man søger paa alle mulige Maader at opnaae hvilket som helst Grindringstegn om ham. Den hele Menighed, som næsten heel ved Fader Faber og hans Brødre i Dratoriet er fra den anglikanske Kirke bleven ført tilbage til den katholske Kirke, har formedelst den kjære Af døde anlagt Sørgebragt: — og det vil sige meget i London!

Northamerika. „Salzb. Kirchbl.“ meddeler følgende Skri-

velse fra de nordamerikanske Stater: „Til den guddommelige Raades overordentlige Nedsfaber hører vel unægtelig P. F. D. Weniger, Medlem af Jesu Selskab. Han er allerede i samfulde femten Aar virksom i Nordamerika, idet han næsten uafsladeligen iler fra det ene Sted til det andet, for at give Folkemissioner og Exercitier i det tydske og tildeels ogsaa i det engelske og franske Sprog. Han prædiker sædvanlig tre Gange om Dagen og tilbringer med Undtagelse af en eneste Nattetime, næsten den hele øvrige Tid i Skriftestolen og i lignende Kalbsforretninger. Ja, det hændtes allerede, at han hele Dage og Nætter uafbrudt var virksom, „fordi der vilde være endnu Tid nok tilovers til at hvile, naar man engang ligger i Graven“. De faa Dage, som ligge imellem de enkelte Missioner, benytter han til litteraire Arbejder med en saadan Iver, at han foruden Udarbejdelsen af Statutterne for Erkebispeviet Cincinnati endnu fandt Tid til at udgive mange Skrifter, af hvilke vi her kun vilde anføre: Den store Katechismus, det virksomme Dpraab til alle fordomsfrie Amerikanere under Titelen „Protestantismen og Bantroen“, og hans nyeste Bog: „Easter in Heaven“ (Paaske i Himmelen). Vi bemærke endnu, at han udgav den store Katechismus og det omfangsrige Dpraab baade i det engelske og i det tydske Sprog. Men der gives i de forenede Stater endnu faare mange tydske Menigheder, til hvilke P. Weniger ikke kunde komme; desuden er det her i Landet mere end andetsteds nødvendigt, at fornye Missionen fra Tid til anden. Man kan derfor kun kalde det en Lykke, at P. Weniger har fundet en værdig Efterligner i sin Ordensfælle P. Georg Kaufhuber, (ligesom P. Weniger en indfødt Østerriger fra Diocetet Linz, der først derovre i Amerika er indtraadt i Jesu Selskab). Efterat denne Pater i flere Aar i Missionsdistriktet Guelfh, Diocetet Hamilton i Øvre-Canada med mageløs Iver havde tilvendt sin præstelige Virksomhed en heel Række af tydske, irske, franske og skotske Menigheder og oprettet nogle og tyve Separatskoler o. s. v., blev han for nogle Maaneder siden forflyttet til Collegiet Foodham i Nærheden af New-York og afholdt derefter ganske alene Missioner i adskillige tydske Menigheder i New-York, saaledes t. Ex. fra den 19. til den 29. Juni i Trenton, Dioces New-York, derefter fra 2. til 16. August i St. Johanneskirken i New-York. I disse 14 Dage prædikede han 33 Gange, hørte dagligen henimod 100 Skriftemaal, underviste Convertiter og havde derfor ogsaa her heller ikke mere Tid til Hvile end i Trenton, hvor han allerede om Morgenen Kloffen 4½ ilede til Kirken, for at læse Messe og ofte først efter Midnat sluttede sit Dagværk, naturligtvis aldeles udmattet. Netop i denne Egn var Antallet af de forspømte tydske Katholiker meget stor, tildeels af den Grund, fordi til den afvøde Generalvikar Raffainers

Tid Folkemissioner endnu vare temmelig sjældne; man kan derfor ikke undres over, at mange Skriftemaal varede i to til tre Timer, fordi der vare Mange, som ikke havde skriftet i 10, 15, ja 20 og flere Aar. I Trenton yttrede endog En uden Undseelse, at han i 27 Aar ikke havde skriftet og han vilde vente dermed endnu i 27 Aar. Men neppe havde han hørt nogle af P. Kaufhubers indtrængende Prædikener, førend han blev aldeles omvendt; henved Missionens Slutning var han med sin hele Familie iblandt de Andægtige, der annammede de hellige Sakramenter.

(Sluttes.)

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 29. November. — Kirkearets Begyndelse. — 1. Adventsøndag Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechisation.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Fredagen d. 4. December. — Kl. 6 og 7 stille Messe; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ høitidelig Messe for de levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt til dette allerh. Hjerte med Prædiken.

Søndagen d. 6. December. — 2. Adventsøndag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechisation.

Paa Søndagene stille h. Messe Kl. 6 (i Sct. Josephsfarenes Huuscapel) 7 og 8 $\frac{1}{4}$; om Torsdagen sidste h. Messe med Udstilling af det h. Sacramente. Hver Loverdag Aften fra Kl. 5—8, og Søn- og Helligdag Form. fra Kl. 7—1, samt paa Søndagene fra Kl. 6—9 Form. bliver hørt Skriftemaal.

Hver Fredag Efterm. fra Kl. 4—9 staaer Kirken aaben for alle de Troende, som ønske at gjøre den h. Korsvei.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Kunsthandler **C. U. Blankenskeiner**, Hjørnet af Admiralg. og Fortunstr. 12. 2. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne.

11te Aargang.

Nr. 25. Spændagen den 13de December. 1863.

Indhold: Den katholske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Er Jesus Kristus meer end en stor Philosoph, en stor Belgjører for Menigheden, en stor Prophet? Er Han i Sandhed Gud? — Dr. Coppenrath og Dr. Zeuthen. — Kirkelige Efterretninger: Nordamerika.

Den katholske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Vi see saaledes, at den Modstand, som Jesuiterne mødte i Danmark, var overvældende stor. — Naar vi alligevel see,

hvormange Danſke der bleve omvendte af dem, hvormange de vandt for deres Orden og den geiſtlige Stand, hvorledes de, trods de ſtrenge Forbud og haarde Straffe, ſom bleve faſtſatte for at forebygge Beſøgelsen af deres Underviisning, dog vedbleve at drage unge Menneſter til ſig — da maae vi tilſtaaе, at vi ligesaameget beundre deres Udholdenhed ſom deres mageløſe Miſſionstalenter; og det er hævet over enhver Tvivl, at derſom Kirken havde anvendt den ſamme Udholdenhed og de ſamme Talenter til Danmarks Omvendelse under gunſtigere Forhold, vilde den have vundet de meeſt glimrende Reſultater.

Femte Capitel.

Fortſatte Miſſionsforſøg i det proteſtantiſke Danmark ved Propagandaen, Dominikanere og Jeſuiter.

„See, jeg er tredie Gang rede at komme til Eder.“

St. Paulus 2. Br. til Cor. 12, 14.

Endnu i ſamme Aar ſom Nicolaus van Dycks Miſſion i Danmark ſtrandede, ankom tvende Dominikanere til vort Fædreland, for at underſøge de kirkelige Forhold og lægge nye Planer til den katholiſke Kirkes Gjenophbyggelse her. Diſſe tvende Mænd vare Jacob de Broniwer, Dr. og Prof. i Theologien i Douay, og Nicolaus Janſen, Skolepræfeſt i Antwerpen. De havde erholdt Fuldmagt til denne Miſſion af Paven gjennem dennes Nuntius i Brüksel, Joh. Franz, Erkebiskop af Patrasſo¹⁾. Fra Antwerpen reiſte de til Calais og

¹⁾ Det er en Anachroniſme, naar den lærde Münter, og efter ham Helveg, lader Propagandaen beſtilke diſſe Mænd til deres forſte Miſſionsreiſe i Danmark. De opholdt ſig nemlig i Eſterſommeren 1521 her, medens Congregatio de propaganda ſide førſt blev ſtiftet det følgende Aar (1522). ſfr. Stiftelſesbullen i Bullar. Rom. Luxemb. 1727 III. p. 421 ſqq.

derfra direkte til Hamborg; herfra drog de videre ind i Holsteen, hvor de besøgte Stæderne og erkjendte sig om Katholikerne, som befandt sig der; overalt, hvor de opholdt sig, feirede de den h. Messe, skristede og uddeelte den h. Communion til deres Troesbrødre. De kom senere til Helsingør, Lund, Malmø og Kjøbenhavn. I Malmø, hvor Haggæus for faa Aar siden havde virket, traf de endeel Katholiker, navnlig Hans Clausen, hvis tvende Brødre vare katholske Geistlige i Udlandet, og den anseete Kjøbmand W h s w y l e r, der anbefalede dem til den danske Rantsler, Christen Friis, der modtog dem venligt, efterat han havde læst deres Anbefalingsbreve fra den spanske Infantinde i Bryssel. De foregav for Rantsleren at være hidsendte af nederlandske Kjøbmænd, som agtede at ned sætte sig i Danmark, og som ønskede at erfare, om der vilde blive indrømmet dem Religionsfrihed. Rantsleren erklærede, at deres Religion ikke vilde være til Hindring for deres Bosættelse i Danmark, saafremt de kun lod deres i Landet fødte Børn døbe af lutheriske Præster. For deres eget Bedkommende fik de Tilladelse til at reise omkring i Landet for at røgte deres private Forretninger. I Kjøbenhavn traf de tvende talentfulde udenlandske Katholiker i Christian den Fjerdes Tjeneste, nemlig Hofbilledhuggeren Crivelli og Kronprindsens franske Sproglærer T e r v i l l e, hvilken sidste især viste Missionairernes Forehavende den største Interesse, ja selv var villig til at understøtte dem i Raad og Daad.

Med disse heldige Udsigter vendte de tilbage til Nederlænderne, for at raadsføre sig med den pavelige Nuntius i Bryssel, angaaende deres fremtidige Missionsvirksomhed. Da Pave Gregor den Femtende nys i Rom havde oprettet den hellige Congregation til Troens Udbredelse, eller, som den med sit fremmede Navn almindeligviis benævnes Propagandaen, sendte Nuntiusen Broniwer og Zanzen til Rom, for at de kunde træde umiddelbart i denne hellige Institutions Tjeneste. Propagandaen modtog af de tvende Mænd en fuldstændig Beretning om de kirkelige Forhold i Danmark, og udnævnte dem derpaa til Forstandere for den danske Mission. Ved en pavelig Bulle af

16de Mai 1623 fik de Tilladelse til at læse alle Kjetterske Bøger for at gjendrive deres falske Paastande, samt Fuldmagt til at absolvere Kjettere, som alvorlig og af Hjertet vilde gjøre Pønitentse og efter at de høitideligt havde affværget deres Bildfarelser. Med denne Fuldmagt vendte de tilbage til Antwerpen, hvor den derværende Dominikaner-Provinsial udnævnte Broniwer til den danske Missions første Forstander, og medgav ham og Zansen flere Ordensbrødre, som skulde arbejde med dem i Missionsværket. Samtlige Missionairer erholdt tillige en Instrux om, hvorledes de skulde forholde sig. De skulde omhyggelig skjule deres Stand for Kjetterne og idet de snart som Kjøbmænd, snart som Lærere, der underviste i de fremmede Sprog, vilde faae Frihed til at færdes overalt, skulde de benytte sig af disse Leiligheder, for lidt efter lidt at udstrøe Spiren til den gamle katholske Lære, der fordum saa herlig havde blomstret der. De skulde fare med Klogskab, optræde uden aabenbar gjensidig Forstaaelse. De skulde især tage Bolig hos Crivelli og Wyshyer, eller dog ialtfald hos Katholiker. Paa den Tid de Lutheriske holdt deres Gudstjeneste, skulde de ogsaa paa forskjellige Steder, dog ikke under en altfor talrig Forsamling, fejre den hellige Messse med Prædiken i det franske Sprog. De skulde ved Hjælp af Crivelli og Terville søge at komme i Kongens Tjeneste, navnlig som Historikere eller Lærere i andre Videnskaber. De skulde lægge sig flittigt efter det danske Sprog og besørge danske Oversættelser af brugbare katholske Skrifter trykte i Antwerpen. Den Missionair, som tog Ophold i Malmø, skulde styrke Wyshyer i hans Iver for Kirkens og Missions Sag, samt overgive ham en opmuntrende egenhændig Skrivelse fra den pavelige Nuntius, Erkebispens af Patrasso. De skulde bestandigt kun tænke paa at omvende Kjettere; de skulde sende nogle omvendte unge Danske til Antwerpen, hvor man agtede at oprette et nordiskt Collegium. De skulde have et vaagent Die med Kongen og overalt vise sig forekommende mod ham; og da han yndede Oldsager, skulde de forstaffe sig Underretning om, hvorvidt han yndede italienske Oldsager, hvilke den pavelige

Nuntius da vilde forcere ham. De skulde leve gudfrygtigt og ikke vise nogen Lyft til Penge eller jordiske Ting, men stedse bevare den evangeliske Armob. De skulde i Samtaler hverken vise Haardnakkenhed eller Stivsin og ikke være paaistaelige i deres Meninger. Naar de talte om fyrstelige og adelige Personer skulde de nævne Enhver med sin tilbørlige Titel. De skulde ikke tale om de religiøse Stridspunkter i Menigmands Nærværelse, dersom de ikke øiensynligt kunde stifte Nytte derved, og i saa Ord gjendrive Vildfarelserne. I Disputerne skulde de ikke anføre mange Grunde, men strax anføre Hovedargumenterne. De skulde gjøre nøie Forstjæl mellem, hvad der kunde siges og holdes uden Fare for Religionen, og hvad der ikke kunde siges uden et Anstrøg af Kjætteri. Enhver Missionair skulde holde en Dagbog, hvori han optegnede, hvad Værtdigt han vidste om Convertiteterne og indsende sin Beretning derom hvert Fjerdingaar til Nuntien i Bryssel. Adelsmænd eller andre udmærkede Personer, der vilde antage den katolske Religion, skulde de formane dem at skrive til Paven selv, forat begjære Sammes apostoliske Velsignelse. De skulde skrive deres Breve til den pavelige Nuntius med Chiffre (Taal). De skulde indbyrdes staae hverandre bi med Raad og Daad.

Med saadan Fuldmagt og Instrux ankom Dominicanermissionen, ledsaget af nogle Jesuiter, til Danmark i September Maaned 1623. De medbragte en Mængde katolske Bøger, Messjeklæder, indviiede Kar, Villeder og Rosenkrandsse, og holdt overalt, hvor de forefandt Katholiker, Gudstjeneste, og i Kjøbenhavn, Helsingør og Malmsø oprettede de faste Stationer¹⁾.

(Fortjættés.)

¹⁾ Kilde skrifterne til hele denne Beretning er et Manuskript, som findes paa det store Kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn (Ny Kgl. Samling, 8, 189), betitlet: „Relation om de Romersk-Katolskes Gen-

XVI.

Er Jesus Christus meer end en stor Philosoph, en stor
 Belgjører for Menigheden, en stor Prophet?
 Er Han i Sandhed Gud?

(Sluttet.)

4. Og Hans Lære! Ja, dette Ord, som i atten Aarhundreder af alle Videnskaber, al Had, af de største Aander er blevet gjenneantækt, overveiet, bestridt, sønderlemmet, som bliver meddeelt Samfundet, Nationerne og de enkelte Mennesker, — dette Ord har aldrig kunnet blive overvundet af Vildfarelsen! — Det vedbliver at være Verdens Lys, og ethvert Angreb bliver et Vidnesbyrd for Sandheden af Meesterens Forudsigelse: „Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ikke forgaae.“

Hvorfomhelst dette Lys trænger ind, medbringer det Civilisation, aandeligt og sædeligt Liv, Fremstrid, Oplysning, . . . der, hvor det ikke hersker, og i samme Maal som dets Herredømme formindstes, findes derimod Stilstand, Træghed, Barbari, Død.

Det er Jesu Christi Ord, som har grundet vore nuværende Forhold, som er blevet Føreren og den levende Stjerne for den menneskelige Fornuft og Philosophien; hvad de end sige, hine vantroe Christne, vore saakaldte „oplyste Philosopher“, det er dog Jesu Christi egne Gaver, med hvilke de bekjæmpe Ham.

„Saaledes har endnu aldrig noget Menneske talt,“ sagde Bøberne. I Sandhed, slaa blot op i Evangeliet . . . Hvilken uendelig Kraft! hvilken Sikkerhed, hvilken Ro! hvilken himmelsk Simpelhed! . . . Jesus lærer det Han seer, det Han veed. Han strides ikke; Han søger ikke at bevise, at overvinde; Hans blotte Ord er tilstrækkeligt; Han kjender Sandheden; Han veed den sikkert; Han bevidner den. Kun en menneskebleven Gud kan ligeoverfor Mennesker tale et saadant Sprog.

Endvidere: Jesu Christi Ord beviser sig selv; thi uophørlig

figt at indsnige sig i Danmark i det 17de Aarhundrede“; samt et Manuskript af en Samtidig over Jansens Reise til Danmark, som findes i et Bibliothek i Rom, og hvoraf et Udtog er meddeelt i Münters Magazin für K. G. und K. R. des Nordens, II. 5. p. 31 ff.

bevidner Han Sin Gudsdom. Han kalder Sig Gud, Guds Søn*), den Salvede, Sandheden, Livet, Frelseren, Messias.

„Hvis Du er Kristus,“ raabte Jøderne, „saa siig os det.“ — „Jeg siger eder det,“ svarede Han dem, „og I troe Mig ikke. De Gjerninger, som Jeg gjør i Min Faders Navn, de vidne om Mig. Jeg og Faderen ere Eet.“ De vilde stene Ham istedetfor at troe paa Hans Ord. „Hvorfor ville I stene Mig?“ spurgte Jesus. — „Fordi Du spotter Gud, og omenbskjøndt Du er et Menneske, gjør Dig til Gud.“

Til Samaritanerinden, som taler om den kommende Messias, Som skal forløse Menneskene og undervise dem i Sandheden, siger Han: „Det er Mig, Jeg Som taler med dig.“

En anden Gang belærer Han den omkring Ham forsamlede Mængde: „Sandelig, sandelig, siger Jeg eder, ligesom Faderen opvækker de Døde, saaledes giver ogsaa Sønnen Livet, til hvem Han vil . . . paa det at Alle skulle ære Sønnen, ligesom de ære Faderen. Hvo som ikke ærer Sønnen, han ærer heller ikke Faderen.“

Til en Skriftfog, som kom for at spørge Ham om Raad, sagde Han: „Ingen farer op til Himmelen, uden den Som er kommet fra Himmelen.“

„Saaledes har Gud elsket Verden, at Han hengav Sin eenbaarne Søn, paa det at hver den, som troer paa Ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv.“ — „Gud har sendt Sin Søn til Verden, paa det at Verden ved Ham skulde blive forløst.“

„Hvo som troer paa Ham, skal ikke dømmes; men hvo som ikke troer, han er allerede dømt, fordi han ikke troer paa Guds eenbaarne Søn.“

Frelseren helbredte en blindfødt, og da denne paa Grund af sit Udsagn: at hans Velgjører dog idetmindste var en Prophet, var blevet bortjaget af Phariseerne og Folkets Ypperste,

*) Hverken Jesus Kristus eller Jøderne, til hvem Han talte, have ved denne „Guds Søn“ forskaaet et retfærdigt Menneske, et Guds Barn, en Guds Ven. Han saavel som de meente dermed intet Andet end det guddommelige Ord, den anden Person i den allerh. Treenighed, Guds evige og eenbaarne Søn, Gud lige om Faderen og den Helligaand. Derfor raabte ogsaa de Skriftfogte og Phariseerne om Gudsbespottelse, og domte Frelseren som Gudsbespottet til Døden, fordi Han selv havde gjort Sig til Gud, idet Han erklærede for Kaiphas, at Han var Guds Søn.

vendte han tilbage til Jesus og fastede sig for Hans Fødder. „Troer du paa Guds Søn?“ spurgte Herren. „Hvo er det, for at jeg kan troe paa Ham?“ — „Du seer Ham for dig, det er Ham Selv, Som taler med dig.“ Og dette stakels Menneſte udbrød: „Herre, jeg troer!“ Han fastede sig for Hans Fødder og tilbad Ham.

Er du nu tilfredsstillt? Eller, ønsker du at høre Ham videre?

„Eders Fader Abraham,“ siger Han til Jøderne, „glædede sig, thi han forudsaae Timen, da Jeg skulde komme.“ — „Hvorledes!“ svarede Jøderne, „Du er ei endnu 50 Aar gammel, og dog vil Du have seet Abraham!“ *) — „Før Abraham blev til, er Jeg.“

Paa Lazari Søsters Bøn om, at Han vilde gjenopvække hendes Broder, svarede Han: „Jeg er Opstandelsen og Livet, hvo som troer paa Mig skal leve, selv om han dør; og hver den som lever og troer paa Mig, skal i Evighed ikke døe. Troer du dette?“ — „Ja, Herre,“ svarede den trofaste Martha, „jeg troer, at Du er Kristus, den levende Guds Søn, Som er kommen til Verden.“ — Ankommen til den halvt forraabuede Lazarus' Grav, tilspøiede Han nogle Diebliffe derefter hine guddommelige Ord: „Min Fader, Jeg takker Dig, fordi Du hører Mig. Ei for Min egen Skyld, thi Jeg veed, at Du altid hører Mig; men for den forsamlede Mængdes Skyld taler Jeg saaledes, paa det de maa erkjende, at Du haver sendt Mig.“ Derpaa raabte Han med høi Røst og jagde: „Lazarus, kom frem!“ Og den Døde reiste sig og kom frem. Ansigt, Hænder og Fødder vare endnu svøbte i Liigklæderne . . .

Man kunde anføre det hele Evangelium. Læs fremfor Alt Hans uforglemmelige Ord før den h. Nadvere (Joh. 13 v. f. v.) „Jeg er,“ siger Han, „Veien, Sandheden og Livet. Ingen kommer til Faderen, uden ved Mig. Hvis I kjendte Mig, da kjendte I ogsaa Min Fader; hvo som seer Mig, han seer Faderen.“

„Alt, hvorom I bede Mig i Mit Navn, det vil Jeg gjøre, paa det at Faderen maa blive forherliget i Sønnen. Elsker Mig. Hvo som elsker Mig vil holde Mine Bud, og han vil blive elsket af Faderen, og Vi ville komme til ham og tage Bolig hos ham.“

Indtil paa Korset taler og bekjender Jesus Kristus Sig som Gud. Den hedsfærdige Misbæder, korsfæstet ved Hans Side, udraaber, oplyst af Troen: „Herre, kom mig ihu, naar

*) Abraham levede 2000 Aar før Kristus.

Du kommer i Dit Rige!" — „I dag," svarede Jesus, „skal Du være med Mig i Paradiset."

Endelig — jeg maa fatte mig kort — seer og berører den vantroe Thomas Ham efter Hans Opstandelse, og overvundet af den øiensynligste Bished, falder han paa sine Knæe, idet han udraaber: „Min Herre og min Gud!" Langt fra at dable dette, roser Jesus ham tvertimod og siger: „Fordi du haver seet, Thomas, derfor troer du. Salige ere de, som ikke see og dog troe!"

See, hvilket Sprog, hvilket Liv, hvilken Almagt! Hvoledes Han ligefrem lader Sig kalde Gud! Hvor Hans Tone og Røst aldeles ligner en Guds! Hvor fuldkommen Han gjør Fordring paa Guddommens Rettigheder: Tro, Tilbedelse, Bøn, Kjærlighed, Offer! . . .

Nu er Slutningrn heraf vel meget let at drage:

Enten taler Jesus Sandhed, eller Usandhed; en Mellemting gives ikke.

1. Hvis Han taler Sandhed, da er Han Den, for Hvem Han udgiver Sig, Gud, den levende Guds evige Søn, hvilovet fra Evighed til Evighed; og da kan man let forklare sig alle Hans Ord, Handlinger, Undergjærninger og Triumpher. For en Gud er Intet umuligt.

2. Taler Han derimod ikke Sandhed, da er Han (jeg vover neppe at udtale denne Gudsbespottelse, og dog maa det skee for at gjøre den til Skamme), da er Han enten en Daare eller en Bedrager.

Za en Daare, som ikke veed hvad han siger eller gjør; — eller en affhelig Bedrager, som siger en bitterlig Løgn. Kunde du nogenfinde vove at paastaae dette? Jesus Kristus, den fuldkomneste Vise, en Daare!!! — Jesus Kristus, den Dydigste, den Helligste af alle Mennesker, en Løgner, en Gudsbespottet og Bedrager!!!

Man maatte have mistet Forstanden og enhver sædelig Følelse, for at kunne paastaae noget saadant Nonsens. Altsaa er Han Gud!

Jesus Kristus staaer ligeoverfor den menneskelige Fornuft, ligesom Han paa Sin Lidelses Dag stod for Kaiphas. „Jeg besværges Dig," sagde Øpperstepresten til Ham, „ved den levende Gud, at Du siger os, om Du er Kristus, Guds Søn." — „Ja," svarede Kristus, „Du har sagt det; Jeg er det."

Paa dette Vidnesbyrd maa man enten troe eller ikke troe; noget Andet er umuligt.

Troer du derpaa, saa tilbed Jesus Kristus; Han er din Gud.

Troer du ikke derpaa, saa behandle det Menneske, der fører

en saadan Tale 1) enten som en usfel Daare, der ikke veed hvad han siger; foragt ham, træk medhynksfuld paa Skuldrene ad ham: 2) eller, som en affhyelig Bedrager; og da fordøm ham med Iøderne, jag ham bort, forband, korsfæst ham, straf ham med en Gudsbespotters vanærende Død; han har hundrede Gange fortjent alt dette.

Enten maa man antage Jesus Christus aldeles og fuldkomment som Gudmennesket, eller man maa aldeles forkaste Ham.

„Hvo som ikke er med Ham, er imod Ham;“ den som ikke tilbeder Ham, kan ikke uden Modsigelse og Daarskab rose, beundre og prise Ham, som en Viis, en stor Mand, en Helgen.

„Men, maaskee Han kun udgav Sig for at være Gud, for ved dette Middel desto lettere at forskaffe Sin Være Indgang?“ kunde man maaskee tænke.

Derved vilde hiin Vanfælgelighed i Sandhed ikke blive hævet; thi aldrig kan et roesværdigt Diemed undskylde et slet Middel, et saa storartet og consequent gjennemført Bedrageri; og man maatte deraf kun endnu bestemtere slutte, at Jesu Christi hele Levnet ikke havde været andet end et Væv af Daarskab og Gudsbespottelser.

Imidlertid er en saadan Forudsætning ikke blot af denne Grund aldeles urimelig; thi i Sandhed:

1) en saadan Opdigtelse vilde have tilintetgjort Hans hele Værk og stemplet Hans Være som en Vøgn. — Jesus Kristus erklærer, at Han kun har eet Formaal. Han vil overalt oprette Sandhedens Rige, og derved tilintetgjøre al Afgudsdyrkelse; ved Sandheden vil Han igjen bringe Dyd og Hellighed paa Jorden; Han vil give Gud det, som alene tilkommer Ham, Menneskets Hjerter, dets Tro, dets Kjærlighed og dets fuldkomne Hengivelse. Vilde det være muligt, at Han, opfyldt af denne Idee, kunde tilegne Sig en Guds Navn og Anseelse, hvis Han ikke var den sande Gud, uden derved fra Grunden af at forstyrre Sit hele Foretagende?

2) Dette foregionne Middel til Udbredelsen af Hans Være, vilde tværtimod være blevet Hans grusomste Modstander.

Det Vanfælgste, ja næsten Umulige, fra det menneskelige Standpunkt, i den Være, som Jesus Christus og Hans Apostle forkyndte, bestod hovedsagelig i den Fordring, at alle Mennesker skulde anerkjende Guddommen hos denne fattige og ydmygede Jesus, denne Smertensmand, Som var død paa et Kors. Er det ikke netop dette i den kristelige Tro, som den menneskelige Fornuft modsætter sig meest? Finde vi ikke netop her Anstødsstenen for den Bantroe? Og et saadant Middel skulde Jesus Kristus have valgt til Sin Religions Udbredelse? Det vilde

i Sandhed være at sætte Kronen paa Daarflaben! Hvilken beshynderlig Loffemad, som er langt mere affrækkende end hele Sagen i sig selv!

Har jeg derimod engang troende antaget Jesu Christi sande Guddom, da begriber jeg let, at den er et kraftigt Middel til at forstaffe Hans Lære Indgang. Men hvorledes bliver denne Antagelse mulig og troværdig? og hvorledes kunde Jesus Kristus være bleven anseet for at være Gud, uden at der gaves siensynlige og uomstødelige Beviser paa Hans guddommelige Almagt?

Nei, nei, jeg gjentager det: ligeoverfor Jesu Christi overnaturlige Væsen, ligeoverfor Hans Ord, Hans Vidnesbyrd, Hans Gjerninger, ligeoverfor Hans Værk, hvilket er Christendommen, bliver der for det fornuftige, tænkende og ærlige Menneſte intet Andet tilbage at gjøre, end: at falde paa Knæ, kaste sig i Støvet og tilbede denne uendelige Kjærlighed hos en Gud, Som saaledes har elsket Verden, at Han hengav Sin evige eenbaarne Søn for den — og at udraabe med den h. Thomas, efter at han var bleven troende: „Min Herre og min Gud!“ — Dominus meus et Deus meus!

Dr. Coppenrath og Dr. Zenthen.

Den nyeste Tid, der i religiøs Henseende udmærker sig ved en heftig og lidenskabelig Partistrid mellem Folketirkens orthodoxe Ordspørere og den friere Retning i Folketirken (den saakaldte Grundtvigianisme), har iblandt de talrige Fejdeskrifter ogsaa frembragt eet, som har stillet sig det til Opgave, at kaste Brag paa Katholicismen, at opvarme en Deel af de gamle forslidte Beshyldninger imod den, at mistænkeliggjøre dens hellige Institutioner. Sammes Forfatter, Dr. Zenthen, bekjendt som en af den stive Orthodoxies ivrigste Stridsmænd, blev vel nærmest foranlediget til at udgive dette Smædeskrift, ved med Harmen at see, at den katholske Menighed i Fredericia begynder at hvtre et virksomere religiøst Liv. Det mangler derfor heller ikke paa Hentpninger dertil. Den katholske Præst i Fredericia, Dr. Coppenrath, kunde ikke tie til et saadant uretsfærdigt Angreb, og han undlød derfor heller ikke strax i „Fredericia Avis“ at betegne det udkomne Skrift som et „Smædeskrift“. Det var at vente, at denne Betegnelse vilde vække Forargelse hos Dr. Zenthens

troe og hengivne Venner. Hvad! En Katholik vover at karakterisere de usande Betskyldninger imod Kirken med det rette Navn! Hvilken Driftighed! Udhørt siden Reformationens Frihed har blomstret i tre Aarhundreder. Den maatte strax tilbørlig bestraffes, paa det at det rene Evangelium ikke skulde udsættes for Fare. Pennene bleve satte i Bevægelse, og iblandt dem, der saaledes optraadte som Dr. Zenthens Hiddere og til Forsvar for den i Fare svævende evangeliske Christendom, befandt sig ogsaa en Hr. H. Jessen, der her maaskee første Gang ved ud, for at fortjene sig Sporerne. Det Svar han fik af Dr. Coppentrath, meddele vi nedenfor i det af „Fredericia Avis“ tagne Sendebrev. Vi benytte tillige denne Leilighed til at underrette vore Læsere om, at der snart vil udkomme et større Skrift af Dr. Coppentrath, i hvilket alle Dr. Zenthens Betskyldninger ville finde en grundig Afvisning.

Sendebrev

til

Hr. Gaardeier H. C. Jessen i Gaarslev.

Da De har overtaget det Hverv i en Artikel i „Fredericia Avis“ Nr. 133 at forsvare Hr. Dr. Zenthens Optraeden imod Katholikerne her i Byen, især Udgivelsen af hans Skrift om „Romerkirken“, og derved givet mig Anledning til nærmere at udtale mig om de Nttringer, som jeg har brugt i den af mig givne Erklæring i samme Blads Nr. 125, saa er det mig en Fornøjelse at give Dem foreløbig alle de Oplysninger, der kunne være Dem tjenlige.

Dog førend jeg kommer til disse Oplysninger, tillader jeg mig at gjøre Dem opmærksom paa et Udtryk, De bruger, og som jeg synes ikke er ganske vigtigt. De siger nemlig, at Dr. Zenthen hører til „de Sjælesørgere, som have viist, at de have Evne og Villie til at forsvare deres Tro“. Derksom Hr. Dr. Zenthen ved Skrift og Tale søgte at forsvare sin Tro, saa kunde Ingen have Noget derimod, og hele hans Menighed vilde være ham taknemmelig derfor; men det var ikke Tilfældet herken i hans Foredrag eller hans Skrift. Han taler blot om „Romerkirken“, men forsvare slet ikke „sin Tro“. Eller antager De maaskee, at naar Hr. Dr. Zenthen var istand til at bevise „Pavedømmets Vildfarelser“, deraf vilde følge hans Troes Sandhed? — Vigesaalidt som Kvækernes og Irvingianernes eller de utallige andre Sekters. Altsaa: Hr. Dr. Zenthen har ikke forsvaret sin Tro herken ved sine Foredrag eller sit Skrift. Og see, derfor kunde det være paafaldende, at Hr. Dr. Zenthen ikke blot i forrige Sommer, men allerede meget tidligere optraadte imod den katholske Religion. Det kan jeg naturligtviis regne min Kirke til Ære, at det er just den

og blot den, som bekæmpes; thi det viser, at den er et Religions-samsund, som indgyder Respekt. Men alligevel var det paafaldende, at Hr. Dr. Zeuthen optraadte just mod den katholske Kirke; thi for ikke at sige noget om, at jeg aldrig har gjort noget Angreb paa Lutheranerne, og for ikke at tale om, at der gives visse Sekter i Landet, som bestandig, selv under Hr. Dr. Zeuthens Dine, søge at vinde Tilhængere, uden at han optræder imod dem, er det især den Umstændighed, som gjør mig Hr. Dr. Zeuthens Optraeden uforklarlig, at han ligefrem tilstaaer: at „det Fornødne til Frelse ogsaa er i den romersk-katholske Kirke“. Hvorfor bekæmper han den da? Naar man ogsaa paa Katholisk kan blive salig, hvorfor da ivre herimod? Jeg forstaaer det slet ikke, især da dog efter lutherisk Princip enhver Christen selv skal forste efter sin Tro; hvorfor kan han da tage det ilde op, at Katholikerne søge at blive salige efter deres Bibelfortolkning, eller at Protestanter følge den katholske Fortaaelse af Bibelen? Og hvorledes kunde Hr. Dr. Zeuthen vente eller forlange af nogen Lutheraner, at han skal følge hans Anskuelse, som dog ere ganske private? — Men hertil kommer endnu en ganske anden Umstændighed, nemlig den, at Hr. Dr. Zeuthen slet ikke er bekjendt nok med den katholske Lære til at kunne omtale den offentlig. At dette er sandt, skal jeg strax godtgjøre Dem, dersom De vil troe mig paa mit Ord; jeg har nemlig ingen Vidner derfor. Da jeg, som var nærværende ved hans Foredrag, efter det første af disse talede med ham og protesterede imod Noget, han havde sagt, fordi det ikke var overeensstemmende med det, der læres af den kath. Kirke, bad han mig om at laane sig katholske Bøger og at gjøre ham opmærksom paa det, hvori han muligt kunde feile. Deraf (for ikke at tale om andre Beviser, jeg har derfor) er det dog indlysende, at Hr. Dr. Zeuthen ikke kjenner den katholske Religion tilstrækkeligt til at han kunde gjøre den til Gjenstand for offentlig Dmtale. See, Høistærede Hr. Bessen, det maa Hr. Dr. Zeuthen ogsaa have følt; thi de egentlige katholske Lærdomme gaaer han ikke ind paa i sit Skrift, undtagen i det sidste Afsnit, hvor han søger at svække de Beviser, som fremsføres for at bevise Paven's Myndighed i Kirken. Derfor har de ganske Uret, Høistærede, naar De siger, at „den katholske Kirkes vigtigste Lærdomme“ bedømmes af Hr. Dr. Zeuthen efter den helige Skrift. Nei, det steer virkelig ikke! Hr. Dr. Zeuthen taler rigtignok om nogle Lærdomme i den katholske Kirke, men paa den Maade, at de skulle blive foragtelige; han fremhæver af det, han omtaler, en eller anden Side, og siger ikke det Hele; han fortæller nogle smagløse og undertiden ugrundede Historier, og, hvad det Værste er, han fremsører aldrig rigtige Be-

viser; vel lader han undertiden andre Skribenter tale, eller anfører deres Vidnesbyrd, men det er slet ingen videnskabelige Beviser. Derfor var det ganske forbausende, at høre af Dem: „Dr. Zeuthen har med Grunde, med Vaaben, der passe for Videnstaben osv., bekæmpet det, som han anseer for Viltsfarelse“.

Nu, Høistærende kunne vi komme til Hovedsagen, nemlig hvorfor jeg har kaldt Hr. Dr. Zeuthens Bog et Smædeskript. Saadant et Skrift, som tydelig viser den Hensigt, blot at nedfætte et Menneske eller et religiøst Samsfund, et Skrift, som desforuden indeholder usande Beskyldninger, saadant et Skrift kalder jeg, og det vistnok med Rette, et Smædeskript. Men af denne Bestaffenhed er Hr. Dr. Zeuthens Skrift; det indeholder rigtignok en stor Noes for den katholske Kirke, ja saa stor, at det uheldige Blik kan finde deri ganske klare Beviser for, at den katholske Kirke er virkelig Christi sande Kirke, men paa den anden Side indeholder Skriftet ganske utaalelige Beskyldninger. Skriftet overhovedet tjener blot til at befæste og forøge de Fordomme, som Protestanterne have mod den katholske Kirke og dens Lære. De, Hr. Jessen, taler rigtignok om „Bævedømmets Viltsfarelser“, men de boer ogsaa paa Landet, hvor man undertiden anseer Katholikerne for, at de slet ikke engang ere Christne, og derfor holder jeg Dem det gjerne til gode. Men det var dog godt for Dem, at De f. Ex. læste det lille Skrift: „Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed“ og: „Den katholske Kirke i Danmark“.

Vi komme nu til en anden Grund, hvorfor jeg har kaldt Hr. Dr. Zeuthens Skrift et Smædeskript. Titelen giver alle rede Anledning dertil. At benævne en physiske eller moralske Person med det Navn, der tilkommer ham med Rette, det er en Forbring, hvis Opfyldelse man ikke kan undlade uden at forsee sig imod alle Høflighedens, ja Billighedens Fordringer; Undladelsen er en Fornærmelse. Dersom jeg f. Ex. vilde udgive et Skrift imod „Augsburger- eller Wittenberger-Kirken“, hvad vilde da De eller Hr. Z. sige? Var det ikke en Fornærmelse, der strax viste, at jeg havde den Hensigt med Skriftet, at nedfætte det lutheriske Religionsfamsfund? Nu, ligesaaledes er det en Fornærmelse for den katholske Kirke, at man ikke bruger dens sædvanlige og rigtige Benævnelse. Hvad er „Romerkirken“? kunde jeg spørge Hr. Dr. Zeuthen. Vidste han ikke, at denne Kirke, hvis Overhoved er Biskop i Rom, hedder den „katholske Kirke“ og at denne Kirke udelukkende har havt dette Navn fra de første christne Aarhundreder af? I det han altsaa brugte et ganske usædvanligt, ja nyt Ord til at betegne den katholske Kirke med, og brugte denne Benævnelse

ikke blot paa Titelbladet, men hele Skriftet igjennem, saa bidrog den meget til at gjøre hans Skrift til et Smædeskrift.

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Nordamerika. (Sluttet.) At P. Kaufhubers Foredrag ere vækkende, praktiske og rystende, kan man erkjende deraf, at alle Sjælesørgere af de Menigheder, hvor han allerede har holdt Missioner, eenstemmigen give ham det Vidnesbyrd, at have fornyet Alle i Aanden. Der fremhæves ogsaa, at P. Kaufhuber har særdeles Held i Omvendelse af Vantroer og Branglerere, omendstjondt han omtaler Sekternes Tilstande med al Skaansel og i største Korthed, hvorimod rigtignok de Oplysninger, han ligesom i Forbigaaende giver om dem, ere overraskende og overbevissende. Som man kan slutte af flere Omstændigheder er den for kort Tid siden paafulgte Conversion af de to protestantiske Prædikanter, Schnurrer og Zeller, som har vaakt saa stor Opsigt, hovedsageligen hans Værk. P. Kaufhuber besidder vel ikke det Imponerende, næsten uimodstaaeligt Overvældende, som er P. Weniger eiendommeligt, men han ligner ham i grundig og alsidig Dannelse, og udmærker sig i høi Grad ved Blidhed og Mildhed, saa at paa en vis Maade den Ene supplerer den Anden. Gid Herren maatte endnu længe for Sin Gres og Sjælens Frelsens Skyld bevare og styrke disse to rastløse Stridsmænd i Sit Wiinbjerg i Amerika; da ville engang paa Gjen-gjældens store Dag Tusinder hilse i dem deres Befriere.

Til Fordeel for de Fattige

ville de herværende Sanct Josephsøstre ligesom forrige Aar bortfælde en Samling af smukke Haandarbejder samt andre Smaating. Til denne Ende ville samtlige Gjenstande fra førstkommende Mandag den 14de indtil Tirsdag Aften den 15de Decbr. være udstillede i Klosterbygningen, Toldbodveien Nr. 14, hvortil Udgangen i disse 2 Dage staaer aaben for Enhver fra Kl. 9 Form. til Kl. 5 Efterm. Vi ønske, at det Haab, som Sct. Josephsøstrene og de ædelstænkende Damer, der ved deres Bidrag have

understøttet denne Udstilling, knyttet til dens Resultat, rigeligen maatte blive opfyldt; thi det gjælder jo en from Kjærligheds-gjerning. Den Syge, der i det kolde og tomme Hjem udstræker sin Haand efter Hjælp, og den Fattige, hvis tunge Nød undbrager sig de Flestes 'Dine, ville i deres lønlige Bønner velsigne dem, der ved deres virksomme og kjærlighedsfulde Deeltagelse ville bidrage til, at Udbyttet bliver størst muligt. Ja, Gud selv vil stadfæste disse Bønner, thi: „Sandelig siger Jeg Eder: hvad I have gjort mod Een af disse Mine mindste Brødre, det have I gjort mod Mig.“ Derfor være denne Udstilling paa det Hjerteligste anbefalet Alle dem, der have et medlidende Hjerter med deres Medmenneskers Nød, og tillige stole paa de Forjættelser, Gud har givet Dem, der dele Deres med den Fattige.

Kjøbenhavn, den 11te December 1863.

Skand. Kirketidendes Red.

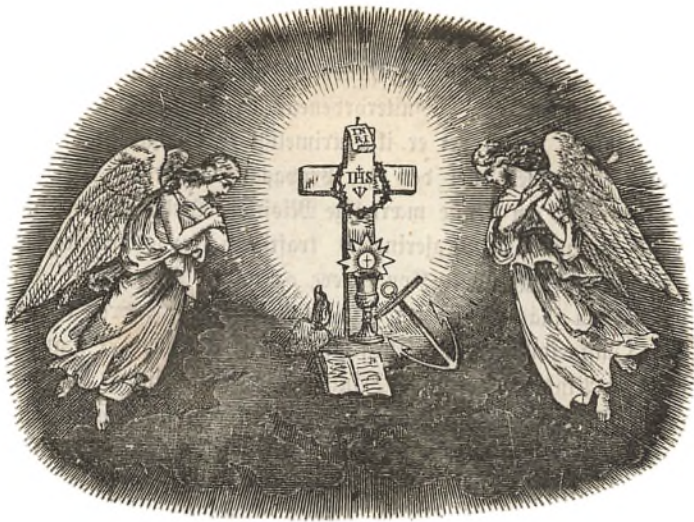
Kirkelig Erindringsliste.

- Søndagen d. 13. December. — 3. Adventsøndag. — Maria ubesmitte Udfangelse. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Oprettelse af en ny Korsvei eller Via crucis i Kirken; til Slutning: sacramentalst Betsignelse.
- Torsdagen d. 16., Fredagen d. 18. og Løverdagen d. 19. Decbr. ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Faste-dage.
- Løverdagen den 19de Decbr. Form. Kl. 11 afholdes i Kirken en Mindchøitid for Høiselig Kong Frederik VII., hvortil hele Menigheden herved indbydes.
- Søndagen d. 20. December. — 4. Adventsøndag. — Broderskab. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Adventsøndag med Katechese.
- Torsdagen d. 24. Decbr. er befalet Vigilie=Fastedag til:
Fredagen d. 25. Decbr. — Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Fødsel i Kjødet. — 1. Juledag. — Form. Kl. 5 første Høimesse*). Kl. 6¹/₄, 6³/₄, 7¹/₄, 7³/₄, 8¹/₄ og 9¹/₂ stille Messe. — Kl. 10 Levitmesse med dansk Prædiken. — Kl. 12 sidste stille Messe. — Eftermiddag Kl. 3 høitidelig Vesper.
- Løverdagen d. 26. Decbr. — Sct. Stephans=Fest. — 2. Juledag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 8 Jestaandagt.

*) Under selve Høimesen Kl. 5 og 10 bliver ikke hørt Skriftemaal.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne.

11te Aargang.

Nr. 26. Spndagen den 27de December. 1863.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Det er meget lettere at være Protestant end Katolik; man er jo ligefuldt en Christen; og desuden er det omtrent det Samme. — Dr. Coppentrath og Dr. Zeuthen.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Forfat.)

Om Resultaterne af denne Missions Arbeide, savnes desværre i de herværende Bibliotheker og Archiver en directe Med-

delelse. Heller ikke har jeg fundet Noget derom i de mig bekendte Bøger over Jesuiterordenens og Dominikanerordenens Virksomhed. Men det er ikke urimeligt at antage, at det vaticanske Bibliothek eller den h. Propagandas Archiv indeholder Oplysninger om denne mærkelige Missions Virksomhed. Imidlertid kan man af Regjeringens kraftigere Forholdsregler mod „Papisterne“, af nogle Kongebreve og andre Dokumenter, slutte sig til, ja faae Beviis for, at Missionen har udrettet Meget efter Omstændighederne. Christian den Fjerde havde i Hamborg faaet et Brev om, at flere Jesuiter vare reiste ind i Danmark, hvilte ikke vare vendte tilbage. Kongen lod derfor anstille Huusundersøgelse hos Kjøbmand Wismyler i Malmø. Her fandt man vel ikke dem, man søgte; men Messeskæder, pavelige Skrivelser osv., som fandtes i hans Hjem, viste dog, at Wismylers Huus var et Asyl for katholske Geistlige¹⁾. Paa samme Tid vare flere kjøbenhavnske Studenter traadte over til den katholske Kirke, og i et Kongebrev²⁾ nævnes udtrykkelig Studenten Pørgen Lauridsen, som „forsørt“ af „papistiske Udsendinge“ til Antagelse af den katholske Religion. Det synes ogsaa, som om man har sporet Missionærernes Virksomhed ved Sorø Akademi; thi i et Kongebrev til „Biskop“ Resen³⁾ siger Kongen: „at mange, baade af vor egen og af fremmed Nation hemmeligt eftertragte at forsøve Ungdommen her i Riget i deres Troesartikler, og saaledes drage dem fra den rette i „vore Kirker“ vedtagne Confession“. Og endelig have vi Forordningen af 28. Februar 1624, hvori det hedder: „at Paven og hans Anhang nu nyhigen havde hemmeligen indskiffet hid ind i Riget forskjellige Munke, især Dominikanere og Jesuiter som beslitte sig paa at indføre paany i vore Riger de for mange Aar siden affsaffede Bildfarelser og superstitiones“. Derfor vilde Kongen, „under Livs Fortabelse, gaanske og aldeles have forbudet, at

¹⁾ Molbech, Christian den IV.s Breve. I. D. p. 135 ff.

²⁾ Af 11. Februar 1624, i Geheimearchivet i Kbhvn.

³⁾ Af 31. Januar 1624. Tauber, Sorø Akademies Forfatning. Bilag, p. XVI.

alle papistiske Munte, Jesuiter og presbyteros seculares og andre saadanne geistlige Personer begive sig ind i eller lade sig befinde ubi hans Rige og Lande." I lige Maade blev Forbudet mod at besøge Braunsbergs Kollegium ei alene fornyet, men udvidet dertil, at det blev forbudt udreisende Studenter at studere i Preussen¹⁾. Efter disse kraftige Forholdsregler lod Kongen den 6te Marts 1624 holde en høitidelig Takkebøn i alle Kirker for Afværgelsen af den truende Fare²⁾, og for at forebygge, at den studerende Ungdom eller Almuen gif over til den katholske Kirke paalagde Kongen den lutherste Theolog, Dr. Caspar Brochmand, stadig ved Universitetet at holde polemiske Forelæsninger mod de papistiske Vildfarelser, samt at skrive Bøger imod samme³⁾. Han skrev derfor blandt Andet: „Underviisning om et Guds Varn uden sin Sjæls største Skade kan den papistiske Religion antage“ (1627).

Disse Protestanternes anspændte Anstrengelser mod Katholicismen i Danmark maatte naturligviis fordobble Vanskeligheden af at fremme dens Udbredelse paa den sædvanlige Maade ved Ordet. Dominikanerne trak sig derfor tilbage, efterat have vundet en fast Stilling, hvorom jeg i næste Kapitel skal tale. De mere dristige Jesuiter opgav derimod ingenlunde Haabet, og vi ville snart atter finde dem virksomme i Hovedstaden selv.

¹⁾ Cfr. Paus, Samling af gamle norske Love. III. p. 624 ff. Pontopp. ad. an. 1624.

²⁾ Pontopp. l. c.

³⁾ Mod Kardinal Bellarmins berømte Controversskrift: „Disputationes de controversiis christianæ fidei articulis libb. IV.“, forfattede han: Disputationes de præcipuis Christianæ Religionis capitibus, Hafniæ 1626, og De pontifice Romano libri V., hvilke Skrifter Protestanterne ansee for deres Religions fortrinligste Skjold.

Sjette Kapitel.

Det apostoliske Vicariat for de nordiske Missioner
og de syv katholske Menigheder i Danmark.

„De syv Stjerner ere de syv Menigheds Engle, og de syv Lysestager, som Du saar, ere de syv Menigheder.“

St. Joh. Aab. 1, 20.

Den Deel af det danske Rige, hvor saavel flere Adelsmænd som ogsaa endeel Borgerlige, trods det lutherste Statskirkebømme, ikke vilde forlade den katholske Kirke, var Holsteen. Jeg har ovenfor¹⁾ omtalt den katholske Adelsmand Bertram Bogviß. I Egnen af Tzehoe fandtes flere Adelige, som holdt fast ved den katholske Religion²⁾. Af Stæderne var Altona den, hvor de fleste Katholiker boede; her var nemlig omtrent Hundrede, hvoraf endeel dog vare indvandrede³⁾. Det var i Altona at det første katholske Alter blev opført efter Kirkeomvæltningen, nemlig i Aaret 1606. Staden stod dengang under Greven af Schauenburg, hvis Moder var Katholik. Maaßke har denne Omstændighed bidraget til, at han viste sig Katholikerne gunstig. Han tillod, at der blev oprettet en katholsk Menighed i Altona, ved hvilken Præsten Henrik Neverus blev ansat. En italiensk Banquier, Alexander de la Roche, som havde laant Greven af Schauenburg bethdelige Pengesummer, fik nogle Aar derefter udvirket Tilladelse af denne til at lade opføre en katholsk Kirke. Kong Frederik den Tredie gav Roche et formeligt Privilegium, 16. Mai 1658, hvilket Christian den Femte udvidede 1678, saa at Kirken fra nu af blev aldeles fritagen for alle borgerlige Byrder og Afgifter, og det blev tilladt at oprette en særskilt katholsk Kirkegaard⁴⁾.

¹⁾ Vide 2. Cap. p. 19.

²⁾ Zansen og Broniwer sige, at man fortalte dem det; men at de ikke fandt Leilighed til at opsjøge dem.

³⁾ Efr. Münter, D. R. S. II. p. 655, Noten.

⁴⁾ Efr. Matthia Kirchenverfassung der Herzogthümer Schleswig und Holstein, p. 315. 317. 329.

I Aaret 1625 blev det andet katholske Alter opreist i Frederiksstad. Her vare vel kun meget faa Katholiker, men efter Dpretelsen af en Menighed tiltog Antallet af dem meget. Det var den i forrige Kapitel omtalte Dominikanermunk Jansen, som fik Hertug Frederik af Holsteen bevæget til at skjænke Katholikerne i Frederiksstad fri Religionsøvelse. Hertugen gjorde ingen Vansfeligheder, da han vilde gjøre denne Stad til en stor Handelsstad og derfor gierne saae, at udenlandske Kjøbmænd bosatte sig der. Jansen blev den første katholske Sognepræst for Menigheden i Frederiksstad, og han antog sig et Par Geistlige, formodentligen Dominikanere, til at understøtte sig i Missionsværket. Det lykkedes Jansen at vinde en Mand for den katholske Kirke, der baade formedelst sin Stilling og sine Kundskaber og Talenter maatte ansees for en glimrende Erobring. Denne Mand var Johan Adolph Cypræus. Han var lutherst Prædikant i Slesvig og havde ved sine kirkehistoriske Studier faaet en stærk Tvivl om den lutherste Religions Sandhed og Legitimitet. Han henvendte sig derfor til Pater Jansen, der baade skriftligt og mundtligt bestyrkede ham i hans Forsæt, at forlade den lutherste Statskirke og træde ind i den hellige almindelige Kirke. I Aaret 1631 forlod Cypræus Danmark og reiste til Amsterdam. Ved Jansens Anbefaling stiftede Cypræus her Bekjendtskab med Præfekten for de romerste Missionairer, Dr. Leonhard Marinus; denne gav ham Anbefalingsbreve med til Cöln, og her traadte han over til den katholske Kirke 1633, og blev kort derpaa Dominikaner. Hans berømte slesvigiske Kirkehistorie (*Annales Episcoporum Slesvicensium*), der udkom i Cöln 1634, og som oftere er bleven citeret i dette Værk, stiller ham i første Rang af de danske Kirkehistorikere¹⁾. Han vilde beri vise „den ene, hellige, katholske og apostoliske Kirkes Tilstand, Oprindelse, Udbredelse og Forandring i Kongeriget Danmark og de tilgrændsende Hertugdømmer“.

¹⁾ Cf. Westphalen, *Monumenta*, III. in præf., p. 38—41. I. Mollieri, *Cimbria litterata*. I. p. 119 sqq.

Uagtet Jansens Mission i Frederiksstad gjorde god Fremgang, havde han dog ikke noget Haab om den katholske Religions Udbredelse i de andre Dele af den danske Stat, hvad man kan see af et Brev, som han den 11te Mai 1629 skrev til sin forrige Missionskollega, Dr. Broniwer¹⁾, og hvori det hedder: „Efter som man siger, at Treden allerede er sluttet, seer jeg ikke, paa hvilken Maade Præster kunne føres herind. Thi det er jeg fuldkommen overbevist om, at, saalænge Kongen ikke er Katholik, kan den katholske Tro ikke indføres i disse Lande.“ Men Jansens Haabløshed viste sig snart ugrundet.

Ved den franske Gesandt, Baron Courmesvin's²⁾ Forestilling lod Kongen sig bevæge til at give den Tilladelse, at Katholiker bosatte sig i Kjøbenhavn, ja, han skjænkede endog en Penge sum til et Gesandtskabscapels Indretning (c. 1630)³⁾. Det kjøbenhavnske katholske Alter blev saaledes det tredje danske, der blev opført efter Kirkeomvæltningen.

Ved en Decret af 1652 blev det af Regjeringen tilladt dem, der vilde bosætte sig paa den ved Vesterhavets Oversvømmelse meget ødelagte Ø Nordstrand, fuldkommen fri Religionsøvelse, ja endog Patronatet over de paa Den værende lutheriske Kirker. En katholsk Sognekirke blev derefter opført paa Den 1661. Dette var det fjerde katholske Alter, der blev opført efter Kirkeomvæltningen i Danmark⁴⁾.

I det følgende Aar (1662) gav Kongen Glückstadt Stadprivilegium tilligemed fri Religionsøvelse. De derværende Katholiker bleve strax forsynede med en Præst og fik indrettet et Kapel; i Aaret 1686 tillod Regjeringen, at Menigheden lod op-

¹⁾ Findes i Mspt. i Geheime-Archivet i Kjøbenhavn.

²⁾ Han var i Danmark i Aaret 1529. I sit bekendte Værk: „Voyage en Danemarck, Paris 1664“, forfikkter han, at han i Danmark havde talt med flere lutheriske Geistlige, som ærligt havde tilstaaet, at den katholske Religion var den bedste, og at ingen lærd Mand kunde sige andet.

³⁾ Gallefen, Theologisk Maanedsskrift. Kjøbh. 1804. S. 3.

⁴⁾ Pontopp. IV. p. 569.

føre „et nyt Bedehuus“. Her blev altsaa det femte katholske Alter i Danmark reist efter Kirkeomvæltningen¹⁾.

I Fredericia fandtes vel endeel Katholiker; og dertil kom ogsaa undertiden katholske Geistlige; men fri Religionsøvelse fik Katholikerne der først i Aaret 1682. Her blev da opreist det sjette katholske Alter efter Kirkeomvæltningen²⁾.

Endelig blev det af Christian den Femte i Slutningen af det syttende Aarhundrede forundt Katholikerne i Kendsborg at have fri Religionsøvelse, hvorpaa de fik indrettet et Kapel (1690). Her blev saaledes, inden Udgangen af det syttende Aarhundrede, opreist det syvende katholske Alter i Danmark efter Kirkeomvæltningen³⁾.

Smidlertid havde det katholske Missionsvæsen faaet en fastere og solidere Bestyrelse ved Oprettelsen af „det apostoliske Vicariat for de nordiske Missioner. Ved den westphalske Fred 1648 blev, som bekjendt, de katholske Biskoppers Jurisdiction over de nordtyske protestantiske Lande annulleret; de Katholiker, som hist og her fandtes i disse Lande, vare derved berøvede det nødvendige kirkelige Overtilsyn. For at raade Bod herpaa indsatte Paven, paa d. h. Propagandes Forslag, apostoliske Vicarer. Den brunsvigiske Hertugs Skriftefader, Valerius Maccioni, Biskop af Marokko, var den første apostoliske Vicar, som havde Jurisdiction over Katholiker under den danske Krone, nemlig over Menighederne i Altona og Glückstadt. Efter hans Død blev den berømte danske Convertit, Lægen Steno, der udmærkede sig som Apologet for den katholske Kirke, af Paven udnævnt til Biskop af Titipolis og apostolisk Vicarius, samt Officialis generalis og Commissarius Apostolicus i de brunsvig-lüneborgske Lande, Halberstadt, Bremen, Magdeburg, Meklenborg og Holsteen, og, efterat der havde dannet sig katholske Menigheder i det øvrige Danmark, tillige over disse. Steno kunde dog ikke længe bestride dette udstrakte Til-

¹⁾ Cfr. Matthiæ, Kirchenverfassung, p. 320.

²⁾ Cfr. Ulen, Hdb., p. 449.

³⁾ Cfr. Matthiæ, Kirchenverfassung, p. 322.

syn og fik derfor snart udbirtet, at Paven overdrog Biskoppen af Paderborn og Münster Vicariatet over Halberstadt, Bremen, Magdeborg og Mecklenborg, medens Steno overtog Suffraganstitflet Münster og det øvrige af det nordiske Vicariat, navnlig Danmark. Men efter Biskoppen af Paderborns Død paalagde Paven atter Steno hele den forrige udstrakte Jurisdiction, som han forvaltede til sin Død (i Schwerin) 1686. Derpaa blev det nordiske Vicariat en kort Tid forvaltet af Suffraganbiskoppen af Hildesheim; men ved dennes Død blev Vicariatet atter deelt saaledes, at Suffraganbiskoppen af Osnabrück fik Jurisdictionen over Mecklenborg, Hamborg, Lybek og Danmark¹⁾; det Øvrige blev overdraget til den af Pave Clements den Ellevte udnævnte apostoliske Vicar i Hannover. Fra nu af blev det nordiske Vicariat forvaltet af Biskoppen af Osnabrück, indtil Pave Clements den Trettende i Aaret 1761 overdrog det til Suffraganbiskoppen af Paderborn, Joseph Gondola, Biskop af Tempe²⁾. Nu forblev det en Tid lang under Biskopperne af Hildesheim og Paderborn, indtil Paven i Aaret 1841 atter overdrog det til Biskoppen af Osnabrück, Lüpke, efter hvis Død den nuværende osnabrückske Biskop, Dr. Melchers, udøver det apostoliske Overtilsyn i samme.

Uagtet Regjeringens strenge Forbud mod Jesuiterne, vedbleve dog disse ivrige Ordensgeistlige at opholde sig i Danmark, navnlig i Kjøbenhavn, hvor de fungerede som Gesandtskabspræster. Jesuiten, Pater Kircher, der opholdt sig her i Aarene 1673—74, var især meget ivrig i sin Omvendelsesiver. Han forfattede et Skrift: „Nordstjernen“³⁾, hvori han beviste, at de lutheriske Prædikanter ikke havde nogen ægte

¹⁾ Hertil blev senere lagt Norge og Sverrig, hvilke Lande ere forblevne under det nordiske Vicariat, indtil Dprettelsen af Vicariatet for Sverrig-Norge.

²⁾ Le Bret, *De Missione Septentrionali et Vicariatu Hanoverano*. Tubingæ 1792.

³⁾ „Nordstern, Führer zur Seligkeit“. Amsterdam 1674. Senere Cölnner Udgaver af 1691 og 1716.

Mission, da de manglede den apostoliske Kaldelse og Ordination. Skriftet blev trykt i Ublandet og udbredt her i mange Exemplarer. Men Regjeringen blev snart opmærksom derpaa, lod Skriftet konfiskere og Pater Kircher udvise af Landet¹⁾. Den lutheriske Biskop H. P. Wandal forsøgte i en Disser-tation at bevise, at baade den lutheriske Vocation og Ordination vare apostoliske, for saaledes at svække det Indtryk, som Pater Kirchers Skrift havde gjort. Imidlertid gav denne Begivenhed Leilighed til en vidtløftig Brevvevling mellem den sjællandske Superintendent Bagger og den pavelige Secretarius Brevium Johannes Franciscus Albani, der senere besteg Pavestolen under Navn af Clements den Ellevte (1700)²⁾. Bagger var dog saa maadeholden i sine Breve, at han ganske vandt Albani's Agtelse, og Katholikerne i Danmark beholdt usforstyrret de af Regjerin-gen indrømmede Privilegier. De kjøbenhavnske Missions-præster vedbleve saaledes usforstyrret at virke for Kirkens Udbredelse; og at de ikke indskrænkede sig til det lettere Arbeide, at omvende simple og uvidende Almuefolk, men søgte med Held at virke paa de dannede Stænder, sees deraf, at der i Aaret 1706 ikke vare mindre end 6 Studenter fra det kjøbenhavnske Universitet, som bleve optagne i Moderkirkens Skjød³⁾. Heller ikke savnede Missionen indfødte Præster; thi den keiserlige Gesandt i Kjøbenhavn havde i Aarene 1725—26 en dansk katolsk Præst ved Navn Ring, der var født i Holsbæk⁴⁾. Det var en Selvfølge, at Missionairerne sendte de unge Convertiter, som havde Lyst og Evne, til Ublandet for der at uddannes til Præster. Den lutheriske Biskop Worm beklagede sig herover under Christian den Sjette (1736)⁵⁾. Den kjøbenhavnske Mission vedblev under Jesuiternes Virksomhed at gjøre betydelig Fremgang, ja Kjøbenhavn talte i 1787 en katolsk Menighed paa omtrent

¹⁾ Pontopp. IV. p. 55.

²⁾ Ibid. p. 94.

³⁾ Ibid. p. 56.

⁴⁾ Cfr. G. Treschow, Danske Jubellærere. Kbhvn. 1753. p. 277.

⁵⁾ Pontopp. IV. p. 56.

5000 Sjæle! ¹⁾). Men efter Jesuiterordenens Ophævelse fik Kjøbenhavn Sæculargeistlige, der, paavirkede af den ved den franske Revolution og de franske Encyclopædister almindeligt udbredte Rationalisme og Atheisme, i Regelen glemte deres Kalds Pligter, og som mere ansaae sig selv for fremmede Legationssekretairer end for katholske Missionairer ²⁾); derved svandt Katholikernes Antal som Sneen for Solen, saa at Menigheden i 1840 kun talte 550 Sjæle! ³⁾). Det katholske Kapel, som tilhørte det øster-rigiske Gesandtskab, blev faae Aar derefter nedrevet, og Menig-heden lod derpaa en smuk katholsk Kirke opføre ⁴⁾); men endnu nogle Aar efter dens høitidelige Indvielse var Katholikernes An-tal i stadig Aftagen; thi om Convertitter var der under den slappe geistlige Virksomhed slet ikke Tale, og ved de blandede Ægteskaber tabte Kirken i Regelen baade de ægteviiede Katholiker og deres tilkommende Børn.

(Fortsattes.)

¹⁾ Den lærde Geograph Büsch i ng, der selv en tidlang opholdt sig i Kjøbenhavn, angiver Katholikernes Antal saaledes i sit store geographiske Værk: „Erdbeschreibung“, 8. Aufl. Hamburg 1787. 1. Th. p. 159.

²⁾ Men der gaves dog blandt disse ogsaa hæderlige Undtagelser. Menighe-dens ældste Medlemmer mindes endnu med Glæde og Taknemmelighed den ærværdige Pastor Holzførster, som i Begyndelsen af dette Aarhundrede fungerede i Hovedstaden som Legationspræst og Sjæle-sørger. Han testamenterede Menigheden ved sin Død et ikke ubetydeligt Legat og deriblandt navnlig 1600 Rd., hvis Renter skulde an-vendes som Brudegave for katholske Jomfruer, hvis de indgik et katholsk Ægteskab.

³⁾ Baggesen, Der Dänische Staat, geographisch und statistisch dargestellt. Kopenh. 1842. p. 154.

⁴⁾ See mere herom i det følgende Kapitel.

XVII.

Det er meget lettere at være Protestant end Katholik; man er jo derfor ligesuldt en Christen; og desuden er det omtrent det Samme.

Svar. Ja omtrent; ligesom den falske Mønt omtrent er den Samme som den ægte; Forskjellen bestaaer kun deri, at den ene er ægte og den anden falsk.

Med Hensyn til Religionen kommer det ikke an paa, hvad der er beqvemt; kun hvad der er sandt, kan her komme i Betragtning.

Gaae blot ud fra denne klare Grundsætning: „Der gives ingen Mellemting imellem Sandhed og Vildfarelse.“ Hvad der ikke er sandt, det er falsk, og hvad der ikke er falsk, det er sandt.

I Religionen er denne Grundsætning endnu langt rigtigere end i alle andre Sager. Som vi have seet, gives der kun Een sand Religion: Denne er Jesu Christi almindelige Religion; følgelig er den ikke den sande Religion, følgelig er den en falsk Religion, en Vildfarelse, en Udskielse fra Christendommen.

Dette alene vilde allerede være tilstrækkeligt. Men lad os gaae videre og undersøge.

Kun Jesus Kristus, Christendommens Stifter, er dens Herre. Dette har endnu aldrig Noget villet nægte. Intet Mennefte har altsaa Ret til at lære og prædike denne Religion, uden at være bleven bemyndiget dertil af Jesus Kristus.

Hvis jeg vilde tale til dig paa følgende Maade: „Min Ven, er du en Christen? Den christelige Religion lærer dig denne og hiin Troessætning; den paalægger dig denne og hiin Forpligtelse. See, jeg vil nu „reformere“ alt dette. Tro nu herefter det, som jeg lærer, istedetfor det, som du hidindtil har troet; jeg løser dig fra denne og hiin Pligt, som er dig ubevemt; jeg tillader dig det, som din Religion forbyder o. s. v.“ Da vilde du uden Tvivl svare: „Hvem er du, som dover at optræde paa denne Maade? Min Religion har kun Een Herre, Jesus Kristus. Er du udsendt af Ham? Naar og hvorledes har Han udsendt dig? Beviiis mig din guddommelige Sendelse!“ Ruvel; dengang den saakaldte tydsk-katholske Hans Konge, den fransk-katholske Chatel og deres Staldbrødre i vore Dage, dengang Luther, Calvin, Zwingli, Henrik VIII. o. s. v. for trehundrede Aar siden opkastede sig som „Reformatorer“ af den christelige Religion, var det ogsaa denne simple Indvending af den sunde Fornuft, ved hvilken de ved første Skridt maatte blive staaende. Af Mange er dette Spørgsmaal

da ogsaa virkelig blevet dem forelagt; de have Intet kunnet svare derpaa, ved Intet godtgjøre eller bevise deres foregionne guddommelige Sendelse til at „reformere“*); og kun de flette Videnskaber have bifaldet deres nye Religion. Meget beqvem var denne i Sandhed; thi alt Besværligt blev ophævet: Lydigheden mod Kirkens retmæssige Hyrder, Nødvendigheden af de gode Gjærninger og af at høre den h. Messe hver Søn- og Helligdag, de legemlige Bodsøvelser, Fasten, Abstinentsen, Striftemaalet, den pligtmæssige Communion, Præsterens ugifte Stand, den religiøse Fuldkommenheds Løfter, Frygten for at miste den helliggjørende Naade o. s. v.; som eneste Rettesnor befød Enhver kun Biblen, som han havde Lov til at udlægge og forstaae efter sit eget Hoved (eller rettere sagt: efter sine Videnskabers Indskydelse).

Der gives altsaa, med Undtagelse af hine, som ere udsendte af Jesus Christus Selv, slet ingen, som have Ret til at forkynde Hans Religion. Og hvilke ere nu disse Sendebud, disse Forstandere for Religionen, disse det christelige Folks retmæssige Hyrder? Hvorledes vil man kunne kjende dem? — Ved Hjælp af to meget simple Sagttagelser.

Den første vil være, ved at gjennemlæse de Steder i Evangeliet, hvor den Herre Jesus Kristus fremstiller den hl. Apostel Petrus som Sin Kirkes (d. e. alle Christnes) Hoved og øverste Hyrde, og hvor Han overdrager ham, saavel som de øvrige Apostle det Hverv, at forkynde Hans Religion for alle Folkeslag.

Den anden er den storartede historiske Kjendsgjerning, som er saa klar, at selv oprigtige Protestanter ikke tænke paa at ville nægte den, nemlig den: at Paven, den sande Biskop af Rom og den katholske Kirkes Overhoved, i en uafbrudt Succession eller Følgerække af Biskopper, nedstammer fra den hl. Apostel Petrus.

I. Hvad er klarere end disse Ord, som Frelseren hen-

*) For at have denne Banfelighed, vilde Calvin engang gjøre et Mirakel. Uheldigvis traf han sine Forholdsregler slet, eller, rettere sagt, Gud forstyrrede dem. Han havde nemlig ved Penge underkjøbt et Menneske til at anstille sig som død, for at han (Calvin) da kunde gjenopvække ham. Men da han med sine Venner ankom til Stedet, hvor den formeentlige Døde laae, havde Guds Dom allerede rammet den Medskyldige; thi man fandt denne nu virkelig død udstrakt paa sit Leie, og alle Calvins Forsøg og Konster for at gjenopvække ham, vare og bleve frugstøse. — Naar man adspurgt Luther om „Beviiset“ for hans Sendelse som Kirkens „Reformator“, blev han rasende, og svarede med at udfjælde den ubeskedne Spørger for et „Åsel“, et „Sviin“, en „Pund“, en „djevelft Dyrt“ o. s. v.

vender til Petrus: „Du er Petrus (○: Klippen); og paa denne Petrus (Klippe) vil Jeg bygge Min Kirke; og Helvedes Magt skal ikke overvælde den. Dig vil Jeg give Himmeriges Røgler; Alt, hvad du binder paa Jorden, skal ogsaa være bundet i Himmelen, og Alt, hvad du løser paa Jorden, skal ogsaa være løst i Himmelen“ (Matth. 16.). Herved er, saaledes som ogsaa alle christelige Aarhundreder have forstaaet det, den hl. Petrus bleven indsat af Jesus Christus som Overhovedet, det uroffelige Klippe-Fundament, Lærevoren og Hyrden for Hans hele Kirke, og for alle Hans Disciple.

Det vil neppe være nødvendigt at tale udførligere om disse Ord, saa klare og indlysende ere de.

1. Der gives en christelig Kirke, thi Jesus Christus siger: „Min Kirke.“

2. Der gives kun een Eneste; thi Frelseren siger ikke: „Mine Kirker“, men derimod „Min Kirke.“

3. Hvilken af alle dem, som udgive sig for at være denne eneste Kirke, er nu virkelig den sande, den alene sande? Det er den, som er grundet paa Petrus, bliver regjeret af Petrus, lært af Petrus, der vedbliver at leve i sine retmæssige Efterfølgere; følgelig den katholske Kirke, hvis øverste Biskop og synlige Hoved er Paven, den hl. Petri Efterfølger.

Hvad er simplere end denne Fornuftslutning? Den alene var derfor mig tilstrækkelig, for at overbevise mange Protestanter om den katholske Kirkes Sandhed.

Et Dieblik før sin Himmelfart stadsfæster og bekræfter Frelseren paa ny det, som Han havde overgivet den hl. Petrus, idet han siger: „Vogt Mine Lam; vogt mine Faar. (Joh. sidste Kap.)

Jesu Christi Forjættelser med Hensyn til de øvrige Apostle ere ikke mindre tydelige: „Annammer den Helligaand, ligesom Min Fader haver udsendt Mig, saaledes udsender Jeg eder. Gaaer hen, og lærer alle Folk; og døber dem i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn. Prædiker Evangeliet for alle Mennesker. See, Jeg er hos eder alle Dage, indtil Verdens Ende. Hvo som hører eder, han hører Mig, og hvo som foragter eder, han foragter Mig. Hvo som troer, skal blive salig, men hvo som ikke troer, skal blive fordømt.“

Saaledes lyde Frelserens Ord. Betragt nu Gjærningen.

II. Kun Paven og Biskopperne, den katholske Kirkes nuværende Hyrder, nedstamme i en uafbrudt Følgerække — hvilket Ingen kan nægte — fra den hl. Petrus, den øverste blandt Apostlene, og fra de øvrige Apostle. Dem, og kun dem alene gjælde disse Frelserens store Forjættelser; de, kun de alene ere af Ham udsendte til at forkynde, prædike og bevare

Religionen; de, de alene ere det Christelige Folks retmæssige Lærere og Hyrder; hos dem, og hos dem alene forbliver Christus indtil Tidernes Ende, for at bevare dem fra enhver Bildfarelse i Læren, og ethvert Feilgreb med Hensyn til Sjælens Helliggjørelse*).

Hvis jeg da vil lære den sande, Christelige Religion sikkert at kjende, og at leve efter den, da maa jeg underordne mig bløse sande Lærere og Hyrder, og høre deres Lære.

Betragt tillige de uendelig store Fordele, som ere forbundne med en saadan guddommelig Autoritet**), saa klar og useilbar, som den katholske Kirke fremstiller den for os. — Hvor let er det ikke for en Katholik, med fuldkommen Visshed at erkjende det, som han skal troe og gjøre for at være en Christen! Han behøver blot at henvende sig til sin Sognepræst, som er sendt af Bistoppen; denne er nøie forenet med Paven, Jesu Christi egen Statholder, Hans synlige Stedfortræder, ved hvem Han Selv lærer og med høieste Magtfuldkommenhed bestemmer, hvad man skal troe, gjøre og unblade.

Hvor skjont og hvor simpelt er ikke dette!

(Sluttet.)

Dr. Coppentrath og Dr. Zeuthen.

Sendebrev

til

Hr. Gaardeier H. C. Jessen i Gaarslev.

(Sluttet.)

Hvad nu endelig min Erklæring med Hensyn til de Beskyldninger angaaer, som Hr. Dr. Zeuthen i sit Skrift frem-

*) Heri bestaaer netop Kirkens Useilbarhed. Christi Kirke er ligesaa useilbar som Jesus Kristus, den almægtige Gud Selv, Som ifølge Sin egen Forjættelse altid er forenet med den.

**) Ligeoverfor den egen frie Gransknings Grundsaetning, som er Protestantismens Grundprincip. Protestanten skaber eller laver sig selv sin Tro, sin Religion! Som om Mennesket kunde skabe Sandheden! Som om Sandheden ikke var Gud Selv, den Uendelige, Som, hvis jeg ikke tager feil, allerede er fuldendt.

Hos Protestanterne gives der ligesaa mange Religioner, som Hoveder; ja, hvert enkelt Hoved kan endogjaa daglig antage eller

fører mod Jesuiterne, saa kan jeg rigtignok ikke vente, at man blot paa mit Ord vil antage den som rigtig; men De kunde dog ogsaa tænke, at jeg, som lidt nærmere bekendt baade med den katholske Kirkes Indretninger overhovedet og med Jesuiterne isærdeleshed, vilde være rede til at godtgjøre min Paastand, saasnart det vilde blive nødvendigt.

Men jeg tænkte fremdeles, at virkelig oplyste og videnskabeligt dannede Mænd let maatte indsee, at de Beviser, Hr. Dr. Zeuthen fremsfører for at godtgjøre sine Bestyldninger imod Jesuiterne, i Grunden slet ikke ere Beviser. Thi (for ikke at omtale Bestaffenheden af de Vidnesbyrd, han anfører imod Jesuiterne, og for ikke at sige, at Macauley i Begyndelsen taler meget forsigtig) saa siger Dr. Zeuthen, at Jesuiternes Kildeskrifter indeholde de af ham opstillede Grundsætninger. See, det er just dette, Hr. Dr. Zeuthen maatte godtgjøre. Hvor det nemlig gjælder om saa stærke Bestyldninger, hvor det gjælder om, at et religiøst Selskab i den katholske Kirke enten er en Bande af Kjæltringer eller et Samfund af hæderlige Geistlige, ja hvor det kommer an paa, om den katholske Kirke selv hylde de mest umoralste Grundsætninger eller ikke, der maatte Hr. Dr. Zeuthen ikke lade sig nøie med, hvad nogle eller ogsaa mange Andre sige, men han maatte fremsføre strenge Beviisgrunde, nemlig ved at anføre bestemte Navne, bestemte af Jesuiternes Skrifter, og de Ord, med hvilke de udtale deres Grundsætninger. Og dette, siger jeg, var Hr. Dr. Zeuthens Sag, især efter min Erklæring. Thi saa længe man fra den Bestyldtes Side nægter, at en bestemt Bestyldning er sand, paaligger det den Bestyldende at godtgjøre den. Jesuiterne (og alle videnskabeligt dannede uheldede Katholiker overhovedet) nægte, at de imod dem fremsførte Bestyldninger ere sande, og for at godtgjøre deres Benægtelse sige de: Vore Skrifter kunne undersøges af Enhver; thi de existere overalt; altsaa bevise man af dem, at vi ere skyldige, men saa længe dette ikke steer, har man ingen Ret til at bestyldte os. — Altsaa, da jeg har nægtet Sandheden af de Bestyldninger, Hr. Dr. Zeuthen fremsfører imod Jesuiterne, saa paaligger der ham den Forpligtelse, at godtgjøre dem. Og for at De, Hr. Jesen, kan vide, at jeg er sikker i min Sag, saa opfordrer jeg herved Hr. Dr. Zeuthen til at godtgjøre hine Bestyldninger paa

lave sig en ny Tro. Paa denne Maade omdanner og forvansker Mennesket efter eget Godtbefindende den evige, over enhver Skabning høit oplyste Sandhed.

den angivne Maade. Smidbertid gjentager jeg min Erklæring, at de omtalte Bemyndninger ere aldeles falske.

Fredericia, d. 1. Novbr. 1863.

Deres ærb.

Dr. Coppentrath.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen den 27de Decbr., Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndagen d. 27. December — Den h. Apostel og Evangelist Johannes' festlige Mindedag. — Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Fredsandagt med Katechese.

Torsdagen d. 31. Decbr. — Paa Aarets sidste Aften fejres Kl. 6 en høitidelig Takkeandagt med dansk Prædiken, efter hvilken den Ambrosianske Lovsang *Te Deum* affynges.

Fre dagen d. 1. Januar 1864. — Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Dømtærelse. — Nytaarsdag. — Form. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Om Aftenen Kl. 7½ Broderstabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte.

Søndagen d. 3. Januar. — Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Onsdagen d. 6. Januar. — Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Aabenbarelse (Epiphani) eller de tre hh. Kongers Fest. — Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Hoimesse med dansk Prædiken. — Eftermiddag Kl. 3 høitidelig Vesperandagt.

NB. De tre hh. Kongers Fest finder den første Kvartals-Collect af Peterspenge Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af St. Michaels Broderstab kunne nedlægge deres Contingent.

Trykfeil.

I forr. Nr. S. 400 i Erindringslisten: L. 4 f. n., læs Kl. 3 istedet. Kl. 8.

„Scandinavisk Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Sr. Kunsthandler **C. N. Blaufeiner**, Hjernet af Admiralg. og Fertunstr. 12. 2. Sa', og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Et Tidsskrift til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den geistlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet

af

Andsgarius-Foreningens Forstanderskab.

12te Aargang.

Kjøbenhavn.

3 Commission hos Hr. Kunsthandler C. A. Blankensteiner.

E. Liers Bogtrykkeri.

1864.

Indholdsfortegnelse til 12te Aargang.

I. Afhandlinger, Actstykker o. dsl.

	Side
Den katholiske Kirke i Danmark (fra Aar 1536 til vore Dage) . . .	1.
„Det er meget beqvemmere at være Protestant end Katholik“ . . .	8.
En katholsk Nytaarsbetragtning	17.
— — — (sluttet).	33.
„Protestanterne have jo samme Evangelium som vi“	44.
Biskoppeligast Fasteemandat og Hvrdebrev	49.
Den katholiske Kirke i Danmark (fortsat)	69.
En Jordefærd	78.
Den katholiske Kirke i Danmark (fortsat)	85.
Fordomme imod den katholiske Kirke	90.
En ung lutherisk Theologs Strupler angaaende den lutheriske Guds- tjeneste	101.
Fordomme imod den katholiske Kirke	106.
„Den katholiske Kirke har overlevet sig selv“	108.
Blandinger	112.
Dagspresens og den protestantiske Geistligheds Holdning ligeover- for den katholiske Kirke	117.
„Jeg har min egen Religion“	126.
En ung lutherisk Theologs Strupler (fortsat)	133.
„Ingen Frelse udenfor Kirken! Hvilken Intolerance!“	140.
„Men Bartholomæusnatten?“	143.
En ung lutherisk Theologs Strupler (sluttet)	149.
„Der gives intet Hjelvede; der er endnu aldrig Noget kommen til- bage derfra“	153.
Et Anniversarium	158.
Hvad er den hl. Messie? En Prædiken	167.
Den hl. Messie vor skjulte Stat	178.
Dagspresens og den protestantiske Geistligheds Holdning ic. (fortsat)	181.
„Det som gaaer ind i Mennesket synder ikke“	189.
„Gud behøver ikke mine Bønner“	190.
Katakomberne	192.
Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholiske Kirke (f-)	197.
„Hvad har jeg da forbrudt mod vor Herr, at Han hjemføjer mig med saa meget Dødt“	206.
„Hvad nytter det at vaakalde Jomfru Maria“	208.
Den protest. Geistlighed ligeoverfor den katholiske Kirke (fortsat)	213.
„Hvorfor stæer der nuomhunder ingen Mi- tæller“	222.
„Hvorfor tale Latin“	225.
Den katholiske Kirke i Danmark (for- sat)	229.
„Hvorfor modtage Prædiken, Prædiking“ ic.	241.
Den katholiske Kirke i Danmark (sluttet)	245.
Skriftemaalet	253.

	Side
Den protest. Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke (fortsat)	261.
Belgiske Tilstande	271.
Den protest. Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke (fortsat)	277.
— — — — — (fortsat)	293.
— — — — — (fortsat)	309.
„Hvortil gavner da Skriftemaalet“	322.
Den protest. Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke (sluttet).	325.
Den katolske Kirkes Sjøndhed (Uslad. Sidste Salvelse. Præstevieelse.)	341.
— — — — — (Præstevieelse.)	357.
— — — — — (Præstevieelse.)	373.
Den fransk-italienske Convention af 15. September	378.
Kirken paa Stevns Klint (Digt)	389.
Lidt Mørke fra Reformationstiden	392.
„Jeg har ikke nødig at skrifte“ ic.	394.
Zulebetragtning	405.
Zuletræet	409.
Protestantismen og Bantroen	410.
„Mange Christne, som bede stittigt og som skrifte meget ofte, ere alligevel ikke bedre end Andre“	411.

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: Side 12, 67, 129, 144, 160, 195, 211, 243, 259, 337, 352, 384, 413. — Kjøbenhavn: S. 80, 227. — England: S. 114, 129, 145, 260, 275, 337, 355, 413. — Irland: S. 130, 146, 400. — Frankrig: S. 163, 401, 418. — Spanien: S. 14, 146. — Italien: S. 97, 145, 355. — Turin: 13, 211. — Tyskland: Hamborg: S. 30, 196, 289, 305. — Berlin: S. 13, 397. — Danzig: S. 98. — Trier: S. 196. — Köln: S. 337, 355. — Würzburg: S. 367, 385. — München: S. 354. — Freiburg: S. 291. — Østerrig: Wien: S. 337, 355. — Tyrol: S. 399, 419. — Hohenzollern: S. 355. — Belgien: S. 370. — Mecheln: S. 386. — Nordamerika: S. 14, 30, 47, 147, 164, 179, 292, 403, 419. — Californien: S. 147. — Sydamerika: S. 82, 99, 130. — China: S. 31, 147. — Australien: S. 163. — Sandwichsøerne: S. 338.

Katolsk Kirketidende.

Tolvte Aargang.

Nr. 1.

Søndagen den 10de Januar.

1864.

Kirketiø Kalender og Erindringsliste.

10. Jan.: 1. Søndag efter Epiphanie. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 11. M. Hyacinus. 12. St. Kxfadius. 13. D. Octav af Epiphanie. 14. Lo. Hilarius, ^{Evng.} ~~Evng.~~ 15. S. Paulus, Eremit. 16. L. Marcellus, Pave og Martyr.
17. Jan.: 2. Sønd. eft. Epiph. Jesu h. Navnefest. Kl. 8 og 12 stille Messe. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Brodereskab Andagt med Katechese. — 18. M. St. Petri Bispestol i Rom. 19. St. Knud, Konge og Martyr. 20. D. Fabian og Sebastian, Martyrer. 21. Lo. Agnes, Jomfru og Martyr. 22. S. Vincentius og Anastasius, Martyrer. 23. L. Maria's Trolovelse.
- Søgnedagsgudsstjeneste i St. Andgari Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse. — Det er meget beqvemmere at være Protestant end Katholik; man er jo ligesuldt en Christen; og desuden er det omtrent det Samme. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Berlin. Turin. Spanien. Nordamerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Om de andre katolske Menigheder i Danmark gjælder omtrent det Samme. Efter deres Stiftelse og indtil Slutningen af forrige Aarhundrede søgte de at udbide sig, og for at

fløne de katholske Geistliges Iver saae Regjeringen sig oftere nødt til at udstede og indskærpe strenge Forbud. Allerede 1651 fik den katholske Kirke i Frederiksstad en hertugelig Advarsel om at holde sig indenfor sine egne Stranker. Den katholske Præst i Fredericia drog endog i Slutningen af det syttende Aarhundrede over til Thyen for der at udbrede den katholske Religion; det blev snart opdaget og Præsten ført over til Fredericia, uden at Regjeringen dog tog videre Forholdsregler i denne Sag¹⁾. Katholikerne i Glückstad fik i Aaret 1762 Tilladelse til at oprette en ny katholsk Kirkegaard. Baade Menigheden her og i Altona udvidede sig ved Conversioner²⁾. I Frederiksstad antog Jesuiten Keding i Aaret 1742 lutheriske Familiens Børn til Underviisning; men da Regjeringen kom til Kundskab herom, forbød den det under Straf af Landsforviisning³⁾. Paa Nordstrand blev foruden den derværende katholske Kirke opført og indviet et katholsk Kapel 1730, hvori Gudstjenesten blev besørget af Patres Oratorii fra Bøwen og Mecheln. Endeel af de derværende Indvaanere ere desværre Jansenister, og disse have ved flere Leiligheder opvakt Strid, hvorfor Menighedslivet ikke ret har kunnet udvikle sig; Regjeringen har naturligtviis steds taget Jansenisternes Parti, idet den ansaae dem for halve Troesfæller. Vel har den katholske Menighed paa Nordstrand i den nyeste Tid havt nidjære, unge Præster, — og selv ædelstænkende og velvillige Venner iblandt Protestanterne, men baade den ovenanførte Partistridighed, og den endnu steds der bestaaende legislative Indskrænkning af det kirkelige Liv staae i Veien for, at det derværende katholske Menighedsliv freidigen kan udfolde sig.

Naar de katholske Missionspræster ved de danske katholske

¹⁾ Pontopp. i sine Ann. IV. p. 55 omtaler denne Begivenhed, og henfører den til Aaret 1680. Dette er dog sikkert et urigtigt Aarstalt, da Fredericia først fik fri Religionsøvelse 1682. See ovenfor.

²⁾ Voltens Kirchennachrichten von Altona I. p. 373. Münter, Mag. j. K. u. K. d. Nordens. II. 4. p. 46.

³⁾ Matthiæ Kirchenverfassung, p. 331.

Menigheder i den første Halvdeel af det nittende Aarhundrede have undskyldt Katholicismens Hensygnung her med en Henviisning til Regjeringens strenge Forholdsregler, da er denne Undskyldning aldeles uholdbar ligeoverfor de Resultater, som deres Forgjængere under de selvsamme vanskelige Forhold have tilkjæmpet Kirken her i Landet i det syttende og attende Aarhundrede, hvor Katholicismen gjorde stadig Fremgang. Af danske fyrstelige Personer, som traadte over til den katolske Kirke, skal jeg her anføre følgende: Greve Christophør Kan- zow (1550); Christian den Fjerdes Søster Anna (A. 1600); Hertug Joachim Ernst af Holsteen-Pløen (1673); Hertugen af Nordborgs Datter, Dorothea Hedevig (1678); Kong Frederik den Syvendes Moder Charlotte Frederikke. Af udmærkede lærde Convertiter har jeg allerede anført Cy- præus og Steno¹⁾; endnu bør nævnes Dr. med. Bahnk (1670), der blev Domherre ved Vaticanskirken i Rom, hvor han døde; og den berømte Dr. Winsløw²⁾, der i Frederik den Fjerdes Tid gif over til den romerske Kirke, og en Tidlang levede i Paris. I den nyere Tid traadte den protestantiske Kandidat i Theologien H. E. Muus, der allerede som Prote- stant havde vundet et Navn ved gode danske Oversættelser af de apostoliske Fædre, Aaret 1839 over til Katholicismen. De aandrige Forelæsnings af den fromme og talentfulde theologiske Professor Windischmann i München, saavelsom den personlige Omgang med denne lærde, havde bidraget meget til dette Skridt. Muus fik derpaa en Ansættelse som Bibliothekar i Würzburg, hvor han endnu lever.

Den ovennævnte Convertit Hertug Joachim Ernst, der gif i spansk Tjeneste og døde i Madrid 1700 som spansk Grande, efterlod sig en Søn, Hertug Joachim Adolph Ernst Fer-

¹⁾ Biographiske Notiser om ham findes i Wolfs historiske Ordbog, p. 365—366.

²⁾ Cf. Skandinaviske Selskabs Skrifter for 1815. p. 171—235. Han traadte over til den katolske Kirke 1699.

di n a n d, der var opdragen i den katolske Religion, og var denne særdeles hengiven. Da han undertiden opholdt sig i Staden Slesvig, vovede de derværende Katholiker, stolende paa hans fyrstelige Magt og Indflydelse, at holde offentlig Gudstjeneste i den italienske Murmester Martin Agazzis Huus. Men de protestantiske Prædikanter hvilede ikke sørend Overretten i Gottorp forbød Agazzi at lade holde Gudstjeneste i sit Huus (8. Febr. 1718), og strax derpaa (29. Marts 1718) blev det ligeledes forbudet Hertug Johan at lade holde Gudstjeneste i Slesvig By, undtagen paa de fire Qvartalsbage om Aaret. Men da disse Bud ikke bleve paaagtede, blev paa den protestantiske Geistligheds Foranstaltning ved et Dekret af 11. Sept. f. A. at katolsk Gudstjeneste i Slesvig forbudet og Agazzi underkastet firkalf Process¹⁾.

I det Hele taget var Regjeringen paa sin Post mod Katholicismens Udbredelse, og kun Snildhed og Udholdenhed fra Missionairernes Side kunde bryde de intolerante Skranker, som Lovgivningen opstillede mod den katolske Kirke. Ved en Mængde Forordninger og Rescripter havde Regjeringen næsten lukket enhver Dør, som kunde føre Lutheranerne til Kirken I Christian den Femtes Danske Lov, der blev promulgeret 1683, og hvis Bestemmelser for Religionens Vedkommende havde Lovkraft lige indtil den Danske Grundlov blev givet (1849), hedder det saaledes: „at Munke, Besuiter og deslige papistiske geistlige Personer ikke, under deres Livs Fortæbelse maa lade sig finde eller opholde sig i Kongens Riger og Lande. Ingen maa huse dem eller tilstede dem Lov (o: Tilladelse) til at fuldføre deres Ceremonier, da Sligt straffes, som om de havde hujet „Fredløse“. Det blev formeent dem, som forfaldt til den papistiske Religion, at tage Arv. De maatte ikke boe i Kongens Riger og Lande. Havde Nogen besøgt jesuitiske Skoler, maatte han ikke betroes noget Embede i Kirke og Skole²⁾. Katholske Præster maatte ikke besøge Fanger eller

¹⁾ Münter. R. N. S. II. p. 688 ff.

²⁾ D. L. VI. 1. 2. 5.

berette nogen Dødsdømt¹⁾); de maatte ikke forrette Gudsstjeneste paa Landet²⁾); de maatte ikke optage Nogen i den katholske Kirke og bortsende dem til Ublandet³⁾). I blandede Egtestaber skulde Børnene opdrages i den lutherske Religion⁴⁾).

Det er udenfor al Tvivl, at dersom Missionerne i Danmark havde staaet under et strengt kirkeligt Tilsyn, vilde Menighederne her ikke være blevne reducerede i den Grad, som Tilfældet er. Tanken om det Ønskelige i at Danmark fik en særskilt apostolisk Biskop, maatte være ganske naturlig hos dem, der kjendte Forholdene. Det var derfor ikke til at undres over, at den katholske Præst V. P. Guilken, der i Slutningen af forrige Aarhundrede opholdt sig i Wandersbeck, skrev til Propagandaen angaaende det Ønskelige i Oprettelsen af et apostolisk Biskopiat i Danmark. Han foreslog at fundere en Kapital af 25,000 Rbd. til den apostoliske Biskops Underholdning. Hs. Hellighed Paven, dengang Pius den Sjette, gav virkelig Forslaget sit Bifald; men da han tvivlede om, at den dengang intolerante danske Regjering vilde tillade Forslagets Sværksættelse, overdrog han P. Guilken at gjøre de fornødne indledende Skridt. Som Paven medrette havde frygtet, vilde den danske Regjering ikke tillade nogen katholsk Biskops umiddelbare Jurisdiction over Danmark og saaledes forblev det ved det fjerne Overtilsyn af de fremmede apostoliske Biskoper⁵⁾.

Endnu ni Aar før „Grundloven“ blev givet, havde den danske protestantiske Regjering ikke forandret sin intolerante Holdning ligeoverfor de danske Katholiker og deres kirkelige Overtilsyn. Efterat nemlig Biskoppen af Paderborn var død (1840), udnævnedes Propagandaen til særlig apostolisk Biskop for

¹⁾ Rescript af 2. Juni 1688. Vide Fogtmans Rescriptsamling for Geistligheden.

²⁾ Rescript af 17. Aug. og 26. Dec. 1705. Ibid.

³⁾ Rescript af 30. Juli 1745. Ibid.

⁴⁾ Forordning af 19. Septbr. 1766. Ibid.

⁵⁾ Documenterne i denne interessante Sag findes aftrykt i Münters Mag. f. K. G. u. K. N. d. Nordens. I. p. 41 ff.

de nordiske Missioner Mons. Laurent, der til den Ende modtog den biskoppelige Consekration og skulde tage sit Sæde i Hamborg. Men hans biskoppelige Titel (som Biskop af Chersonesus i. p.) vakte den danske Regjerings Mistillid og den modfattede sig hans Ansættelse. Derfor overdrog Gregor den Sextende Biskoppen af Osnabrück, Lüpfke, Jurisdictionen over de nordiske Missioner, under Titel af Provikar. Denne pavelige Udnævnelse blev communiceret Christian den Ottende gennem det østerrigiske Gesandtskab. Kongen, der frygtede for, at den nye apostoliske Provikar for Danmark skulde tiltage sig en umiddelbar Jurisdiction over de katolske Menigheder i Danmark, forlangte det statskirkelige Kardinalcollegiums og det Kongl. danske Rancellies Betænkning i denne Sag. Efterat denne Betænkning var afgivet, behagede det Kongen under 9de Juni 1841 at resolvere som følger:

„3 Anledning af et Andragende fra den keiserlige Østerrigiske Chargé d'affaires, hvori meddeles, at Paven har til Hensigt at overdrage det apostoliske Vikariat for Norden til Administratoren for Distriktet Osnabrück, Biskop Lüpfke, har Kongen bifaldet, hvad Rancelliet har anført om, at det strider imod Rigets Grundlov at anerkjende nogen apostolisk Vikar for Danmark Smidlertid har Kongen fundet, at den for Danmark og Hertugdømmerne fælles Meddelelse, som gjennem Departementet for de udenlandske Sager vil blive at give til den keiserlige østerrigiske Legation, bør gaae ud paa, at der ikke vil møde nogen Hindring for, at Biskop Lüpfke i Osnabrück overtager den biskoppelige Jurisdiction i de geistlige Anliggender, som vedkomme de romersk-katolske Indvaanere i Danmark og Hertugdømmerne Slesvig, Holsteen og Lauenborg, saaledes som den hidtil faktisk har været udøvet sigt af Biskoppen af Paderborn, og saaledes som samme kan bestaae med Landets Love; men at disse ikke tilstede nogen umiddelbar Virksomhed af en katolsk eller apostolisk Vikar i bemeldte Kongens Lande, og at som Følge deraf Biskop Lüpfke ikke kan være berettiget til personligen at udøve nogen Function sammesteds eller træde i umiddelbar Forbindelse med

Menigheden eller de enkelte romersk-katholske Indvaanere, det Tilfælde alene undtaget, at der handles om at ansætte en ny Præst paa de Stæder, hvor dette er tilladt, saa at den biskoppelige Jurisdiction udenfor dette Tilfælde kun kan udøves gjennem de ansatte Præster; hvorhos enhver Præst, førend han maa udøve sit Embede, har at ansøge Kongelig Approbation derpaa, der ikke vil blive meddeelt, uden under Betingelse af, at han nøiagtigen efterlever Landets Love, og at den vil blive taget tilbage, saafremt han maatte gjøre sig skyldig i nogen Overtrædelse af samme, ligesom ingen kirkelige Anordninger igjennem Præsterne maae blive bekendtgjorte for de katholske Menigheder, medmindre Kongens Samtykke dertil er bleven ansøgt og meddeelt.“¹⁾

Saa haardnakket var den verdslige Magts Modstand mod den katholske Kirke i Danmark gjennem tre Aarhundreder! Men trods Magten og trods Modstanden havde dog Kirkens aandelige Stridsmænd vundet sjeldne Mænd og Qvinder for den sande og evige Religion; de havde dog atter reist Kirkens Altre paa dansk Grund; Danmark havde dog nu sine katholske Kirker, sine katholske Menigheder, sine katholske Præster og stod gjennem det apostoliske Vikariat for de nordiske Missioner atter i en levende Forbindelse med Christi Statholder i Rom!

Vi staae nu ved Enden af Trængselens Tid. I det følgende og sidste Kapitel ville vi see den katholske Kirke i Danmark befriet fra sine trehundredaarige tunge Bænder, og vi ville see Tegn paa Fremgang og Seier; vi ville faae Veilighed til at kjende Situationen i sine Enkeltheder, og denne Kundskab vil være os lærerig og nyttig, hvad enten vi med Haab blot skulle see Fremtiden imøde eller med Guds Bistand kjæmpe for, at den bliver Kirkens.

(Fortsattes.)

¹⁾ Dep. Tid. for 1841.

XVII.

Det er meget beqvemmere at være Protestant end Katholit; man er jo derfor ligesuldt en Christen; og desuden er det outrent det Samme.

(Sluttet.)

Betragt fremdeles, hvilken fuldkommen Eenhed der følger af denne Autoritet. Overalt den samme Tro, den samme Lære; i Rom, Paris, Wien, Amerika, Asien, Afrika, overalt den samme Underviisning i den sande Religion, overalt den selsomme Lære, som Jesu Christi Statholder forkynder! Overalt det samme Præstebømme, hvis synlige Overhoved er Jesus Christus! Overalt det samme Offer, den samme Gudstjeneste, de samme Sakramenter, overalt de samme Midler til Helliggjørelse og Frelse.

Denne Eenhed er saameget desto skjønnere og overnaturligere, som den af Paven regjerede christelige Menighed (og den alene) er udbredt over hele Jorden.

Overalt gives der Katholiker. Deres blotte Navn forkynder det (som allerede for 1500 Aar siden den hellige Augustin bemærkede): thi „katholisk“ betyder jo „almindelig“. Den katholske Kirke omfatter alle Tider, alle Lande, alle Folkeslag. Og efter Jesu Christi Forjættelse vil den hyderste Dom finde Sted, efter at den katholske Kirke har prædiket Evangeliet for alle Jordens Folkeslag. (Matth. 24, 14.)

Overalt hvor den katholske Kirke har fundet Indgang, see vi, at den udbreder den christelige Hellighed. Overalt og til alle Tider frembringer den hos Enhver, som er modtagelig for dens Lære, den meest ophøiede Fuldkommenhed. I 19 Aarhundreder har den uafbrudt opfødt Helgener, og seet, hvorledes Jesus Christus, dens Gud og dens Stifter, ved Undergjæringer*) har stabsfæstet disse Sine Tjeneres Hellighed.

Protestantismen**) derimod er (saaledes som allerede Nav-

*) See Kap. 31.

**) Det er vel ikke af Beien at bemærke, at der her kun er Tale om Protestantismen som saadan, og ikke om de enkelte Protestanter. Protestantismen er et Dyrør imod Kirkens guddommelige Autoritet og derfor forhad i Guds Øine. Protestanterne derimod ere Mennesker, som Gud elsker og for hvilke Jesus Kristus har udgydt Sit Blod. Og saa vi elske Protestanterne som vore Brødre, men vi hade Protestantismen, ligesom vi elske Synderen, men hade Synden. Mange Protestanter ere personlig meget gode og fromme Mennesker, som vi dybt beklage formedelst de Bildfarelser, i hvilke de ere hildebe; Gud vil ikke nægte dem Sin Naade og Barmhjer-

net lader befrygte) en fuldkommen Forstyrrelse af denne skønne Orden, under Paasfud af Forbedring. Det blotte Navn tyder paa Oprør.

Afsplyttet i tusinde smaa Sekter: Lutheranere, Kalvinister, Zvinglianere, Sakramenterere, Anabaptister, Pædobaptister, Herrnhutere, Evangeliske, Anglikanere, Quækere, Pietister, Methodist, de Afsyende, Neddyppere, Irvingianere, Mormoner, Grundtvigianere, Grunnettianere (Frimenighed), Tydsk-Katholiker osv., (der gives over 208), som gjenfædig fordømme og forskjætte hverandre, og kun stemme overeens i deres fælles Had til den gamle Kirke. — er Protestantismen baade faktisk og principielt det religiøse Anarchi.

Den har angrebet Christendommen i dens inderste Væsen og „protesterer“ imod dens væsentligste Forfatning. Den har forkastet Troens Grundregel, nemlig det ufeilbare Læreembede samt Paven og Biskoppernes, de alene retmæssige Hyrder og Læreres guddommelige Autoritet. Og derfor har den, hvor meget den end taler om Troen, ligesuldt tilintetgjort Troen, d. v. s. Aandens og Hjertets Underkastelse under den guddommelige Læremyndighed. I Sandhed, Protestanten troer kun paa sin egen Opfatning og Fortolkning af Guds Ord; han gjør sig selv til Voldgiftsmand i alle religiøse Spørgsmaal istedetfor de af Kristus indsatte Dommere; han troer paa sin egen Fornuft, men ikke paa Guds Ord; han har ingen Tro mere, men kun individuelle Ansuelser og **Meninger**, som ere foranderlige ligesom han selv, og kun paa disse **Meninger** troer han. — Saaledes forsikrede mig fornødig en lærd Protestant selv.

Derfor slagrer ogsaa Protestantismen i alle Lærdommes Binde og forandrer hvert Aar, ja hver Dag sin Troes Indhold og Symbol. Den forkaster idag det, som den lærte igaar. Forgjæves søger man Eenhed, Alderdom, Almindelighed og Bestandighed hos den.

Jeg paastaar, at en Protestant som saadan aldrig kan være istand til, med fuldkommen Visshed at angive hvad der er Sandhed, hvad han troer og hvad hele Verden skal troe for ikke at være udelukket fra al christelig Sandhed.

„Du skifter,“ sagde allerede Tertullian til Montanus, „derfor tager du fejl“.

Protestantismens frembringer Dyder, fordi den midt i sine Udelæggelser endnu har bevaret enkelte Brudstykker af Sandheden; men dens Dyder have tabt en Deel af deres Skjønhed; de ere fordetmeste kolde og stolte ligesom Phariseernes. De

tigbed, saafremt de uforfælt ere i Bildfarelse. Men selve Protestantismen finder ingen Raade hos Gud.

bestaae trods Protestantismen, ere i Birkeligheden katolske og tilhøre Kirken. Jo mere „protestantist“ et Menneske er, desto færre christelige Dyder besidder han; jo meer han nærmer sig til Kirken, desto sandere og mere levende blive hans Dyder. Med Rette har man sagt om den anglikanske Kirke, at den var mindst forvandsket, fordi den er blevet mindst „reformet“*).

Protestantismen selv forkaster alt det Dølstende, Trøstende og Gribende, som Religionen besidder, saasom: Jesu Christi personlige og uafslættelige Nærværelse i Hans Kjærligheds Saframente; det daglige Offer, denne æbleste og meest ophøiede Gudsdyrkelse i „Aand og Sandhed“; Forbarmelsens og Naadens Domstol (Striftemaalet); Kjærligheden til den allerfalgste Jomfru Maria og Paakaldelsen af hende, denne vor Frelseres søde Moder, som Han Selv endnu i Sin Dødstime har givet os Alle til Moder; Paakaldelsen af de Hellige, vore ældre Brødre og Venner, som allerede ere indgaaede i det himmelske Fædreland, hvor de kalde og vente paa os; Bønnen og Offeret for de Afdøde o. s. v.

Den har slet ikke engang nogen egentlig „Gudsstjeneste“; thi det, som foregaaer i det store, tomme Rum, som ogsaa de kalde „Kirke“, fortjener ikke dette Navn.

Har En nogenjinde været derinde? Man kunde ved første Diefast fristes til at troe, at disse Forsamlinger ere gennemtrængte af religiøs Aand. — Men betragter man dem lidt nærmere, da vil man finde, at Gudmenneskets, vor Frelseres naaderige og personlige Nærværelse ikke er der, man føler der Intet af Hans Kjærlighed. Hjertet iisner, thi det er koldt, iiskoldt i en saadan protestantist „Kirke“. Man sidder og hører paa hvad en saak. „Præst“ eller Prædikant præker dem for. Ingen falder det ind, i Ydmyghed at slaae sig for sit Bryst, kaste sig ned paa Knæ og sige: Gud, vær mig arme Synder naadig!

Protestantismens Hovedsynd er „aandeligt Oprør“, Hovmod.

*) Det er mærkeligt nok, at retskafne, religiøse Protestanter i de sidste 25 til 30 Aar, atter søge at nærme sig til den katolske Kirke. Den Tro, som de danne sig, er næsten kun endnu af Navn „protestantist“; de efterligne os i Mangt og Meget; de have antaget den Maade, paa hvilken vi prædike, og deres Geistlige have ikke i saa høi en Grad som tidligere den Vane at forhaane Kirken. Mange tillægge sig endog gjerne Navnet, „Katholiker“, Udføllige bede til den hellige Jomfru, troe paa den hellige Messie o. s. v. Den sunde Fornuft og Sandheden begynde efterhaanden at seire over Barndommens og Sektens Fordomme.

Derfor er den da ogsaa ogsaa aldeles ufrugtbar paa „Helgener“. Aldrig har den frembragt en sand barmhertig Søster, d. v. s., som med Ndmtyghed og ubholdende Kjærlighed tjener Gud og Hans Fattige. — Dens Missionærer ere Bibelhandlere Man sammenligne dem engang med Apostlene eller vore katholske Missionærer, Arvingerne, ligesaavel af Apostlenes Iver, Barmhertighed og Videlser, som af deres klippefaste Tro! Hvilken Forskjel!

Dens Geistlige „prædike“ uden Sendelse.

Med hvilken Berettigelse paatage de sig at undervise Andre i Troen? De tilstaae jo selv, at de slet ikke ere meer end alle Andre, da alle Christne jo efter Manges Anskuelse, endog-
saa alle christne Qvinder, ere Præster og Præstinder?

Hvad berettiger dem da til at fortolke Guds Ord for deres Medmennesker? Tiltroe de sig maastee Ufeilbarhed?

Disse gifte Mænd, som leve for Hustru og Børn, ere ikke meer Guds Mænd, Kirkens Trolovede, Forsagelsens, Offrets, Barmhertighedens, Afholdenhedens, Fuldkommenhedens Mænd

Altsaa — for at sammenfatte det i Korthed — modstridende Jesu Christi udtrykkelige Udsagn, modstridende alle foregaaende Aarhundreders historiske Tradition, modstridende Ideen om Uforanderlighed, Eenhed, Fuldkommenhed, som er uadskillelig fra et Guds Værk — kunne disse protestantiske Afdelinger, af hvilke de ældste opstode for omtrent 300 Aar siden, de nyeste endnu for vore Dine, i vore Dage have dannet, forbedret, reformeret, adspaltet og omskabt sig selv — kunne de umuligen være den Ene hellige almindelige Menighed af Jesu Christi sande Disciple, eller med andre Ord: hiin Kirke, som for 1800 Aar siden blev grundlagt og bygget af denne guddommelige Mesters Apostle.

Jeg kunde endnu tilføie andre Beviser; jeg kunde fremstille Umuligheden af at bevise den hl. Skrifts og isærdeleshed Evangeliets guddommelige Indskydelse, uden ved Hjælp af Kirkens ufeilbare Autoritet; endvidere forelægge alle de Urimeligheder, som Protestanterne see sig nødsagede til at bekjende, saafremt de ville være nogenlunde logiske og blive deres Grundprinciper tro, o. s. v. Smidlertid have vi allerede sagt nok*).

*) En betydningsfuld Sagttagelse er denne: at man aldrig har oplevet, at en god, i sin Tro vel undervist, i Sandhed from Katholik er bleven Protestant for at blive moralsk bedre, medens de katholske blevene Protestanter ifølge deres egne Troesskællers Vidnesbyrd for største Deelen netop ere de Fornemste, de Klogeste og de Agtværdigste. Anglikaneren Swif siger f. Ex.: „Naar Katholikerne give sig til at luge deres Have, da kaste de Udtrudet over Hegnet“ (over paa den protestantiske Jordbund). En anden protestantisk Geistlig fore-

Altfaa for at være Christen er det ikke tilstrækkeligt, blot at troe, at Jesus Christus er Gud; man maa ogsaa troe paa Alt hvad Han har aabenbaret.

Altfaa, være Christen og være Katholik er eet og det samme.

Altfaa, udenfor den katholske Kirke gives der ingen sand og fuldkommen Christendom, og, som allerede for 1600 Aar siden den hl. Biskop og Martyr Cyprian sagde: „Ingen kan have Gud til Fader, som ikke har Kirken til Moder“.

Altfaa, enhver Protestant, som ved Guds Naade har erkjendt den af Paven regjerede og styrede romersk-katholske Kirke for at være den sande, er, hvis han vil frelse sin Sjæl, forpligtet til at vende tilbage til den. Hvis nogetsteds, da er det sandelig i Troessager af største Vigtighed at forlade Vilfarelsen, saasnart man har erkjendt den, og da at vedhænge Sandheden.

Det er da ligesaa usandt at sige: „Jeg kan være Katholik, Protestant eller Schismatiker uden at ophøre at være en Christen“, som at sige: „Jeg kan være Hedning, Tyrk, Jøde eller Christen, og ligesuldt være i den sande Religion.“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. 12. Decbr. Mariæ ubesmittebe Undfangelseshøitid blev i alle Mariækirker feiret med stor Høitidelighed; ogsaa

holdt fornødig en katholsk Præst de mange Erobring, den katholske Kirke gjør iblandt Protestanterne. „Men,“ svarede Præsten, „De gjør jo ogsaa Profelyter iblandt Katholikerne!“ „At!“ glemmede Protestanten, „men hvilken Forskjel! De giver os Deres Varme og tager fra os vore Bedste.“ (Vous nous cédez vos rebuts, et vous nous prenez la crème. — Foi et lumières. 2. édit. p. 293.)

Hvypigen (og i vore Dage hyppigere end nogensinde) ere Protestanter i deres Dødstime blevne katholske. Aldrig er en Katholik bleven Protestant i dette alvorlige Dieblit, hvor den utifflørede Sandhed træder frem for Sjælen, for at dømme den. Denne Jagttagelse alene kunde være tilstrækkelig for at besvare vort Spørgsmaal og godtgjøre den katholske Religion som den enefte Sandhed.

andre Kirker toge Deel i den og deriblandt navnlig St. Apostelkirken. Det er Skik, at Paven Aftenen iforveien begiver sig derhen, for at bivaane Slutningen af den ni Dages Bøn og give Benedictionen med det h. Sakramente. Før Pavens Ankomst var den uhyre Plads foran Kirken opfyldt af Troende, hvoriblandt Fremmede af alle Nationer befandt sig. Det pavelige Tog blev hilset med vedholdende og entusiastiske Raab. Alle Balkoner og Vinduer af de tilstødende Palaier vare tæt besatte med Tilskuere. Man lagde Mærke til, at Hr. de Sartiges, den franske Gesandt, knælede paa Balkonen af Gesandtskabshotellet og korsede sig, da Paven kom forbi. Hs. Hellighed istemte i Kirken Tedeum, og Mængden strømmede efter Benedictionen langsomt ud af Kirken, for derude endnu engang at hilse paa den gode Pave. -- Den følgende Morgen blev et paveligt Kapel holdt i Vatikanet. Cardinal Altieri celebrerede den h. Messe, og en Elev af Pius-Seminarieret prædikede paa Latin over den ubesmittede Undfangelse. Denne Prædiken hører til Seminariets Privilegier. -- Paven vil, som det hedder, den 21. i Consistoriet holde en vigtig Allocution. Man forsikrer ogsaa, at han vil udnævne 7 Biskopper i de af Piemont usurperede pavelige Provinser. -- P. Beckx, Jesuiternes Ordensgeneral, har til Hensigt at inddele Frankrig i fire Provinser: Gallia (Paris), Campania, Lugdunensis, Tolosana. Hvad vilde Hr. Dupin for 30 Aar have sagt, naar Jesuiterne dengang havde vovet saadant!

Berlin. Medlemmer af den katolske Svendeforening have som bekjendt stillet sig den snukke Opgave, at antage sig saameget som muligt de forladte katolske Vaisenbørn, da der foruden de 30 Vaisenhuusbrenge og 80 Vaisenhuuspiger, som befindes sig hos Ursulinerinderne og de barmhjertige Søstre, endnu boe en Mængde katolske Vaisenbørn adspredte igjennem den hele Stad. Enhver af disse unge „Opfynsmænd“ betragter sig sat som „Skytsengel“ over nogle Vaisenbørn; han besøger dem, fortæller dem, lærer dem „Fader Vor“ eller gaaer med dem spadserer -- det er hans Søndagsforføielse! Den h. Skytsengelsfest beredede disse frivillige „Opfynsmænd“ over Vaisenbørn, deres Mhyndlinge en Havefest; 153 Børn saae man med et muntert og glad Hjerte famles omkring deres Bestytttere og Belgjørerere; ved lange Vorde sadde de unge Gæster og lode sig deres Kaffe og Kage smage godt. Saaledes anvende unge katolske Mænd, for største Deelen fremmede Svende, som maaffee snart igjen forlade Residentstaden, deres Fritimer med et christeligt Sindelag.

Turin. „A. J.“ skriver fra Turin: Den bekreterede Udviisning af Skolebrødrene og Lukningen af deres Collegier har nu et Efterpil, som er meget betegnende for Turinernes Stem-

ning. Stadsraadet forsøger med betydelige Midler og under Kongens Patronat, istedetfor det lukkede Collegium at aabne et nyt, som ikke staaer under de Geistliges Ledelse. Aabningen fandt virkelig Sted, men Collegiet maatte umiddelbart derefter igjen lukkes, fordi ikke en eneste af de i Almindelighed strengtroende Turiner Familiefædre vilde betroe sine Børn det nye Lyceum. Nu have Jesuiterne lagt Haand paa denne Sag. De aabne deres Collegier af Sant Primitivo, tilbagefalde sandsynligviis Skolebrødrene og ere sikke paa, strax at finde talrige Disciple. Geistlighedens Magt er, som heraf kan sees, endnu ingenlunde brudt i Piemont, den er større, end Stadsraadet og Kongen selv forestillede sig. Den fra Rom formedelst politiske Grunde udviste Professor Maggiorani, som Kongen strax lod overdrage et Professorat ved den Palermitanske Høiskole, vil det sandsynligviis gaae ligesom Lærerne ved Lyceet: han vil ikke finde Tilhørere.

Spanien. De religiøse Ordners Virksomhed, skriver „Monde“, aflægger i den nærværende Tid paa de philippiniske Der (i det chineesisk-indiske Hav) de meest glimrende Prøver. Secular Geistligheden har Sjælesorgen for 2 Millioner Sjæle, mens Ordensmedlemmerne som Medhjælpere administrere ikke mindre end $3\frac{1}{2}$ Millioner Troende. 1524 kom de første Augustinermunk til Philipperne, 1577 fulgte 17 Franciskanere, 1589 kom flere Dominikanere og 1606 kom tilsidst de barbede Augustinere eller Recollectere. Dengang blev Philippernes samtlige Befolkning anslaaet til 2 eller 300,000 Sjæle; siden den Tid er Befolkningen af de 7000 □ M. store Der, taktet være Civilisationens og isærbelesshed den religiøse Culturs Belgjæringer, steget til omtrent $5\frac{1}{2}$ Millioner. Augustinerne have Sjælesorgen for 1,750,000, Franciskanerne for 750,000, Recollecterne for 650,000 og Dominikanerne for 350,000 Troende. — Disse fire Ordner tælle tilsammen 400 Medlemmer. Paa alle Der gives der kun endnu 25,000 Hedninger. — Det ere de Resultater de religiøse Ordner have opnaaet, og saaledes var — kunne vi tilføie — de spanske Coloniers Bestyrelse under de saa ofte bagtalte katholske Kongers Regjeringstid. De blodige Revolutioner, som have fordrevet Ordenerne fra Moderlandet Spanien, have lykkeligviis ikke kunnet naae til at undertrykke dem paa de oversjøiske Besiddelser. Giv Gud, at Spanien snart under Indflydelsen af dets fromme Dronning, aabner sine Porte igjen for de religiøse Ordner.

Nordamerika. Conversioner. Ved den for kort siden i New-Albany af de Hr. P. Damen og van Goch S. J. afholdte Mission bleve tyve Protestanter optagne i den katholske Kirke. — Ved Missionsfornyelsen i Michaelskirken til Buffalo, som P. Weniger aabnede den 4de Oktober, aflagde 7 Personer

den katholske Troesbekjendelse. — I St. Nazianz bleve den 16de Sept. ved Kapucinerklostrets Guardian 40 Somfruer optagne i den h. Franciscus tredie Orden.

— En Conversion. Til det bekjendte Tidsskrift „Wahrheitsfreund“ i Cincinnati skrives der under 10de November fra Spades, Ripley County (Stat Indiana) Følgende: „Jeg maa meddele Dem, at der ved Guds Raade paa sidste Allerhelgensfest i vor smukke St. Nicolaus-Kirke, Ripley County, St. Ind., en lutherisk Prædikant er vendt tilbage til den katholske Religion. Paa den nævnte Festdag har Hr. Oskar Karl Alfred Hunger offentlig aflagt den katholske Troesbekjendelse. Denne Omvendelse er saameget desto mærkværdigere, da Convertiten i flere end atten Aar har været en ivrig og lærd Prædikant af den lutheriske Confession. Hr. Hunger er født 1811 i Montbeliard i Frankrig, men han er bleven opdragen i Chemnitz i Sachsen, hvor hans ansætte Forældre boede; han var saaledes en Landsmand til Morten Luther. Theologi studerede han ved Universitetet i Leipzig og det med et saadant Udfald, at han 1839 promoveredes til Doctor. I fem Aar var han Professor i de gamle og de nye Sprog; thi Dr. Hunger er hjemme saavel i det hebraiske, græske og latinske, som i det tydske, franske, engelske og russiske Sprog. Men Videnskaben alene kunde ikke tilfredsstille hans ædle Sjæls Stræben. I Aaret 1844 drog han som lutherisk Missionær til Amerika og blev der ansat som Prædikant (lutherisk Præst) ved St. Andreas-Menighedens Racoon Creech, Ripley Co., Indiana. Med Hensyn til Bevægrubene for hans Conversion til den katholske Tro erklærede Dr. Hunger, at han stedsse havde været en streng Lutheraner, at han holdt den lutheriske Kirke for den ene rettroende og at han ofte i sine Prædikener betegnede den katholske Kirke som hjemfalden til Bildfarelse, og Paven i Rom som Antichrist. Men med Hensyn hertil var han, som den hl. Paulus før sin Omvendelse, oprigtig. Men for en Mand, som Dr. Hunger, der hængrede efter Retfærdighed, skulde der opstaae Tvivl, for at prøve hans Oprigtighed. Disse Tvivl opstode ved de lutheriske Theologers Stridsspørgsmaal: Har Christus stiftet en slynlig eller en uslynlig Kirke? Støttet paa den hl. Skrift forsvarede Dr. Hunger Væren om en slynlig Kirke. Da han engang i denne Disputats anførte Texten, Joh. 26, 17: „Hvo som ikke hører Kirken, han være for dig som en Hedning og Zolder (offentlig Synder)“, og spurgte, om Christus fornuftigviis kunde mene en anden Kirke, end en slynlig, da svarede en lutherisk Prædikant fra St. Louis: „Jo vist; men naar vi antage en slynlig Kirke, da bliver, for at være konsekvent, ikke noget Andet tilbage end Veien til Rom, efterfom lige siden Christi Tid ingen anden Kirke har været slynlig end alene den romerske-katholske!“

Et andet Stridsførgsmaal var dette: Er Præsteværdigheden af guddommelig eller menneskelig Oprindelse? Dr. Hunger forsvarede efter den hl. Skrift denne Værdigheds guddommelige Indstiftelse ved Christus, og dens Meddelelse ved Bielsen mod de fleste lutherste Theologer, der paastode, at enhver Menighed havde Ret til at vælge Prædikanten og overdrage ham geistlig Magt og Værdighed, hvorved selvfølgelig det helligste af alle Embeder vilde blive nedværdiget under ethvert almindeligt Haandværk. — Disse religiøse Stridigheder foranledigede Dr. Hunger til en dybere Graafsen i Bibelen; og da den, som oprigtig søger, finder, saa begyndte ogsaa Sandhedens Morgenrøde lidt efter lidt at fremgrye og lysne i hans Aand. Han plagedes Dag og Nat af Tvivl og da han netop paa den Tid havde nogle Forretninger at besøge i Cincinnati, benyttede han denne Leilighed og begav sig til den katholske Præst, Hr. Burgeß, og uden at aabenbare sit Forehavende bad han om Kirkesædrenes Skrifter fra de første Aarhundreder, for at erfare deres Vidnesbyrd om de omtvistede Punkter. Med sin sædvanlige Tjenstagtighed gav Hr. Burgeß ham Møblers Symbolik.

(Sluttet.)

En meget slem Trykfeil

har indfneget sig i forrige Nr. 26, Side 411, Linie 15, hvor Sætteren har oversprunget hele tre Linier af Manuscriptet. Den hele Passus skal nemlig lyde saaledes:

„Som vi have seet, gives der kun Een sand Religion; denne er kun Jesu Christi Religion, som omfatter alle Aarhundreder, alle Folkeslag, alle guddommelige Aabenbaringer og desaarfag kaldes den katholske, d. v. s. den almindelige Religion. Protestantismen er ikke denne Jesu Christi almindelige Religion; følgelig er den ikke den sande Religion, følgelig er den en falsk Religion, en Bildfarelse, en Udfeilelse fra Christendommen!“

Med næste Nr. følger Indholdsfortegnelsen og Titellbladet til 11te Aargang af Skandinaviske Kirketidende.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankefeiner**, Hjørnet af Admiralg. og Formuistr. 12 2. Sal, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

2 3 riers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 2.

Søndagen den 24de Januar.

1864.

Indhold: En katolsk Nytaarsbetragtning. — Kirkelige Efterretninger: Hamborg. Nordamerika. China.

En katolsk Nytaarsbetragtning.

1. Joh. 1, 9. Math. 18, 19—20.

Den velvillige Læser af de nedenfor meddelte Betragtninger vil uden tvivl finde det ganske naturligt, at Forfatteren føler en levende Trang til, naar Tiden er om Anliggender, der angaae det hele danske Folk, om det, han anseer for Betingelsen for dets sande Lykke og Velfærd i Fremtiden, at finde et saadant Udgangspunkt baade for Anerkjendelsen af den forbigangne Tids sande Beskaffenhed, og for de Ønsker, Forsætter og Forhaabninger, hvormed vi see den kommende inøde, at han turde vide sine protestantiske Landsmænd forenede med sig og sine katolske Troesbrødre i den Stemning, hvormed disse sidste betragte denne alvorfulde Tids Tilskikkelser. Det er ham derfor ret kjær, at kunne henføre Alt hvad han har at sige til en Udtalelse af en Mand, til hvis Ord i sin Tid Tusinder lyttede og som igjennem det nedskrevne Ord endnu vedbliver at tale til sine Landsmænd, nemlig afdøde Biskop Mynster, af hvis Prædiken paa alm. Bededag *) (sandsynligviis holdt i Aaret 1813 el. 14) han tillader sig som Indledning til sin Nytaarsbetragtning at anføre følgende Sætninger:

*) Prædikener af J. P. Mynster. 4. Dplag. Kbhvn. 1845. I. 381.

„ . . . Alle ere enige om at sige, at det er svære Tider, som nu ere besfikkede over Menneffene. Dog er det Ord: besfik-
kede, her det egentlige? Skulle vi forestille os, at disse Ti-
der kun udvortesfra eller herovenfra ere bestemte saaledes, uden
Foranledning fra Menneffenes Side? . . . Derfor bleve Tiderne
saa svære, fordi Menneffene ikke synes at have villet dem
anderledes, fordi de løste de Baaud, der skulde knytte dem
sammen i Fred og stille Virksomhed . . . Er det ikke saa, at
Menneffene for en stor Deel have tabt det, der skulde befæste
deres Underste under Livets forskjellige Skjæbner, med andre
Ord, at den Ydmyghed og den Tillid, hvormed de skulde
mindes, at der er en Herre over dem Alle, er forsvundet? Er
det ikke saa, at Eftertanken hos de altid Færre, der endnu be-
skjende Christendommen, sjelden fæstes paa dens vigtigste Gjen-
stande, og at utallig Mange have fuldenbt deres Liv paa For-
den, uden alvorlig at have overveiet dets Bestemmelse? . . . Og
naar dette var saa, hvilken maatte da Følgen vorde? Uden-
tvivl den som vi see, at i de mindre som i de større Sam-
fund Viisdom, Orden, Velvillie maatte bortflygte, at Bold og
Uret, at Troløshed, at alle onde Lidenfaber maatte forstyrre
Jorden og frembringe saadanne Virkninger, som de under hvilke
vi nu lide“ . . .

„Lader os dog for alle Ting overveie, hvorved Tiderne
blive onde, saavel i Henseende til det der vederfares Menne-
ffene, som i Henseende til det, de foretage . . . Paa den anden
Side, hvorved skulde Tiderne vorde bedre, uden derved, at En-
hver for sin Deel begyndte paa det Gode, han kan og skal ud-
rette og farer fort dermed, at han river sig løs fra den her-
skende Tænke- og Handlemaade, dersom han i sin Sam-
vittighed ikke kan billige den, og gjør sin Pligt, hvad enten
han finder Noes og Løn derfor eller ikke, hvad enten de Andre
ville gjøre dets eller ikke? Kun paa denne Maade kan det
vorde bedre i Verden. . . . Dersom et saadant Forsæt kunde
optændes i Alle, vilde da Tiderne endnu være tunge og sørgelige?
Men dersom endog kun Faa fatte det, kan det dog være frug-

tesløst? Thi formaaer Mennesket at forbedre Tilstanden paa Jorden, da formaaer han det kun ved et saadant godt og fast Forfæt . . ."*)).

Vi behøve nu vist ikke at gjøre vore kjære protestantiske Landsmænd nogen Undskyldning for den Alvor, hvormed vi foreholde os selv og Andre den gamle Sandhed, at det er Erkjendelsen af den forbigangne Tids Daarligheder, Bøn til Gud om Tilgivelse og oprigtige Forsætter om Alt, hvad der tjener til at fremkalde en bedre Tilstand, der ere de uomgængelig nødvendige Forudsætninger for at denne kan indtræde.

Overgangen fra det ene Aar til det andet paaminder uvilkaarlig det alvorlige Menneske om at lade den henrundne Tid leve op igjen paa ny i Erindringen, og i det, som er fuldbehrdet, i det, der er erfaret og oplevet, at finde Stof til Betragtninger over, hvorledes han, saavidt det beroer paa ham, skal drage Nytte af den svundne Tid for de Forhaabninger, hvormed han stunder det Kommende imøde. Gjælder dette i Almindelighed, hvor meget mere da i en Tid som den nærværende, og for Enhver, der oprigtig elsker sit Fædreland; thi den nærmeste Fremtid synes at skulle bringe en Afgjørelse af dets Skjæbne for alle kommende Tider, og det under Omstændigheder, der ikke kunne andet end opfylde Sindet med tunge Aensler og Bekymringer, naar vi blot see paa det Ubvortes, eller betragte Tingene, maale og veie Haab og Frygt med hinanden, saaledes som Menneskene sædvanlig tale om Muligheder og Sandsynligheder. Ja, vi ere overbeviste om, at den bedre Deel af vore Landsmænd og Medborgere dele de Følelser, der have fremkaldt disse Betragtninger, at deres personlige Sorger, Dnster og Forhaabninger for det ny Aar ganste tabe sig i den urolige Forventning og det tvivlende Haab til Guds Barmhjertighed, hvormed de see det blybare

*) Det bemærkes, at de i dette Citat udhævede Ord ere understregede af Forfatteren til denne Betragtning.

Fædrelands Fremtidsfæbne imøde, at Alt, hvad der for det nye begyndte Aar lever som fromt Dnsse og helligt Forsæt i deres Hjerter, ligesom gaaer op i de retstafne Beslutninger og oprigtige Løfter, hvormed de hellige deres Evner og Kræfter til det Samfunds Bedste, uden hvis hæderlige Bestaaen de ikke kunne tænke sig nogen Lykke og Glæde over deres jordiske Liv.

Naar vi da saaledes vel ikke kunne andet end med alvorlig Belymring fæste Blikket paa de mørke Uveirsstyer, der Dag for Dag drage sig tættere og tættere sammen over vort Fædreland, men dog med Haab og Tillid begynde Vandringen ind i den uvisse Fremtid, da grunde vi denne vor Frimodighed ikke, som saamange af vore kjære Landsmænd, fornemmelig paa Bvidstheden om den Sags Retfærdighed, som den danske Krigshær nu anden Gang er samlet for at forsvare, men udelukkende paa Haabet til den guddommelige Barmhjerlighed. Vi troe nemlig, at der er en hemmelighedsfuld Forbindelse imellem den guddommelige Forsynsstyrelse og de Følelser og Attraaer, som røre sig dybest i Menneskenes Hjerter, hvor forvirret og tilfældig Begivenhederne end synes at tumle sig mellem hverandre paa Jorden, en skjult Forbindelse, der ikke kan paavises af noget Menneske, saaledes at man kunde nævne en bestemt af menneskelige Forhold betinget Grund, hvorfor man venter eller haaber noget Vist af den guddommelige Godhed. Vi troe, at hiin forborgne Forbindelse mellem Guds Viisdoms og Kjærligheds Hensigter og Alt hvad der ligger indenfor det Naaderum, som Skaberens har indrømmet den menneskelige Frihed, finder ene sin Forklaring i de Virkninger, som det guddommelige Ord forjætter de Troendes ydmyge Bønner. Thi kun den, der erkjender, at de Lidelser, der tilstiftes ham, ere forskyldte, ere en for tjent Straf for hans personlige Synd og ikke en blot naturlig Følge af den almindelige Syndighed, der rammer ham, fordi han er Menneske, — kun den, der saaledes bærer sine timelige Lidelser, er i den indre Forfatning, at Befrielsen for disse kan blive ham en virkelig Frelse fra det Onde. Men det heraf følgende Sindelag, nemlig den taalmodige Hengivelse i Guds Retfærdigheds, Viisdoms og Kjærligheds Følelser, har sit Udtryk i

Bønnen, der omfatter alle de oprigtige, Gud velbehagelige Forfætter, som gaae over i retfærdig Daad, der kraftig griber ind i Tingenes Gang; thi den guddommelige Verdensstyrelse fuldbyrdes ikke anderledes end igjennem Menneskenes frie Handlinger, om hvilke vi saaledes kunne sige, at de ere en medvirkende Factor i alle vore Skæbner, efter som Alt, hvad der skeer i Verden, skeer ved Mennesker; men Alt skeer for at fremme det høieste Niemed med den hele jordiske Tilværelse — Guds Riges eller det Godes og Sandes Seier over Dudskaabens og Løgnens Magter. Det er derfor Et og det Samme: hvad Gud vil, og hvad Hans Børn, de virkelig gode og fromme Mennesker, ønske, ville og begjære. Derfor troe vi fuldt og fast, at de Retfærdiges Bønner ere en Betingelse for Erfaringen af Hans frelsende Hjælp, og at de derfor ere en i Tingenes Styrelse indgribende virkelig Magt. Hvad der i denne Henseende gjælder om det enkelte Menneskes Skæbner, gjælder ikke mindre om Samfundet i det Hele, om Slægter og Nationer. Alt times os som vi troe, haabe, ville og bede. Saaledes er det Sandhed hvad en from Mand engang har sagt, at Gud styrer Verden igjennem Sine Helliges Bønner og Forbønner!

Men det er ikke Ydmyghed, naar man idelig puffes paa en menneskelig talt retfærdig Sag og fortrøster sig til, at man i Bevidstheden herom tør sætte sit Haab til Guds almechtige Hjælp. De der tale saaledes kunne dog ikke skjule for sig selv, at det jo kunde være muligt, at Gud tillod, at Uretten seirede. Det har man saa ofte seet før, og dog veed vi, at Gud altid maa beholde Ret, naar Hans Gjerninger bedømmes af Menneskene. Vi kunne allerede i det dunkle Lys, der her falder over de menneskelige Begivenheder, erkjende, hvor uforeneligt det vilde være med et Liv, der i den meest omfattende Betydning bæres af Troen paa det som ikke sees, naar Gud øiensynligt hjemføjte Uretfærdighed og Undertrykkelse paa Fyrster og Folk, eller straffede det enkelte Menneskes onde Gjerninger saaledes, at det var kjendeligt, hvorfor Hævnen traf ham. Det er netop Livets Salt, det hører til det i aandelig Forstand fineste og dybeste i Forholdet mellem det som Tiden medfører og det som Ewighe-

den engang skal aabenbare, at vi slet ingen Ret have til at vente noget Bestemt af Gud d. v. s. bestemte Beviser for, hvem der har Ret og hvem der har Uret, som om Han var os Noget skyldig, fordi Retten i dette eller hiint, mennefselig talt, er paa vor Side. Lad os ikke glemme, at, ligesom vi enkeltviis Alle have Uret ligeoverfor Ham, der kjenner vort Andre bedre end vi selv ere istand til, saaledes kunne vi som Folk have store Uretfsærdigheder og en stor Skyld at affone, hvorom den nærværende Slægt slet ingen Bevidsthed har, og at, ligesom det for den enkelte Retfsærdige er en stor Trøst, at han, naar han her paa Jorden maa ligge under for Uret og Undertrykkelse, har bevaret en god Samvittigheds Vidnesbyrd, og derfor kan opløste rene Hænder til Ham, der dømmes Jorderige med Retfsærdighed: saaledes er det ogsaa den sidste og høieste Trøst for et Folk, naar det, luttret i timelig Modgang, tilsidst beholder Ret for Ham, der, om end seent og paa andre Maader, end vi skjønne, fører den retfsærdige Sag til Seier i den store Rettergang med Fyrster og Folk og alle Jordens Mægtige, som skal hidføre den fuldkomne Stikkelse af Hans Rige, der skal bane Veien for alle Ting's Forklarelse og Fornøelse i evig Herlighed. Dette vilde vi ikke glemme; men vi vilde styrke os ved at betragte det ophøiede Forbillede, som under alle timelige Skæbner altid bør staae Christne klart for Dine, nemlig Guds Riges Vilkaar her i Verden i det Hele og Store, som i det Enkelte og Smaa. Dets Konge kunde kun grundlægge det derved, at Han i mennefselig Forstand maatte ligge under for den Magt, der raader i denne Verden, nemlig Urettens; i Ham aabenbares den levende guddommelige Sandhed, der var bestemt til at overvinde, beherske og styre Verden, men den kunde kun vinde denne Seier ved timelig at bukke under for Løgnens Magt; og Christendommens Historie lærer os, ligesom dens Begyndelse til den Dag idag, at det Høieste og Edleste, Jorden har kendt, altid har havt denne Skæbne, ligesom Mennefseslægtens Historie viser, at herlige Folk baade i Oldtiden og senere ere gaaede tilgrunde, for tilshneladende at befæste og forsøge uretfsærdige Magthaveres Herredømme. Det er nemlig en gammel Sandhed, at

Gud udfører Sine Domme, i det Store som i det Smaa, ved dem, som gjør Uret; Han tugter de Rettskafne, naar deres Vel kræver det, ved at lade dem lide under de Ondes Krænkelser og Anmasselser, ligesom Han revser de Slette ved at lade dem finde deres Overmænd i Træbftthed og Fræktbed; men Han straffer Sletteden i høieste Betydning netop derved, at Han tillader den ustraffet at have Fremgang, at Han ofte lader Vold og Uret for en Tid vinde Seier over den retfærdige Sag og saaledes forsøge den Skyld, der tilsidst skal bringe Hans uigjendelige Forkastelsesdom over alle dem, der have haft Velbehag i Uretfærdighed.

Vi gjentage derfor, at vi grunde alt Haab om, at en bedre Tid snart maa oprinde over vort kjære Fædreland, alene paa den guddommelige Forbarmelse og de Forjættelser, det evige Ord knytter til Troens hdmhyge Bøn og Forbøn. Vore protestantiske Landsmænd og Medborgere ville — forsaavidt som disse Be-
 tragtninger komme dem for Dine -- være forvissede om, at vi ikke i denne Bekymringens og den bange Forventnings Tid ville anmasse os et prophetisk Sprog, som vi ertjende, at vi ikke have noget Kald til at føre. Vi kunne i et Nieblif som dette ikke have Sind til, i nogen Maade atsaare den ædle Følelse for vor naturlige Ret til, uafhængige af fremmed Indblanding, at ordne vore egne Anliggender overensstemmende med vor Tarv og med hvad vor Konges og hans Regjerings og hele Folkets Vre kræver. Hvad her er sagt, er ikke sagt for at forekaste Noget hans Tillid til den retfærdige Sags Seier; thi ogsaa vi troe fuldt og fast paa, at den maa seire, vi dele denne Fortrøstning med alle vore Landsmænd; men vi have kun en i vort Hjertes inderste og helligste Følelser begrundet Trang til at bede dem, ret alvorligt at betænke, at hiint freidige Haab til den retfærdige Sags Seier er bundet til den samme Betingelse, som vor Tro paa ethvert Punkt af de Sandheder den aabenbarer, henviser til, nemlig den indre Beredelse, uden hvilken Intet af det, som vi ønske eller haabe for Tid eller Ewigbed, kan blive et Gode, der bringer en sand Lykke og Velsignelse fra Gud. Vi mene nemlig, at naar Gud hjemføger et Folk, da er det dybt begrundet

i Styrrelsens Væsen, at Han kræver Bod ikke blot for den levende Slægts, men ogsaa for Forfædrenes Synder, og vi troe derfor, at kun, naar Tilliden til den retfærdige Sags endelige Seier saaledes er gjennemtrængt af Grefrygt for den retfærdige Guds Domme, og Haabet til Guds Betsjærmelse forbundet med Følelsen af Alt hvad vi som Folk have Grund til at anklage os selv for, i tidligere Tider at have forsonet eller forfeilet, kun da kunne vi rolige see Fremtiden imøde. Vi stille os altsaa som sagt ingenlunde som Bodsprædikant eller Prophet ligeoverfor vore Landsmænd, men udtale kun vor oprigtige og velgrundede Overbeviisning om hvad der ene er istand til, under den nærværende Tids Tryk, at vække og vedligeholde et Haab, der ikke er en Virkning af Veruselse i forsængelige Drømmerier, men et Haab, der bringer Fred og Ligevægt i i Sjælen, et Haab, der ikke gjør til Skamme. Som vi her tale, saaledes handler vor hellige Kirke, naar dens Vitanier og andre Kirkebønner uafladelig opfordre ethvert Menneſte til angerfuld Erkjendelse af sin Synd og sin Andeel i Skylden for alt det Onde, hvorunder den hele Slægt og hver Enkelt maa lide; og hvorsomhelst i hele Verden og under hvilkesomhelst Forhold den katholske Kirke feiver sin Kultus, begynder det daglige høihellige Messeoffer med en ydmyg Syndsbejendelse, og Bevidstheden baade om den fælles og personlige Skyld gjennemtrænger alle de øvrige Bønner, hvoraf denne hellige Handling bestaaer, ligesom alt Haab til Guds Frelse baade i aandelig og timelig Henseende henføres alene til Hans Barmhertighed og vor Herres Jesu Christi Fortjeneste, og ikke til nogen somhelst menneskelig talt retfærdig Sag paa Jorden. Kun een Betingelse fra Menneſkets Side fremhæves bestandig: nemlig den indre Modtagelighed, der atter ikke er nogen blot naturlig menneskelig Tilstand, men en overnaturlig Virkning af den forekommende eller forberedende guddommelige Naade. Og ligesom vi katholske Christne fra det første Dieblit, da Ubeivet begyndte at trække truende op over vort Fædrelands Himmel, daglig have forenet vore Bønner med den særlige Forbøn for Fædrelandets Fred, som vore Præster af egen Tilskyndelse umiddelbart efter

det høihellige Offer opsende til den almægtige og barmhjertige Gud, saaledes har vor høierværdigste Biskop samtidig med den afgjørende Bending i Begivenhederne, der gjorde Udsigten til Krig sandsynlig, udtrykkelig, foruden en særlig Andagt paa den sidste Søndag i det henrundne Aar, anordnet, at fra denne Dag af og saalænge som den befrygtede Krig maatte vare, skal en særegen Collekt indskydes i selve den hellige Messje, hvortil Menigheden knytter sin Bøn om Krigens snarlige Ophør og om Seier for den retfærdige Sag.

Vi omtale dette kun for at bede vore protestantiske Landsmænd, at forene deres Bønner med vore, bede dem om, saavidt i det mindste, at være forenede med os i samme Sind og samme Mening, i samme Kjærlighed til vort fælles Fædreland og hverandre indbyrdes (1 Cor. 1, 10. Philipp. 2, 2.); thi det guddommelige Ord gjør bestandig den fælles Bøn til Betingelse for Opfyldelsen af vore Ønsker for Samfundets Velværd. Enhver kan sige sig selv, hvorledes det vilde see ud i Verden, dersom hele Folk vare enige i at bede til Gud efter Hans Villie, i at bede til Ham af rene Hjerter, eller med det alvorlige Forsæt, i al deres Gjerning at virke for at fremme det, som de bede om; thi Gud fuldbyrder som sagt Alt igjennem Menneffenes Handlinger og styrer Alt overeensstemmende med Sine troende Børns Bønner og Forbønner. Og hvo tør vel nægte, at Mange, ja at Alle kunde gjøre hvad Nogle altid har gjort, at det kunde finde Sted i det Store, som vi, Gud være lovet, vide, altid har fundet Sted i mindre Kredse. Men spørge vi om, hvorledes vi skulle virke til dette Maal, hvad andet Svar giver os da vor Samvittighed, end dette, at alle de, der have erkjendt den store Betydning af den forenede Bøn og Forbøn, skulle handle overeensstemmende hermed — at de baade selv skulle være uforskræmte og aarvaagne i Bønnen, og ikke undlade at paamine deres Landsmænd om dette vigtige Anliggende. Thi ethvert oprigtigt Menneffe vil vel dog være enig med os i een Ting, nemlig deri, at her bedes meget lidt og som en Følge deraf ogsaa meget daarligt, og ikke mindre deri, at det nuomstunder hører til den herkende Tone, at tale løst og overfladisk om de

alvorigste og helligste Ting. For et Par Menneſtealbre ſiden hørte det til god Tone at ſpotte det Hellige; men er Tiden bleven bedre, fordi man nu har vænt ſig til at tage det letſindigt paa Læberne, medens man i Livet foragter det? Naar den ulige ſtørre Deel af Menneſtene lever tankeløſt hen, uden engang at ſavne, og altsaa endnu mindre bekymre ſig for det, ſom det evige Ord kalder det Ene Fornødne for en Menneſteſjæl; naar kun meget Faa have Følelſe for den Ulykke, at ingen faſt Tro paa en i den evige Wiisdom og Kjærlighed grundet Verdensorden bærer og ſtøtter deres indre og ydre Liv; naar den ſtore Mængde af Menneſtene ſlet ikke føler, hvad der er tabt for et Menneſte med denne Tro, eller maafkee aldrig nogenſinde har bedet Gud alvorlig om at ſjænke dem den Veſignelſe, at erfare Noget om hvad den er og hvad den virker: hvorledes ſkulde der da være nogen Tanke om Bønnen i den mere udviklede Skikkelse, hvorom vi tale, nemlig den Bøn, der er det høieſte Udtryk for alle de indre Rørelſer, ſom den ægte Gudsfrøgt, ſom ſand Chriſtelig Tro og Ydmyghed frembringer i Menneſtens Hjerter; hvorledes kunde være Tale om indre Fred og tillidsfuldt Haab; thi Bønnen er den ſtedſe rindende Kilbe til dette Haab, ſom den er den ſkjulte Røring for den Kjærlighed, der vækker ædle Forſætter og alene er iſtand til at give diſe den Faſtthed og Veſtandighed, ſom tilſkynder til priſelige og Gud velbehagelige Gjæringer.

Lad os da med denne Erkjendelſe fatte Mod til at ſige os ſelv, hvad der er den ſande Aarſag til al denne Tids Elendighed; lad os begynde dette Aar, af hvis Tilſtikkelfer vort Fædrelands Skæbne maafkee for alle kommende Tider vil beſtemmes, med førſt og fremmeſt at bekjende, at den ſtørſte Ulykke her ſom overalt i Verden er den Mangel paa Tro og Kjærlighed til de himmeſte Gøder, der aabenbarer ſine fordævelige Virkninger i alle Retninger af Samfundslivet. Lad os ikke indbilde os, at Tiden vil blive bedre derved, at man ſkjuler dens ſande Tilſtand for ſig ſelv og Andre, at man ſeer Alt anderledes end det virkelig er; thi man er ikke gudſfrøgtig, fordi Mænge i vor Tid forſtaaer at tale ſmukt om Livets høiere Su-

teresser, fordi de helligste Ord saa hyppig anvendes i Phrasens Tjeneste af dem, der under Appel til Sandhed, Retfærdighed og Frihed alt i en rum Tid have arbejdet paa at bringe al den Forvirring og Sammer over Verden, under hvis Virkninger ogsaa vort Folk og Fædreland nu i en Række af Aar har lidt. Thi man kan sige med Sandhed, at Phrasen er den Alt afgjørende Magt i vor Tid, og det er høist mærkeligt, at den nærværende Tid synes at mene, at der er ingen Last, den er mere fremmed for, end Hykleri, fordi man ikke kender den Stikkelse af Hykleriet, som kun findes, hvor Christendommen endnu holdes i Ære af den bedre Deel af Menneskene, men hvor Overtroen derfor ved et ganske naturligt Selvbedrag indtager dens Plads i alle urene Hjerter — medens man skulde synes, at det ikke kunde undgaae nogen Sagttager, at Hykleriet i dets allerfarligste og forkasteligste Stikkelse nuomstunder er bleven en Magt, der sætter Verden i Bevægelse; thi hvad andet Navn end Hykleri fortjener vel Misbrugen af hine hellige Navne og de ophøjede Goder, som de betegne, nemlig: Sandhed, Retfærdighed, Frihed og alle dermed beslægtede høiere Kræfter, og af de Følgesler, som disse Ord uvilkaarlig vække hos dem, der høre dem.

Det vil maaskee forekomme En og Anden at være en besynderlig Paradox, at vi vedkjende os den Mening, at al denne Tids Trængsel ikke blot har sin Grund i Mangel paa Christendom, men ikke mindre i hiin Misbrug af den høieste Magt, der gives i Verden, den Kraft, der sætter alle ydre Kræfter i Bevægelse, nemlig Ord et; men vi fortrøste os ikke bestomindre til, med Kjendsgjerninger, hentede fra den lange Række af Begivenheder, der have givet den nærværende Tid dens eiendommelige Farve, at kunne retfærdiggjøre vor Formening.

Det er nemlig bitterligt, at i de to sidste Menneskealder har Freden paa Jorden hyppigere end nogensinde tidligere været forstyrret af Krig og Oprør, medens Tidens meest beundrede Ordførere paa engang baade have været virksomme for at opbidse de Lidenskaber, der fremkaldte disse Ulykker, og utrættelige i at gjentage deres Forjættelser om al den Ulykkelighed, der skulde

blive Frugten af de Omvæltninger, de anpriste og opfordrede til andensteds at efterligne. Ved Siden af høitklingende Phraser om al den Herlighed, der nødvendig maatte blive Følgen af de Grundfætninger, hvorpaa man vilde bygge en ny Samfundsorden, har den saakaldte offentlige Menings Organer blandt andet udfundet, at den nationale Eiendommelighed bør bestemme Rigernes Grændser og Folkenes og Fyrsternes gjenfidsige Rettigheder, en Theori, som vi haabe allerede tilstrækkelig vil have bidraget til at aabne vore Landsmænds Dine for en forstandig Burdering af de „Befignelser“, som Revolutionens Grundfætninger efter Manges Mening ifølge Forsynets Raadslutninger skulde være bestemte til at udbrede over denne Slægt. Siden Aaret 1815 har denne Læres Affødning, Ideen om den tydske Eenhed, fremkaldt ved hele det tydske Folks forenede Anstrengelser for at afryste det franske Nag, udviklet sig paa Univerjiteternes Høresale og i de Studerendes Samfund, og denne abstrakte Revolutionstheori har hos os faaet sin concrete Skikkelse i alt det Plageri, som det holsteenske Oprør har forvoldt os. Ja, det er Revolutionens Dæmon, der har sat alle de onde Lidenskaber i Bevægelse, der nu saalænge har banlyst Freden fra Jorden og bragt alle de sidste Aars Trængsler over vort Fædreland. Menneskene have nemlig alt længe været betagne af en instinktmaessig Drift til at gribe ind i Tingenes Gang, og de, der ikke kunne naae saavidt, søge en kummerlig Tilfredsstillelse for denne Attraa i Inderbildningen, idet de tilbringe en stor Deel af den Tid, de burde anvende til noget Bedre, med at tilegne sig alle de Forestillinger om Betingelserne for almindeligt Velvære, som Tidens Phrasemagere i Dagbladene bringe i Omløb. Disse forelægge dem fra Dag til Dag Stoffet for deres Tanter og Samtaler, og ligesom de offentlige Ordførere ikke ere sig den Usandhed bevidste, der leder deres Bestræbelser, saaledes er dette i endnu høiere Grad Tilfældet med den store Mængde, der eftersnakke deres Ord. Vi have saaledes været Vidne til de Virkninger, som den revolutionaire Dagspresse i Tydskland har fremkaldt ved i en

Række af Aar at forebrage disse falske politiske Theorier og forvanske de klareste Kjendsgjerninger i hines Interesse, og vi have slet ingen Grund til at troe, at den store Mængde af tydske Politikere og Avislæsere, i hvem vi høre et Echo af den offentlige Mening, som Journallitteraturen i alle Lande skaber og danner; vi have ingen Grund eller Berettigelse til at troe, at denne talløse Mængde Mennesker, de talende og skrivende som de hørende og læsende, skulde have nogen klar Bevidsthed om deres Uret. Lad os tværtimod — med tilbørlig Anvendelse paa os selv, paa vor egen taabelige Eftersnakken af hvad der fremtræder som almindelig Mening — betænke hvad det guddommelige Ord betegner ved at kalde den Aand, der er Ophav til alt Ondt i Verden, Løgneren fra Begyndelsen af. Løgnens største Konststykke er jo netop Det, at den slaaer Menneskene med Blindhed, eller gjør dem det umuligt at erkjende Sandheden, men denne Umulighed er atter en Guds Dom over ethvert Menneske, der ikke elsker Sandheden, en Straf, fordi han ikke elsker den (Joh. 9, 39—41. 2 Thess. 2, 9—12). Thi hvor høit Sandhedens hellige Navn nu end føres paa Læberne af denne Slægt, vil dog vel Ingen paastaae, at Kjærligheden til den er synderlig stor; hvorledes kan man da forundre sig over dette Vedrag, over, at Sandheden saa ofte maa gjælde for Løgn, og at Løgnen throner paa Højsædet i en Verden, hvis Fyrste eller aandelige Behersker den evige Sandheds Ord kalder Løgnens Fader? Dette er den Urettens Hemmelighed, som først vor Herres Jesu Christi Tilkommelse tilfulde skal aabenbare.

(Sluttet.)

Airkelige Efterretninger.

Hamborg. P. K. h. „Kirchenbl. f. d. nord. Missionen“ skriver den 7de Januar: Igaar Aftes har den høiærv. Pater K. h. sluttet sine Foredrag. Han har i 13 Dage talt 32 Gange, og hver Gang en heel Time. Dette er den høiærv. Herres Vacance. Han er nemlig Professor i Theologien; hele Aaret igjennem maa han docere og kommer da Vacancen, saa gjør han som en Slags Veberpøggelse lignende Reiser som denne til Hamborg. Forrige Juul var han i Kjøbenhavn, og næste Paaske vil han holde Foredrag i Göttingen. Dette er kun en Anmærkning til den bekjendte Klage over de „dovne Munk“. Ingen vilde vel føre denne Bebreidelse i Munden, som engang i et Aar havde arbeidet med saadan en doven Munk. Pateren følte sig desuden upaselig. En stærk Forkjølelse gjorde ham det meget vanskeligt at tale. Møngen En, som raisonnerer over Klostrene, havde helst lagt sig til Sengs, men Pateren kunde ikke bevæges til at udsætte ogsaa kun et eneste Foredrag, omendstjøndt det let kunde skee med de franske, som naturligviis vare svagere besøgte.

Besøget ved Foredragene var talrigt, vor Menighed har med levende Interesse taget Deel i dem og mange bannede Ikke-katholiker have indfundet sig. Saaledes har denne Tid været for Menigheden en belærende, styrkende, en Frelsens Tid. Kun Et gjør det os ondt at maatte udtale, at det nemlig i Menigheden hovedsageligen vare de gode Katholiker, som trods Kulden, Politiken og Familiefesterne strømmede til Foredragene, og at ikke ogsaa de Lunkne, de Tvioltraadige og de Dovne ere komne.

Nordamerika. (Sluttet.) En Conversion. Ibet Dr. Hunger nøie sammenlignede de protestantiske Theologers Meninger med den katholske Kirkes sande Være, gjorde han en Opdagelse, som høiligen overraskede ham. Han kom til det klare Resultat, at det fra Luther indtil nuværende Tid havde været en systematisk Plan, at forvanske og mistyde den katholske Troeslære om Skriftemaal, Messe, Pavens Primat, Aflad, Nøttærdiggjørelse, Helgenernes Paakaldelse og Dyrkelse, ligesom ogsaa selve Kirkehistorien.

Nu begyndte det at blive lyst i Dr. Hungers Sjel; Sandhedens Sol havde feierrig banet sig Veien igjennem Mørke og Tviol, saameget mere, da han ledsagede sin Grandfiken med den bestandige alvorlige Bøn om, at Gud maatte lade ham finde

Sandheden; han vilde følge den, hvorsomhelst han end maatte finde den. Og see, han erkjendte, at den sande Kirkes fire Kjendetegn: Enighed, Hellighed, Katholicitet og Apostolicitet, kun glimre paa den katholske Kirkes Pande. Det første Stridt, han gjorde, var, at han offentlig erklærede for den lutherste Synode, han tidligere tilhørte, at han ikke længere kunde være Prædikant (Præst) og endnu meget mindre Medlem af den lutherste Confession. Dette gjorde han for to Aar siden. For at bortfjerne al sin Tvivl kom han endnu til vor Sognepræst, Hr. Klein, og havde flere Samtaler med ham; endelig kom han til fuldkommen Visshed om, at den katholske Kirke var den ene, af Herren paa Klippen grundede Kirke, som aldrig skulde overvældes af Helvedes Porte eller Vildfarelsens djævelske Magter, og udenfor hvilken der ligesaa lidt som udenfor Noahs Ark kunde findes Redning og Frelse. Han bad strax om den formelle Optagelse, der blev saftsat til den første November, Allehelgensdag. Det er umuligt at beskrive, hvor spændt alle Tilstedeværendes Opmærksomhed var, da vor høiarværdige Præst Klein for Høimesen traadte hen til Alteret med Dr. Hunger og denne da med lydelig og fast Stemme afslagde Troesbekjendelsen. Efter denne Høitidelighed forestillede Hr. Klein den nye Conversionit for den talrige Mængde og opfordrede Dr. Hunger til at rette nogle Ord til Folket om Bevæggrundene til hans Tilbagevenden til den katholske Kirke.

Dr. Hunger holdt da, med Taarer i Øinene og med dybt rørt Hjerte, en Tale, idet han med stor Beltalenhed fremsatte og udviklede de ovenfor omtalte Grunde til hans Conversion. Under Høimesen annammede han den første h. Kommunion, og det var høist opbyggeligt for enhver Tilstedeværende at see, hvor inderlig rørt og andægtig Dr. Hunger forlod Alteret med Frelseren i Hjertet.

China. De Christnes Stilling har i den senere Tid betydeligt forbedret sig. I Provindsen Ho-Nan hersker Rolighed og Fred. Mandarinerne have fra Peking faaet Ordre til at beskytte de Christne imod deres Fjender. I Landsbysten Hiang-Tan truede nogle af Christendommens Modstandere med at stifte Ild paa det katholske Kapel. Den chinesiske Øvrighed blev underrettet om dette Forehavende, lod disse urolige Hoveder fængsle og straffe dem paa en exemplarisk Maade. Denne Fremgangsmaade har havt en saa god Virkning, at de Christne nu leve i fuldkommen Sikkerhed. Nu vil det gaae hurtigere fremad med Christendommens Udbredelse i det chinesiske Rige. Forfølgelsen var den største Hindring. Standses denne, saa ville snart talrige Omvendelser følge.

„En Katholik“,

har anonym ved behagelig Skrivelse af 9de ds. igaar tilsendt mig 30 Rdlr. Jeg har overgivet den ene Halvdeel af denne Sum til Vincentføreeningen og den anden Halvdeel til Marieføreeningen og haaber derved at have efterkommet den ædle Givers eller Giverindes Dnske saaledes som det i Skrivelsen var udtalt. Jeg har idag frembaaret det h. Messsoffer særligt for denne skjulte Belgjørerens Vel og Frelse.

Kjøbenhavn, den 14de Januar 1864.

H. Grøder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

24. Jan.: Septuagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katekese. — 25. M. Pauli Omvendelse. 26. Ti. Octav af hl. Knud. 27. D. Chrysostomus, Kirkefader. 28. To. Zbukommelse af Herrens Bøn i Gethsemane. 29. F. Frans af Sales, Biskop og Betsjender. 30. L. Martina, Zomfru og Martyr.

31. Jan.: Sexagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse og Prædiken. Kl. 3 Andagt (til en sal. Død). — 1. Febr. M. Ignatius, Biskop og Martyr. 2. Ti. Maria Kensele (feires først. Søndag). 3. D. Ansgarius, Danmarks Apostel og den herv. Kirkes Stytshjgen*). 4. To. Andreas Corsini, Biskop og Betsjender. 5. F. Agatha, Zomfru og Martyr. 6. L. Hyacintha af Mariscottis.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagatten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6. Blasiusvessignelse: Onsd. 3. Febr. efter enhver h. Messe. Broderskab til Jesu guddommel. Hjerte: Fred. 5. Febr. Messe Kl. 8¼. Andagt Kl. 7½ Aften.

*) Ifølge en Forordning fra den h. Fader skal den offentlige kirkelige Mindefest til Hre for den h. Ansgarius, i Kbhvn. for Fremtiden feires paa den fjerde Fredag efter Paaske.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Konsthandler **C. U. Blanckenheimer**, Sjornet af Admiralg. og Formuistr. 12, 2. Sal, og i alle Bogtader; i de danske Stater paa de hyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 3.

Søndagen den 7de Februar.

1864.

Indhold: En katholsk Nytaarsbetragtning (Sluttet.) — „Protestanterne have jo samme Evangelium som vi“. — „Et reiskaffent Menneſke forandrer ikke ſin Religion“. — Kirkelige Efterretninger: Nordamerika.

En katholsk Nytaarsbetragtning.

1. Joh. 1, 9. Math. 18, 19—20.

(Sluttet.)

Have vi ſaaledes i det hele revolutionaire Tidſtrum, der begynder ved Slutningen af forrige Aarhundrede, ikke ſeet et tilfældigt Spil af Begivenheder, men opdaget den ſkjulte Magt, der rører ſig i alle diſſe dæmoniſke Kræfter; har vi i Løgnen erkjendt den Tiden ubevidſte Magt, ſom gjør ſig gjældende blandt en Slægt, der fremfor nogen tidligere har vendt ſig bert fra den af Gud aabenbarede Sandhed, og ſeet dens Virkninger i alt det forføngelige Ordghebri, der har bragt Forvirring i Menneſkenes Tanker og Forſtyrrelſe i deres Idretter: da vilde vi ikke glemme, hvad vi ſelv i denne Henſeende ſom Folk have forſkyldt. Thi ogſaa vi, hos hvem de revolutionaire Grundſætninger, Gud være lovet, hidtil aldrig have fundet praktiſt Anvendelſe, ogſaa vi have ſympathiferet med deres Bedrifter andenſteds; ogſaa vi have ladet os beruſe af de elendige Phraſer om Tidens og vor egen Fortræffelighed, om ſtigende Oplyſning og Fremgang i alle Retninger og — under dette forføngelige Phantaſiliv tabt Sandſen for Livets høieſte Idealer; ogſaa vi ere komne paa god Vei til at drukne i den Materialiſmens brede Strøm, der overſtyller Verden*).

*) Vi tillade os tillige her at ſpørge enhver Læſer, om han har mærket Noget til, at det for vort Fædreland lykkelige og arefulde Udfald af Krigen i 1850 fremkaldte en ſaadan Forandring til det Bedre i den herſkende Tankemaade, ſom alle religiøſe Fædrelandsvenner ventede ſom en Frugt af Taknemmeligheden mod det guddommelige Forſyn, eller om ikke ſværere det Modſatte har været Tilfældet?

For Sandheden af det ovenfor Sagte om Tidens Karakter i det Hele og vor Holdning hertilands troe vi at kunne levere et flaaende Beviis ved særlig at gjøre en Begivenhed fra de sidste Aar til Gjenstand for Dmtale, nemlig den revolutionaire Bevægelse i Italien.

I dette Land har, som bekendt, den saakaldte revolutionaire Propaganda i en Række af Aar udfoldet en særdeles Virksomhed, og det er ikke mindre bekendt, at den Stormagt, der i den høiere Politit lægger en særegen Vægt paa at repræsentere „de protestantiske Interesser“, bestandig har agiteret, for at skaffe de revolutionaire Grundfætninger Herredømmet i de italienske Stater, og at man, ved at forbinde en religiøs Agitation med den politiske, har troet at kunne berebe selve Katholicismen Undergang*). Uagtet man vel skulde synes, at Historien forlængst maatte have belært Vedkommende om Umuligheden af det Sidste, saa fik dog disse Forhaabninger ikke blot i England, men over hele den protestantiske Verden, et nyt Opsving, først ved Begivenhederne i 1848 og 1849, men i Særbeleshed ved den italienske Krig i Aarene 1859 og 1860. Revolutionen har nemlig i den senere Tid gjort Ulykke der, hvor man tidligere altid var enig om at bekæmpe den. Naar man i Aaret 1848 overraskedes ved at see Fyrster og Regjeringer, tvungne af Selvopholdelsesdriften, afmægtige at kaste sig i Omveltningenspartiets Arme, og lede den vildtbrusende Strøm, de ikke formaade at standse, ind paa deres Naboers Enemærker, saa fik man siden det Særshyn at see, at Jordens Mægtige fandt det betimeligt, at spekulere i Revolutionen, ved at optage den som medvirkende Faktor i deres Træk paa det politiske Skæbrædt. Efterat nemlig Frankrigs mægtige Keiser havde møttet sin og sit Folks Forængelighed ved at ydmyge Østerrig, behagede det ham at give sin Livtjener, Kongen af Sardinien, Udfigt til at flytte sin Residens til Rom; og medens en for engelske og sardiniske Penge hvervet og lønnet Skare af Bagabonder fra den revolutionaire Leir i alle Europas Lande bemægtigede sig Kongeriget Neapel, satte den sardiniske Hær sig i Besiddelse af den største Deel af Kirkestatens Provindsjer, og alt dette saamtidigt med, at man i alle Landes Aviser idelig hørte de hykleriske Phraser om „Ikke-Interventionsprincippet“, der strengt maatte overholdes, og om, at det kun var Pavens verdslige

*) Vi sigte hermed til den Underkøttelse, som Baldenserne og alle Kirken fjendtlige Sekter længe har fundet hos de engelske Foreninger, der, foruden ved Pengeddelinger i det Store, virke for dette Niemed ved Udbredelsen af protestantiske Bibler, Traktater og revolutionaire Skrifter.

Regjeringsmagt, man vilde tilintetgjøre. Man skulde have tænkt, at alle ærlige Mennesker snart maatte faae Diene op for hvad der skjulte sig under disse trædste Talemaader; men, medens man ellers pleier at høre afvigende Meninger offentlig udtalte om alle andre politiske Spørgsmaal, var her en Sag kommen paa „Dagsordenen“, hvorom Alle vare enige. Pietister og Atheister, Konservative og Radikale hilste med Begeistring den herlige Tid, der vilde oprinde over Verden med Katholicismens og „Pavedømmets“ Undergang. Alle, om alt Andet ellers uenige, glædede sig her ved den skønneste Enighed. Den hele dannede Verden, (og til den hører jo alle flittige Avislæsere) var henrykt over Garibaldi og Victor Emanuel; alle Fremstridsmennesker — og hvo vil ikke gjerne regnes til dem — talte hver Dag begejstret om „det enige Italien“ og beklagede med følsom Utaalmodighed, at det varede saa længe med Erobringen af Rom, og at Keiser Napoleon, som snart syntes at svigte denne „ædle Sag“, kunde være saa blind for den udødelige Hæder, han lige stod paa Nippet til at erhverve sig gjennem alle kommende Slægter!

Var det imidlertid vanskeligt at blive klog paa, hvad der fra Begyndelsen af var den franske Keisers Hensigt med det projecterede „Kongerige Italien“, saa er det siden blevet ikke mindre tvivlsomt, om alle de andægtige Avislæsere, der i hiin Tid saa trosthyldig slugte de politiske og pietistiske Phrasemageres Ordgyderier om denne Sag, nogeninde skulle see deres fromme Ønsker for Italiens Eenhed og Pavenagtens Tilintetgjørelse opfyldte; thi det synes jo temmelig utvivlsomt, at den almindelige Stemmerets og almindelige Afstemnings ophøiede Patron, den revolutionaire Despotismes purpurklædte Repræsentant, er bleven betænkelig ved de dæmoniske Kræfter, han har fremmanet. Den ligesom elektriserende Virkning, som de sardiniske Skjændfelsesgjerninger i Italien udøvede paa hele den bedre Deel af de katholske Befolkninger i alle Lande, og den Enighed, hvormed Biskopperne over hele den katholske Verden samlede sig om Kirkens Overhyrde, har kjendelig bragt den gaadefulde Imperators Politik i et andet Spor. Man tager neppe Feil ved at troe, at han er bleven berørt af Auelisen om en Nemesis, der ikke vilde udeblive, naar den tusindaarige ærværdigste Formuur for al Autoritet paa Jorden gif tilgrunde! Han har derfor indtil videre formeent sin Basal at antaste Rom, og den oplyste Verdens skønneste Drøm er saaledes bleven afløst af en Virkelighed, riig paa bitre Skuffelser!

Ødet vi opfriise Erindringen om disse Begivenheder, spørge vi: Hvorledes har man hertillands forholdt sig ligeoverfor alle disse Revolutionens Angreb paa den ældste og helligste Ret, der gives paa Jorden?

Allerede et Par Aar før den italienske Krig synes det, som om Revolutionens Banneraførere har haft en instinktmæssig Fornemmelse af, at Tiden var svanger med Begivenheder af en Bestaffenhed, der stod i et indre Forhold til de Forhaabninger, hvis Opfyldelse de havde gjort til deres Formaal at fremme. Man ville her mindes den Larm, som Sydeuropas forvorpne og venale Jødepresse udstøiede over hele Verden i Anledning af Mortara-Barnet*), en Larm, som ogsaa gjenløb i alle vore politiske og kirkelige Blade uden Undtagelse, ledtaget af rørende Beflagelser over den store Ulykke, at dette Jødebarn nu ikke kunde blive opdraget til at hade Christendommen, men skulde opdrages i den katholske Tro! Man kunde dengang høre protestantiske Geistlige af den Fraktion her i Landet, der i en gaasfæregen Forstand prætenberer Christelighed og Frijsindethed, gaae saa vidt i deres dybige Harm, at de fandt, at denne Misgjerning i den Grad overgik Alt, hvad Rom nogensinde havde forbrudt i Retning af Intolerance og Samvittighedstvang, at Guds Dom over Pavedømmet nu ikke kunde tøve længe. Vi hørte ogsaa siden disse fromme Zionsvægtere ikke give de Ugudelige Noget efter i de Udtryk af Had og Forhaanelser, hvoraf baade Pressen og mundtlige Uttringer i selkabelige Sammenkomster dengang overstrømmede. Deres Fromhed saae i de Trængsler, hvori vor hellige Kirke og dens Overhoved bleve forsøgte, en Opfyldelse af deres prophetiske Aensler om „Pavenskirken“ snarlige Undergang.

Man tilbagefalde tillige i Erindringen, med hvilken ondskabsfuld Glæde ogsaa her hos os det klogtige Middelel anpristes, som Kirkens Fiender havde udfundet, for at gjøre Paven's Existents som Souverain umulig, idet man unddrog ham Indtægterne af den største Deel af Kirkestatens Provindsjer. Penge er jo i Verdens Dine den Løftestang, der sætter alle Kræfter i Bevægelse; man sluttede da, at naar en Regent ingen Penge har, og af Mangel paa Credit ingen kan skaffe sig, da maa det nødvendig være ube med ham! Verden saae imidlertid til sin Forbauselse, at der er en anden Magt til, der, om det end er umuligt i ethvert Dieblik at paavise haandgribelige Resultater af dens Virksomhed, dog griber mægtig ind i Tingenes Gang. Vi talte ovenfor om Bønnens og Forbønnens hemmelighedsfulde Medvirkning i den guddommelige Styrelse; vi fremhæve her en beslægtet Uttring af den indre Be-

*) Vi betragte dette Spektakel som en Indledning til de senere Tildragelser. Disse Ulykkeligheder forberedtes ved denne hensynsløse Forhaanelse af den hellige Faders Person og den katholske Kirkes Lære og Praxis.

vægelse i fromme Hjerter, for hvem kjærlig Deeltagelse, Haab og Bøn om det Godes og Sandes Seier er uadskillelig fra Handling. Verden saac, hvorledes den katholske Christenheds trofaste Kærlighed til den hellige Kirke og dens betrængte Styrer rigelig har erstattet hine Ran og gjort de Ugudeliges diaboliske Kløgt tilskamme!

Endelig ville man ikke forglemme den Skadefryd, hvormed falske Nygter om den hellige Faders Sygdom og formeentlig nærførestaaende Død den ene Gang efter den anden bleve udsprede i Udlandets kirkefjendelige Blade, og hvorledes disse Yngue ogsaa hos os bleve hilsede med Glæde. Man gjorde sig ingen Skrupler over Afstyheligheden i det Duffe, at den Edleste af alle dem, der bære Navn af Folkenes Fædre, at den ærværdige Olding, der repræsenterer den meest ophøjede Myndighed paa Jorden, den Autoritet, der i halvandet Aartusinder har gjort al anden Herfermagt hellig og uantastelig — at han skulde synke i Graven nedbøjet af Krænkelse og overøst med Forhaanelse! Størstedelen af vore Landsmænd har maaskee forlængst glemt alt dette; men de ville netop af denne Grund have saa meget desto større Gavn af alvorligt at tænke over, hvad den Besynderlighed tyder hen paa, at man til en given Tid ikke fjender nogen Grændse for sin Eidenkab i Begeistring og Had, og kort Tid efter ikke bekyrver sig stort om det Hele. Saaledes er det gaaet med „Italiens Eenhed“*), og med den Tids Helt, den forgudede Garibaldi, der nu alt længe har været paa Veie til at blive en Latterlighed; men, da Enthusiasmen var paa sit Høidepunkt, sendte en af vore Rigmænd en Kunstner til Italien, for at modellere denne Hædersmand. At han er glemt, er Bøn jom forstyldt**) (Præd. 9, 5); men vi mindes, naar vi tænke paa de Kereskrands, Verden rækker sine Tjenere, og erindre alle de Slagord, der i disse Aar har bedøvet Menneskene, de gamle Ord (Ps. 12) om de stortalende Tunger, og navnlig det prophetiske, i al denne Tids Phrasemageri opfyldte Ord: „Jorden bliver fuld af Ugudelighed, naar Stærn ophøies blandt Menneskenes Vørn!“

*) Vi tage neppe fejl, naar vi troe, at mange af vore Landsmænd tænke med Glæde paa den latterlige Ovation, der i sin Tid bragtes den sardiniske Gesandt, i Anledning af vor Regjerings Anerkjendelse af Kongeriget Italien.

**) Vi tvivle virkelig ikke om, at der vil komme en Tid, da alle bedre Mennesker ville blues ved at tænke paa denne Henrykkelse over en Røver og Morder i det Store og det eenstemmige Raad mod Christi Kirkes Overhyrde, og finde en mærkelig Lighed herimellem og hvad der i Marc. 15, 7 og Luc. 23, 18 fortælles om den offentlige Menings og Majoritetens Betydning ved det afgørende Valg, der er forbilledet for alle følgende i samme Retning!

Iøvrigt holde vi den større Deel af vore ærede Landsmænd alle disse Daarligheder tilgode, naar vi mindes, at de nu i 300 Aar have seet de bekjendte Ord af Luther, der spaae om Pavens (o: Katholicismens) snarlige Undergang, prange paa det første Blad i deres Katechismus*), og at de fra den tidligste Ungdom ere blevne opfyldte med Fordomme imod den gamle Kirke og dens Tilhængere; naar vi tænke paa den hele Masse af gamle, utallige Gange gjendrevne, Løgne og Bagvadsstelser, der indtil den Dag idag bestandig oppvarmes paany og anrettes baade for Borne og Børn i de Stikkelser, som man efter Omstændighederne finder hensigtsmæssigt. Men vi kan ikke nægte, at vi dogme anderledes om de Herrer Geistlige i vor saakaldte Folkekirke, der ere i den Stilling, at de kunde og burde have Kundskab baade om Protestantismens Oprindelse og den katholske Kirkes Institutioner, men som ikke desto mindre synes i den senere Tid at have faaet ret travlt med at forsyne Publikum med Lektüre, der er beregnet paa at ægge og vedligeholde den fjendtlige Stemning mod vor hellige Kirke. Vi forfølge ikke, at denne Adfærd ved forskjellige Leiligheder har bragt os Indtrykket af en Slags ubevidst Angest for, at Folket engang skulde faae Vinene op for det Bedrag, hvori den skjulte Magt har sin Styrke, der med Selvopholdelsesdriftens instinktmæssige Kraft ifølge en indre Nødvendigheds Tvang sørger omhyggeligt for at vedligeholde hine Fordomme.

Hvormeget nu alt dette bedrøver os, føle vi os dog fuldkommen beroligede med Hensyn til Følgerne af alle disse Fjendtligheder. De udgaae alle fra den Leir, hvori der til daglig Brug er Uenighed om alt Muligt, og hvor de splidagtige Kræfter for længe siden maatte have fortæret sig selv, naar der ikke var een Magt til i Verden, som alle disse indbyrdes uenige bestandig frygte, hvormeget de end søge at skjule for sig selv denne instinktmæssige Angest under de Smædeord, der ved de Raabendes Støi og Tal udøve en bedøvende eller fortryllende Indflydelse paa Mængden af Menneskene. Vi have ingen Grund til at frygte en Magt, der ikke har anden Styrke, end den der udspringer af Enighed i Had; thi vi veed, at det er kun den Enighed, som Kjærlighed skaber, der har Seierens Forjættelser; men denne har man endnu aldrig seet andensteds, end i den Kirke, som Gudmennesket Jesus Christus har grundet; kun i det Samfund, hvori Hans Aand virker Fællesskab i den sande Kjærlighed, er den Kraft tilstede, som Verden ikke kan overvinde. Vi vide derfor, at vor hellige Kirke, den ældste af alle

*) Underlig nok, at man ikke af disse tomme Ord har lært, at Luther hverken var Prophet eller Reformator!

Magter paa Jorden, skal overleve alle andre; den har seet alle nuværende Riger opstaae, fremmet deres Udvikling, bragt dem alle Kulturens Velsignelser og har igjennem Aarhundreder været Fredens og Lovlighedens Vogter, og den kan fremvise et gjennem alle Tider fortløbende Vitnesbyrd om sin guddommelige Oprindelse og vedvarende guddommelige Bessjærmelse. Stulde Kirkens usynlige Herre nogensinde tilstede dens Tjender, at bevøve den den jordiske Arv, der hidtil har borget for dens og dens synlige Overhoveds Uafhængighed af Verden, da vil denne Forgribelse paa den ældste og guddommelig beseglede Ret paa Jorden kun være et Barsel om, at den Stund nærmer sig, da Kirkens himmelske Herre paa overordentlige Maader vil gribe ind i Forstyrrelsen, for allerede her paa Jorden at lade Menneskene ane, hvad den yderste Dom skal afgjøre for al Ewigbed.

Med Taknemmelighed og Beundring af den guddommelige Bissdoms og Kjærligheds Veie tænke vi tilbage paa de sidste 70 Aars Tilfisktelser, navnlig paa den Tid, da de Ugudelige havde nok saa megen Grund til at mene sig nær ved Maalet for deres Duffer, Christendommens og den katholske Kirkes Undergang. Vi mindes den franske Revolutions Vederstyggeligheder og dens kronede Despots Plan, at degradere den almindelige Kirke til en fransk Statskirke og dens Overhoved til fransk Biskop. Pius VI. døde vel i Fangenskab, men dog som Pave, og 7 Aars Landsflygtighed formaaede ikke at røkke Pius VII's Standhaftighed; og da for 15 Aar siden Kirkens og det menneskelige Samfunds Tjender triumferede over, at det var lykkedes dem at nøde Pius IX. til at forlade Rom, og endnu mere da Aarene 1859 og 1860 oprandt, da meente ikke blot Atheister og Nafikale, at nu havde man naaet det Maaal, der tidligere var glippet, men Pietismens Repræsentanter, og hos os endog de iblandt dem, der branne med deres Frisindethed, deelte den forvorpne Glæde over, at al Verden syntes enig om, at bevøve den Magt al Ret til selvstændig Bestaaen, som er Ophav til al menneskelig Frihed, ja som først har lært Menneskene, hvad Frihed er, og siden bestandig lærer dem, hvorledes og hvortil Friheden skal bruges!

Hine i eminent Forstand „Troende“, ja endog „Kirkelige“, have nemlig i den katholske Kirkes virkelige Existents længe fundet en besværlig Hindring for deres velmeente Bestræbelser for at lykkeligjøre Verden med Frugterne af det „ny Vds“, der efter deres Sigende ved en ganske særegen guddommelig Begunstigelse skal være opgaaet for dem; og ved den katholske Kirkes rette, den ene tilhørende, Navn have de seet sig paa en ubehagelig Maade forstyrrede i deres fromme Dnske, at anmasse sig dette Navn, medens de bærede den med Titel af „Pavefirken“ eller

„Romerkirken“, idet de troe, eller idetmindste indbilde sig selv at troe, at de Forjættelser, som det guddommelige Ord udtaler over Christi Kirke, ikke skulde gjælde den Kirke, der ved sin Daad stedse har beviist, at den er en Plantning herovenfra, men at de skulde være udtalte over det Laagebillede, der aldrig har havt anden Tilværelse end i deres Phraser om „den hellige almindelige Kirke“ og deres egne Forhaabninger om Virkeliggjørelsen af deres Drømmerier i denne Fremtidskirke. Man maa vistnok forundres over, at disse Fromme ikke endnu have faaet Dinene op for deres Skalkhed og for den flaaende, af 3 Aarhundreders Historie bevidnede Sandhed, at Forventningen om Katholicismens Fortrængelse ved Protestantismen er en reen Uting, en fuldkommen Absurditet. Det er nemlig en af Historien beviist Kjendsgjerning, at Protestantismen slet ikke kan udbrede sig. Den fik i Begyndelsen Magten, hvor den fik den, i Kraft af den Terrorisme, der er eiendommelig for alle revolutionaire Bevægelser; den blev befæstet ved en intolerant Lovgivning og ved statskirkelig Tvang, og har siden ved Daaens Magt holdt sig oppe i de Lande, hvor den i Omvæltningens Tid blev indført; men dens Berettigelse er bestandig i selve disse Lande bleven jo længer jo mere underkjennt af den Mangfoldighed af Sekter, hvori de i det 16de Aarhundrede stiftede nye Kirker synes bestemte til at opløse sig. Mange af disse fødte Medlemmer have siden gjort det Samme, som en Mængde af deres bedste Profelyter i Begyndelsen gjorde, nemlig ere vendte tilbage til den gamle Kirke; men vist er det, at Reformationen i mere end 300 Aar ikke har fra-vundet den katholske Kirke noget Terrain, saalidt som den har været istand til at udbrede sig i Hedningeverdenen.

Vi kunne her ikke tilbageholde et Spørgsmaal, ikke saameget til Ordførerne for hiin usunde Pietisme, hvis hylleri-Phraser her som andensteds har havt en væsentlig Indvirkning paa den almindelige Opfattelse af hele dette Anliggende, som til ethvert ærligt Menneske, der hidtil i god Tro har fæstet Lid til deres Skryderier om den kirkelige Herlighed, de have tiltænkt deres Medmennesker, naar „Pavedømmet“ og den katholske Kirke vare udryddede. Man tænke sig nemlig den Magt tilintetgjort, der forener alle katholske Christne til eet Folkelegeme, til det Folk, som Guds Aand har samlet af alle Jordens Stammer og Tungemaal; man tænke sig den Magt borte, der vedligeholder den næieste Forbindelse imellem mere end de to Trebiedeles af alle Christne paa Jorden, og ene har formaaet at bevare kirkelig Enighed og Uafhængighed af al verdslig Vilkaarlighed og timelige Omstiftelser — og spørge sig da, hvorledes det vel vilde see ud paa Jorden, naar der ingensteds fandtes noget andet Udtryk i den synlige Verden for det, som hører til Be-

grebet om en af Christus stiftet virkelig Kirke (altsaa ikke en Kirke, der blot er til i Ibeens Verden), end de protestantiske Landkirker; eller dersom den katholske Kirke kunde tænkes adspaltet i en Mængde „Folkkirker“, over hvilke den verdslige Dyrighed, eller Tyrster og Landsforsamlinger havde den lovgivende og styrende Magt. Alt længe har den kirkelige Misere været saa stor i Protestantismen, at alvorlige og ærlige Protestanter ikke have kunnet være blinde for Mislighederne ved de reformatorske Grundsætninger og man staaer raadvild ligeoverfor det Spørgsmaal, hvorledes man bedst skal raade Bod paa denne Elendighed. Man aner, at man gaaer en Krisis imøde, at der blot behøves et eller andet Stød udenfra, for at bringe Alt til at styrte sammen; men man troer at fjerne denne Fare ved at skjule den for sig selv og andre. Naar da den Tid engang kommer, som det prophetiske Ord og tidligere Tidens Historie bebuder, da Verdensaanden vil reise sig med hele sin Kraft til den sidste afgjøvende Kamp mod Guds Rige, mener man da maaskee, at Modstanden mod de antichristelige Magter skal udgaae fra de indbyrdes uenige og adspaltede, den verdslige Magts Vilkaarlighed undergivne protestantiske Kirkesamfund? Hvorledes skulde en fælleds og enig Optræden mod det Antichristelige være mulig der, hvor man har dette allevegne midt i blandt sig, og dersom kun kan være enig, naar det gjælder at bekæmpe den gamle Kirke? og hvorledes skulde man vente nogen Selvstændighed ligeoverfor de verdslige Mændigheder hos kirkelige Embedsmænd, der ere Skabninger af disse Mændigheder, eller Statsembedsmænd med kirkelige Titler!

Medens man da saaledes midt i al denne Zammer seer Regle stee misundelig til den gamle Kirke og søge en kummerlig Trøst i det Haab, at man ved at anmasse sig Navn af den katholske eller almindelige Kirke, og ved at kalde den af Christus stiftede Kirke Pave- eller Romer-Kirken*), skal faae Lykke til at deградere den sidste til en Lands- eller Parti-Kirke, og selv blive det for deres kirkelige Følelse besværlige Sekt navn „Lutheraner“ quit: seer man paa den anden Side „den evangeliske Alliances“ Talsmænd, disse Protestantismens og det protestantiske Navns oprigtige Venner, søge Lindring for de krampagtige Fornemmelser, hvorefter de hjem søges, saa ofte de komme til at tænke paa den absurde Benævnelse: „den protestantiske Kirke“ — ved dristigt at vedgaae, at Tjendstabet og Protesten mod al Katholicitet i Christendommen er det Banner, hvorunder alle negative Elementer i Aandens Verden skulle enes om at kæmpe. Saaledes mener man at hæve det Selvmødsigende i Benævnelsen: „den prote-

*) Man seer bestandig, at Alt kommer an paa Phrajen!

stantiste Kirke“, der betegner en Heelhed, og alle de „Kirker“ og Sekter, hvis blotte Tilværelse vidner om Alt andet end Heelhed og Eenhed! Saaledes søger man at holde Krediten vedlige og skjule den Bankerot, man bestandig har en angstfuld Anelse om, medens man haardnakket tillukker Dinene for den af alle Tiders Historie bevidnede Kjendsgjerning, at den katholske Kirke er den eneste Magt paa Jorden, der nogensinde har haft Kraft og Mod til at stille sig i Gabet med Forstyrrelsens vilde Kræfter, den eneste Magt, der uafhængig af Verden har formaaet at beskytte alle Mennekelivets høiere Interesser i enhver Stikfælde, den Magt, der ved sin kraftige Holdning og ubøielige Standhaftighed har, idet den værgebe for sig selv, tillige skjærmet de protestantiske Landskirker mod Undergang i Revolutionens Malstrømme! Man vil nødig tilstaae den Sandhed, at dersom den katholske Kirke nogensinde kunde bukke under for Verdensmagten, da vilde denne snart blive særbdig med de protestantiske „Kirker“!

Det er, som vi ovenfor have sagt, ikke Lederne for disse hyttelste Demonstrationer, men alle ærlige Menneker, der ingen Anelse have om, hvorledes de ved disse imod deres Villie, og uden at vide det, i denne Sag ere blevne bedragne, at vi have forelagt hiint betydningsfulde Spørgsmaal.

Der er endelig endnu et Punkt, vi tillade os at bede alle vore Landsmænd uden Undtagelse at sskænke deres Opmærksomhed, et Spørgsmaal, der slet ikke berører deres Forhold til Christendommen og Evigheden, men blot angaaer Klogskab og Takt for hvad der til enhver Tid maa kaldes hensigtsmæssigt. Vi spørge nemlig: Hvad Mening er der i, at vi ligeoverfor det tydske Revolutionsparties Overgreb i det saakaldte dansk-tydske Anliggende altid have beraabt os paa den legitime Ret, og samtidig dermed i „den italienske Sag“ have istemt Raabet om Italiens Eenhed, medens det dog maa være indlysende for Enhver, at vort Fædrelands Stilling ligeoverfor hine Annasselsler er ganske som Kirkestatens? Enhver, der værbdiger dette Spørgsmaal en Smule befindig Overveielse, vil ikke give os Uret i vor ovenfor udtalte Formening, at vi, som Folk betragtede, og ligeoverfor Sandhedens og Retfærdighedens Fordringer, ikke ere saa sagesløse, som mange af vore ærede Samtidige synes at mene; at, har vi end ligeoverfor Menneker utvivlsom Ret i den Sag, der i denne Tid opfylder os alle med Bekymring, saa har vi dog, som Folk, den store Uret paa vor Samvittighed, at vi, idetmindste i Tanker og Ønsker, har gjort mod Andre, hvad vi ikke vil, at man skal gjøre mod os. Vi have ønsket ondt over den Magt, hvilken vort Land og vort Folk sskylde Alt det, der, naar engang Mindet om al blot verdselig Storbaad forlængst er bleguet, vil

bevare det danske Navn i en hæderlig Ihukommelse, en Magt, der aldrig har gjort andet end Godt mod vort Folk og Fædreland. Det er derfor, at vi, da vi i det Foregaaende talte om Grundvoelden for vort Haab og Tillid til den guddommelige Hjælp, lagde vore Landsmænd paa Hjerte, at de gjorde vel i, ikke at tænke altfor meget paa „vor retfærdige Sag“, men at vi Alle gjorde bedst i, om vi med Afsty vendte os bort fra al den indre Usandhed i vor hele Adfærd, den blinde Tilltro til vor Tids forfængelige Ordgyderi, der hos os, som overalt, har baaret de sorgeligste Frugter.

Idet vi med dette Forsæt gaae den kommende Tids Tilskikkelser imøde, have vi fundet en vidunderlig Bestyrelse for vort Haab til den almægtige og kjærlige Guds Baretægt over vort elskede Fædrelands Fremtid ved at gaae tilbage til Mindet om dets herligste Dage i en fjern Fortid.

Der var en Tid, da Danmark, i sig selv lidet, i en forholdsviis kort Tid blev stort og mægtigt. Spørge vi, hvad det var, der dengang udbredte det danske Navns Glans over store Landstrækninger og hævede, ved at fremme den indre Udvikling, dets Stormænd til jernbyrdis Rang med de Ypperste i fremmede Lande, da svarer Historien os, at det var Christendommens Indflydelse og Iver for den katolske Troes Udbredelse, der fremkaldte alle disse glimrende Bedrifter. Det var Begeistring for det høieste Ideal, der kan være Gjenstand for Menneskets Stræben og Daadskraft, det Ideal, der er uadskilleligt fra Katholicitetens Idee. Men, hvorfor glæde vi os saa meget ved at fornye Mindet herom, uden fordi vi i en hæderlig Fortid see et Bærsel om en ærefuld Fremtid, fordi vi saa gjerne ville troe, at Gud ikke kan have tiltænkt et Folk, der har en saadan Fortid, en vanærende Undergang, medens vi dog ikke glemme, at Forslynets Styrelser og Gaver ere betingede af Menneskets Villie og Stræben. Men er det den katolske Christendom, der i sin Tid gjorde Danmark stort, da lad os til Slutning betragte, hvad der har gjort det lille og ringeagtet i deres Dine, der nu kaldes Verdens Stormagter og Voldgiftsmænd.

Vi har engang hørt en med Fædrelandets Historie fortrolig grundig Historieforsker udtale den Overberøisning, at Reformationen i politisk Henseende har været Kilden til alle de Ulykker, der i de følgende Aarhundreder have ramt det, idet den, ved at tilintetgjøre Kirkens Selvstændighed og den geistlige Stands politiske Indflydelse, gjorde Adelen til Landets Tyranner og Folkets Plager, ligesom den forbærvelige Forthidskning af Slesvig og alle deraf følgende Ulykker er en Bedrift af denne firkelige Omvæltning, der fremkaldte en 30aarig Krig i Tydskland, som bragte Danmark Dmtygelse og Tab, medens den

fatte dets Rival, Sverrig, istand til at bringe det til Undergangens Rand. Efter Seiren over denne Rival blev Danmark forraadt af sine protestantiske Allierede, der, efterat have stilt det ved en god Deel af dets ældste Arv og siden ved et heelt Kongerige, nu staae som ligegyldige Tilskuere til de Forhaanelser, der bydes det af en protestantisk Stormagt, der intet Navn havde i Historien, dengang da Danmark alt i Aarhundreder havde været agtet og anseet. Naar vi tænke paa alt dette, da kunne vi ikke slippe den Tro, at et af de ældste Folk paa Jorden, som den guddommelige Naade i fordums Tid har værdiset en saa høi Bestemmelse, engang paa det Sidste skal opmande sig ved Ihukommelsen af Fortidens Bedrifter til at fortsætte dens Idretter!

Dette er vort kjæreste Haab, som vi udtale med det opvigtige Dufte, at man dog her hos os vil høre op med at haane det, som vort Fædreland skylder Alt, hvad der tidligere bragte det Hæder, og som, naar alt Andet forlængst er glemt, vil bevare dets Navn i en ærefuld Ihukommelse.

8.

XVIII.

Protestanterne have jo det samme Evangelium som vi.

Svar. De have Evangeliets Bogstav, men ikke Evangeliets Aand.

Og „Bogstavet dræber, men Aanden levende-gjør,“ siger den h. Apostel Paulus. — Den hellige Skrifts Bogstav dræber Protestanterne, ligesom Prophetiernes Bogstav dræbte Jøderne, fordi Protestanterne ogsaa, ligesom Jøderne, forkaste den hellige Lære, der forkyndes af hine, hvem Gud har udsendt til at forklare Bogstavet. Jøderne have forkastet Jesu Christi og Hans Apostles Lære, og de bleve forstude; Protestantismen forkaster Kirkens og dens gylbige Præsters Lære, og den bliver forstudet.

Kirken var til før den h. Skrift. Kirken er hiin guddommelige Stiftelse, som er grundet af Jesus Kristus og af Ham har faaet det Hverv, at bevare, forklare, prædike, forsvare, og i det praktiske Liv udøve og anvende den kristelige Aabenbaring og

selvfølgelig ogsaa den h. Skrift, som er en væsentlig Deel af denne Aabenbaring.

Det er Kirken, og kun Kirken, som ufeilbarligen, i Jesu Christi Navn og med Hans Bemyndigelse forklarer og fortolker de af Guds Aand indstudte hellige Bøger. Det er Kirken alene, som saa væsentlig adskiller dem fra alle menneskelige Skrifter*). Det er kun Kirken, som kan udlægge de uklare, hemmelighedsfulde Steder paa den rette Maade, ved Hjælp af den selsomme Aands Lys, som har indstudt disse hellige Bøger. Det er endelig af Kirken alene, at Protestanterne have modtaget disse Bøger.

Uden Kirken er Biblen og Evangeliet kun døde Bogstaver, kun Ord. Den h. Augustinus erklærede høit og tydeligt for det fjerde Aarhundrederes Kjætere, som foreholbt ham nogle urigtigt udtydede Steder af den h. Skrift: „Jeg vilde ikke troe paa Evangeliet, hvis ikke den katholske Kirkes Myndighed indestod mig for det.“**)

XIX.

Et retskaffent Menneske forandrer ikke sin Religion. Man bør blive i den Tro, i hvilken man er født.

Svar. Hvorfor har da Luther forandret sin Religion? hvorfor er han ikke bleven i den Tro, i hvilken han var født? Ikke sandt, fordi han indbildte sig, at denne Tro, i hvilken han var født, ikke længere var den rette; derfor forlød han den og

*) En Deel Protestanter, som endog ansees for at høre til de bedste og ivrigste iblandt dem, nemlig visse Grundtvigianere, adskille den h. Skrifts Bøger slet ikke fra enhver anden gudelig Bog og tillægge den h. Skrifts Ord heller ikke større Betydning og Vægt, end enhver anden kristelig Forfatters Ord. Grundtvigs Ord synes i Virkeligheden at gjælde dem mere end Skriftens Ord! Saa- vidt kommer man med „Evangeliet“ alene, uden den h. katholske Kirke!

***) „Evangelio non crederem, nisi catholicæ Ecclesiæ me commo- veret auctoritas!“

forlebede mange Andre til ogsaa at forlade den. Men naar du nu indseer, at Luther har taget feil og at hans nye Tro og Religion ikke er den rette, men er falsk, maa du da ikke ogsaa forlade denne og antage den, som du nu erkjender for den rette og sande? — Siig mig endvidere: hvorfor have Apostlene da forandret deres jødiske Religion? hvorfor bleve de ikke i den jødiske Tro, i hvilken de vare fødte? Hvorfor have vore hedeniske Forsædte i Europa forandret deres hedeniske Religion? hvorfor bleve de ikke i den hedeniske Tro, i hvilken de vare fødte? Ikke sandt, fordi de erkjendte, at deres jødiske, hedeniske Religion ikke var den rette; derfor forlode de den og antog den eneste sande katholske Religion. Ganske vist, naar man er født i den sande Tro, som er den katholske Religion, da tør man ikke forandre sin Religion, men blive i den Tro, i hvilken man er født.

Hvis du derimod ikke er saa lykkelig, at være født Katholik, men senere er kommen til Erkjendelsen af den katholske Religions Sandhed, da er det ikke alene tilladt, men endog din strengeste Samvittighedspligt, at forlade den protestantiske (eller hvilkensomhelst anden) Tro, i hvilken du er født.

Derved bliver du ingenlunde „en Træfalden“. Træfalden eller Apostat er kun den, som forlader Sandheden og slutter sig til Bilsfarelsen. Hvorimod at forlade Bilsfarelsen og vende tilbage til Sandheden, kun er at gjøre Guds Villie: det er en fuldkommen fornuftig, retmæssig, lovlig Handling; det er at handle efter sin Samvittighed, at opfylde den helligste af alle Pligter.

Desuden er denne Handling en helttemodig Dydsøvelse; thi næsten enhver Convertit faaer et forfærdeligt Uveir af Vebreidelser, Forhaanelser, Fornærmelser, Taarer og Bønner at bekæmpe, som hans protestantiske Familie, hans Venner, hans Troesfæller og i Særdeleshed de over dette Tab opbragte og harmfulde protestantiske Prædikanter fremmane over ham.

Da hør han ihukomme vor Frelseres vægtige Ord: „Jeg er ikke kommen for at bringe Fred, men Sværd! Jeg er kommen for at stille Sønnen fra hans Fader, Datteren fra hendes Moder. . . Thi Menneskets Huusfæller ere (som oftest) dets Fjender.“

„Hvo som elsker Fader eller Moder mere end Mig, han er Mig ikke værd; og hvo som elsker sin Søn eller Datter mere end Mig, han er Mig ikke værd.“

„Og I ville blive hadede af Alle for Mit Navns Skyld; men hvo som holder ud til Enden, skal blive salig.“ (Matth. 10.)

En berømt protestantist Dame, Fru von Staël, tog i en religiøs Strid, som hun havde fremkaldt over Spørgsmaalet om at forandre Religion, sin Tilflugt til følgende daarlige Undskyldning: „Jeg vil leve og døe i mine Fædres Tro.“ — „Og jeg, Frue, i mine Forfædres!“ svarede hendes aandrige Modstander.

Et lignende Svar gav en fransk Gesandt i London, som var en ivrig Katholik, til en protestantist Englænder, der spurgte Gesandten, som nylig var kommen sig af en livsfarlig Sygdom: „Om det ikke vilde have været ham ubehageligt at blive begravet i England, i Kjætterst Jord!“ — „Nei,“ svarede Gesandten, „jeg havde kun ladet min Grav udgrave lidt dybere end sædvanligt, og jeg vilde da have befundet mig midt iblandt Katholiker.“

Blot ved at granske en lille Smule i Jordbunden eller i Historien, ville Protestanterne overalt møde følgende undslettelige Indskrift, som fordømmer dem: Protestantismen er 1500 Aar yngre end Christendommen!

Kirkelige Efterretninger.

Nordamerika. P. de Smet. Den store Indianer-Missionair, P. de Smet, af Jesu Selskab, forled den 3die November Californien, efterat han havde besøgt alle sine Missioner paa begge Sider af Klippebjergene, for at aflægge et Besøg hos sine høiarv. Medbrødre i New-York og St. Louis; Vinteren vil han tilbringe i den sidstnævnte By, hvor han indtraf den 8de December. P. de Smet er en værdig Rival af den h. Franziskus Xaverius; han er Indianernes Apostel, hos hvem han allerede i mere end 40 Aar prædiker Evangeliet. Født til Termonde i Belgien, af en riig og høitstaende Familie, fattede han allerede i sine Ynglingsaar den Beslutning, at hellige sig til Missionslivet. 1821 kom han til Amerika, og siden den Tid har han uafbrudt prædiker Evangeliet for de forskjellige Indi-

anerstammer; fra Central-Amerikas Stater, indtil Polarfredsen, bliver den nidkjære Missionairs Navn nævnt med Ærefrygt og Kjærlighed. Uagtet de mange Strabadser befinder P. de Smet sig meget vel og han har i Sinde snart igjen at besøge sine kjære Indianere.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

7. Febr. **Quinquagesima.** (Kyndelmisse eller Maria Kenselesje.) Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 9 $\frac{1}{4}$ Lyseviesse, Høimesse og Prædiken. Kl. 3 Festsandagt med Katechese. — 8. M. Johannes af Mattha, Ordensstifter. 9. Ti. Blasius, Biskop og Martyr. 10. D. Asteonsdag. 11. To. Polykarpus, Bisk. og Mart. 12. F. Ihuommelse af Jesu Christi h. Tornekrone. 13. L. Katharina af Ricci, Jomfru.

14. Febr. 1. **Fastesøndag (Invocavit).** Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse og Præd. Kl. 6 Aften: Fastesandagt med Præd. — 15. M. Joseph af Leonissa. 16. Ti. De japaneske Martyrer. 17. D. (Tampredag) Raimund af Pennafort, Ordensstifter. 18. To. Ihuommelse af Jesu Christi Lidelse; 19. F. (Tampred.) Ihuommelse af Hans h. Svyd og Nagler. 20. L. (Tampred.) Antonius, Eremit.

Spøgedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messer Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messer Kl. 6.

Asteonsdag: Kl. 6 og 8 stille Messer. — Kl. 10 Aftenvietse og Høimesse.

NB. Alle de 40 Ugedage fra Asteonsdag til Paastesøndag ere befalede kirkelige Fastedage, paa hvilke der, foruden et mættende Middagsmaaltid og en iaak. Collation om Aftenen, al anden Nydelse af Spise er kirkelig forbudt.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kommandant C. N. Blankesteiner, Hjørnet af Admiralg. og Formindst. 12, 2. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

2. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 4.

Søndagen den 21de Februar.

1864.

Indhold: Biskoppeligt Faste-Mandat og Hyrdebrev. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Paulus,

ved Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Naade
Biskop af Osnabrück

og

Apostolisk Provicar for de Nordiske Missioner i Tyskland
og Danmark, Huisprælat og Chron-Assistent hos Hs. Hø-
delige Hellighed Pius IX., Doctor i Theologien,

byder den ærværdige Geistlighed og alle Troende i Bispe-
dømmet og Missionerne Hilsen og Velsignelse fra Gud
Faderen ved vor Frelser Jesus Christus
i den Helligaand.

Elstede i Herren! I hiin moderlige Kjærligheds og Overbærenheds Aand, som vor h. Kirke lader den menneskelige Svaghed blive tildeel, og med Hensyn til de vedvarende Omstændigheder, som i vor Tid allerede have gjort en Formildelse i de strenge Fastebud til Sædvane, finde Vi Os foranledigede til, i Kraft af den Os af den h. Apostoliske Stol meddeelte Fuldmagt og efter desangaaende at have hørt Vort høierverdige Domcapitel, paa faa Forandringer nær, ogsaa for indevarende Aar indtil Asteonsdag 1865, atter at lade indtræde den samme Formildelse i Fastebudene saavel som ogsaa i de øvrige i Faste-Mandatet for f. A. indeholdte Bestemmelser, og forordne derfor, som følger:

- I. Den paabudne Faste, som kun tillader eet fuldstændigt Maaltid og een Collation, men udelukker al anden Nydelse af Spise, bliver bestaaende paa alle Dage af den

40 Dages Fastetid med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle Lamperdage og alle Vigil-Fastedage, som paa foreftreven og vedtagen Maade hvergang skulle forkyndes paa Søndagen forud fra Prædikestolen. Men de Vigil-Fastedage, som tidligere maatte holdes paa Løverdage før de ophævede Festdage, ere og forblive forlagte til Onsdagene og Fredagene i Adventen, saa at foruden disse kun endnu Vigil-Fastedagene før Tuul, Pintsse, de h. Apostle Petrus' og Paulus' Festdag, Mariæ Himmelfart og Allehelgensdagen blive at iagttage, til hvilke endnu kommer Vigilien for den h. Johannes den Døbers Fest paa de Steder, hvor denne Fest bliver feiret den 24. Juni.

- II. Abstinentsbudet, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspiser, bliver bestaaende paa Asteonsdagen, Skærtorsdagen, Paaskeløverdagen og Aarets samtlige Fredage. Paa alle øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede Fastedage (cfr. Nr. 1) kun tillades eengang Nydelsen af Kjød, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den samtidige Nydelse af Kjød- og Fiskepiser bliver forbuden ved eet og samme Maaltid.
- III. Kjødsupper og med Fedt eller Flest tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. Langfredag, og det ogsaa tillige med Fiskepiser.
- IV. De i activ Tjeneste staaende Militærpersoner og, saafremt disse føre egen Huusholdning, ogsaa deres Huus- og Bordsfæller — fremdeles selve Gjestgiverne og Spiseverterne, naar de spise med deres Gjester, og deres Gjester — Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestehende og Arbeidere, naar de kostes af Ikke-Katholiker, samt de Sidstes Huusfæller paa samme Vilkaar, — de paa offentlige Bade- og Kuuranstalter i Vort Sogn under Kuur værende Personer, — Rejsende og Fattige, ere, med Undtagelse af den h. Langfredag, fritagne for Abstinentsen, og Rejsende endog for den befalede Faste.
- V. Alle Sognepræster og Sogneforvaltere meddele Vi herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot Sandfælgigheden forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for enkelte Troende i en anden from Gjærning. Denne Fuldmagt kan ogsaa subdelegeres til Hjelpepræsterne.
- VI. Med Hensyn til den for Alle eftergivne Strengthed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud skulle alle Troende, som ere i Stand dertil, i Fastetiden nedlægge

en Almisse i de Bøsser, som til denne Ende blive at anbringe i alle Kirker med Overskrift: „Faste-Almisser“. Hvo som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastedid bede Vitaniet om Christi Lidelse for Kirkens Anliggende. Faste-Almissen bliver anvendt for de nødvendige Diöcesan-Anstalter til Uddannelse af gode Præster og Lærere. Imidlertid forbeholde Vi Os, ogsaa at anvende en Deel af den for andre paatrængende Fornødenheder i Bispedømmet.

- VII. Betræffende Faste=Andagterne blive de tidligere givne Forrifter ogsaa fremdeles gjeldende. Paa hver Dag i den h. Fastedid bliver ogsaa i Aar under eller efter Skolemessens Vitaniet eller Rosenkrandsen om Christi Lidelse at forebede for Kirkens og den h. Faders Anliggende og for Fredens Gjenoprettelse. Ligeledes skal den forestrevne Bøn for Paven, nemlig tre „Hil dig, Maria“, med Kirkebønnen for Paven, saavelsom Indskydningen af Collecten pro Papa i den h. Mæsse, fremdeles fortsættes indtil Tilbagekaldelse skeer.
- VIII. I de saakaldede luffede Tider, d. e. fra Asteonsdag indtil den første Søndag efter Paaste og fra første Adventsøndag indtil Herrens Aabenbarelsesfest incl., maae ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve Faste- og Adventstiden skulle de Troende ogsaa afholde sig fra alle Dands- og andre offentlige Forlystelser.
- IX. Tiden til Opfyldelsen af det kirkelige Bud om Paaste=Communionen, som Enhver, hvis han deri ikke er særligt dispenseret, skal modtage i sin Sognkirke, fastsættes fra Palmesøndagen indtil den tredje Søndag efter Paasten, begge Dage incl. Dog skal herved den for enkelte Steder undtagelsesviis bevilgede Forlængelse af Paastetiden ikke være ophævet*).
- X. Høitideligholdelsen af den første h. Communion bliver herved i Henhold til den betræffende Forordning af Kölner Provinzial-Conciliet 1860 p. 132 for hele Diöceset fastsat til den første eller anden Søndag efter Paaste, forsaavidt der ikke af særlige Grunde maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forfrist.
- Samtidig minde Vi om den gamle Diöcesan=Forordning, at de af Skolen allerede udstrevne Ynglinge og

*) For Katholikerne i Kjøbenhavn er Tiden til den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaste=Communion ifølge biskopveligt Rescript af 13. Marts 1861 udvidet indtil Christi Himmelfartsfest; den varer altsaa i Aar fra 20. Marts til 5. Mai inclusive.

Somfruer idetmindste endnu i 2 Aar regelmæssig skulle hivaane Søndags-Katecheserne, og Vi forvente den punkt- lige Overholdelse af denne overmaade heldbringende For- skrift, idet Vi ikke blot ret indtrængende anmode d'Her. Sognepræster, men ogsaa alle Forældre og Foresatte om, at gjøre deres Indflydelse gjældende, for at denne For- ordning kan blive trolig efterlevet. Tillige udtale Vi det indtrængende Ønske, at den i mange Sogne af nid- tjære Hyrder allerede indførte fortræffelige Skik, ifølge hvilken de fra Skolen dimitterede Unglinge og Somfruer endnu i 2 eller 3 Aar modtage i Forening den h. Com- munion hver Maaned eller hver anden Maaned paa be- stemte Søn- eller Fesidbage efter forudgaaet Vysning fra Prædikestolen maatte indføres og udbredes overalt, paa det at saaledes den første h. Communications naaderige Frugter maae bevares i Længden, og Ustyd og Dyd ved den hyppige Nydelse af Himmelbrødet maae opnaae Fasthed og Bestandighed igjennem Livets farefuldste Tid.

Elskede i Herren! Efter vor h. Kirkes Anordning skal Fastetiden være en Veredsestid for den h. Paaskefest, og navn- lig tjene til at fremme en sømmelig Forberedelse til en værdig Deeltagelse i Paaskecommunien, hvilken under Straf af Ude- lukkelse fra det kirkelige Samfund ved det femte Kirkebud er gjort alle katholske Christne til uestergivelig Pligt. Forrige Aar gjorde vi ved Begyndelsen af den h. Fastetid det h. Bodssacra- mente til Gjenstand for vor Betragtning. Dettets værdige An- nammelse er jo for Alle, der vide sig skyldige i en svær Synd, den nødvendige Forberedelse for en værdig Communion. Vi fremstillede derfor dengang dette store Raademiddels guddom- melige Indstiftelse og velsignelsesrige Virkninger, ligesom vi ud- viklede for Eder Alt, hvad der angaaer Betingelserne for den værdige Benyttelse af dette h. Sakramente. Dennegang ville vi gjøre selve den vidunderlige Hemmelighed til Gjenstand for vor Betragtning, til hvis værdige Modtagelse det h. Bodss- sakramente udgjør den regelmæssige Forberedelse, nemlig det høi- hellige Alterets Sakramente, hvilket er vor Religions Middel- punkt, Kirkens Hjerte, alle Hemmeligheders Hemmelighed, ja hverken meer eller mindre end Jesus Christus Selv, der, skjult under Brødets Stikkelse, i dette Sakramente opfylder Sin naadefulde Forjættelse: „See, Jeg er hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende;“*), opfylder den i strengeste og bogstaveligste Mening, om end paa en underfuld og hemmelig-

*) Matth. 28, 20.

heddsfuld Naade, forener os ved dette h. Sakramente paa en uubsigelig Naade med Sig Selv og gjør os til Lemmer paa Sit mystiske Legeme; der endelig i dette hemmelighedsfulde Sakramente uophørlig vedbliver paa eengang at være vor Ypperstepræst, og tillige Sonofferet for vore Synder, og saaledes nedbeder fra Sin himmelske Fader Naadegaver uden Maal og Tal over alle Sin Kirkes Medlemmer.

I det h. Alterens Sakramente er Jesus Kristus, vor Herre og Frelser i Sandhed og væsentlig nærværende som Gud og Menneſte under Brødet og Vinens Stikfæller. Dette har altid været vor h. Kirkes Lære fra Begyndelsen af og indtil den Dag idag, saaledes som alle Aarhundreder eenstemmig bevidne det. Grundlaget, hvorpaa denne Lære hviler, er Gudmenneskets ufeilbare Ord: „Jeg er det Livets Brød, der er kommet ned fra Himmelen; hvo der æder af dette Brød, skal leve i al Ewigheid. Og det Brød, hvilket Jeg vil give Eder, er Mit Kjød for Verdens Liv*). Sandelig, sandelig siger Jeg Eder, naar I ikke æde Menneſtes sønnens Kjød og drikke Hans Blod, da have I ikke Livet i Eder. Hvo som æder Mit Kjød og drikker Mit Blod, han har et evigt Liv og Jeg skal opreise ham paa den hyderste Dag. Thi Mit Kjød er sandelig en Spise og Mit Blod er sandelig en Drik. Den som æder Mit Kjød og drikker Mit Blod, han bliver i Mig og Jeg i ham.“**)

Vi have her Ord fulde af Kraft og Liv, hvilke for det ubilbede og forstandige Menneſte udelukke enhver Tvivl om deres Mening og Betydning, men som tillige aabenbare et Under af den guddommelige Kjærlighed, der i den Grad overstiger Alt, hvad den menneskelige Aand formaaer at fatte, at kun Troen paa Hans Guddom, der har talet disse Ord, kan føre os til en blind og uroffelig Overbeviisning om deres Sandhed, medens den naturlige Forstand tager Anstød af det og er tilbøielig til med de vantroe Disciple i Capernaum at sige: „Det er en haard Tale; hvo kan høre den?“***) -- hvorimod den troende Christen, der er overbevist om Hans Guddom, der har talet hine Ord, gjerne og med Glæde istemmer Apostelskystens Bekjendelse, som paa Jesu Spørgsmaal til Apostlene: „Vilde I ogsaa gaae bort?“ svarede og sagde: „Herre, til hvem skulle vi gaae hen? Du har det evige Livs Ord; og vi have troet og erkjendt, at Du er Kristus, den

*) Joh. 6, 51—52.

**) Joh. 6, 54—57.

***) Joh. 6, 61.

levende Guds Søn." *) Gjennemtrængte af denne dybe og troende Overbeviisning kunde da ogsaa de samme Apostle kun tilbede i taus Forundring over det, som den guddommelige Forløser gjorde, da han den sidste Aften før sin Videlse opfyldte hiin vidunderlige Forjættelse ved den virkelige Indstiftelse af det allerhelligste Sakramente, idet Han med høitidelig Alvor og guddommelig Kjærlighed tog Brødet i Sine hellige Hænder, velsignede og brød det og uddeelte det til Sine Disciple med de Ord: „Tager hen og æder; thi dette er Mit Legeme, som hengives for Eder;“ og derefter ligesaa tog Kalken og, idet Han med Taffigelse rakte Sine Disciple den, sagde: „Drikker Alle deraf, thi dette er Mit Blod, den ny Pags Blod, hvilket bliver udgydt for Eder, og for Mange til Syndernes Forladelse. Dette gjører til Min Ihukommelse.“**)

At de h. Apostle have forstaaet disse Jesu vidunderlige Ord, som Han talede til dem umiddelbart efter Rydelsen af Paasfelammet, den gamle Pags forbilliglige Paasfe-maaltid, i den Mening, som Ordene ligefrem taget udgive, det bevidner os den h. Apostel Paulus med ganske klare og udtrykkelige Ord i sit første Brev til Corinthierne, hvor han, der selv var underviist af Herren om denne store Hemmelighed, først anfører Indstiftelsesordene, som Herren brugte ved den sidste Nadver og derefter siger: „Hvo som derfor æder dette Brød eller drikker Herrens Kalk uærdig, er skyldig i Herrens Legeme og Blod. Derfor prøve et Menneske sig selv, og saaledes æde han af dette Brød og drikke han af denne Kalk; thi hvo som æder og drikker uærdig, han æder og drikker sig selv Dommen, fordi han ikke gjør Forskiel paa Herrens Legeme.“***) Hvorledes kunde den h. Apostel vel tydeligere og bestemttere udtrykke sin Tro paa Jesu Christi Nærværelse i det h. Sakramente, end han har gjort det i disse Ord, sin Tro paa den samme Være, som den Helligaand paa Kirkesmødet i Trident har forkyndt med de Ord: „Derfor Nogen maatte paastaae, at vor Herres Jesu Christi Legeme og Blod, efterat Consecrationen er fuldbyrdet, ikke er tilstede i Eucharistiens underfulde Sakramente, han være i Vand“. Denne Være har til alle Tider og alle vegne været den katholske Kirkes Være; ja alle troende Christne har til enhver Tid været besjælede af og lykfsaliggjorte ved Troen paa Forløserens underfulde Nærværelse i det hellige Sakramente. Vistnok er det sandt, at vi kun have faa klare og udtrykkelige Vidnesbyrd om denne Være

*) Joh. 6, 69—70.

**) Matth. 26, 26—27.

***) 1. Cor. 11, 27—29.

fra Kirkehistoriens første Aarhundreder, saaledes som det ogsaa er Tilfældet med Kirkens øvrige Hovedlærdomme. Dette har imidlertid Intet paafaldende for hver den, som er bekendt med de afstøvelige Misforstaaelser og Forvanskninger, for hvilke den christne Troes Hemmeligheder dengang vare udsatte blandt dens Tjender. Enhver, hvem dette ikke er ubekendt, kan veed ogsaa, at en aldeles nødvendig Tilbageholdenhed og Taus-
hed — den saakaldte disciplina arcana — ikke tilstedte de christelige Lærefædre uden Nødvendighed at tale aabent og ufor-
beholdent til Vantro og Katechumener om den christne Troes Hemmeligheder. I en Overtværelse af denne Regel, der støt-
tede sig paa Herrens Ord: „I skulle ikke give Hundene det Hellige eller kaste Perler for Sviin,“*) blev endog betragtet og straffet som en stor Forbrydelse. Ikke destomindre har man dog ogsaa fra hine første Aarhundreder flere klare og aldeles utvetydige Vidnesbyrd for Kirkens Lære om det h. Alterens Sa-
framente. Saaledes skrev i det første Aarhundrede den h. Bi-
skop Ignatius paa sin sidste Rejse til Rom, hvor Martyr-
bøden ventede ham, altsaa paa en Tid, da der ikke var nogen Grund til Tilbageholdenhed eller Hemmeligholdelse, i sit herlige Brev til den christne Menighed i Smyrna, Cap. 7: „Brang-
lærerne afholde sig fra Eucharistien, fordi de ikke tilligemed os bekjende, at Eucharistien er vor Frelzers Jesu Christi Kjød, Hans Kjød, Der har lidt for vore Synder og Hvem Faderen efter sin Barmhertighed har opvakt fra de Døde.“ Den samme Martyr siger i sit paa den samme Rejse til de Christne i Rom skrevne Brev, et Brev, hvori hans af Kjærlighed til Jesus glødende Hjerte levende affpeiler sig: „Jeg føler ingen Attraa efter forgængelig Næring, jeg længes kun efter Guds Brød, Himmelbrødet, Livets Brød, hvilket er Jesu Christi Guds Søns Kjød; kun efter Guds Drik, Hans Blod, længes jeg; det er det evige Livs uforgjængelige Kjærlighed!“

I det andet Aarhundrede have vi et herligt Vidnesbyrd om Kirkens Tro paa den h. Eucharistie i de to Forsvarsfrister, hvilke den ligesaa lærde som hellige Justinus rettede til Keiserne Antoninus Pius og Marcus Aurelius, for at afværge de Angreb og Bagvaskelser, som den h. Kirkes Tjender havde fremkaldt imod den. Han taler deri, saaledes som Diemedet med disse Skrifter nødvendig fordrede det, med stor Frihed og Aabenhed om den christelige Troes Hemmeligheder, i Særdeleshed om, hvorledes det h. Messesoffer dengang under Forsølgel-
serne mod de Christne feiredes paa forborgne Steder. Han beskriver udførlig de enkelte Dele af dette h. Offer, og det saa-

*) Matth. 7, 6.

ledes, at vi deri paa en høist mærkværdig Maade kunne gjenkjende alle væsentlige Dele af denne høihellige Hemmelighed, saaledes som den nutildags feires. Om de offrede Gaver, der ræffes de Troende til Nybelse, ytrer han sig med følgende Ord: „Vi modtage dem (Brødet og Vinen i Nadveren) ikke som en sædvanlig Spise og en sædvanlig Drik; men, ligesom vor Forløser Jesus Christus ved Guds Aand er bleven Menneſte og har antaget Kjød og Blod for at fuldkomme vor Frelse, saaledes er efter vor Være hiin Spise, over hvilken Takkebønnen bliver udtalt med Hans egne Ord, denne samme menneſteblevne Jesus Kjød og Blod.“*) Hvorledes kan Troen paa den katholske Kirkes nuværende Være om det h. Alterets Sakramente udrykkes tydeligere? Et ligesaa tydeligt Vidnesbyrd for den samme Tro finde vi hos den hellige Irenæus, den anden Biskop af Lyon i Frankrig, en Discipel af den h. Polycarp og ved denne middelbar en Discipel af den h. Apostel Johannes. Født og dannet i Orienten, virkede og levede Irenæus i sine sildigere Leveaar i Occidenten og afgiver saaledes Vidnesbyrd baade for den østerlandſke og vesterlandſke Kirkes med hverandre overeensstemmende Tro. I sit berømte Vært mod Branglerere*) gjendrøver han paa det Fyndigste de falske Lærdomme, der fornægte Jesu Christi Guddom, Kjødets Opstandelse o. s. v. og siger da blandt Andet: „Hvorledes kunne de (Kjætterne) komme til Wisshed om, at det Brød, hvorefter Taffigelsens Ord ere udtalte, er Herrens Legeme og at Kalken er Hans Blods Kalk, naar de ikke holde Ham Selv for Verdensfaberens Søn? Hvorledes kunne de sige, at Kjødet (d. e. Menneſkets Legeme) gaaer tilgrunde og har ingen Deel i Livet, da det dog bliver næret af Herrens Legeme og Hans Blod? Enten ſtulle de forandre deres Mening eller opgive den nævnte Offerhøitid.“

Efter Forfølgelsernes Ophør finde vi fra alle Aarhundreder tallose Vidnesbyrd for Kirkens Tro paa det h. Alterets Sakramente; det vilde føre for vidt her at paavise dem i det Enfelte; kun Et maa her endnu finde sin Plads. Den h. Cyrillus, Biskop af Jerusalem, der levede i det 4de Aarhundrede, giver en fuldstændig Underviisning om den h. Nadvere og det h. Mesſeoſſer i sin Katech. XXIII.: „Denne Være af den h. Apostel Paulus i 1. Cor. 11 — saaledes lyde hans Ord — er i og for sig allerede tilstrækkelig til at befæste Eders Tro paa de guddommelige Hemmeligheder, ved hvis Modtagelse I ere blevne Et Legeme og Blod med Christus. Thi Apostelen tilraaber

*) Apol. 1, 66.

**) Adv. Haeres c. 18.

os, at vor Herre Jesus i den Nat, da Han blev forraadt, tog Brødet, takkede, brød det og gav det til Sine Disciple med de Ord: Lager og æder, dette er Mit Legeme. Og Han tog Kalken, takkede og sagde: Dette er Mit Blod. Naar Han nu Selv sagde om Brødet: Dette er Mit Legeme, hvo vil da vove at tvivle derpaa? Og, naar Han Selv siger: Dette er mit Blod, hvo vil da tvivle og sige, at det ikke er Hans Blod? — Væder os altsaa med fast Overbeviisning modtage hine Hemmeligheder, som Christi Legeme og Blod! Thi i Brødets Skikkelse bliver Legemet givet dig, og i Vinens Skikkelse Blodet, saaledes at du, naar du har modtaget Christi Legeme og Blod, bliver eet Legeme og eet Blod med Ham. Saaledes er du underviist, og har den tilforladelige Tro, at det Brød, hvilket du seer, ikke er Brød, hvad det jo synes at være for den ubvortes Sands, men Christi Legeme, og at det, som synes at være Viin, ikke er Viin, omendstjønndt Smagen holder det for at være Viin, men Christi Blod."

Vignende Vidnesbyrd finde vi i Skrifter af den h. Clemens Romanus, den h. Cyprian, Clemens af Alexandrien, Origenes, Tertullian, Chrysoptomus, Augustinus og alle Kirkesædrene uden Undtagelse og det i en saadan Mængde, at man kunde fylde hele Bøger med dem. De anførte maae være tilstrækkelige, for at vise, i hvilken Uvidenhed de befinde sig, der paaftaae, at de Christne skulde i de første Aarhundreder ikke have vidst noget om det eucharistiske Offer og Sacramente, men at begge Dele først skulde være opfundne i Middelalderen o. s. v.

Et øiensynligt og talende Beviis for Kirkens urgamle Tro paa disse Hemmeligheder finde vi ogsaa i de endnu forhaanden værende og i deres oprindelige Skikkelse vedligeholdte underjordiske Hvælvinger, de saakaldte Katakomber, d. e. de h. Martyrers Gravkamre fra Christendommens første Tider, hvor man under de skrækkelige 300aarige Forfølgelser, i hvilke mere end 7 Millioner Christne har offeret deres Liv som Blodvidner for Troen, begrov de dhrebare jordiske Levninger af disse Troesvidner og tillige forsamlede sig der til Gudstjeneste, for at bringe det h. Offer og uddele de h. Sacramenter over Martyrernes Gravsteder. Endnu den Dag idag kan den ubilbede Betragter overbevise sig herom, naar han staaer ved disse Gravsteder og Altare og seer de mærkværdige Indskrifter og sindbilledlige Tegne paa den christelige Tro, der alle føre os tilbage i hine Christendommens første Tider. Hvorsofthelst i Løbet af de følgende Aarhundreder Branglæren bekæmpede disse Troens helligste Hemmeligheder: Alterets Sacramente og Messesofferet, da gav Kirken, paa Kirkeforsamlinger baade i ældre og nyere Tid, Vidnesbyrd om sin ældgamle, almindelige og stedse

uforandrede Tro, i den fuldeste Overeensstemmelse med Kirkefædrene og de gamle østerlandske og vesterlandske Liturgiærs ganste ligelighedende Indhold; men disse Liturgiæ har deres Oprindelse fra de tidligste kristelige Aarhundreder. Vi henviser isørigt Enhver, som maatte ønske at erholde nærmere Kundskab om denne høist mærkværdige Overeensstemmelse af alle Aarhundreders Tradition angaaende denne vigtige Troesklære, til det fortræffelige Skrift, som i Aaret 1830 er udkommet i Mainz under Titel: „Den kristelige Nadverklære, belyst ved katolske og ikke-katolske Vidnesbyrd fra ældre og nyere Tid“.

Efter at vi saaledes have overbeviist os om alle Aarhundreders overeensstemmende Tro paa det h. Alterens Sakramentes Hemmelighed, hvilken Tro Kirkens useilbare Læreembede giver en uroffelig Visshed for enhver Troende, gaae vi nu over til nærmere at belyste denne Troes Indhold. Vi kunne i Korthed udtrykke dette saaledes, at under de i det h. Offer af Præsten consecrerede Stikkesler af Brød og Viin er intet Andet nærværende, end vor Herres og Frelsers Jesu Christi tilbødelseværdige Kjød og Blod, med Hans Gudsdom og Mennestevæsen, med Legeme og Sjæl, saaledes som Han i den h. Messie bringer Sig Selv som et ublodigt Offer for os til Sin himmelske Fader; at Han i det h. Sakrament giver Sig Selv hen til en Spise for Sine Troende; at Han forbliver nærværende i vor Midte, for at modtage vor Tilbedelse og berige os med Sine himmelske Naadegavers Fylde, saalænge de synlige Stikkesler ere tilstede. Dette er det korte Indhold af vor katolske Tro om denne underfulde Hemmelighed, hvori den guddommelige Almagt, Viisdom og Kjærlighed billedlig talt, synes at overbyde hverandre.

I dette h. Sakrament virker den guddommelige Frelser, der forðum forvandlede Vand til Viin ved Brylluppet i Cana, i Kraft af Sin guddommelige Almagt, et lignende Under paa en endnu langt forunderligere Naade — nemlig paa vore Afters igjennem de Ord, der udtales af Hans Tjenere og Stedfortrædere. I dette Sakramente har Frelserens guddommelige Viisdom fundet et Middel til paa en vis Naade at blive allestedsnærværende, idet Han, til samme Tid som Han utilhyllet i forklaret Stikkelse aabenbarer Sig for og hengiver Sig til de salige Aander og Medlemmer af den triumpherende Kirke i Himlen, tillige, skjult under Sakramentets hemmelighedsfulde Hylster, samtidig ogsaa tager Bolig utallige Steber i den stridende Kirke her paa Jorden, for at styrke dens Medlemmer i Kampen, trøste dem i Lidelser og føre dem fra Glendighedens Land til det himmelske Fædreland. Her har den guddommelige Kjærlighed stiftet en Ihukommelse af alle Sine Vidundere, ja i visse Naader forenet Alt i Eet, hvad den har gjort til Frelse for Menneffene og ligesom ført det til den høieste Fuldkom-

melse. Her indbyder i Sandhed den guddommelige Frelser Alle, der ere besværede med Møje og Arbejde, til at komme til Sig og finde Hvile for deres Sjæle.

Ia i dette h. Sakrament er Han i Sandhed den gode Hyrde, der hengiver Sit Liv for Sine Faar*), der fører dem paa gode Græsgange, ja giver sig Selv hen til Spiise for dem. Her er Han en Spiise for de Udvaltte, en Kilde til alle Naabegaver, hvoraf Alle tør øse, alt som deres Vængsel tilstyn- der dem; her er Han de Blindes Lys, de Svages Styrke, de rene Sjæles Fryd, de Syges Lægedom, de Bedrøvedes Trøst, de Døendes Vandringsbrød, det evige Livs Underpant og Kjær- lighedens inderligste Samfunds Baand for alle Lemmer paa Hans mystiske Vegene i Himmelen og paa Jorden!

Sandelig, naar vi ret overveie det, hvilken uendelig Ned- ladelse der ligger deri, at en Gud hengiver Sig til Spiise for Sine Skabninger, da maatte vi allerede studse over, om Han viste de største Hellige en saadan Naade, een eneste Gang i deres Liv, eller om Han maastee eengang hvert Aar ved een h. Præst virkede et saa uudsigeligt Under paa Jorden. Men nu har Kjærligheden bragt Ham dertil, at Han hver Dag, hver Time og allevegne i den vide Verden, hvor der blot findes en katholic Kirke eller Kapel, indbyder alle uden Undtagelse til dette guddommelige Gæstebud; og Hans Kjærlighed gaer saa vidt, at Han ikke forsmæer at anbetroe selv værdige Præster denne høihellige Hemmelighed, ja endog at drage ind i syndige, urene Hjerter og udsætte sig for alle en vantro Verdens For- nærmelser, og give Sig til Priis for Sine meest rasende Tjen- ders Mishandlinger og Forhaanelser, blot for at tilfredsstille Sit af Kjærlighed glødende Hjertes Trang, hvilket tilstyn- der Ham til ret at ødsle med Sin Kjærlighed, for saaledes at kunne blive Alt for Alle.

Men, er da ikke en saadan Fornedrelse usømmelig for den guddommelige Værdighed og Majestæt? Er det ikke Guddom- men uværdigt, at Han paa en Naade gjør Sig Selv til et Middel for Sine Skabningers Frelse? Ia tilvisse forekommer det ved første Diekast den grublende Forstand at forholde sig saaledes; men det synes kun saa. Gud er Kjærlighed, siger Apostelen**), men Kjærligheden har den Egenkab, at den virker store Ting, at den, for at gjøre den Elskede lykkelig, med- deler ham sig selv og Alt hvad den eier. Det er en reen, uegennyttig og grændseløs Barmhjertighed og Kjærlighed, der har bevæget Guds Søn til at antage Sig vor Elendighed, til

*) Job. 10, 11.

**) 1. Job. 4, 16.

at bære den med os, og for os, til at forløse os fra den og skjenke os Sig selv! Men just denne guddommelige Barmhertighed og Kjærlighed er atter igjen et Middel, og det det høieste og fuldkomneste Middel, hvorved Gud forherliger Sig Selv, idet Han forherliger og saliggjør Sine Skabninger. Ligefom en jordist Fyrste aabenbarer Nærheden af sin Godhed, Magt, Rigdom og Anseelse ved den Glands, der er udbredt over hans Hof og hans Tjenere, saaledes aabenbarer Gud Sin uendelige Fuldkommenhed, Magt og Majestæt ved Sine Skabningers Fuldkommenhed og Herlighed. Iblandt disse indtager Menneftet en særdeles udmærket Plads; thi han er skabt i Guds Billede og til Hans Forherligelse, han er bestemt til en evig og salig Forening med Gud. Han er begavet med en udødelig Sjæl, hvis Længsel efter et uendeligt Gode ingen af de skabte Ting formaaer at stille; det formaaer kun Gud Selv, hans Ophav og Endemaal; thi vort Hjerter er uroligt, indtil det finder Hvile hos Gud. For at nu Menneftet midt under de Tillokkelser og Blendværk, der i dette jordiste Liv saa ofte drage ham bort fra hans sande Maal og ophøiede Bestemmelse, ikke skal tabe sit evige Maal, sit sande Hjem af Sigte; for at han paa sin Vandring gjennem Glendighedens, Prøvelsens og Videlens Land allerede her skal faae en Forsmag paa hiin evige Lykke, hvortil han er kaldet; derfor har den guddommelige Visdom opfundet den vidunderlige Hemmelighed, hvorunder Gud Selv allerede her paa Jorden under et hemmelighedsfuldt Hylster meddeler Sig Menneftet, for at gjøre ham deelagtig i Sin Guddom, for at forene ham med Sig, for ved Himmelbrødet at stille hans Sjæls Hunger efter det uendelige Gode, for at give ham Lys, Kraft og Trøst, samt tildele ham alle de Naadegaver, han behøver, for ikke at ligge under paa Veien gjennem dette Livs Orten!

Og hvilke underfulde Virkninger har her ikke i Gjerningen dette h. Sakramente paa den troende Christens Sjæl! Med hvilken Kraft og Glæde opfylder det ikke Sjælen midt i Svagheit og Bedrøvelse. Et Børd har Herren beredet os mod alle vore Fjender. *) Et Brød fra Himmelen har Han givet os, som indbefatter alle Sødheder i sig**). Ligefom den jordiste Spise stiller den naturlige Hunger, og daglig fornær Legemets Kræfter, saaledes finder den troende Sjæl i dette himmelske Brød den eneste Næring, der formaaer at stille den overnaturlige Hunger og Trøst, saaledes fornøes det indre Liv ved dette guddommelige Gjæstebud paa en vidunder-

*) Ps. 22, 5.

***) Sap. 16. 20.

lig Naade; det meddeler Sjælen Glæde, Trøst og Kraft i alle Prøvelser og Trængsler. Ja, det er dette de Stærkes Brød, som har dannet og ubrøkket alle den ny Pagts store Hellige, i hvilke Jesus Kristus har vundet Skikkelse, i hvilke Han har ladet sine Døder, sine Fuldkommenheder og sine Undre lysse. Det er dette Brød, der har gjort saa mange Millioner h. Martyrer saa stærke, at ingen Frygt, ingen Piinsler, at hverken Ild eller Sværd formaade at stille dem fra Jesu Kristus Kjærlighed, saa stærke, at de glade og frydefulde, under de forfærdeligste Qvaler kunde opoffre deres Liv for den h. Tro. Det er dette Brød, som har styrket saa mange Kirkens h. Tjenere, saamange Bødsfærdige, saa mange Somfruer og Enker til at blive bestandige i den aarlange Udvøvelse af heltmodig Dyd, ubegribelig Kjærlighed, vidunderlig Nidmyghed, pletfri Reenhed, streng Bod og Spægelse, rastløst Arbejde og Nøje, og til at blive ligedannede med den Korsfæstede i Sindelag og Vandel. Ja, Alt hvad der nogensinde er virket og fremdeles skal virkes i Jesu Christi Kirke indtil Tidernes Ende, af hvad der i Sandhed maa kaldes stort, ophøiet, ædelt og vidunderligt, det har sit Udspring af denne sakramentale Naadekilbe. Der er det Alt forbundet og indlivet i Gudmennesket, ligesom Viinranken er Et med Viinstoffen; ved dette Sakramente forener Han alle Sin Kirkes Lemmer med Sig, nærer, opliver og styrker dem med Sit h. Kjød og Blod. Thi som Han ved Sin Mennekevordelse og Fødsel eengang for Alle har forenet Sig med den menneskelige Natur og i dødeligt Kjød er bleven vor anden Stamfader, for ved Sin Lidelse og Død at borttage den Forbandelse, der paa Grund af den første Stamfaders Skyld tyngede paa den hele Slægt: saaledes bliver Han i Alterets h. Sakramente paa en underfuld Naade, stedse paa ny Menneke, for paa det Underligste at forene Sig med ethvert enkelt Medlem af den hele Slægt, alt efter Hans Giendommeligheds særlige Fornødenhed, og for ved denne Forening og de ved den foruøbte guddommelige Naadegaver at befrie ham fra al Elendighed og hæve Ham til den for Ham i Besynderlighed bestemte Fuldkommenhed. Saaledes er da i Virkeligheden dette Under af den guddommelige Kjærlighed, hvilket ved første Diekast synes at være en Nedværdigelse af den guddommelige Majestæt, uden Tvivl den Hemmelighed, der mere end alle andre har fremmet Guds Ære og tjent til Sjælernes Frelse; i hvilken Guds Almagt, Viisdoms og Kjærligheds Dybder aabenbare sig herligere end i Alle andre, og hvorved Hans Naades Vidundere ere bleve forherlige i Hans Helliges Liv. Herom have vi vistnok her i Troens dunkle Lys kun en spag Anelse; den fulde Erkjendelse kan først blive os til Deel der,

hvor Han Selv lyser i Sine Helliges Glæds, og hvor ogsaa vi engang tør haabe at skue det sande Lys i Hans Lys!

Derfor har da ogsaa Alterets h. Sakramente været alle Kirkens sande Vørns Fryd og Glæde; det er Kilden til hine herlige Lovsange og Psalmer, hvorved de have forherliget denne h. Hemmelighed, Kilden til deres Længsel og Stræben efter sømmelig at vedligeholde og herlig udsmykke de kristelige Tæmpler, hvis Bestemmelse er at tjene til Bolig for den Konge over alle Konger, som er tilstede i dette h. Sakramente. Om dette samler sig al den Skjønhed og Glæds, der forherliger den kristelige Cultus, thi denne Hemmelighed er dens Midtpunkt, i den fremtræder hele dens eiendommelige Værdighed. O, at vi dog Alle vare ret gjennemtrængte af den levende og virksomme Tro paa dette h. Sakramente! Med hvilken Erfrygt vilde vi da steds nærme os det Tempel, hvori den guddommelige Majestæt throner i Tabernaklet! Med hvilken Glæde og Offervillighed vilde vi da benytte enhver Leilighed til at smykke og værdig vedligeholde denne Hans Bolig! Med hvilken Erfrygt og Andagt vilde vi steds bivaane det h. Offer, hvori dette h. Sakramente bliver consecreret og vor Forløsnings Værk fornyet! Hvor vilde vi hungre og tørste efter Nydelsen af denne himmelske Næring, hvor vilde vi da i alle vort Livs Besværligheder og Nød tage vor Tilflugt til denne tilbedelsesværdige Hemmelighed, hvori vor Frelser, med Sit Hjerter opfyldt af guddommelig Kjærlighed og Barmhertighed, dvæler iblandt os, Han, hos Hvem al menneskelig Elendighed og Lidelse finder den inderligste Deeltagelse og Hjælp i betimelig Tid. Hvor ofte vilde vi da fulde af Tro og Tillid ile hen til denne Raadethrone, fra hvilken Han ikke lader Noget gaae tomhændet bort, men meddeler Alle Sin uudtømmelige og uudgrundelige Naades Rigdomme. Hvorfomhelst en levende Tro paa denne underfulde Hemmelighed gjennemtrænger en Mennefsjæl, der forklarer og hæver den det hele Liv over dets vanlige Sammenlighed, der stjerker den, med Vissheden om den Almægtiges og med usigelig Kjærlighed elskede Herres Nærhed, en uudtømmelig Kilde til Glæde, Trøst og Tillid til Hans Hjælp i enhver Nød og enhver Fare. Ja, denne Tro er det, der, ved meer og meer at gjennemtrænge en Christens hele Liv, danner det til Rigthed med det Forbillede, hvilket vor guddommelige Frelser — som i Sin Være og i Sit jordiske Liv — saaledes ogsaa i dette Sakramente uafslæbelig stiller os for Die, for at vi skulle efterligne Hans Dyder.

Hvor elendigt og fattigt vilde vort Liv herneben være uden dette h. Sakramente! det er i Sandhed det Brød, uden hvilket vor Sjæl ikke kan bevare den guddommelige Naade levende i sig. Derfor har ogsaa vor h. Kirke, som en omhyggelig Moder,

alt som i Tidens Løb de Christnes første Iver for den oftere Modtagelse af dette h. Sakramente efterhaanden var taget af, under Straf af Udelukkelse fra Kirkesamfundet i levende Live, og Nægtelse af en kirkelig Begravelse efter Døden, budet alle Troende, at de i det Mindste eengang om Aaret, nemlig i Paasketiden, skulle modtage det h. Alterssakrament. Af denne samme Grund har Kirken ogsaa bestandig budet de Troende, at de, saafremt de ikke ville gjøre sig skyldige i en svær Synd, skulde paa alle Søn- og Festsdage andægtig bivaane det h. Messesoffer, hvilket staaer i den nøieste Forbindelse med det h. Alterssakrament. For mange Christne ere disse Bud, Gud være lovet! ikke nødvendige. De beslutte sig paa at bivaane det h. Offer ikke blot paa Søn- og Festsdage, men saavidt muligt hver Dag! de ile ikke blot engang om Aaret, men ofte, ja saa ofte som det tilstedes dem, til det guddommelige Maaltid, der er deres Glæde, deres Trøst og deres Tilflugt i al dette Livs Nød, Kamp og Lidelse, og det er os i Sandhed en stor Glæde at kunne bevidne, at navnlig som en Følge af de i den seneste Tid paa saamange Steder afholdte h. Missioner, den hyppige og værdige Modtagelse af dette h. Sakramente er betydelig tiltaget. Maatte det Samme med Sandhed kunne siges om alle Steder og om alle Medlemmer af den os anbetroeede Hjord! Men desværre gives der endnu bestandig ikke Faa, der holde sig fjernet fra dette Livets Brød; hvilke, bedaarede af de jordiske Goders blændende Tillokkelser, forgjæves søge deres Salighed i den forfængelige Skabning og i den usle Nydelse af denne Verdens Lyst og Ære, og ganske nebsjunkne i jordiske Syssler ikke have nogen Sands og Smag for Gud og guddommelige Ting; de lade deres arme Sjæl lide Hunger og Nød, og hele Aar gaae maaskee hen, uden at de endog kun eengang forsones sig med deres Gud og styrke sig med Himmelbrødet. Ja, der gives ikke Faa, som uden Nødvendighed, af Ligeegyldighed eller Verdslighed forfømme en regelmæssig Opfyldelse af Kirkens andet Bud. Maatte disse dog i den forestaaende Fasts-tid, maatte de dog nu, da den hellige Kirke henvender den moderlige Kjærligheds formanende Ord og den sømme Dmsorgs advarende Stemme til deres Sjæle, maatte de dog nu gaae i sig selv og erkjende, at de befinde sig paa en Afvei, at de grave sig Brønde, der ikke holde Vand, og at de i daarlig Forblindelse have vendt sig bort fra Kilden til det Vand, der opvælder til et evigt Liv. Maatte dog alle disse adlyde denne Stemme, maatte de ved sand Bod rense deres Hjerter til i den forestaaende h. Paasketid med et reent og gudvelbehageligt Hjerter at modtage det Himmelbrød, som indbefatter al Sødhed i sig, og er et Underpant paa det evige Liv. I et reent

Hjerte maa det modtages; thi i et ureent, med svære Synder besmittet, Hjerte, i hvilket den urene Aand, Satan, har opslaaet sin Bolig, kan det rene, pletfri Lam, den Helligste af alle Hellige, ikke tage Herberge. Dette vilde være den affskyeligste Misbrug, et sandt Sakrilegium, en Forbrydelse, liig det sorte Forræderi, hvorved Judas, den høitbenaadede Apostel, overleverede sin Herre og Frelser i sine Dødsfjenders Hænder! Ja, en uværdig Communion er en vederstyggelig Utaknemmelighed, en Gudsbespottelse, der styrter Mennesket i den Afgrund af Forblindelse og Forstokkelse, hvorpaa den samme Judas staaer for vore Dine, som det forfærdeligste Exempel. Han havde, med den djævelste Forbrydelse i Hjertet, ved den sidste Nadvere annammet Herrens Legeme uværdig; „med Vidben,“ saaledes fortæller Evangeliet, „foer Satan i ham,“ hvem han iforveien i usel Havesyge havde overgivet sit Hjerte, d. v. s. den onde Aand tog ham da ganste i sin Besiddelse, han blev hans villige Redskab til at fuldbringe Guds mordet, Forbrydelsen over alle Forbrydelse, for derefter uden Bod, uden sand Anger at ende i Fortvivlelse og Selvmord og da gaae evig fortabt.

O, at dog Ingen af os maatte blive et Offer for en saa forfærdelig Skjæbne, hvortil en uværdig Communion ved den dermed forbundne Forblindelse og Forstokkelse bereder Synderens ulykkelige Hjerte. Velan da, Elskede i Herren, lader os Alle uden Undtagelse berede os til en ret værdig Paaste-Communion! Lader os prøve os selv efter Apostelens Formaning, førend vi æde af dette Brød, paa det at det maa worde os alle i Sandhed et Livets Brød, en Rægedom for Sjælen, et Underpant paa vor Opstandelse til et evigt og saligt Liv! Een eneste ret værdig Communion er, som de hh. Fædre sige, tilstrækkelig til at gjøre os til Hellige. Velan, lad os da beslitte os paa at forberede os saa godt som mulig for den forestaaende og enhver fremtidig Communion, til med et saa reent, samlet og fra al uordentlig Lyst og Vebhængenhed befriet Hjerte at modtage det h. Sakramente, som om vi skulde modtage det for sidste Gang og strax derefter døe! Lad os Alle idag fatte det faste og alvorlige Forsæt, ikke blot eengang, som den strenge Pligt byder, men ofte i Aarets Løb med værdig Forberedelse at tage Deel i dette guddommelige Maaltid, og at bivaane den ny Pagets ublobige Offer, denne Kilde til al Naade, ikke blot paa Helligdagene, men saa ofte og saa andægtig, som det er os muligt, paa det at vi stedse inderligere maa blive forenede med vort Hoved Jesus Kristus, der er Veien, Sandheden og Livet*), uden hvem vi hverken kunne finde den rette Wei,

*) Joh. 14. 6.

den fulde Sandhed eller det evige Liv; paa det at vi stedsfe mere maae voxe og styrkes i Troen, Haabet og Kjærligheden, for ikke at ligge under for dette Forbeløvs Prøvelser og Fristelser, men engang som Scierherrer at kunne gaae herfra over i det sande og evige Liv.

Seer, Elskede i Herren, vor Forløser boer stedsfe Dag og Nat i vore Kirker; det er vor h. Troes useilbare Lære; Han er der stedsfe rede til at antage Sig vore Anliggender, høre vore Bønner, oplyse og styrke os, rede til fra denne Sin Volig at ile os til Hjælp i vor sidste Nød og forhjælpe os til Seir. Der lysér Dag og Nat, som vor h. Kirke foreskriver det, Flammen af det evige Lys, som et Sindbillede paa Ham, der er det sande Lys, der er kommet ind i denne Verdens Mørke, for at oplyse alle Mennecker. Wien desværre bekræfter sig endnu bestandig Evangeliets Ord: „Lysét skiner i Mørket, men Mørket begriber det ikke.“ Hvor øde, hvor forladt staaer ikke i mangen Kirke, i mangen endog kathelsk Menighed denne alle Kongers Konges Throne! Dette vilde ikke være saaledes, naar en levende Tro paa den guddommelige Forløser's Nærværelse besjælede Alle. Vi vilde da alle med de ivrige Christne glade ile til Kirken, naar Hyden af Kloffen indbyder os til at feire det allerselligste Offer, eller naar til anden Tid paa Dagen, hvor de Pligter, som vor Stilling kræver, tillade det, Helligdommens aabent staaende Dør tilstedes os Afgang til vor Forjønners Naadethrone. Maatte vi altid have den Glæde, at see Flere og Flere af saadanne ivrige Christne iblandt os, der daglig bivaane det h. Offer og ofte i det h. Sakramente besøge deres forborgne Gud og Frelser! Maatte Tallet paa de Menigheder stedsfe voxe, som i det Mindste hellige nogle Dage om Aaret til den 40 Timers vedvarende Tilbedelse af det allerselligste Sakramente! Vi have derfor følt en særdeles Trøst ved, at denne Andagt og de dermed forbundne Velsignelser i de sidste Aar har været i Tiltagende, ligesom ogsaa Antallet har forøget sig af de Troende, der som Medlemmer af Broderskabet til den evige Tilbedelse af det h. Sakramente, slutte sig til den Forening af gudindviiede Jomfruer, som skjulte indenfor et Klosters stille Mure, bringe deres Liv med Regeme og Skjel som et Offer til Sone og Fjeldstjørelse for Alle dem der ikke tilbede, men fortørne Ham. Saa ville vi da Alle, mine Elskede, beslitte os paa i vort Liv ret at ære det h. Sakramente, for saaledes at faae rigelig Andeel i dets Velsignelser! Da skal det i vor Dødsstund være vor Trøst og vor Hjælp, i hiin Stund, da vi alene uden jordisk Hjælp og Beskyttelse skulle tiltræde den snævre Vei, der fører ind i Evigheden, da vi, forladte af alle jordiske Venner, skulle stride den sidste Strid under de heftigste Angreb af den onde

Fjende. Vel os, naar vi da med Tro, Haab og Kjærlighed tør optage Ham i vort Hjerte, der har overvundet Døden, og derfor alene kan føre os til Seir i hiin sidste Nød, vor sidste Strid paa Jorden! Vel os, naar vi kunne skilles fra denne Verden forenede med Ham, der har sagt: „Hvo, som æder af dette Brød, han skal leve i al Evighed, og Jeg skal opreise ham paa den yderste Dag!*) Sikkert tør vi stole paa, at denne største af alle Naadesbeviisninger vil blive os tildeel, naar vi i Livet have gjort os værdige dertil ved en hyppig og værdig Modtagelse af det h. Saframente, og naar vi daglig bede Gud om, at Han af Sin Naade vil forunde os en salig Død, saaledes som den h. Kirke lærer os at bede: „Hellige Maria, Guds Moder, bed for os nu og i vor Dødsstund!“

I Henhold til vor sidste Anordning af 10. f. M., hvorved vi have opfordret Eder til Bøn for Fredens Bevarelse, og i Betragtning af de endnu stedse vedvarende forvirkede og faretruende Forhold, opfordre vi Eder paa det Indbtændigste til at blive ved med denne Bøn, og forordne vi tillige, at ogsaa de Herrer Præster skulle vedblive med i den h. Messe at indlægge Bønnerne for Freden, indtil vi finde os foranledigede til at tilbagekalde denne Bestemmelse.

Sluttelig meddele vi Eder, at Beløbet af de indsamlede Peterspenge i Diøceset og de nordiske Missioner i det forløbne Aar har udgjort 6377 Rd. 2 Mk., og at denne Sum af os er affendt til sit Bestemmelsessted. Idet vi atter overbringe Eder den h. Faders Tak og Velsignelse for disse Doffergaver, hvilke ere et saa skjønt Udtryk af barnlig Kjærlighed og Trostaa mod den apostoliske Stol, kunne vi ikke undlade atter at opfordre Eder til fremdeles med udboldende Standhaftighed ved Bøn og Doffer at understøtte Kirkens og dens Overhovets retfærdige og hellige Sag. Endnu bestandig befinder Christi Kirkes Overhyrde sig i den ved Kirkestatens Udplyndring hidførte Trængsel, men han aflader ikke med apostolisk Mod og urokkelig Tro under den Allerhøjestes siensynlige Bestjærmelse at forsvare den retfærdige og hellige Sag. Efterkommer denne vor Formaning, paa det at de Ondskabens Plaaner, som i den mod vor h. Kirke fiendtligt Veir i de sidste Tider have hævet sig mod den apostoliske Stol, denne Grundpille for den sande Tro og al Ret paa Jorden, maae blive til Skamme, og dens Fjenders forblindede Sjæle komme til Erkjendelse og Omdendelse ved den guddommelige Overhyrde Jesu Christi almægtige Naade, Hans, i Hvis Navn alle Ræ

*) Joh. 6, 54.

stulle bøie sig i Himlen og paa Jorden og under Jorden*), uden Hvem der ikke er Frelse og Salighed at finde! Hans Betsignelse være og forblive med Eder! Amen!

Døsnabriid, paa Jesu hellige Navnefest 1864.

† Paulus.

Altmeyppen,
Secr.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Osservatore Romano“ fra den 12. f. M. angiver Roms Befolkning til 201,161 S. Den udgjør altsaa 4083 mere end forrige Aar. Af Seminarierne og Collegierne nævnes her: Det romerske med 94 Alumner, det pianiske (76), det vatikaniske (41), det franske (58), det sydamerikanske (45), det nordamerikanske (53). Foruden disse geistlige Seminarier gives der endnu 19 Collegier, nemlig: Propagandaen med 128 Alumner, det germanisk-ungarske (59), det engelske (34), det pio-engelske (15), det skotske (12), det græst-ruthenske (22), det irske (50), det belgiske (6) o. s. v. Læger man nu i Betænkning, hvilket stort Antal af unge Præster der bliver opdraget og underviist i disse geistlige Anstalter, for senere at udsendes i den hele Verden, og prædike overalt den katholske Sandhed, saa begriber man, hvilken Betydning Pavens verdslige Magt har for Katholicismen, ogsaa betragtet fra denne Side. Hvad der vilde blive af disse for Kirken saa vigtige Anstalter, saafremt det lykledes Piemonteserne at opreise deres Banner paa Capitoliet, kan man let slutte sig til, efter de Erfaringer, man overalt gjør, hvor piemontesiske Batailloner huser. Langt borte taler og skriver man meget Sandt om Nødvendigheden af Pa-

*) Phil. 2, 10.

vens verbblige Herredømme, men kun paa Stedet selv, d. v. s. i Rom, kan man grundigen og til Bunds studere det romerske Spørgsmaal og dets store Betydning. — „Giornale di Roma“ giver en Oversigt over de indtil Slutningen af A. 1863 indløbne Peterspenge. Totalsummen beløber sig til 35½ Millioner Francs. Mærkeligt er det, at det i Turin udkommende Blad, „Unita Cattolica“, i to Maaneder alene har indsendt 81,125 Francs.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 28. Febr. Efterm. Kl. 5¼.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- 21. Febr. 2. Fastespøndag (Reminiscere).** Kl. 8 og 12 stille Messe*). Kl. 10 Høimesse og Prædiken. Kl. 6 Aften Andagt og Præd. — **22. M. Petri** Bispesol i Antiochien. **23. Ti. Petrus** Damiani, Kirke lærer. **24. D. Timotheus**, Biskop og Martyr. **25. To. Matthias**, Apostel. **26. F.** Iuhommelse af Herrens b. Ligklæde. **L. Petrus** Nolasus, Biskop.
- 28. Febr. 3. Fastespøndag (Oculi).** Ligesom 2. Fastespøndag. — **29. M. Remualdus**, Ordensstifter. **1. Marts. Li. Scholastica**, Jomfru. **2. D. Titus**, Biskop. **3. To. Margaretha** af Cortona. **4. F.** Iuhommelse af Herrens jem hh. Bunder. **5. L. Kasimirus**, Biskop.
- Spøgnedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag aften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Lødbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.
- Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte:** Fred. d. 4. Marts Messe Kl. 8¼, Andagt Kl. 7½ Aften.

*) Efter enhver h. Messe vil en høitaget Dame af Menigheden ved Kirkens Indgang faae Beredt til at modtage de Troendes Hjelplighedsbrev til Linbring og Understøttelse for de saarede danske Soldater.

„Katholik Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blaufenstein**, Sjernet af Amtalg. og Forumt. 12. 2. Sal, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de tal. Postkontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet. enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

E. T. og S. Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 5. Søndagen den 6te Marts. 1864.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark (fortsat). — En Forbærd.
— Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Nordamerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrydelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Men forinden jeg gaaer over dertil, vil det maaskee interessere mine Læsere, at see følgende statistiske Oversigt over Katolikernes Antal og Fordeling i Danmark, da Biskop Lüpke overtog Jurisdictionen over dem¹⁾.

Opholdssted	Mænd.	Kvinder.	Begge Køn.
Kjøbenhavn	313.	237.	550.
Fredericia	24.	34.	58.
De øvrige danske Kjøbstæder	117.	35.	152.
Paa Landet	71.	34.	105.
<hr/>			
I det egentlige Danmark .	525.	340.	865.
<hr/>			
Slesvig (Stad) . . .	25.	8.	33.
Frederikstad	37.	41.	78.
Nordstrand			278.
I det øvrige Slesvig . . .	88.	51.	139.
<hr/>			
I Hertugdømmet Slesvig			528.

¹⁾ Efter det kgl. statistiske Bureaus Opgivelse.

Epkebsjæe.	Mænd.	Kvinder.	Begge Kjøen
København	26.	6.	32.
Kiel	44.	24.	68.
Glückstadt	8.	5.	13.
Altona			460.
Wandsbeck	13.	6.	19.
Landdistrikterne	75.	27.	112.
I det øvrige Holsteen	78.	24.	102.
<hr/>			
I Hertugdømmet Holsteen			806.
<hr/>			
I de lauenborgske Stæder	17.	7.	24.
Paa Landet	7.	3.	10.
<hr/>			
I hele Lauenborg	24.	10.	34.
<hr/>			
I den danske Stat			2,233.

Syvende Kapitel.

Den katolske Kirke i Danmark, befriet ved Grundloven, og de derved vundne Resultater.

„Men Herren lagde dagligen Nogie til Menigheden, som løbe sig jersle.“
Ap. Gj 2, 47.

Kong Christian den Ottende døde den 20de Januar 1848, og med hans Død nærmede den danske Statskirkes Enevælde sig sin Ende. Embedsstandens og Publicisternes højrøstede Raab om en constitutionel Forfatning, der var bleven dem negtet af den afdøde Hersker, hævdede sig nu med fornøjet Styrke, og Rigets nye Monarch, Frederik den Syvende, besluttede at imødekomme deres Ønsker. Han sammentalste en constituerende Rigsdag, der udarbejdede „Danmarks Riges Grundlov“, som den 5te Juni 1849 blev sanctioneret af ham. Ved denne Statsgrundlovs syvende Titel blev en fuldstændig

Religionsfrihed i det egentlige Danmark, for hvilket Loven kun kom til at gjælde, indført. I dennes § 81 hedder det nemlig: „Borgerne have Ret til at forene sig i Samsund, for at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med deres Overbeviisning, dog at Intet læres eller foretages, som strider mod Sædeligheden eller den offentlige Orden.“ Af de Forhandlinger paa Rigsdagen, hvilke gik forud for Vedtagelsen af Religionsfriheden, fremgaaer, at man i det Hele taget ønskede en uindskrænket Frihed. Kun et enkelt Medlem¹⁾ havde forlangt: at Jesuiterne og Munkeordenerne ikke skulde taales i Landet, idet han henviste til den norske Statsgrundlov²⁾, der har en saadan Bestemmelse. At hiin vedtagne Grundlovsparagraph 81 i Virkeligheden fuldstændig og annullerede alle de i Danmark hidtil gjældende strenge Forbud mod de geistlige Ordener og Udvøvelsen af deres Skald, blev baade erkjendt og udtalt af den bekjendte Statsmand og grundige Retslærde Ørsted³⁾; og at Rigsdagen ved „Religionsfriheden“ meente en fuldstændig fri offentlig Gudsdyrkelse, fremgaaer ligeledes af de fleste fremragende Medlemmers Udtalelser⁴⁾. Ved Lovens § 80 blev bestemt, „at Folketirkens Forfatning ord-

1) Rader. — Cit. Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Kbh. 1848—49. fol. p. 2545.

2) „Jesuiter og Munkeordener maa ikke taales“. Kongeriget Norges Grundlov. Christiania 1814. § 2.

3) Beretning om Forh. paa Rigsd. 1848—49. p. 2545.

4) Jeg kan ikke undlade her at anføre nogle Ytringer af Fr. Barfod, en bekjendt Publicist. Han sagde nemlig: „Jeg har da nu kun taget Ordet, for at det ikke uimodsagt skal være sagt paa den danske Rigsdag, at der kunde være, enten det nu var noget Farligt eller Ansødeligt i at see katolske Processioner i Kjøbenhavns Gader. Det forekommer mig afgjort vist, at ere vi et Folk, som har en levende religiøs Følelse, da ville vi aldrig kunne tage Anstod af at see Andre udøve deres religiøse Ceremonier høitideligt og offentlig . . . Vi ville vel ikke selv kunne følge dem i deres Processioner, men vi ville vide, at respektere den Følelse, der bringer dem dertil.“ l. c. p. 2550.

nes ved Lov". Det intetsigende Ord „Folkkirke“ skulde betegne den gamle lutheriske Statskirke. § 83 bestemte, „at de fra „Folkkirken“ afvigende Troessamfundes Forhold ordnes nærmere ved Lov“. Naar der i § 80 siges „Forfatning“, medens der i § 83 kun angives „Forhold“, saa fremgaaer deraf, at medens Rigsdagen forbeholdt sig Ret til ved Lov at ordne den lutheriske Kirkes „Forfatning“ eller indre Organisation selv, anfaae den sig kun berettiget til, ved en senere Lov nærmere at bestemme „Forholdet“ mellem de afvigende Troessamfund og den politiske Statsmagt eller Administration. Saaledes blev i Birkeligheden den katolske Kirke i Danmark, som „et fra Folkkirken afvigende Troessamfund“, mere fri for Statens Herredømme, end selve den lutheriske „Folkkirke“.

Med selve Religionsfriheden fulgte tillige den politiske og borgerlige Ligeberrettigelse. Saaledes hedder det i Grundlovens § 84: „Ingen kan paa Grund af sin Troesbekjendelse berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder, eller unddrage sig Opfyldelsen af nogen almindelig Borgerpligt¹⁾. Den Uretfærdighed, at Katholikerne hidtil havde været forpligtede til at erlægge Skat til den lutheriske Statskirke, blev ligeledes hævet; det hedder nemlig i § 82: „Ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen.“

Kirken blev saaledes pludseligt befriet fra sine tunge Vænker og Baand. Den kunde fra nu af virke med fuldkommen Frihed og Uafhængighed. Men som den længe fængslede Fange var Menighedens kirkelige Liv svækket og ligesom uvant med at bevæge sig frit og gjøre sig gjældende. De fungerende Geistlige havde, saa at sige, levet sig ind i politiske Afhængighedsforhold, og Menighedernes Medlemmer, der paa saa mange Maader

¹⁾ I denne Henseende bleve altsaa Katholikerne bedre stillede i Danmark end i Norge, hvis Grundlov bestemmer: „Til Embeder i Staten maa alene udværges de norske Borgere, som bekjende sig til den evangelisk-lutheriske Religion.“ Kongeriget Norges Grundlov. § 92.

havde følt den lutherste Regjerings Aag, kunde ikke pludseligt finde sig tilrette i den nye Tingenes Tilstand.

Skulde Kirken hastigt udflette Sporene af sine Vænter og fremtræde med den Kraft og Overlegenhed, der er dens Særkjende paa Grund af dens guddommelige Character, saa maatte nye og yngre Præster træde i Spidsen for den. Kjøbenhavn var og forblev naturligtvis Centralpunktet for Kirkens Virksomhed i Danmark. Som tidligere anført, havde Menigheden her 1840—42 ved Architekten, Prof. Hetsch, ladet opføre en skjøn lille Kirke¹⁾, der blev indviet, med offentlig Høitidelighed, paa Allehelgensdag 1842. Paa Grund af den daværende absolute Regjerings Indstrækninger fik Kirken hverken Taarne eller Klokker²⁾. Den mod den smukke Norgesgade vendte Façade i græst Stil er stilt fra Gaden ved et høit Jerngitter med Port, samt en lille Forgaard. Ved hver Side af Gitteret og Kirken ere to smaa Portaler med Indgange. I Forsiden af Kirken, der bærer Indskriften: Christo Redemptori Sacrum, ere fem Nischer, i hvilke de fem plastiske Figurer: Moses, Aaron, David, Isaias og Johannes den Døber. Over Hovedindgangen er anbragt et Basrelief af vor h. Frue med Barnet; og øverst oppe, paa hver Side af Frontespicen, findes to store knælende Engle. Kirkens Indre, der er lyst og smagfuldt, rummer vel circa 800 Menneſter. I en imponant Apſis, ligesom Hovedindgangen, staaer Høialteret. Tilvenstre for Apſisſen er Prædikeſtolen, og

¹⁾ Det er almindeligt hos os, at selv de lærdeste Folk, ja endog Jurister ex professo, ignorere den ved Grundloven etablerede Religionsfrihed, naar Talen er om Katholikerne. Prof. P. Hjort har i sin folkelige Læsebog: „Den danske Børneven“, til den nyeste Tid gjentaget den komiske Paastand, hvor Talen er om Religionsfrihed: „Kun maae Katholikerne ikke ringe med nogen Klokke.“ Vide 7de Udgave 1858, p. 462.

²⁾ Det er en Feiltagelse, naar der i den nye Udgave af Roslevings „Danske Kirkeret“ p. 85 siges, at Kirken tilhører det østerrigſke Geſandſkab. Den blev bygget for de Penge, som den i A. 1816 afsøde Bianco havde testamenteret til dette Wiemed. Østerrig overlod Byggegrunden dertil.

ligefor Sidegangen, d. h. Jomfrues Alter med et heiligt Madonna-billede med Jesusbarnet, malet af Professor Kuppelwieser. Lidt tilvenstre for dette, i en Vinduesforbygning, staaer en forgyldt Mariastatue. Tilhøire for den store Alternische staaer Døbefonten, og, ligefor den høire Sidegang, den h. Ansgars Alter med denne Danmarks Apostels Billede i biskoppeligt Ornat og med Symbolet paa den nordiske Kirke paa sin Arm, malet af Convertiten Johannes Jensen. Den h. Ansgarius er Kirkens Patron eller Skytshelgen. Paa Sidevæggene findes desuden Nichebilleder af Kristus, den h. Joseph og den h. Ferdinand, samt af den h. Korsvei. Ved hver Side af Hovedindgangen findes en Skriftestol og disse, tilligemed tvende store Spiler ligefor Kirkens midterste Gang, bære en Balcon, paa hvilken det store og skønne Orgel er anbragt. Allgemeine Bauzeitung. Wien 1850. Sfr. Ev. Ugeft. III. B. p. 341. Ved Kirken blev desuden opført en Skole og Præstebolig¹⁾. Saaledes havde Forsynet draget Omfarg for, at Alt var forberedt til den sig nærmende Befrielsestid.

Det første Skridt til Katholicismens Fremme i Danmark, efterat Grundloven af 5te Juni 1849 var emaneret, blev gjort af den nuværende Jesuit, Pater Zurftraßen. Denne Mand blev af det geistlige Overhoved i Osnabrück, Biskop Lüpke, sendt som Præst til Menigheden i Kjøbenhavn i Efteraaret 1850. Han forsøgte at bringe Liv og Varme i Menighedens Medlemmer, og ved sine udmærkede Prædikener i det tydske Sprog samlede han mange Katholiker og Protestanter om den kirkelige Kærestol. Han drog Omfarg for, at den katholske Prædiken fik fuldstændig Offentlighed, idet den ogsaa blev annonceret i Dagbladene, ligesom den protestantiske. Derved blev nu Publikum Opmærksomhed henledet paa, at der i Hovedstaden var en ka-

¹⁾ St. Ansgarkirkens samlede Eiendom beløber sig til circa 110,000 Daler R. M. Af dens Belgjorere fortjene særligt at nævnes: Bianco, Ridder Ryan, Grev Yoldi, Pastor Holkjörster, Baronesse de Løvenstjold, le Maire, Ragneki og Dechant Schürhoff, samt Werner og Laub.

tholst Kirke, i hvilken der blev prædiket, og det hidrog tillige sit til at borthrydde den blandt Protestanterne herskende falske Mening, at der slet ikke blev prædiket i den katolske Kirke, hvad de lutherste Prædikanter hidtil ugeneert havde lært Folket. Han lagde sig med Flid efter det danske Sprog, og gjorde Stridt til at forskaffe de i Danmark værende katolske Menigheder en passende dansk Bønnebog ¹⁾. Pater Zurstræßen afbrød dog altfor snart sin Virksomhed for Kirken i Danmark. Han besluttede sig til at indtræde i Jesuiterordenen og forlod derfor Kjøbenhavn (17. Mai 1852). Smidlertid havde Biskoppen af Osnabrück ogsaa allerede designeret en anden Geistlig til at virke i Forening med Pastor Zurstræßen i den danske Missions Tjeneste. Denne Mand var Pastor H. Grüder, hvem Forsynet havde udseet til at fortsætte, hvad Pater Zurstræßen havde paabegyndt. 3 December 1851 ankom han til Kjøbenhavn, og begyndte strax som Pastor secundarius sin geistlige Virksomhed. Han lagde sig med stor Iver efter det danske Sprog, og bragte det saavidt, at han allerede i det paafølgende Aar (1852) kunde holde sin første danske Prædiken i St. Ansgarii Kirke, — den første danske katolske Prædiken i Kjøbenhavn siden tre Hundrede Aar, da Pauli Eliæ djærve Ord var forstummet ²⁾. 3 kort Tid lykkedes det ham at fylde Kirken med Tilhørere af alle Stænder, og Mangen, der med Fordom og Vantro betraadte den katolske Kirkes Helligdom, gik bort med bevæget Sind og greben af den guddommelige Sandheds overbevisende Kraft. Troen paa den lutherste Stats- eller „Folketirkes“ Ufeilbarhed blev roffet; og deels ved at høre den katolske Prædiken, deels ved Bøn og deels ved fordomsfri Under søgelse, men fremfor Alt ved Guds underfulde Naade henvendte ikke faa Lutheranere

¹⁾ Den protestantiske „Danst Kirketidende“ kalder ham en nidjær Mand, der under sit korte Ophold her (3: i Kjøbenhavn) ualmindelig hurtigt lærte at betjene sig af vort Sprog med temmelig Færdighed.“ D. K. 1853. VIII. p. 319.

²⁾ Det var Søndagen den 19. September 1852, at denne første danske Prædiken i den katolske Kirke blev holdt.

fig til Pastor Grüber for at affvæрге Bildfarelsen og optages i Kirkens Stjød.

Pastor Grüber stod i længere Tid alene i Kampen for Kirkens Udbredelse i Kjøbenhavn, da han omfider fik en begavet, kundstabsrig og nidkær Medkjemper i Pastor Schürhoff, der som pastor primarius tiltraadte sin Virksomhed i Mai 1853, efterat han i toogtyve Aar havde virket i den nordiske Missions Tjeneste i Hamburg og Lübeck¹⁾.

Den før omtalte Bønnebog, der for Størstedelen er en Oversættelse af Pater Dewis' saakaldte „Röthener Gebetbuch“, blev ved Pastor Grüber fuldført og udkom i Efteraaret 1852²⁾. Aaret derefter, da han med apostolisk Fuldmagt skulde meddele Ungdommen Confirmationens hellige Sakramente, udgav han et lille Skrift: „Confirmationens Orden“, der indeholdt Bønner, Rituel og Psalmer til den første h. Communion og Confirmationens Meddelelse.

Den storartede og mangesidige Assoziationsaand, der karakteriserer Katholicismen, havde hidtil været ukjendt i de danske Menigheder. Under Friheden var strax „Broderstabet til Mariæ h. Hjerte“ bleven indført ved St. Ansgarii Kirken. Men der saanedes endnu andre kirkelige Foreninger til det religiøse Livs Bækkelse, til Understøttelse og til selve Kirkens Udbredelse. Til dette sidste Diemed stiftede de to anførte Geistlige, understøttet af Pater Depozzo og nogle Lægmand, Ansgariusforeningen (Sept. 1853), der satte sig det store og skjønne Formaal, at virke for katholske Interessers Fremme

¹⁾ Den protestantiske Prædikant Laurent sagde blandt Andet paa et kirkeligt Møde i Aarhus: „Meer end almindelig dygtige Præster ere blevene sendte til Hovedstaden; der prædikes nu Dansk hver anden Søndag; de Fremskridt, som Hr. Grüber i kort Tid har gjort i vort Modersmaal, forbauser, siger man“ . . . „Der gøres, siger man, ikke saa Profelyter“ etc. Sfr. Dansk Kirketid. VIII. p. 316 og Ugeskrift for den evang. Kirke i Danmark. IV. B. p. 17.

²⁾ Bogen udkom under Titel: „Fuldstændig Bønnebog for katholske Christne“. 512 S. i 8vo. Med et Titelfobber.

i Norden. Den begyndte sin Virksomhed med Udgivelsen af den paa Dansk affattede „Skandinaviske Kirketidende for katolske Christne“, et Ugeskrift, der skulde oplyse Folket om den katolske Kirkes Lære og Institutioner, bortrydde de herstfende Fordomme og vrangte Anstuelser om samme og give de Troende en gedigen og opbyggelig Lecture. „Derfor, saa haabe vi,“ — hedder det i Ugeskriftets Indledning, — „vil et periodisk Tidsskrift være Mange velkomment, hvilket i den høitidelige Sabbats rolige Timer, langtfra at nedsænke Aanden endnu mere i det Jordiske, meget mere hæver den til det Overjordiske, harmonisk anslaaer deres Hjerters religiøse Strænge, blidt belærende stebse mere og mere opklarer, udvider og forskjønner deres religiøse Tankegang, — fører dem fra Tiden over i Evigheden ved at oplive den overnaturlige Tro, det opmuntrende Haab og den Alt befjælende, forenende, forskjønnende evige Kjærlighed.“ Og Indledningen slutter med følgende begejstrede Udtaale: „Saa træd da ud i det stormbevægede Liv, du vort første Arbejde! og vær et tro Budskab om vor kristelige Kjærlighed til Skandinaviens ædle Folk; forkynd alle vore Brødre Herrens store Sabbath, og siig Alle, som række dig Haanden, og Alle, som hde dig et venligt Ly, at du, sendt af Kjærlighedens og Sambrægtighedens Aand, viser dig hver Søndag i Herrens Navn og i Tillid til Ham, som er Alpha og Omega, den Første og den Sidste, Begyndelsen og Enden, og som er værdig at modtage Priis, Ære og Kraft, i al Evighed.“¹⁾

Det er en Selvfølge, at Subscriptionsindbydelsen paa et katolsk Kirkeblad i Kjøbenhavn satte de protestantiske Prædicanter i stor Forbauselse og Uro, medens den indifferente Dags-Presse forholdt sig taus og tilspyneladende ligegyldig²⁾.

¹⁾ Skand. Kirketid. 1853 p. 2.

²⁾ Den protestantiske „Dansk Kirketidende“ ommeldte dog Bladet, skjøndt ikke uden Uro og Bitterhed. Det hedder saaledes blandt Andet: „Denne Kirketidende (d: den katolske) er altsaa et aabent Heidebrev mod vort Samfund Bladet er, saaledes som det fore-

Først i det følgende Aar (1854) udbrød en formelig literair Controvers mellem Katholiker og Protestanter.

(Fortsætted.)

En Jordeferd.

Ved Slutningen af December Maaned 1862 erholdt jeg en Depeche fra R., en lille Landsby ved den preussiske Grændse, at jeg skulde jorde den katholske Sabelmagermester N., som paa sin Dødsfeng indstændigen havde ønsket dette. Jeg lod telegraphere tilbage: Ja, man skulde vente mig paa Sylvesterdagen (31. December).

Paa Sylvesterdagen i den tidligste Morgenstund afreiste jeg med Jernbanen; det var en bitter Kulde. I W. tog jeg Skolelæreren med, som først nylig var ankommen der, og nu skulde gjøre sin første Missionsreise, for strax at komme i Praxis. Efter en kjedsommelig Fart, paa hvilken min stoffels Skolelærer næsten var frossen ihjel, ankom vi til R. Paa Jernbanestationen bleve vi modtagne af Chirurgen, vulgo Barberen, og paa mit Ønske førte han os til en Gjæstgivergaard. Nyheden havde snart udbredt sig i Byen og paa Gaderne, men endnu mere i Gjæstgivergaarden var min lange Frakke — en lille Pige omfattede endog mine Knæ og raabte i sin barnlige Ustyldighed: „Men hvad du har for en lang Frakke paa!“ — Gjenstanden for den største Opmærksomhed og Nysgjerrighed. Selv i Værelset var jeg ikke sikker, thi bestandigen stottede man gjennem Vinduet, for at see den sjeldne og mærkværdige Gjæst. Efterat være bleven lidt opvarmet igjen, gjorde jeg et Besøg hos Stedets Prædikant. Jeg fandt i ham en ældre Mand, som modtog mig med den største Forlegenhed — sandsynligviis

ligger, et træffende Afbillede af det Samfund, hvoraf det er fremgaaet. Paa den ene Side almindelige halv rationaliserende og pelagianiserende Betragtninger, paa den anden Side Træk og Tilleder fra denne vrægtige forladne Kirkebygning, der endnu staaer tilbage som den skivne Form for et forsvundet Liv.“ D. N. 1853. VIII. p. 688.

havde ogsaa han endnu aldrig seet en katholisk Præst — men iøvrigt ret høflig. Efterat de nødvendige Complimenter vare blevne vreglede, spurgte Prædikanten mig: „Herr Broder, tør jeg ogsaa følge med?“ — Gjerne, hvis det kan gjøre Dem en Fornøielse! — „Ogsaa i Embedsdragt?“ — Nu vel, dersom det ei kan være anderledes; men jeg vilde i Deres Sted ikke gjøre det! — „Men jeg gad dog gjøre det!“ — Da for mig gjerne. — „Maaske ogsaa vore Skolebørn følge med?“ — Ah, ja vist! — „Tør vi ogsaa synge?“ — Visjelig, viis mig Deres Psalmebog — jeg op slog en Sørgepsalme, der kunde fyldestgjøre alle mulige Farver. — „Tør ogsaa vor Musik følge med?“ — O, det er jo herligt! — „Tør vi ogsaa tage et Kors med?“ — Ganske vist, Herr Prædikant, jeg tænkte at De intet Kors havde, derfor har jeg medbragt et Kors. — „Naar vil Begravelsen finde Sted?“ — I Eftermiddag Kl. 1¹/₂. Derpaa tog jeg Affted. Henimod Kl. 1¹/₂ iførte jeg mig i mit „Hotel“ mit fuldstændige præstelige Ornat; for en lille Remuneration fik vi en Dreng til at bære vort Kors. Skolelæreren, som neppe kunde blive Herre over sin Angest, bar Bierandskosten. Neppe vare vi komne ud paa Gaden, førend det blev levende. Alt strømmede efter os. Riget stod foran Sørgehuset; flere hundrede Mennesker havde samlet sig der og midt iblandt dem stod Prædikanten. Jeg bestenkede Liiglisten med Bierand, derefter bleve fem lange Stropher affungne, saa at jeg tilsidst var reent forkommen af Kulde; men jeg blev taalmodig og lod Alt stee. Endelig satte Toget sig i Bevægelse. Prædikanten kom hen til mig og vi vandrede fredelig med hinanden til Kirkegaarden. Denne var ligeledes besat med Mennesker; man forsikrede mig, at Mange havde gjort en Bei paa halvanden Miil, for kun at nyde dette „Skuespil“. Da Jordpaakastelsen var forbi og jeg vilde begynde min Tale, stillede min Herr Broder sig ved Siden af mig, hvad der imidlertid ikke altererede mig, omendssjøndt det var en uendommelig Situation, med Hensyn til mit Thema nemlig. Det var mig ikke om at gjøre, at komme med almindelige Talemaader, saaledes som det her tillands er Mode ved Liigprædikener; jeg vilde gjøre Gavn og bedst muligt benytte den sig frembydende Leilighed. Derfor talte jeg, efter nogle indledende Sætninger, om Skjærsilden; jeg henviste først til den h. Skrift, som paa flere Steber lærer Skjærsildens Existents, derefter fremførte jeg den h. Kirkes ældste Vidnesbyrd og slutteligen vor egen Følelse og Bevidsthed. Jeg havde opmærksomme Tilhørere: ingen Rhd lod sig høre. Modet tiltog hos mig og til Slutningen opfordrede jeg dem Alle, at bede med mig for den hebenfarne Medbroders Sjælefred; jeg lod mig endog henrive til den rigtignok meget sanbe Yttring: „Og hvorfor skulde I ikke ogsaa bede med os? I

næsten 1000 Aar have Ederes fromme Forfædre troet med os det Selsamme og bedet med os for deres Afsbøde. Og naar disse saalænge have gjort det, saa maae ogsaa I igjen bede for Ederes Afsbøde! Ja, mine Venner, jeg udtaler her for Eder mit inderligste Ønske og min faste Overbeviisning, at det ei mere maa vare længe, inden vi igjen ere enige i de helligste Guder."

Efter Begravelsen blev Prædikanten tilbage. Han ledsagede mig ikke tilbage; jeg kunde ikke tage ham det ilde op. Men i hans Sted omringede Folket mig og sagde, at det var ganske rigtigt, hvad jeg havde sagt, men de havde endnu aldrig hørt dette. „Det troer jeg gjerne," svarede jeg; „men hvis jeg en gang turde prædike for Eder om alt det Andet, hvad I ligeledes endnu ikke vide og om hvilket I heller aldrig have hørt Noget, saa vilde I snart faae en anden Anstuelse." Nu vel, meente de, jeg skulde da snart komme igjen. — De stakkels Mennesker, som ere blevne skilte ved deres Tro! Det vil blive ved det Gamle, men det første Skridt er gjort!

(Bonifaz. Bl.)

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Den til Vindring og Understøttelse for de saarede Soldater i vor Kirke d. 21. f. M. afholdte Collect har indbragt den ikke ubetydelige Sum af 200 Rdlr. — Som vi af sikker Kilde have erfaret, er der desuden ogsaa bleven gjort andre Skridt fra den katholske Menigheds Side, for efter Tøne at afhjælpe de Savn, som vore syge og saarede Soldater ere ubfattede for. Superioren for de herværende St. Josephsøstre paa Toldbodveien har nemlig, paa Søstrenes eget indstændige Ønske, i en Skrivelse til Krigsministeriet stillet fire Søstre til Intendanturens Disposition. Søstrene erklærede sig i samme beredte til, gratis at overtage Forpleiningen af de saarede Soldater i et eller andet af de herværende Lazarether, eller ogsaa at begive sig som Sygevogteresser til selve Krigsskuepladsen. Beretningerne derovrefra tale saa ofte om den sølelige Mangel paa øvede Sygevogtere, at Søstrene troede at kunne yde Fædrelandet og den kæmpende Hær en kjærkommen Tjeneste, ved med øvet Haand at bistaae de Saarede. Deres

Tilbud blev imidlertid ikke modtaget, fordi man troede at en saadan Sygepleie vanskelig lader sig forene med den bestaaende Organisation af Lazaretherne.

— Ved at læse i de tydske Blade, at over 100 barmhertige Søstre, endog paa Overkommandoens udtryffelige Ønske, ere blevne requirerede, for at forstaae de saarede Soldater i Lazaretherne i Altona, Kiel, Eckernfjörde, Slesvig og Flensborg den bedst mulige Pleie (og saa vore fangne og saarede Soldater ville ganske vist komme til at høste Gavn af den opoffrende Kjærlighed, hvormed de barmhertige Søstre røgte deres vanskelige og dog saa uendelig tiltalende og trostelige Hverv), ved at læse dette og endnu mere, hvorledes deres Ankomst overalt frembringer den glædste Bevægelse iblandt de Syge, hvorledes de allevegne, hvor de vise sig, modtage de samme militaire Hønners, som Officererne, — kom jeg til at tænke over ikke blot, hvor gavnligt og hvor beroligende det vilde være for vore kæmpende Soldater, om der paa Als og i Fredericia lagdes dem stode nogle og tyve barmhertige Søstre, for at lette dem det byrdefulde Liv i Lazaretherne, men uvilkaarligen randt mig ogsaa i Sinde, hvad „Berlingske Tidende“ for nogen Tid siden havde ytret om disse selvsamme Søstre, hvis Fortjenester i denne Krig almindelig blive anerkjendte fra den meest competente Side. „Berlingske Tidende“ tog nemlig Anledning af et i Mainz af en Herr Warburg udgivet Smædeskrift mod de der værende barmhertige Søstre, ikke blot for at give de groveste Beskyldninger mod Søstrene Medhold, men ogsaa for at udtale sin Mening om, at, om end kun den tiende Deel (vi citere efter Hufommelsen) af Smædeskriftet var sandt, saa var det mere end tilstrækkeligt for at ødelægge de barmhertige Søstres Samfund, saa meget mere, da det dog allerede nu var et „overvundet Standpunkt“. Vi kunde nu meget godt her ved Exemp-
ler af nyeste Datum modbevise denne sidste Paastand og saaledes godtgjøre, at „Berlingske Tidende“ har anrettet en ikke ubetydelig Forvirring i Formlæren, idet den har brugt Passivum istedetfor Aktivum, „overvundet Standpunkt“ istedetfor „overvindende Standpunkt“. Dog, vi ville overlade enhver uhilbet Læser at bedømme, om saadanne barmhertige Søstre, der vove sig ud paa en Krigsskueplads' farlige og strababerende Mark, for at opfylde deres Kalds herlige Hverv, om de ligesom en for gammel General eller en forældet Taktik indtage et overvundet Standpunkt, og da det vistnok vil være saare vanskeligt, om ikke umuligt, at forestille sig et Samfund som liggende paa Dødsleiet og dragende de sidste Suk, imedens det i ung og fuld Kraft arbejder der, hvor Døden desværre holder en altfor rigelig Høst, saa skulle vi her lade os nøie med at ophøse

„Berlingste“ om, at den berhygte Hr. Warburg, Udgiveren af Smædeskriftet mod de barmhjertige Søstre, der blev hilst med almindelig Jubel af hele den antifatholfske Presse, og endog fandt Veien (maaskee paa „Berlingstes“ Ubefaling) her til vor gode Stad Kjøbenhavn og circulerede hos en Deel dannede Familier, at denne ellers obscure Hr. Warburg d. 27. Januar d. A. af Domstolene i Mainz paa Grund af den af ham skrevne Broschure: „Søster Adolphe“, er bleven idømt 6 Maaneders Forbedringshuusstraf og 100 Gld. i Pengebøde. Hans Wiedskyldige, Bogtrykkeren Baist er bleven dømt til 2 Maaneders Fængsel og 100 Gld. i Pengebøde; begge forpligtedes solidarisk til at bære alle Omkostninger. Da „Berlingste Tidende“ to Gange har optaget denne Hr. Warburgs Navn i sine Spalter, dengang han endnu fra en vis Side kunde betragtes som en djærv Forkæmper af Humanitetens Sag imod Dumheden og Fanatismen, saa tør man maaskee vente, at den nu ogsaa vil vise sig billig mod Keiserdighedens Sag, og ophjse sine Læsere om, at denne fordums Humanitetsforsvarer Warburg intet andet er, end en gemeen Forbrøder, der er desto foragteligere, som hans Angreb vare rettede imod Personer, der have opoffret sig selv for deres Medmenneskers Bedste. Skulde „Berlingste“ ikke finde sig foranlediget dertil, saa kunne vi med fuld Ret anvende paa dette Blad, hvad det med Rette siger til „Dagbladet“: „Om end kun nødig, maae vi dog give den Tanke Rum, at de ikke tage det saa nøie med Sandheden.“

Sydamerika. Kirkebranden i Santiago og den liberale Presse. Santiago, Hovedstaden i Chili, er bleven hjemstøgt paa en saa strækkelig Maade, at man med Sandhed kan sige, at kun en Forvorpenehed, saa fuldkommen, som den vore literaire Klubesamlere ved alle Leiligheder lægge for Dagen, kan være istand til at misbruge en saa sørgelig Begivenhed, blot for at give Lust for deres diaboliske Had mod Alt, hvad der angaaer den katholske Kirke. Pariserbladet „monde“ skriver:

„Der findes i Santiago, ja — vi kunne ikke sige det uden at rødme — der gives selv i Frankrig Journaler, der ikke undsee sig ved at tage Ulykken i Santiago til Indtægt for deres Had til Religionen, idet de af denne Tildragelse have taget Anledning til Vagvabstøtelse baade mod Geistligheden og de katholske Kvinder¹⁾. Vi finde nemlig i den i Paris udgivne

¹⁾ Ogsaa et Hamborgerblad, ligesom nogle danske Blade, bringer en saadan skamløs Beretning, i hvilken der ogsaa er Tale om „Brevkassen“. Det bedder beretter: „Mændene, som i denne Kirke have deres Pladser adskilt fra Kvinderne, vare nærmest ved Døren til Sakristiet og styrkede ud af denne. Dem fulgte Præsterne, der tilkænsede Dørene, for ufor-

„Opinione nationale“ og i mange andre Blade en Beskrivelse, som endnu er skrækkeligere end Katastrophen af 8. Decbr. Man blues ikke ved at sige, at denne Ulykke havde sin Grund i den Gjerrighed og Iverhge, hvormed Sognepræsten ved Kirken „Compagnia“ søgte at drage et større Antal af Andægtige til sin Kirke, end hans Colleger; man skammer sig ikke ved at sige, at den afbrændte Kirkes Geistlighed ikke tænkte paa Andet, end at redde de kostbare Kirkelar og Prydelser, der opbevarede i Sakristiet, hvis Døre den ubarmhertig havde tillaaet; man klager over „visse Præsters Fanatisme“. Man antyder, ja man paastaar ligesvem, at der ved Indgangen til Kirken var anbragt en Brevkasse, der tjente til at befordre en umovalff Korrespondence mellem Kvinderne og Præsterne, under Paastud af Korrespondence med den hellige Somfru!“

Kjendsgjerningen i Alt dette er den — vi læse dette i et i selve Santiago d. 15. Decbr. trykt Blad — at, dengang da Branden begyndte, var der kun to Præster og fire Subdiakoner tilstede i Kirken. Den ene af Præsterne, som ved denne Brand har mistet begge sine Søstre, blev reddet ved nogle af Menighedens Medlemmer, der bare ham afmægtig bort fra Kirken; den anden blev i Kirken, og, da han saae, at han Ingen kunde redde, tog han Blads ved en af Kirkedørene, for at meddele de Døende Generalabsolution; af Subdiakonene omkom de tre! Kjendsgjerning er det fremdeles, at de saa Kirkerebskaber i Sakristiet, der tilsidst bleve angrebne af Ilden, bleve reddede af en Lægmand ved Navn Guavara, og det ganske af egen Drift, og uden at Noget havde opfordret ham dertil. Det er endvidere Kjendsgjerning, at Dørene til Sakristiet ikke have været lukkede, og at Flere have været istand til at redde sig igjennem dem. Det er endelig en Kjendsgjerning, at øieblikkelig, saasnart Nædselsbudskabet udbredte sig i Byen, alle Præster, med Erkebiskoppen af Santiago i Spidsen, ilede til Kirken „Compagnia“. At de ikke naaede at komme ind i denne, deri var ene den Omstændighed Skyld, at Dette var en fuldkommen Umulighed; men de tilbragte hele Natten med at pleie

fyrrede at kunne bringe deres „Helligdomme“ i Sikkerhed. Det er oprørende at læse Beretningen derom! Saasnart de nemlig vare bleve færdige hermed, aabnede de igjen Døren for at holde en Tale til Mængden, hvori de formanede dem til „med Frimodighed at gaae Tøden imøde, da den vilde føre dem lige i Marias Skød.“ Derpaa toge de selv Flugten. Man saae i Natten fra 8de til 9de December ikke en eneste Præst, der ybede de Saarede og Døende Bistand, hvorimod Flere af dem d. 11. December nærmede sig Ruinerne, for at læse Messer for de af dem offrede Sjæle; men Bagten drev dem med Gøværfolbene tilbage.“

de Saarede, som man havde været ifstand til at udryde af
Flammerne, og trøste dem, hvem Tabet af deres Nærmeste havde
bragt Fortvivlelsen nær.

(Sluttes.)

Skoleexamen.

Tirsdagen d. 15. og Onsdagen d. 16. Marts afholdes
den aarlige Examen med Eleverne af den herværende katolske
Kirkeskole, første Dags Form. fra Kl. 8 for Drengeskolen;
Efterm. fra Kl. 3½ for Forberedelsesklassen; anden Dags
Form. fra Kl. 8 for Pigeskolen. Børnenes Forældre og Skolens
Venner indbydes herved venligt til at bære denne Examen med
deres Nærværelse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

6. Marts. 4. Fasteføndag (Lætare). Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10
Høimesse og tydsk Prædiken. Kl. 6 Aften Andagt og Præd. — 7.
M. Thomas af Aquin, Kirke lærer. 8. Ti. Johannes af Gud.
9. D. Francisca Romana. 10. To. De 40 Martyrer. 11. J.
Ibkomme af Jesu Christi allerh. Blod. 12. L. Gregorius
den Store, Pave og Kirke lærer.
13. Marts. Påsionsføndag (Judica). Ligesom forrige Søndag. —
14. M. Mathilde, Keiserinde. 15. Ti. Zacharias, Pave og
Befjender. 16. D. Julian af Cilicien, Martyr. 17. To.
Patritius, Biskov og Irlands Apostel. 18. J. Maria syv
Smerters Fæst. 19. L. Josefph. Jesu Christi Pleiefader.
- Søgnedagsqudstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 7 og
8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten: Kl.
5—8. — Korsvei: Fædbag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapel-
let (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.
- NB. Med Palmeføndagen, d. 20. Marts, begynder den kirkelige
Paaftetid til den pligt mæssige Annæmmelse af den
bellige Communion, og vedvarer for Katholikerne i Kjøben-
havn indtil Christi Himmelfart, d. 5. Mai, incl., for
udenbyes Katholiker indtil anden Pintsedag, d. 16.
Mai, incl.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende
modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Konstbandler **L. N. Blanken-
Reiner**, Hjørnet af Admiralg. og Formunstr. 12. 2. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater
paa de kgl. Postkontreer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

2. Frier & Bogrofferi.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 6.

Søndagen den 20de Marts.

1864.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark (fortsat). — Fordomme imod den katolske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Italien. Danzig. Sydamerika.

Den katolske Kirke i Danmark fra dens Nedbrudelse til dens uhindrede Gjenopførelse.

(Fra Aar 1536 til vore Dage.)

(Fortsat.)

Det var især de katolske Skrifter, som bevægede de protestantiske Kirkeblade til at bryde Taussheden og indlade sig i en Kamp. Det første af disse Skrifter var: „En Vennerøst fra den katolske Kirke til alvorlig Overveielse for de Troende i Danmark.“¹⁾

Forfatteren indleder Skriftet med at minde om, at den Helligaand for 1821 Aar siden havde nedladt sig over den første katolske Primas og over de første katolske Biskopper, og at Den havde givet dem Fuldmagt til at vorde Jesu Christi synlige Stedfortrædere for hele Menneskeslægten. Den Helligaand, der paa Pintsefesten nedsteg over Apostlene, havde paa samme Dag taget naaderig Bolig i Jesu Kirke og vilde fra den Dag af aldrig mere forlade denne Kirke. Han havde i og ved Kirken forkyndt de evige guddommelige Aabenbaringssandheder til alle Lider og for alle Slægter. Derfor var Kirken ogsaa stedsbleven den samme, uforanderlig og ufeilbar. Kirkehistorien

¹⁾ Aftrykt i *Stand. Kirketidende* 1854 p. 17 ff.

lærte, at Kirken nu var besjælet af samme Aand som for tusinde Aar siden. At man kaldte Roms Kirke istiv og ubøielig, var netop det stærkeste Beviis for denne Kirkes Guddommelighed og himmelfste Oprindelse. Den var nemlig ikke et Siv, som lod sig bevæge hid og did af Tidsaaendens foranderlige Vinde. Derfor havde denne Kirke heller aldrig givet Slip paa en eneste af sine gamle Troes- og Sædelærdomme, selv om det gjaldt om at vinde eller tabe Millioner og Millioner af sine Børn. For at aabne sit Moderstjød for sine frastilte Børn fordrede Kirken ikke Andet, end at disse skulde underkaste sig Kirkens guddommelige Myndighed og en troende Antagelse af alle de Troesartikler, som den holder for at være guddommelige Troessandheder. I Kirkens menneskelige, kirkelige Indretninger gav den gjerne efter, naar den kunde vinde Sjæle for det evige Liv. Enhver oprigtigt troende Christen, der kjendte rigtigt og forstod den romerske-katholske Kirkes Troes- og Sædelære, maatte billige og anerkjende den i alle dens Punkter.

Efter disse Udtalelser erklærer Forfatteren: „Efter som vi have lært de Troende iblandt det danske Folk at kjende, kan man med fuld Føie og Sandhed sige, at den største Deel af de Danske, baade Præster og Rægsfolk, bære den ægte og rigtige katholske Være i Hjertet uden selv at vide det. Den katholske Troes- og Sædelære er saa klar, saa følgerigtig, saa fornuftig og saa indlysende, at det slet ikke kan udeblive, at den tiltaler og tiltrækker det danske Folks klare og aabne Forstand, dets følgerigtige og fornuftige Tænkemaade og dets hele udmærkede Karakter. — For derfor her at tilveiebringe en lykkelig Gjenforening eller Udsoning med den gamle Moderkirke, behøves der i Virkelighed hos de Fleste ikke meget Mere, end blot den udbortes Tilslutning til og Indlemmelse i samme, — og da udgjør den danske Kirke atter et levende Led af den over hele Jorden udbredte, 200 Millioner tællende, katholske Christenhed; og med stolt Tillid til den danske Folkekarakters Fortrintlighed tilføie vi: — Danmark vilde da blive en af de ædleste Prydelser i dette Guds herlige Tempel paa Jorden, —

Danmark vilde blive en glinrende Stjerne, ja en straalende Sol paa Kirkens skjønne Himmel! — Og fast staaende paa Petri uroffelige Klippegrund vilde da det troende danske Folk danne en tæt sammensluttet Eenhed og en uovertidelig Phalanx imod Bantrens indtrængende Hærskare; da vilde vi ikke mere saa let komme til at see dette sørgelige Skuespil, som just i disse nærværende Dage dybt jaarer enhver Dannemands Hjerter, at nemlig saa talrige Skarer af de Smaa iblandt Folket, paa Grund af en utilfredsstillt religiøs Trang blive et Bytte for secteriske Adskillelser og Forsøvelser, og ile deres timelige og evige Ulykke imøde!¹⁾ . . . Hvor ofte har det ikke hændet sig for os, at vi have sandhedskjærligt udvillet den katholske Læres System for danske Mænd og hørt af deres egen Mund: „O, det er jo netop den Tro, de Følelser, de Ansuelser, som vi stedsbe ubevidste bare i vort Bryst fra vor spædeste Barndom af!“ — Det, hvorimod man saa heftigen kæmper og strider her i Danmark, naar man taler og disputerer mod Katholicismen, det er et tomt Phantom, det er en katholsk Kirke, en katholsk Troeslære, som i Virkeligheden slet ikke existerer. Forfatteren anfører, som Exempel herpaa, Protestanternes Tale om Reliquie- og Helgentilbedelse, om Pavenes vilkaarlige Ufeilbarhed, om Bibelforbud, Afladshandel, Skindhellighed, alenefaliggjørende gode Gjæringer, Eplibatstvang og Kloostertvang, Forvejlingen af den katholske Enkeltmands Mening og hele Kirkens Lære, — og viser kort og godt, hvad Kirken lærer tvertim od disse Protestanternes falske Meninger. At de Danske vilde lære den katholske Kirkes herlige, storartede og i Sandhed guddommelige Troes- og Lære-System at kjende, er Forfatterens inderligste Ønske. „Kunne vi end ikke vente eller haabe fuldstændigen at nedrive den Skillevæg, som skiller

¹⁾ Her sigter Forfatteren vistnok navnligt til Mormonernes store Udbredelse i Danmark. I Løbet af en halv Sneses Aar har denne ugudelige Sect vundet flere Tusinde Tilhængere. Se. Forhandlingar vid det andra Skandinaviska Kyrkomötet. Af P. B. Hammar. Christiansstad 1860. p. 63.

os fra vore protestantiske Medchristne her i Danmark, saa ønske vi dog idetmindste at bidrage fra vor Side, hvad vi kunne, til at udfylde mere og mere den Kløft, som staaer imellem os." . . . Forfatteren ønsker Gjenforening af Katholiker og Protestanter, men vil ikke forcere denne Plan ved uværdige Midler (Penge, Tvang, Smigreri, Løgn, Bagtalelse, Overtalelse). „Jeg ønsker ikke heller Noget inderligere," — vedbliver Forfatteren, — „end at kunne ret klart og tydeligt vise hele den danske Nation, hvor trøstende, hvor beroligende, hvor husvalende, hvor opløstende den faste, urokkelige katholske Tro og Overbeviisning er, hvilken jeg er hengiven af mit Hjertes Grund, og for hvilken jeg er beredt at ofre mit Blod, mit Liv og mit Alt!" . . . „Og her ved Slutningen tilraade vi den danske Nation: Den romersk-katholske Kirke har vist intet inderligere Ønske, ingen inderligere Bøn, end snart at see den lykkelige Dag frembryde, hvor alle fra den adskilte Christne maatte gjenfores med den, hvor den igjen kunde see alle Jordens 356 Millioner Christne staa sig omkring de samme hellige Altene, omkring det samme Naadens Bord, omkring den samme Lærestol, i eet og samme Tempel; og den er ogsaa stedse beredt til at opbyde Alt hvad den kan, uden at opgive og fornegte sig selv, for at tilveiebringe og lette en Gjenforening og Forsoning!"

Skriftet ender saaledes: „Med den ædle danske Prædikant, Pastor Østergaard, slutte ogsaa vi med det Ønske, „at een eller anden af de fremragende Ordspørere" (eller rettere: lovlige Myndigheder) „i den danske Kirke . . . vilde finde sig opfordret til . . . at søge en Tilnærmelse" (ja fuldstændig Tilslutning) „til de rette Katholiker" (det er: den katholske Kirke, hvis synlige Overhovede den romerske Biskop er) „at vi ikke mere skulde staae saa skarpt imod hverandre, men meget mere efter Apostelens Formaning Eph. 4, 2. med al Ydmyghed og Sagtmødighed fordrage hverandre i Kjærlighed, beslitte os paa at bevare Aandens Eenhed i Fredens Vaand; eet Legeme og een Aand, ligesom vi og ere kaldede med eet Haab i vort Kald, forat vi kunne som Brødre, der have een Tro, een Daab, een Gud og Alles Fader, — jarnles om det samme Ords Forkyndelse, knæle

ved det samme Samsundsmaaltid, hvor Han, den samme Herre, indbyder os Alle til at udgjøre een Hjord, som Han er vor eneste Hjrde; — see da skulde Guds Menighed paa Jord istemme en ny Kirkesang, som Engle vilde synge med, og som vilde klinge liflig for Vorherre!““ Gud velsigne og befrugte disse Ord!“¹⁾

For dem, der kun kjende den tydske Protestantisme vil det forekomme forunderligt, at „Vennerøsten“ kunde vente Noget af en Appel til de lutheriske Prædikanter. Men man maa vel erindre, at Rationalismen ikke har flaaet saa dybe Rødder, ei heller er saa udbredt her som i Tyskland. Der gives her redegelige og troende Prædikanter, der stille sørge over Protestantismens Splid og Forfald, dens Trældom under Statsaaget og deres Mangel paa sandt kristeligt Liv.

„Da Katholicismen saa stærkt betoner sin levende Sammenhæng med Apostelkirken, det Useilbare i dens Moderkirke, den trygge Hvile under dens Vinger, den kraftige Forbøn af Maria og alle de Hellige fra forrige Dage, hvilken Bøn endnu bærer de Svage, saa vil det kunne komme Mange for, at man kommer lettest til Ro og Sjælefred ved at kaste sig i dens Arme.“ Saaledes hedder det i den protestantiske „Danst Kirket.“ VIII p. 519. Og endvidere hedder det: „Den Sygdoms Aand, hvorunder den lutheriske Kirke lider, udbrives kun ved Bøn og Faste.“ „Den katolske Kirkemusik berømmes jo i høi Maade.“ Østergaard siger endvidere: „Katholicismens Fremgang og vor Kirkeafdelings Forhold til den, forekommer mig just, at være det Spørgsmaal og det Forhold, der i denne kirkelige og borgerlige Bevægelses-Tid trænger til grundig Overveielse og Opklaring . . . Det ligger i Protestantismens Princip, og endnu mere i den Retning, som Oplysningen i vor Forstandstid har taget, at Enhver synes selv at være klog nok i sin Saligheds-sag, ja at have nok i sig selv . . . Vi kunne ikke negte, at den romerske Kirke har noget mere Fast, og, som det synes, mere

¹⁾ De ikke citerede Sætninger i Yvæntes tilhøre vor Forfatter. Helt det øvrige Stykke skyldes den protestantiske Prædikant Østergaard.

sikkert at henvise de søgende Sjæle til, og kan pege paa et System, der staaer med en heel anden Conseqvent, som Huset paa Klippen, som har staaet igjennem alle de omskiftende Tidens stærke Anløbsstorme, og uden at kunne henstyldes af Bantroens og Lunkenhedens overfømmende Blande. Og dertil finder den romerske Kirke i Folkets Bevidsthed en tilsvarende Tro, der leder det i onde og gode Dage . . . — stedse slutte sig til Kirken, i et Sammenhold og Forbindelse med den, som gaaer igjennem Folkets hele Liv, og er ligesom sammenflettet med dets hele Væsen . . . Det har i mange Aar været mit glade Haab, at Afstikkelsens Kløft mellem os og denne Søsterkirke (o: den katholske) mere og mere maatte ubjevnes" . . . „Jeg har slet ikke nogen Sky for Romerkirken, finder heller ikke noget „ængstende“ Tegns deri, om de sørgende Sjæle iblandt os, der en Række af Aar har deeltaget med os, uden at finde Hvile i vort Samfund, maatte finde den i den romerske Kirke og gribe Forjættelserne, den med sin bestemte Tilfigelse lover. Ligesom jeg godt seer, at den har bedre Vidbler ihænde til den private Sjælesorg, end den protestantiske i sin sørgelige halvopløste Tilstand for Tiden har, og vil i den Henseende blot nævne: Skriftemaal, Kirketugt, Troen paa Nøglemagten, Folkelivets Forbindelse med Kirken, samt dens Myndighed og Conseqvent i det Hele. Det forekommer mig derfor ubetideligt nu at ville opfriske de gamle Stridigheder med den romerske Kirke" o. s. v. (Sfr. dansk Kirketidende, VIII pp. 519. 522. 652--53. 655—57.

(Fortsattes.)

Fordomme imod den katholske Kirke. 1)

Saa skjønt og livligt det end atter i dette Aar seer ud i vore Generalforsamlinger, vover jeg dog ikke desto mindre at

1) En Tale af Domkapitular Mounang, holdt paa den 15. Generalforsamling af Tydsklands katholske Foreninger i Frankfurt am Main.

fige Dem: vi Katholiker ere ulykkelige Menneſker, thi vi maae bære os ad, hvordan vi vilde, vi kunne dog aldrig gjøre Verden tilpas. Holde vi os ganſte ſtille, trække vi os end nok ſaa beſtebent tilbage i det Skulte, da hedder det ſtrax, at vi ere et Parti, der ſniger ſig omkring i Mørket; og komme vi frem for Dagslyſet, tale vi aabent og af Hjertets Fyldte og ſige, at vi har ogſaa en Smule Ret paa Lybsklands Forbund, da forundrer man ſig og ſiger: ſee dog engang, hvor frække de ere, diſe anmaſſende Menneſker, der forſtyrre den confeſſionelle Fred i Lybskland!

Men, mine Herrer, det være hvordan det vil: jeg holder ikke deſto mindre derpaa, at vi træde frem, og viſe os ganſte ſaaledes ſom vi ere; thi det gjøres nødigt, og det ganſte ſerdeles i vor Tid. Vi have, ſiger man os, alleſlags Modſtandere og mange Fjender. Jeg har i mit Liv og mit Kald havt en Deel Veilighed til at lære Menneſkene at kjende, og jeg ſiger Dem: der er juſt ikke Mange, der i egentlig Forſtand nære Had og Ondſkab i Hjertet imod os; men der er Tusinder og Millioner af Folk, ſom nære Fordomme imod os, og fordi de ikke kjende os, derfor have de Frygt og Sky for os og for vor Sag. Vi ere egentlig (jeg tør ſige det uden at træde Beſtedenheden for nær) — elſtværdige Menneſker. Thi, m. H., vor Sag, vor hellige katholiſke Kirke, vor guddommelige chriſtelige Religion den er ſaa ſjøn og ſaa elſtværdig, at naar vi blot ere iſtand til en lille Smule at fremſtille den ſaaledes for Menneſkene, ſom den virkelig er, og naar vi, trods alle vore Feil, kun ſaa nogenlunde forholde os ſaaledes, at vi ikke ganſte og aldeles viſe os uværdige til at kaldes Kirkens Børn, da mener jeg, vilde Tusinder og Hundredetusinder aflægge deres Fordomme og dermed ogſaa deres Uvillie mod os og Kirkens hellige Sag, og vi vilde da ſnart være forſønedede med diſe vore kjære Brødre, der hidtil have været ſkilte fra os. Fordommene derimod ere de værſte Fjender vi have, og det er derom, jeg idag vilde ſige Noget og derhos tale om den Pligt, ſom vi alle, ogſaa Rægsfolk, have, i vore forſkjellige Livsſtillinger at beſtræbe os for ved vor Adfærd at formindſte og fjerne Fordommene imod vor Kirke og mod Katholikerne i det Hele.

Hvilke Fordomme, m. H., ere ikke herſkende med Henſyn til vort Troesprincip? En Katholit er, ſom Enhver veed, forpligtet til ganſte og aldeles at underkaſte ſig Kirkens Autoritet, ikke blot udvortes, i ſin Adfærd og ſin udvortes Holdning, ikke blot i Indretningen af ſit Huusvæſen og endog i Indretningen af ſin Kirke, men ogſaa i Henſeende til ſit indvortes Liv; thi han maa, jaſnart Kirkens ufeilbare Lærer-Embedede har talet, underkaſte ſig dette med den fuldkomneſte Overbeviisning. Han maa ſaaledes indrette ſin Forſtand, ſit Omdømme og ſin

Tænken ganske og aldeles efter Kirkens Være og dens Afgjørelse.

Dette forekommer nu saare mange af vore Samtidige at være noget aldeles Utaaleligt, og de mene, at de bør befæmpe dette Troesprincip og kunne paa ingen Maade bekvemme sig til at have med noget saadant at gjøre og anerkjende det for noget rigtigt, for Noget som Gud forlanger af Mennesket; thi dermed, mene de, krænkes Menneskets Frihed, det modsiges Fornuften og kan ikke forliges med Menneskets Værdighed. Dog, m. H., dette er, som de vide, kun en feilagtig Opfattelse og idel Fordom; thi Kirkens Autoritet ophæver paa ingen Maade Tænkningens Frihed. Naar Nogen har bygget et høit og pragtfuldt Huus, hvo vilde da falde paa at sige, at Trapperækværløbet, der er anbragt i det Diemed, at man ikke skal falde hovedfulds ned i Dybet, forhindrer Nogen i at gjøre Brug af den Frihed at stige op ad Trappen? Eller, m. H., for at bruge et andet Billede! Naar Haandværkssvenden giver sig paa Reise, troer De da, at han bliver vred, naar Vejviseren med sin udstrakte Træhaand peger hen i den Retning, han maa følge, naar han ikke vil tage Feil af Veien; troer De, at han vil blive ærgerlig og maastee sige: Hvad vil dog denne Træstok her? Vil den berøve mig den Frihed at gaee hen hvor jeg vil? Dette kan Enhver. Ogsaa paa Aandens og Videnskabens Gebeet kan Enhver, naar han vil, gaee ad den forkerte Vej; Kirken staaer der som en Vejlederinde og omgiver os med sit beskyttende Rækværk, for at vi ikke skulle geraade paa Afveie og styrte ned i Bildfarelsens Afgrund. Og nu at holde sig indenfor dette, det strider hverken mod Friheden eller Fornuften; thi vi vide jo, at det er Gud selv, der har forlenet Kirken med et useilbart Væremødes Autoritet, og at Episkopatet, med den hellige Fader i Spidsen, er en Indstiftelse af Kristus, Guds Søn, og er udrustet med den Helligaands Bistand.

Det er vistnok en Selvfølge, at den som ikke troer paa Guds Menneskeførbøelse, at den, for hvem Kristus ikke er den menneskeførdne Guds Søn, og som derfor betragter Christi Forjættelser som et blot menneskeligt Ord, han kan ikke troe, at, naar Kirken giver en afgjørende Bestemmelse om Væren, naar Paven udtaler en Kjendelse, at denne da er en guddommelig og uomstødelig Sandhed. Men, m. H., gives der ikke Tusinder af Christne, der rigtignok endnu ikke høre til os, men som dog ogsaa troe paa Jesus og bøie Knæ for ham, erkjende hans Guddom og holde hans Ord i Bibelen for et guddommeligt Ord, som altsaa maae anerkjende, at han, til hvem netop denne Jesus har sagt: „vogt mine Lam, vogt mine Faar,“ og hvem Han har overdraget det Hverv, at styrke sine Brødre — at den hellige Petrus og hans Efterfølger i Rom ogsaa kan

lære os med Sikkerhed og Sandhed, og at det derfor er høist fornuftigt at antage disse Lærdomme uden at tvivle? Thi naar den guddommelige Fornuft taler igjennem dens Stedfortræders Mund, da er det tilvisse høist fornuftigt, at den svage Menneſtefornuft ganſke og aldeles tager det tilfølgende, og jaaledes lader det sig fuldkommen forlige med Menneſteværddigheden, beredvillig og med fuldeſte Overbeviisning at underkaſte ſig Kirkenſ ufeilbare Læreautoritet. Men i Henſeende til dette Punkt har Fordommene nu engang vundet en forunderlig Magt over Menneſtens Tanker og Domme: Man ſeer i Paven og Biſkopperne kun Menneſter, fordi man forglemmer, at de af Chriſtus ere blevne udruſtede med høiere Oplysning og Magt.

Vore vildfarende Brødre have vænnet ſig til at danne ſig deres religiøſe Anſkuelfer uden kirkelig Autoritet og at om-danne dem efter deres individuelle Meninger, og deraf kommer det, at Mange af dem ſlet ikke mere vet vide, hvad Troes-Overbeviisning er. Jeg erindrer mig for nogen Tid ſiden at have hørt, at, da en Datter af en meget fornem Familie ſkulde giftes med en ruſſiſk Fyrſte, man da ſtrax gif ind paa det Forlangende, at hun ogſaa maatte antage den ruſſiſke Religion. Men ikke lang Tid iſorveien havde et Medlem af den ſamme Familie villet gaae over til Katholicismen, men havde fra Familiens Side mødt den meeft afgjorte Modſigelse. I denne Anledning gjorde da En den Bemærkning, at det var dog ubegribeligt, at man ikke havde villet, at den ene blev ka-tholiſk, naar man uden at gjøre Vanſeligheder indrømmede, at denne Datter blev ruſſiſk? „Ja,“ ſvarede man, „veed De, naar man bliver ruſſiſk, da behøver man ikke nogen ſaa ſaſt Overbeviisning, ſom naar man bliver katholiſk“. Seer De, m. H., man har paa mange Maader ikke mere noget Begreb om, hvad Troesoverbeviisning er, og man kan da ikke for-undre ſig over, at man er indtaget mod vort katholiſke Troes-princip og anſeer det for at være farligt for Frihed, Fornuft og Menneſteværddighed — Alt af Fordom. O, naar det kunde lykkes os at betage alle dem, der tillige med os befinde ſig paa den chriſtelige Abenbarings Forbund, denne Fordom mod vort Troesprincip, da vilde, m. H., efter min Mening, denne ſtore Sal være meget for lille til at kunne rumme alle de nye Medlemmer, der da vilde lade ſig optage i den katholiſke Forening.

Hvilke Fordomme finder man ikke fremdeles herſkende med Henſyn til de enkelte Dele af Kirkenſ Lære! Der gives nemlig ikke en eneste Lærefætning, om hvilken der ikke, naar man rolig og alvorlig ſkal forhandle derom med anderledes Troende, findes de ſælſomſte Meninger og Foreſtillinger udbredte. Vi hænge ved vor Kirke, vi holde den for guddommelig, dens

Kærdomme for den useilbare Sandhed, dens Sakramenter for det nødvendige Middel til Frelse, og derfor kalde vi ogsaa vor h. Kirke den alene saliggjørende Kirke. Dette Ord opvækker nu — hvo veed ikke det — de afsthyeligste Fordomme hos Mange, ja hos de Fleste, som høre det. Hvad — siger man til os — I ville være den alene saliggjørende Kirke? I ville altsaa udelukke os andre fra Saligheden og ansee os for evig fordømte? Men — dette lærer vor Kirke jo slet ikke, det mene ogsaa vi ingenlunde; thi Kirken fordømmer Ingen og vi har ikke den Hensigt at fordømme Nogensomhelst; thi, affeet derfra, at dette ikke tilkommer os, er det jo udtrykkelig forbudet os af Gud. „Fordømmer ikke, at ikke ogsaa I skulle fordømmes,“ siger vor Frelser selv. Naar man derfor anseer os for fordømmelseslyg, saa er dette en Fordom, som beroer paa en falsk Opfattelse, nemlig derpaa, at man ikke gjør Forskjel paa Bildfarelse og Skyld. Enhver, der ikke troer saaledes, som den h. katholske Kirke lærer, han er i Bildfarelse; thi, naar dens Være ene er Sandhed, da er den modsatte en Bildfarelse, og alle de, der troe anderledes, end den useilbare Kirke lærer, befinde sig i Bildfarelse. Men vor Religion lærer ikke, at Nogen bliver straffet af Gud, fordi han har været i Bildfarelse; den lærer derimod, at man bliver straffet af Gud, fordi man har paadraget sig en Skyld, og Alt kommer saaledes an paa, om den Bildfarelse, hvori et Menneske befinder sig, er en frivillig og altsaa forskyldt, eller om den ikke er frivillig og derfor heller ikke forskyldt; men i dette sidste Tilfælde har denne Bildfarelse for Guds Dom ikke tilfølg, at den evige Gudhed skal straffe et stakkels Menneske for at han har været i Bildfarelse, uden at han har vidst det eller været istand til at erkjende det.

Naar vore Modstandere vilde gjøre sig denne Forskjel klar og holde fast ved det, der begrunder den, hvor vilde da ikke deres Uvillie mod den katholske Kirke tabe sig! De vilde da komme til Erkjendelse af, at den katholske Kirke er ligesaa lidt fordømmelseslyg, som vi Katholiker ere ukjærlige og intolerante Mennesker mod vore vildfarende Brødre. O, det vilde være en stor Lykke, naar denne Fordom, der fjerner saa mange ædle Hjerter fra os, engang ganske kunde forsvinde!

Men, hvor mange andre Fordomme mod den katholske Geistlighed og mod os Katholiker i det Hele ere ikke endnu bestandig i Omløb! Vi maae saaledes ved mange Veiligheder høre og læse, at vi Geistlige skulde være et for Folket fremmedt og fjendtligt Parti, en egentjærlig og herksesyg Kaste, en ganske anden Slags Tydsfere, som, fordi de ere fremmede for og fjendtligt stemte imod de hjemlige Interesser, med Rette ikke ere elskede af Folket, ja Mange endog forhadte. En stor Deel Blade

— i Frankfurt behøver man ikke engang at lade dem komme med Posten — give virkelig et saadant Billede af os Geistlige, at jeg, naar jeg heldigviis ikke var Katholik, ligeledes, naar et saadant Menneſte mødte mig paa Gaden, vilde ſige: „høve det ſorte Spøgelse ikke gjør en Ulykke paa mig!“ Vi ville imidlertid ikke tage Noget dette ilde op, thi — Fordommen mod os katholſke Geiſtliche er efterhaanden ligesom gaaet over i Blodet paa Folk. Betænt blot hvad det har at betyde: for 300 Aar ſiden har man begyndt at lyve imod os; ſiden er man bleven ved med at lyve i Tale og Skrift, i alle Slags Bøger, i hiſtoriske Værker, Romaner og Dagblade — og ſaaledes gaaer det Aar ud og Aar ind! Der gives Blade, der daglig kaſte 20,000 trykte Ark ud blandt Publikum. Ved dem ſaae diſe Vøgne Cours i Læſeverdenen; man gjør nemlig nu et Haandværk af at lyve paa Prent. Og nu ſkulde man undre ſig over, at Menneſkene have Fordomme, Affth, Uvillie og Angſt for os!? Men dette tør vi dog ſige, at vi ingenlunde fortjene det; thi om vi end ikke ere Engle, ſaa ere vi dog ikke nogle ſaa frygtelige, næſten menneſteſjendſte Kreaturer. At vi ſkulde ſtaa ſaa fremmede ligeoverfor vort Folk, er ligeledes Uſandhed, og ligesaa lidt udgjøre vi en ſelvſyg Kaſte. W. H.! — Jeg er dog min Moders Barn ligesaa godt ſom mine Sødiſkende, og netop i den katholſke Kirke kan der ſlet ikke være nogen Tale om Kaſteaannd hos Præſteſtabet. Snarere kunde der være Formodning om Noget ſaadant der, hvor der gives Præſtefamilier. Blandt os finder dette ſom bekjendt ikke Sted, og vi Præſter ſtaa i ingen Henſeender ſom Fremmede eller Fjender ligeoverfor vort katholſke Folk. Et Exempel ſkal bevife dette. Man har ogſaa i Heſſen=Darmſtadt, i det Land, hvor jeg har hjemme, ved forſtjellige Veiligheder udtalt, at der var en Kløft imellem de Geiſtliche og Folket, og i Henhold hertil har man i vort andet Kammer vedtaget de velbekjendte Beſlutninger mod den katholſke Kirke. Men paa eengang reiſte ſig vort hele katholſke Folk i alle Menigheder og erklærede: „heri vilde vi ikke finde os!“ Hertil ſvarede nu rigtignok vore meget ſkarpſindige Modſtændere: „dette Høre blandt det katholſke Folk har ingen Andre end Geiſtligheden afſtedkommet; alle Adreſſer imod Kirkeloven ere kun Capellanernes og Sognepræſternes Vært, og Folk har blindt hen underſtrevet dem.“ Der ſynes alſaa at have fundet en formelig Sammenſværgelse Sted mellem Sognepræſterne og Capellanerne paa den ene Side og det katholſke Folk paa den anden!

Dog, det er ikke blot os Geiſtliche, men Katholikerne i Almindelighed, der ere Gjenſtand for anderledes Troendes Fordomme. Og hvad tænker, ja hvad ſiger man ikke om

dem? — Katholikerne ere (jeg beder Dem undstykke, at jeg undtaler det) dummere, fattigere og i det praktiske Liv udueligere end alle Andre. Disse Complimenter gjælde altsaa Dem, m. H., og selv Dem, mine ærede Damer angaae disse Fordomme, forbi De ogsaa har den Ulykke, eller, alt som man tager det, den Ulykke at være katholske. Da for nogle Aar siden Katholikerne i Preussen bejværede sig over, at man ved Universitetsansættelser ikke tog tilbørligt Hensyn paa Dem — jeg beder her bemærket: i denne Intelligents Stat befinder sig blandt alle ordentlige Professorer i Medicinen ved alle Universiteter kun een eneste Katholik, og hvad de andre Sag angaaer, er Forholdet omtrent det samme —, saa gav et kirkefjendtligt Blad strax følgende Svar paa hiin Klage: „hvad kan Hr. Kultusministeren for, at I ere saa dumme!“ Det vil sige: I har ikke saaledes Dygtigheder i Dufinviis som vi have dem, thi vi ere uegtelig meget dygtigere og lærdere, end I Katholiker! I en meget udbredt geographisk Haandbog læser man overeensstemmende hermed, at saa stort endog Antallet er af Katholiker, Grækere, Muhamedanere o. s. v., besidde dog de 80 Millioner Protestanter mere Intelligents og Dannelse, end alle andre Mennesker tilsammen. Denne Bog har oplevet 14 Bølg og har som Skolebog fundet stor Udbredelse, saa at Børnene allerede i Skolen lære, at vi ere en meget dummere Slægt end andre Folk, og som Følge deraf har man ogsaa den hyderligere Fordom, at vi paa Grund af denne os mejsødte Indskrænkethed og øvrige Mangler ogsaa skulde være langt fattigere end de andre. Man hører jo ofte, at de katholske Egne ere fattige Egne, men at der, hvor Folket har skilt sig fra den katholske Kirke, hersker Rigdom og Overslødighed. Saaledes har f. Ex. for nogen Tid siden en Reisende gennemreist Schweits og af den Omstændighed, om han saae Sølvstæer paa Bordet eller ikke, meent at kunne udbrage sikkre Slutninger, om de paaagjældende Egne vare katholske eller protestantiske! Journal des Debats har meget sarkastisk kritiseret denne nye og eieendommelige Maalestof for de forskjellige Religionsystemers Fortrin, og denne Kritik forekommer mig at være meget retfærdig. Jeg troer ikke, at man kan beregne Sandheden eller Urigtigheden af en Confession efter de Dufin af Sølvstæer, der lægges paa Middagsbordet. Men hvorledes er en saadan Udsærd mulig? Den har jin Grund deri, at Folk tage deres Fordomme med sig overalt. Derfor har det heller ikke forundret mig at høre, ad Indgangen til en vis Park i England havde den Overstrift: „Fri Adgang for Alle, undtagen Bildthye, Brændethye og Papiser.“ Eiermanden er maaskee ikke saa slem, men han har Angst for os og mener, at disse tre Klasser af Mennesker ere

de værste af Alle. Sec, netop dette er Fordomme, som maae overvindes.

(Stattes.)

Airtelige Efterretninger.

Italien. Om den Eenhedslykke, der er bleven Neapel, Sicilien, Toscana etc. til Deel, læser man i de italienske Blade, der ikke have solgt sig til det piemontesiske Regimente, blandt andre i *Diritto*, Følgende: „Italien er for al Verdens Dine vanæret. I Italien gives der Soldater, der ere værre end Muravievs. I Italien gives der Stabsofficerer, der gjøre sig skyldige i gemene Forbrydelser. I Italien bestaaer et Parlament, som søger at afgjøre de svævende Spørgsmaal ved smudsige Fornærmelser, gemene Trudsler og pøbelagtigt Skrig. I Italien bestaaer en Regjering, der uden Sky træder Lovene under Fødder, og heri bliver understøttet af Folkerepresentationen. I Italien findes et Ministerium, som støtter sig til Bajonetterne og med uhorst Frækhed mishandler en Provinds, der med fuld Ret anseer sig for mere italiensk end de andre, og derfor seer sig udsat for de øvrige Deputeredes Forhaanelser. I Italien har Løgneren det Herredømme, der tilkommer Historien. I Italien see de videstgaaende Partier ingen anden Nedning, end et Statscoup. Folk, Parlament, Regjering, Presse, Alt er Uorden, Alt Forvirring; Anarchiet staaer for Døren.“ Saaledes tale nu „Vennerne af den italienske Eenhed“. Hvad siges vel vore Pressedagleiere hertil, de, som have nedværdiget sig til at være Kvotalere for dette Regimente? Ogsaa en Pressens Daglønner skulde dog have saa megen sædelig Bevidsthed, at han ikke bekvemmede sig til at forsvare dette usædelige, afmægtige Revolutionsværk, der fra Begyndelsen af har fordømt sig selv ved at tage sin Tilflugt til Forræderi, Forsørelse til Meeneed, Rovsyge, Strømme af Blod, og endelig har medført Landets finansielle Ruin. Fra Dag til Dag hæver sig Gud skee Lov de undertrykte Velsindedes Mod i Italien og viser, at de ikke have Lykt til at lade sig kvæle i Revolutionens Dynd. Med Hadet til det forvorne Regimente vover Kjærligheden til den h. Fader. Naturlig! Hans Nærhed bliver desto mere iøinefaldende, jo mere hans rovsyge Fjenders Nederbrægtighed kommer for Dagen.

Danzig. Det kirtelige Ugeblad for Culm og Ermland skriver: Den kgl. Politidirekteur Philipp August Weier i Danzig, en Dlbng, hvis rigt begavede Aand og velvillige, for alt Godt modtagelige, Hjerte havde erhvervet ham almindelig Agtelse og Kjærlighed, er Dagen før sin Død bleven optagen i den katholske Kirke. At denne mærkværdige Conversion vakte almindelig Opsigt, er begribeligt, saa meget mere som Weier i sit tidligere Liv havde været Rationalist og i Frimurerlogen i en Række af Aar havde beklædt en Stolmesters Værdighed. Ligesaa begribeligt er det, at man udtømte sig i Formodninger angaaende Motiverne til hans Overgang, og søgte at mistænkeliggjøre denne ved Opdigtelser. Iblandt Andet udsprede man det Rytgte, at hans Conversion havde sin Grund i Præsternes Indflydelse, og at Dlbngen havde tabt den fulde Bevidsthed paa den Dag, da hans Overgang fandt Sted. Ligeoverfor disse Insinuationer tjene følgende til Oplysning. En særlig Indflydelse fra Præsternes Side kunde ikke finde Sted, da disse slet ikke stode i noget personligt Forhold til Weier. Sognepræsten, Dr. Redner, der ikke engang havde Kundskab om hans Sygdom, gik først til ham, efterat han udtrykkelig havde begjæret hans Besøg, udtalt sin Beslutning at træde over og tilbageviist den protestantiske Prædikants Trøst. Den fornævnte Præst havde i tre Vidners Nærværelse en længere Samtale med ham, i hvilken den Syge ikke blot beklagede den religiøse Adskillelse, men i Henhold til de til ham henvendte Spørgsmaal udtalte sin Overensstemmelse med den katholske Kirkes Grundsandheder og sin Vangsel efter at modtage denne Kirkes Sakramenter. Dr. Redner forlod derpaa den Syge, iførte sig da først sin geistlige Dragt, vendte efter en halv Time tilbage og optog ham i den katholske Kirkes Skjød. Nørende var den Syges Hengivelse og Andagt under Modtagelsen af Sakramenterne. Ved Afsteden fra Præsten bad han om hans oftere Besøg. Om Eftermiddagen, da han ved en Samtale med Politisekretair Sch. angaaende sine Efterladenskaber havde givet et Beviis paa sin Aandsfriskhed, udtrykte han den ved Sakramenternes Modtagelse vundne Fred med de Ord: „Det var en skjøn, velsignet Morgen!“ og opfordrede gjentagne Gange de Omkringstaaende til Bøn. Den følgende Dag, nogle Timer før hans Død, udtalte han sin Glæde over igjen at see Præsten, og spurgte denne, om det var ubetinget nødvendigt, officielt at anmelde hans Religionsforandring. Af denne med Sandheden overensstemmende Fremstilling fremgaaer ikke blot, at han med fri Beslutning, men ogsaa med fuld Bevidsthed er indtraadt i den katholske Kirkes Skjød. Ogsaa Lægen, der har behandlet ham, vil kunne bevidne, at han lige til sin Dødsstund

bevarede sin Aands Klarhed. Den høitidelige Begravelse fandt Sted paa St. Martins Dag. Vogebrødrene havde samlet sig i Ordenshuset, hvorfra de sluttede sig til Riigtoget. Det fortjener særlig at fremhæves, at hvor forskjellig begribeligviis denne Conversions bliver bedømt af Protestanterne, bevarede de dog alle uden Undtagelse en værdig Holdning under denne mærkværdige Sørgehøitid.

Sydamerika. Santiago og den liberale Presse (sluttet). Med Hensyn til den mod Kvinderne i Santiago rettede smudsige Bagvadsfelse, da har vi liggende for os et Brev fra en Huusmoder, der i alle chilenske Kvinders Navn, og i deres Fædres, Ægtefællers og Brødres Navn forsvarer hendes Kjøn, hendes Fædrelands og hendes Religions Ære. „Ere da, skriver hun, vi Kvinder i Chili Stjøger, jaa at vi kun gaae i Kirke for at forføre vore Præster! I Ægtemænd, I, som ikke ere istand til at tvivle paa deres Trostab, som I have tabt; I Fædre, der begræde Tabet af elskede Døttre, hvis Dyd glædede Eder ikke mindre end deres Stjønhed, forener Eder med os for at hævne en jaa skrækkelig Bagvadsfelse! Viser Bagvadsfjerne, at I ikke mindre end vi troe, at for Kvinder er Æren et kosteligere Gode end Livet!“

Der gives i Santiago saakaldte Liberale, der, som ovenfor sagt, søgte at gjøre denne Ulykke indbringende for deres Affty for Religionen. De ønske nemlig, at den nedbrændte Kirke ikke igjen maa blive opbygget, men at de sidste Spor af den maa blive tilintetgjorte. Pariser-Opinionen slutter sig til disse Dunster. Vi skulde dog mene, at det vilde være sømmeligt at restaurere en Kirke, hvor de efterlevende Fædre, Mødre, Ægtefæller og Brødre kunne bede for de elskede Væsnere, som de maatte miste hiin skrækkelige Decemбераften? „Naar det rolige Overlæg først er muligt,“ skriver ovennævnte Dame, „da vil forhaabentlig en ny Esras gjenopbygge disse sørgelige Ruiner, og vi ville da i denne Kirke kunne bede for vore dyrebare Søstre og for -- vore Bagvadsfjere!“

Det er i Sandhed christelig talt. Sandheden vil bane sig Vej, og der vil ikke blive Andet tilbage for Bagvadsfjerne, end den Stjændsel, ogsaa dennegang, uden at opnaae Noget, — at have kastet Stam paa Kirken!

— En Beretning fra Santiago af 9. bringer den trøstelige Meddelelse, at det ulige større Fleertal af Offrene for Kirkebranden netop om Morgenen paa denne Ulykkesdag havde modtaget den h. Communion.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

20. **Marts. Palmesøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmesvielse, Høimesse (Lidelseshistorien efter Matthæus, 26. og 27. Kap. oplæses) og Prædiken. Kl. 6 Aften Andagt og Præd. — 21. M. Serapion, Biskop. 22. Ti. (Lidelseshistorien efter Marcus, 14. Kap., oplæses.) Basilius af Ancyra. 23. D. (Lidelseshistorien efter Lucas, 22. Kap., oplæses.) Katharina af Sverrige, Datter af den h. Birgitte.
24. **Størtorsdag.** Kl. 10 Høimesse og Procession. Kl. 6 Aften Andagt.
25. **Langfredag.** Kl. 10 Lectie; Lidelseshistorie efter Johannes, 18. og 19. Kap., affynges; Forbønner; Korsets Afhylling og Hylдинг; Procession; Præsanctificatmesse; til Slutning Præd. Kl. 6 Aften Andagt.
26. **Paaskeføverdag.** Kl. 8 Jldens og Paaskefyets Indvielse; de tolv Propheeters Læsning og Afhyngelse; Døbevandets Indvielse; Litanie til alle Helgener; Høimesse og Vesper.
27. **Marts. Jesu Christi Opstandelse.** 1. Paaskefredag. Kl. 6 Korsets høitidelige Optagelse; Procession og Høimesse. Kl. 10 Levitmesse og Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Vesperandagt.
28. **Paaskeemandag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse og Præd. Kl. 3 Festandagt. 29. Ti. 3. Paaskefredag. 30. D. Johannes Klimakus, Abbed. 31. To. Afatius, Biskop og Bisk. 1. April. F. Hugo, Bisk. 2. L. Hvide Løverdag. Theodosta, Jomfru og Martyr.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Lødbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.
- Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen d. 1. April Messe Kl. 5¼, Andagt Kl. 7½ Aften.
- Onsdagen d. 30. Marts, Form.** Kl. 9 holdes Neocommunicanderne og Confirmandernes Examen i Skolescølolet Nr. 3, hvortil Børnenes Forældre og Benner herved indbydes.
- NB.** Det var meget at ønske, at foruden Neocommunicanderne og Confirmandernes Forældre og Sødsfænde ingen andre Børne vilde communicere under Høimesse på Hvide Søndag, d. 3. April.

„Katholik Kirkefædende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Correspondent, Hr. Kontantler C. A. Blanke-Reiner, Sjornet af Admiralty og Fortmstr. 12. 2. Gat. og i alle Boglader; i de danske Stater paa de gyl. Postkontoret. Prisen er 3 Mk. Quartet. enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

2 1 r i e r s Bogtrykker

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 7.

Søndagen den 3die April.

1864.

Indhold: En ung lutherst Theologs Skrupler angaaende den lutherste Gudstjeneste. — Fordomme imod den katolske Kirke (sluttet). — Den katolske Kirke har overlevet sig selv. — Jeg vil have det rene Evangelium, den oprindelige Christendom. — Bladtinger. — Kirkelige Efterretninger: London.

En ung lutherst Theologs Skrupler angaaende den lutherste Gudstjeneste. I Anledning af „Martin Luthers tydske Messe og Gudstjenestes Anordning“.

Til en gammel Theolog.

(Indsendt fra Norge.)

Et lidet, mærkværdigt Skrift er bleven oversat af Hr. Candidat Tellefsen og tilbudt det norske Publikum: „Martin Luthers tydske Messe og Gudstjenestes Anordning“*). Med Begjærlighed har jeg læst det. Det var mig særdeles kjært at see, hvad dog gamle Luther har anordnet i denne høist vigtige Sag; thi jeg maa oprigtig tilstaae Dem, at jeg længe har næret forffjellige Tvivl om vor lutherste Gudstjeneste, i Særdeleshed siden jeg læste det lille Skrift, som Sognepræst Krogh udgav i 1857: „Dplysning om, hvad den lutherste Gudstjeneste har været, hvad den er, og hvad Menigheden i den har mistet“. Denne Titel viser tilstrækkelig, at vor Gudstjeneste, saadan som den store Reformator har stjenket os den, maa siden være bleven reformeret til det Værre. Dg i Sandhed faaer man kun et bebrøveligt Billede af vor Gudstjenestes Paalidelighed, naar man

*) Christiania 1863, paa Cappelen's Forlag.

læser dette Skrift. Dog jeg vil nu ei specielt indlade mig paa at omtale det. Nok er det, jeg vidste ikke, hvad jeg skulde tænke om vor Gudstjeneste, men haabede dog at kunne berolige og tilfredsstille mit Hjerte ved at see vor Luthers egen Messeordning; jeg længtes virkelig efter at komme paa det Rene med min Tro og Samvittighed. Men hvor høiligen blev jeg ikke skuffet! Jeg fandt i hele Luthers reformatoriske Gjerning kun Vilkaarlighed, Usikkerhed, Fattigdom og Modsigelser — og min Tvivl og Sjæleangest er derved kun bleven forøget i høi Grad.

Men for at følge en vis Orden vil jeg aabenbare Dem mine Tvivl

1. angaaende selve den gamle Gudstjenestes Forkastelse og den nye Indførelse;
2. angaaende den lutheriske Gudstjenestes Indhold i Almindelighed;
3. angaaende Ceremonierne, og
4. angaaende det latinske Sprog i Særdeleshed.

I. Angaaende den gamle katholske Gudstjenestes Afkaffelse, og den nye Indførelse.

Hvorfor har Luther affkaffet og forbyndt den gamle, katholske Gudstjeneste og indført en ny? Vader os kun her tale ganske ærligt og aabenhjertigt; det nytter ei at skuffe sig selv i en saa alvorlig Religions sag. Vi vide jo, og selv mange af vore Theologer tilstaae det ligefrem, at den katholske Gudstjeneste, Messerofferet med dets væsentlige Ordning, gaaer tilbage til de ældste Christne Tider; at den er anordnet af store og hellige Kirkelærere, som stode Christus og Apostlene over tusind Aar nærmere end Luther. Vi vide, at denne Gudstjeneste med Ærefrygt blev bivaanet af de helligste Christne, ja af hele Christenheden lige indtil Luthers Dage. Vi vide endogsaa, at der ved menneskelig Skrøbelighed havde indsnøget sig en eller anden Misbrug ved dens Udførelse; holdtes den undertiden ogsaa uden tilbørlig Andagt og Alvor, saa var dog selve Gudstjenesten den samme, som Kirken havde fra de ældste Tider. Den katholske Kirkes principielle og praktiske Seighed og Fastholdenhed ved det Over-

leverebe, er netop en Garanti for, at dens Gudstjeneste væsentlig maa være den samme, som den har faaet fra Apostlene og deres nærmeste Efterfølgere. Har ikke den lærde Protestant Grabe, som nøiagtig har grandstket den christne Oldtid og udgivet den h. Kirkefader Irenæus' Skrifter, offentlig bekjendt, at det katholske Messcoffer er bleven frembaaret i den hele første christne Tid, lige fra Apostlene af, og at de ældste Fædre — en Clemens Romanus, en Ignatius, Irenæus, Justinus, Tertullian og Cyprrian — vidne derom? Han slutter sit Vidnesbyrd med disse mærkværdige Ord: „Maatte da, efterdi flere protestantiske Lærere i dette Punkt have erkjendt den apostoliske Kirkes sande Lære, og Luthers og Calvins Vildfarelser, maatte de Alle forene sig i den fælles Beslutning, at gjengive den guddommelige Majestæt denne høieste Ære, som skylbes den; maatte de til dette Endemaal igjen indføre Brugen af de hellige Liturgier (d: Messesordningerne), som de have gjort ilde i at forfaste, og i hvilke tydeligt findes den rette Maade, paa hvilken dette h. Offer bør frembæres for Gud.“*)

Dette være tilstræffeligt: en saa alvorlig og lærd Protestants Bekjendelse og Klage er i Sandhed nedslaaende for os. Det er da indlysende, at ligesaa berettiget som enhver christelig Lærer var til at dable og revse hiin Mangel paa Andagt og hine Misbrug, ligesaa uberettiget er hvilket som helst Menneſte til at forgribe sig paa selve Gudstjenestens indre Væsen. Jeg tør sige, at Saadant vilde være et formasteligt Boveſtykke for en Engel — end sige for et Menneſte; thi jeg veed ikke, hvad jeg skulde troe om Christi Gjerning og Forjættelse, dersom Han i over tusind Aar kunde lade sin Kirke henligge i den afsthyeligste Afgudsdyrkelse, som man iblandt os vover at paaſtaaе det. Maa ikke denne blotte Tanke oprøre det christne Sind?

Ibetmindste haabebe jeg at see, at Luther gav os klare og solide Grunde, hvorfor han afstaffer det Ældgamle og i Christenheden Nedarbejde, og indfører det Nye; sikkre Grunde for den gamle Gudstjenestes Falskhed og for hans Forbedrings Paalidelighed.

*) Grabe: Anmærk. til Irenæi adv. Hæres. l. IV. c. 17, alias 32.

Men besværrer finder jeg Intet af alt dette i Luthers Værk. Han kan ikke give et sikkert Beviis for, at han har en særegen Sendelse af Gud — Gud selv var han dog vistnok ikke — han giver os overhovedet ingen passende Grunde, men forstaaer sig desto hyperligere paa at vrage det Gamle, at stjende og bespotte den katholske Gudstjeneste som et Afguderi, som et Gøgleri, ja som et Djevleværk o. s. v. o. s. v. Han sætter sig ligefremt ud over hvad Kirken har lært og overleveret ved de gamle Kirkesædrene.

Ligesom vore øvrige Theologer, saaledes er ogsaa Hr. Telleffen traadt i vor Faber Luthers Fodspor. Han kalder ogsaa den katholske Gudstjeneste „et latterligt Gøglespil“. Kan man nu alvorlig mene, at de mange tusinde katholske Præster, hvilke vi ei kunne nægte Alvor, Selvfornægtelse og trofast Opfyldelse af deres Kaldepligter, ja at en Ansgarius, en Vincents af Paul, en Dominicus, en Carl Borromæus og saa mange andre kun gjorde et Gøglespil, naar de forrettede den katholske Gudstjeneste? Og de Millioner Christne, som under inderlig Bøn deeltog i denne Gudstjeneste, de skulde ogsaa deri kun have seet et latterligt Gøglespil? Jeg maa bekjende, at jeg ikke alene føler mig stødt men bedrøvet over en saadan Talemaade fra vor Side; jeg kan deri ikke see andet, end en stor Mangel paa christeligt Sindelag, Kjærlighed, Retfærdighed, ja end- ogsaa paa blot human Dannelse. En sliq Talemaade synes mig snarere at vidne om vor Mangel paa sande og virkelige Grunde mod den katholske Kirke. Der behøves hverken stor Lærdom eller Dannelse for at stjende endog det Helligste og Erværdigste. Men for fornuftige Mennesker sømmer det sig, med Forstand og Maadehold at bevise, at man har Ret, og at Modstanderen har Uret. Fornemmelig i en saa vigtig Sag som denne, fordres der Beviser, afgjørende Beviser paa, at det er Guds h. Ord og Villie man udfører, — Skjældsord ere til ingen Nytte, tvertimod til Skade. Vel forlanger Luther, at alle hans reformatoriske Værker skulde betragtes som udsprungne af Guds Ord. Men med min bedste Villie kan jeg dog ikke betragte Luther som noget mere end et almindeligt strøbeligt

Menneske, og jeg kan ikke tage hans Ord som Guds Ord, og hans Villie som Guds Villie, med mindre han klart har beviist mig, at det er Gud, som taler og virker ved ham. Udgiver ikke ogsaa enhver Sværmer sine Indbildninger for Guds Ord og Villie? I alt Fald troer jeg ikke, at Gud kan finde sit Velbehag i Bespottelser og grove Skjældsord.

Men det sørgeligste af Alt er, at den Forbedring, som vi skulle erholde som af Guds eget Ord, udgaaer efter Luthers egen Bekjendelse fra — — — Løgnens Aand. Ja det er sandelig ydmygende og nedslaaende for os Protestanter at sige det, det er jo paa selve Djævelens Argumenter og Formaninger, at Luther støtter sig ved Affkaffelsen af den katholske Messe! De har uden Tvivl i Luthers Skrifter læst hiin mærkværdige Disputats, han havde med Løgnens Aand, angaaende dette Punkt. Han fortæller den jo ganske udførligt*). Det er af Djævelen, at han lader sig overbevise om, at den katholske Messe er et Afguderi, og at den som saadant bør affkaffes. Hvilken daarlig Mester og Lærer, denne Løgnens Faber! Skulde Djævelens Fjendskab mod denne Messe ikke netop være et slaaende Beviis for, at den virkelig ærer Gud, og er ham velbehagelig! Jeg tilstaaer, at da jeg læste dette i Luthers Skrifter, opfyldtes min Sjæl af en nogenlunde lignende Angst og Forvirring, som Luther selv tilstaaer at have lidt ved denne Disputats med Djævelen: dog følte jeg det ikke paa Grund af selve Argumenternes Styrke, men af Skam over at vor Luther har ladet sig overbevise af den, og at han forbedrede Kirken efter en saadan Mesters Forskrifter.

Jeg slutter sørgmodig dette første Punkt, idet jeg selv tilstaaer, at jeg aldeles ikke føler mig tilfredsstillet med den lutherste Forbedring. Paa den ene Side seer jeg den katholske Guds-tjeneste bevaret med den dybeste Værfrygt lige fra de første Christne Tider, ikke alene indtil Luthers Tid — men ogsaa efter den, lige til den Dag idag: paa den anden Side kan jeg ingen gylbige Grunde see, hvorfor Luther har kunnet forkaste

*) Luthers Bærker. Altenburg T. VI. p. 86 b.

den katholske Gudstjeneste. Hans Argumenter og Beviser ere kun Stjældsord; deres Rilde er — — — skaan mig for at nævne den igjen. Lad mig nu gaae over til det andet Punkt.

(Fortsattes.)

Fordomme imod den katholske Kirke.

(Sluttet.)

Zeg kommer nu til den egentlig praktiske Side af Sagen, nemlig Midlet, hvorved disse Fordomme maae overvindes. Alt kommer i denne Henseende an paa, at vi Alle udtale vor Tro der hvor det gjælder om at fremstille den paa en ret klar, forstandig og overbevisende Maade og paa denne Maade forskaffe den den rette Anerkjendelse. Desværre ere vi ofte meget slette Advocater for vor Tro, eller det fatter os meget mere altfor ofte paa den nødvendige Bestemthed, Færdighed og Mod til ret at forsvare vor Tro, og derfor opfatte Folk, der ofte kunne være ret lærvillige, ikke hvad vi sige i den rette Mening, og da de ligeledes ikke finde den ægte Fremstilling i deres Bøger og Blade, saa blive de i deres Fordomme. Naar en katholsk Vægmand forstaaer at fremstille sin Tro med ret overbevisende Klarhed, naar han paa en vindende Maade er istand til at vise, hvorledes de gængse Anskuelser og Opfattelser saa godt som altid ere begrundede i Bildfarelse, saa gjør dette useilbarlig det dybeste Indtryk, og vore Modstandere maae komme til Erkjendelse af deres Feiltagelse, og indsee, at Alt forholder sig ganske anderledes, end de have tænkt sig. At forsvare Sandheden er ikke endda saa meget vanskeligt; det kommer kun an paa, at man selv ret forstaaer den, og med et varmt Hjerte kan overtage Forsvaret for dens hellige Sag. Naar vi fremdeles i Omgang med ethvert Menneske, hvad Tro han end bekynder sig til, vise os opfyldte af Kærlighed til ham, saa vil man ikke mere kunne sige, at vi ere fordømmelseslyge Mennesker, og at vort Hjerte er fuldt af Intolerance og Had; thi naar Folk saae de Kærlighedsgjæringer, hvortil vor Kirkes Grundsætninger forpligte os Katholiker, da maa dog engang Dækket tages dem fra Dinene, og de Fordomme, som de havde imod os, forsvinde. Og, naar vi endelig i Alt hvad vi gjøre, vise os kloge og dhgtige, saa kan man ikke mere holde

os for dumme; og naar Folket, som det er i sin Orden, samler sig eendragtig om sin Geistlighed, saa kan man ikke længere fladdre om den forhadte Clerus-Kaste!

Dengang da man i England var ifærd med at vedtage Loven mod de geistlige Ordener, traadte alle Katholiker i begge Parlamentets Huse uden Undtagelse sammen og erklærede høitidelig: Disse Klosterdamer og Munkke, der skulde pines til Døde ved denne Lov, ere vore Søstre og vore Børn, vi stille os paa deres Side og vi ville ikke finde os i den Uret, man har i Sinde at begaae imod dem. Og saaledes udeblev denne Lov. Saaledes maae alle Rægsfolk holde sammen med deres Præster, da ophører af sig selv al den taabelige Snak om den Skilsmisse, der skal finde Sted mellem Folk og Geistlighed, og at Præsterne ikke skulde være Mænd af Folket. Ligeledes, naar alle Katholiker, der bestyre en Forretning, føre den med Overblik og Dygtighed, da falde de i denne Retning gængse Fordomme bort af sig selv. Religionen forbyder jo ikke, at man med Iver besørger verdslige Forretninger, at man er en dygtig Kjøbmand, Industriell eller Deconom. Frelseren siger meget mere: „Himmerige lignes ved en Kjøbmand;“ den der altfaa er Kjøbmand, han bestræbe sig for at være en dygtig Kjøbmand. Og Han siger endvidere: „Himmerige er at ligne ved en Mand, der gav sine Tjenere Talenter at forvalte, for at de skulde aagre dermed;“ og den Tjener, der havde erhvervet rige Procenter, roses i Evangeliet. Og ligeledes hedder det: „Kirken lignes ved en Ager, der bærer rige Frugter.“ Saa langt er det fra, at Christendommen forbyder Dygtighed i Alt hvad der hører til Erhverv og jordist Bedrift, og derfor havde ogsaa i Middelaalderen de katholske Lande en blomstrende Industri. Det maa saaledes være vor Bestræbelse, at Enhver enkelt iblandt os ikke blot gjør sin Person, men sin Religion Ære. Derved falde Fordomme bort af sig selv, og naar dette er skeet, da ville vi uden synderlig Vanskelighed kunne række hverandre Haanden til fuldkommen religions Enighed. Det er sandt, der kunne vel endnu være store Vanskeligheder, og de Differentser, der ere os imellem, ere endda ikke saa smaae, men ved Guds Naade bygger den gode Villie hurtig en Bro over den adskillende Kløft, og da vil i en ikke altfor fjern Fremtid det guddommelige Ord blive opfyldt, at de, hvilke vi elske som Brødre efter Kjød, fordi de have et fælleds Fædreland med os og som Brødre efter Aanden, fordi de tillige med os troe paa den ene Herre Jesus Kristus, skulle forenede med os blive Børn af den ene Guds Kirke! Fordommene mod os og Kirken have hidtil været vel ikke den eneste, men den største Hindring, og desværre beslutter man sig fra forskellige Sider endnu bestandig paa at forstørre og forsøge disse istedetfor at fjerne dem. Philosophien

og Politiken, Historien og Naturvidenskaben, de videnskabelige Tidsskrifter og Dagbladene, fort sagt, Alt bliver henyttet til at bestyrke de godmodige Læsere i deres Fordomme. Fremfor Alt maae nu de lærde kæmpe imod disse forbundne Magter med Videnskabens Vaaben; men ogsaa De, mine Herrer af den verdslige Stand, have tilligemed os Præster den Opgave at virke med til Gjenoprettelsen af den religiøse Enighed. Naar vi Alle i Forening med hverandre arbeide for dette Formaal, saa ville vi fremskynde hiin Dags Frembrud, om hvilken Frelseren siger: „Der skal blive een Hyrde og een Hjord,“ og da, mine Herrer, er vort Maal opnaaet; da feire vi under vort Hoved, Jesus Christus, den store katholske Generalforsamling!

XX.

Den katholske Kirke har overlevet sig selv.

Svar. Den har nu bestaaet i næsten nitten Aarhundreder, og omtrent ligesaa længe er dette blevet sagt om den.

Ethvert Aarhundrede, ethvert ryggesløst Mennekte, enhver Ophavsmand til en ny Sekt eller Branglære troer, at det store Dieblik nu er kommet, da den katholske Kirke skal gaae tilgrunde: Enhver af dem troer sig berettiget til at istemme et De profundis (Gravsang) for Pavedømmet, for det katholske Præstedømme, for Messen og alle Kirkens gamle Troesartikler... , og dog kommer dette Dieblik aldrig.

Saaledes skrev allerede i det første Aarhundrede efter Kristus, en hedenst Statholder til Keiser Trajan: „Om kort Tid vil, takket være Forsølgelsen, denne Sekt (o: den katholske Kirke) være tilintetgjort og ikke meer blive Tale om den korsfæstede Gud...“ — Trajan er død, og den korsfæstede Gud behersker endnu altid Verden!

Ligeledes roste sig tre hundrede Aar senere Julian den frafalne af „at forfærdige Galilæerens (Jesus Christi) Ligefiste“ d. v. s. at tilintetgjøre Hans Religion og Kirke... Julian er død, og Galilæeren og Hans Kirke leve endnu.

Saaledes talte ogsaa i det 16. Aarhundrede Luther, denne ulykkelige frafalne Munk, som af Stolthed og Gjenstridighed lavede en ny Religion, om Pavedømmet som noget Forældet, med hvilket det snart vilde være forbi. „O Pave,“ udbrød han, „o Pave! medens jeg lever, er jeg dig en Pest,

efter min Død vil jeg være din Undergang!!!“ — Luther er død, og hans Protestantisme opløser sig overalt, men Bavedømmet vedbliver at bestaae, og er nu meer end nogensinde livskraftigt, blomstrende og æret!¹⁾

Voltaire, denne personlige Fjende af Jesus Christus, Voltaire, som undertegnede sine Breve: „Voltaire, Christ-moque“ (Christus-Spotter), eller „Ecrasons l'insåme“ (nemlig: lader os tilintetgjøre Christus og Hans Kirke), denne Voltaire skrev til en af sine Venner: „Jeg er kjed af at høre paa, at tolv Mænd vare tilstrækkelige til at grunde den katholske Kirke: jeg skal vise, at en Eneste er tilstrækkelig til at ødelægge den.“ — „Om tyve Aar,“ skrev han til en Anden, „vil det være forbi med Galilæeren!“

Og tyve Aar derefter, paa selvsamme Dag, døde Voltaire under en Fordømts Fortvivlelse, forgjæves raabende paa en Præst, som hans philosophiske Venner ikke vilde tilstede Afgang til ham . . .

Kirken lever endnu steds; den gaaer igjennem alle Aarhundreder, og overvinder paa sin fredelige Vandring Alle, som søge at overvinde den.

Det Samme vil ogsaa blive Tilfældet med Hensyn til vore moderne Philosophers og Socialisters storpralende Systemer, som i deres Bessedenhed oplaste sig til „Reformatorer“ af Jesu Christi Religion og troe at kunne erstatte den katholske Kirke.

Imidlertid ere de endnu langt mindre farlige, end deres Forgængere; de Stakler! de indsee ikke engang deres egen Svaghed. De troe at skabe noget Nyt, medens de kun optoge Voltaire's, Calvins, Luthers, Arius' gamle Sætninger o. s. v.

Have de da glemt Frelserens Ord, som Han henvendte til den første Pave og de første Biskopper: „Gaaer hen og lærer alle Folk; og see, Jeg er hos eder alle Dage indtil Verdens Ende?“ Have de glemt hvad Han sagde til Apostelfyrsten: „Du er Petrus og paa denne Klippe vil jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den?“ Troe de at kunne tilintetgjøre det, som Gud har grundlagt?

¹⁾ Til evig Stam og Skjændsel for Luther og alle hans Tilhængere blive hine af Satan indstuede Spotteord endnu bestandig afstrykte i de lutheriske Katechismer, saa at enhver uhildet og fornuftig Christen kan see, at Luther var en Løgneprophet, da han udtalte disse Ord; thi 300 Aar ere hentrundne og de ere ikke gaaede i Dødsbæde! „Mentita est iniquitas sibi: Dndstaben lyver til sin egen Skade!“ Pi. 26, 12.

Nei, den katholske Kirke „har ikke overlevet sig selv“, og behøver heller ikke at befrygte dette, saalænge Verden ikke overlever sig selv. Kirken frygter intet; den kjenner det guddommelige Princip af sin Kraft og sit Liv, og dens nuværende Modstandere vil den overvinde med endnu større Lethed og Ro, end dens tidligere.

XXI.

Jeg vil have det rene Evangelium, den oprindelige Christendom.

Svar. Dem vil jeg ogsaa, og intet andet, og jeg besidder dem netop, naar jeg er en god Katholik; og du, du kan besidde dem paa samme Vilkaar.

Naar du er en god Katholik, lever du efter Evangeliet i dets hele Sandhed; du har da den samme Christendom, den samme Tro, den samme Religion, som de første Christne.

Tiden har kun forandret Christdommen i nogle ydre Former; dens Væsen er det samme, fuldkommen det samme, saalænge den har bestaaet.

Disse Forandringer, disse Udviklinger, som bringe de mindre tænkende Mennesker til at troe, at den nuværende Christendom er forskjellig fra den oprindelige, ligge i Sagens egen Natur, og vi møde dem i alle Guds Værker.

Er da Mennesket et fra sig selv forskjelligt Væsen i sit første, i sit tiende, i sit tredivte Aar? Ingenlunde; det er den samme Person, som lidt efter lidt udvikler sig, indtil den naaer sit Væsens Fuldkommenhed.

Den samme Orden hersker i Guds overnaturlige Værker.

I Apostlenes Dage var den katholske Kirke i sin Oprindelse, man saa endnu ikke dens hele Rigdom, dens Magt, dens Liv, men alt dette eksisterede ligefuldt, beredt til, i Aarhundrebernes Løb at udvikle og aabenbare sig.

Jo mere man studerer den christelige Oldtid, desto fulkommere vil man anerkjende Sandheden af det, som vi her have sagt.

Dette grundige Studium af den christne Oldtid har ført et stort Antal af lærde Protestanter og Bantroe tilbage til den katholske Kirke, idet de i den christelige Kirkes Historiebøger for de tre første Aarhundreder fandt paafaldende Spor og

Grundideen til alle katholske Lærdomme og Institutioner; bl. A. Biskoppen af Rom's, den hl. Petri Efterfølgers, aandelige Forrang; hans, ligesom ogsaa de øvrige Biskoppers, Apostlenes Efterfølgers, Autoritet i Troessager; Gudstjenestens Pragt; Messesofferet med alle dets Ceremonier, som vi endnu udføre, og af hvilke de fleste stamme fra det apostoliske Aarhundrede; Dyrkelsen af den hl. Jomfru som Guds Moder; Frefrygten for Helgenerne, Reliquierne, Billeberne; de syv Sacramenter, deriblandt det hemmelige Skriftemaal o. s. v.

For ikke lang Tid siden har man i Katakomberne (de første Christnes underjordiske Grav- og gudstjenstlige Forsamlingssteder) i Rom, og navnlig i den h. Agnes' Katakombe, som skriver sig fra Midten af det andet Aarhundrede, opdaget fuldstændige Kapeller med flere Altare, som indeholdt Martyrers Reliquier, med Malerier og Billeber af den h. Jomfru, med en pavelig Stol, Bievandskar, Skriftestole o. s. v. Og alligevel misbruger man hertillands endnu paa en affstyelig Maade Almuens Lettroenhed, idet man foreprædiker den, at den sande Christendom, de første Tidens Christendom findes andetsteds end i den katholske Kirkes Tro og Liv!

„Christen“ og „Katholik“ har altid været eenstybdige Ord, og de gode Katholiker i vore Dage adskille sig kun ved Dragten fra de første Aarhundreders gode Katholiker; Troen, Aanden, Gjærningerne ere de samme.

Alle Branglærere have fremsat den samme Paaastand, som nuomstunder Samsfundets og Troens foregivne „Reformatorer“ vove at fremsætte; de have alle sagt, som for 300 Aar siden Luthers og Calvins sagde: „Vi ville „reformere“ Christendommen, idet vi tilbageføre den til dens oprindelige Reenhed. Du katholske Kirke! I, katholske Præster! I forstaae slet intet deraf; I have forvansket Sandheden, Troen, Jesu Christi Lære. Kun vi ere i Besiddelse af den, og ville give Verden den tilbage! Hører derfor Alle: Den menneskelige Elendighed er tilende, en ny Tidsalder skal nu begynde!“ ...

Lad dem tale, men troe blot ikke et eneste Ord af hvad de sige!

Vor rene, ægte katholske og ægte evangeliske Livsvandel! lad den kraftigere end alle Ord tjene som Svar. — En sand Christen, en sand Katholik, en Helgen, det er det bedste Beviis mod dem!

Blandinger.

Den fromme Biskop af Amiens forelagde engang en Protestant, der i sit Hjerte havde vendt sig bort fra Protestantismen, men dog følte Betæneligheder ved at antage den katholske Tro, følgende tre Punkter til Overveielse: 1. Man har aldrig seet noget Exempel paa, at en Katholik, der tidligere havde levet i Uegnyldighed for sin Religion og ført et syndigt Livnet, men siden blev greben af Anger over sit forrige Liv og fattebe den Beslutning at omvende sig til Gud, at en saadan Katholik nogensinde, tilskyndet af denne ublandet — rene Bevæggrund, er bleven Protestant, hvorimod det er en Kjendsgjerning, at mange Protestanter, der følte sig grebne af Vængsel efter at forlige sig med Gud, ere blevene Katholiker. 2. Det er u hørt, at en Katholik i sin Dødsstund og ligeoverfor Ewigheben har affvoret sin Tro og bekjendt sig til den protestantiske Lære, medens det paa den anden Side fortjener vel at mærkes, at mange Protestanter i denne afgjørende Stund, have taget deres Tilflugt til den gamle Kirkes Moderstjød. 3. Endelig er det vitteligt, at Protestanterne ere enige med os i at anerkjende saadaane Lærere i den gamle Kirke for Helgener, som bestandig og paa det bestemteste give et Lærebegreb Vidnesbyrd, der staaer i fuldkommen Modfætning til det protestantistiske. Denne Kjendsgjerning maa dog vel nøde dem til at indrømme den simple Consequens, at man maa kunne blive hellig ved at troe hvad disse Kirkelærere have troet. —

Vi tillade os til denne sidste af den høiærværdige Biskop anførte Kjendsgjerning at tilføie endnu en Følgeslutning, nemlig, at en Lære, der paa alle Punkter har nedbrudt og forkastet og bestandig gjør sig til Formaal at forhaane og bagvaste den Lærebbygning, der ikke blot i denirkkelige Oldtid, men igjennem en lang Række af Aarhundreder indtil den Dag i Dag har givet Beviser for, at den er istand til at føre Menneskene til Hellighed*), — at en saadan Lære umulig kan frembringe Hellige! For Rigtigheben af denne sidste Følgeslutning har den hele protestantistiske Udvikling levet et storartet historisk Beviis! Protestantismen har i sit System ingen Plads for Læren om en virkelig Helliggjørelse; den driver Spot med den katholske Forestilling om den guddommelige Naades Virkninger, nægter

*) o: Den høieste religiøse og sædelige Fuldkommenhed, der er en Virkning af en alene ved den guddommelige Naade mulig harmonisk Udvikling af alle høiere og lavere Kræfter, der tilfammen udgjøre Menneskets Væsen.

Muligheden af sand Hellighed og — har derfor ingen Hellige at opvise; thi vel at mærke Pietisme er ikke Hellighed.

De ovennævnte tre Punkter, hvilke den fromme Biskop forelagde den efter Frelse længselsfulde Sjæl til Betragtning, ere simple, men Sæden falbt her i en velberedt Jordbund; Naaden virkede og den katholske Moderkirke kunde snart derefter glæde sig over et nyt for dens Vre nidkjært Varn.

En barmhjertig Søster. Grev Julius de Mornay døde i Aaret 1852 i Paris i Marschal Soult's Hotel. En barmhjertig Søster sad ved Foden af Grevens Seng og pleiede ham med sand christelig Opoffrelse og Omhyggelighed. Nonnen var en Pige paa 22 Aar og af ubestrikelig Skjønhed. Grevnen var Døden nær. Den barmhjertige Søster betragtede ham med Taarer i Øinene. Da slog Uhret i Gemakket halv 9. Nonnen reiste sig, bøiede sig for sidste Gang hulkende over den Døendes Pande og gjorde sig færdig til at gaae. „Min Søster,“ sagde en Præst, der knælede ved den Døendes Seng, „hvad gjør De?“ „Jeg maa gaae,“ svarede Pigen med taarefyldte Øine. „De maa dog blive! De maa lukke Deres Faders Øine!“ „Nei!“ svarede Nonnen, „min Ordensregel byder mig at være tilbage i Klosteret Kl. 9! Jeg maa adlyde; den Smerte, som jeg tager med mig, vil gjøre mit Offer og min Lybighed desto fortjenstligere!“ Hun omfavnede derpaa atter sin Fader, der ikke mærkede til dette hendes sidste smertelige Lovel, og bortførnede sig derefter under Bøn og Taarer. Grev Mornay døde endnu i den samme Nat. — — Pigen var Louise de Mornay, Sønebatter af Hertugen af Dalmatien. Fyre Aar tidligere var hun bleven Novice, og siden barmhjertig Søster i Hospitalet Enghien, der er grundlagt af Hertuginde af Numale i Faubourg Saint Antoine. Hun kunde have haft 100,000 Livres i Rente og til hendes glimrende Vaaben have spøiet et andet ligesaa glimrende. Hun har imidlertid foretrukket at hedde „Søster Louise“ og hellige sin skjønne Ungdom til saadanne ubekjendte Menneffers omhyggelige Pleie, der i et Hospital tage Afsted med et sørge- ligt og møjsommeligt Forbeliv.

En Biskops Apostolat under hans Fangenskab. Fra Rom skriver man til „*Bien public*“ i Gent: „. . . Gud

er vidunderlig i Sine Hellige, hvilke Han har kronet med Herlighed i Himlen; men Han er ogsaa stor i de Hellige, som kæmpe for Hans Kirke paa denne Jord. I otte Maaneder har Erkebispfen af Spoleto, Msgr. Arnaldi, været indespæret i Citadellet della Rocca, fordi han ikke har villet underkaste sig den piemontesiske Regjerings Fordringer. Ved Prælatens Ankomst udgjorde 700 Forbrydere Befolkningen paa hans nye Opholdssted; ifølge den piemontesiske Bestyrelses „Fremstridt“ bleve disse forhindrede fra al Underviisning og Brug af de h. Sacramenter — intet Under, at de Ulykkeliges sædelige Tilstand fra Dag til Dag blev flettere. Man havde berøvet den modige Befjender et Dioces; men et nyt Dioces blev ham her tildeel. Disse forkomne Sjæles Helliggjørelse forekom ham som et af den h. Jomfru, hans mægtige Bestytterinde, anvist Apostolat, og trods sin svage Sundhed og gjentagne Feberanfald helligede han sig denne Opgave med alle sine Kræfter. Ja, Maria gjorde Underværker; lad os mærke os Resultaterne. Fra hans Indtrædelse i Citadellet til Dato har den ivrige Prælat to Gange givet de Fange fuldstændige otte Dages Exercitier, og ved Slutningen af disse have de Alle uden Undtagelse skriftet og modtaget den hellige Nadvere. Hvilken Trøst for den fromme Erkebiskop midt i hans Smertes! I det Hele har en fuldstændig Forvandling af dette Fængsel fundet Sted; en Røverhule, hvor man før kun hørte Forbandelser af Gud og Menneffer, er nu bleven et Fredens og Bønnens Huus. I enhver Celle beder man hver Aften i Fælledsstab Rosenkrandsen. Alle Fangerne have den 8. December erholdt Scapulieret og en Medalje med den ubesmittebe Undfangelse. Gud give, at alle Garibaldianere og „Fremstridtmænd“ i Italien kunde nyde den Lykke at blive indsluttede en Maanedstid i Citadellet della Rocca med Erkebiskop Arnaldi!“

Kirkelige Efterretninger.

London. 16. Januar. Fransaldnes Forsoning med Kirken. I det Dieblig jeg er i Begreb med at affende dette Brev, gjør man mig opmærksom paa en Artikel i „Standard“, som jeg ikke troer under nogen Betingelse at turde forholde deres Læsere. Dette strengt protestantiske Blad viser, ved at offentliggjøre den, Retfærdighedsfølelse nok til at gjøre Læseverdenen bekendt med et Factum, der er den skjønneste Triumph

for alle Englands Katholiker i en Sag, der har beredet dem mange haarde Angreb. De kjender uidentviol den famøse Historie om de forfulgte spanske Protestanter, med Hensyn til hvilken det hele protestantiske Europa, og navnlig England, have troet sig kaldede til at intervenere hos den spanske Regering. Standard bringer nu i sit Dagsnummer strax efter Telegraphdepescherne — altsaa som en vigtig Efterretning — følgende Meddelelse:

„El Comercio,“ en Journal i Cadix, offentliggjør et Brev fra Martin Escalante, hiin Spanier, hvis Lidelser for Protestantismens Skyld have vakt saa stor Sympathie i England. Det hedder:

Til Redacturen af Comercio. Min Herre! Jeg beder Dem venstabeligt, i Deres ærede Blad at offentliggjøre den Kjendsgjerning, at jeg efter 11 Aar, tilbragte i aandeligt Mørke og Død, atter har aabnet mine Dine for den katholske Sandheds Lys, og for nærværende Tid er bestaetiget med aandelige Svælsker i den h. Philip Neri's Huns, for at forberede mig til en offentlig og høitidelig Afsværgelse af alle protestantiske Lærdomme ligeoverfor den h. katholske, apostoliske og romerske Kirke, hvilken jeg alene anerkjender for den sande og guddommelige. Jeg troer hvad den troer og hvad den foreskriver mig at troe; jeg haaber paa det som den haaber; jeg elsker hvad den elsker; jeg fordømmer Alt hvad den fordømmer. Derfor fordømmer jeg alle Vildfarelser og Kjætterier, hvori jeg ved mine Angreb paa Kirken til min Ulykke har gjort mig skyldig. — For alt dette beder jeg min Gud om Tilgivelse, min Gud der er uendelig riig paa Forbarmelse mod Syndere, og mod hvis Godhed jeg har beviist mig saa utaknemmelig; jeg beder den allerfalgste, ubesmattet undfangne Jomfru Maria, hvem jeg stammelig har fornærmet, og ligeledes den h. katholske Kirke, hvilken jeg i min Blindhed saa heftig har forfulgt, om Tilgivelse; fremdeles mit ædle katholske Fædreland, Spanien, Skuepladsen for mine hærtilfælde Standaler, saavelsom alle min kjære Fødebyes Gibraltars katholske Beboere, min elskede Hustru og Børn, hvem jeg har givet et saa slet Exempel — alle Troende og endelig den ganske Verden, med den Bøn, at Alle ville bede til Gud for den Ulykkelige, der skriver dette, at han fra denne Dag af som et lykkeligt og saligt Menneske maa hellige sit hele Liv til Guds og hans h. Kirkes Tjeneste, fast besluttet paa at leve og døe som romersk-katholsk Christen. Jeg beder Dem derfor at lade min Anger og denne min fuldstændige Gjenkaldelse blive vitterlig for Alle, sørend jeg udtaler den i det h. Tempel, hvor Herren vil forunde mig den Naade i Forening med mine elskede Børn at blive deelagtiggjort i Kirkens hellige Mysterier. — Jeg kan ikke slutte uden at bevidne den

geistlige Forstander og den ærbørdige Congregation af den h. Philip Neri min inderligste Taknemmelighed.

Martin Escalante.

Endnu tilføjer Standard følgende Meddelelse af det spanske Blad „Epoca“ af 7. Januar: „Den Nicolas Marselan, een af hine spanske Protestanter, er efter et Ophold i flere Maa- neder i England vendt tilbage til den katolske Kirkes Skjød; han har affvoret sine Bildfarelser og er bleven forsonet med Kirken ved Erkebiskoppen af Granada.“

„Standard“ ledsager disse interessante Actstykker med den Bemærkning: „Man tør vel vente, at det vil være en rum Tid, inden Lord John Russell igjen vil befatte sig med den Slags Interventioner!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

3. April. Hvide Søndag. Kl. 7 og 12 stille Messer. Kl. 9 høitidelig Messie, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og feire deres første hellige Communion; efter Messen: Meddelelse af Confirmationens h. Sakrament. — Efterm. Kl. 5 høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum.

NB. Søndagen den 3. April finder den anden Dvartals-Indsamling af „Peterspengen“ Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af St. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.

4. **M. Mariae** Bebudelse (feires først. Søndag). 5. **Ti. Vincentius Ferreri**, Bekjender. 6. **D. Gabriel**, Erkeengel. 7. **To. Benedict**, Abbed. 8. **F. Franz de Paula**, Bekjender. 9. **L. Ibsor**, Biskop og Bekjender.

10. April. 2. Søndag efter Paaste (Mariae Bebudelse). Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias ubesmitte Hjerter for Syndernes Omvendelse, med Katechese. — 11. **M. Leo**, Pave og Bekjender. 12. **Ti. Julius**. 13. **D. Hermenegild**, Martyr. 14. **To. Ihsomfommelse af Alterens h. Sacramente**. 15. **F. Petrus af Laupsa-fus**, Martyr. 16. **L. Johannes af Nepomuk**, Martyr.

Søgnedagsguds-tjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messer Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapel-let (Toldbodveien Nr. 14): stille Messer Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionair, Hr. Konsthandler **C. N. Blaufeiner**, Hjørnet af Admiralg. og Formunstr. 12. 2. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartaler, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 8.

Søndagen den 17de April.

1864.

Indhold: Dagspressens og den protestantiske Geistligheds Holdning ligeoverfor den katholske Kirke. — Jeg har min egen Religion. Det staaer Enhver frit for at tjene Gud paa sin Vis; og det vedkommer ingen Anden. — Præsterne ere Mennesker ligesom vi, Paven og Biskopperne ere Mennesker: hvorledes kunne Mennesker være ufeilbare? Jeg vil gjerne adlyde Gud, men ikke et Menneske ligesom jeg selv. — Kirkelige Efterretninger: Rom. England. Irland. Sydamerika.

Dagspressens og den protestantiske Geistligheds Holdning ligeoverfor den katholske Kirke.

Et speculativ=psychologisk Forsøg.

I Nr. 5 og 6 af Katholsk Kirketidende er der meddeelt Læserne en sanddru Fremstilling af de nærmere Omstændigheder ved Kirkebranden i Santiago, og i Nr. 7 en Beretning om, hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med de for et Aars Tid siden i alle protestantiske Dagblade saa meget beklagede spanske Protestanter. Disse Meddelelser have uidentivt hos mange Katholiker baade her og andetsteds opvirket Grindringen om tidligere, i samme Retning opdigtede, Historier, ligesom de hos os uvilkaarlig fremkaldte adskillige Betragtninger om Dagspressens Udfærd ligeoverfor de i katholske Blade ved saadanne Leiligheder fremkomne Berigtigelser og Protester mod de Løgne og Bagvaskelser, hvormed den kirkefjendtlige Deel af denne Presse saa jævnlig underholder sine Læsere. Disse Betragtninger foranledigede atter en alvorligere Overveielse af denne Sag, hvilken efterhaanden gik over til en dybere gaaende Undersøgelse, som vi her ville tillade os at forelægge Læserne. Vi har nemlig ofte søgt at finde en Forklaring af det mærkelige Phænomen, at enhver i ondskabsfuld Hensigt fremkommen Bagvaskelse mod den katholske Kirke og dens Geistlighed i Regelen gjør sin Tour igjennem alle protestantiske Organer, men at man saa godt som aldrig seer noget Exempel paa, at disse Blade gjøre deres Læsere bekendte med de Gjendrivelsler, der efter kortere eller længere Tids Forløb altid offentliggjøres i

den katolske Presse. Det synes nemlig at være en temmelig almindelig, af den protestantiske Presse over hele Verden, den pietistiske ikke mindre, end den radikale, vedtaget Fremgangsmaade, at alle hine Tendens-Vøgne berettes troligt og samvittighedsfuldt og med en til det latterlige grændsende Skadefryd; man overseer ikke det mindste, der lader sig benytte i Standalens Tjeneste, hvorimod man aldeles ikke finder sig foranlediget til at tage Notits af de paafølgende Reclamationer, uagtet disse ligesaa lidt kunne undgaae de paagjældende Medacteurers Opmærksomhed, som de tidligere løgnagtige Bestyrlinger. Hvad kan da Grunden være til dette dobbelte Phænomen, 1) at det er en meget sjelden Undtagelse, at selv den hønettere Deel af den protestantiske Presse afholder sig fra at udbrede saadanne Historier, hvorved Vedkommende ikke kunne andet end faae en instinctmæssig Fornemmelse af, at det er hadefulde Insinuationer, der ere byggede paa forsætlig Forvanskning af Kjendsgjerninger, saa at det Fortalte umulig kan være Sandhed, og 2) at, medens man i andre Retninger, hvor ubehageligt det end kan være, nødes til for Stammens og den egne vel forstaaede Interesses Skyld, at tilbagekalde urigtige eller uredelige Fremstillinger af Facta og de derpaa byggede, for Næsten graverende Raisonnements, er det blevet til en fast vedtaget Praxis, at gjøre en Undtagelse fra denne Regel med Alt hvad der i den protestantiske Presse berettes om katolske Forhold og Tildragelser? Det med Hensyn til andre Anliggender uundgaaelige Ansvar for Rigtigheden og Sandheden af det Meddeelte paabyder dog lidt Forsigtighed og Skjønssomhed, hvorimod man i Alt hvad der vedrører den katolske Kirke og de den repræsenterende Personer synes at være i fuldkommen Enighed om, at paa dette Gebet er der Intet at risquere, og man synes ret at befinde sig vel ved denne hensynsløse Ugenerthed; thi alle disse frække Opdigtelser gjøre jo aabenbar Lykke, og den ene Avis vil ikke staae tilbage for den anden i, paa denne Maade at underholde deres dydige Læserkreds. De ærede Læseres Bevidsthed er iforveien en for saadanne Meddelelser vel bearbejdet Jordbund; de fra den tidligste Ungdom med Religionslæren af protestantisk-samvittighedsfulde og sandhedskjærlige Religionslærere indpodede Forestillinger om den katolske Kirkes Forfæstlighed ere siden nærede ved de i alstens Romaner indeholdte skamløse Vøgne, og i den seneste Tid har man endog havt den Glæde, at see Skuepladsen benyttet i samme Tendens; ja man har nu faaet den Nydelse paa Scenen at see den katolske Kirkes Institutioner og dens Heilighed tilligemed den katolske Christenheds helligste Følelser givne til Priis for den frækkeste Forhaanelse. Vi have ofte spurgt os selv: Hvad kan den dybere liggende Grund til denne,

ved en, som vi haabe, de Paagjældende ubevidst, under en gjensidig ligesom instinctmæssig forstaaet taus Overeenskomst, etablerede Praxis være?

Vi har engang hørt en protestantistisk Geistlig, ikke en Nationalist eller politisk Radikal, men en Mand af den hertillands kaldte kirkelige Retning, forsvare denne Fremgangsmaade med den Bemærkning, at saadanne Beretninger fra først af i Almindelighed stamme fra katolske Blade. Han grundede derpaa den Formening, at man altsaa ikke havde noget Beviis for, at de altid i andre katolske Blade optagne Protester og Berigtigelser ere et correct Udtryk for Sandheden, og at der derfor, naar man ikke selv kunde anfille en Undersøgelse, ikke forelaae nogen bestemt Grund til Tilbagekaldelse. Han tilføiede tillige som god Protestant, at den katolske Kirke havde saa store Forsyndelser paa sin Samvittighed, at man ikke var forpligtet til i denne Retning at være saa nøieregnende; at de „clericale“ Blade, der indeholdt Indsigelserne, vare Partiblade (som om dette ikke i en ganske anden — ja netop i den allerværste Betydning gjaldt om de kirkesjendtlige Blade). Næst herved at bemærke, at D'Her. Redacturer, naar de ikke kunde Gjenkaldelsen af upaalidelige Meddelelser, der have den aabenbareste Sandsynlighed for at være ondskabsfulde Forvanskninger af Facta, burde afholde sig fra at optage saadanne Historier, skulle vi blot fremhæve den Omstændighed, at, fordi et Blad udkommer i et katolsk Land, derfor kan det paa ingen Maade kaldes et katolsk Blad.*) Protestanterne ere aldeles uberettigede til at berolige deres Samvittighed med at støtte deres Net til hadefulde Beskyldninger paa denne Grund; thi de vide godt, at den ulige større Deel af dem, der bære Navn af Protestanter, sætte Protestantismens Væsen netop i Berettigelsen til at protestere mod al Tro paa den aabenbarede Sandhed. De har derfor ingen Ret til at bedømme den katolske Kirke efter en Maalestok, som de protestantiske Kirkesamfund har en ganske særdeles Grund til at bede sig fritagne for at maales med. At

*) Vi have saaledes med Hensyn til den første franske Revolution og dens senere Gjentagelser ikke sjeldent hørt Protestanter af pietistisk Farve bringe den Omstændighed, at alle disse Ustyreligheder toge deres Begyndelse i det største katolske Land i Europa, i Forbindelse med den katolske Religion, for saaledes at kunne fremstille Protestantismen som ukyldig i den irreligiøse og antichristelige Retning, der siden har været uadskillelig fra den politiske Radikalisme. Disse Folk glemme, at ligesom Revolutionen er en Frugt af Protestantismens Princip, saaledes er det historisk beviist, at det protestantiske England var i denne Henseende det revolutionaire Frankrigs Forbillede. Katholicisme og Revolution have Intet med hinanden at gjøre!

den katholske Kirke overalt tæller mange Medlemmer, der ikke have andet katholsk ved sig end Navnet, er en Selvsølge, og at et stort Antal af disse døde Lemmer paa Kirkens Vegeme, under den sidste Menneskealder's revolutionaire Agitation, ere blevne Kirkens aabenbare Fjender, er naturligt (Luc. 11, 23). Vi tilføie derhos, at den revolutionaire, kirkesjendtlige Presse i Syd-Europa for største Delen ledes af religionløse Jøder, saa at Katholiker, som saadanne, maae fristendes for al Deelagtighed i de omtalte infamerende Vagvaster mod deres Geistlighed og deres Troesbrødre. Katholiker ere endelig det eneste Samfund i Verden, der ikke er noget Parti; imod denne Benævnelse har den katholske Kirke fra Begyndelsen af altid protesteret.

Det er fremdeles et meget slet Forsvar for den Ufortrødenhed, hvormed Protestantismen vedbliver at opparme alle gamle Løgne om den katholske Kirke og udbrede nye, hvad enten disse fra først af fabrikeres af katholsk fødte Atheister eller af vantroe Jøder eller af engelske Protestanter og deres venale Agenter; det er, sige vi, et meget slet Forsvar for denne Holdning, naar den blandt de philosophiske dannede Protestanter saa meget hvede fatalistisk=pantheistiske Betragtning af Tilværelsen, under Følelsen af den Usikkerhed i Henseende til deres Forhold til Sandheden og Evigheden, der ofte hjem søger dem med en uhyggelig Angst, de ikke selv forstaae, indgiver dem den Trøst over deres indre Fortabthed i Tvivl og aandelig Raadløshed — at Sandheden under denne timelige Tilværelse udvikler sig under en Conflict imellem modsatte Anskuelser, og at det maa være „Styrelsens“ Sag, at føre det Rette til almindelig Anerkjendelse og det Gode til endelig Seir. Enhver er, siger man nemlig, ved en aandelig Naturbestemmelse henviist til at tage sit Parti. Uden at slutte sig til et bestemt Parti udretter man Intet. Ligesom dette gjelder i Politiken, saaledes ogsaa i Henseende til Religionen; man maa slutte sig til et bestemt Parti, og gaae igjennem Lykt og Lyndt med det!*) Lyder da dette Parti, saa skylder man sit Standpunkt og Forhold til det, om ikke at forsvare eller udbrede Løgnen, saa dog i det mindste at tie stille til den. Man maa altsaa som god Protestant holde fast ved det Partistandpunkt, man ved en aandelig Naturbestemmelse er henviist til. Ja, man er jo født Protestant, og den katholske Kirke, frem for Alt dens Geistlighed og alle Katholiker, som saadanne, ere nu engang

*) Dette mærkværdige Raisonnement horte vi ved en anden Leilighed af den selsomme Mand, som forkastede de „clericale“ Blades Vidnesbyrd, fordi de skulde være „Partiblade“!

Tjender, som man maa ansee det for Pligt paa enhver Maade at bekæmpe.

Med Hensyn til det heromhandlede Spørgsmaal, siger man, kommer det jo ikke an paa Sandheden i det Enkelte. Det er Ideen, hvorom det gjelder, og Hensigtsmæssigheden i det Hele. Den absolute Sandhed er ikke at finde i denne Verden. Den Aandrige, den af Tidsaanden ret Gjennemtrængte, er høret over den Bornethed at befatte sig med alle saadanne smaalige Enkeltheder, som hine Retfærdigheds og Villigheds Hensyn mod dem der i ideel Betydning ere hans Tjender; thi han er jo kaldet til at virke i Ideens Tjeneste, og det er derfor hans Opgave at hævde det Standpunkt, der er Løsenet for det Parti, hvis Fane han følger; Resultatet maa Styrelsen sørge for! Saaledes gaaer det til med Udviklingen af den fuldkomne, den absolute Sandhed; den bevæger sig mange Gange paa de enkelte Punkter igjennem Wildfarelse, og hvad der af de mange begavede Incarnationer af Tidsaanden, af nidkjære protestantiske Geistlige, af oplyste Journalister, der alle jo kun leve og aande for at virke i Sandhedens og Oplysningens Interesse, hvad der, saaledes som det af disse tales, skrives og gjøres, ofte i bornerte Menneskers Dine kan see ud som Usandhed og Urret, det veed den der lever for Ideen, er noget ganske andet, naar man opfatter det saaledes som en høiere Betragtning af Tilværelsen kræver det. Alt her i Livet er relativt; Hovedsagen er blot at soutenere sit Standpunkt. Det vilde jo navnlig af Journalisten, der har den store og skjønne Opgave hver Dag at lede Tusinder af Medmenneskers Tanker og Betragtning af Tidsforholdene, ja af alle Livets vigtigste Anliggender, det vilde jo være ufornuftigt, u hensigtsmæssigt handlet, ja stridende mod hine op høiede Pligter imod saa mange Medmennesker, ved Tilstaaelsen af saadanne Enkeltheder, der viduede om en mislig og ufor svarlig Dmgang med Sandheden, at forspilde Crediten i det Hele. Naar man er sig bevidst, at det Formaal, man virker for, i dets Heelhed er forsvareligt, er i Consequens med det eengang indtagne Standpunkt, da vilde det jo være ufor svarligt at gjøre sig Strupler over saadanne Smaating, som at man i et enkelt Tilfælde har deeltaget i at udbrede en ondskabsfuld Opdigtelse. Dette kunde jo f. Ex. have den skadelige Virkning, at man ved en senere Leilighed, naar det kunde være af stor Vigtighed for den Idee, i hvis Tjeneste man virker, at skaffe en eller anden interessant Løgn Cours, at man da risquerede ikke at blive troet. Derfor maae Alt bestandig føres tilbage til Principet og det dermed givne Partistandpunkt. For Journalisten er det navnlig af stor Vigtighed altid at have dette for Die; thi altfor stor Sambittighedsfuldhed i Henseende til

Ærlighed og Retfærdighed vilde jo aldeles svække Crediten for Paalideligheden af den Veiledning, som netop Dagspressen hver Dag har det ophøiede Kalb at give Læserverdenen til den rigt- tige Opfattelse af Tidens Physiognomi. Med Hensyn til Til- labeligheden af det i en høiere Idées Tjeneste anvendte Middel — at ignorere Alt hvad der fra den katholske Kirkes Side bliver fremført til Forsvar og Berigtigelse, da beroliger man sig med, at man jo kun har fortalt hvad Andre have sagt, og at, forsaavidt som det Meddeelte er Opdigtelse, da falder det moralske Ansvar paa Løgnens Ophavsmand, og glemmer reent, at den virkelige Moralitet ingen Forskjel kjender paa at lyve og at udbrede hvad Andre have opdigtet, naar man veed, at det er Opdigtelse.

Saaledes er man, af lutter Iver for Sandhed og Op- lysning, og opfyldt af den ædlestes Stræben efter at virke for „den gode Sags“ Seier — uden at ahne det, — geraadet dybt ind i det, man saa ofte med den dydigste Harm under Naavn af Jesuitisme*) stempler som den forfærdeligste og affkyeligste Affødning af „den gruelige Papisme“**) eller „det græselige Pavedom“,***) som man ved alle Leiligheder opbyder den dydigste Harnes Fuldkraft og al den oratoriske Pomp, man er istand til at opdrive, for med declamatorisk Effect at banlyse fra de Enemærker, hvor man producerer sig som „Sandhedsvidne“, som Oplysningens, Frihedens og alle de høieste menneskelige Interessers Talsmand. Thi for at blive troet, selv i det Til- fælde, at man skulde have det Uheld, at bilde sine Tilhørere eller Læsere noget ind, og saaledes holde dem for Nar; for at finde ubetinget Tiltro, maa man jo ligesom give dem, der ikke have nogen anden Garanti, end Tilliden til den Talendes eller Skribendes Ærlighed og Kyndighed i Henseende til det omhandlede Thema, et Pant paa begge Dele; og hvo maa vel ansees for redeligere end den, der med Haanden paa Hjertet og med bevæget Stemme udtaler sin Afsty for den stræffelige Grundfætning†), som er opstillet og skal være gjennemført af

*) Hermed menes den Jesuitismen paa digtede Grundfætning, at et godt Diemed helliger et slet Middel, s. Er. Løgn, Tvedydighed i Udtryk, Fortieller o. s. v. i Interesse af en god Sag, som man arbejder for at fremme. Det er bekjendt, at dette er en Dagva- stelse, der ofte nok grundig er gjendrevet, men denne Løgn har en- gang faaet Cours blandt Protestanterne, og man benytter den endnu bestandig med Held!

**) En af Grundtvigs Yndlingsphraser.

***) Dette Udtryk er taget af den lutheriske nu brugelige Alterbog i Col- lecten til 25 Trinitatis Søndag!

†) Denne Grundfætning har Menneskene til alle Tider forstaaet at be-

det i en tidligere, for Menneskeslægten ulykkelig Tid, ansete og mægtige Selskab, der jordristede sig til formastelig at kalde sig Jesu Selskab; hvo giver vel bedre Garanti for sine Kundstaber om katholske Forhold, end den der kan fortælle sine Tilhørere og Læsere en Mængde skrækkelige Historier om Menneskenes Overtro og Bankundighed før Reformationen og om „Pavekirkens“ yderligere Forværrelse efter Reformationen, om Jesuiter og Inquisition! Og see! Man er, som sagt, under al denne Declamation mod Jesuitismen, selv bleven Jesuit d. v. s. man gjør sig ret tilgavns og systematisk skyldig i det, som man har paadigtet Jesuiterne, for at skjule sin egen Praxis og sætte godtroende Medmennesker Blaar i Øinene! Sa! man gaaer i vor filosofihisfe Tid, som vi alt i det Foregaaende have antydet, systematisk tilværts; thi man beroliger nu ikke blot sin Samvittighed med „den gode Sag“ eller „den gode Hensigt“, saa man lyver af lutter Kjærlighed til Sandheden; men, naar man ikke kan skjule for sig selv, at man har en ganske særegen, en uvilkaarlig reent instinctmæssig Fortjærlighed for at belyve den katholske Kirke og dens Geistlighed, da har man den ovenfor omtalte Naturbestemmelse eller den aandelige Naturnødvendighed ved Haanden, i Kraft af hvilken man qua Protestant er sat i et antipodisk Forhold til Katholicismen, der som et overvundet eller tilbagelagt Standpunkt skal paralyseres og fjernes. At fuldbyrde dette er Protestantismens verdenshistoriske Opgave. Det gjelber her for enhver god Protestant om med Trofskab at opfylde en ved den ideelle Verdensorden forestrevent hellig Pligt! Sandheden i dens timelige Skikkelse er i en bestandig Vorden; det vilde være meget borneret at tree, at man nogenstunde kunde gribe den fuldkommen i det Enkelte. Sandheden i Ordets høieste og egentlige Betydning virkeliggjøres derimod ved at hense alle til Principet og de høieste ideelle Hensyn. Hvor mange Protestanter have ikke paa dette Punkt sølt sig gjennemtrængte af en vidunderlig aandelig Husvælske ved at see, at Begejstringen for det protestantiske Princip i vor Tid har naaet den Udvikling, at det formaaer paa den rene Negativitets Grundlag at tilveiebringe en Eenhed af den Mængde indbyrdes uenige og, hver for sig betragtet, indvortes opløste og forvirrede prote-

nytte; hvorledes den steds er anvendt i Politikkens Tjeneste er bekiendt nok. Paa det religiøse Gebet blev den først anvendt i det Store af de verdensberømte protestantiske Theologer i det 16. Aarhundrede. Man fandt det da hensigtsmæssigt at overføre Bestyldningen for det man selv gjorde paa Jesuiterne, der netop hensynsloft blottede de Tændsløgne, Reformationen havde bragt i Omløb mod den katholske Kirke.

stantiste Secter, der jo, dersom der var nogen positivt Enighed imellem dem, slet ikke vilde existere.*) At skabe et saadant Vidunder paa det religiøse Omraade er blevet vor Tids mærkværdige Udvikling forbeholdt. Den saakaldte evangeliske Alliance har jo i vort Fædreland endog fundet en begejstret Talsmand i en Geistlig, der som Theolog vil ansees for at hylde en positivt Retning. Man betænk dog, hvilken Høide him Lære om den kristelige Sandheds Udvikling af Løgnens Dialektik maa have naaet i vor Tid, naar en positivt Theolog kan slutte den hjerteligste Broderstabspagt med al Verdens Nihilister, der ikke ere enige om andet end at fornægte, hade og bekæmpe den katholske Sandhed!

Protestantismen har altsaa den timelige Bestemmelse, til det Yderste at værne om det protestantiske Princip i dettes hele Omfang, og hertil hører en uførtroden Stræben efter**) at fravinde Katholicismen Terrain. Man er tolerant mod alle, selv de forrykteste Secter; thi med dem er man jo enig i Principet — den ubundne individuelle Frihed, Forkastelsen af al Autoritet; anderledes er det derimod med Katholicismen, der hviler paa et specifikt modsat Princip, og endnu bestandig staaer ubøielig og mægtig, opretholdt netop i Kraft af dette Princip ligeoverfor alle de fjendtlige Magter, der i de omflittende Tider have søgt at røkke det Fundament, hvorpaa denne Kæmpebygning hviler. Den har staaet fast og uovervindelig hidtil, siger man i den fjendtlige Leir, men lad os derfor ikke tabe Modet, lad os dog endelig ikke opgive Haabet! Hvad der ikke hidtil er lykkedes, det kan en skjøn Dag blive til Virkelighed i en Tid, hvor Alt gaaer fremad med Kæmpeskridt. Man peger da til gjenbidig Opmuntring hen paa den endnu uafgjorte Tilstand i Italien, og haaber bestandig paa hvad Fremtiden vil bringe; men uagtet man tilskyndelende har et saa freidigt Haab, kan man dog aldrig frigjøre sig for en forunderlig Angst for dette Eneeste af Alt, som man forlanger, at Alle, af hvad Farve de ellers ere, hvilken Fane de under den dagligdags indre Partikamp ellers følge, i Farens Stund skulle forene sig om

*) Efr. Matth. 12, 25—26. Herren taler her om det Rige, hvis Bæsen er Benægtelse og Løgn. Det maatte derfor tilintetgjøre sig selv i indbyrdes Uenighed og Had, dersom ikke Vædsigheden om det fælles Forhold til en anden Magt, en for alle disse uenige Kræfter farlig Magt, tvang dem til at forene sig til eendrægtig Kamp mod denne.

**) Det forstaaer sig selv — ved ethvert tilladeligt Middel; man maa mærke her vel, at det i og for sig utilladelige under visse Omstændigheder, s. Ex. naar man har med Jesuiter (s: Katholiker) at gjøre, kan blive aldeles tilladeligt og forsvareligt. Dette er slet ikke „Jesuitisme“!!

at bekæmpe. Thi at banlyse dette Uhyre fra den civiliserede Verden, det har jo alt længt været det skjønne Formaal, hvorimod Samtidens Intelligents har rettet sine forenede Anstregelser; og dog staaer det der bestandigt og viger ikke! Man har en uhyggelig Anelse om, at det maaskee kunde blive saaledes ved — at Kirken mulig kunde have en Lighed med Ræmpen i Fabelen, der hvergang han blev flaaet til Jorden, reiste sig i fornyet Kraft! Saalænge den nemlig blot er til, kan man ikke have nogen ret rolig og uforstyrret Nydelse af Tilværelsen; uagtet man vel selv for længe siden har emanciperet sig fra „Præstehæredømmet“ og dette saaledes jo er blevet aldeles usfadeligt for de protestantiske Tidsmennesker, saa bør man dog aldrig glemme, at Hadet maa vedligeholdes; thi det er jo Protestanternes, de engang Emanciperedes, Pligt at komme deres betrængte Landsbrødre i den katolske Verden til Hjælp. Disse (de katolske fødte Atheister og Nihilister) de trænge høilig til Bistand fra den høihjertede protestantiske Alliance og fra alle Tydslands Gustav-Abolphsforeninger. Dette store Formaal maa man aldrig tabe af Sigte. Derfor maa man heller aldrig opgive Bagvaskelsessystemet mod denne farligste af alle den menneskelige Uhyaligheds Sjender. Undlod man nogensinde i længere Tid at benytte dette Middel i „den gode Sags“ Tjeneste, da vilde den for enhver vigtig Virksomhed fornødne Indvælselse gaae tabt. Har derfor end Katholikerne nu og da i et eller andet enkelt Tilfælde Ret, saa har de dog i det Hele taget — principielt og verdenshistorisk betragtet — Uret, og derfor er man ligeoverfor dem hævet over den ellers anerkjendte Forpligtelse, at give den uskyldig Fornærmede og Bagtalte Gressopreisning. Kun med dem har man ingen Forpligtelse til at tilbagefalde de ærefrænkende Løgne, man har tilladt sig imod dem; man tør frit lade Alt hvad der fremkommer til Forsvar for dem uændset. Vi skulle endnu blot til Stadfæstelse paa det her sagte bringe nogle til det sidste Aarstid hørende Ting af denne Art i Erindring ved at nævne 1) et i Vertingste Tidende af 19. Januar 1863 omtalt Document, der offentlig og uden at Noget har vovet at modsig det, er erklæret for et Product af en æreløs Løgners ondskabsfulde Opdigtelser, 2) en i Fædrelandet samtidig omtalt saakaldet Haandfæstning af Aaret 1503. Den er skrevet i Chifferskrift, hvortil Nøglerne fuldstændig ere tabte(!), men skal ikke desto mindre afgive Beviis for den verdslige Pavemagts Raadenhed! Kilden til det første af disse Documenter er det heroværende agtbare „Evangelsk Ugeskrift“, der angiver „et engelsk Blad“, der vel at mærke ikke engang nævnes, som Hjemmelsmand. Kilden til det andet er det bekjendte, for sin politiske Lumpenhed ellers hertilands foragtede

Blad „L'ind. B.“, dette Blad, der oftere ligefrem er bestyldt for Uvederhøftighed og Tvetungethed. Man seer nu her, at Opdigtelser, der ere saa dumme, at Enhver kan tage og føle paa Eegnen — naar de blot angaae Pavedømmet, uden Betænkelse, ja ret med Velbehag udbredes gjennem Dagspressens Organer i Udlandet. At saadanne Historier siden finde Vej ogsaa til det fjerne Norden er da ikke til at undres over! Bagvaskelserne og de dermed forbundne senere paaviste forsættelige Eøgne om de barmhertige Søstre, om Kirkebranden i Santiago og om de spanske Protestanter ere endnu i frist Minde, og det løbende Aar vil uden tvivl endnu bringe en Deel af samme Art. Det gjælder jo kun om, at det bliver sagt, og gjør Rytke!

(Fortsættes.)

XXII.

Jeg har min egen Religion. Det staaer Enhver frit for at tjene Gud paa sin Viis; og det vedkommer ingen Anden.

Svar. Og din Viis er maaskee den, slet ikke at tjene Ham?

Det er omtrent ligesom de Mennesker, der ved Samvittighedsfrihed forstaae Samvittighedsløshed.

Nei, Ingen har Lov til at tjene Gud paa sin egen Viis, men han skal tjene Gud til Punct og Prikke saaledes som Gud vil tjenes, og ikke anderledes.

„Dette er din egen Sag“, det er fuldkommen sandt; men det angaaer dog tillige en Anden, nemlig Kirken, hvem Gud har befalet at lære Dig, hvorledes Du skal tjene Ham. „Gaaer hen“, sagde Frelseren til Sin Kirkes første Biskopper, „gaaer hen og lærer alle Folk; lærer dem at overholde Alt hvad Jeg har befalet eder. Hvo som hører eder, han hører Mig, og hvo som foragter eder, han foragter Mig; og see, Jeg er hos eder alle Dage indtil Verdens Ende.“

Den katholske Religion er den eneste sande Religion, som vi ovenfor have seet; folgelig lærer den ogsaa den eneste sande og retmæssige Gudstjeneste.

Enhver altsaa,

1. Som ikke troer paa alle de kristelige Sandheder, som Kirken forkynder, saaledes som de ere sammenfattede i den apostoliske Troesbekjendelse og forklarede i den katholske Katechismus;
2. Enhver, som ikke efter bedste Evne opfylder de ti Guds Bud, og Kirkens Bud;
3. Enhver, som ikke øver de kristelige Dyder (Rydighed, Ydmyghed, Sagtmodighed, Forsagelse, Rydighed o. s. v.) og slyer de diase Dyder modfatte Laster;
4. Enhver, som ikke benytter de Naademidler, som Kirken tilbyder sine Børn, nemlig Bønnen og Sacramenterne;

Enhver, siger jeg, som ikke tjener Gud paa denne Maade, han tjener Ham igrunnen slet ikke, (det være sig da, at han, idet han opfylder Naturens Lov, uden sin egen Skyld lever i den falske Overbeviisning om, at en anden Religion er den sande, og da trolig efterkommer denne vildfarende Religions Forstrifter), han tjener Gud paa en Maade, som ikke er Gud velbehagelig; han vil til Gud, men ad en anden Vei, end den, som af Gud er forefrevet; han besidder Religionens Skin, men ikke dens Væsen.

Det staaer Dig saaledes ingenlunde frit for at tjene Gud som Du selv lystet, og endnu mindre, slet ikke at tjene Ham.

XXIII.

Præsterne ere Mennesker ligesom vi, Paven og Biskopperne ere Mennesker: hvorledes kunne Mennesker være useilbare? Jeg vil gjerne adlyde Gud, men ikke et Menneske ligesom jeg selv.

Svar. Det er ganske det samme, som om en Soldat vilde sige:

„Jeg vil gjerne adlyde Kongen, men forresten hverken min General, min Oberst eller min Capitain, thi de ere Alle Kongens Undersaatter ligesom jeg selv.“

Vilde det falde Dig vanskeligt at svare ham herpaa? — Min Opgave er ikke sværere. Kirken er sammensat af Men-

nesker, det er sandt; Paven, Biskopperne, Præsterne ere Mennesker.

Men de ere Mennesker, som af Jesus Christus Selv ere beklædt med aandelig Magt og guddommelig Autoritet.

Og derfor ere de ikke Mennesker ligesom alle Andre. Apostlene, som vare Kirkens første Biskopper, bleve, ligesom ogsaa deres Efterfølgere, udsendte til Menneskene af vor Herre Jesus Christus Selv. At adlyde dem, er ikke at adlyde Mennesker, men Gud, Jesus Kristus. Ikke at adlyde dem, at foragte deres Love, er at være ulhydig mod Gud Selv, foragte Jesus Kristus. „Hvo som foragter eder, han foragter Mig.“ Det er ikke Menneskene, hvem jeg underkaster mig, men Gud, Som giennem dem udøver sit Herredømme over mig.

Den eneste Forskjel imellem Guds og Kirkens Bud bestaaer altsaa i, at de første ere givne os umiddelbart af Herren, de andre middelbart ved Hans Sendebuds Mellemkomst; dog er det i Grunden altid Gud alene, Som byder.

Paa samme Maade er det nu ogsaa, hvad Paven angaaer, egentlig ikke Mennesket i ham, som er useilbart, men derimod Jesus Kristus, Gud, Som har omgivet ham med Sin Sandhed og derved sikret ham mod at lære det kristelige Folk nogenformhelst Bildfarelse. *)

Ligeledes kunne med Hensyn til Troen og Lytigheden de reent personlige Egenstaber, af hvilke Paven, Biskoppen eller Præsten, som forvalter de hh. Sacramenter, er i Besiddelse, aldeles ikke komme i Betragtning, men derimod kun den retmæssige Autoritet, hans Embede som Pave, Biskop eller Præst.

Heri ligger ogsaa Grunden, hvorfor en Præsts Feil, undertiden ogsaa hans Kastet, (hvilke, Gud være lovet! ere sjeldne) ikke bør formindste vort Hjertes Agtelse, Tro og Kjærlighed til vor h. Religion.

Hans Skrobeligheder tilhøre Mennesket, og ikke Præsten. De formaae ikke at krænke det guddommelige Præstedømme, med hvilket han er beklædt. Eller, har maaskee Judas' Forbrydelse vanhelliget hans apostoliske Embede?

Af samme Grund er ogsaa den flette Præsts Messe, Absolution o. s. v. ligesaa gyldig, som den gode Præsts Messe

*) Det være her tillige sagt, at Kirken kun er useilbar i det, som angaaer Religionen, saasom Forklaringen af Troesartiklerne, Sædelæren, de almindelige Kirkelove og Kirkesikke, Canonisationerne o. s. v. Bor Herre Jesus Kristus understøtter den i alle disse Sager, og bevarer den altid fra at bestemme noget, som modstrider Sandheden eller det kristelige Folks Belskab. Den er altsaa kun i denne Henseende useilbar.

og Absolution. Consecrationen finder Sted ved den Enes saavel som ved den Andens Ord; ved denne saavel som ved hiin blive Synderne forladte; thi disse Handlinger ere Præstens Sag, og ikke Mennefskets, og Præstens personlige Synder ophæve ikke Præstedømmets ophøiede og uudslettelige Character.

En forbryderfsk Præst er uidentviol meget strafværdig; men hans Præstedømme vedbliver altid at være det samme; det er Jesu Christi Præstedømme, som Intet er istand at forandre eller tilintetgjøre.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. (Den vigtigste Politik.) For nogen Tid siden besøgte den h. Fader i Rom en høitstaaende Person, der foregav at være indviet i alle de europæiske Cabinetters Hemmeligheder. Han politiserede meget og udtalte sig navnlig om, hvor ugunstig den hellige Stols Stilling syntes at blive. Hs. Hellighed svarede da: Lad de europæiske Cabinetter have deres Politik, jcz har og min! Paa Spørgsmaalet, om man turde vide, hvori denne bestod, sagde den h. Fader: „Ja vel; den er indeholdt i følgende Ord: Fader vor, Du som er i Himlen, helliget worde Dit Navn, til os komme Dit Rige, fkee Din Billie som i Himlen, saa og paa Jorden. Dette, min elskede Søn, er min Politik, og vær overbeviist om, at den engang tilsidst vil vinde Seier!“

England. En Conversion. „Court Journal“ skriver: Dr. philos. Basilus Chambers i Liverpool er udtraadt af Høifirken og bleven Katholik. Det antages, at han vil hellige sig Alterets Tjeneste. — Som et eiendommeligt Phænomen i den egelfke Kirke fortjener at meddeles, at en anglikansk Geistlig af den puseyitiske (katholiserende) Retning „Broder Ignatius“ forsøger paa at indføre Benedictiner=Ordenen i Høifirken. Hans „Kloster“ bærer Navnet „Prioratet af St. Maria og Dunstan“. Det synes — saaledes skriver „Monde“ — som om „den høitidelige Indvielse“ af Prioratet har fundet Sted ved lukkede Døre, da „Broder Ignatius“ har en Aversion mod Pressen. Ordenens Medlemmer siges forøvrigt at forøge sig. Man øver i Klosteret alle Slags Selvfornægtelser, og „Broder

Ignatius" gaaer barfodet og med ubedækket Hoved. Disse stakkels Pusehiter glemme ofte, at Udydighed er bedre end Offer og i Aengelen af en legitim aandelig Ledelse drive de deres Strengbede ofte til det latterlige. Oratorianeren P. Wells fortæller, at han engang, da han før sin Conversion „skriftebede“ hos Professor Dr. Pusey, fik som Bodsøvelse paalagt, at lade brændende Seglak dryppe paa sin Haand.

Irland. Erkebiskoppen af Dublin, Msgr. Cullen, meddeelte for nylig i en Forsamling, at i Aaret 1732 bestod Befolkningen i hans Dioces af 130,000 Katholiker og 80,000 Protestanter, medens det for nærværende Tid tæller 196,000 Katholiker og 50,000 Protestanter.

Sydamerika. „Kilden til Løgneberetningerne angaaende Branden i Santiago (at f. Ex. Geistligheden kun har været betænkt paa at redde Kirkeinventariet og i dette Niemed tilspærret Udgangen igjennem Sakristiet o. s. v.) er endelig opdaget. Londonner Bladet „Weekly Register“ gjør nemlig opmærksom paa, at de engelske Journaler have laant deres Beretninger om hiin Ulykke af det i Valparaiso (i Chili) udkomne Blad „Mercurio“, der udkommer hver 14de Dag i 3 Sprog, nemlig det spanske, engelske og franske. Beretningen om Branden udgjør i det spanske Sprog 14 Sider, i det engelske 4, i det franske kun 3. Hvad Charactererne af disse 3 forskellige Beretninger angaaer, saa er den engelske grundig protestantisk, den franske ganske indifferent; den spanske derimod er affattet i afsjort katholsk Aand. Paa denne Maade blive de i den engelske Deel af „Mercurio“ indholdte Bestyldninger mod Geistligheden fuldstændig gjendrevne af den spanske Beretning i det samme Blad. Den franske og spanske Beretning tale med den største Agtelse om Præsten Ugarde (den paagjeldende Kirkes Sognepræst) og den spanske Beretning meddele, at det netop var for at tilveiebringe en lettere Passage, at Kirkeinventariet blev bortfjernet fra Sakristiet. Imidlertid — „Forretningen er gjort“, denne Løgn er bleven troet og den har gjort Ulykke! Og de Blade, der, som „Times“, have øst deres meer eller mindre bagvaftende Meddelelser af „Mercurios“ engelske Beretning, ville vel vogte sig for at tilbagefalde deres Løgne.“

Om denne samme Begivenhed, der i sin Tid paa sin Rundreise igjennem vor Presse ogsaa hertilands ikke gjorde ringe Ulykke og uden tvivl har afpresket mange følende Hjerter et hykkelft Suk over „de flemme katholske Præster“ og i de ærede Avislæseses Samtaler om Dagens Begivenheder fremkaldt mange deeltagende Ytringer af Medlidenskab med de Millioner

Medmennesker, der endnu ikke ere saa lykkelige at have faaet Dinene op for „den rene Lære“ og den for al Dvertro, Mennesketræthed, jødisk Offertjeneste, Helgener, Skjærsilden &c. saa grundig befriede og i alle Maader rensede Christendom, hvormed det 16de Aarhundredes „Guds mænd“ have lykkeligjort omtrent en Trediedeel af Christenheden — om denne ved det engelske „Verdensblad“ over hele Jorden udbredte ondskabsfulde løgnagtige Beretning om hiin beklagelige Begivenhed tilføie vi efterfølgende Utringer af et Brev fra vor Correspondent i Christiania:

„Det er mærkværdigt at see den fromme hensynsfulde Tausshed, som de „liberale Blade“ iagttage i Anledning af Byen Kagosimos barbariske Ddelæggelse af Englænderne. De samme Blade, som for en Tid siden af nogle hilseløse Præsters — af Ingen mere end af dem selv beklagede — Uforsigtighed med Ild ved at arrangere den fejtlige Belysning af en Kirke, have taget Anledning til i Humanitetens og alle mulige Dyders Navn at give deres jammerfulde Straal mod „katholisk Fanatisme“ Lust, disse samme Blade finde slet ingen Grund til i Menneskelighedens Navn at paatale en saadan Skændselsgjerning, som den overlagte, uberettigede og pludselige Ddelæggelse af en stor By; de synes snarere at bøie sig i taus Erbødighed for denne Bedrift, fordi den er fuldbyrdet af det protestantisk-liberale England. Det er derfor mærkværdigt herom at læse hvad en Englænder, Mr. F. Harrison skriver til Redactøren af „Daily News“.

„Min Herre, „Times“ har nu taget Dantes og Michel Angelos Pensel, for at fortælle den skrækkelige Historie om Kirkebranden i Chili. Men, min Herre, denne forfærdelige Begivenhed er ikke saa enestaaende, som man foregiver. I sidste August er det ikke et Antal af 2000 Personer, det er en heel Stad paa 170,000 Sjæle, som i Japan paa nogle Timer er bleven lagt i Aske. En Stad, opfyldt med Mænd og Kvinder, med Syge, Gamle, Blinde og Krøblinger. Byen, bygget af Træ og Siv, har brændt ligesom Halm, bedækkende Oceanet med Skæret af den rødlig flammende Ild i en Strækning af flere Mile fra Landet. Den er, uden forud givet Varjel, bleven bombarderet, og i Løbet af to Dage overhaget af gloende Kugler. Det kan ansees for afgjort, at i denne unaadelige Brand er der ikke Spørgsmaal om 2000, men at mindst 10,000, og maaskee fra 10,000 til 30,000 forsvarsløse Personer have tilsat Livet. Ingen Pen har forsøgt at beskrive, de ved denne Ridingsbaad foranledigede Rædsler, i Sammenligning med hvilken Kirkebranden i Chili svinder ind til en Ubetydelighed. Og man forglemme ikke, at en saa rædsom Død er bleven paaført saa mange uskyldige Mennesker i Japan af den engelske

Marine med velberaad Hu, ubarmhertigt, ikke i en Krig, ikke af Nødvendighed, ikke som legitimt Forsvar, men alene for at udbrede Skræk over en ustyldig Befolkning, hvilken vi ville tvinge til at drive Handel med os!"

Det er for at tvinge en Nation til at kjøbe engelsk Lærred og forgifte sig med Opium, at en saa folkerig By ødelægges! Dette er engelsk Humanitet! Man kan nu forstaae hvad engelske Humanitetstraal over katholsk Fanatisme og Intolerants hade at betyde!"

Til Aungariussforeningens Medlemmer.

Fredagen d. 22. April Efterm. Kl. 4½ afholdes Foreningens Generalforsamling i Skolelocalet, paa hvilken Regnskabet over Indtægter og Udgifter vil blive forelagt. — Da der ved samme Leilighed ogsaa bliver meddeelt en kort Beretning om Vincents- og Marieforeningens nærværende Status, saa kunne ogsaa Medlemmerne af disse to Foreninger erholde Afgang til denne Forsamling.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 24. April Efterm. Kl. 4½.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste

17. April. 3. Søndag efter Paaske. (Den h. Joseph's Skytstøfest.) Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 18. M. Apollonius, Martyr. 19. Pi. Leo IX, Pave og Betskender. 20. D. Agnes, Jomfru og Abbedisse. 21. Lo. Anselm, Biskop og Betskender. 22. April. Nordens = Apostel og Menighedens Patron, den h. Aungarius' høitidelige Mindedag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Feste og Vesperandagt. — 23. L. Georg, Martyr.
24. April. 4. Søndag efter Paaske. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 25. M. Marcus, Evangelist. 26. Pi. B. M. de bono consilio, Maria af det gode Raad. 27. D. Cletus og Marcellinus, Paver og Martyrer. 28. Lo. Ibhukommelse af Alsterens h. Sacramente. 29. F. Petrus, Dominicaner og Martyr. 30. L. Catharina af Siena, Jomfru.
- Søgnedagsgudsstjeneste i St. Aungari Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lordagasten: Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Kapelset (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkeende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscribenten paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionar, Sr. Kjøbmander C. A. Blanke-Steiner, Sjernet af Admirals, og Forminstr. 12. 2. Sal. og i alle Bøglader; i de danske Stater via de h. Postcontorer. Prisen er 3 Mt. Quartaler, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykker.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 9.

Søndagen den 1ste Mai.

1864.

Indhold: En ung Theologs Strupler angaaende den lutherste Guds-tjeneste (fortsat). — Ingen Frelse udenfor Kirken! Hvilken Intolerance! En saa forfærbelig Grundsætning kan jeg ikke bylde. — Men Bartholomæusnatten? — Kirkelige Efterretninger: Rom. Italien. England. Irland. Spanien. China. Nordamerika. Californien.

En ung lutherst Theologs Strupler angaaende den lutherste Guds-tjeneste.

(Fortsat.)

II. Om Luthers Guds-tjenestes Ordning.

Ibetmindste skulde man troe, at Luther, da han affskaffede den gamle Guds-tjeneste, havde udfærdiget en ret sikker, grundig Plan til den nye Guds-tjenestes Ordning, saa at han kunde have Bevidstheden om, at byde de Troende noget afgjort og bestemt Christeligt.

Men ogsaa her seer jeg mig aldeles skuffet ved at læse hans „Guds-tjenestes Ordning“. Jeg seer deraf, at han aldeles ikke var paa det Reene med sig selv, hvad han i Grunden vilde sætte istedetfor den gamle Guds-tjeneste. Det var først efterat han saae hiin Uorden og Fordirring, som han selv havde foranlediget, og efterat han var bleven bestormet af mange Klager, at han udgav denne sin Ordning. Han siger jo selv i sin For-tale S. 5: „Der gaaer store Klager og Forargelser over de mangeslags Maader, hvorpaa de nye Messer holdes, at Enhver skaber sig sin egen, Nogle vistnok i en god Mening, men ogsaa Andre af Ubetænksomhed, paa det ogsaa de kunne frembringe noget Nyt og bære sit Skin blandt Andre og ikke være daarligere Mestere; ligesom det da times overalt den christelige Frihed, at Faa bruge den anderledes end til egen Behagelighed og Nytte, og ikke til Guds Ære og Næstens Forbedring.“

Ogsaa Udgiveren af dette Luthers Skrift bekjender i sit

Forord, at der herskede i Luthers Tid en saadan Uovereensstemmelse og Forvirring i vore Kirker, at der fandtes en Præst, som i den ene Messe holdt Kadveren efter katholsk Skik, og i den anden efter den lutherste Kære. Jeg seer altsaa, at Luther og de øvrige Reformatorer aldeles ikke vare enige med sig selv om, hvad Godt og Christeligt de skulde sætte istedetfor den gamle, af den første Kirke nedarvede Gudstjeneste. Enhver holdt Gudstjeneste paa sin Viis, mere „til egen Behagelighed eller Nytte end til Guds Ære og Næstens Forbedring“. Men da Wienestene forargedes og vildleedes af de mangeslags Brug, vilde Luther lægge et Vaand paa Friheden, og forsøgte ogsaa at frembringe noget Nyt og ikke at være en daarlig Mester. Seer det her ikke ganske saaledes ud, som med den nyere Tids Revolutionærer, der vel gaae ud paa at fuldkaste det Bestaaende, men som ikke vide at sætte noget Bedre i dets Sted? Denne Tanke paatrænger sig mig med Magt, hver Gang jeg læser og betænker dette.

Betragter jeg nu selve Luthers Gudstjenestes Ordning, hvor fattig, usikker og forvirret er den ikke? Han vil have (Side 7) „tre Slags Gudstjeneste og Messe: en latinisk, en tydskt, hvilke skulde udføres offentlig i Kirken for det hele Folk; men den tredie Maade, som den rette Art af evangelisk Anordning skulde medføre, maatte ikke stee saa offentlig iblandt altslags Folk, men de, som med Alvor vilde være Christne, og beskjende Evangeliet med Haand og Mund, maatte indskrive sig med Navn og maaskee forsamle sig i et Huus for sig selv til Bøn, til Læsning, til Daab, til Sakramentets Modtagelse og til andre christelige Handlingers Udøvelse. Ved denne Anordning kunde man kjende dem, som ikke levede christeligt, straffe, forbedre, udstøde dem eller sætte dem i Ban*), efter Christi Regel hos Matth. 18, 15. -- Her maatte man have en god, kort Katekismus over Troen, de 10 Bud og Fadervor.“ Og saa for den tydske Gudstjeneste fordrer han (Side 8) frem for Alt en Katekismus: „Den første Fornødenhed i den tydske Gudstjeneste er en rigtig, enfoldig, god Katekismus. Men Katekismus er en Underviisning, hvormed man lærer og viser de Færdinger, som ville blive Christne, hvad de skulle troe, gjøre, undlade og vide i Christendommen, hvorfor man har benævnt de Kærlinge, som vare antagne til en saadan Underviisning, Katekumener, og underviste dem i Troen, førend man døbte dem. Denne Oplærelse eller Underviisning veed jeg ikke at kunne sætte i en rigtigere eller bedre Stilling, end den, som den

*) Luther vilde altsaa ikke afskaffe Bansættelsen, men kun overdrage denne Magts Udøvelse fra Paven paa sig selv og Sine.

allerede har havt fra Christenhedens Begyndelse og endnu har, nemlig de tre Stykker: de 10 Bud, Troen og Fadervor. I disse tre Stykker indeholdes kort og godt næsten Alt, hvad en Christen har fornødent at vide". Luther foreskriver da ogsaa vidtløftig den Form, i hvilken Katekisationen skal holdes (Side 9). „Saaledes skal man nemlig spørge: Hvad beder Du? o. s. v. Hvorledes troer Du? o. s. v. Saaledes maa man ogsaa spørge i de 10 Bud o. s. v., indtil den christelige Forstands hele Kjerne i tvende Stykker, som ere i Tro og Kjærlighed, er indpræget i Hjerterne ligesom i tvende Smaasække. Troessækken har tvende Smaapunge; i den ene stikker du det Stykke, at vi troe, at vi ved Adams Synd ere tilhobe Fordærvede, Syndere og Fordømte. Rom 5. I den anden stikker du det lille Stykke, at vi alle ved Jesum Christum ere frelst fra et saadant fordærvet, syndigt, fordømt Væsen. Rom 5. Joh. 3. Kjærligheds-Sækken har ogsaa tvende Smaapunge o. s. v., o. s. v."

I Sandhed, jeg kommer ikke ud af alt dette! Der er da en latinsk og en tydsk Messie for hele Folket, en trebie for de Udvalgte, som i Skjul skulle holde Daab, Nadvere og Katekisation. Den tydske Messie skal væsentlig bestaae af en Katekismus o. s. v. Hvo kan dog komme ud af alt dette? Er det ikke et sandt Babel? Desforuden, hvor holdes endnu denne Luthers Anordning? Ingensteds i den hele Verden troer jeg at nogenjomhelst af de tre Slags Gudstjenester holdes af Lutheranerne. Og dette skal være den store Kirkeforbedring? I Sandhed, jeg skammer mig derover, jeg forfærdes over at have faaet Saadant istedetfor den gamle -- mere end tusind Aar gamle Gudstjeneste.

Senere har man ofte forandret og smedet Gudstjenesten paany. Man har en Messie, d. v. s. Præsten, isørt en Messiehagel, læser og synger foran Alteret. Men hvad skal denne Messie betyde? Hvad skal den virke? Vi have dernæst Prædiken, som vi kalde det rene Guds Ord. Men Gud veed, om vore Præster forkynde Guds Ord renere, end det forkyndtes i den gamle katholske Kirke? Og hvorledes kan man gjøre Gudstjenestens Væsen til en Prædiken eller en Katekisation? Vi vide, at Katekisationen i de første Tider aldeles ikke hørte til Gudstjenestens Væsen; thi Katekumerne kunde vel bivaane Prædikenen og Underviisningen, men vare ubelukkede fra den egentlige Messie, fra Offeret og Communionen. Luther siger jo selv (Side 8): „Katekismus er en Underviisning, hvormed man lærer og viser de Hedninger, som ville blive Christne, hvad de skulle troe, gjøre, undlade og vide o. s. v." Mon vi Lutheranere da altid skulle forblive Hedninger og blive staaende ved Christendommens Port?

Vi have endvidere Psalmer, ja en Mæsse, en Oversømmelse af Psalmer. Men ei heller i dem finder jeg Grund til Beroligelse, men tværtimod til altid større Tvivlraadighed. Vi maa tilstaae det, at vore Psalmer som oftest ere rettebe efter Tidsaandens Smag og Tendents. Men er Tidsaanden altid den Helligaands Udtryk? Var der end Mangel og Misbrug i den gamle Kirke, forblev dog Gudstjenesten altid væsentlig den samme — ja bevarede endog for Størstedelen den oprindelige Form, og man kunde altid med god Samvittighed slutte sig til den. Men i vor Gudstjeneste? De veed, at i 150 Aar vare vore Psalmer baade i Norge og i Tydskland kun Rationalismens Udtryk, saa at vi nu, siden vi have flaaet ind paa en anden Retning, fordømme den gamle lutherste Psalmesang som uchristelig. Kritikerer af Landstads nye Psalmebog, som synes at være ret fortrolig med vor Psalmeliteratur, klager over „den klopstockste Svulst og den gellertste Tørhed“ i Guldbergs Psalmebog, som enhver aandelig Christen derfor ønsker at see ombyttet med en anden*).

Hr. Sognepræst Andreas Hauge, som finder denne Psalmebog den henjigtsmæssigste, erklærer dog, at „ogaa i mange af dens yngre Psalmer vører sig en Bantroens Aand“. Han agter derfor at besørge en revideret Udgave af denne Psalmebog, „hvoraf alle uandelige og uchristelige Psalmer vilde blive udfukte, saa at istedet derfor optages gode Psalmer fra ældre og nyere Tid“**). Hvad den endnu gjældende „evangelistchristne“ Psalmebog angaaer, vide vi, at den af de Troende almindelig er anseet som uchristelig og uevangelist. Det samme Forhold træffes ogsaa baade i Danmark og i Tydskland; overalt det samme Virvar af rationalistiske, pietistiske, magre, svulstige Psalmesange, at man i Sandhed ei med tryk Samvittighed kan følge dem. En protestantist Præst i Bayern tilstaaer aabenhjertig i en i Tryk udgiven Prædiken: „Blandt 700 Psalmer i den lutherste Kirke er der maaskee 100, som man kan synge og lade synge uden at støde Samvittigheden“. Man arbejder vel paa at ordne Alt paant, og Landstads nye Psalmebog er uden Tvivl et Skridt til det Bedre; men maa vi ikke, efter tre Aarhundreders Erfaring, berygte, at ogsaa denne af vor Efterflægt vil bedømmes som uægte, ulutherst og uchristelig? Hvilkens Vorgen kan Hr. Landstad og vort Kirke departement give os for, at de netop nu vilde lade os synge i den ægte, rene, christelige Aand? Kunne vi i høiere Grad stole paa deres Ufeilbarhed, end paa vore lutherste Forfædres

*) Jfr. Morgenbladet af 16. Sept. 1861 Nr. 256.

***) Jfr. Christiania Posten 21. Juli 1857 Nr. 202.

eller paa den katholske Kirkes, som fra Arilds Tid har sine Kirkefange, som vi selv maa beundre, og som ingen Katholik nogensinde har bekyldt for ukatholske eller uchristelige? Dersom vi da selv maa tilstaae, at vor Gudstjenestes hele Anordning lige fra Begyndelsen af har været vilkaarlig, fattig og uden Orden, og at den senere i over hundrede Aar var opfyldt med uchristelige Elementer, veed jeg i Sandhed ikke, hvad vi have vundet eller fremdeles kunne vinde ved vore Reformer. Skulde det da ikke være klogere og rigtigere, at see oprigtigt hen til den katholske Gudstjeneste, og ret betænke, om vi ikke gjorde bedre i at vende tilbage til den gamle Mæsse, som St. Olaf bivaaned, og som Millioner fromme Christne før og efter ham have bivaanet?

III. Om Ceremonierne.

Det er nu engang blevet til Skik og Brug iblandt os, ligefremt at forðømme alle Ceremonier i den katholske Kirke. Store og Smaa, Dannede og Udannede opløste kun eet fælles Skrig mod de katholske Ceremonier, og i den hele katholske Gudstjeneste seer man ikke Andet, end en blot udvortes Ceremonitjeneste. Jeg selv har ofte istemt denne Klage- og Sammerfang — hvorfor? Jeg veed det ikke; uden Tvivl fordi Andre gjorde det, efterdi de fleste, eller rettere sagt Alle gjøre det, fordi det nu engang saaledes er Skik og Brug. Men naar jeg nu ret undersøger og betænker denne Sag, kommer jeg til den Slutning, at det i Grunden er os selv, der befinde os i en beklagelsesværdig Tilstand. Thi 1) indbilde vi os falskeligen, at den katholske Kirke lægger selve Gudstjenestens Væsen og Hovedsag i Ceremonierne, medens de dog kun ere Udtrykket af Kirkens indre Tanke, Bøn og Tilbedelse, og fornemmelig henføres til det eucharistiske Offer, som nødvendigviis kræver en udvortes, religiøs Handling. Naar vi følgerigen mene, at den katholske Kirke lægger hele Vægten paa Ceremonierne og derhos Intet ville see eller kjende af dens indre Tanke, vidne vi kun om vor egen Overfladisthed, Tankesløshed eller endog Uretfærdighed. Man behøver kun at gjøre sig lidt fortrolig med den katholske Kirkelitteratur, saavel den folkelige som den lærde, og spørge om disse Ceremoniers Betydning, og man vil snart overbevise sig om, at de indeholde en Rigdom af christelige Tanker og Værdomme, saa at man maa forbauses derover og opfyldes

af den dybeste Erhødighed. Flere protestantiske Mænd have ogsaa udtalt deres Beundring over den katholske Kirkes gudstjenestelige Anordning og Ceremoniernes Verdighed og Betydning. Man læse kun det ligesaa grundigt som interessant og folkeligt skræne Vært: „Schönheit der katholischen Kirche von Rippel“, hvis Forklaring af de katholske Ceremonier og Stikke vidner om, at vi ikke engang have Sands for at skjønne det Dybe og Dphøiede, der indeholdes i den katholske Kultus, naar vi saaledes uden videre fordømme disse Ceremonier. Men det lutherste Folk — og vi høre Alle dertil — er nu engang vant til at see og gjøre Ceremonier i deres egen Kirke, uden at tillægge dem nogen dybere Tanke og Betydning, ja endogsaa uden at tænke paa, at det gjør og seer Ceremonier; det kan derfor ei heller finde nogen dyb Tanke i de katholske Ceremonier, hvis Betydning det aldeles ikke kjender. Vor Uvillie mod de katholske Ceremonier synes altsaa at have sin Grund mere i et Overmaal af materiel, sandselig Opfatning end i et Overmaal af Mandelighed.

2) Medens vi uafsladeligt forkaste og fordømme de katholske Ceremonier, erindre vi aldeles ikke, at vor egen Kirke foreskriver et ikke ringe Antal af Ceremonier, uden at vi derhos finde dem i ringeste Maade babelværdige, ja uden engang at endse, at de ere Ceremonier. Betragt kun det norske Kirke-Ritual og sig mig, om der fattes os Ceremonier. Der befales (2. Bog, 2. Kap.) at Præsten skal indvies til sit Embede „med de forordnede Ceremonier“. Og dog maa man bemærke, at Præstevielserne ikke betragtes hos os, som i de katholske Kirker, som et af Herren indstiftet udvortes Tegn, der skal bevirke en indvortes Naade, men kun slet og ret som en Ceremoni. Der befales Præsten (Kap. 1), at „forrette og uddele de h. Sakramenter med de Ceremonier, som sædvanlige ere.“ Der foreskrives en Mængde Ceremonier baade for Gudstjenesten, for Sakramenternes Forvaltning og for andre kirkelige Anledninger. Der skal ringes og limes med Klokker; Degnen skal træde hen til Kordøren, og der med hoi, langsom Røst fremjige en Bøn; Præsten skal gaae paa Prædikestolen, læse, prædike og velsigne; han skal træde for Alteret iført en hvid, linned Messefjorte og en Messehagel. Smidlertid skal Organisten, hvor Orgel er, spille. Dernæst ligger Præsten, iført bemeldte Messeklæder, paa sine Knæ for Alteret, med den ganste Menighed, som iligemaade, hver i sin Stad falder paa Knæ. Da skal Degnen synge, Præsten vende sig til Folket og dernæst til Alteret, synge Collecten o. s. v., o. s. v. Slige og andre Ceremonier foreskrives ved Gtevielser, ved Begravelser, kort sagt overalt, hvor nogen religiøs Handling skal finde Sted. Og det kan jo heller ikke være anderledes; thi den religiøse kirkelige Handling selv er en

Ceremoni. — Vil man begrave en fornem Mand? Der maa alle mulige Ceremonier fer Pshet; der høres Musif, der sees Faner, Krandsø o. s. v. Selve Ligets Følge er kun en Ceremoni. Og alt dette gjør man uden maastee at tænke paa, at man kun seer og deeltager i Ceremonier.

Jeg læser i Hr. Bexels Pastoraltheologi (Side 218), at Ceremonierne have stor Betydning og Vigtighed og gjøre et godt Indtryk, naar de i Kirken forrettes med Værdighed. Det ligger jo i vor Natur, at vi udvortes og synligen maa lægge vore indvortes Tanker og Følelser for Dagen. Derfor er ogsaa en offentlig Gudstjeneste uden Ceremoni en reen Umulighed, et Absurdum.

Da det nu forholder sig saaledes, da vor Kirke foreskriver Ceremonier, uden at man dog veed at tilegne dem nogen høiere Betydning, da Alle see dem, bruge dem, bidrage til at holde dem, maa jeg spørge mig selv, om det da er Fordom, Uvidenhed eller Lidenskab, der kan forblinde os saaledes, at vi ligefrem fordomme og bespotte den katholske Gudstjeneste, fordi den ogsaa har disse udvortes Ceremonier? Dersom vi blot i selve disse Ceremoniers Væsen kunde see og vise noget Upassende, Uchristeligt — nuvel; men det har Ingen hidindtil beviist, tværtimod bekjende de, som have gransket dem, at de ere herlige i deres Betydning, ligesom de ere majestætiske i deres Form. Vi fordomme dem følgerigen, fordi vi i vor Kortsynethed ei kunne see og erkjende, at al Gudstjeneste, selv vor egen, nødvendigtviis maa bestaae af Ceremonier, og fordi vi ikke have god Villie nok til at underrette os nøiagtigere om disse katholske Ceremonier, eller maastee Sands nok, for at fatte deres indre, ophøiede Tanke.

Naar jeg endogsaa seer, at Hr. Cand. Tellefsen og andre Mænd, som jeg maa holde for nidkjære, talde den katholske Gudstjeneste „et latterligt Gjøglespil“, omendstjøndt man veed, at den er anordnet med saa stor en Omhu, er nedarvet fra en saa ældgammel Tid, og har saa dyb en Grund og Tanke, da oprøres jeg uvilkaarligen ved slige Udtryk og fatter Mistillid til min egen Kirke, der kan gjøre os saa uretfærdige og blinde; ja jeg bliver stærkt fristet til at vende tilbage til den saa misfjendte og saa letfindig behandlede katholske Kirkes Skjød. Enten maa jeg have en Gudstjeneste og Sakramenter uden Ceremonier, eller jeg maa slutte mig til den Kirkes Ceremonier og Sakramenter, som veed hvorfor den har dem, og ei selv middelbart fordømmer sine egne kirkelige Handlinger.

(Sluttet.)

XXIV.

**Ingen Frelse udenfor Kirken! Hvilken Intolerance!
En saa forførdelig Grundsætning kan jeg ikke
hylde. *)**

Svar. Ganske vist; du kan ikke samtykke i den, saaledes som du opfatter den, nemlig, at Enhver, som ikke er katholsk, uden videre er fordømt.

Men her see vi atter, hvorledes man kritiserer den katholske Religion, naar man ikke kjender den, og lader den sige Ting, for hvilke den selv gyser tilbage.

I Sandhed, naar dette Ord bliver forstaaet saaledes, som Kirken lærer det, da er det kun den simpleste Sandhed, til hvilken vor egen sunde Fornuft maa føre os. „Ingen Frelse udenfor Kirken“ betyder intet Andet end: at man under svar Skyld er forpligtet til at troe paa den sande (nemlig den katholske) Kirkes Være og at leve efter den, saavidt som man er istand dertil. Det vil sige: Du synder og fortaber din Sjæl, naar du frivillig støder Sandheden tilbage, efterat du har erkjendt den.

Er dette noget saa Besynderligt? FINDER Du her Aarsag til at strige over Intolerance og Haardhed?

En Protestant eller Schismatiker bliver ikke fordømt blot fordi han er Protestant eller Schismatiker. Naar han uforskyldt lever i Vildfarelsen, d. v. s. naar han af een eller anden Grund slet ikke har været istand til at lære at kjende og antage den katholske Tro, da betragter Kirken ham alligevel som et af sine Børn; og hvis han trolig har opfyldt og efterlevet det, som han antog for at være Guds sande Lov, da har han Ret til Himmels Salighed, ligesaavel som hvis han havde været Katholik.

Der gives, Gud være lovet, et ikke ringe Antal Protestanter, som ubevidst leve i Vildfarelsen, undertiden selv iblandt deres Prædikanter. Biskoppen af Boston, Hr. von Chéverus, har omvendt to meget lærde og tillige meget fromme Prædikanter, som, efterat de vare vendte tilbage til den katholske Kirke, gave Biskoppen den Erklæring, at de, indtil de havde lært ham at kjende, aldrig havde tvivlet om deres Religions Sandhed.

*) En altsidig Fremstilling af Inquisitionens Væsen og Historie findes i „Skandinaviske Kirketidende“ 1856 Nr. 48, 49 og 50, samt 1859 Nr. 20 Side 308 flg.

Vader os iøvrigt ikke bryde vore Hoveder formedelst Guds Dom ligesaa lidt over Protestanterne, som over Hedningerne, de Bilbe o. s. v. Vi vide, at Gud er god og at Han vil Alles Frelse; vi vide ogsaa, at Han er Retfærdigheden selv. Vader os tjene Ham saa godt som vi formaae og ikke bekymre os for meget om Andre.

J. J. Rousseau, der først er optraadt som Talsmand for den religiøse Tolerance, har ved sin Talekunst og sine falske Slutninger forvirret den simpleste sunde Fornufts Ideer om denne Sag, ligesom om næsten Alt, hvad han har behandlet.

Hvis han, istedetfor at forgabe sig i le Vicaire savoyard's *) (Vicairen fra Savoyens) Kjole, for at lade ham tale imod Kirken, hvis han istedetfor havde raadført sig med sin Sognepræst for at blive oplyst om den katholske Lære førend han forkastede den, da maatte han have erkjendt, at han enten aldeles havde fordreiet den eller ogsaa bedømt den med en beklagelig Uetsindighed; men dette laae slet ikke i denne hovmøbiges Sophists Plan, som først og fremmest higede efter at blive omtalt og glimre.

Han har forvevlet to aldeles forskellige Ting: Intolerancen med Hensyn til Læren, og Intolerancen med Hensyn til Personerne, og efterat have sammenblandet Alt, begynder han at anfille sig som opbragt, at strige over Haardhed og Barbari!

Saa, hvis Kirken virkelig lærte det, som han bestylder den for, da var den haard og grusom, og det vilde da ikke være let, ubetinget at troe paa den.

*) Titelen paa et afstyeligt Værk af Rousseau, hvori han med den uskyldigste, frommeste Mine angriber Religionen.

Rousseau er maastre endnu farligere end Voltaire, fordi han er mindre heftig, mindre aaben i sit Had til Religionen, mindre ond, mindre vantro. Hans Stil, som er alvorligere og rigere paa unyttige Ord end Voltaires, dækker desto bedre hans falske Slutninger. Rousseau er Hovedet for hiint falske, af Fordomme opblæste og Dyrktighed hyllende Fritænkeri, hiin bitterføde Skrupphilosophie, som nu igjennem et heelt Aarhundrede har fordreiet Hovederne, som fordærver og omskoder den borgerlige Orden, som i Frihedens Navn fører til enhver Fræktighed og i Tolerancens Navn til enhver Art af Forsølgelse.

Rousseau og Voltaire begynde efterhaanden at dale i den offentlige Mening. De have bragt megen Ulykke over Frankrig, og deres stabelige Indflydelse vedvarer indtil denne Time. Af Napoleon bleve disse to Mænd foragtede: „For at finde dem store," sagde han, „maatte deres Samtidige være meget smaa."

Men saaledes forholder det sig ikke. Kirken er kun intolerant der hvor Retfærdigheden, Sandheden og Nødvendigheden bøde det.

Altid fuld af Barmhjertighed imod Personerne, er den kun intolerant i det, som angaaer selve Troeskæren. Ligesom Gud affkjer ogsaa den selve Synden i os, men elsker Synderen. Intolerance i Læren er den sande Religions væsentlige Egenstøb. **Sandheden**, som den har faaet det Hverv at forkynde, er virkelig altid absolut, uforanderlig, eksklusiv og intolerant; den fordrager sig ikke med Usandheder; efter den maa hele Verden rette sig; den kan ikke bøje sig for Nogen.

Hvo som ikke besidder den, er i Bildfarelse; den kan ikke lade sig afstvinge Nogetsomhelst. Her hedder det: enten Alt, eller Intet. Udenfor Sandheden gives der kun Bildfarelse! Den katholske Kirke alene har til alle Tider været ubøielig i sin Lære, og dette er netop ogsaa det øiensynligste Beviis for dens Sandhed og dens Hærders guddommelige Sendelse.

Den er overbærende mod Svagheder, men den har aldrig været og kan aldrig blive det mod Bildfarelser. Dens Sprog i de paa Concilierne fremsatte Troesregler lyder saaledes: „Hvis Nogen ikke troer det, som jeg lærer, da er han i Van“ (d. v. s. udelukket fra det kristelige Samsfund).

Med en saadan Magt kan kun Sandheden tale.

De, som med Rousseau bestyldte Kirken for Grusomhed paa Grund af en Intolerance, som de paadigte den, have de maastee læst hiin overbærende Udtalelse i denne milde og tolerante Lærers Contrat social (Samsunds=Pagt):

„Regenten kan landsforvise Enhver, som ikke antager Statsreligionens Troesartikler . . . Hvis Nogen, efterat han offentlig har anerkjendt disse Troesætninger, opfører sig som om han ikke hylbede dem, skal han straffes med Døden.“ (4. Bog, 8. Kap.)

Hvilken Tolerance!!!

Man maa tilstaae, at Kirken forstaaer sig bedre herpaa, end de, som ville belære den.

XXV.

Men Bartholomæusnatten?

Svar. Kan den hindre Dig i at leve som det er din Pligt?

Og frygter Du maaskee, at man, naar Du er bleven en god Christen, vil opfordre Dig til at myrde de af dine Venner, som ikke tjene Gud?

Bartholomæusnattens Blodbad var en af hine beklagelige Excesser, som kun ved Borgerkrigens Forbittrelse, Politikens Viistænksomhed, nogle Fanatikers Raseri og de Tidens raae Sæder lade sig forklare.

Kirken billigere ingenlunde enhver Gjerning, som skeer i dens Navn og hvortil man benytter den som Paaskud.

Forøvrigt maa man sige, at dens Tjender aldeles have foredreiet Historien om denne Forbrydelse. De have udgivet den for Kirkens Værk, medens den i Virkeligheden er Hadets og Fanatismens Værk, som af Kirken bliver afflyet.

De have fremstillet den som udført af Præsterne, omendstjøndt ikke en eneste Præst dectog i den. Derimod fandtes der Afkillige, hvoriblandt Biskoppen af Lijieux, som opbøde Alt for at redde Hugenerne og som talede deres Sag for Kong Karl IX. c. s. v.

Hvis Noget kan siges at være bevist og hævet over enhver Tvivl, da er det dette, at Bartholomæusnatten var en politisk Statsstreg, ved hvilken Religionen mere var et Paaskud end den virkelige Aarsag, og hvorved den underfundige Katharina af Medicis, Karl den Niendes Moder, meget mere havde for Øie at bortrydde et vist Parti, som hver Dag blev mægtigere og forstyrrede og foruroligede hendes Regjering, end at fremme Guds Ære.

Det har behaget en Digter af Voltaires Skole at skildre Kardinalen af Lorraine „bénissant les poignards des catholiques“ (velsignende Katholikernes Dolke)! Uheldigvis be- fandt den omtalte Kardinal sig netop paa den Tid slet ikke i Frankrig, men i Rom til Pave Gregor XIII.'s, den kort Tid iforveien afsbøde h. Pius V.'s Efterfølgers Valg.

Men disse Herrer tage det ikke saa nøie. „Lyver kun glat væk,“ vovede Voltaire at tilskrive en af sine Venner, „lidt bliver der dog altid hængende!“*)

Protestanternes og senere Voltairianernes Had til Kirken har i de sidste tre Aarhundreder til den Grad foranstet Hi-

*) Brev til Grev d'Argens.

historien, at man kun med stort Besvær kan komme Sandheden paa Grund.

Man indretter og tillaver Begivenhederne, man spier til, trækker fra; man opdigter, alt efter som Omstændighederne kræve det. Man paabyrder Kirken Forbrydelser, som den affkyer, og lader de hadefuldeste Beskyldninger udgaac over den. Hav i Reglen ingen Tillid til hine historiske Begivenheder, i hvilke Kirken spiller en latterlig, barbarisk eller uværdig Rolle. Maa-
skee ere de saunde, og da falder Stylden udelukkende tilbage paa det strøbelige eller brødefulde Menneske, der glemmer sine Pligter som Præst, Biskop, ja selv som Hæve, og som har gjort det Onde istedetfor det Gode; maa skee ogsaa (og dette er vistnok hyppigst Tilfældet) at slige Kjendsgjerninger, om de end ikke ere fuldstændigt opfundne, dog saaledes ere blevne forvanskede og overdrevne, at man er fuldkommen berettiget til at betragte dem som Løgn.

Det er overordentlig let og beqvemt paa denne Maade at angribe Kirken; men er det ogsaa rigtigt? er det rebeligt? er det oprigtigt?

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Rom har den 12. April givet et glimrende Beviis for sin Hengivenhed for den h. Fader. Romerne selv sige, at de ikke erindre en saa brillant og almindelig Illumination, som den 12. April. Det gjaldt om at feire Pavens Tilbagevenden til Rom, Aaret 1850, og hans vidunderlige Redning ved Red-
styrningen af Gulvet i St. Agnes' Kloster i Aaret 1855. Da den h. Fader henved Kl. 5 $\frac{1}{2}$ ankom ved St. Agnes (udenfor Murene), blev han af en umaadelig Folkemængde hilset med levende Bisfaldsraab. Han pleier hvert Aar paa denne Dag at kjøre til denne mærkværdige og smukke Basilika, for at bede der. Stadens Illumination om Aftenen var herlig. Men Af-
tenen skulde ikke hengaae, uden at give et nyt Beviis for det revolutionære Parties Ryggeløshed. Henimod Kl. 10 $\frac{1}{2}$ bleve to Bomber fastede iblandt de i den glædste Stemning sig bevægende Folkemasser. En Mand og to Damer bleve saarede. Det romerske Folk er indigneret over disse Reberbrægtigheder og fordrer Ophavsmanden strengt straffet.

Italien. Bortødslet Kirkegods. „Unita cattolica“ beretter om en Deputeret, som for 25,000 Frcs. kjøbte et Klostergods fra Regjeringen, som han strax igjen solgte for 500,000 Frcs. I det Hele har man nu solgt Kirkegods til en Værdi af 120 Millioner Frcs., og af denne Sum har Statskassen faaet omtrent to Millioner.

England. Dr. Newman. Dr. Newman er endelig igjen fremtraadt for Offentligheden. Vi tør tilføie et „Gud skee Tak!“ og maae ønske, at den store Convertit endnu ret ofte vil hyde os Velighed til at kunne berette om ham. I flere Aar har han levet stille for sig i Birmingham, hvor han som Superior forestaaer Oratoriet af den h. Philippus Keri og med ubeelt Hengivelse helliger sig Ledelsen af en blomstrende Opdragelsesanstalt. Hans Taushed blev kun afbrudt dengang nogle engelske Blade, for omtrent 3 eller 4 Aar siden, vovede at udbrede den famøse Løgn om hans nærforestaaende Tilbagevenden til Høikirken. Den derover i hele England og videre sig yttrende Jubel bragte han i den bekjendte, omendstjøndt korte, men træffende Affærdigelse til pludselig Taushed. Nu er Dr. Newman atter i Alles Mund, thi han har igjen talt og det saaledes, at han afsnøder selv sine værste Fjender Beundring. Den i England som den meest populære Forfatter berømte Professor Kingsley havde nemlig i et Tidsskrift opstillet den Hypothese, at de katholske Præster lærte: „Sandhed er ingen Dyd“ — med andre Ord: Løgn er ingen Synd. Til Beviis for denne plumpe Løgn havde den kongelige Professor fordrifset sig til at citere en Prædiken af Dr. Newman, som denne havde holdt som Protestant i Oxford. Det lod sig vente, at Newman ikke med Taushed vilde lade hengaae en saadan Forhaanelse af den katholske Præstestand, — saa meget mindre, da han selv blev fremstillet ligesom dens Anklager. Thi omendstjøndt han som Convertit ikke troer sig kaldet til, at oplyse den katholske Kirke ved lærde, dogmatiske Afhandlinger, saa holder han sig dog, som den høitelskede Moders trofast hengivne Søn, forpligtet til, saameget som muligt at forsvare dens Lære og Principer imod uretfærdige Fjenders Angreb. At han virkelig er istand dertil, har han tilfulde beviist ved sit Svar paa Professor Kingsley's Anklage. Man behøver blot at læse det i to Breve nedlagte Svar, for idetmindste nogenlunde at finde det begribeligt, at der fra alle Sider vises ham den største Høiagtelse og at Blade af alle Bekjendelser og af alle Farver jikkelig ikke uden Grund kalde ham „den store Mester“, „en Hjempeaand“ o. s. v.; Brevene ere, hvad Formen angaaer, Mønstre i det engelske Sprog og ikke mindre paa et uimodstaaeligt, strengt logisk Forsvar. Overalt troede man, at Professor Kingsley

wilbe efter et saadant Nederlag foretrække, at bære den selvfor-
skyldte Ydmygelse og tie. Men som jeg ad privat Wei erfarer,
er allerede et langt Forsvar fra hans Pen under Presfen.
Men at ogsaa Dr. Newman er beredt til Kampens Fortsæt-
telse, veed jeg ligeledes af en ham nærstaaende Convertit.
I hele England vækker denne Feide stor Opsigt; i Udlandet vil
man neppe tilfulde kunne værdisge dens Betydning. Af Dom-
capitlet og 106 Præster i Dioceset Westminster ere Anerken-
delseskrivelser blevne rettede til Dr. Newman, som, sammen-
fattede i en Adresse, i forrige Uge ere blevne affendte til ham.
Den høitærede Convertits Svar derpaa findes allerede i det
idag udfomne Numer af „Tablet“.

Irland. Engelse Paritet. Efter Bladet „Irishman“
tæller Irland 4,505,399 Katholiker, 693,397 Protestanter (Høi-
kirkelige) og 523,291 Presbyterianer. Af de af Regjeringen
til kirkelige Skole=Diemed bevilgede Understøttelser faae Katho-
likerne aarligen 26,000, de Høikirkelige 580,000, Presbyteri-
anerne 41,795 £. St. Efter Befolkningens Forhold faae Pres-
byterianerne altsaa 32 Gange og de Høikirkelige 290 Gange
mere end Katholikerne. Det fra Katholikerne ranede Kirkegods
er ikke blot blevet anvendt til Doteringen af de høikirkelige
Sognefald (som ofte kun tælle faa eller slet ingen Sognebørn),
men Katholikerne maae ogsaa endnu den Dag idag bidrage til
de høikirkelige Prædikanters Underhold; deres egen Geistlighed
maa leve af frivillige Almøser. Det er engelsef Metfærdighed!

Spanien. Hvorledes man i Spanien tænker om Bøger,
som Kenans Roman, viser „Epoca“, Organet for den liberale
Union, som skriver om ovennævnte anti=christelige standaløse
Bog:

„Den spanske Nation er lykkeligere end hiin, som kalder sig
Kirkens første Datter; iblandt Spaniens Sønner findes ingen,
som vilde skrive „Jesu Levnet“ (af Kenan) eller betragte og ud-
grandste det med en Atheists videnskabelige Egegblighed. Den
christelige Kjærligheds Flamme vil fortære hine ugudelige Blade
og Winden vil bortveire deres Afte. Forbandet være af
Hjertets dybeste Grund den sataniske Bestræbelse,
at angribe vor religiøse Tro i dens dybeste Grund-
vold. Den Nation, som opsender de indstændigste Bønner for
Christi Statholder til Himlen, naar revolutionaire Bevægelser
true hans Sikkerhed, den Nation, som alt i fire Aar er Til-
stuer af Kampen paa Liv og Død ved Alpenernes Fod, og blandt
hvilkun Heltegjerningerne af Befrielseskrigen (fra Maurerne)
fornyes, bevarer reen og uplettet sine Fædres Tro, og er, i den

fuldste Bevidsthed af sin Civilisation, ikke villig til at skjænte Erindringerne og Plagiaterne af en fræk Voltairianisme noget-somhelst Bifald." Saaledes tænke Spanierne, som enduu ikke ere smittede af den moderne Vantroes Pest.

China. Man skriver til „Moniteur“ fra Canton, 20. Decbr. f. A., om en stor Høitidelighed, som der feiredes. Der blev i Canton lagt Grundstenen til en katholsk Kirke, medens fra Chinefernes Side Vice-Kongen, Gouverneuren, Overintendanten over Finantserne, en Oberst af den keiserlig-chinesiske Armee og to Mandarinklassen tilhørende Embedsmænd bivaanede denne Ceremoni. Desforuden overværedes den af næsten hele det consulariske Korps, de amerikanske Missionærer, Overdommeren af Hong-Kong, de italienske og spanske og 22 franske Missionærer af Naboprovincerne og alle de høitstaaende Personer af den europæiske Koloni. Omkring Kirken vare 300 Mantchu-Soldater i meget smukke, nye Uniformer opstillede, for at opretholde Ordenen iblandt den fremtrængende europæiske og chinesiske Befolkning. Den franske Consul og Biskoppen, Mstr. de Guilemin, fremhævede i deres Taler især Betydningen af den chinesiske Vice-Konges Overværelse ved Indvielsen af en katholsk Kirke.

Nordamerika. Chicago, i Staten Illinois, er i mindre end et halvt Aarhundrede bleven til en af Landets mægtigste og meest blomstrende Stæder; men over de materielle Interesser ere de aandelige ikke blevne glemte. Udviklingen af det kirkelige og religiøse Liv har holdt lige Skridt med det borgerlige Livs Udvikling. Den 16. Februar blev det nye katholske St. Maria-Universitet i Chicago med megen Høitidelighed aabnet i Nærværelsen af den høiærv. Biskop Duggan. Bygningen ligger ligeoverfor Kathedralen og har en henrivende Udsigt paa Michigan-Søen; dens Længde udgjør, naar den er bygget færdig, 224 Fod, Bygningsomkostningerne anslaaes til 80,000 Dollars. Et Gymnasium, som tæller over 100 Disciple, staaer i Forbindelse med Universitetet.

Californien. St. Franzisco, Hovedstaden af dette Guldland, tæller iblandt 100,000 Indvaanere over 30,000 Katholiker. De besidde allerede 15 Kirker, ved hvilke 20 Præster ere ansatte; selv Franskmændene og Tydskerne have nu egne Kirker. Det nyligen aabnede St. Marys-Kollegium tæller allerede henved 200 Studenter; naar det er blevet fuldendt vil det kunne

rumme 700 Disciple. I Skolerne virke foruden de verds-
lige Lærere ogsaa barmhjertige Søstre, Dominikanerinder og
Skolebrødre.

Theresiaforeningen

holder Møde Søndagen d. 8. Mai Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

1. Mai. 5. Søndag efter Paaste. (De h. Apostle Philippus' og
Jakobus' Fests.) Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse
med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 2. M. Alba-
nansius, Biskop og Kirkelærer. Første Bededag. 3. Ti. Korsets
Opfindelse (2. Bededag). 4. D. Monica (3. Bededag). Paa
disse tre kirkelige Bededage holdes om Form. Kl. 9 en hoi-
tidelig Messe, hvorfor Messen Kl. 7½ bortfalder.
 5. Mai. Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Himmelfart. Kl. 7, 8
og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3
Festandagt.
 6. F. Apostel Johannes ante portam latinam. Broderskab
til Jesu guddommelige Hjerte. Messe Kl. 8¼, Andagt
Kl. 7½ Aften.
 7. L. Stanislaus, Bekjender.
 8. Mai. 6. Søndag efter Paaste. (Erteengelen Michaels Aabenba-
relse.) Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med
Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 9. M. Gregor af
Nazians, Biskop og Kirkelærer. 10. Ti. Antoninus, Biskop og
Bekjender. 11. D. Franziscus af Hieronimo, Bekjender. 12.
To. Octave af Christi Himmelfart. 13. F. Pius V., Pave og
Bekjender. 14. L. Vigilie til den h. Vinsefest. Fastedag.
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 7, 7½
og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl.
5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapel-
let (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende
modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Konsthandler **C. A. Blanke-
neier**, Sjernet af Admiralty, og Formuistr. 12, 2. Sal, og i alle Bogstader; i de danske Stater
paa de hgt. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogroffen.

Katolsk Kirketidende.

Tolte Aargang.

Nr. 10.

Søndagen den 15de Mai.

1864.

Indhold: En ung Theologs Strupler angaaende den lutherste Gudstjeneste (Sluttet). — Der gives intet Helvede; der er endnu aldrig Noget kommen tilbage derfra. — Gud er for god til at kunne fordomme mig. — Et Anniversarium. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Franrig. Australien. Nordamerika.

En ung lutherst Theologs Strupler angaaende den lutherste Gudstjeneste.

Til en gammel Theolog.

(Sluttet.)

IV. Om det latinske Sprog.

Vi rose Reformationen saa meget, fordi den har indført Modersmaalet i Gudstjenesten, fordi den har sjenket os en tydsk, en norsk Messe o. s. v. istedetfor det uforstaaelige Latinske, som tilforn var i Brug. Man fortæller os, at det katolske Folk ei gjør andet i Kirken, end høre paa uforstaaelige Ord og see paa ligesaa uforstaaelige Ceremonier. Ja man fortæller os endog, at de katolske Geistlige prædike Latin for Folket, som det aldeles ikke forstaaer! Jeg selv troede Alt dette, og Modvillien mod dette Misbrug satte selve det latinske Sprog i Miscredit hos mig, og drev mig til den realistiske Reaktion mod Romersproget. Men senere har jeg gjort den Erfaring ved at læse gamle og nye Prædikener og ved paa mine Reiser med egne Øren at høre, — at der overalt i den katolske Kirke baade prædikes, bedes og synges i Folkesproget; ja jeg læser endogsaa i vore egne Theologers Skrifter, at Folkesproget aldeles ikke var ganske fortrængt af den katolske Gudstjeneste før Luthers Komme. Luther siger jo selv*), at den katolske Kirke havde mange smukke, baade latinske og tydske Psalmer, som al-

*) Von der Winkelmesse. Altenburg T. VI. p. 96 b.

mindeligen bleve sjungne af Folket i Kirken. Han selv ansø-
rer*) og roser meget følgende Vers af en Psalme, som han
kalder „den almindelige Psalme“, fordi den endnu paa hans
Tid blev sunget af det katholske Lægfolk foran Sakramentet i
Kirker og Processioner:

„Gott sei gelobt und gebenedeiet,
der uns selber hat gespeiset
mit seinem Fleische und mit seinem Blute.
Herr, durch deinen heiligen wahren Leichnam,
der von deiner Mutter Maria kam
und das heilige Blut, hilf uns, Herr, aus aller Noth.“

Den i vor Psalmeliteratur velbevandrede Anmelder af
Landstads Psalmebog siger**), at Landstad i sin Samling har
optaget 8 danske forreformativiske Psalmer, og han om-
taler tre andre lignende, som formestligst deres Skjønhed ei burde
være bleve ubeladte. Og ikkedestomindre siges der dog bestan-
dig, at Folkesproget var aldeles ubeluffet fra den katholske
Gudstjeneste. Sa Landstad selv synes at ville befæste denne
Mening hos Folket som en ægte christelig Sandhed, idet han
lader os synge (Psalme 559):

„Mordersmaalet nu paany
Lyde skal i høien Sty.“

Skulde det maastee være Herren en velbehagelig Guds-
dyrkelse, at vi saaledes lyve os selv lige op i Dinene i vore
Kirkesange? — Ved at undersøge den katholske religiøse Folke-
literatur har jeg seet, at selve den Messe, som Præsten læser i det la-
tinske Sprog, for at bevare den offentlige Gudstjenestes
Enighed og Uforanderlighed, findes oversat i en Mængde
Andagtsbøger, tilligemed Forklaringen over hele Gudstjenestens
Indhold og Betydning, uden at tale om andre Bønner, der
skulle hjælpe Folket til at bede med Præsten, om ikke med de
samme Ord, dog i selv samme Aand og Mening. Der gives
flere saadanne Bønehøger oversatte paa det danske Sprog. Jeg
kan derfor ei paa nogen Maade finde det forsvarligh, at vi
vedligeholde vort Folk i den Indbildning, at Katholikerne ikke
gjøre Andet i deres Kirker, end at høre paa en uforstaaelig
Mumlen i det latinske Sprog. Vilde vi kunne staae os for
Guds Domstol ved en saa blind og uforsværgelig Fremfærd mod
den katholske Kirke og vore Forsædre?

Hvad jeg nu tilføier, synes endnu mere forunderligt. Hvad
siger De vel om Luthers egne Ord i hans „tydske Messe og
Gudstjeneste“ Side 6? „Men der er tre Slags Gudstjeneste

*) Ibid 109 a.

**) Morgenblad 16. Sept. 1861 Nr. 256.

og Messe. For det første en latinsk, som vi tilforn har ladet udgaae, og kaldes Formula Missæ. Denne vil jeg ikke herved have ophævet eller forandret, men paa samme Maade, som vi hidtil har holdt den hos os, saaledes skal det fremdeles staae frit for at bruge den, hvor og naar det behager os, eller Aarsag have. Thi jeg vil paa ingen Maade lade det latinske Sprog ved Gudstjenesten komme af Brug; thi med Alt har jeg Ungdommens Nytte for Øie. Og om jeg formaade det, og det græske og hebraiske Sprog var os ligesaa bekjendt som det latinske, og dertil havde saa meget skønnere Musik og Sang end det latinske Sprog har, saa skulde man velviis hver Søndag holde Messe, synge og læse i alle fire Sprog, tydsk, latin, græsk og hebraisk."

Og Side 12 siger han, at „Drengene daglig skulde synge nogle Psalmer paa Latin; efter Psalmerne læse Drengene, en efter anden, to eller tre, et Kapitel paa Latin af det nye Testamente; dernæst synges Benedicamus Domino og Magnificat paa Latin.“ — Luther vilde altsaa ikke blot bibeholde det latinske Sprog i Gudstjenesten, men han vilde endogsaa, at der velviis skulde holdes Gudstjeneste paa græsk og hebraisk, dersom man blot var istand dertil, og det græske og hebraiske Sprog vare os ligesaa bekjendte som det latinske. Hvad skal jeg da nu tænke om vor Reformator og hans Gjerning? Var han da undertiden gaaet fra Forstanden? — Og saa Melancthon siger i Apologien: „Vi tilkjendegive, at den latinske Messe, Lection og Bøn ogsaa holdes hos os*.“ Ja, vi selv bruge jo endnu ved en af vore høitideligste Ceremonier, ved Præste- og Bispevielse, den gamle latinske Kirkesang: Veni Sancte Spiritus, og jeg tilstaaer Dem, at, naar jeg hører denne Sang, bliver jeg ligesom elektriseret af ophøiede Følelser, som hjælpe mig til, lettere og med større Inderlighed at hæve mine Tanker til Gud. Mon der ei skulde ligge i det latinske Kirkesprog noget Døphøiet, som den katholske Kirke fra Vrilds Tid har kjendt, og som vi, kun af Modsigelsesaand have fastet Brag paa? Mon denne Rest af det Gamle, som vi med en vis Erbødighed have bibeholdt, ikke skulde være en Bekjendelse af, at vi føle en Slags Anger over dets Tab, og at vi gjerne optog det forstødte Sprog, dersom vi blot ikke skammede os for at bekjende vor Feil? Skulde det maaskee ikke forholde sig med os i dette Punkt, som det forholdt sig med Luther med Hensyn til Kalkens Brug, som han kun af Modsigelsesaand har raat Lægsfolket? Det kan visseligen ikke give den bedste Opbyggelse, at læse følgende Luthers egne Ord: „Dersom et

*) Apol. Conf. artic. 24.

Concilium befalede eller tillod de tvende Skikkelse, saa vilde jeg til Trods for Conciliet kun bruge een; eller vi vilde hverken bruge den ene eller den anden, og vi skulde da forbande dem, som vilde modtage begge Skikkelser paa Grund af Conciliet's Bestemmelse.“*)

De seer nu, hvilke alvorlige Tvivl jeg nærer om vor Gudstjenestes Paalidelighed, og hvor lidet jeg troer at vi have vundet i den ved vor Reformation. Skulde det maaskee ikke forholde sig saaledes, at vi have affstaffet selve Brugen for Misbrugens Skyld? At vi ganske have tabt den ægte Gudstjeneste, som Kirken har nedarvet fra Apostlene, idet vi vilde rense den fra nogle Misbrug, som menneskelig Strøbelighed havde indført ved dens Udøvelse? Ved den gamle Gudstjenestes Affstaffelse og den nye Indførelse finder jeg, efter Luthers og vore Theologers egne Vidnesbyrd, kun Vilkaarlighed og de daarligste Grunde, som kunde optænktes. I selve den lutheriske Gudstjenestes Indhold seer jeg kun Fattigdom, Usikkerhed, og, efter vore egne Tilstaaelser, vantroe, uchristelige Elementer. Jeg seer paa den ene Side, at vor Gudstjeneste og vort hele religiøse Liv, forsaavidt saadant viser sig, bestaaer af Ceremonier, som usiagtig foreskrives og overholdes, medens vi paa den anden Side kun føre ideligt Klagemaal over Ceremoniernes Brug i den katholske Kirke. Jeg seer, at vi rose os af, og takke Gud i Kirken for, at vi ved Luther have faaet Mordersmaalet indført i vor Gudstjeneste, medens vore egne Theologer tilligemed selve Luther betjende, at det katholske Lægsfolk saavel før som efter ham sang og bad i sit eget Sprog; jeg seer endog saa, at Luther selv og hans Medhjælpere bibeholdt den latinske Gudstjeneste, at de roste den, ja at de gjerne havde indført en græsk og hebraisk Gudstjeneste, dersom det lod sig gjøre. Med eet Ord, jeg seer Intet i vor Gudstjeneste, som kan berolige min Samvittighed, men Meget, som viser, at vi ere komne paa beklagelsesværdige Bildespor.

I Sandhed, det sømmer sig lidet for os, som i et Tidrum af 300 Aar dreie os hid og did som Veirhaner med selve vor Gudstjeneste, som endnu ikke ere færdige med at reformere og forkaste idag, hvad vi have roest og indført igaar, det sømmer sig kun lidet, at vi kalde hiin gamle Gudstjeneste, der i over tusinde Aar har udholdt sin Prøve for hele Christenheden, en selvvalgt Gudstjeneste**), eller et latterligt Gjøgleri. Denne Spot er kun en værdig Krone paa alle de Daar-

*) Zena 1560, editio germ. T. III. p. 247 b.

**) Rambach Betragtninger.

ligheder, som vi selv maa anklage os for, naar vi kun med Oprigtighed henvende vort Blik paa os selv.

De seer, at jeg udtømmer mit hele Hjerter for Dem; det var fuldt af disse sørgelige Betragtninger. De elsker Sandheden: nuvel, opløs mig da om Sagens rette Forhold. Kan De løse mig disse Vanskeligheder og bevise mig, at vi have truffet det rene Evangeliske, saa vil jeg henge mig fast derved: men kan De det ikke, maa De selv billige det Stridt, naar jeg søger Fred og Naade i den gamle Gudstjeneste og Kirke, som efter vore egne Lærdes Bidnesbyrd nedstammer fra Apostlene, og i hvilken siden deres Tid Gud blev dyrket med Erfrygt af den hele Christenhed.

XXVI.

Der gives intet Helvede; der er endnu aldrig Noget kommen tilbage derfra.

Svar. Nei, der er endnu aldrig Noget kommen tilbage derfra; og kommer du først selv derved, vil du ligesaa lidt slippe eller komme tilbage derfra, som de Andre. Netop derfor tilraaber jeg dig: „Styrt dig ikke derved! Styrt dig ikke derved! Og for ikke at styrtte derved, sly Veien, som fører derhen.“

Kunde man, om end kun en eneste Gang, vende tilbage derfra, da vilde jeg opfordre dig til, selv at overtyde dig om, at der gives et Helvede; men netop fordi man ikke selv kan gjøre denne Erfaring, er det taabeligt at ville udsætte sig for et Onde, for hvilket der ingen Frelse, ingen Ende, intet Maal gives.

Du siger, at der intet Helvede er til? Er du saa vis derpaa? Jeg beder dig bevise det. En saadan Overbeviisning har endnu Ingen havt, selv ikke den Ugubeligste.

Paa dette Spørgsmaal: Gives der et Helvede? svarede Rousseau: „Jeg veed det ikke.“ Og Voltaire skrev til en af sine Venner, som troede at have fundet et Beviis for Helvedes Ikke-Tilværelse: „Du er meget lykkelig! Saavidt er jeg endnu langt fra ikke kommen.“

Men imod dit „Maaskee“ opstiller jeg et strækkeligt „Ja“. Jesus Kristus, Guds menneſteblevne Søn, siger, at

der gives et Helvede, og et saa forfærdeligt Helvede, at „dets Ild i al Ewigheid ikke skal slukkes“.

Det er Hans egne Ord, som Han gjentager tre Gange efter hverandre. *)

Men hvem mener du nu at jeg bedst kan troe: et Menneske, som aldrig har studeret Religionen og som angriber en Sag, som han ikke kjender, med Hensyn til hvilken han vel kan have Tvivl, men ingenlunde Visshed — eller meget mere Ham, Som erklærer: „Jeg er Sandheden; Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ikke forgaae“?

Betænk det vel; det er Jesus, den gode Jesus; den saa blide, saa barmhjertige Jesus, som tilgiver de stakkels angrende Syndere Alt; Jesus, som uden et eneste bebreidende Ord optager den skyldbeladte Magdalena, saavel som den paa frist Gjerning grebne Egtfælsbryderste, Zachæus og Røveren paa Korset, — denne Jesus erklærer, at der gives en Helved-Ild og gjentager det udtryffeligt femten Gange i Sit Evangelium! Vilde du vel formaste dig til at paastaae, at du forstaaer dig bedre paa Gødhedens og Barmhjertighedens Gjerninger, end Jesus?

Du seer i denne Sag tydeligere end i alle andre, hvorledes det er det onde Menneskes Hjerter og ikke hans Forstand, som taler; det er den syndige Videnskab, som frygter Guds Retfærdighed, og som, for at overdøve Samvittighedens Røst, udbryder: „Der gives ingen guddommelig Retfærdighed, der gives intet Helvede!“

Men hvortil gavne i Grunden disse Paastande og dette lidenskabelige Selvbedrag? Ophører Lyset at skinne, fordi en Blind ikke vil troe derpaa? Hvad enten Synderen nægter eller anerkjender det, der gives nu dog et Helvede, Lastens Hævn, og dette Helvede er evigt!

*) I Evangeliet taler vor Herre Jesus Kristus femten Gange om Helvedes Ild. See f. Ex. den h. Marcus' 9. Kap., hvor Han i de 7 eller 8 sidste Vers siger, at det er bedre at miste Alt og lide Alt, end at komme i Helvede i den evige Ild, hvor Drimen ikke døer og Ilden ikke slukkes. „Eh,“ tilføier Han, „Enhver, som kommer derned, skal blive saltet med Ild,“ d. v. s.: vil paa een Gang blive gennemtrængt, fortåret og bevaret af denne Ild, ligesom Saltet bevarer Kjødet ved fuldkomment at gennemtrænge det. See ogsaa hos den h. Matthæus ved Slutningen af det 25. Kap.: „Gaaer bort fra Mig, I Forbandede, til den evige Ild, som er beredt Djævelen og hans Engle Dg de skulle indgaae i den evige Pine, de Retfærdige derimod til det evige Liv.“

Dg hos den h. Johannes i det 15. Kap.: Hvis Noget ikke bliver i Mig (ved Raaden), skal han kastes i Ilden og brænde osv. osv. osv.

Hele Menneſkeheden forkynder det! Viſhedens om et Helvede er ſaa dybt begrundet i den menneſkelige Samvittighed, at man hos alle Folkeſlag, gamle og nye, hos de hedendiſke Nationer ſaa velſom hos de civiliferede Chriſtne gjenfinder denne Troeſlære. Den er ſaa dybt rodfæſtet i Chriſtendommen, at ikke et eneste af alle Rjætterier, ſom have angrebet de katholiſke Troeſætninger, har tænkt paa at nægte denne. Helvedes Sandhed er alene bleven ſtaaende uſtadt imellem ſaamange Ruiner. Proteſtantismen lader den endog optræde med langt mere Kraft, end det har været Tilfældet i Kirken.

De ſtørſte Philoſopher, de ſtørſte Aander have antaget Læren om Helvede, ikke alene iblandt de Chriſtne, det forſtaaer ſig af ſig ſelv, men ogſaa iblandt Hedningerne: Virgil, Ovid, Horaz, Plato, Socrates, ja ſelv den ugudelige Cæſar, denne det tredie Aarhundreſes Voltaire. Og hvo turde vove at viſe ſig vanſkeligere end dem?

Troeſætningen om de evige Straffe finder forøvrigt en fuldkommen Modvægt i Kirkens Lære om den evige Løn. Den ene vidner om Guds almægtige, uendelige Retfærdighed, den anden om Hans almægtige, uendelige Godhed. Er da ikke hos Gud Alt tilbedeſesværdigt, Hans Retfærdighed ligesaa vel ſom alle Hans øvrige Egenſkaber? Jeg gjentager det, man nægter kun Helvede, fordi man frygter det!

Jeg kunde endnu tilføie nogle Bemærkninger om, hvor gavnlige, ja endogſaa hvor nødvendige Troeſlæren om Evigheden af Helvedes Straffe er. Jeg kunde bevife, at det netop er denne Evighed, ſom gjør denne Troeſlære ſaa nyttig og ſaa nødvendig. Ligefom det er den alene, ſom oprører de Ude, ſaaledes er det ogſaa den alene, ſom formaaer at holde dem tilbage. Menneſket føler, at han er evigt; derfor fordrer han baade Løn og Straf, Faab og Ræbſler, ſom ere ham lige; det, ſom ſtaaer under ham, forſvinder for hans Blik.

Hvis man kjendte alle de Forbrydelſer, ſom Frygten for Helvedes Evighed har forhindret, da vilde man forbausede over denne Løns Nødvendighed; og da Gud jo har givet Menneſket Alt, hvad der er nødvendigt for ham, kan man ogſaa med Rette af de evige Straffes Nødvendighed ſlutte, at de ſølgelig virkelig exiſtere.

Jeg kunde ogſaa viſe, at i Helvede ingen Anger og, ſom Følge deraf, heller ingen Tilgivelse mere er mulig; at Helvede kun forekommer os ſaa ubegribeligt, fordi vi ikke gjøre os noget rigtigt Begreb om Syndens Størrelſe, hvis Straf det jo er, og om den Lethed, hvormed vi kunne undgaae den; men jeg vil her lade mig nøie med hine to ophøjede Autoriteter, ſom jeg har opſtillet ligeoverfor dine Tvivl: Jeſu Chriſti Ord og hele Menneſkeſlægtenſ Vidneſbyrd.

Saa lader os da af vort ganste Hjerter troe paa Christendommens Hemmeligheder, og saaledes leve efter vor Tro; lader os elste Gud, tjene Ham, efterfølge Jesus Christus, være gode Christne, da behøve vi ikke længere at frygte for Helvede.

XXVII.

Gud er for god til at kunne fordømme mig.

Svar. Det er heller ikke Gud, Som fordømmer dig, men det er dig selv.

Gud er ligesaa lidt Aarsagen til Helvede, som Han er Aarsagen til Synden, der fører til Helvede.

Hvorfor tillader Gud da Synden?

For di det vilde være lidet passende for Gud, om Han, efterat have stænket Dig den herligste af alle Gaver, Fornuften, som gjør dig Ham Selv liig, og efterat have beredt dig en evig Salighed, vilde behandle dig som et Dyr, der ingen Fornuft har og kun er skabt for denne Jord.

Det vilde ikke være passende at tvinge dig til at modtage Guds Gaver. Du bør tværtimod anvende din Fornuft til, efter eget frit Valg at modtage denne store Skat, som bestaaer i den evige Salighed, og selv gjøre Alt, hvad du kan, for at erhverve den; derfor har Gud tilligemed Fornuften stænket os den frie Villie, d. e. Evnen til, alt efter vor egen Bestemmelse, at vælge det Gode eller Onde, at følge Guds Kaldelse eller ikke.

Denne Frihed er den største og ærefuldeste af alle Kjærligheds-gaver, som Gud kunde stænke os. Misbruge vi den, da er Skylden ikke Hans, men vor alene. Hvis jeg gav dig et Vaaben, for at du dermed kunde forsvare dit Liv, var det da ikke et Beviis paa Kjærlighed fra min Side? Og hvis du nu tværtimod min Villie, mit Raad og mine velmeente Formaning, vilde rette dette Vaaben mod dig selv, var jeg da Skyld i, at du blev saaret? Maatte du da ikke udelukkende tilskrive dig selv det?

Ligesaa handler den gode Gud mod os; Han giver os Friheden til at gjøre det Gode eller det Onde; Han forsømmer heller Intet for at bevæge os til at vælge det Gode. Oplysning, Raad, hjærliche Indbydelses, strækkelige Trusler, Intet

lader Han ubenyttet. Han overfører os med Raadesbeviisninger, omgiver os med Hjælp, men Han tvinger os ikke; det vilde jo være at tilintetgjøre Sit eget Værk! Gud forstaaer at fakte Sine Egne Gaver i os.

Altsaa er det den Fordømte selv, som styrter sig i Fordærvelsen; det er ikke Gud, Som fordømmer ham, men det er ham selv, som fordømmer sig. Gud giver Enhver kun det, som han ifølge sin egen frie Bestemmelse har valgt, Livet eller Døden: Paradiset som Løn for Dyden, eller Helvede som Løn for Synden. At sige „at Gud er for god til at kunne fordømme os“ vilde være at fjante, ligesom hiint Menneſte, der en Dag traadte ind i Postgaarden i Kjøbenhavn, sigende, at han ønskede at kjøre til Helsingør (en By i det nordlige Sjælland). Man viser ham derpaa Bognen, som stal afgaae til Helsingør.

Men kort efter seer han en lignende, kun langt smukkere og bekvemmere Bogn og stiger op i den.

Det var Bognen til Bordingborg (i det sydlige Sjælland), altsaa i lige modsat Retning af Helsingør.

Postbetjenten, hvis Blik havde fulgt ham, opdager Feiltagelsen og iler hen for at gjøre ham opmærksom derpaa: „De tager vist feil,“ siger han, „vilde De ikke til Helsingør?“

— Naturligviis.

— Men, min Herre, De befinder Dem ikke i den rette Bogn. Denne vil bringe Dem til Bordingborg.

— Birkelig? men kommer jeg ikke i ethvert Tilfælde til Helsingør?

— Hvorledes! til Helsingør? Til Bordingborg vil De komme, naar De tager Veien, som fører til Bordingborg.

— Na, Snak, — sagde den Rejsende, — det kan ikke være; denne Bogn ligner jo til Punkt og Prikke hiin, men er langt bekvemmere og rummeligere; desuden er Postvæsenet for humant og rimeligt til at lade mig komme til et Sted, hvor jeg ikke ønsker at være. Jeg bliver i denne Bogn; den er saa rummelig og beqvem, og jeg er her ogsaa i saa godt Selskab; lad mig nu i Fred, imorgen tidligt er jeg i Helsingør; det er vist.“

Imidlertid slaar Afstedstimen. Bognen ruller afsted og den følgende Morgen befinder den Rejsende sig i . . . Bordingborg. Det kunde jo ikke slaae feil.

Saaledes gaaer det paa vor Livsreise; der findes to Veie, Dydens og Syndens Veie. Denne sidste er undertiden langt mere tiltrækkende, behagelig og beqvem, i Særdeleshed i Begyndelsen: men den fører til Helvede, hvor alle dens Glæder blive forvandlede til Piinsler og Kvaler; hiin derimod fører til Himlen, hvor Trængslerne forvandles til evig Fryd og

Fred. Men for at naae Himmelen, maa man naturligviis ogsaa betræde den Vej, der fører til Himmelen. Slaaer du imidlertid ind paa Veien til Helvede, da er du ligesaa vis paa at komme til Helvede, som hiin komiste Reisende kunde være vis paa at komme til Borningborg. Den katholske Præst er hiin kjærlige Fører, som søger at oplyse dig om din Vidfarelse. Hvor Mange gives der ei, som ikke høre mere paa ham, end den Reisende hørte paa Postbetjenten! Og hvor Mange gaae ikke ogsaa evigt tabt, fordi de ikke ville høre!

Et Anniversarium.

Den 12. April fremfalder i Rom og den katholske Verden Mindet om et i dobbelt Henseende freidigt Anniversarium. Den 12. April 1850 holdt Pius IX. under Folkets Jubelraab sit Indtog i Rom, som ved Frankrigs Vaaben var bleven befriet fra den mazzinistiske Republik; den 12. April 1855 udtog Pius IX. i Nærheden af den h. Agnes' Kirke paa en vidunderlig Maade Døden; to Tildragelser, som sindbilledliggjøre Pavestømmets Historie. Hvad man end gjør: Paven vender steds tilbage til Rom; hvilke Storme end rase mod Petrus' Stol, Gud træder steds imellem, for at værne om den, for at beskytte den. Den 12. April 1850 har viist Kirkens Fjender, at deres Hab er afmægtigt og at de aldrig ville kunne grundlægge en solid Bygning istedetfor den pavelige Souverænitet; den 12. April lærer Kirkens troende Vorn aldrig at fortviøle, end ikke under de skrækeligste Katastrofer og Omvæltninger. Kunne vi ikke tilføie, at den 12. April 1864 stadfæster disse Lærdomme? Endnu for fem Dage siden forkyndte Kirkens Fjender allerede Pius IX.' nærførestaaende Død; og idag see Romerne og alle Katholiker deres Fader i bedste Velgaaende og de udraabe med samme Kjærlighed og Taknemmelighed: *Evviva Pio nono! Deo gratias!* Det er ikke første Gang, at Ondskaben ønsker Pavens Død, fordi den da haaber at kunne triumfere; det er ikke første Gang og vil ikke være sidste Gang, at Gud tilintetgjør og vil tilintetgjøre disse Planer, enten derved, at han forlænger Pavens Levedage, eller ved at give ham Efterfølgere, der ere kaldede til at samle Frugterne af hans

Kampe og Prøvelser. Bistnok døde Baverne, men Pavedømmet dør ikke; ogsaa Forfølgerne døde, og naar de ere Fyrster, saa uddør ofte deres Dynasti med dem. Med Desiderius endte Lombardernes Kongedømme; fire Aar efter Keiser Frederik II.'s Død havde Hohenstaufferne ophørt at regjere; 14 Aar efter Philip den Skønnes Død var denne Fyrstes Et uddød, endstjøndt han havde haft 3 Sønner; Henrik VIII.'s Efterkommere endte allerede med hans Datter Elisabeth. Og, for at gjøre opmærksom paa den nyere Histories Tilbragelser, Pius VII. levede længere end hiin mægtige Erobrer, der havde holdt ham som Fange i Fontainebleau; netop i Fontainebleau undertegnede Napoleon sin Aftakning; netop i Wien bleve de Forhandlinger undertegnede, som forbrede hans Familie fra Frankrig, — i Wien, hvorfra han havde udsendt Dekretet af 17. Mai 1809, som erklærede, at Kirkestaten var „indlemmet i det franske Keiserrige“. — Endnu i vore Dage, hvor mange andre Lærdomme har Forsynet ikke givet Verden? Hvor mange Ulykkelige, som troede at kunne styrte Paven, ere allerede døde. Hvor mange ville døe før Pius IX., hvis mindste Ubebefindende opliver deres Haab! Hvor ere Gioberti, Pinelli, Montanelli, Cavour, Farina? Og hvor bevæget bliver ikke den hele Verden ved Efterretning om, at Paven er bleven syg! Der føler man, at alle Interesser ere truede, at de alvorligste Forviklinger foreberede sig, at man maa være fattet paa Alt. Forgjæves søger den revolutionære Presse at berolige Gemhytterne, idet den uaf-ladelig forsiktrer, at det „romerske Spørgsmaal“ vil være løst med Pavens Død. Ingen troer det, og man er desto uroligere, jo større Glæde Revolutionen hvtter. Gud stee Tak, denne Glæde har nu atter hvtret sig altfor tidligt; Gud holder endnu for et Dieblit de haarde Prøvelser fjerne; han giver Regjerin-gerne og Folkene Tid til at løse det romerske Spørgsmaal paa en retfærdig Maade; Bøn og Almisse flyde steds rigeligere, og Den, som den katholske Verden tilligemed Pius IX. hilser som den „ubesmittede Udsfangne“, tilbageholder endnu den Straffedom, som vi have fortjent. — Vel have vi mangfoldige Grunde til Frygt, men vi kunne ikke opgive Haabet; vi ere fattede paa haarde Prøvelser, men vi kunne ikke troe, at de ville være langvarige. Bistnok ønske vi selv, at Pius IX. endnu seer Kirkens Triumph, førend han dør, for i Himmelen at modtage Lønnen for sine Arbeider; men hvad der end skeer, vi stole paa Fremtiden, fordi vi stole paa Gud, og fordi vi kjende Fortidens Historie. Jo haardere Prøvelserne ere, desto større er Triumphen og vi have altid seet, at de Ugudeliges Sammensværgelser steds have tjent til Kirkens større Forherligelse; naar de angribe Disciplinen, saa bliver just Disciplinen renere og stærkere; naar de angribe Dogmaet, saa fremtræder Sandheden fra Dag

til Dag i klarere Lys; naar de angribe Pavedømmet, saa vinder just Pavedømmet i Kraft. Fjenden kender instinctmæssig det, som udgjør Kirkens Styrke, og det er derimod den just retter sine Angreb; men just der venter ogsaa Gud ham, for at vise ham hans Afmagt. Hvor mægtigt er ikke Pavedømmet blevet siden Pius VII.'s Død, hvor mægtigt er det ikke blevet siden Pius IX.'s Thronbestigelse! To Gange (1854 og 1862) har Pius IX. med et eneste Ord samlet flere hundrede Biskopper omkring sig; paa den sidste Forsamling havde Pius IX. og de i Rom forsamlede Biskopper, som snart fulgtes af alle andre, høitideligt erklæret, at Pavens verdslige Herredømme ved den nuværende Tilstand af de menneskelige Ting er nødvendig for Kirkens Uafhængighed. Saaledes lyder Erklæringen og Historien kender ingen kirkelig Erklæring, som er bleven uden Resultat; dette Resultat vil ikke længe udeblive, og dersom Pius IX., som har udtalt hiin Sætning, ikke oplever dens Anvendelse, saa vil denne Lykke blive hans Eftersølger tildeel; enten gaaer det menneskelige Samfund sin fuldstændige Opløsning imøde, eller vi blive i den nærmeste Tid Vidner til en vidunderlig Udfoldning af den pavelige Autoritet og en ikke mindre vidunderlig Tilbagevendelse til den katholske Eenhed.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Søndagen den 24. f. M. begav den h. Fader sig til Propagandaens Kirke, for at holde sin Andagt foran de der bisatte Reliquier af den h. Fidelis af Sigmaringen. Derpaa lod han publicere Dekretet, som fastsætter, at der med Sikkerhed kan strides til Canonisationen af den salige Maria Franziska af Jesu fem Bunder, en Neapolitanerinde af Peter af Alcantaras Orden, samt et Dekret, som stadfæster de Vidundere, der ere skete ved Forbøn af den ærværdige Tjenerinde Margaretha Macoque af Mariæ Hjemfølgelses Orden. Foruden et udvalgt Publikum vare 14 Cardinaler og mange Prælater nærværende; Erkehertug Victor af Østerrig og Infanten af Portugal indtoge reserverede Pladser. Efter Læsningen af begge Dekreter, tog Paven Ordet for i en improviseret Tale at udtale sig om Polen. Pariserbladet „Patrie“ gjengiver Pavens Ord saaledes: „De Svages og Ustyldiges Blod raaber til den Evi-

ges Throne om Hævn mod dem, som udgødde det. Og see vi ikke i vore Dage ustyldigt udgødt Blod i et katholisk Land, i det ulykkelige Polen, hvor den samme katholske Tro, for hvilken den h. Fjdelis hengav sit Liv, bliver forfulgt paa en saa grusom Maade? Jeg havde ikke før det næste Consistorium villet tale derom; men jeg frygter for, at jeg, dersom jeg længere taug, vilde paadrage mig Himmelens Straffedom, som Propheterne have truet dem med, der tilstede Uretfærdigheden: *Vae mihi, quia tacui.* (Vee mig, fordi jeg taug.) Min Samvittighed tvinger mig til at opløste min Røst imod den mægtige Souverain, hvis Stater udstrække sig indtil den yderste Pol. Hører mig! Det er denne mægtige Monarch, der ogsaa vover at falde sig Katholik, omendstjændt han staaer udenfor vor h. Kirke, og som glemmer den Guds Dom, der venter ham for hans Ugjerninger (forfaits). Denne Monarch forfølger med en vilde Grusomhed (*féroce cruauté*) den polske Nation; han har begyndt paa det ugudelige (*impie*) Værk, at udrydde den katholske Religion i Polen og med Vold at indføre Schismaet der. Denne katholske Nations Præster blive med Vold røvede fra deres Hjorde; nogle forvises, andre blive idømte Evangsarbejde eller vanærende Straffe. Ulykkelige kunne endnu kaldes de, der vare istand til at flygte, og som i dette Dieblik uden Afhyl vanke omkring i fremmede Lande. Kirkerne ere vanhelligede og tildeels luttede paa Grund af Præsternes Traværelse. Endelig har denne anmassende Herster tiltaget sig en Magt, som end ikke Christi Statholder bejdder. Efterat han har bortrevet vor meget elskede Søn, Erkebiskoppen af Warschau, fra hans Dioces, og holdt ham i Fangenskab, har han vovet at affætte ham fra det Embede, som vi havde betroet ham. Naar vi udtrykke vor Afsty imod saadanne Handlinger, saa ville vi derved ingenlunde opmuntre den europæiske Revolution. Vi vide meget godt at gjøre Forskjel imellem en social Revolution og en Nations legitime Rettigheder, som kjæmper for sin Uafhængighed og Religionens Bestaaen. Naar vi optræde imod Forfølgeren af den katholske Religion, saa opfylde vi en hellig Samvittighedspligt; derfor har jeg meddeelt Eder de sørgelige Efterretninger, som jeg har modtaget fra hiint ulykkelige Land, for hvilket vi ville fordoble vore Bønner. Vi erklære, at vi meddele den apostoliske Betsignelse til alle dem, der i disse Dage bede for Polen. Lader os Alle bede for dette Land." Den h. Fader havde med stedse stigende Bevægelse udtalt disse Ord og man kan forestille sig, hvilken uhyre Sensation de vakte. Ingen, selv ikke Cardinal Antonelli, havde ventet noget Saadant. Erkehertugen Victor, Broder til Keiseren af Østerrig, var dybt bevæget og de ældre Cardinaler mindedes ret levende om den herlige Allocution, som Pave Gregor XVI. holdt i Consistoriet

den 22. Juli 1842 over de daværende Forhold i Rusland. Man troer almindelig, at Pius IX. i næste Consistorium endnu nærmere vil gaae ind paa denne Sag. Den h. Faders Helbredstilstand er iøvrigt fortræffelig. Hans Afreise til Porto d'Anzio, for der endmere at styrke sig ved den friske Landluft, vil finde Sted kort efter Christi Himmelfart.

— En Conversion. Man skriver i „Köln. Bl.“: I disse Dage traadte i Rom en ogsaa i Tybsklands litteraire Kredse høiagtet Værd, Herr P., som beklæder en Embedsstilling i London, over til den katholicke Kirke. Den 21. April modtog han af Cardinal Reisch i dennes Capel den h. Confirmation. Mærkelig er denne Conversion derved, at Studier over Katalomberne have haft en stor Indflydelse derpaa. Det storartede Værk af den berømte de Rossi vil snart aabne for den lærde Verden alle de religiøse Skatte, som hidindtil endnu laae skjulte i de dunkle Coemeterier (underjordiske Kirkegaarde) fra de første christelige Aarhundreder. Værket befinder sig nu under Pressen, og skal, som der forsigtes fra competent Kilde, lige saameget udmærke sig ved grundig Værdom og Kritik, som ved de vigtige Bidrag, det bringer til at opløse den christelige Archæologie og begrunde den gamle katholicke Lære.

— Aprilmaanedens har ført mange høie Gæster til Rom. I blandt disse tiltrak dog det mexicanske Keiserpar sig den største Opmærksomhed. Den 19. modtog Paven det høie Herskab i høitidelig Audients. Den 20. meddeelte Paven Keiseren og Keiserinden i sit Privat-Kapel den h. Communion, efterat han havde henvendt følgende Ord til det høie Par: „Seer det Guds Lam, som borttager Verdens Synder. I hans Kraft herske og regjere Kongerne; per me reges regnant et principes imperant; i hans Navn udøve Jhrsterne Retsfærdighed: per me legum conditores decernunt justitiam. Og naar Herren ubertiden tillader, at Konger maae udholde Prøvelser, saa er dog hos Ham al Magt i Himmelen og paa Jorden: omnis potestas data est mihi in coelo et in terra. Jeg anbefaler Eder i Hans Navn de Folks Interesser og Anliggender, som ere Eder betroeede. Folkenes Rettigheder ere utvivlsomt store og respectbydende; men der gives Rettigheder, som ere mere ophøiede og helligere: det ere Christi ubesmittede Bruds, Kirkens Rettigheder. Respicerer altsaa Eders Folks Rettigheder og Kirkens Rettigheder; det vil sige: arbejder for disse Folks timelige og aandelige Velsignelse. Maaatte Kristus, Herren, som I nu staae i Begreb med at modtage af hans Stedfortræders Haand, give Eder sine Naadestatte i sin Wijskundheds Fylde! Misereatur vestri etc.“ —

Maximilian I.'s aabne og frimodige Optraeden som troende Christen gjorde overalt det gunstige Indtryk. Han har overleveret Paven 40,000 Frøs. til Peterspenge, og man forstikker, at han har havt flere Samtaler med Hs. Hellighed. Msgr. Berardi eller Merode ville efter al Sandsynlighed blive udnævnte til Nuntius i Mexico. Grundtrækkene af et Concordat ere fastsatte. Keiserinden er ligesaa from som værdig og smuk. Da hun aldrig før har været i Rom, saa har hun med største Interesse besøgt de mærkeligste Monumenter i Rom. Da hun i Peterskirken's Kuppel øinede Indskriften: „Tu es Petrus etc.“ udraabte hun: „Kirken alene er af evig Varighed; naar en Ulykke hernebe rammer os, saa maae vi søge vor Trøst hos den.“

Frankrig. Departementet Loire har for kort Tid siden været Vidne til en af de store kirkelige Høitideligheder, som trøste og berolige. 80,000 Personer, ordnede i forskjellige Processioner, havde samlet sig foran det berømte Raadebillede „af vor kjære Frue af Puy“, for at protestere mod Renans Blasphemier og at bede for Frankrig. 80,000 Mennesker ere komne af fri Tilskyndelse, for at hilse Maria, den ubesmittet Undfangne, Frankrigs Patroninde. 80,000 Pilgrimme! Ege saamange Exemplarer af Renans berhytede Bog ere ved Colporteurer blevne udbredte i Frankrig. Den revolutionære Presse er rasende og Pariserbladet „Siècle“, denne Revolutionens Forkæmper, fordrer Processionerne undertrykte. Naar 80,000 Mennesker fra hele Frankrig ile til Puy, for at bevidne Maria offentlig den skyldige Vrefrygt, „hvad vil da — udraaber „Siècle“ — stee i Marseille, hvor næste Juni den nye Raadekirke til vor kjære Fru la Garde skal indvies, til hvilken Høitidelighed, ifølge et Rhygte, 80 Biskopper og 4 Kardinaler skulle være indbudne.“

— En Conversion. Prindsessen Anna Murat (født i Amerika) er traadt over til den katolske Kirke. Abbé de Guerrey ved Madelainekirken i Paris har underviist hende. Prindsessen staaer, som bekendt, i et meget intimt Forhold til den ivrige katolske Keiserinde Eugenie.

Australien. For omtrent 15 Aar siden begyndte nogle franste Præster af Maristcongregationen at prædike Evangeliet paa Fidschi-Øerne, hvis Beboere høre til de vildeste Australiere. I Begyndelsen af det forrige Aar gaves der iblandt 100,000 Indbyggere allerede 12,000 Katholiker; derfor udnævnte den h. Fader i Maris s. A. P. Breheret, som havde begyndt Missionsgjerningen, til Præfect over denne nye Missionskreds.

Nordamerika. Biskop Spalding af Louisville er bleven designeret til Erkebiskop af Baltimore, og Mac Closhy af Albany til Erkebiskop af New-York.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 15. Mai.** Den Heltgaands Senbælle. 1ste Pintsedag. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Bøsser=Andagt.
- Mandagen d. 16. Mai.** 2den Pintsedag. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderkabsandagt til Marias h. Hjerte.
- Onsdagen d. 18., Fredagen d. 20. og Lørdagen d. 21.** Mai ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Faste=dage.
17. **Ti.** Paschalis Baylon, Franziscaner. 18. **D.** Erich, Konge af Sverrige, † 1151. 19. **To.** Colestin, Pave. 20. **F.** Bernardin af Siena, Franziscaner. 21. **L.** Felix af Cantalizio, Kapuziner.
- Søndagen d. 22. Mai.** Den allerhelligste Treenigheds Fest. (Trinitatis Søndag.) Form Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese.
23. **M.** Ubaldu, Biskop. 24. **Ti.** Vor Frue, under Titelen: de Christnes Hjælp. 25. **D.** Gregor VII., Pave.
- Torsdagen d. 26. Mai.** Christi Legemsfest. Form. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. Ogsaa paa de følgende syv Aftener holdes Kl. 8 en høitidelig Andagt til det allerhelligste Alterens Sakramente. Sidste Aften, d. 2. Juni, slutes den festlige Octav atter med en høitidelig Procession.
27. **F.** Beda den Erværdige, Benedictiner. 28. **L.** Germanius, Biskop.
- Søgnedagsnubstjeneste i St. Ansgari Kirke:** stille Messe Kl. 6, 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. —

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Konsthandler **C. A. Blaufenstein**, Bredgade 16, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Ivers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 11.

Søndagen den 29de Mai.

1864.

Indhold: Hvad er den hellige Messe? (En Prædiken.) — Den hellige Messe, vor skjulte Stat. (En Fortælling.) — Kirkelige Efterretninger: Nordamerika.

Hvad er den hellige Messe?

En Prædiken*).

Si scires donum Dei!

„Gid du kjendte Guds Gave!“ Joh. 4.

Med disse Ord betydede vor guddommelige Frelser hiin samaritanske Qvinde ved Jakobsbrønden, at Han, der talede med hende, var mere og større, end Han efter det blotte Ydre syntes at være, — at Han ikke var et blot Menneske, men at det guddommelige Væsen selv var skjult under den menneskelige Skikkelses Hylster, og at det derfor ogsaa var en overmaade stor Naade og Lykke for Qvinden, at kunne tale med Ham. Hun kom jo ogsaa virkelig til Gertjendelse heraf, og evig Frelse er deraf oprunden for hende. — De selvsamme Ord, Høitelskede i Herren! kunde vor guddommelige Frelser endnu den Dag idag henvende til Enhver af os fra hiint høihellige Tabernakel, som hiit paa Alteret straalere i Lysheds Glæde, fra hiin store og vidunderlige Hemmelighed, som vi i disse Dage særdeles festligt fejre og prise, — fra hiin vidunderlige Hemmelighed, som i hele denne festlige Octav er Gjenstand for vor og alle vore Millioner Troesbrødres fromme Jubel, Fryd og Glæde i hele den katolske Verden, Maalet for alle vore høitidelige

*) Holdt i Sct. Ansgari Kirke i Kjøbenhavn den første Aften i Christi Legemsfejs Octav 1863.

Rovsange og Bønner. Ja, til Enhver af os kunde Han fra hiin allerhelligste Hostie sige: Si scires donum Dei! „O gid du ret kjendte den Guds Gave,“ som er skjult under det hemmelighedsfulde Slør af disse uanseelige Skikkelse! — Vel vide vi Alle og bekjende det især i disse festlige Dage lydeligt og høitideligt: hist under Brødet's Slør er Jesus Christus sandelig og væsentlig nærværende, ikke blot som den allestedsnærværende Gud, men ogsaa som Menneske, som vor Ven, som vor Frelser, som vor Hyrde, som vor Broder, med Kjød og Blod, med Legeme og Sjæl; men hvo af os formaaede vel fuldkomment at fatte og beskrive den hele Fylde og Rigdom af Naade og Betsignelse, som indeholdes i denne Hans allerhelligste Personlighed og som sølgelig ogsaa er nedlagt i hiin underfulde h. Hostie? Selv Englene kunne ikke fuldkomment fatte og begribe den; — hvor langt mindre vi med vore indskrænkede Fatteevner!

Men, mine Dyrebare! gjælder dette allerede om Jesu Christi blotte og bestandige Nær værelse i det vidunderlige Sacramente, da gjælder det endnu langt mere om hiin hemmelighedsfulde Offer handling, i og ved hvilken Han dagligen netop bevirker og fornyer Sin Nær værelse paa vore Altare. Ja, den hellige Messe, Høitelsede i Herren! den er Kirkens skjulte Stat, den kosteligste af alle Guds Gaver, vi besidde paa Jorden, og den især kan ogsaa blive en uundtømmelig Kilde til al Naade og Betsignelse for os, saafremt vi kun forstaae at øse deraf paa den rette Maade — blive os en Brønd, af hvilken vi i Sandhed kunne øse „levende Vand, som i os vil blive til en Vandkilde, der sprudler ind i det evige Liv.“ Joh. 4, 10. 14. Det er derfor min Agt, i denne Andagsttime at godtgjøre for Eder Sandheden af min Paastand, at det h. Messeoffer nemlig er et overvættets riigt Naadevæld for os. Men da Bevist herfor allerede ligger i selve dette h. Offers Væsen og Natur, saa kan jeg ogsaa godt indskrænke hele min Beviisførelse til en klar og let fattelig Betsvarelse af det Spørgsmaal:

Hvad er den hellige Messe?

og ved Slutningen skal jeg endnu tilføie nogle Ord som Veiledning til at høre den h. Messe saaledes, at dens Bivaanelse i Virkelighed bliver en Naadens og Betsignelsens Kilde for Enhver af os.

Første Deel.

I. Hvad er den h. Messe? Den h. Messe er den høitidelige og nøiagtige Gjentakelse af hiin høihellige Religionshandling, som Jesus Christus har fuldbyrdet Skærtorsdagasten, den sidste Aften før Sin bittre Lidelse og Offerdød paa Korset. Men, hvad var da det, Han gjorde paa hiin evigt mindesværdige Torsdagasten? Efterat Han med Sine Apostle havde holdt det gammeltestamentlige Offermaaltid, toede Han Apostlenes Fødder, for ikke blot at minde om, men ogsaa i deres Hjertes at bewirke hiin Sjælsreenhed, Han forlangte af dem som Forberedelse til det nytestamentlige Offermaaltid, der nu skulde indstiftes for alle kommende Tider i Kjærlighedens nye Pagt. Jødernes hele Religion var jo, som Apostelen siger, kun et Skygge- eller Forbillede paa det, som skulde stee i den nye Pagt. Jøderne maatte nu ifølge guddommelig Anordning offre og spise et virkeligt, naturligt Lam, som Forbilledet paa Jesus Christus, der som et Lam lod sig føre til Slagterbænken og saaledes blev det sande Offerlam, som borttager Verdens Synder; men vi Christne i den nye Pagt skulle offre og spise dette guddommelige Lam selv. Efter Fodvaskningen, førend Herren skrider til Indstiftelsen af dette vidunderlige Offermaaltid i den nye Pagt, opsender Han endnu som sidste Forberedelse en høitidelig Takke- og Lovprisningsbøn til Sin himmelske Fader.

1. Da Forberedelsen er endt, beghnder selve den h. Handling. Jesus Christus velsigner og indvier da først Brødet, Han velsigner og indvier ogsaa Vinen, d. v. s. Han udskiller og affondrer dette Brød og denne Viin fra al blot naturlig og jordist Brug, bestemmer dem udelukkende til en hellegudelig og gudelig Brug og nedkalder og udøser en særregen guddommelig Helligelse og Beskyttelse over disse naturlige Frembringelser. Det er den første Deel af den h. Handling.

2. Derpaa udtaler Han, den Almægtige, paa Hvis „Bliv“ alle Verdener bleve skabte, Han udtaler følgende vidunderlige Ord, først over det indviede Brød: „Dette er Mit Legeme, Som hengives for eder;“ — derpaa over den indviede Viin: „Dette er Mit Blod, Som udgydes for eder.“ — Hvorledes? Hvad siger Du, o guddommelige Frelser? Dette, som Du holder i Dine ærværdige Hænder og som gausse endnu ligner hiint Stykke Brød, som Du nylig velsignede og indviede, dette er Dit Legeme? „Ja, det er Mit Legeme.“ — Og Dette, som Du holder i Kalken og som for et Dieblit siden endnu blev af Dig indviet som Viinstoffens Frugt, Dette er nu Dit eget Blod? „Ja, det er Mit Blod.“ — O Vidunder over alle

Bidunderere! O Hemmelighed over alle Hemmeligheder! Ja, min Frelser, da Du siger det, saa troer jeg det og bekynder med Hjerter og Mund: Det er Dit sande Legeme — det er Dit sande Blod. Mit Øie seer det ikke, min Forstand begriber det ikke, men min Tro paa Din Almagts Ord forvisser mig derom: Det af Dig indviede Brød er bleven forvandlet til Dit h. Legeme; den af Dig indviede Viin er bleven forvandlet til Dit h. Blod. Det er min uroffelige Tro, og i denne Tro vil jeg leve og døe. — Men selv dette er endnu ikke nok for Jesu Christi almægtige Kjærlighed; thi jeg hører Ham ogsaa at tilføie de vigtige Ord: „Dette er Mit Legeme, Som hengives for eder“; — „Dette er Mit Blod, Som udgydes for eder“. Det er sølgelig ikke blot slet og ret Hans Legeme og Blod, men det er Hans Legeme i Hengivelsens eller Offerets Tilstand — det er Hans Blod i Udgydelsens eller Offerings Tilstand. Det store Offer, som Jesus Christus Dagen efter, paa den h. Langfredag, frembar paa Korsets Alter paa en synlig, aabenbar og blodig Maade, idet Han hengav eller offrede Sit Legeme og Blod for al Verdens Forløsning, dette selvsamme Offer, denne selvsamme Hengivelse see vi Ham paa denne h. Skærtorsdagsaften at fuldbyrde paa Nadverbordets Alter paa en hemmelighedsfuld og ublodig Maade: Han hengiver eller offerer ogsaa her Sit h. Legeme for os, Han udgyder eller offerer ogsaa her Sit h. Blod for os under Brødets og Vinens Skiftelser. Er Korset saaledes det Alter (Offerbord), paa hvilket vor evige Yppersteprest fuldkommer det Aaroniske Præstedømme i Sin blodige Offerdød, da er det hellige Nadverbord hiint Alter, ved hvilket Han opfylder den Davidiske Spaadom*) og fuldkommer Melchisedek's ublodige Offer af Brød og Viin i den hemmelighedsfulde Hengivelse af Sit Legeme og Blod under Brødets og Vinens Slør**). — Seer da her den anden Deel af hiin h. Haandling Skærtorsdagsten: den bestaaer i Forvandlingen af Brød og Viin til Jesu Christi Legeme og Blod samt Hengivelsen eller Offeringen af dette Hans h. Legeme og Blod for os til den himmelske Fader.

3. Men ligesom hiint forbilledtligte Paastelam i den gamle Pagt, efter at være indviet og offeret, ogsaa maatte fortaeres, og Iødernes Paasteoffer saaledes ikke alene var en Offerhaandling, men ogsaa

*) „Herren har svoret og Han skal ikke angre det: Du (s: Messias) er Præst i Ewigbed efter Melchisedek's Orden.“ Ps. 109 B. 5. Sammenlign hermed Hebr. 5., 6. og 7. Kap.

***) 1. Moseb. 14, 18: „Men Melchisedek, Konge af Salem, offrede Brød og Viin; thi han var den Allerhøiestes Præst.“

et Offer maaltid: ligesaa vilde Jesus Christus, vort sande og evige Paastelam, ikke blot offres for os, men Han vilde ogsaa nydes af os, blive en h. Offerstykke for os. Efterat Han paa en ublobig Maade har hengivet eller offret Sig Selv for Apostlene og alle Menneker til Sin Fader, rækker Han da Apostlene, under de hellige Stikfælsler af Brød og Viin, Sit Kjød og Blod; Apostlene nyde da virkelig Hans h. Offerlegeme og Hans h. Offerblod — og det er den tredie og sidste Deel af hiin vidunderlige Handling Skærtorsdagasten.

II. Hvad er den h. Messe? spørger jeg nu paany, og Svaret lyder atter: Den h. Messe er den høitidelige og nøiagtige Gjentagelse af hiin hellige, nys beskrevne Religionshandling, som Jesus Christus har fuldbyrdet Skærtorsdagasten. Lader os nu nærmere godtgjøre dette ved at udvilde de enkelte Dele af den h. Messe, saaledes som den igjennem snart to Aartusinder er bleven fejret i vor h. katholiske Kirke. — Ligesom Frelseren indledede og forberedte Sin h. Offerhandling Skærtorsdagasten ved en betydningsfuld Fodvaskning og en høitidelig Takke- og Lovpriisningsbøn til Sin himmelske Fader: saaledes begynder ogsaa den h. Messe med en aandelig Fodvaskning, d. v. s. med en angerfuld og ydmyg Syndsbejledning og Bøn om Syndsforladelse (Trinbøn — Confitéor — Introitus — Kyrie); derpaa følger en høitidelig Takke- og Lovpriisningsbøn (Gloria), andre Paakaldelser (Collecter) og forberedende Forelæsninger af den h. Skrift (Epistel og Evangelium). Som I see, ligner denne Forberedelse i den h. Messe aldeles hiin Forberedelse, som Jesus Christus lod gaae forud for dens Indstiftelse Aftenen før Sin Videlse.

1. Ligesom Frelseren efter denne Forberedelse først velsignede og indviede Brød og Viin: saaledes bestaaer nu ogsaa den første Hoveddeel af selve den h. Messe, det saakaldte „Offertorium“, deri, at den i Christi Sted fungerende eller handlende Præst høitideligt velsigner og indvier Brød og Viin, d. v. s. under sindbillede og betydningsfulde Ceremonier og Bønner udskiller og affondrer det paa Disken frembaarne usyrede Brød (Hostien) og den i Kalken værende Viin fra al jordisk og verdslig Brug og bestemmer begge Dele udelukkende til en hellig og gudelig Brug; han bønfaller den Helligaand om, ved Sin helligende Overstyggelse at ville gjøre disse Gaver af Brød og Viin værdige og stikke til den h. Offerhandling, ved hvilken deres Væsen skal forvandles til den Korstædedes Offerlegeme og Offerblod. Derfor de gjentagne Korstegn med og over Brødet og Vinen.

2. Ligesom Frelseren derpaa, efter at have indviet Brødet

og Vinen, ved Sit Almagtsord virkelig forvandlede Brødet til Sit Legeme, og Vinen til Sit Blod, samt under de tilbageblevne synlige Stikfælsler af Brød og Viin hengav eller offrede dette Sit Legeme og dette Sit Blod for os til Sin himmelske Fader: saaledes bestaaer nu ogsaa den anden Hoveddeel af den h. Messæ i Forvandlingen eller „Consecrationen“, d. v. s. deri, at Præsten, i Jesu Christi Navn, paa Jesu Christi Begne og paa Hans udtrykkelige Befaling*), udtaler de selsomme vidunderlige Ord over Brød og Viin: „Dette er Mit Legeme — Dette er Mit Blod“; og i samme Stund fornøyes da ogsaa det samme Vidunder, som stete paa hiin h. Skærtorsdagasten: ved den guddommelige Almagt blive Brød og Viin i samme Dieblik virkelig forvandlede til Jesu Christi Legeme og Blod, og under de ydmyge og uanseelige Stikfælsler af Brød og Viin hengiver eller offerer Jesus Christus paany dette Sit Legeme og dette Sit Blod for os til Sin himmelske Fader. Vistnok, det vigtigste, det høitideligste, det helligste Dieblik i den h. Messæ, hvor alt menneskeligt Ord forstummer, al menneskelig Forstand svigter, hvor Troen alene raader, hvor Himmelen forbauses, Englene tilbede, og kun sagte vover det menneskelige Hjerte at fremstamme: „Min Herre og min Gud! — Jesus, Dig lever jeg; Jesus, Dig døer jeg; Jesus, Din er jeg i Liv og Død!“ — Alt huser i taus Grefrygt og stille Andagt ned paa Knæ, for i Forening med Englenes Chore at hylde og tilbede, prise og velsigne dette Almagts og Kjærlighedens største Vidunder.

3. Rigesom den tredie Deel af Frelserens Handling Skærtorsdagasten bestod i, at Hans h. Offerlegeme og Offerblod bleve nydte som en Offerpise af Apostilene: saaledes bestaaer ogsaa den tredie Hoveddeel af den h. Messæ i „Communionen“, d. v. s. i Nydelsen af Jesu Christi h. Legeme og Blod, idet baade den fungerende Præst og de Troende, der ønske det, modtage og nyde det guddommelige Offerlam under de sacramentale Stikfælsers Slør.

Seer, Høitelstede i Herren! det er den h. Messæ, saaledes som Jesus Christus har indstiftet den, saaledes som Apostilene paa Hans Befaling have feiret den, saaledes som Apostlenes første Efterfølgere og alle apostoliske Præster til alle Tider have feiret den og endnu den Dag idag feire den i alle fem Verdensdele.

Naar du altsaa, min Christen! betræder dette Gudshuus og her hører den h. Messæ, da er det lige det samme, som

*) „Gjører dette (som Jeg har gjort) til Min Ibskommelse.“ Luk. 22, 19.

om du var traadt ind i hiin h. Nadversal i Jerusalem, det første katholicke Gudshuus, hvor Frelseren i egen guddommelig Person høitideligholdt den og indstiftede den for alle kommende Tider; Handlingen er jo aldeles een og den samme. Og ønsker du, endnu fuldkomnere at trænge ind i Erkjendelsen af de store og vidunderlige Ting, som fuldbyrdes for dine Dine paa vore Alttere, da hør og betænk, hvad jeg nu skal sige derom!

Hvad gjorde Frelseren paa Korset paa Golgotha? Han hengav Sig Selv, offrede Sig Selv for os til Sin himmelske Fader. Hvad gjør Han Skærtorsdagasten i Nadversalen i Jerusalem og hvad gjør Han endnu den Dag idag paa vore Alttere i enhver h. Messe? Han hengiver Sig Selv, offerer Sig Selv, Sit eget Legeme og Blod for os til Sin himmelske Fader. Mon der saaledes vel findes nogen væsentlig Forstjæl mellem det, som skee paa Korset, og det, som skeer paa vore Alttere? Nei, slet ingen væsentlig Forstjæl. Det er aldeles eet og det samme Offer; Offerets Væsen er aldeles det selvsamme her som hist, det bestaaer i Hængivelsen af Jesu Christi h. Legeme og Blod som Offergave til Gud den evige Fader.

O min Christen, overvei nu vel hvad denne store Sandhed har at betyde! Hvad tykkes Dig, hvorledes vilde Du have været tilmode, dersom Du paa den første christelige Sangfredag havde staaet paa hiin h. Dødsbæi, paa Kalvariebjerget under Din Frelser's Kors? O, vilde Du ikke have anseet det for Din høieste Lykke, dersom det var bleven Dig forundt, knælende at optage en eneste Draabe af hiint høihellige Blod, der ubrændt af Din lidende og døende Frelser's Wunder? Vilde Du deri ikke have erkjendt et sikkert Underpant paa Din Venaadning og Din Udvælgelse? Men, mine Dyrebare! hvad maae vi da ikke sige om den langt større Lykke, som vi kunne glæde os ved! Thi seer: ikke blot en enkelt Gang, men saa ofte som vi ønske, kunne vi have den Lykke at være Vidner til vor Frelser's Hængivelse for os; under hver eneste h. Messe, som I med Andagt høre, staae I jo virkelig ligesom paa Golgotha; for eders Dine fornær eders Frelser Dag for Dag i den h. Messe hiin selvsamme blodige Hængivelse for eder paa en ublodig Maade; Han oplader under denne h. Offerhandling paa Alteret steds paany for eder hele det rige Raademaal, som aabnedes i Hans blodige Offerdød paa Korset, og indbyder eder Alle til at øse deraf aldeles efter Tarv og Ønske. — Du erkjender, min Christen! at Du skylder Gud, din Herre og Staber, Hylning og Tilbedelse; til hid til Alteret og hivaan med Erfrygt det h. Messesooffer; ved intet Andet i Verden kan Du bringe den himmelske Fader en saa værdig og fuldkommen Hylning og Tilbedelse, som naar Du under den h. Messe gennem Præstens

Hænder offerer Ham Hans eenbaarne Søn, i Hvem Han finder Sit Velbehag, og slutter Dig til denne Guds Søns egen hdmtyge Hengivelse til og Underkastelse under Sin himmelske Fader. Dette er uden Tvivl det værdigste Tilbedelses offer, Du nogensinde kan bringe Gud. Derfor lod Gud allerede 400 Aar før dette h. Offers Indstiftelse, ved Propheten Malachias' Mund, forudforlynde, at Han ikke længere vilde modtage den gamle Pagts Offere, fordi der i den nye Pagt skulde indstiftes et reent og helligt Madoffer, ved hvilket Hans Navn vilde blive æret og forherliget til alle Tider og paa alle Steder, et Offer, som vilde bringe Ham den høieste Hylding og Tilbedelse*). — Men ikke blot Hylding og Tilbedelse, Du skylder Gud ogsaa Taknemmelighedens Tribut. Og i Sandhed, mangen ædel Sjæl føler sig pijnlijk berørt af den Bevidsthed, at alle vore Taksigelser ere et sandt Intet mod alle de tallose Velgjerninger, Gud dagligen overøser os med, baade i Naturens og i Naadens Orden, og at denne Gjæld dagligen vøyer, medens vi Intet have, hvormed vi kunde afbetale den. O, trøst og glæd Dig, Du ædle Sjæl! her i den h. Messie bydes Dig en uendelig værdifuld Gave, Jesu Christi eget Legeme og Blod, som Du atter kan nedlægge paa Guds Alter som en Ham uendelig velbehagelig Gjengave for alle Naturens og Naadens Gaver, og offer Ham den i Forening med Jesu Christi egne, uendeligt fuldkomne Taknemmelighedsfølelser. — Og er Du bæangstet formeddelt Dine mangfoldige Synder og Dine daglige Overtrædelser, og veed Du ikke hvad Du skal gjøre, for at formilde den fornærmede Guds Bredde, da tye til Alteret, frembær dette lydelse Guds lam som et Soneoffer til den Alhellige i Bobfærbighedens og Sønderknuselsens Aand, og vær overbeviist om, at Synet af Hans eenbaarne, skyldfrie Søn, der paanthraaber om Forbarmelse og tilbyder Sig Selv som Sone for vor Skyld, dette Syn vil afvæbne den guddommelige Retfærbigheds Arm og bevæge Ham til at lade Naade gaae for Ret, til atter at skænke os al den fornødne Naade til vore Synders Udsettelse og vore Straffes Eftergivelse. Ja, hvorledes skulde det vel være muligt, naar Jesus Kristus ved denne Sin offervillige Hengivelse paa Alteret atter lyslevende minder Sin evige Fader om Alt, hvad Han har gjort og lidt for vore Synders Skyld paa Korsen, at saa ikke ogsaa Kors offerets jonende

*) Malachias 1, 10. 11: „Jeg har i eder intet Velbehag mere, siger Hærskarernes Herre, og modtager intet Offer meer fra eders Haand; thi fra Solens Organg og indtil dens Nedgang skal Mit Navn (i den nye Pagt) vorde forherliget blandt Folkene, og paa alle Steder skal der offers for Mit Navn, og frembæres et reent Madoffer.“

Kraft i overflødig Maal vilde tilstrømme alle dem, for hvem Han beder og offerer Sig?! O tilbøse, et uendeligt kraftigt Soneoffer besidde vi i den h. Messe, men heller ikke mindre: det virksomste Bønoffer. Thi naar vi under den h. Messe bede den himmelske Fader om Noget, da er det ikke os, men det er Jesus Christus Selv, der beder med os og for os. Han Selv, vor evige Ypperstepræst, foredrager fra Alteret Sin himmelske Fader vore ydmyge Bønner, understøtter dem med Sin egen, aldrig uvirksomme Bøn, og besværges Ham om at ihukomme Sin smertefulde Forløsningsbød og derfor i Naade at bønføre os. Aldrig vil derfor, min Christen! Din svage Bøn om timelige og evige Gøder være virksommere hos Gud, end naar Du forener den med dette Ham uendeligt velbehagelige, levende Bønoffer, som Hans eenbaarne Søn Selv fuldbyrder paa Alteret.

Derksom I betænke alt dette, Høitelskede i Herren! siger da selv: havde jeg ikke Ret, naar jeg i Begyndelsen kaldte den h. Messe Kirken skjulte Stat, den kosteligste af alle Guds Gaver, vi besidde paa Jorden? Men jeg tilføiede ogsaa, at den kun da bliver en Naadens og Velsignelsens Kilde for os, naar vi forstaae at øse deraf, eller med andre Ord, naar vi forstaae at bivaane den h. Messe paa den rette Maade. Derfor endnu nogle Ord til Besvarelsen af det andet Spørgsmaal:

Anden Deel.

Hvorledes kunne vi paa den bedste Maade bivaane denne høihellige Offerhandling?

Jeg kunde egentlig besvare dette Spørgsmaal meget kort, med to Ord, nemlig: hav kun en levende Tro paa de store og vidunderlige Ting, paa de ophøjede Hemmeligheder, som under den h. Messe fuldbyrdes paa Alteret, og denne levende Tro vil sige og lære Dig, hvorledes Du maa bivaane denne h. Handling. Ja, giver mig en Christen med en saadan levende Tro; naar han begiver sig paa Veien til Kirken, for at høre den h. Messe, da tænker han og siger til sig selv: nu stiger jeg op paa Kalvariebjerget og skal her med den h. Jomfru, med Johannes og Magdalena være Vidne til det store Forløsningsoffer, som Guds Søn, min Frelser, fuldbyrder. Under

den h. Messe er det hans uafsladelige Tanke: her paa Alteret stæer nu væsentlig det Selvsamme, som stæte paa Korset! Ja sandelig, ved en saadan Overveielse, udsprungen af en levende Tro, bliver Hjertet varmt og veed nok, hvad man maa gjøre for at høre den h. Messe med Andagt. Fromme og hellige Sjæle strømme under saadanne Betragtninger over af Rørelse og Medlidenhed, af Taknemmelighed og Kjærlighed, af Anger og Søndernufelse. „Naar jeg under den h. Messe overveier,“ — saaledes pleiede den h. Wilhelm at sige, — „at Jesus Christus frembærer Sig Selv paa Alteret for Sin himmelske Fader som et Slagtoffer for mine Synder, da føler jeg den samme Smerte, som om jeg med egne Dine faae Ham paa Kalvariebjerget med udspændte Arme*) at døe paa Korset.“

Al, mine Christne! tillader mig her et Spørgsmaal: hvoraf kommer det vel, at saa Mange i vore Dage høre den h. Messie uden sand Andagt, uden inderlig Anger over deres Synder, uden hjertelig Medlidenhed med deres for deres Synders Skyld døde og offrede Frelser? Kun deraf, at det desværre mangler dem paa en ret levende Tro. Vor sentimentale, forfjælede Tid har nok Medlidenhedens Taarer, Taarer i Overflødighed for sine Roman- og Theaterhelte og Heltinder, for Vastens og Ugudelighedens Uhyrer; men for sin Forløser, for sin korsfæstede og dagligen for os sig offrende Frelser, for Jesus Kristus — fælder den ingen Taare! O hvilken Bestæmmelse for Christne! Dufte I, mine Dyrebare, at en saadan Breidelse ikke skal ramme eder, da hører den h. Messe med levende Tro. Kun da ville I ogsaa være istand til at efterkomme Frelserens hjærlige Hensigt med Indstiftelsen af dette ublodige h. Offer, saaledes som Han udtalte den med de Ord: „Gjører dette til Min Ihukommelse!“ Ja, en levende Ihukommelse, en anskuelig Fremstilling af Jesu Christi bitter Lidelse og Død skal den h. Messe fornemmelig være for os alle. Derfor er det vistnok en overmaade heldbringende og roesværdig Skik, som mange fromme Christne følge under Vivaanelsen af den h. Messie, at de nemlig ved de enkelte Dele af denne h. Offerhandling ihukomme og betragte alle de enkelte, tilsvarende Dele i Frelserens Lidelseshistorie eller ogsaa hovedsageligen udvælge kun et eller andet Hovedtræk af den. Enhver katholsk Bønne- eller Andagtsbog giver eder en passende Veiledning dertil**). Netop fordi vor guddommelige Frelser

*) For at minde herom læser ogsaa Præsten første Delen af Messiebønnerne med til Himmelen opløstede Hænder og udspændte Arme.

***) F. Ex. Fuldstændig Bønnebog for kath. Christne (Kbhvn. hos Høst) Side 62 flg. — Skand. Kirketid, 1862 Side 359: „Den katholske Kirkes Skjønhed“, 2. Deel, 5. Kap.

ønskede, at vi i den h. Messe skulde have et dagligt, anskueligt og levende Minde om Hans blodige Forsoningsdød, ja endog dens ublodige Fremstilling og hemmelighedsfulde Fornyelse, netop derfor var det jo, at Han indstiftede denne h. Offerhandling ikke under een, men under to forskjellige Skikkelser; dersom Han blot havde villet give os Sit h. Legeme og Blod i Communionen som en Næring for vore Sjæle, saa havde det jo været tilstrækkeligt at bruge en eneste Skikkelse, thi een Skikkelse indeholder jo det selsomme som begge. Men da Han ei mere i Virkelighed kan fornøje Sin blodige Hengivelse i Døden, den voldelige Udgydelse af Sit h. Offerblod, og dette h. Blods virkelige Adskillelse fra Hans h. Offerlegeme, saa ønskede Hans Kjærlighed, i den h. Messe dog idetmindste at give os et bestandigt, levende og anskueligt Minde derom, og til den Ende fremstiller Han i Messen Sit h. Offerlegeme og Sit h. Offerblod nærværende under to forskjellige, fra hinanden affødrede Skikkelser af Brød og Vin. I det vi nu i den h. Messe see vort guddommelige Offerlam at hengive Sig for os under disse to fra hinanden afskilte Skikkelser, skulle vi især ret levende mindes om, at ligesom her de blotte Skikkelser ere afskilte fra hinanden, saaledes bleve i Hans blodige Korsoffer ogsaa Hans h. Legeme og Blod virkelig og voldelig adskilte fra hinanden; at Hans h. Offerblod, der paa Alteret fremstilles særligt under Vinens Skikkelse, udbrant dengang virkelig af Hans h. Legeme; og ligesom netop i denne voldelige Adskillelse af Hans h. Blod fra Hans h. Legeme fuldbyrdes Hans blodige Offerdød paa Korset: saaledes hører ogsaa denne hemmelighedsfulde Adskillelse af de to Skikkelser i den h. Messe til Offerets Væsen, for at det nemlig kan være den levende og anskuelige Fremstilling af hiint blodige Offer paa Korset.

Ja, end ydermere! Jesu Christi Hengivelse og Hans Offer for os bestod jo ikke udelukkende blot i Hans Lidelse og Død; nei, Hans hele øvrige jordiske Liv udgjør ogsaa en ganske væsentlig Deel af dette store Offer; Hans Lidelse og Død vare kun hele Offerets Fuldbendelse. Desaarssag maae vi ogsaa i den h. Messe, denne levende og daglige Fornyelse af Hans hele store Forløsningsoffer, af Hans Hengivelse for os, ikke udelukkende kun søge en levende Erindring om Frelserens bittere Lidelse og Død, nei, men vi have i den desuden ogsaa et levende Minde om Hans hele jordiske Offerliv. Og virkelig finde vi ogsaa i de enkelte Dele af den h. Messe mange Tilnærmingspunkter for en levende Shu-

kommelse af Hans hele Liv her paa Jorden. Men derom en anden Gang*).

Eller Du ønsker maaskee, til Afvexling, undertiden ogsaa at bestjæftige Din Aand med andre hellige og opløftende Tanker, Bønner eller Betragtninger under den h. Messie? Det staaer Dig frit for. Hovedsagen er kun, at Du ved at høre den h. Messie har den rene Hensigt, ved Din egen Bøn og Andagt at ville slutte Dig til og forene Dig med det store Offer, som Jesus Christus frembærer for os paa Alteret. Jeg skal her, inden jeg slutter, endnu fløgtigt antyde, hvorledes Du f. Ex. kunde gjøre det: Under den indledende eller forberedende Deel af den h. Handling, d. v. s. fra Begyndelsen indtil Evangeliets Læsning eller Afshyngelse, underkast ogsaa Du Dig i Forening med Præsten en aandelig Jodvaskning, idet Du kortelig ransager Din Samvittighed og med Bøds- og Angerstaarer begræder og aftvætter Dine begangne Synder; og fat derpaa hh. Beslutninger om, hvorledes Du fra nu af i Gæt og Alt vil følge og efterleve den Lære og det Exempel, som Jesus og Hans Apostle have efterladt os i de apostoliske Breve (Epistler) og i det h. Evangelium. — Seer Du dernæst, at Præsten i den første Hoveddeel, i „Offertorium“, indvier Brødet og Vinen og forbereder disse Gaver til at vorde forvandlede til Herrens Legeme og Blod: da nedlæg ogsaa Du i Aanden Din egen Offergave, Dit eget Hjerte, paa Alteret ved Siden af hine, idet Du tilligemed Jesus Kristus opoffer og overgiver den himmelske Fader Din Sjæl og Dit Legeme med alle deres Evner og Kræfter, Din Sundhed, Din Formue, Dit Liv og Alt hvad Du er og har, og beed derved ogsaa om Naade til, at Du og Dit hele Liv maae tjene til at forherlige Gud, at især ogsaa Dit Sind og Dit Hjerte maae ligesom vorde forvandlede til at være Jesu, Din Frelser, h. Sind og Hjerte lige dannede. — Seer Du derpaa i selve Forvandlingens eller „Consecrationens“ Dieblit Guds Søn at stige ned paa Alteret, saa lad Bjældens gjentagne Lyd være Dig en Opfordring til, i dybeste Nidmyghed at tilbede Din under de hh. Skikkelsers Slør nærværende Frelser og at bede Ham om Naade og Tilgivelse, medens Han netop offerer Sig for Dig og for Dine Synder. — Under den h. „Communion“ burde Du ogsaa enten virkeligt annamme Din Frelser, h. Legeme og Blod tilligemed Præsten, og saaledes deeltage i dette h. Spiseoffer paa den fuldkomneste Naade eller ibetmindste communicere paa aandelig Viis, d. v. s. ved en brændende Attraa efter den inderligste

*) Se f. Ex. „Den katolske Kirkes Skjønhed“, 2. Deel, 5. Kap. (Skand. Kirketid 1862 Side 362 flg.)

Forening med Jesus Christus i Kjerlighedens Sacramente, drage Ham ligesom ind i Dit Hertes inderste Helligdom *).

Saa, mine Dyrebare! naar I paa denne eller dog en lignende Maade andægtigt og ærefrygtsfuldt høre den h. Messe med levende Tro, ja sandelig, da vil den være for eder en uudtømmelig Kilde til Naade og Trost, Kraft og Belsignelse under alle Livsforhold, da vil den især tjene til, i eders Hjerter at forhøje og opflamme den sande, virksomme og offervillige Kjerlighed til Jesus Christus. Hvorledes? naar vi dagligen see vor Frelser at fornøje paa vore Altare de største Bidundere, og dagligen at offerre og hengive Sig for vor Skyld, mon vi da endnu kunde negte Ham vor Gjenkjerlighed, mon da noget Offer fra vor Side endnu kunde synes os for svært eller for stort? O nei, nei! Ligesom Han dagligen offerer Sig for os, saaledes ville ogsaa vi dagligen offerre os til Ham**, og i og ved Ham til den himmelske Fader; og ligesom Hans Hengivelse og Offering for os her ei bestaaer i smukke Ord, men i Gjerningen: saaledes skal ogsaa vor Hengivelse og Selvopoffrelse til Ham ikke bestaae i smukke Ord, men vise sig i vort Levnet: ogsaa vort hele Liv skal være et Offerliv, et Liv ikke efter vor Egenvillie og efter vort Behag, men efter Guds Villie og til Hans Ære og Forherligelse; alle vore Tauter og Begjæringer, alle vore Taler og Gjæringer, alle vore Kors og Lidelser, der møde os i Dagens Løb, skulle være Ham hellige, Ham indviede; vor hele Vandel skal kun være det levende Udtryk af vort i den h. Messe frembaarne Offer, den bestandige og practiske Døvelse af de Ord, med hvilke vi i Offerets helligste Dieblik ærefrygtsfuldt hilse Ham, vor evige Opperstepræst:

Jesus, Dig lever jeg!

Jesus, Dig døer jeg!

Jesus, Din er og bliver jeg i Liv og Død, i Tid og Ewigheid. Amen.

*) Vor h. Moder, Kirken, ønsker meget, at alle Troende vilde leve saaledes, at de vare istand til, hvergang de høre den h. Messe, ogsaa at annamme den virkelige sacramentale Communion. (Concil. Trident. Møde 22. Kap. 6. og 8. Romersk Katechismus 2. Deel Nr. 63.)

***) „Om den daglige Vivaanelse af den h. Messe“ findes en meget lærerig Afhandling i Scandinavisk Kirketidende 1857 Nr. 12 og 13.

Den hellige Messje, vor skjulte Skat.

En Fortælling.

Der levede i en Landsby L. . . . to Haandværkere af een og samme Profession. Den Ene af dem, Christian D. . . ., havde en meget talrig Familie og var en slittig Arbejder, men forsømte derhos dog aldrig en eneste Dag at høre den h. Messje. Han fortjente saa meget, at han aldrig manglede det Fornødne til sit og Familiens Ophold. Hans Kollega, Frants B. . . ., derimod, som kun havde sin Hustru at ernære, bivaanede kun meget sjældent den h. Messje, og omenbskjøndt han arbejdede næsten uafsladelig Dag og Nat, ja selv paa Søn- og Helligdagene, kunde han alligevel kun med Nød og neppe slaae sig igjennem. Da han nu saae, at Christian D. . . . gjorde saa gode Forretninger, spurgte han ham en Dag, da han traf sammen med ham, hvoraf det vel kunde komme, at han saa let kunde ernære en saa talrig Familie, medens han selv trods al sin Flid og Arbeidsomhed dog saa ofte manglede selv det Fornødne til sig og sine Bøne. Den gudsfrygtige Christian svarer: „Kom imorgen igjen, da skal jeg vise Dem det Sted, hvorfra jeg henter min Fortjeneste.“ Den følgende Morgen, meget tidligt kom Frants og forlangte at see det underfulde Sted. „For denne Gang idag lad os gaae i den h. Messje,“ sagde Christian. De gik begge i Messjen; og efter den sagde Christian: „Naar De kommer imorgen igjen, saa skal jeg opfylde Deres Ønske.“ Og atter førte Christian ham til Kirken, for at høre den h. Messje. Da han derpaa tredie Gang indbyød ham til det Samme, blev Frants utaalmodig og sagde: „For at gaae i Messjen, behøver jeg ikke Deres Selskab; men De har jo lovet at ville vise mig det Sted, hvorfra De henter Deres Fortjeneste.“ „Men dette Sted har jeg jo viist Dem,“ svarede den fromme Christian; „thi det er intet andet Sted, end det h. Alter i Kirken, hvor den h. Messje dagligen feires. Thi kan De ikke erindre, hvad vor guddommelige Frelser har sagt: „Søger først Guds Rige og Hans Retfærdighed, og alt det Øvrige skal da tillægges eder?“ Frants erkjendte Sandheden af disse Ord og, rørt af Guds Aand, fatte han den fromme Beslutning, albrig at arbejde paa Søn- eller Helligdagene, men derimod hver Dag før sit Dagværks Begyndelse andægtigen at høre den h. Messje og saaledes i og med dette Offer at hellige og indvie Gud hele Dagens Arbejde.

Han udførte sin Beslutning trofast og indfandt sig hver Dag i den tidlige Morgenstund til den h. Messje, hvorved han

ikke blot vandt overmaade meget for sin Sjælefredse, men ogsaa hans timelige Formuesomstændigheder forbedredes i den Grad, at han aldrig mere manglede det Fornødne.

Kirkelige Efterretninger.

Nordamerika. Den katholske Kirkes Fremgang i de Forenede Stater. Af en Afhandling af Prof. Kiedel i „Wahrheitsfreund“ (Sandhedsven) i Cincinnati tage vi følgende: „De første Katholiker i de Forenede Stater vare Kolonisterne (omtrent 200), som 1634 antom til den nuværende Stat Maryland. Mindre Staver udvandrede til forskjellige Lænder til den nye Verden; men fordi de ikke bleve modtagne godt, saa formerede de sig kun meget langsomt. Ved Udbrudet af Krigen med England (1770) vare sandsynligviis ikke flere end 20 eller 30 katholske Geistlige i det hele Land. De saa Kirker vare siden 1771 blevne bestyrede ved en Vicar af Biskoppen af London; i Aaret 1789 udnævnedes særegne amerikanske Prælater, af hvilke den første, den høierov. Biskop Carrel af Baltimore, senere blev udnævnt til Erkebiskop. Siden Grundlæggelsen af den amerikanske Uafhængighed kom de fremmede Indvandrere strømmeviis og iblandt dem mange Katholiker. Der fandtes i Aaret 1799 45 katholske Præster i de Forenede Stater. 1830 var Antallet af de katholske Diocæser allerede steget til elleve med 300 katholske Præster, og den katholske Befolkning beløb sig allerede paa hiin Tid til over en halv Million. Fra Aaret 1830 af har de europæiske Udvandreteres Tal tiltaget uhyre. Istedetfor en halv Million som Provincialshynden af Baltimore antog i Aaret 1830, findes der nu herved tre Millioner Katholiker i de Forenede Stater af Amerika. Efter de sidste tilforlædelige Efterretninger tæller den katholske Kirke i de Forenede Stater fire apostoliske Vicariater (nemlig i Florida, mod Østen af Klippebjergene, i Kansas og i Nebraska); 44 Diocæser med 7 Erkebiskopper, 2 Koadjutorer, 39 Biskopper, 2 Abbeder, 2 Abbedier, 2641 Kirker, 1278 Kapeller og Missionsstationer, 2317 Præster, 499 theolog. Studenter, 27 Kollegier, 180 Akademier, 20 theolog. Seminarier, 454 katholske Skoler, 26 Hospitaller, 105 Baisenhuse, 45 Klostre, 168 Konventer, 59 Ordenshuse og 173

kvindelige Opdragelses-Anstalter. Af Ordenshusene komme paa Jesu Selstaa, Redemptoristerne, Lazaristerne og Passionisterne, paa enhver af dem fire, tre paa Benediktinerne og to paa Franciskanerne. De statistiske Opgivelser, som maaskee ere altfor lave, give os et Begreb om den katholske Kirkes hurtige Fremskridt og Styrke i de Forenede Stater af Nordamerika. Af de derværende tre Millioner Katholiker hœe omtrent 380,600 i Erkebispedømmet og 150,000 i Diøceset Cincinnati, 445,000 i Erkebispedømmet og 80,000 i Diøceset Baltimore og 225,000 i Diøceset Philadelphia. Diøceset af Buffalo tæller 200,000 Katholiker og Diøceserne af Pittsburg og St. Louis tælle henved 60,000 og 120,000 Katholiker. Saaledes har vor h. Kirke forbeelt sine Tropper i hele dette Land og den kunde med samme oprette saube Fæstningsværker paa de vigtigste og meest fremragende Poster i de Forenede Stater."

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 29. Mai. 2den Søndag efter Pintsje. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med tydst Prædiken. Aften Kl. 8 høitidelig Octav=Andagt med Prædiken. 30. M. Ferdinand, Konge. 31. Li. Angela Mericia, Tertiarinde af den h. Franziscus' Orden. 1. Juni. D. Justinus, Martyr. 2. Lo. Octavdag af Christi Legemesfest. 3. F. Festen for Jesu guddommelige Hjerte (fejres paa førstkommende Søndag). 4. L. Franziscus Carracciolo, Ordensstifter.

Søndagen d. 5. Juni. 3die Søndag efter Pintsje. (Festen for Jesu guddommelige Hjerte.) Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Aften Kl. 8 Broderstabsandagt til Jesu Hjerte med Prædiken. 6. M. Norbert, Biskop og Ordensstifter. 7. Li. Isidor Agricola, Bekjender. 8. D. Johannes af Nepomuk, Martyr. 9. Lo. Paschalis Babylon, Franziscaner. 10. F. Margaretha, Dronning af Skotland. 11. L. Barnabas, Aposteldiscipel.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Kunsthandler C. A. Blankensteiner, Bredgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mt. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

B. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 12.

Søndagen den 12te Juni.

1864.

Indhold: Dagspressens og den protestantiske Geistligheds Holdning ligeoverfor den katolske Kirke (fortsat). — Det som gaar ind i Mennesket synder ikke; Gud vil ikke fordomme mig paa Grund af et Stykke Kød; Kjødet er ikke slettere om Fredagen end alle andre Dage. — Gud behøver ikke mine Bønner. Han veed meget vel hvad jeg trænger til, uden at jeg beder Ham derom. — Jeg beder og opnaaer dog Intet. Jeg spilder min Tid. — Katafomberne. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Hamborg. Trier.

Dagspressens og den protestantiske Geistligheds Holdning ligeoverfor den katolske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 8.)

Vi har i den første Deel af denne Artikel forsøgt ud af Tidens Tankegang og Opfattelse at forklare os den Besynderlighed, at den af Gudmennesket Jesus Kristus stiftede, for alle Mennesker paa Jorden bestemte Kirke, som derfor ligesom Christiendommens Begyndelse er bleven kaldet, og igjennem alle Tider har baaret Navnet af den almindelige eller katolske Kirke; at denne af Guddommen selv grundlagte Anstalt til Menneskeslægten's Frelse, der er indført i Verden ved siensynlige Tegn og Undergjerninger, og hvis Udbredelse, Opretholdelse og Udvikling igjennem Tiderne er eet stort sammenhængende Under, det største Under, som Verden nogensinde har seet, — at denne Institution, der før Kirkeomvæltningen i det 16. Aarhundrede var den kristelige Abenbarings eneste Skikkelse, og som i 15 Aarhundreder i alle Retninger udøvede en afsjørende eller bestemmende Indflydelse paa de da levende Slægters hele Livsbetragtning og alle deres Foretagender, — at den i alle de Lande, hvor det 16. Aarhundredes kirkelige Omvæltning har seiret, i den Forstand behandles som frebløs, at den seirende Part ikke vil lade sig nøie med at have fortrængt og udplyndret den, men med en forunderlig ophidsset og ophidsende Træthed vedbliver med, baade at opvarme alle de gamle velbekjendte Løgne mod den katolske Kirke og bringe de nye i Omløb.

Vi skulle i det Følgende nærmere vurdere vor ordførende protestantiske Samtids fermeentlige Berettigelse til den hensynsløse Hændelighed, hvormed den griber enhver Anledning til at befæste og vedligeholde det Had mod den gamle Kirke, der fra den tidligste Ungdom er bibragt Gemhytterne.

Det er en Kjendsgjerning, der er bitterlig for Alle, der have opholdt sig i Lande, hvis Befolkning er overveiende katholsk, at hverken Dagspressen eller Geistligheden befatter sig med Polemik imod Protestantismen, uden for saavidt som den sidste Angreb nøder dem til at forsvare sig mod Beskyldninger, som de af Hensyn til det almindelige Dømmeme ikke tør lade være upaatalte.

Den katholske Geistlighed navnlig benytter aldrig Prædikestolen til saadanne Deklamationer, som man jevnlig kan høre i protestantiske Kirker imod den katholske Kirkes Lære og Andretninger; den gjør dette ligesaalidt hvor den er i Majoritet, som hvor den er i Minoritet. Det er derimod ikke mindre bekjendt, at det i Lande med overveiende protestantisk Befolkning synes at være en formelig Livsbetingelse for Geistligheden, uophørlig at holde sig paa Krigsfod ligeoverfor Katholicismen. Den „evangeliske“ Kirkes „Zionsvægtere“ have nemlig en ganske mærkværdig Angst for den Virkning, som en rolig Sammenligning mellem den gamle Kirkelære og Gudsdyrkelse med den saakaldte „rene Lære“ og en deraf følgende Sympathist Tilnærmelse mulig kunde udøve. Det vil forhaabentlig fremgaae af det Følgende, at det er disse „den rensede Christendoms“ eller „det rene Evangeliums“ nidkjære Vogtere, der bære Skylden og Ansvarret for den utrolige Vankundighed om Alt, hvad der angaaer den gamle Kirke, der er ligesom sammenvojet med den protestantiske Bevidsthed; thi det er en Standsinteresse, som denne Korporation varetager, naar den sætter alle Midler i Bevægelse, for at affstrække Enhver fra at komme i nogen Berøring eller nærmere Bekjendtskab med vor Kirke. Det er denne Stands nidkjære Bestræbelser, der have bragt det saavidt, at den gamle Kirkes trofaste Børn overalt, hvor de ere i Minoritet, maae finde sig i ved enhver Veilighed at stilles til Skue for den tankeløse Mængdes Haanlatter og taale Beskyldninger af en saa ærefrænkende Bestaffenhed, at ethvert verdsligt Samfund af den meest underordnede Betydning vilde paakalde Lovens Beskyttelse mod saadanne Bagvaskelser. Vi bede nu enhver Læser ret betænke, hvad man gjør, naar man, i hjæk Fortrøstning til at være i Majoritet, tillader sig at udslynge alskens Forhaanelser af Kirkens Læresætninger, Gudsdyrkelse og Vedtægter, indfiltrede i et Væv af de infameste Beskyldninger mod dens synlige Overhoved og hele dens Geistlighed! Vi bede her ethvert fornuftigt Menneske, uden alt Hensyn til hans personlige Forhold til Religionen, og hans individuelle Vurdering af dens

Værd, at spørge sig selv, hvem f. Ex. vort Fædreland skylder Alt hvad det endnu har tilbage af den gamle Christendom, af dette Særlige, der udgjør Christendommens Eiendommelighed ligeoverfor Hedenskabet, Civilisationens ligeoverfor Barbariet; — hvem vort Folk skylder den Iver for at gjøre det beelagtig i Christendommens og Kulturens Velgjerninger, der naaede til vore Grændser fra Lande, som tidligere vare omvendte til Evangeliet! Hvem skyldes Alt dette? — Paven*) eller Luther? I hvilken Periode har Christendommen virket meest gjennemgribende paa Menneskeslægten, udviklet størst Rigdom paa Rærlighed til Livets høieste Idealer — før eller efter det 16. Aarhundrede? Har Europa i det Hele taget gjort Fremfskridt i religiøs Udvikling efter Reformationen, eller kan det nægtes, at Sandisen for Alt, hvad der angaaer Religionen i de sidste Aarhundreder er i den Grad fløvet og lammet, at man endog i den isinefaldende offentlige Immoralitet har et haandgribeligt Beviis for den indre Naadenhed og Fortabthed, der nuomstunder er det menneskelige Samsunds største Ulykke? Den katolske Middealder var en byggende, ordnende, de menneskelige Kræfter samlede og forenende Tid; Tiden efter Reformationen har derimod en gennemgaaende revolutionair Karakter. Naar man nu spørger om, hvad der til syvende og sidst har meest Værd, allerede for dette Liv, ikke at tale om Eviigheden, — det opbyggende eller det nedbrydende Element i Tilværelsen: hvilken Opfattelse af den kristelige Aabenbaringssandhed vil da vel tilsidst vise sig som den, der har indlagt sig mest Ære, har havt den største Fortjeneste af Menneskeslægten, den katolske eller den protestantiske?

Naar man anfører Verdens forbausende Fremfskridt i materiel Henseende**) i Tiden efter Reformationen, som Beviis paa dennes Fortræffelighed, tør man da paastaae, at Menneskeheden vilde været fordømt til Stilstand i verdslig og materiel

*) Vi sige med Flid: Paven; vi kunde ogsaa have sagt Paverne i Middealderen; men gjælder det, i Theorien i det mindste, allerede om det ægte Kongedømme: Kongen er død! Kongen lever! — Da har dette i den allerhøieste og egentlige Betydning Gyldighed med Hensyn til Primatet. Personerne veksle, men Petrus er altid den samme!

***) Her tillands har Dr. Zeuthen for ikke længe siden ydet denne skandaløse Materialisme i Henseende til Virkningen af Religionsforskjellen sin Tribut af Hyldest. Man see hans Skrift: „Romerkirken“ p. 19. En fransk reformeret Præst, Forfatter til en Mængde Standskrifter mod den katolske Kirke, har i et saadant ved en Mængde Exempler søgt at bevise, at Protestanterne i det Hele taget ere rigere end Katholikerne, og at de førstes Religion derfor maa være den bedste!

Retning, dersom Christenheten var vebbleven at være katholisk, eller havde bevaret den kirkelige Eenhed, bevaret den Form for det religiøse Liv, under hvilken de tidligere Aarhundreder havde tilbagelagt en Daadstid, hvis Udvikling i det Enkelte var Ræmpeskridt i Sammenligning med Nutidens Dampkraft og Jernbane-Hurtighed! Eller, — lad det ogsaa være en afgjort Sag, at en gjennemgaaende katholisk Folkeverden ikke med slet saa hidset og hidsende Lidenstabelighed vilde have kastet sig over de materielle Interesser, som det under Verdens nuværende Tilstand er skeet, troer man da virkelig, at Fabrikhjulets Snurren er det sande Barometer for Verdens Velvære? Engelse Fabrikherrers og andre Rigmænds luculliske Luxus er vistnok i vor materialistiske Tidsalvers Dine et sandt Ideal for menneskelig Lyksalighed; men mon det Samme er Tilfældet med den engelse og tydske Fabrikarbeiders Vilkaar? At flyve Verden igjennem paa Jernbaner og Dampskibe er vistnok meget behageligt for de Rige; men den fattige Arbejder, der hele sit Liv igjennem spejder ved den Ald, der gløder Metalliet og hvorved Fyrbrøderen siden skal pines — troer man, at alle disse plagede Mennesker have synderlig Grund til at prise sig lykkelige ved de Bidrag, de for en kummerlig Løn yde til Forhøvelsen af den rige og intelligente Verdens raffinerede Livsnødvælselse? Er det da paa den anden Side saa foragteligt, at Katholicismen til alle Tider har sat sin største Ære i at fremme Menneskehedens Velvære ved en utrættelig Omsorg for de Lidende og Fattige? Thi hvilken Deel af Christenheten, den katholske eller protestantiske, har efter Reformationen gjort meest i denne Retning? Eller har Ophævelsen og Plyndringen af Klostrene bragt saa stor Velsignelse over den protestantiske Folkeverden, som de rovgjærrige Fyrsters og Abeliges pibebravede Pakkeer i det 16. Aarhundrede forjættede? Selv protestantiske Historiefriivere indrømme i vor Tid, at Klostrenes Ophævelse har været en sand Forbandelse for Folkene! Man føler jo overalt nu Savnet af saadanne Tilflugtssteder for de Eenlige og Forladte; men uagtet al den nærværende Tids Velstand formaaer man ikke selv ved det meest paatrængende og Aar igjennem fortsatte Trygleri at tilveiebringe Midlerne til Grundlæggelsen af en enkelt Stiftelse eller Opbyggelsen af en enkelt Kirke, medens man i hine længst forsvundne Tider i Løbet af et Par Aarhundreder i denne Retning udrettebe, hvad der maatte synes utroligt, naar man ikke havde seet Virkeligheden. I Tider, da den største Deel af Menneskene levede som Stoddere i Sammenligning med, hvad Nutiden fordrer som Betingelse for at leve, udrettebes i enkelte Aar mere ved frivillige Kjærligheds-gaver, end nu i Aarhundreder!

Dog, vi maae afbryde denne Sammenligning idetmindste

for denne gang. Endnu blot dette. Naar man da i sin Tid plyndrede Kirker og Kloostere, for at berige Statskassen, der dog ikke blev videre riig ved et Bytte, hvorved der klæber en højere Forbandelse; for at give de Midler „en bedre Anvendelse“, som Fortiden havde ydet, og Kirkens Styrere omhyggelig samlet og bevaret, for at fremme Guds Ære og derved sørge for Vedligeholdelsen af det, der er Grundvolden for al menneskelig Velvære, nemlig Erbhøvdigheden for og Kjærligheden til det Hellige, eller den virkelige Religiositet og den derfra uadskillige Kjærlighed til lidende og forlattede Medmennesker: — hvorfor vedbliver man dog, da nu alt dette er opnaaet, saa utrættelig med overalt at haane og forkleine den gamle Kirke? Hvad der endnu er tilovers af det materielle Udbytte af den reformatoriske Udplyndring er jo anvendt til at fremme den Aandretning, der nedbrød det Gamle og siden vedbliver at bekæmpe det! Ja, den protestantiske Videnskab har jo nu i over 300 Aar uforstyrret bredet sig i Høisædet paa Universiteterne, og Professorer og Geistlige ere i denne lange Tid lønede af de Midler, som den katholske Fortids Fromhed havde tiltænkt en ganske anden Bestemmelse, og — man er endda ikke tilfreds! I det gamle Rom lod man sig dog nøie med den Profskriberes timelige Guds; hans Ære lod man uantastet. Her derimod — man betænke det vel — har den theologiske Videnskab intet Positivt at leve af, uden hvad der fra den katholske Tid er overleveret som christelig Aabenbarings sandhed, og selv i dens negative, ægte protestantiske Retning vilde den jo være en Uting uden det positive katholske Indhold, som den protesterer imod*). Saaledes lever Protestantismen i den meest omfattende Betydning af Katholicismen, lever af den baade i materiel og i aandelig Betydning, og den vedbliver ikke desto mindre bestandig under sine Klagehyl over den katholske Kirkes og Pavenmagts blotte Eksistens at arbejde paa at berøve den Æren, ja siden det Hæbers navn, der ubelukkende tilkommer den, Navnet: den almindelige Kirke! Saa totalt ønfter man den tilintetgjort! Man kan her ikke andet end spørge: Hvad mon vel de protestantiske Theologer og Prædikanter vilde bestille, naar Katholicismen slet ikke var til? Ligesom deres Eksistens i enhver Forstand forudsætter Katholicismen, saaledes maatte de jo forsvinde med den! Man seer derimod nu de „evangeliske“ Biskopper, Professorer og Prædikanter føre et med Tidens Fordringer overeensstemmende, ret behageligt Lev-

*) Rigtigheden heraf skulle vi til Overflødighed stadfæste ved et Par almindelige Exempler. Det Onde er utænkeligt uden det Gode; al Benægtelse og Løgn forudsætter en positiv Sandhed osv.

net, og nyde en, idetmindste i Forhold til Frugten af deres Virksomhed, i det Hele meget rigelig Løn*). Dersom denne Løn skulde have været tilveiebragt i Tiden efter Reformationen, da havde der nu hverken været theologiske Profesorer eller protestantiske Geistlige; thi Enhver, der kjender en Smule til den Tids Historie, veed, hvilken Tænkemaade der vilde have gjort sig gjældende, dersom ikke den verdslige Dyrighed, efter selv at have nydt Førstegroden af det ved hiin storartede Profkription gjorte Bytte, havde sat en Stopper for Udviklingen af Konsekventerne! Rundt omkring i de protestantiske Lande erklærede nemlig Folket høit, at det i Kraft af den ny Lære om „Troen alene“ og det almindelige Præstedømme (s: Forkastelsen af Ordinalionen) hverken behøvede Theologer eller Præster, og derfor Intet vilde give til saa unyttige Personers Underholdning. Saaledes ere alle Midler, hvorved Protestantismen videnskabelig og kirkelig opretholdes, tilveiebragte i den katholske Tid; det undergjørende Lys, hvis blændende Straaleglands sammenjmelter i et Chaos af Selvomdsfigelser til en baade i Liv og i Lære aldrig hvilende, stående og sig selv tilintetgjørende Kraft, — dette Lys vedligeholdes, og alle de, der ere dets officielle Bærere, lønnes ved Midler, der ere samlede i „det papistiske Mørkes“ Tid! Og de som saaledes i den meest omfattende Betydning leve baade aandeligt og materielt af den katholske Tids Efterladenskab, de finde det foreneligt med Sømmelighed og Taknemmelighed at benytte det uhæderligste Middell til at sætte alle flette Videnskaber i Bevægelse mod den forlængst besejrede Modstander, der f. Ex. her i Landet, ligesom i Sverrig og Norge — saaledes som Mennesker pleie at bringe Historiens Resultater — ikke har andet tilbage end Gæren for alt virkelig Stort, som Christendommen i disse Lande har udrettet! Nu skal ogsaa denne tilintetgjøres — ved en, som det synes, de Enkelte vistnok ubevidst, systematisk gjenneført Bagvaskelse mod den katholske Kirke, ved at underholde det godtreende Publikum med allehaande ondskabsfulde Opdigtelser om den katholske Geistlighed i andre Lande. Vi bede enhver

*) Vi sige naturligviis ikke hermed, at alle de enkelte Theologer og Geistlige ere rigelig lønede i Forhold til det Arbejde, der paahviler dem, men at Frugten og Udbyttet af deres Bestræbelser staaer i et paafaldende omvendt Forhold til den samlede Sum af Omkostninger og Midler; thi, at det staaer over al Maade jammerligt til med Folkets Religiositet i det Hele, tilstaaes vel af alle, undtagen af de Geistlige selv. Disse vide det godt og tale ofte forsigtede og raadvilde derom med hverandre, men ligeoverfor Publikum finde de det hensigtsmæssigt at tale i en anden Tone! Hvorledes det hænger sammen med denne Taktik, begriber Enhver let!

Væser alvorlig at betænke, hvad hele denne Fremgangsmaade tyder hen paa! Vi sige det atter, vi ere overbeviste om, at de, der befatte sig med hine Skrivelser, jaalidt som de, der more sig over deres Indhold, vide hvad de gjøre; men der er en Anden, som veed det og har sin Lyft deraf.

Vi have henført Skylden for alt det Uvæsen, der i denne Retning nuomstunder drives af protestantiske Blade og Tidsskrifter, til Statsgeistligheden. Thi vi vide vel, at Bankundigheden om Religionsforskjellen er saa stor, selv blandt de saakaldte dannede Klasser, at det vilde være meget ubilligt at anklage d'Hr. Journalister for at være virkelig fjendtligsindede mod den hertilands saa grundig udryddede gamle Kirke. De og hele det Publikum, der morer sig over de her omtalte løgnagtige Opdigtelser, vide vi godt, ere alle i god Tro. Det er vor oprigtige Overbeviisning, at de Alle mene, at der steer den gode Sag en Tjeneste med at udbrede disse Historier, om de ogsaa skulde være usande! Hvo bærer da Skylden for al denne Fjendtlighed, andre end den talrige Stand, hvis helligste Pligt skulde være at vidne om Sandheden, at veilede Folket til dens Erkjendelse? Dens Medlemmer gjøre jo officielt Krav paa at kaldes Sandhedsvidner. Den skulde da i alle Tilfælde idetmindste vaage over den offentlige Anstændighed og heve sin Stemme imod og fralægge sig Medskyldighed i dette Uvæsen. Dette har man imidlertid ikke seet noget Exempel paa; vi skulle tværtimod i det Følgende begrunde vor Paastrand, at den nu saa dybt rodfæstede og almindelig udbredte offentlige Stemning netop er en Virkning af de protestantiske Statsgeistligheders i mere end 300 Aar med saa stor Flid og Vedholdenhed fortsatte Bestræbelser. Denne Stand skyldes det, at det hele Væv af de gamle løgnagtige Bestyldninger fra Reformationsaarhundredet er fra Slægt til Slægt blevet opfugt paany og anbragt ved enhver Veilighed.

I tidligere Tider afgave de befalede Reformationsprædikener og de meest udbredte Opbyggelsesbøger for det menige Folk Tumlepladsen for disse Kraftyttringer af den Aand, der er virksom i al Fornægtelse og Had mod Sandheden, saaledes som dette dengang under Fromhedens Mafke vedligeholdte Antipathierne mod den gamle Kirke. I de senere Aar har man imidlertid, som vi siden skulle vise, frygtet for, at de tidligere anvendte Midler ikke skulde være tilstrækkelige; medens der dog endnu bestandig holdes Reformationsprædikener i alle protestantiske Lande i samme Aand, som i hine tidligere Tider, da Regjeringerne gave Geistligheden Befalinger om, hvorledes den vilde have prædiket. Under den da herskende Terrorisme blev der noie vaaget over, at Geistligheden ikke var efterladende med at anprise „den rene Læres“ Herlighed og den store Lykke, at

man var bleven fri for Alt, hvad man i Protestantismen kalder Overtro og „Menneskesætninger“. Men i mere end een Menneskealder har vel ingen lutherisk Præst her i Landet haft nogen Grund til at frygte for Ulempe fra Statsmagtens Side, om han benyttede den saakaldte Reformationsfest til at holde en Bødsprædiken i Anledning af den kirkelige Sammen, der nu tydeligere end nogensinde før viser sig at være det sande Resultat af den ved Reformationen fra Tydskland indførte rene Christendom, eller det sachsiske rene Evangelium. Man skulde synes, at dette maatte, saa at sige, paatrænge sig de Talsende; thi det er dog uimodsigeligt, at der er et paa eengang baade latterligt og bedrøveligt Misforhold imellem en Lovtale over den Betsignelse, den lutheriske Reformation skal have bragt over Landet, og Alt, hvad der i det virkelige Liv baade synligt og hørligt vidner om det Modsatte. Betsignelsen skulde jo være en større Religiositet — Religiositet i den allerfineste, aandeligste og aandrigste Skikkelse, saaledes, at Menneskene blot behøvede at høre tale om de evige Ting for at fatte Kjærlighed til dem og leve overensstemmende med „det rene Evangelium“, som de jo maatte antages at have faaet særdeles Begjærlighed efter at høre. Men baade Lovtalerne og de Faa, som høre deres Ord, kunne i de tomme Kirker see et slaaende Beviis paa det Modsatte, og det kan derfor ikke nægtes, at disse Reformationsprædikener ere en sand Parodi paa det, som de ere anordnede for at forherlige, naar i mangfoldige Sogne Kirken baade paa Reformationsfesten og paa alle Søndage Aaret om kun er meget tarvelig besøgt, ja ofte saa tarvelig, at man ved første Diefast har ondt ved at opbage de Tilstedeværende. Men denne Parodi bliver til fuldkommen Ironi, naar den sædvanlig tomme Kirke er ualmindelig godt besøgt netop paa Reformationsfesten; thi spørger man: hvad er det som idag har samlet denne paa dette Sted usædvanlige Menneskemængde? — hvad kan der da svares Andet, end dette: at alle disse Folk have idag forenet sig om at takke Gud for, at der for noget over 300 Aar siden blev indført en „Kirkeforbedring“ her i Landet, som, ved at afskaffe den christne Kirkes oprindelige Gudsdyrkelse, har bragt alt det i Forglemmelse, som med en indre Nødvendighed paa eengang gjør det til en religiøs Pligt, at tage Deel i den offentlige Gudsstjeneste, og tillige vækker og nærer en uimodstaelig Trang til at gjøre det!

(Fortsættes.)

XXVIII.

Det som gaaer ind i Mennesket synder ikke; Gud vil ikke fordømme mig paa Grund af et Stykke Kjød; Kjødet er ikke slettere om Fredagen end alle andre Dage.

Svar. Deri har du fuldkommen Ret: Kjødet vil ikke fordømme dig, det er den ene Dag ikke slettere end den anden. Men hvad der fordømmer dig, er din Ulydighed, som lader dig spise Kjødet, og det, som er slet om Fredagen, er Overtrædelsen af et Forbud, som ikke bestaaer for de øvrige Dage; Oprøret mod Bisfoppernes retmæssige Autoritet, hvilke vi alle skylde den samme Lydighed, som Ham, der udsendte dem: „Gaaer hen, det er Mig, Som sender eder. Hvo som hører eder, han hører Mig; hvo som foragter eder, han foragter Mig.“

Det gjælder altsaa ligesaa lidt Kjødet, som Dagen eller Mæden; det gjælder Hjertet, som synder, naar det vægter sig ved at underkaste sig dette forpligtende og lette Bud.

Foruden denne mægtige og alvorlige Bevæggrund til Opsyndelsen af de kirkelige Bud kunne vi endnu tilføie, at disse Bud hverken ere givne af Tilfældet eller af Lune, men at de ere begrundede i meget vise og vigtige Aarsager.

Saaledes har f. Ex. det hyppigt gjentagne Abstinentsbud om Fredagen til Hensigt, altid paant at tilbagekalde Frelserens Lidelse, Smerte og Død i de Christnes Grundring, samt at minde dem om Bodens Nødvendighed; det er den offentlige Udøvelse af de Christnes Bod o. s. v. Kun et overfladisk eller uvidende Menneske kan betragte denne Anordning som unyttig. Man skulde ikke troe, hvor mange religiøse Tanker der vækkes i Sjælen ved den blotte Overholdelse af Fredags-Abstinentsen.

Kirkens Love, som alle forpligte under Synd, ere langt fra haarde og tyranniske. Kirken er en Moder og ingen bydende Herferinde. En gyldig Grund for ikke at kunne faste er tilstrækkelig til at dispensere dig. Sygdom, legemlig Svaghed, svært, anstrengende Arbeide, stor Fattigdom, særegen Vanskelighed for at tilveiebringe Fastespiser, alt dette er gyldige Aarsager for at erholde Dispensation. For imidlertid at jikkere sig mod enhver Skuffelse er det raadeligt at adspørge Sognepræsten eller Skriftestaderen, som Lovens retmæssige Fortolker.

Denne Anmærkning, som ogsaa lader sig overføre paa alle de øvrige kirkelige Bud, viser tilstrækkeligt, hvor viis og mild den Autoritet er, som haandhæver dem. Lader os derfor af

vort ganste Hjerte ære den; lad dem kun lee, som Intet for-
staae deraf; vi ville uden Knurren efterkomme disse saa simple,
saa vise og for vore Sjæle saa gavnlige Bud.

XXIX.

**Gud behøver ikke mine Bønner. Han veed meget vel
hvad jeg trænger til, uden at jeg beder Ham derom.**

Svar. Ja, ganste vist, Han veed det; men det er høist
urigtigt, naar du deraf vil slutte, at du derfor kan undlade
at bede.

Den gode Gud behøver ikke dine Bønner, det er sandt.
Dine Bønner saavelsom al din øvrige Hylbring have slet ingen
Indflydelse paa Hans uforanderlige Salighed . . . Men Han
fordrer dem af dig, disse dine Hyltingsbeviser, din Tilbedelse,
dine Taksigelser, dine Bønner; fordi du, som Hans Skabning,
Hans Barn, skylder Ham samme. Dine Tanker, hvis Skaber
Han er, tilhøre Ham; Han vil, at du skal opløste dem til
Ham. Ogsaa dit Hjerte har Han givet dig; Han har altsaa
Krav paa dets Kjærlighed og forlanger, at du af Kjærlighed
frivilligt skal stænke Ham det.

Gud kender alle dine Fornødenheder; ogsaa dette er sandt.
Du skal ei heller fremstille Ham dem, for at Han kan lære at
kjende dem; men for altid at have din egen Afmagt for Die
og uophørlig at blive mindet om din Afhængighed af Ham.
Ikke for Guds, men for din Skyld er Bønnen befaleet. Han
vil, at du skal bede, først og fremmest, fordi det er billigt, at
du tilbeder din Gud, at du tænker paa Ham, Som uden Op-
hør tænker paa dig, at du elsker Ham, Som er det høieste
Gode, din største Velgjører; dernæst ogsaa, fordi det er godt,
gavnligt, ja selv nødvendigt for dig at bede. Hvad er vel mere
ophøiet og velgjørende, hvad er vel simplere og lettere, end
Bønnen! Den er Menneskets ædlestes Bestjæftigelse i denne
Verden; ved Bønnen bliver al vor øvrige Gjerning adlet, op-
høiet og gjort et fornuftigt Væsen værdig. Bønnen er den
menneskelige Tanke, som bestjæftiger sig med Gud, dens værdigste
Gjenstand; den er Hjertet i sin Forening med Gud, med Hans
uenkelige Godhed, Fuldkommenhed og Kjærlighed, hvorved alene
vort Hjerte fuldkomment kan blive tilfredsstillet. I Bønnen er

det Barnet, som taler med sin kjære Fader; Bønnen, som i Fortrolighed underholder sig med sin Ven. Det er den be-naadede Synder, som inderligt takker sin Frelser; det er den svage, skrøbelige Synder, som bønfaleder den Gud om Barmhjertighed, Som har sagt: „Enhver, som kommer til Mig, vil Jeg ikke forstøde.“ Bønnen er vor Trøst i alle Lidelser, vor inderste Lykkes Skat, som Intet formaaer at frarive os. Thi Bønnen er i os; vi ere den selv, idet vi tænke paa Gud og elske Ham.

Bønnen er, ligesom ogsaa Guds Kjærlighed, noget saa Tiltrækkende, saa Sødt, at Gud, idet Han forpligter os til samme, kun befaler os at være lykkelige; derfor anbefaler ogsaa vor Frelser Jesus Christus, som er kommen til Verden for at gjøre os hellige og derved lykkelige, Intet saa meget som Bønnen: „Beder uden Afsladelse.“ siger Han, „og bliver ikke trætte;“ d. v. s. vænner eders Sjæl til, ved alle Ting at tænke paa Gud og elske Ham. Bønnen er Røden til alt kristeligt Liv. Beed derfor oprigtigt og af Hjertet; ikke blot med Munden, nei, af dit Hjertes inderste Grund. Vær trofast i at bringe Gud din barnlige Hylдинг ved Dagens Begyndelse og ved dens Ende*).

Beed i Lidelser; beed i Farer; beed i Fristelsens Time. Beed, naar du har feilet, for at du kan opnaae Tilgivelse. Beed i dit Livs betydningsfuldste Dieblifte; foren Bønnen med dine daglige Syssler; i Forening med den er Intet for ringe for Gud, Intet tabt for Himmelen. Naar du beder flittigt, vil du være god og reen, og Freden vil boe i dit Hjerte. Midt under alle dette Livs Trængsler og Gjenvordigheder vil du besidde hiin indre Fred og Glæde, som forsøder enhver Bitterhed; og naar Prøvelsens Tid er omme, da vil du høste Lønnen for din Trostab. „Belan, du gode og trofaste Tjener,“ vil da den Herre Jesus Christus sige, „fordi du har været tro over Lidet, vil Jeg sætte Dig over meget Gaf ind til din Herres Glæde.“ (Matth. 25.)

*) Den h. Vincents af Paula sagde engang: Bent Intet af et Menske, som forsømmer at forrette sin Morgen- og Aftenbøn.

XXX.

Jeg beder og opnaaer dog Intet. Jeg spiller min Tid.

Svar. Menes du da ogsaa, at den h. Monika, Augustins Moder, spillede sin Tid, da hun i sexten Aar under Taarer bønfuldt Gud om sin Søns Omvendelse, hvilken hun da tilsidst ogsaa opnaaede? Og har den h. Frants af Sales spildt sin Tid, naar han i toogthve Aar arbejdede paa at til-egne sig Sagtmodighedens skønne Dyd? Nei, nei; thi Udholdenhed er en af Bønnens allervigtigste Egenheder. Lader os aldrig blive trætte af at bede. Den gode Gud synes stundom at overhøre vore Bønner; men dette gjør Han kun for at bevæge os til at anraabe Ham med desto mere Iver og Varme. Han synes at skjule Sig for os, for at vi skulle føle, hvor smertelig Hans Fraværelse er for os, og desto bedre lære at paastjønne og glæde os over Hans Nærværelse.

Lader os ihukomme Herrens trøstefulde Forjættelse: „Sø-ger, og I skulle finde.“ Ja, vi ville finde, vi ere sikke paa at finde. Men vi ere ikke sikke paa at finde lige strax. Den h. Monika, denne troende og udholdende Kvinde, fandt først det, som hun søgte, efter sexten Aars Forløb, og det er hendes uroffelige Vedholdenhed i Bønnen, som har helliget hende. Den cananæiske Kvinde i Evangeliet opnaaede sit Barns Helbredelse først, efter tre Gange at have bebet, og denne Ud-sættelse, saa smertelig for hendes sømme Moderherte, blev en Prøvesteen og Triumph for hendes Tro

Nei! lader os ikke blive trætte! Det Dieblik, i hvilket vi tabe Modet, er maaskee netop det samme, i hvilket Herren vil komme til os.

Katakomberne.

Allerede i en Snees Aar har været ivrig bestjæftiget med at bringe Malerier fra de romerste Katakomber for Lyset, der ere af den Bestaffenhed, at de maae faae Betydning for enhver Christen, navnlig for dem, som have lagt sig efter Old-tidsvidenskaben. M. de Rossi tør vel derfor med Grund haabe, at hans med det Første udkommende Værk, hvori han

meddeler Oplysning om samtlige af hine underjordiske Hvelvinger fremdragne Gjenstande, vil blive hilset med almindeligt Bifald, ligesom man ikke kan tvivle paa, at alle Katholiker taknemmelig ville paaflønne den Understøttelse, der bliver denne Mand til Deel fra Hs. Hellighed Pius IX. Den Kommission, der forestaaer de chromolithographiske Undersøgelser, har imidlertid berebet os en Forsmag paa disse Meddelelser, idet den melder om 6 Frescomalerier af den hellige Jomfru, der have faa meget desto større Interesse for os, som de gjendrive mange Indvendinger mod den h. Jomfrues Dyrkelse. De skrive sig alle fra Tiden før det 5. Aarhundrede; dette viser tydeligt deres Stiil, der har al Lighed med Frescomalerierne fra Pompeii og Herculaneum, medens den er meget forskjellig fra den senere Malerkunst. Saaledes er ved disse Billeder i alle Tilfælde den saa ofte fremførte Indvending, at de hyppige Afbildninger af Maria med Jesusbarnet først ere fremkaldte ved Conciliet i Ephesus (431), fuldstændig latterliggjort. Men at disse Malerier ere forfærdigede ikke blot til Ære for den h. Jomfru, men til Brug ved hendes Dyrkelse, og ikke, som Haas i Aaret 1859 troede, ere reent historiske Afbildninger, det vil sige saadanne, som man behøvede til historiske Scener, det er klart beviist af Rossi og fremgaaer ikke mindre af Malerierne selv. Fire af dem ere blevne udsørlig beskrevne af den pavelige Kommission.

Det første Maleri er fremdraget af en Gravhvelving paa Priscillakirkegaarden, et Sted, paa hvilket de Christne allerede i de apostoliske Tider udøvede deres Kultus. Den h. Jomfru er fremstillet sidende med Barnet ved Brystet. Paa hendes høire Side staaer en Mand, som Nogle holde for den h. Josoph, men som man sikkest med Rossi maa ansee for at være Propheten Esaias. Han holder nemlig i den venstre Haand et Skrift, i hvilket Rossi troer at see en Henvisning til denne Prophets Ord: „See, en Jomfru skal undfange og føde en Søn.“ Dette Maleries hele Karakter, Klædebragtens Forjuringer i det Enkelte, Kunstnerens eiendommelige Smag, saavelsom Overensstemmelsen med de øvrige Malerier fra den ældste Tid, Alt bestyrker den Mening, at det hidrører fra de apostoliske Tider. Vi besidde i det et af de ældste Billeder og maastee det ældste Gudsmoder-Billedet, der har holdt sig til vor Tid.

Det andet er fra Domitillakirkegaarden. Den h. Maria sidder paa en gammel Stol med sit Barn paa Skødet. Moderens og Sønnens Dragt, saavelsom Kunstnerens Stiil bestemmer Rossi for den Mening, at Billedet hidrører fra den første Halvdeel af 3die Aarhundrede, hvilket ogsaa alle Oldtidskyndige paaftaae. Madonna er omgivet af 4 Mænd med

phrygisk Hovedbedækning; uden Tvivl er det Magierne. Men Kunstneren har sikkert af den Grund valgt Trikkallet, for af Frefrygt for Maria at kunne give hende Frespladsen i Midten, hvilket jo ikke vilde have været ham mulig med de 3 Magiere. Denne Omstændighed er af Bigtighed; thi den alene beviser tilstrækkelig, at vore Afbildninger ikke ere reent historiske, men at de har været Gjenstand for Dyrkelse; thi ved alle historiske Afbildninger af de Vise, som vi hyppig træffe paa i det underjordiske Rom, see vi Maria paa den høire eller venstre Side af Magierne, aldrig i deres Midte, og altid er paa dem Antallet af disse Vise tre.

Det tredje Maleri stammer fra Kirkegaarden St. Petrus og Marcellinus. Den h. Somfru modtager i sidende Stilling de Vise, som tilbyde Barnet deres Dffergaver; de Vises Antal er her to, uden Tvivl af den samme Grund, som paa det nylig nævnte Billede, da ogsaa her Somfruen er afbildet i Midten. Dette Maleri er i Henseende til Formen ikke videre tiltrækkende, men der er en særegen Omstændighed, der giver det Bigtighed: Gudsmoderen er nemlig her fremstillet uden Hovedbedækning. Skulde Kunstneren mulig her have overladt sig til et tilfældigt Lune? Ingenlunde; en religiøs Hensigt har tvertimod bestemt ham for denne Fremstillingsmaade. Det er nemlig konstateret, at hos Romerne bare Somfruerne intet Slør, men anlagde og bibeholdt dette først ved deres Formæling. For nu at fremstille Maria som Somfru og Moder, maler Kunstneren hende uden Slør, men giver hende det guddommelige Barn paa Armen. Dette Billede er fra den anden Halvdeel af tredje Aarhundrede.

Det fjerde Maleri er fra Kirkegaarden St. Agnes og fra Begyndelsen af det 4de Aarhundrede. Man har været meget uenig om dette Billedes Alder: medens Nogle vilde henseende det til den apostoliske Tid, troe Andre, at det først er forfærdiget i den sidste Halvdeel af 4de Aarhundrede. Vi kunne ikke være enige med de Første, da det i flere Henseender er forskjelligt fra de ældste Frescomalerier og henviser til en senere Kunstperiode; dog heller ikke med de Sidste, da det guddommelige Barn, som hviler paa Moderens Skjød, ikke er omgivet af Straalekrandsen, hvilken vi altid finde paa Malerierne fra den anden Halvdeel af 4de Aarhundrede. Dets Alder vil saaledes være at henseende til Constantins Tid, hvilket ogsaa stadfæstes ved to paa høire og venstre Side af Madonna malede Monogrammer. Den h. Somfru beder med udstrakte Arme, en Omstændighed, vi ikke møde ved de historiske Malerier.

Saa forskjellig altsaa ogsaa Fremstillingsmaaden er, saa er det dog ingen Tvivl underkastet, at Maria lige fra de ældste Tider af er bleven æret blandt de Christne. Har saaledes en

Katholik endog tilstrækkelig Sikkerhed i dette Punkt i Kirkens Ufeilbarhed, saa er det ham dog tilvisse glædeligt, at see sit Dogma om Mariadyrkelsen bekræftet ved disse døde Billeder.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Moniteuren“ af 31. Mai bringer en officiel Depesche fra Rom, ifølge hvilken den h. Fader, som er kommen sig fuldstændigt efter sit sidste Udbefindende, d. 30. Mai atter har begyndt at give Audientser. Den h. Fader har staaende i temmelig lang Tid underholdt sig med forskjellige af ham modtagne Personer, og hans Ydre bar intet Spor mere af den sidste Sygdom. Nogle Dage før Christi Vegemøst har den h. Fader gjort en lang Spadsretour. Fra Vatikanet gjennevandrede han Rom i dets største Længde og kom først tilbage til sin Residens efter en Udflugt, som varede næsten to Timer. Efter dette at dømme synes, tallet være det guddommelige Forsyn, hiint Rama=Skrig, som for kort siden unisono gjenlød i alle Pavedømmets Tjenders Mund, atter at være udstødt altfor tidligt. Hvor ofte have nu Garibaldis Venner og Ligefinde ikke glædet sig ved Tanken om, at Paven ligger paa sit Yderste, og hvor ofte ere de ikke blevene stufede i deres Forventninger. — Kardinalerne Villecourt og Pitra samt nogle romerke Prælater ere afreiste til Marseille, for der at bivaane Consecrationen af den nye pragtfulde Kirke paa det gamle berømte Valfartsted Notre Dame de la Garde.

— Peterspenge. Den 24. Mai, paa hvilken Dag feires Festen: „Maria, de Christnes Hjælp“, overraktes den h. Fader 111,531 Fr. som Peterspenge, samt en Mængde Pretiosa, Edelstene ic., som vare indløbne ved det i Turin udkommende fortreffelige Blad „Unita cattolica“. „Giornale di Roma“ tilføjer til denne Notice følgende: „Østerrig, Frankrig, Spanien, Belgien, Nederlandene, Tydskland, England, Schweits, Amerika, Afrika, Asiens og Australiens Missioner blive ikke trætte af at bevise den h. Fader deres Kjærlighed, og at komme ham paa enhver Maade tilhjælp, baade ved Bønnen og ved materiel Understøttelse. Siden den 20. Januar dette Aar ere i Rom indkomne 2,150,520 Fres. Peterspenge. I det Hele udgjøre

Bidragene til Peterspenge fra sidste Deel af Aaret 1859 indtil nu den Sum 37,634,100 Frcs."

Hamborg. Den derværende katholske Menighed har for kort Tid siden havt den Glæde at see den der accrediterede engelske Gesandt, Hr. John Ward, som hidindtil tilhørte den engelske Høifirke, at vende tilbage til den katholske Kirkes Skjød.

Trier. Den 1. Juni blev Benedictiner-Abbed, Dr. Bonifaz Haneberg i München valgt til Biskop af Trier. Haneberg er som bekendt een af de lærdeste Orientalister og dygtigste Theologer og hans Skrifter nyde den største Anseelse i den lærde Verden.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 12. Juni. 4de Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. 13. M. Antonius af Pabua, Franziscaner. 14. Ti. Basilius, Kirkelærer. 15. D. Coelestinus, Pave. 16. Ed. Franziscus Regis, af Jesu Selskab. 17. F. Felix af Cantoriet, Kapuciner. 18. L. Philippus Neri, Stifter af Dratoriet.

Søndagen d. 19. Juni. 5te Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. 20. M. Bonifazius, Martyr. 21. Ti. Moytus af Gonzaga, af Jesu Selskab. 22. D. Nereus og Achilleus og Flavia Domitilla, Martyrer. 23. Ed. Bernardin af Siena, Franziscaner. 24. F. Johannes den Døbers Fødsel. 25. L. Wilhelm, Abbed.

Lørdag d. 25. Juni er befalet Vigilie=Fastedag.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); 7 og 8^{1/4}. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blankesteiner**, Bredgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

B. Peters Bogtrykker.

Katholsk Kirketidende.

Tolvte Aargang.

Nr. 13.

Søndagen den 26de Juni.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke (fortsat). — Hvad har jeg da forbrudt mod vor Herre, at Han hjem søger mig med saa meget Ondt? — Hvad nytter det, at paakalde Jomfru Maria og de Hellige? Hvorledes kunne de høre os? — Kirkelige Efterretninger: Rom. Turin.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 12.)

Vi have i det Foregaaende tillagt Statsgeistligheden i alle de Lande, hvor den saakaldte Reformation har fortrængt den katolske Kirke, Skylden og Ansvarret baade for den forbausende Bankundighed om den gamle Kirkes Være og Gudsdyrkelse og for al den Fjendtlighed imod vor Kirke og de Personer, der repræsenterer den, som griber enhver Leilighed til at skaffe sig Luft baade i Literaturen og i Livet, idet vi tillige udtalte det som vor Overbeviisning, at ingen Protestant, der ikke hører til den geistlige Stand, kan være virkelig fjendtligsindet, eller nære et bevidst Fjendtskab mod den katolske Kirke. Thi et saadant i egentlig Forstand fjendtligt Sindelag forudsætter Kundskab om Reformationens Historie og de Midler, dens Ophavsmænd betjente sig af, for at skaffe den Udbredelse i de forskjellige Lande, og ikke mindre Kundskab om den katolske Kirkes virkelige Tilstand baade før og efter Reformationen. Det er særdeles glædeligt, at man tør udtale det med Sikkerhed, at en saadan Kundskab fattes aldeles alle protestantiske Lægmand, de dannebe i ligesaa fuldt Maal som de meest uvidende og udaanede. Dette gælder saavel om Litterater og Journalister, som om den store Mængde; de vide slet ikke andet om denne Sag, end hvad de i deres Barndom have lært af slette Skolebøger, og leve i god Tro om, at Alt, hvad de

læse i Aviser og flette Romaner om katholske Anliggender, er sandt. Ja, vi tør sige det med Bestemthed, at ikke en eneste af den offentlige Meinings Ledere her i Landet har anden Kundskab om Katholicismen end den, de have øst af overfladiske Skriverier, affattede i en mod den katholske Kirke fjendtlig Aand; de have aldrig læst en Smule andet om Katholicismen, end hvad der er skrevet for at bekæmpe og forhaane den. De øse deres Kundskab om den katholske Religion snart af eensidige protestantiske Partiskrifter, hvis Standpunkt og Betragtning forud er givet med Interessen for at opretholde den Tilstand, som Reformationen har etableret, snart af de mange Pamphleter og Avisartikler, hvori katholsk fødte Atheister og Nativitate, ved en planmæssig anlagt Bagvaskelse mod Kirken, dens Institutioner og Geistlighed, arbejde for det Formaal, som Samtiden til sin Ulykke indbilder sig, er en verdenshistorisk Bestemmelse, nemlig den katholske Kirkes Undergang. Af en saadan Bestaafenhed ere de Kilder til Kundskab om vor Kirkes Fortid og Nutid, hvorfra Tidens aandelige Ledere og Ordspørere hente Stoffet til alle deres Belysninger, og det store Publikum, baade af Dannede og Ikke-Dannede, lytter trostlydlig til deres interessante Meddelelser. Man kommer her til at tænke paa Herrens Ord om Blinde, der veiledede Blinde (Matth. 15, 14), og man føler uvilkaarlig, at Hans Ord om Løgnens Aand (Zoh. 8, 44—45) og al den Forvirring, som denne Aand fremkogler ved netop at give sig Mine af at optræde som Talsmand for Sandheden, finde en høist mærkværdig Stadfæstelse netop i den Iver, hvormed alle Oplosningens og Forstyrrelsens Aander forene deres Kræfter for at bekæmpe den katholske Kirke. Hemmeligheden, som Fjenderne, der alle slaae tjækt om sig med Ordene Sandhed og Ret, der alle føre Sandhedens hellige Navn høit paa Læberne, — Hemmeligheden, som de her ikke forstaae, er den, at de ikke ville troe Sandheden, fordi den er Sandhed, at de, saaledes som de ere, nødvendig maae forholde sig fjendtlig til det, som i evig Betydning har Ret, just fordi det er uskyldigt i Alt, hvad der paalydes det (Zoh. 15, 25); thi alt Stort og Overordentligt, som al Verden er enig i at prise som Frugter af Folkenes kristelige Udvikling, er uadstilleligt fra den katholske Kirkes Navn.

Vi finde derfor en stor Trøst i at tænke paa, at, saasandt Herren alle Dage indtil Verdens Ende fortsætter sit uforgængelige Liv i Sin Kirke, maa dennes Liv her paa Jorden ligne Hans personlige Liv i Verden, og Menneskenes Forhold mod Hans Kirke i alle afgjørende Diebliske under den timelige Udvikling have samme Karakter, som Hans Samtidiges For-

hold imod Ham (man overveie alvorlig Indholdet af Joh. 15, 21—25).

Men, naar det mange Steder, f. Ex. her i vort Fædreland, seer ud, som om hele den store Mængde af Folket var enig i at billige de hadefulde Opdigtelser og alle de Forvansninger af den historiske Sandhed, der i Tiden fra October 1536 til 5te Juni 1849 vare monopoliserede og endnu, ifølge gammel Bane, af Mange ansees for idetmindste at være privilegerede hertilands: da er det os, som nylig sagt, en stor Glæde, at vide, at det egentlig kun er en forholdsviis ringe Deel af Befolkningen, med hvem vi her have at gjøre, nemlig den Korporation, for hvem det er en Æres- og Belfærdssag at opbyde alle Midler for at støtte den saldefærdige Protestantisme. Alle de andre, alle, der ikke ere protestantiske Geistlige, troe nemlig, at de Mænd, der gjælde for Theologer, eller maae have studeret Theologi for at kunne blive Geistlige, at de virkelig kjende Kirkens Historie, og sølgelig grundig maae have drøftet de Spørgsmaal, der betinge deres og de protestantiske Landskirkers hele Eksistens. Naar man da tilmed i hele den lange Tid, der er forløbet siden Reformationen, ikke har seet noget Exempel paa, at Medlemmer af denne Stand have rejst Indsigelse mod hiint privilegerede Smædeshystem, men tværtimod, at alle de meest anseete Historieforfattere og Theologer igjennem et Tidsrum af over 10 Menneskealdere have været enige i at fælde den samme Forkastelsesdom over den tidligere katolske Tid: hvorledes kan man da undre sig over, at den store Masse af Folket ingen Tvivl har om, at det maae forholde sig rigtigt med de Forestillinger om Reformationens Betydning, som den officielle Repræsentation for den lutherste Christendom har bibragt dem?

Det er isvrigt kjendeligt nok, at Folket i lang Tid ikke har fundet sig syndelig tiltalt af de, i det Foregaaende omtalte, latterlige Lovtaler over Reformationen, der saa flaaende bevise den Afmagt og indre Usandhed, der aabenbarer sig i Alt, hvad Geistligheden foretager sig, for at gjøre dette forslidte Thema interessant. Det blev derfor nødvendigt at bringe andre Midler i Anvendelse. Naar vi nemlig i det Foregaaende (p. 187) yttrede, at den lutherste Geistlighed i de senere Aar ikke lod sig nøie med den af den verdslige Regjeringsmagt i de befalede Reformationsprædikener anviste Tumleplads for den Ophidselse af Folketstemningen mod den gamle Kirke, som det hørte til Statsmagtens velforstaaede politiske Interesse at vedligeholde: da tænkte vi paa de forskjellige Demonstrationer, hvortil man i den nærmeste Fortid har taget sin Tilflugt, og da navnlig først paa visse meget uheldige Efterligninger af den Virksomhed, som den katolske Kirke til alle Tider har udfoldet

igjennem en Mængde Foreninger i religiøse, moralske og reent menneskefærlige Siemød. Vi tænkte paa den besynderlige Parrikatur af Associationsbestræbelser indenfor Protestantismens Enemærker, der ikke have andet Formaal end det reent negative, nemlig at lamme denne storartede Institution i dens Virksomhed, som i det sidste halve Aarhundrede paany har vidst at bemægtige sig alle Menneskelivets høieste Interesser, for at udbrede Velsignelse og Velbære over den lidende Menneskehed. Vi tænkte paa „Gustavadolpfs Foreningerne“ og „Alliancen“, disse eiendommelige Foreninger, hvis Hovedformaal er at skade den katholske Kirke og mistænkeliggjøre de Foretagender, som den stræber at fremme, medens man i selve den protestantiske Verden ikke har seet nogen som helst Virkning af religiøs eller kirkelig Association, der kan sammenlignes med det, man om muligt ønskede at forstyrre! Ogsaa her i vort Fædreland, hvor man til sin Ulykke bestandig har efterabet og eftersnakket det Fremmede, har man i den nyeste Tid seet forskjellige Geistlige jage efter denne Godtjobsberømmelse, som ivrig Virksomhed for at fremme denne eller hiin antikatholske Bestræbelse ufeilbar giver Adkomst til. Vi regne hertil foruden de nævnte kirkesjendtlige Foreninger, i ganske fortrinlig Betydning Missionsvirksomheden, hvormed det har en ganske eiendommelig Bestaaffenhed i alle ikke-katholske Religionsamfund.

I de Lande, hvor den protestantiske Missionsvirksomhed drives i større Stiil, som i England, Tydskland og Nordamerika, der kan man forstaae, at den Subbildning, at Protestantismen har Fremtiden for sig, at det er dens verdenshistoriske Bestemmelse, at fortrænge Katholicismen, — at denne Tanke kan virke begeistrende paa den store Mængde Mennesker, der nu engang ere saaledes aandelig organiserede, at de virkelig mene, at der maa komme noget Godt ud af den sjendtlige Maade, hvorpaa den protestantiske Mission optræder ligeoverfor den katholske. Man maa imidlertid her først og fornemmelig ikke forglemme, at Mission og Katholicitet ere to Begreber, der gjensidig betinge hverandre. Missionen er nemlig et høiere guddommeligt Hverv, der er givet Kirken af dens Stifter, og dette Hverv forudsætter Kirkens Eenhed og Almindelighed, fordi det vilde være en Absurditet, Noget med Tanken om Gud og Hans Hensigter med Menneskene aldeles uforligneligt, at indbyrdes modstridende Værdomme stulde forkynedes i Hans Navn og som en Aabenbaring fra Ham! Thi den ved Gudmennesket Jesus Christus aabenbarede Sandhed kan kun være een, og maa altsaa være noget Bestemt; men en guddommelig Aabenbaring af den Bestaaffenhed, som den protestantiske Theologi tager tiltakke med, forekommer os at være Noget fuldkommen meningsløst, en Aabenbaring, hvis

Indhold bestandig kan omtvistes og derfor staaer for Bevidstheden som Noget indtil Verdens Ende usikkert og tvivlsomt, er Sandheds Gud uærdig. En saadan Aabenbaring aabenbarer i Virkeligheden Intet. Den vilde være en sand Plage for Menneskene, thi den er uforligelig med Troen paa et guddommeligt Forsyn; ja vi tør paastaae, at den nærværende Tid har paa den meest iøinesaldende Maade godtgjort, at dette Begreb om Aabenbaringen fører consequent til Atheisme, ligesom det fører dem, der have det Kald, theoretisk og praktisk at haandhæve det, til en Slags Fortvivlelse baade over Videnskaben og over dem selv! Man maa dog spørge, hvad Mening der er i at gjøre Propaganda for en saadan religiøs og kirkelig Tilstand, eller at udsende Missionærer for at omvende (!) Hedninger til en Tilstand, som maa kaldes i visse Henseender langt misligere end det forchristelige Hedenskab! Eller er det ikke paa eengang latterligt og bedrøveligt at see protestantiske Geistlige, hvis Forestillinger om Forholdet til Ewigheden ere indbyrdes aldeles ufordragelige, forenede i det Dimeed, at ville deeltagiggjøre Hedningerne i denne indtil Forvivlelse jammerfulde Tilværelse?

Det er derhos en de protestantiske Geistlige velbevidst Sag, at det er en meget sjelden Undtagelse, at Noget iblandt dem beskæftiger sig med theologiske Studier. De fleste have nemlig, paa Grund af de lærde Theologers Uenighed og den Uvisshed, der omtaager alle theologiske Problemer, fattet en fuldkommen Lede til deres Fagstudium, som de dog skulde elste over Alt! Hertillands er det i alt Fald en Kjendsgjerning, at medens en stor Deel af denne Stands Medlemmer tilbringe deres Fritid med Læsning af Tidsskrifter og Aviser, samt af saadanne litteraire Frembringelser, der slet ikke vedkomme deres Fag og eieendommelige Stilling, er det allerde noget ualmindeligt, at en Geistlig hysler med en eller anden speciel Deel af Videnskaben, hvorimod det er afgjort vist, at saagodt som Ingen vover at tænke paa at komme til noget Resultat i Henseende til det for enhver Protestant Alt afgjørende Spørgsmaal om, hvem der har Retten paa sin Side, Reformationen eller den gamle Kirke? De Herrer lutherste Geistlige ynde slet ikke Drøftelsen af dette Spørgsmaal; men under saadanne Omstændigheder maa det dog befindes meget ansvarssfuldt fra disses, fra de Sendendes Side, at deres Sendebud optræde fjendtligt mod den katholske Kirkes Bestræbelser; thi, naar den katholske Gudsdyrkelse i alskens pietistiske Missionsberetninger bæres ved Titelen af Afgudsdyrkelse og stadig betegnes som den værste Hindring for det saakaldte „rene Evangeliums“ Fremgang, hvo kan da tvivle om, hvorledes Sendebudene oplhse Hedningerne om deres Forhold til de ka-

tholste Missionærer, hvor de mødes med disse? Man lever hjemme i det fuldkomneste Vilderede om, hvad Christendommen egentlig er; til daglig Brug lives og strides man om alt muligt, om Være, Liturgi og Kirkeforfatning; man er i den høje Nød, hvor det gjælder om, at give en Forklaring af det Ord „Christi Kirke“, eller svare paa det Spørgsmaal, hvor „den almindelige Kirke“ er, hvilken Herren ene har givet det Hverv, at udsende Missionærer i al Verden; man føler med en vis Skamfuldhed det Usømmelige i, ikke at være istand til at udsende andre Missionærer, end udannede Mennesker, isærdeleshed Haandværkssvende, der i nogle faa Aar erholde en overfladist theologisk Dannelse eller rettere sagt en seminaristisk Oresjur i denne Retning; man udsender Folk, der skulle forkynde Evangeliet for Hedninger, aldeles ubefjendte med deres Sprog; man fattes Organisation i alle Retninger, og alle Midler til at tilveiebringe en saadan, og, — man undseer sig ikke desto mindre ikke ved at gribe forstyrrende og hæmmende ind i den Missionsvirksomhed, der udgaaer fra det store Samfund af Christne, som har bevaret Eenheden med den gamle Kirke og som har et faktisk Vidnesbyrd, som ingen Spidsfindighed kan modbevise, for at være „den almindelige Kirke“, deri, at den alene har historisk Adkomst til og jaaledes gyldig Hjemmel for sin Berettigelse til at føre dette Navn!

Naar vi da ovenfor gjorde den Bemærkning om de attholste Missionsbestræbelser i Almindelighed, at det ikke endda er saa forunderligt, at de kirkelige Foreninger og Missionssekskaber, som ere istand til at demonstrere i denne Retning, kunne føle sig opløstede og styrkede til denne Virksomhed med Tanken om engang at kunne aldeles fortrænge den katolske Kirke baade hjemme og i Hedningeverdenen, da kunne vi ikke andet end finde det høist miserabelt, at den lutherste Geistlighed her i vort Fædreland i de seneste Aar giver sig Møje af at være bleven greben af en ved første Blik ganske ubegribelig Begeistring for „Missionen“. Thi medens de engelske og amerikanske Skryderier om Evangeliets Fremgang i Hedningeverdenen, om end det Hele ikke kan kaldes andet end en storartet Humbug, dog altid kunne henvise til den Gæstfærdighed, hvormed man tilveiebringer et Skin af Virksomhed for Christendommens Udbredelse, er det bekjendt nok, at vore Landsmænd i det Hele taget have haft meget lidt Interesse for Missionen. Vi glæde os over dette Beviis paa Ærlighed og aandelig Ædrselighed, paa Naturlighed, i Modsatning til Hykleri og pietistisk Forstruethed, at Folket hertilands i det Hele taget har en Følelse af det Absurde i, at ville meddele Andre, hvad man ikke selv har.

I de sidste Aar har man imidlertid seet i Sommermaane-

berne fra Uge til Uge baade i Hovedstadens Aviser og i Provindsbladene en Mængde „Missionsmøder“ anmeldte, hvorved „Venner af Missionen“ indbydes til at give Møde. Man skulde troe, efter denne paafaldende Travalshed at dømme, at her maatte i den senere Tid være passeret noget Ualmindeligt paa Missionens Gennemærker. Heri finder man sig dog ganske bedraget! Der tales blot paa alle disse Møder om Alt, hvad der tildrager sig og hvad der virkes andensteds. Da man selv Intet gjør, har man selvfølgelig heller Intet at berette derom. Ofte fortæller man heel gamle Historier, f. Ex. om Ansgar og Egede, navnlig naar man vil frembringe Nørelse ved at sammenligne tidligere Tiders Opoffrelse og Erhødighed for det Helligste med Nutidens Egeghbighed, og gjøre denne rørte Stemning frugtbringende for Pengeindsamlingen. Hvad ellers Ansgar angaaer, som, især naar Taleren tager en ret høi Flugt, prises paa disse uheldige Møder, da maa man forundre sig over, at disse Ordghdere ikke føle det Usømmelige i, at bringe dette Navn i Forbindelse med hvad de tage sig for. Dersom Ansgar kunde tænkes nærværende i en saadan Forsamling, da tør vi sige det for vist, at han maatte føle sig ganske fremmed for deres Forehavender; ja, denne vort Fædrelands hpperste Helgen vilde med Afsty vende sig bort fra en saadan Udartning af den Christendom, han for et Aartusinde siden bragte her til Landet, og fra et saadant Vrængebillede af den Missionsvirksomhed, i hvis Tjeneste han offrede sin jordiske Tilværelse.

Det maa nemlig ikke oversees, at disse Missionsmøder — ved hvilke der slet ikke udrettes Andet for Missionen, end at man indsamler Pengebidrag, der affendes til et eller andet Missionssekskab i Udlandet — at disse Møder, ligesom selve den protestantiske Mission i det Hele, egentlig slet ikke have andet Diemed end at demonstrere i antikatholsk Retning; thi det er baade de samme Personer, som interessere sig for Gustav-Adolphsforeningerne og den evangeliske Alliance, der her, ligesom i Udlandet, angive Tonen; og, naar man seer lidt nøiere til, vil man udtrykkelig bemærke, at disse Sammenkomster altid benyttes som Midler til at holde Stemningen for Reformationens Virkninger ilive*). Thi den store Masse af Folket for-

*) Det seiler saaledes aldrig, at der i de ved disse Leiligheder holdte Taler høres ivulstige og affekterende Postaler, snart over Luther, snart over hans formeentlige Efterfølger i Kirkeformationen, Grundtvig, alt som det bedst kan passe. At den Sidste ikke er en mindre afgjort Fiende af den virkelige katolske Kirke, end den Forste, er vel ikke længer tvivlsomt for Noget, der ikke lader sig vildlede af denne geniale Mandes blændende Phraser om den almindelige Kirke; at Begges Christendom, baade i theoretisk og

holder sig fuldkommen ligegyldigt til den officielle Gudsdyrkelse; det veed Geistligheden meget godt, de tomme Kirker ere et talende Vidnesbyrd herom. Da den nu ikke kjenber noget bedre Middel til at hjælpe paa denne Mangel, finder den det hensigtsmæssigt at frembringe hvad den saa betegnende kalder „noget Røre“, og, naar man da i Sommermaanederne sammen-trommer Felt paa en, f. Ex. for Landboerne bekveem Tid, saa veed man, at man med Sikkerhed kan gjøre Regning paa, at der altid vil samles en Deel Menneffer. Saadanne Møder medføre nemlig forskjellige Smaabehageligheder, f. Ex. at Bekjendte, der ellers ikke have Leilighed til at see hverandre, kunne samles i større Antal, end det ellers kan være Tilfældet, men især, at de Herrer Geistlige kunne faae Leilighed til mange interessante Meddelelser og Aftaler. Navnlig ere de af stort Værd for „de Beaandede“ i denne Stand, der saaledes blive bekjendte i videre Kredse og ofte i den saakaldte indre Mission*) berebe sig en udvidet Virksomhed. Det Hele bliver da siden efter af en eller anden Ven omtalt i Aviserne med behørig Bemærkning om de Mødendes store Antal, om de gribende Ord, som denne eller hiin Taler har givet til Bedste, og især om den kjendelige Virkning, en saadan kirkelig Hvitidelighed havde paa de Tilstedeværendes Stemning. Da Alt løber ud paa Demonstration, saa er den i Bladene meddeelte Beretning derfor meget væsentligt ved disse Maneuvrer. Det er Skinnet af kirkelig Interesse, som det er den geistlige Stand magtpaaliggende at vedligeholde. For engang imellem at glæde sig ved Synet af en fuld Kirke, maa man gribe til saadanne Midler, og Prædikanten bevidner gjerne de Tilstedeværende sin Glæde over at see en saa talrig Forsamling, og de tilstedeværende Herrer Brødre vugge sig i de skønneste Forhaabninger om en lysere Fremtid, da „Ordbets Fortyndelse“ hver Søndag skal samle de enkelte Menigheder saa talrig, at man

praktisk Henseende, intet Slagtskab har med Ansgar, er ikke mindre afgjort!

*) Ved indre Mission forstaaes noget ganske Andet i de protestantiske Religionsforsamling, end i den katolske Kirke. Ligesom de for Sendingsmissionen saa nidjære Geistlige paa ingen Maade have i Sinde selv at gaae ud som Missionærer, men lade det beroe ved at indsamle Penge til Paandvarfsvendes Uddannelse til Missionærer, saaledes forstaaes i Regelen ved Missionærer for det Indre religiøstfindende Lægfolk, der udbrede Traktater og andre gudelige Skrifter især paa Landet! I de senere Aar har man dog tillige seet Geistlige, især af den saakaldte „Grundtvigske Kreds“, der bereise forskjellige Dele af Landet og foranledige saaledes større Sammenkomster og de dermed følgende Berøringer i Retning af det Dplivende og Interessante!

ikke behøver at samle Folk sammen fra flere Sogne for at see en fyldt Kirke.

Det er i det Hele mærkeligt at iagttage, hvorledes man i kirkelig Henseende lever saa at sige udelukkende af Fremtiden. Man har nu i saa lang Tid søgt ved det omtalte og lignende Midler, s. Ex. Bibelselskabsmøder, kirkehistoriske Foreninger, Conventer og Landemøder, at løfte den religiøse Stemning, og man seer ikke desto mindre bestandig for sine Dine, at man kommer aldrig videre. Det har nemlig alt i mange Aar lykkedes at sammentrekke temmelig store Missionsforsamlinger og Bibelselskabsmøder, og i de sidste Aar at vække en tilsyneladende Interesse for de andre nysnævnte Sammenkomster, især ved udførlige Referater i Dagblade og Tidsskrifter. All den Roes, som Talerne paa disse Møder og Referenterne i Bladene have ødslet paa de Deeltagende, har imidlertid viist sig at være spildt; navnlig have de bramrende Beretninger om det Passerede ikke havt den Virkning, som man har gjort Regning paa, nemlig at vække Anger hos de Læsende over deres tidligere Mangel paa Interesse for Geistlighedens travle Nidkjærhed, og — Lytt til at være med næste Gang. Men den større Deel af Folket har derfor ikke faaet større Deeltagelse for den offentlige Gudsdyrkelse, og man indbilder sig da, at det skal hjælpe paa Tidens aandelige Sammerlighed, at man uførtroend vedbliver med de forslidte Vortaler over Reformationen og de nu ligeledes snart opbrugte Flokter om „det ny Liv“, der skal være vaakt her i Landet ved „den kirkelige Anstuelse“. Man seer de klareste Beviser for, at man hidtil ved disse Midler Intet har udrettet, men man haaber altid, at „der skal vise sig Noget“; man veed at tale meget smukt om dette Haab, hvoraf man aldrig seer det mindste gaae i Opfyldelse! Man peger hen paa Guds uransagelige Veie, og fortroster sig til, at Gud, naar Hans vil, og naar Hans Time kommer, kan i et Dieblit, om det saa skal være, krone det længe nærede Haab med en glødelig Opfyldelse; al utaalmodig Kritik af disse forfængelige Forhaabninger nedslaaes ved at henvise til Taalmodighed, Idmyghed og Selvfornægtelse! Saaledes bier man paa den „Guds Time“, som man skulde synes, lidt sund Menneskeforstand og en Smule Erfaring, i Forbindelse med indre Ærlighed og Sanddrubhed, maatte lære Vedkommende, aldrig nogensinde ad denne Veie vil komme. Vi troe at tyde al den Daarfskab, vi her have omtalt, i den bedste Mening, naar vi forestille os, at de Herrer Geistlige, især de der paatage sig at være „den levende Tanke“ ved disse Mancuvrer, tænke som saa: „Dersom vi reent ud bekjende for al Verden, at det staaer yderlig slet til med Folkets Religiøsitet, da stille vi os for det Første selv i et meget uforbeholdt Lys; man vil nemlig kaste os det Spørgsmaal i

Ansigtet: „om saa er, hvem har da vel Skyld deri andre end I, om ikke I personlig, saa dog den Stand i det Hele, hvoraf I ere Medlemmer?“ For det Andet kunde maaffee en saadan uforbeholden Udtalelse om, hvorledes den religiøse, kirkelige og den deraf betingede sædelige Tilstand virkelig er bestaffen, let virke frastøbende paa det store Publikum, af hvilket en meget bethelig Deel slet ikke bryder sig enten om os eller om Christendommen, medens en anden Deel af det har en betænkelig Fortjærlighed for Sektvæsenet. Det Klogeste og tillige Kjærligste er da, at vi ligeoverfor det store Publikum benytte enhver Leilighed til at holde Vortaler over det „ny Livsrøre“, der er en umiskjendelig Virkning af det klart sinnende Kys, som vor Tid's store „Kirkefader“ i de sidste Dage har tændt ved Straalerne af det vidunderlige Kys, som „vor Kirkefader Luther“ for tre Aarhundreder siden tændte. Ved at høre saadanne Talemaader ville de Ligegyldige i Stilhed skamme sig; de ville søle Vængsel efter den Oplysning, der udstraaler fra dette dobbelte Kys, der skal have opklaret det indre Mørke hos saa mange andre af vore Landsmænd, og de ville, idet de omvende sig til et bedre Sind, tillige fatte Kjærlighed til os, fordi vi nære saa gode Tanker om dem, og vi udsætte os saaledes ikke for de mislige Følger af den Uvillie, som en sanddru Fremstilling af de virkelige Forhold vilde paadrage os. Sige vi Sandheden reent ud, da gaaer vort Haab aldrig i Opfyldelse; tale vi derimod, som om vi saae Opfyldelsens Begyndelse, da gjøre vi det Gnefte, der mulig kan føre os til Maalet; thi med Publikums Udest og Velvillie er Alt tabt for os!“

Dette er den velvilligste Forklaring, vi ere istand til at give af den Uoverensstemmelse, der er imellem de Geistliges indirekte Tilstaaelser om Tidens kirkelige Glendighed og deres offentlige Strydier om det religiøse Opfving, der skal være eiendommeligt for den sidste Mennestealder her i vort Fædreland.

(Fortætted.)

XXXI.

**Hvad har jeg da forbrudt mod vor Herre, at Han
hjem søger mig med saa meget Ondt?**

Svar. „Du lidet troende Menneste,“ som ikke forstaaer Guds vise Raadslutninger! Hjem søger Han dig ogsaa med

Lidelser, da tør du dog aldrig rette dette frygtelige Spørgsmaal til Ham: „Hvad har jeg gjort, siden jeg skal lide saa meget?“ Næsten altid kunde Han bringe dig til Tausked ved for dit forfærbede Blik at oprulle en lang, afstyelig Række af Synder, som kun formedelst din aandelige Eiegyldighed uindgaae din egen Opmærksomhed, og vise dig Helvedes evige Piinsler, som du allerede mange Gange har forsjent for dine Synder.

Altid kunde Han, idet Han minder dig om Skjærildens skrættelige Flammer, svare dig, at Ingen er hellig i Hans Dine, og at alle Lidelser i dette Liv ere for Intet at regne i Sammenligning med hine sonende Qvaler i det andet Liv.

Altid kunde Han, idet Han viser dig Sin Himmel, Sin Krybbe, Sit Kors, svare dig, at hele din jordiske Vandring kun er en forbigaaende Prøvelse; at Han Selv først har givet dig et Exempel paa Taalmodighed, for at ogsaa du ved at gjøre en hellig Brug af dine Lidelser, kunde helliggjøre din Sjæl, pryde den med de skønneste Dyder og saaledes samle dig uendelige Skatte for Evigheden!

Han kunde gjentafde hine Forjættelser i din Erindring, som forudm gjenløde fra Hans guddommelige Læber: „Sandelig, sandelig siger Jeg eder, I skulde græde og Klage, men Verden skal glæde sig. I skulde være bedrøvede, men eders Bedrøvelse skal blive forvandlet til Glæde. Naar Qvinden føder, haver hun Bedrøvelse, fordi hendes Time er kommen; men naar hun har født Barnet, glemmer hun sine Smertes af Glæde over Barnet, som hun har bragt til Verden! Ogsaa I have nu Smerte; men Jeg vil see eder igjen, og eders Hjerte skal da fryde sig; og Ingen skal tage eders Glæde fra eder! . . .“

Hvo I end ere, Retfærdige eller Syndere, stræber Alle, at fatte Korsets, Lidelsens tilbedelsesværdige Hemmelighed! Den er Guds fortroligste Besøgelse, Hans Barmhertigheds kosteligste Gave, Hans Kjærligheds bedste Skjænk. Gud havde intet Kostbarere, intet Fortrinligere at tilbeie Jesus, Sin eenbaarne Søn, Maria, Sin Brud, Sin Moder, Sin elskede Datter, Sine Helgener, Sine Martyrer, alle Sine Venner — end Lidelser, altid Lidelser, Kors og atter Kors . . .

Naar I lide med Jesus Kristus, skulde I blive kronede med Ham. Jo nærmere I her paa Jorden staae den lidende Frelfers Kors, desto nærmere ville I engang i Himmelen staae den forherlige Frelfers Throne. Det er igjennem Kors og Lidelser at man opnaaer den evige Herlighed!

XXXII.

Hvad nytter det, at paakalde Jomfru Maria og de Hellige? Hvorledes kunne de høre os?

Svar. Siig mig først, min kjære Ven, hvorledes du kan høre mig? „Naturligviis ved Hjælp af mine Øren,“ svarer du. Det veed jeg nok; det er heller ikke derom at jeg spørger dig, men jeg spørger dig, hvorledes det gaaer til, at du med dine Øren er istand til at høre mig? Jeg bevæger mine Læber; disse sætte Luften i en vibrerende Bevægelse; disse Luftsvingninger trænge ind i dit Øre, hvor de berøre et lille med Hud overtrukket Been, kaldet Trommehinden, o. s. v. og paa denne Maade hører du mine Ord! Men hvorledes gaaer dette til? hvilken Forbindelse gives der mellem de fine Bindpust paa Trommehinden og min Tanke, saa at denne strax meddeler sig til din Sjæl? Hvis vi ikke dagligen vare Vidne dertil, vilde vi neppe troe, at det var muligt; og dog er det uomstødeligt sandt, at det forholder sig saaledes.

Nuvel, naar du vil behage at forklare mig, hvorledes det gaaer til, at du i flere Skridts Afstand kan høre mig, og at du, din Sjæl, træder i en aandelig Forbindelse med mig, med min Sjæl, saasnart min Mund bevæger sig paa en vis Maade; naar du vil behage at forklare mig dette, da skal jeg ogsaa sige dig, hvorledes den h. Jomfru og de Hellige, som ere i Himlen, kunne høre mine Bønner og besvare dem.

Den samme Gud, som bevirker, at du hører mig, bevirker ogsaa, at de kunne høre mig, naar jeg anraaber dem om at gaae i Færbøn for mig hos Gud.

Maria, denne Englenes og Menneskenes allerseligste Dronning, hvem Gud har ophøiet over alle andre Stabninger, ophøiet til den vidunderlige Værdighed at være Sin guddommelige Søns Moder, hun, hvem Jesus har efterladt os som vor Moder, Forbeholderinde og Beskytterinde; Maria har af Gud faaet Magt til at høre sine Børns Bønner og kjende alle deres Fornødenheder, som tage deres Tilflugt til hendes moderlige Beskyttelse. Hende, hvem Han elsker høiere end hvilken som helst anden Stabning, bønhører Han til alle Tider. Gjennem hende kommer Han ligesaa vel idag til os, som Han gjennem hende kom til os paa Sin Menneskevordelses Dag. At ile til Maria, som altid fører os til sin guddommelige Søn, vor Herre, dette er det sikreste Middel for at komme til Jesus. Hun skjuler under sin Beskyttelse vor Uværdighed og vor ufuldkomne Andagt. At dette er saaledes, veed jeg, og det er mig nok. Jeg veed, at Intet paa Jorden er sødere, lysligere og trostligere end at elske den h. Jomfru, at betro hende enhver Sorg, at

paakalde hende; jeg veed, at hendes Dyrkelse og Tjeneste gjør os kyðste, rene, sagsmodige, ydmige, og med eet Ord forebder os; at den indgryder os Kjærlighed til Bynnen og bringer Fred og Glæde i Sjælen

Jeg veed, at jeg, desværre kun altfor ufuldkommen, efterligner min Frelser Jesus Christus Selv, idet jeg elsker og tjener Maria. Jesus var Selv den Første, Som elskede Sin gode, hellige Moder mere end alle andre Skabninger, Som med Sine Hænder tjente hende og beviste hende en fuldkommen Urefrygt, Underdanighed og Lydighed. Aftenen før Sin Død sagde Han: „Jeg har efterladt eder et Exempel, for at I skulle gjøre ligesom Jeg har gjort“ (Joh. 13, 15), og ifølge denne Formaning vil jeg med alle mine Kræfter stræbe at elske den h. Zomfru Maria, som Han elskede saa uendeligt, og jeg beklager kun, ikke at besidde min Frelseres Eget Hjerte, for at elske Guds Moder saaledes, som hun fortjener at elstes.

Hvad jeg har sagt om den h. Zomfru, gjælder forholdsvis ogsaa om de øvrige Helgeneres Dyrkelse. Disse ere ikke Guds Moder, men de ere Hans trofaste Venner, Hans kjæreste Børn, som Han elsker saaledes, som de fortjene det, langt høiere end os; thi vi due sandelig ikke meget. Naar vi saaledes anmode disse vore hellige og salige Brødre om at bede for os, gjøre vi noget meget Naturligt; vi handle derved ligesom et ulydigt Barn, der beder sin artigere Broder udvirke en Gunst eller Gave for sig hos Faderen, idet han tænker: „Hvad der vilde blive aflaaet mig, bliver maastee tilstaaet ham.“

Her er vistnok ikke Stedet for at skrive en Afhandling om den h. Zomfrues og de Helliges Dyrkelse; men vel er her Stedet for at sige, at Hædet til denne Dyrkelse til alle Tider har været alle Branglærdømmes og religiøse Oprørs almindelige Kjendemerke. Den, som har forladt Maria, forlader ogsaa snart Jesus Selv. Aldrig har Forsømmelsen af Marias Dyrkelse bidraget til at gjøre Menneffene bedre.

Hvor inderligt maae vi ikke beklage alle Sine, som ikke kjende, ikke elske Maria, deres Moder! som ikke ville anerkjende hende, hvem Jesus Kristus har udvalgt og elsket, og som Han saa uadskilleligt har forenet med Sin Mennekvordelses, Sin Krybdes, Sin Barndoms, Sin skjulte Ungdoms, Sit offentlige Livs, Sine Lidelsers og vor Forløsnings Hemmeligheder: hende, hvem Han i Himmelen ligeledes har givet Sit Herredømme og Sin Herlighed! De, som ikke ære Maria, burde skjæbe, naar de see hen til samtlige kristelige Arhundreder, blandt hvilke de ikke finde Eet, som ikke fordømmer dem, medens det stadfæster den allerfalgte Zomfrues prophetiske Ord, som hun udtalte for sin hellige Frænde Elisabeth (Luk.

1, 48): „Fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig.“

Hvilken hellig Bæddekamp finde vi ikke hos de katholske Folkeslag for, ligesom tilfulde at erkjende og tilbede Sønnen, saaledes ogsaa at ære og prise Moderen! Der finder man intetsteds hiin eensomme Kristus, om Hvem alle Marias Foragtere drømme, men Kristus saaledes, som Han har viist Sig for Profheterne og fremløser af Evangeliet, Jesus, Zomfruens Barn, dannet af hendes Kjød og Blod, som længe hvilede under hendes Hjerte og dernæst i hendes Arme, Kristus, Som i tredive Aar opfyldte alle en underdanig Søns Pligter mod Sin Moder, Som for hendes Dine opgav Sin Land, Kristus den Korsfæstede, Som ogsaa efter Sin Død, førend Han blev lagt i Graven, endnu engang hvilede i Sin Moders Arme. Maaatte dog Alle, som ringeagte Maria, adspørge deres eget Hjerte og alle christelige Generationer!

Der gives ikke en eneste blandt Christendommens fremragende Stemmer, ligesom den h. Petrus' første Efterfølgere indtil Pius IX., ligesom den h. Ignatius, Irenæus, Epiphanius, Cyrillus, Ambrosius, Augustinus indtil vore Dage — ikke en eneste, som ikke har istemt en Lovsang til Ære for Maria! I lige Maade: hvor finde vi vel et berømt Navn i den christelige Videnskab, Litteratur og Kunst, som ikke har bidraget til Marias Forherligelse? Og ved al denne Kjærlighed skulde endnu saa Mange forblive kolde? De skulde endnu bestandig Intet ville vide af Maria at sige? Vilde da ikke endeligen deres Dine gaae op? . . . De frygte for at berøve Jesus Kristus det, som de vilde yde Maria. — Men vidner det da ikke om en fuldstændig Mangel paa Kundskab til det menneskelige Hjerte, som er dannet efter Guds Eget Hjerte, hvis man frygter for at faare en Ven fordi man, netop for hans Skyld, nærer en søm Kjærlighed til hans Moder? — Nuvel; er det da ikke for Sønnens Skyld, at vi elske Moderen? og er det ikke netop Jesus Kristus Selv, Som bliver hyllet idet vi ære Maria?

Vel er det sandt, at man blandt uvidende Mennesker stundom træffer paa Misbrug med Hensyn til den h. Zomfrues Dyrkelse; det nægter jeg ingenlunde; men kan du nævne mig nogetstomhelst Gødt, Godt og Nyttigt, som i dets Anvendelse ikke ogsaa er blevet misbrugt? Og disse Misbrug ere alle fordømte af Kirken. Biskopperne og Præsterne advare de Troende mod dem og stræbe at udrydde dem, saasnart de blive dem vaer. Vær imidlertid med Hensyn til Marias Dyrkelse forvisset om, at man i det Hele taget feiler her mere ved Mangel end ved Overdrivelse; thi saalænge man kun ikke tilbeder hende (og man tør aldrig tilbede hende; Tilbedelsen

tilkommer Gud alene), saalænge man kun ikke tilbøder den h. Somfru, er al Dyrkelse og Ære, man viser den h. Somfru, ikke for meget. Vi ville aldrig kunne ære hende saa meget, som Gud ærede hende ved at gjøre hende til Sin Moder, og vi ville aldrig kunne elske hende saa høit, som hun blev elsket af Jesus, vort guddommelige Mønster.

Er Jesu Christi sande Familie, Hans sande Kirke ikke den, i hvilken Hans hellige Moder bliver betragtet med en saa barnlig Kjærlighed og Ærefrygt?

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den pavelige Regjering har afsluttet et nyt Laan paa 50 Millioner Frcs. Mange udenlandske Bankierhuse, deriblandt fem af de rigeste i Europa, havde gjort Tilbud desangaaende. Men Finansministeren, Mgr. Ferrari, gav det belgiske Selskab „crédit foncier“ Fortrinet. Laanet er afsluttet under meget gunstige Betingelser. „Correspondance de Rome“ skriver herom blandt Andet: Laanet var nødvendigt. Enhver veed, at Kirkestatens Udgifter ere større end dens Indtægter, og dette af tvende Grunde, som Katholikerne kunne anføre med en vis Stolthed. Den første Grund er, at den h. Fader betaler Renterne af den hele Statsgjæld. I næsten fem Aar oppebærer Piemont Afgifterne af de pavelige Undersaatter og betaler Intet; og den h. Fader, omendstjøndt berøvet fire Femtedele af sit Rige, oppebærer Intet og betaler. En anden Grund til at optage Laanet er den, at den h. Fader lader udbetale de troblevne Embedsmænd deres Gager og Pensioner. Kirkestaten havde før Invasionen 6,000 Embedsmænd. Forholdsviis behøvede Rom derfor nu kun 1,500 Embedsmænd, men det lønner 4,000. 2,500 Embedsmænd have forsmaaet det af Piemont stillede Avancement; de ere blevne deres Eed troe, og have trukket sig tilbage til Rom, hvor den h. Fader lader tilflyde dem den tilsvarende Gages resp. Pension.

Turin. I Turin blev Maiandagten holdt i samtlige Sognekirker og en Mængde andre Kirker og Kapeller; af 240,000 Indvaanere delstog 60—70,000 daglig i denne Andagt, et Forhold, som aldrig før har været saa gunstigt der. Ogsaa i Mailand, hvor før 1859 Maimaaneds-Andagten næsten var ubekjendt, vare i denne Tid alle Kirker overfyldte.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 26. Juni, Efterm. Kl. 4

Theresiaforeningens

Medlemmer indbydes til et Møde Fredagen d. 1. Juli, Aften Kl. 7.

Rettelser.

Side 185 Lin. 9 f. n. fiden det Fædresnavn, læs: selve det Fædresnavn.

Side 187 Lin. 18 f. n. Beskræbelses. Denne Stand fyldest det o. f. v., læs: Beskræbelses, — at det udelukkende fyldest denne Stand.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 26. Juni. 6te Søndag efter Pintsfe. De hh. Apostel- fyrster Petri og Pauli festlige Mindebag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Beyer-Andagt. 27. M. Crescens, Biskop og Martyr. 28. Ti. Leo II., Pave. 29. D. Petrus og Paulus, Apostelfyrster. 30. To. Pauli Zbukommelse. 1. Juli. F. Numoldus, Biskop og Martyr. Broderskab til Jesu guddommelige Pierte. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, Andagt med Prædiken Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften. 2. L. Maria's Besøgelse (feires imorgen).

Søndagen d. 3. Juli. 7de Søndag efter Pintsfe. Maria's Besøgelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. 4. M. Zrenæus, Biskop og Martyr. 5. Ti. Domitius, Martyr. 6. D. Valladius, Apofel for Skotland. 7. To. Pulcheria, Keiserinde. 8. F. Elisabeth, Dronning af Portugal. 9. L. Zbukommelse af den saligste Zomfrues Zibundere.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag); 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — Z Kapellet (Zoldbodveien 14): Tirsdag, Lørdag og Lørdag stille Messe Kl. 7.

„Katholisk kirkeledende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler C. N. Blanke- steiner, Bredegade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Quartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

3. Zeters Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 14.

Søndagen den 10de Juli.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke (fortsat). — Hvorfor sker der nuomstunder ingen Mirakler? — Hvorfor tale Latin? Hvorfor betjene sig af et fremmed Sprog? — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 13.)

Vi have tilladt os at henvende vore Læseses Opmærksomhed paa den i det Foregaaende omtalte Travlhed med Missionsvæsen, Missionsmøder og andre beslige Foretagender hos den om Christendommens væsentligste Sandheder indbyrdes uenige protestantiske Geistlighed, fordi denne Travlhed saa høist karakteristisk betegner den stundesløse Raadvildhed, hvormed man snapper efter enhver lille Plante, der tilbyder Redning fra det store Skibbrud, man har en foruroligende Anelse om. En Forudsølelse af en nærførestaaende „Omvæltning“ i den hele ved Reformationen begrundede kirkelige Tilstand, en Fornemmelse af, at „den danske Folkekirke staaer paa en Vulkan“, er under forskjellige Vendinger bleven stærkt udtalt af Ikke-Geistlige, saavel tidligere, som især under Nigsdagens Forhandlinger i indeværende Winter, med en stærk Tilfætning af Mistillid til Statsgeistligheden*); men denne Korporation, hvis hele Adfærd bærer Vidnesbyrd om, at denne samme Anelse ret plager den, vedbliver ikke desto mindre haardnattet ligeoverfor det store Publikum at lade, som om ingen Fare var paa Færde, naturligtviis i den fortræffelige

*) See Folkethingets Forhandlinger af 15de Januar og Landsstingets af 23de Januar d. A.

Hensigt, ved denne Ignoreren at gjøre Udbruddet af den befrygtede Vulkan umuligt. Thi, naar Samtiden ret kunde overtrædes om, at en saadan Katastrofe ikke nogenjinde kan indtræde, saa kan den naturligtviis i Virkeligheden heller aldrig bryde løs, efterdi her jo er Tale om en Vulkan, hvis ødeleggende Virkninger fremgaaer af Samtidens befrygtede Uvillie. Man finder det derfor ikke blot at være klogt for sit eget Vedkommende, men at være menneskefjærligt og christeligt, at gjøre sig ret vigtig med hine Bestræbelser i Retning af Oplivelse og kirkelig Underholdning; fordi, naar Publikum blot faaer Vinene op for Værdien af al denne nidkjære Gestsjæftighed, og bliver overtydet om Fortjenstligheden af de omtalte Bestræbelser for at støtte det Bestaaende, da maa jo den herved bevirkede Tillid og den deraf følgende gunstige Stemning for Geistligheden gjøre de Ulykkespropheter tilskamme, der varsele om Opløsning og Undergang for det hele besynderlige Væv af indre Usandhed og ydre Blændværk og Sandsebedrag, hvoraf det Væbel er opført, som Protestantismen nu i Aarhundreder har drømt, tilsidst skulde fortrænge den gamle Kirke for at indtage dens Plads. Thi den Anerkjendelse, som man haaber at det ærede Publikum ikke vil nægte Nidkjærligheden og de Nidkjære, den maa selvfølgelig ogsaa overføres paa den Sag, man gjør saa store Anstregelser for at stille i det fordeelagtigste Lys!

Derfor blive den officielle Religions Repræsentanter ikke trætte af at opføre hine, især hertillands, latterlige Farcer paa alstens Møder, hvad enten Missionen eller „Bibelsagen“, som man kalder det, udgives for at være Gjenstand for dens Forhandlinger. Alt gaaer ud paa at overthye Folket om, at dets religiøse Liv er fortræffelig varetaget, og at Religionens Interesser vilde være fuldkommen betryggede for Fremtiden, naar Almeenheten blot vilde tilbørlig paaskjønne den hæderlige Stands uførtvorne Travlhed.

Vi skulle dog med Hensyn til alle disse Dtringer af det saakaldte „kirkelige Livsrøre“ her i Landet ikke lade en af de meest storartede Demonstrationer i denne Retning uomtalt, nemlig de skandinaviske Kirkemøder*). Disse ere, som

*) Vi henregne ogsaa disse Møder til Tidens antikatholske Demonstrationer. Om det nemlig end med Føie kan siges, at man ingen formel Ret har til at tillægge enten disse Møder eller Missionsmøderne denne Tendens, forsaavidt som det aldrig er sagt reent ud af disse Bestræbelsers Ophavsmand og Ordbrøgere, at det er deres klart bevidste Hensigt, ved disse Midler at bekæmpe den katholske Kirke, da sætte vi af vor fulde Overbeviisning den Paastand mod denne Indvending, at det ikke betyder stort, hvad man i saadanne Tilfælde kan finde paa at sige. Historiens Genius

Enhver veed, egentlig anlagte paa at føre den saakaldte kirke-
 lige Anskuelse i Triumph igjennem hele Norden. Det syn-
 tes ogsaa i det første af disse Møder i Kjøbenhavn, som om
 Nordmænd og Svenskere lobe sig dupere af denne ny Viisdom,
 og Alle hertilands, der ville tilbrage sig lidt Opmærksomhed
 som Meteoror paa den nordiske Kirkehimmel, maatte jo her
 være med og gjøre sig bemærkede, om ikke paa selve Møderne
 — thi denne Lykke kunde jo ikke blive Alle tildeel — saa dog
 samtidig og senere i Litteraturen. Paa det sidste af disse Møder
 i Norge gjorde den kirkelige Anskuelse derimod fuldkommen
 Fiasco, fordi dens eneste tilstedeværende Forfægter, der er i
 Besiddelse af theologisk Dannelselse, til Uheld for den tilsigtede
 Demonstration blev overfalden af en pludselig Upasfelighed, og
 fordi de andre tilstedeværende Herrer Grundtvigianere, hvis kir-
 kelige Lecture saa omtrent indstrænker sig til Grundtvigs „Chri-
 stelige Dplysninger“ i Kirkelig Samler, ved Siden af deres
 Bankundighed om theologiske Anliggender, lagde en saa komplet
 aandelig Armød for Dagen, at ingen upartisk Væser af For-
 handlingerne kan andet end more sig over at see den Anmas-
 selse tilbageviist, hvormed dette Parti ved alle Leiligheder op-
 træder. Det er vel langt fra, at der var nogen synderlig Viis-
 dom i hvad Svenskere og Nordmænd havde at anføre imod
 disse „den kristelige Dplysnings“ Ordsførere. Men naar man
 seer hen til, hvorledes denne Retning af aandelig Forsruethed
 i de sidste Aar har gjort Profelyter her i Landet, hvorledes
 Grundtvigs brogede og forblommede Phraser om „Kys=Ordet“
 og „Livsordet“, „Mundsordet“ eller „Egenmundsordet“ og om
 den luftige Kirkebygning, han har havt den Anmasselse at give
 Ravn af den hellige almindelige Kirke, blive drøvtbyggede af
 hans talrige Eftersnakkere; naar man seer, hvilken forunderlig
 Tryllemagt netop det uklare og forvirrede i hele hans Betragt-
 ning har udøvet over en stor Deel af den yngre Slægt, der
 mene at have naaet Hødepunktet af kirkelig Viisdom, naar de
 have indøvet den hele Ramse af disse Talemaader: da er det
 ret fornøieligt at see disse Galstaber blive tilbageviste, om ikke

fremkalder og combinerer Foretagender, hvis indre Sammenhæng og
 Betydning ofte er de Handlende ganske uklar og ubevidst. Naar
 der paa alle disse Møder uafslædelig stødes i Basunen, for at for-
 herlige „den lutherst-grundtvigiske Dplysning“, og man navnlig paa
 de heromtalle Møder anpriser den grundtvigiske Phantasikirke eller
 Fremtidskirke som den eneste saliggjørende, som den ene rette Ar-
 ving til alle Ordets Forjættelser, og i Forbindelse hermed stadig
 forhaaner den gamle Kirke, da tør man vel her sige, at den
 af os udtalte Paastand er retfærdiggjort af et faktisk Bevæs,
 ligeoverfor hvilket det bliver ganske ligegyldigt, hvad man ellers
 finder for godt at udgive for Diemebet med disse Foretagender!

af Sandheden — thi den er hunsbild paa alle den Slags Møder — saa dog af en og anden Yttring af naturlig sund Mennefsforstand, der, Gud være lovet, til alle Tider reagerer mod al aandelig Unatur og Forstruethed!

„Den kirkelige Anstuelſes Venner“, som de med en ubevist Ironi kalde sig selv og kaldes af Andre, have imidlertid, trods alle deres Anstregelser, havt det beklagelige Uheld, at, medens de nu i saa lang Tid have snakket vidt og bredt om „den hellige almindelige Kirke“ og arbeidet saa ivrig for at fremme den ægte Kirkelighed — baade i vort specielle Fædreland og i hele „Høinorden“, har Folk i det Hele taget efterhaanden faaet Dinene op for den sande Betydning af Grundtvigs Opdagelser om, hvor den sande Kirke er, og hvad der betinger den kirkelige Eenhed; thi Værdien af „den kristelige Oplysning“, der nu i over en Mennefsalder fra denne Kant er anbefalet med en saa storskrædende Hovmod, som useilbar, sand og sikker, at ingen tidligere Tid i den protestantiske Kirke kan opvise noget Sideskykke til en saadan Anmættelse, — Værdien af dette høitpriste Lægemiddel mod den nærværende statskirkelige eller folkekirkelige Sammer, har allerede nu saa kjendelig tabt al Kredit, at man ikke sjelden hører Protestanter, der staae udenfor „den grundtvigske Kreds“, men hvem Religionen virkelig er et Hjerte- og Samvittigheds Anliggende, hylte deres Forundring over, at der i denne Kreds af de allerbrillanteste Christne, som Biskop Wynster kaldte dem, ikke iagttages nogen anden kjendelig Eiendommelighed, end det utaaaleligste Vigtigmageri med en heel Deel forvirrede Talemaader om Daabspagten, om Aand og Ord, Lys og Liv, Kirken og Skolen osv., hvis Anbringelse ved enhver Veilighed, især hvor personlig Ube kjendte mødes (f. Ex. ved de foromtalte Sommerforlystelser), ligesom Haandtrykket hos Frimurerne, strax er et glædeligt Kjendetegn paa, at man er iblandt Venner! Det ærede Parti er utrolig nøisomt i denne Henseende. Enhver aandelig Staaber, der kan slaae lidt om sig med dette Kragemaal, anerkjendes ubetinget for et efter Omstændighederne større eller mindre Kirkelys. Men virkelig religiøst findede Menneſter, der ikke have øvet sig i at hylle for sig selv og derfor heller ikke kunne hylle for Andre; ærlige Menneſter, der ikke fremforcere en Sikkerhed i det Aandelige, som deres Samvittighed vidner, at de ikke have; aandelig ædrnelige og bestedne Menneſter, der ikke ere istand til at benytte Religionen, eller det, der bør være Menneſket det helligste af Alt, til et Pirringsmiddel for forfængelig Egoisme, saadanne ere alt forlængst komne til den Ertkjendelse, at den hellige Sandhed, den himmelske Viisdom, umulig kan have opslaaet sine Pauluner indenfor en Kreds, hvor Luften er opfyldt med hvad man billedlig talt maa kalde et sandt Kvæl-

stof for al virkelig Religieusitet. For en Deel Aar tilbage var det unægtelig Tilfældet, at næsten alle Mennesker hertilands, hos hvem den religiøse Sands vaagnede, meente, at det som de søgte, maatte, om det nogensteds skulde findes, være at finde i den saakaldte grundtvigste Kreds*), eller hos det udvalgte Selskab, som kalder sig den kirkelige Anstueltes Benner. Det er Gudsteelev blevet anderledes i de senere Aar. Tidligere saae mange stikkelige Mennesker, der savnede Noget i religiøs Henseende, med en hemmelig Misundelse hen til hine „glade Christne“, der med Sikkerhed for at de vare rigtig døbte**) og med Mundsrødet og Fadervor have Alt hvad der fuldkommen be- trykker deres Forhold til Ewigigheden! Disse gode Folk vare ikke istand til at iagttage sig selv saa skarpt, at de kunde opdage noget hos dem selv, hvis Opdagelse vilde have været ulige mere værd, end baade Grundtvigs og alle andres formeentlige Opdagelser angaaende Oldtidens Christendom, nemlig, at dens vaagnende religiøse Trang alt i Fødselen var behæftet med et usundt pietistisk Element, med Spiren til det aandelige Sygdomsstof, hvoraf alt Sektvæsen i de forstjelligste Skikkelser udvikler sig. De lærte derhos med større eller mindre Værd, at tilegne sig Brugten af det dem i Begyndelsen fremmede Tunge- maal, og hørte fra alle Sider, hvor let det er at blive en saadan ikke blot glad og lykkelig Christen her i Verden, men netop i selve denne aandelige Sorgløshed at vinde et Pant paa sin Udvalgelse for Ewigigheden. Thi hele Christendommen bestaaer jo blot i hver Dag at vende tilbage til sin Daabspagt og tilegne sig Syndernes Forlædelse (med den fuldkomneste Generalafslad for hele Livet), og Forjættelsen om det evige Liv;

*) Dette er et af de flere Navne, hvormed denne Forening af Lands- mænd og navnlig „Dannekvinder“ trindt om i Landet pleier at benævne sig, naar de tale forsigtigt og beskedent og ikke ville støde Udenforstaaende. I gemytligt Bennesprog kalder man sig stundom „Blokken“ (d. e. de Udvalgte). Man var i det Hele længe i stor Forlegenhed med at finde et passende Navn. Lutheraner vilde man ikke hedde; Navnet: de Kirkelige kunde ikke længer passe, efterat Grundtvig var staaet ind paa den allerradikaleste Retning i Prote- stantismen. Saa kom endelig Benævnelsen: Grundtvigianere, og den er nu staaet fast!

***) I dette Punkt har Læren undergaaet flere Modificationer og holdes bestandig i en mærkbar Uklarhed, hvilket er saa meget mere paafaldende, som hele den kristelige Lære for det ærede Parti er Gæd med Læren om Daaben. Til at være ret døbt hører nemlig at „Mundsrødet“ er fremsagt ved Daaben ordret, nøiagtigt (tid- ligere udfordredes der ogsaa at Fadterne skulde være troende!). Det var nok værd at vide, hvorledes man kommer til Rette med den Kjendsgjerning, at Ingen nuomstunder har nogen Sikkerhed for i denne Forstand at være rigtig døbt!

alt er saa utrolig let, at denne Lethed kun forsaavidt er det sværeste af Alt, som det naturlige Menneske har en Hang til især at beundre det Vanffelige, Kunstige og udbortes Anseelige! Thi Kunsten er her netop den, at faae Bugt med denne Hang, eller med den Forestilling, at det mest Dphøiede af Alt, ogsaa maa koste nogen aandelig Anstrængelse; at faae det rette Syn for, hvor let det er at blive en glad og lykkelig Christen; det er en Kunst, der daglig maa indøves! Ligesom nemlig Guds Naade meddeles ganske uforskyldt, og man (paa gammellutherisk!) ikke kan erfare den, førend man troer, at man har den, jaaledes er den blinde Tro paa denne ny christelige Dplysning, som Nyhaartidens store Kirkefader*) saa ofte har indsljærpet Vetingelsen, for at kunne erfare alle de heldbringende Virkninger af „Lærdommen om det evige Livs Ord“**)!!

Medens denne Kunst nu som sagt er bleven indøvet med større og større Lethed i denne Kreds, der alt forlænge under den herskende kirkelige Misere, har ført det store Ord i den herværende „lutheriske Kirke“, og medens denne kun paa Grund af sin Lethed hvære Kunst har havt et utrættelig snakkesaligt Organ i et eget lille Tidsskrift, der nu i en Række af en halv Sneses Aar, saa at sige ikke har gjort andet, end, under de forskjellige Vendinger og Titler paa sine Artikler, at udtvære dette Mysterium med den lutherisk-grundtvigiske „Livsophlysning“***),— under denne tilshneladende voxende Udbredelse af denne „Lære om det evige Livs Ord,“ er det interessant at betragte de utvetydige Tegn paa, at dette Caricatur af christelig Dplysning alt for længe siden har passeret det Culminationspunkt, som alle aandelige Bildfarelser styrkes ved at efterhige, for saasnart det er naaet, at aadenbare Bedraget, der skjuler sig under det Kogleri, hvorved de gjøre sig gjeldende. Vi troe nemlig ikke, at der nu længer findes synderlig Mange, der beklage, at de ikke kunne faae Dinene op for dette nye Lys! Den totale Ufrugtbarhed baade for Livet og for Videnskaben i en Tid af

*) For nogle Aar siden sagde man: „vor Fader“ eller Kirkefader Luther; nu kaldes Grundtvig iblandt Venner: „Kirkefaderen“.

***) Man see Artiklen i „Danst Kirketidende“ for 1863 Nr. 22: „Lysordet og Livsordet i vor Herres Jesu Christi Menighed.“

***)) Luther yndede meget den samme Fremstilling af sin Lære om den tilegnede Rejsfærdighed ved Troen alene. Det omtalte lille Tidsskrift („Budstikken“) vœed paa en mærkværdig Naade at combinere denne gammellutheriske Lære med den ny Lære om Daaben og Mundsordet, og er utrættelig i at anbefale det Trøstelige ved denne Christendom, hvis hele Vanffelighed bestaaer i, at der skal Tid og Svælske til at overdøve Samvittighedens Indvendinger mod en saadan Trøstelære, og til at vænne sig til denne Forestilling om hvad der er let og svært. Det er ikke let at blive en fuldvendt Hykler, der skal Tid til det som til Alt!!!

snart 40 Aar er en saa afgjort sikker Waalestok for Burberingen af hele denne Retning, at man ikke kan betragte det som en Tilfældighed, at Ordene: Grundtvigianer og Grundtvigianisme nu have faaet fuldkommen Borgerrøst i Sproget, som i Livet. Sekten er allerede constitueret, og man hører ikke jvelen, naar Taleren er om den fremskridende Udvikling af den kirkelige Op-løsningstilstand, hvori Tiden befinder sig, „Grundtvigs Sekt“ regnet blandt de andre. Det er den mærkværdige Nemesis af „Styrelsen,“ som vi bede Enhver vel at mærke sig, der endnu maatte være bedaaet af det forfængelige Haab, at denne „Ny-aarstidens“ Dpdagelse skulde have en Fremtid ivente; thi slikt er aldrig et Tilfælde; det er en Guds Dom over Bildfavelsen til enhver Tid, at dens pralende Løfter og luftige Indbildninger blive gjorte øiensynlig tilskamme af den uigjendrivelige, haard-nakkede Virkelighed. Det Parti, der saalænge har strydet med de meest stortalende Prophetier om en kirkelig Herlighed, der i Kraft af den høitpriste Dpdagelse*) skulde fra „Høinorden“ udbrede sig over den ganste Verden, der har talt uden Ende om den almindelige Kirke, og gjort sig vigtig med at lade, som om de havde noget ret dybsindigt at sige om en Sag, hvorom Ingen maa tale med, der ikke snakter deres Talemaader efter; dette Parti staaer nu for alles Dine, der ikke ere hildebe i detø Garn, som en udpræget Sekt! Sekt og Parti betyder jo for-saavidt i det kirkelige Sprog det samme, men vi fremhæve det første Udtryk med særligt Hensyn til den Talemaade, som denne ærede Sekt mener at overføre i det virkelige Liv, ved ufor-trødent at anbringe den baade i deres Skrift og Tale, nemlig at de egentlig ere de rette og sande Katholiker, hvorimod de der sædvanlig kaldes saaledes ikke bør nævnes med andet Navn end Papister.

Saaledes er det endelig blevet bitterligt for Alle, der ville see det, hvad den uendelige trættende Snak om „den hellige almindelige Kirke“ har at betyde, og hvor den er at finde. Den er nemlig hvor Grundtvig og hans Venner befinde sig!

*) Med Hensyn til Betydningen af disse to i deres Anvendelse latterlige Udtryk, skulle vi blot bemærke, at „Dpdagelsen“ bestod i at Grundtvig ligeoverfor Theologernes Misbrug af Skriften, fremhævede Overleveringen eller den levende Forplantelse af Christendommen. „Dplysningen“ om Herrens saakaldte „Mundsbord“ eller med et endnu smagfuldere Udtryk: „Egenmundsbordet“ er Navnet paa en Dpdagelse Nr. 2, som han senere var saa heldig at gjøre, da den første Dpdagelse consequent maatte føre til Katholicismen. Efter denne anden Dpdagelse er den apostoliske Troesbekendelse i dens hele fuldstændige Form, ikke, som Kirken altid har lært, det Troens Udtryk, som den Hellig-Aand har stiftet i Apostlenes Hjertes og paa deres Læber, men den er, saaledes som vi nu har den, „ud-gaaet af Herrens egen levende Menneskemund“!!

Bed dem og fra deres Enemærker skal den udbrede sig over hele Norden og tage Alt i Arv, hvad der er forberedt igjennem alle tidligere christelige Aarhundreder. „Den gamle Seer“ synes i det sidste Decennium at være bleven utværdig i at lovprise sig selv og sin Opdagelse eller Opfindelse; han seer Intet andet end den overalt hvor han vender sit Seerblik hen; hele Kirkens Historie propheterer om den, eller med andre Ord: hele den kirkelige Fortid har ikke haft andet Formaal, end at berede Veien for hans Opdagelser og Oplysninger*). Denne complete næsten dæmoniske Egoisme, den Mennekesforgudelse og Trældom under Mennekesfætninger, i Forbindelse med den Selvforgudelse der er Midtpunktet i denne vanvittige Cultus, som dreier sig om en mennekelig Personlighed, den har endelig aabnet Dinene paa alle ikke aandelige forkvælede Mennekes.

Vi skulle her ikke lade en Begivenhed uomtalt, der tydelig røber Partiets det selv ubevidste Frygt for den aandelige Bankerot, det gaaer imøde, nemlig det saakaldte Bennemøde i forrige Efteraar. Hensigten med denne Maneuver var kjendelig nok ingen anden, end at afholde en stor Mønstring af Partiet, for at undersøge hele den disponible Styrke, og væbne og indøve den for det næste skandinaviske Felttog. Alle Partiets aandelige Kariteter bleve her samlede til Bunke, og Enhver som vovede at sige imod blev alvorlig tilretteviist. Her ligesaa tidt som ved nogen tidligere Feilighed fremkom Sektens absolute Selvherster med det mindste af hvad der har Lighed med et Beviis for sine Paastande. Paa Mødet afgjorde hans Magtsprog Alt, og han skrev bagefter en Lovsang over sig selv og sine Opdagelser („Bennettrøsten“), der, i Forbindelse med Alt hvad der påserede ved Jubilæet i 1861**), egnere sig ganske særdeles til at aabne

*) Dette er ubtalt utallige Gange af Grundtvig selv. Han har skrevet hele store religiøse Digte til Prais for disse „mageløse Opdagelser“ og den „soleklare Oplysning“, der ved dem er bleven udbredt over hele den christelige Udvikling. Vi indstranke os her til eksempelvis blot at anføre en af disse Ytringer, som vi finde særdeles betegnende. I Syvstjernen S. 11 hedder det: „Det er først nu, at Christendlivet kan vore og Lyset oprinde, da vi (d. e. jeg!) har opdaget, at Daabspagten hører uadskillelig til Daaben efter Herrens Indstiftelse, og at det er af Herrens eget Mundstord til hele Menigheden ved Daaben og Nadveren, at baade det christelige Liv og det christelige Lys udspringer osv.“ (!!!). Før Grundtvig har altsaa Ingen vidst det allermindste om Christendommens Hovedsandheder!

**) Hvorvidt denne Hyldest kan have tilstalt Grundtvig selv maa vel ansees for tvivlsomt. Bist er det, at flere af hans befindigere Beundrere skammede og argrede sig i Stilhed over den aldeles hedenste Cultus, som man gjorde den Feirede til Gjenstand for, ligesom denne siden erklærede, at han modtog det hellige Sindbillede, man overrakte ham, i en anden Mening end den, hvori det var

alle fornuftige Menneskers Dine for den storartede Humberg, som nu i en lang Aarrække har været Gjenstand for mange Godtroendes Beundring! Vi gjentage, at en 40aarig videnskabelig Goldhed, i Forbindelse med en unægtelig beundringsværdig Misbrug af Ordet, hvis Magt man ved enhver Leilighed lovpriser, dog skulde synes at afgive tilstrækkelige Vidnesbyrd om den sande Betydning af det kirkelige „Livsrøre“, som hele denne høitpriste Retning har fremfaldt. Den geniale Ophavsmand til det Hele har vistnok Grund til at gribe enhver Leilighed til at holde Lovtaler over Ordets Magt, thi man skal vanskelig kunne opvise Mage til blændende og stussende Virkninger af skjøntklingende og tilsyneladende dybsindige Ord! Den gamle Seer har forlængst stirret sig blind paa den Glands, der i de sidste Aar har omstraalet hans Navn. Hans Idretter og literaire Virksomhed har i andre Retninger erhvervet ham en velfortjent Anerkjendelse hos Samtiden, og en uforgjængelig Ihukommelse gennem de kommende Slægter; men hans hele Virksomhed i den kirkelige Udviklings Tjeneste er en saa storartet Misviisning, at vi kun forjaavidt kunne anerkjende dens Betydning for Kirken, som vi vide, at alle Viltsfareller og alt Ondt paa Jorden maa tjene til at fremme Guds Riges Seier over Verdens fjendtlige Magter. Naar vi nemlig i det Foregaaende betragtede hele denne aandelige Skandale som noget beklageligt, da tænkte vi paa de mange religiøusffindende Mennesker, hvis aandelige Sundhed og høiere Velvære gaaar tilgrunde i Unatur og Forstruelse. Naar vi derimod tænke paa, at det Grundtvigske lustige Kirkebegreb, i dets Anvendelse paa Kirkeforfatnings og Friheds Spørgsmaalet, har nedbrudt alle Skranke, og mere og mere vil bringe den kirkelige Forvirring og Oplosning til det Yderste, da see vi i disse Virkninger et Varjel om den forkomne og ravende lutheriske Folkekirkes nærførestaaende Undergang; men vi protestere paa det høitideligste mod den af Profesfor Clausen*) udtalte Mening, at Grundtvig i positiv eller directe Forstand baner Veien for Katholicismen. Denne Profesforens Angst berøer paa en fuldkommen Misforstaaelse; thi vi troe ikke at overdrive Udtrykket for vor Betragtning, naar vi sige, at der har aldrig i den protestantiske Christenhed været nogen Mand af kirkelig Betydning, der efter sin hele Natur og Udvikling har været saa uforsønlig fjendt-

givet, nemlig som Symbol paa alle de Nordlys, han tændte! Vi kunne dog ikke nægte, at Skandalen efter vor Formening culminerede i Grundtvigs Prædiken, der fra først til sidst var en Lovtale over ham selv i Form af en Taksigelse til Gud! Man mindes Kirkegaards Ord om Grundtvig: „Jeg og Vorherre og Vorherre og jeg!“

*) Skrifstordet og „det levende Ord“ af Dr. S. N. Clausen. 1863.

ligsindet mod den virkelige Katholicisme, som denne forunderlige, saa ualmindelig begavede Mand, der rigtignok aldeles, fra en vis Side forkafter Reformationen*), men paa den anden Side ikke har kunnet give noget mere flaaende Beviis paa sit Had til Katholicismen, end han har gjort ved den mærkværdige Opdagelse eller Opfindelse, at Gud i disse sidste Tider skulde have givet ham Kirkens Nøgler til at lukke op og lukke i, i Kraft af hvilken Magtfulde han har faaet alle tidligere Aarhundreders kirkelige Arv til Disposition; at hans Person og den almindelige Kirke ere eet Begreb, saa den sande Katholicisme og den rette Kirke, kun ere hvor han og hans Anhang er, og kun kan forplantes og opretholdes ved dem; at derimod den Kirke, som Herrens Apostle have udbredt under Navn af den katolske, at den skal give Afkald paa dette Navn og overlade det til Grundtvig og hans Vennekreds i Nutid og Fremtid, og til Bytte for sit gamle Navn modtage den ny Grundtvigske Titulatur: Pavekirken! Naar man mindes dette, og al den Hadskhed, Spot og Bitterhed mod „Papismen“, hvoraf hans Skrift og Prædiken ved alle givne Leiligheder overstrømme, da vil upaatvivelig Professor Clausens Frygt vise sig ganske ubegrundet.

(Fortsættes.)

XXXIII.

Svorforskeer der nuomstunder ingen Mirakler?

Svar. Et Mirakel er en Begivenhed, som vi ere istand til at iagttage med vore Sandser, men som aabenbart overstrider Naturens Kræfter; kun Gud alene formaaer at gjøre Mirakler; et Mirakel aabenbarer Guds altformaaende Indflydelse over alle skabte Ting paa en overordentlig Maade.

*) Grundtvig bryder som bekendt Staven over Reformationens øverste saakaldte formelle Princip eller Skriftprincippet, (man see ovenanførte Skrift S. 6—8) men naar han ikke desto mindre er utrættelig i at lovprise Luther og Reformationen, da finder denne Besynsderlighed sin Forklaring i det aandelige Slægtskab mellem Luther og Grundtvig i Henseende til det oppositionelle Standpunkt ligeoverfor det bestaaende, som hører til Begges dybeste Charaktereieendommelighed. De ere nemlig begge revolutionære Dictatorer; en ret agte Discipel af Luther maa derfor ikke blot protestere mod Katholicismen, men ogsaa med Alt hvad Reformationen i Kraft af Luthers Autoritet har villet gjøre til Norm for de følgende Slægter.

Nu spørger du, min Ven, „hvorfors der nuomstunder ingen Mirakler skeer?“

Herpaa giver jeg dig to Svar:

1. Der skeer endnu Mirakler, og ikke saa faa; men
2. er det ganske naturligt, at der ikke skeer saa mange, som i Christendommens første Aarhundreder.

1. Der skeer endnu Mirakler.

Jeg selv, som her taler til dig, kunde fortælle dig om adskillige Personer, som jeg kjender, paa hvilke fuldkommen troværdige og autentiske Mirakler ere skete, som f. Ex. en umiddelbar sieblikkelig Helbredelse for ulægelige Sygdomme. Men jeg skal heller anføre en Kjendsgjerning af almindeligere Interesse.

Under Pave Benedict XIV's Regjering opholdt en protestantisk Englænder sig i Rom. Han samtalte imellemstunder med en Cardinal om den katholske Religion, og angreb den i Regelen meget heftigt; især forkastede han Læren om, at der paa de Helliges Forbøn kan skee Mirakler, som noget aldeles usandt og taabeligt. Paa hiin Tid fik netop Cardinalen det Hverv, at undersøge nogle Actstykker, som vedrørte en Guds Tjeners Canonisation (Helligerklæring). Han overgav dem til Englænderen ved dennes næste Besøg, idet han bad ham om, ret omhyggeligt at gennemsee dem, og derpaa oprigtigt at meddele ham, hvorvidt han fandt disse Bidnesbryd troværdige. Efter nogle Dages Forløb bragte Englænderen Papirerne tilbage, og paa Cardinalens Spørgsmaal, hvilket Indtryk han havde faaet af Sagen, svarede han: „Sandt at sige, ved jeg intet at indvende derimod. Hvis alle Mirakler, som de Hellige, der af Deres Kirke blive canoniserede, skulle have virket, vare ligesaa paalidelige som disse, da vilde det give mig Anledning til Eftertanke. Saadanne Gjerninger kan kun Gud alene udføre, og jeg maatte da tilstaae, at De har Gud Selv paa Deres Side.“

„Virkelig?“ svarede Cardinalen. „Men seer De nu, i Rom tage vi Tingene ikke saa let; vi have ikke kunnet anerkjende alle hine Deviisgrunde som tilstrækkeligt overbevisende, og have derfor forkastet Andragendet om Vedkommendes Canonisation.“ Denne Meddelelse forbausede Englænderen til den Grad, at han nøiagtigere gjorde sig bekendt med den katholske Religion, og inden han forlod Rom, vendte tilbage i Kirkens Skjød.

Den selv samme overordentlige Strenghed bliver endnu i vore Dage iagttaget i Alt, hvad der henhører til en Canonisation. I dette saavel som i ethvert Aarhundrede forekomme Canonisationer; men aldrig kan Noget blive canoniseret, forinden idetmindste fem Mirakler, efter en meget streng

Undersøgelse, blive anerkjendte som stete paa de Vedkommendes Forbøn. Derfor ere vi fuldkomne berettigede til at paaastaae, at der endnu altid skeer Mirakler.

2. Men der skeer færre Mirakler, end i Christendommens første Aarhundreder, hvilket af tre Aarsager ikke kan være anderledes.

1) Fordi den egentlige, virkelige Hensigt med alle hine Mirakler, nemlig Verdens første Omvendelse og den christelige Religions Grundlæggelse, allerede er opnaaet.

2) fordi denne Hensigts virkelige Opnaaelse, som uden Mirakler, uden overordentlige Mirakler ikke vilde have været mulig, ikke alene nu, men i al Ewighed beviser disse Miraklers Sandfærdighed. Thi kun den christelige Religions sienesynlig guddommelige Oprindelse, som er stadfæstet ved store Mirakler, var istand til, uimodsigeligt at godtgjøre for de i Sandfærdighed nedfunkne Hedninger og de haardnakkede Jøder:

a) Jesu Christi, dens fattige og korsfæstede Lærers og Stifters, Guddom;

b) Sandheden af Hans Være, som var alle deres dybt indgroede Anstuelser stik imod;

c) Apostilenes og deres Efterfølgeres guddommelige Sendelse.

Hvis Verdens Omvendelse til Christendommen havde fundet Sted uden at være ledsaget af andre Mirakler, vilde netop selve denne Omvendelse i sig selv være det største og ubegribeligste af alle Mirakler.

3. Fordi vi i vore Dage have et Beviis paa vor Religions Guddommelighed ser Die, som er ligesaa indlysende og slaaende, som er en ligesaa overnaturlig, ligesaa umiddelbar guddommelig Kjendsgjerning, som Jesu og Hans Apostles Undergjerninger vare det for de første Christne, — jeg mener alle de Prophetiers Opfyldelse, som ere indeholdte i Evangeliet. De første Christne kunde endnu ikke see Opfyldelsen af deres guddommelige Lærers Forudsigelser; men de vare forpligtede til alligevel fuldkomment at troe*) derpaa, og dette var dem meget let formedelst Jesu Christi og Hans Sendebuds Mirakler, til hvilke de vare Diensvidner.

Vi derimod, som ikke kunne see hine Undergjerninger, vi see, at Jesu Christi Forudsigelser virkelig ere gaaede og fremdeles gaae i Opfyldelse: f. Ex. Jerusalems Belæggelse, Jødefolkets Abspjættelse og dets Bevarelse igjennem alle Aarhundreder trods dets Abspjættelse og Landsflygtighed; Kirkens Forfølgelser og Seir, den stædse vedvarende Overhærde-Værdighed, som be-

*) At troe, betyder: paa en Andens Vidnesbyrd at antage noget for Sandhed.

klædes af den h. Petrus og hans Efterfølgere, hvilke vare og ere Kirkens spnlige Overhoveder; — og denne øiensynlige Bished gjør os det let, at anerkjende hine Undergjæringer, omendstjøndt vi ikke have seet dem.

Hine Undergjæringers Diensthylighed bevægede de første Christne til at troe paa Spaadommenes sikkre Opfyldelse; disse Forudsigellers øiensynlige Opfyldelse bevæger os til at troe paa hine Undergjæringers Sandfærdighed. — For de første Christne vare Miraklerne Beviset for Religionens Guddommelighed; for os derimod er Spaadommenes Opfyldelse, som en guddommelig Kjendsgjærning, Beviset for vor Religions guddommelige Opfyldelse.

Betænk endvidere, at dette Beviis, som er draget af Spaadommenes Opfyldelse, er endnu mere uomstødeligt end hiint, som støtter sig paa Miraklerne, fordi nemlig Tiden med hver Dag, som paany forløber i de opfyldte Spaadomme, giver dette Beviis en ny og forhøiet Kraft.

Saaledes er dog sandelig den h. Petri Stols Bestaaen, saavel som ogsaa Jødefolkets Bevarelse til Trods for dets vedvarende Adspjittelse nu, da begge Kjendsgjæringer næsten i nitten hundrede Aar have staaet os for Die, netop derved et langt mere slaaende Beviis, end hvis de kun havde eksisteret i tre eller fire hundrede Aar; og hvis Verden endnu skal bestaae i et Par Aartusinder, ville de om tre eller fire tusinde Aar være endnu langt kraftigere Beviser for vor Religions Guddommelighed end de nu ere.

Kan man altsaa virkelig undre sig over, at der i vor Tid skeer færre Mirakler, end i den christelige Tidsregnings første Aarhundreder?

XXXIV.

Hvorfor tale Latin? Hvorfor betjene sig af et fremmed Sprog?

Svar. Prædikenen bliver holdt i Landets Sprog, og det er tilstrækkeligt. Hvad Messeofferet angaaer, hvori den egentlige Gudstjeneste bestaaer, da er det af en meget ringe Betydning for Folket, om de sacramentalske Ord, som desuden skulle tales med sagte Stemme, blive udtalte paa Dansk, paa Latin eller selv paa Hebraisk.

Et ikke ubetydeligt Antal Christne forstaae jo tilstrækkeligt Latin; for de øvrige er der sørget fuldstændigt, idet alle Kirkebønner ere oversatte i næsten alle Landes Sprog, og der af

saadanne Bøger gives en stor Mængde, passende for enhver Alder, ethvert Dannelsenstrin, enhver Stand.

Forøvrigt gives der under det hellige Messoeffers Høitideligholdelse visse udvortes Skikke, Tegn og Lyd, hvis Betydning er fuldkommen bekendt for enhver Katholik, og som gjøre Enhver, der bivaaner det hellige Offer, om han end kun har nydt en mangelfuld Underviisning, opmærksom paa det, som Præsten netop siger og gør ved Alteret, og som ere tilstrækkelige til, at Enhver hele Tiden kan følge Gangen i den hellige Handling. Hvis Noget alligevel er adspredt, da er det hans egen Skyld.

Betænk da ogsaa, kjære Ven, hvor ophøiet, hvor storartet den Tænke er, at den almindelige Kirke (og det er jo den katholske) ogsaa har et almindeligt Sprog!

Fra den ene Ende af Verden til den anden føler enhver Katholik, som træder ind i et katholsk Gudshuus, sig som hjemme; thi selv i det meest fremmede Land, blandt det meest fremmede Folk gives der i Kirken Intet for ham, som er ham fremmed. Der hører han det Samme, de samme Ord, de samme Lyd, som han hørte i sit Hjem, fra sin Ungdom af, og der kan han blande sin Stemme med sine Brødre. Ja tilvisse, den broderlige Forening, som udspringer af dette fælles og katholske Kirkesprog, er et hemmelighedsfuldt Baand af en uudsigelig Styrke.

Endvidere bør man ikke overse, at netop det latinske Sprog besidder en uforlignelig Værdighed, Dphøiethed, Klarhed, Bestemthed og Stjønhed. Afseet fra, at det er de forhenværende Verdensovervindere, Romernes, Sprog, saa er det tillige, eller rettere sagt, senere blevet Civilisationens, Videnskabens Sprog, — og kan alene af denne Marsag kaldes Sprogenes Dronning, saa at vistnok den Værdi, ogsaa at være Religionens Sprog, ikke er bleven det ufortjent tildeel.

Endelig kan dog for en guddommelig og derfor uomstiftelig Religion et Sprog ikke være tilfredsstillende, som endnu staaer i sin Udvikling og derved er underkastet abfjellige Forandringer; men dette er meer eller mindre Tilfældet med alle levende Sprog, som endnu altid tales af hele Nationer. — Saaledes er f. Ex., som Enhver veed, der har lært en lille Smule meer end blot at læse og skrive, det danske Sprog i vor Tid meget forskjelligt fra hiint, som for tre hundrede Aar og længere siden blev talt i vort Fædreland; længere tilbage i Tiden er det endnu mere forskjelligt og kan uden et særligt Studium ikke engang forstaaes.

Men selv om man vilde see bort fra de væsentlige Forandringer, som i saa store Tidsrum ere istand til fuldkommen at omdanne de levende Sprog, saa opstaae desuden selv i Løbet

af en eneste Menneskealder mange Forandringer, som ved første Tieskast vel kunne synes at være af ringe Betydning, men dog i Virkeligheden ere meget indflydelsesrige. Sprogbrugen til- lægger mangt et Ord efterhaanden en fra den oprindelige af- vigende Betydning, og det endog ofte af Uetsindighed. Hvis Kirken vilde tale i Landets Sprog, da kunde det staae i en saakaldet *Skjønaands*, en frækvis-Afkrivers Magt, efterhaanden at give selv Liturgiens helligste Ord en latterlig, ja maastee en uanstændig Betydning.

Fra hvilkenomhelst Side man end betragter det, maa man tilstaae, at det er nødvendigt, at Kirkens Sprog bliver fjernet fra den menneskelige Foranderligheds og Hverdagslivets Omraade. Derfor taler den katholske Kirke Latin*).

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Ifølge Beretninger fra Lissabon have Jesu- iterne i kort Tid stiftet tre Ordenshuse i Portugal. Det er nu omtrent tre Aar, at de efter en næsten hundredeaarig Forviis- ning ere vendte tilbage til dette Land. Mange Læsere ville vistnok undre sig over, at dette har været muligt i et Land, hvor de Liberale endnu for kort Tid siden have udbiist en saa tyrannisk Adfærd mod de barmhjertige Søstre. Hvorledes kan dette Om- sving forklares? Ganske simpelt! Regjeringen indsaae, hvor vigtig en dygtig Dannelsesanstalt var for deres Colonier i Ost- asien, og det kom den derfor ganske beleiligt, at Jesuiterne aabnede en lærd Skole i Macao. Men den maatte nu ogsaa lade det skee, at Ordenen grundede Huse i Portugal, fordi den begribe- ligviis ikke kunde faae sin Tilvæxt af Coloniens Befolkning. En lignende Bevæggrund hidførte for saa Aar siden ogsaa Ordenens Restauration i Spanien. Regjeringen havde grundet Anledning til at frygte for Den Cuba, Perlen iblandt Antillerne. Til denne Frygt bidrog ikke saalidet den Omstændighed, at den cubaste Ungdom besøgte de nordamerikanske Skoler, for derfra at hente sin videnstabelige Uddannelse. Derfra medbragte den de republikanske Abeer og Hadet mod Spanien, som jo efter den bekjendte Monroe-Doctrin ingen Ret skal have paa amerikansk Jordbund. Faren for Fremtiden laae meget nær; man vidste ingen bedre Urvei, end at grunde saadanne indenlandske Anstalter, som ved deres Dygtighed vandt Befolkningens Tillid og afholdt dem fra i Fremtiden at sende Børnene til Udlandet. Den spanske Regjering overgav derfor Jesuiterne et meget stort Colle-

*) En meget tiltalende Afhandling om de Grunde, „hvorfor det latinske Sprog anvendes ved Gudstjenesten“ findes i „Scandinaviske Kirketidende“ 1854 Nr. 18.

gium i Havannah. Begge Regjeringer ere altsaa komne til den Overbeviisning, hvor latterligt, for ikke at sige mere, det tomme Phantou af Jesuiternes Farlighed for Staten er; den Tid er forbi, i hvilken snue, samvittighedsløse Statsmænd og Intriguanter ved at fremmane dette Skræmmebillede kunde bringe deres Konger til at undertrykke Ordenen. Dengang eiede endnu begge disse Riger deres umaalelige Colonier, i hvilke netop Jesuiterne havde virket meest, for at christne Befolkningen og forene dem med Moderlandet ved det stærke Baand af fælles Religion og Dan- nelse. Men ikke længe efter den med uhyrt Raahed og Gru- somhed fuldbyrdede Tilintetgjørelse af Ordenen, tabte Portugal og Spanien den største Deel af deres oversjøiske Besiddelser, og nu tilbagefalder den samme Orden, for idetmindste at sikkre Resten af de fordums saa blomstrende Colonier. Saaledes see vi den ene Regjering efter den anden aflægge de gamle ugrundede For- domme imod Jesuiterne, og naar vi undtage Piemont, Rusland, Norge og Sverrig, og enkelte saakaldte Mønsterstater i Lyds- land, saa gives der nu neppe mere en dannet Nation, i hvilken Fædrene af Jesu Selskab ikke have Lov til frit og uforstyrret at virke og arbejde efter deres Stifters ophøiede Grundsætning: Om- nia ad majorem dei gloriam. Alt til Guds større Forherligelse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 10. Juli.** Sde Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dy- naelse af en salig Død. 11. M. Veronica Juliani, J. 12. Ti. Johannes Gualbert, Abbed. 13. D. Anacletus, Pave og M. 14. Lo. Bonaventura, Franciscaner og Kirkelærer. 15. F. Apostlenes Udbredelse. 16. L. Karmel-Scapuleerfest.
- Søndagen d. 10. Juli** afholdes den tredie Dvartals- Indsamling af „Peterspengene“; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrijt: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre.“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.
- Søndagen d. 17. Juli.** 9de Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabs- Andagt for Synernes Omvendelse med Katechese. 18. M. Camillus af Yellis, Ordensstifter. 19. Ti. Vincents af Paula, Ordensstifter. 20. D. Hieronimus Emiliani, Ordens- stifter. 21. Lo. Henrik, Keiser. 22. F. Maria Magdalena. 23. L. Apollinaris, B. og M.
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Dnsdag og Fredag); 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kavellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torisdag og Lordag stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Peters Begrufter.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 15.

Søndagen den 24de Juli.

1864.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater. — Hvorfor modtage Præsterne Betaling for deres Embedshandlinger? Man tør jo ikke følge de guddommelige Raademidler! — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Den katolske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater.

(Fortsat, see Nr. 6.)

Alle de danske Prædikanter vare dog ingenslunde af Østergaards Mening; de saae i „Bennerøsten“ et Angreb, der skulde tilbageflaaes. L. Helweg skrev en Artikel, betitlet: „Om den kirkelige Gjenforening“¹⁾, hvori han yttre: „den Omstændighed, at de Pavetroende atter udspænde deres Fangegarn iblandt os, maa gjøre os forsigtige i at tale Ord til Forsoning, naar man ikke vil udsætte sig forat vildlede de Enfoldige“ . . . Han anfører derpaa de gamle ubeviste og ubeviislige Paastande mod Kirken.²⁾

En anonym lærd Lutheraner søgte at modarbejde „Bennerøsten“ ved i Ugeskriftet for den „evangeliske Kirke“³⁾ at anføre endeel afrevne Sætninger af kirkelige Bekjendelseskrifter, Buller, Brever og Hvrdebreve, der bleve opfattede og fortolkede saaledes af Forfatteren, at de tilsyneladende modbeviste Rigtigheden af

¹⁾ Dansk Kirketidende, IX. p. 129 ff.

²⁾ Som Exempel paa disse Paastandes Natur skal jeg blot anføre, at han siger: „at Kirken forbyder Brugen af Modersmaalet i Kirkerne“ (!!) l. c. p. 131.

³⁾ III. Bind, p. 16 ff.: „De nyeste romersk-katolske Beskræbelsler i Danmark“.

„Vennerøstens“ Udtalelser med Hensyn til Kirkens Beredvillighed til Indrømmelser i Disciplinarsager. Forfatteren bemærker: „At den romerske Kirke, toungen af Omstændighederne, undertiden har maattet give efter. . . . Hvor den romerske Kirke har Magten, der giver den Intet efter. . . . Derfor mener jeg, at vi bør alle være aarvaagne, at vi ikke miste vor evangeliske Kirkes dyrebare Livsgoder. Vi ville ikke miskjende, at den romerske Kirke ogsaa er en Christi Kirke, at den har bevaret Troen, Daaben og Guds Ord; vi ville høiagte dens mange og storartede Bestræbelser for Christendommens Udbredelse til de fjerneste Egne, dens Martyrium og dens mange fortræffelige Foranstaltninger til den lidende Menneskehedens Opreisning; vi ville ikke opgive Haabet om en Gjenforening, naar begge Kirker have gjort God for deres Forsyndelser“ (!!). Forfatteren vedbliver: „Iader os blive os klart bevidst, at der ogsaa her i Danmark forestaaer os en Kamp med den udbrydende Katholicisme, hvor det vil vise sig, hvad Livskraft den evangeliske Kirke har.“ Men Forfatteren tilstaaer, at „denne sidste (d. e. den evangelisk=lutheriske Kirke) er henfygnet, saa at Bantro, Bigeghyldighed og Bankundighed have bemægtiget sig vide Strækninger i den.“¹⁾

En tredje Modstander fandt „Vennerøsten“ i Dr. theol. H. C. Nørdam. I sit Skrift: „Den romerske Kirkes Indbydelse til de Troende i Danmark“²⁾ deklamerede han stærkt om „den affaldne Romerkirke“, „forfærdeligt Afgudereri“, „selvvalgt Gudsdyrkelse“, „Djerg af Bildfarelser“, „Babylon“, osv. Han forjikkrer Publicum om, at den lutheriske „Folkkirke“ er den sande katholske Kirke, og at Romerkirken ikke er det; dog indrømmer han: „at denne har en Grad af Christelighed“³⁾ (!!), hvorfor han ogsaa kalder Katholikerne sine „bildfarende Brødre“⁴⁾. „Og I Enkelte som allerede have skilt Eder fra os,“ vedbliver den lutheriske Prædikant, idet han

¹⁾ l. c. p. 180.

²⁾ Kjøbenhavn 1854.

³⁾ p. 9.

⁴⁾ p. 15.

figter til den katholske Kirkes Convertiter i Rjøbenhavn, — „vender om og kommer tilbage!“ (altsaa til den nys anførte „evangelisk-lutheriske“ Vantro, Ligegyldighed og Vanfundighed?)

Det andet katholske Controverskrift udkom som ovenfor anført ogsaa i 1854. Det var betitlet: „Epistel til Nordens Mænd og Qvinder, af Ignatius Danicus“, og udkaster først en Skildring af den forfærdelige Forvirring og Uorden, som hersker i den danske Folkekirke. Forfatteren minder derpaa om, at Danmark kun har været stor, saalænge det i Middealderen trofast har sluttet sig til Kirken. Til Slutning gives endnu en kort Fremstilling af Reformationens Fremgang hertilands, samt af de Voldsomheder og urene Motiver, som hjalp Lutheranismen til Seir.

Saa forskjellige „Vennerøsten“ og „Epistelen“ vare, baade i Opfattelsen af den lutheriske Christendom i Danmark, og i Form og Tone, saa bleve de dog af Mange anseete for Producter af een fælles Plan og Operation. Dr. Nordam siger saaledes: „det er ikke tilfældigt, at „Skandinaviske Kirketidende“ har begyndt, og nu meget venstabeligt lader sin Indbydelse udgaa; det er ikke tilfældigt, at dernæst Ignatius træder frem og sender os sin Epistel; det er ikke tilfældigt, at denne taler i een Tone, og at hiin har anslaaet en anden; det er Altsammen forud betænkt og beregnet af den menneftelige Regjeringskløgt, som holder Traadene i sin Haand osv.“¹⁾ Den læge Forfatter af „Epistelen“ tituleres andetsteds for „pavelig Missionair!“²⁾

Den lærde Forfatter, der bekjæmpe „Vennerøsten“ i „Evangelisk Ugeskrift“, skjænkede og „Epistelen“ sin Opmærksomhed. Han siger: „Medens Vennerøsten saaledes søger at vinde det danske Folk for Katholicismen ved en fiin Imødekommen, . . . saa taler Epistelen til Nordens Mænd og Qvinder i en anden Tone; den kommer ikke imøde, men staaer paa den

¹⁾ Den romerske Kirkes Indbydelse, p. 4—5.

²⁾ Skandinaviske Kirketidende indeholdt i denne Anledning følgende Erklæring: „ingen af de herværende romersk-katholske Præster er Forfatter til Skriftet „Epistel til Nordens Mænd og Qvinder.“ Vide Nr. 11, 1854, p. 92.

romerſke Troeſlæres faſte Grundvold, ſkyder derfra ſit Skjts ind i den danſk=evangelifke Kirkes Veir og vil derved nøde Folket til at capitulere og overgive ſig i Seierherrens Vold.“¹⁾ Han anfører derpaa endeel Sætninger af Epiftelen; men iſtedetfor at gjendrive dem, udbryder han blot: „At gjendrive diſe Paaſtande og belyſe deres Ugrund ved at ſtille de hiſtorifke Kjendsgjerninger imod dem, turde være et unyttigt Arbeide!“

Dr. Rørdam indlod ſig derimod i en formelig Kamp med Epiftelens Forfatter. Han beſtylder dennes Sprog for „uvant Lidenſtabelighed“²⁾. Luther benævnes: „vor ærlige Kirkefader,“ der ved Guds Naade gav hele Folket Bibelen ihænde. Kirkeomvæltningen (med Billedſtormerne, Bondekrigen, Gjenløberne, Vold, Mord, Gudsbeſpottelſe, alſtens Lafter og Bildfarelſer!) „den af Gud ſelv velſignede og fremførte Kirkeformation, til alle bedrøvede og kjæmpende Sjæles evige Trøſt og Fred,“ oſv. Alligevel giver han dog Epiftelen Medhold i Noget. Han ſiger ſaaledes tilſidſt: „En Ting er der imidlertid, ſom Ignatius bebreider os og vor evangelifke Kirke, hvori der maa gives ham Ret, Herren til Ære, men os til vore Anſigters Bluſel, — nemlig han lader os høre, at vor Tro og vor Wandel i Chriſto viſer ſig meget kold og ſvag, og at vi hige mere efter Verden end eſters Guds Rige og hans Retfærdighed, at Menighedens (d. e. den lutherſke Kirkes) Liv er verdsligt, og at Hyrderne have forſømt deres Pligt.“ (l. c. p. 23.)

Forfatteren af „Bennerøſten“ indlod ſig ikke videre i Polemik med ſine Modſtandere; af deres Naade at ſkrive paa, indſaae han viſtnok, at en Kamp med dem ikke vilde føre til Noget. Kun mod E. Helvegſ Artikel³⁾ tog han Ordet.

„Høiſt ubehageligt berørte, ja dybt krænkebe maatte vi derfor føle os“ — ſiger han — „da vi i Nr. 9 af Danſk Kirketidende viſtnok læſte „Bennerøſten“ omtalt i en Artikel . . . men deſværre ſnart maatte overthyde os om, at denne Artikel

¹⁾ Ugeſkrift for den evangelifke Kirke i Danmark. III. Bind p. 117.

²⁾ Den romerſke Kirkes Indbydelse, p. 16.

³⁾ „Om den kirkelige Gjenforening.“ See ovenfor.

langt fra ikke aandede den Kjærlighed og Velvillie, som har dicteret „Bennerøsten“. . . . Den foragtelige Maade, hvorpaa vor h. Kirkes synlige Overhvrde Paven omtales, vidner altfor tydeligt om, at der boer Had og fjendtligt Sindelag i Forfatterens Bryst; men hvad der allermeest har oprørt vort Sind, er, at Herr Helveg ikke undseer sig ved at drage det Allerhelligste og Erværdigste ned i Smuds og Skarn, idet han sammenstiller den fromme Tilbedelse, som vi Katholiker, i levende Tro paa vor Frelseres virkelige og væsentlige Nærværelse i det høihellige Alterens Sakramente, hde denne Hans tilbedelsesværdige og vidunderlige Kjærlighedshemmelighed, med den ugubelige Vanhelligelse at anvende det Allerhelligste til — vor Pen vægrer sig næsten ved at skrive de Ord! — at helbrede sygt Ovæg (!!!) og deslige. — Vi affholde os fra enhver Kritik og bemærke blot, at vi ikke kunne inblade os i nogenformhelt Discussion med Mænd som Herr Helveg, naar de jøre saadanne Vaaben mod vor hellige Kirke“. ¹⁾

Forfatteren til „Epistelen“ besvarede Dr. Nørdam i et eget Skrift, betitlet: „Aabent Sendebrev“. Heri hedder det: „At den christne Kirkes synlige Overhoved af ganske Hjerte ønsker at optage alle forfættligt eller uforfættligt udenfor Kirken værende Sjæle i Christi Kirkes Skjød, er utvivlsomt; men at han indtil denne Dag, med Hensyn til Danmark, har anvendt overordentlige Midler eller givet forskjellige Individider det Hverv, at begynde en aandelig Kamp, forat faae Danmark tilbage i Kirkens Skjød, troe vi ikke, — vi ere ialtsald fuldkommen uvidende derom. Skandinavisk Kirketidende skylder privat Interesse sin Tilværelse, og at Hs. Hellighed Paven, eller nogen af de katholske Biskopper, ikke have tilskyndet dens Stiftere til at udgive samme, det vide vi med Visshed. Og hvad os selv angaaer, da give vi Dem, Herr Doctor, vor høitidelige Forsikkring om, at vi ikke have udgivet vor „Epistel til Nordens Mænd og Qvinder“ ex mandato, men at vi have „aflagt vort Vidnessbyrd efter Aandens Drift“, hvad De mener kun er Tilfældet hos de

¹⁾ Skandinavisk Kirketidende 11. 1854, p. 92.

Evangeliske!"¹⁾ . . . Rørdams Paastand, at Luther først bragte Folket Bibelen ihænde, gjendrives med bibliographiske Data.²⁾ Angaaende Rørdams Priis af Reformationen siger Ignatius: „Stedet er ikke her til at opregne de mange historiske Kjendsgjerninger, som tale høit mod den forslidte Paastand, at efter „Bavedømmets lange, dybe Nat i Christenheden“, blev det religiøse og kirkelige Liv vakt i de Lande, hvor Protestantismen blev indført,“ — en Paastand, som selv nyere protestantiske Historieforskere have tilbageviist. Paastanden tilbageflaaes derpaa med Luthers egne Klageraab over Reformationens sørgelige Følger³⁾. Doctorens ufeilbare Papirspave: den lutherste Bibeloversættelse, tilbagevises paa følgende Maade: „Jesus Christus har ikke, som de menneskelige Religionsstiftere og Viismænd, nedskreven sin Være i Bøger og ei heller paalagt Nogen af sine Apostle at nedskrive samme. . . . Hvis det havde været hans Hensigt, at hans Være skulde forkyndes de kommende Slægter ved det nedskrevne Ord, da havde han vistnok truffet de nødvendige Foranstaltninger; han maatte da selv have skreven eller under sit Tilsyn have ladet skrive sin Være, ikke alene paa Græsk, men paa alle andre levende Sprog, som da vare, og som skulde komme og som i Fremtiden vil komme; thi hans Være skulde ikke, som den jødiske eller Hedningernes, være for en enkelt Nation, men for alle Folk og Tider; og paa skrøbelige Menneskers Oversættelser vilde Frelseren vistnok ikke lade sin guddommelige Væres Sandhed og Reenhed beroe; og dersom en saadan skreven Være var nødvendig for enhver Christen til Salighed, da forstaae vi i Sandhed ikke, hvorfor Jesus Christus, der besad Guds Viisdom og Magt, ikke foranstaltede en saadan skreven Være, som

¹⁾ Cfr. Rordam. Den r. K. 3. p. 4.

²⁾ Dette indrømmes endog af den protestantiske Kirketidende, naar den siger: „Fr. Ignatius oplyser nu her i en sindig og rolig Tone, at Bibelen har været oversat paa de fleste europæiske Folks Modersmaal, længe før Luther kom, og det gjør han endda med temmelig Sagkundskab.“ D. K. IX. p. 280.

³⁾ Cfr. Luthers Huuspostille, Jena 1859. 2. Præd. over 1. S. i Advent. Tisfreden. Tis. Ausg. p. 415, b. 80, b. 270, a. o. m. a. St.

indeholdt Alt, hvad et Menneſte behøvede og behøver at vide til Salighed, og forat ſamme kunde faae den nødvendige Udbredelse, tillige lærte ſine Apſtle Bogtrykkerkunſten, ſom førſt kom femtenhundrede Aar ſenere, for at dette ſkrevne Ord kunde udbredes over al Verden, og komme i alle Menneſters Hænder. Ja, vi kunne ſlet ikke indſee, hvorfor Jeſus Chriſtus ikke ſtiftede det førſte Bibelfeſkab!¹⁾ — Forfatteren anfører derefter Steber af Luther, hvori denne roſer og anbefaler den romerſke Kirke ſom den ſande Kirke, der ledes af den Helligaand²⁾. Han viſer det Latterlige i den Paaſtand, at den romerſke Kirke har ſkilt ſig fra den katholſke Kirke og at denne netop er den lutherſke, Noget Nørdam har fremført i ſit Stridsſkrift. Han ſlutter med følgende Bemærkning: „Vi troe forreſten, at De har været lidt for ſtreg i Deres Dom over dem, ſom ere traadte tilbage i den hellige katholſke Kirkes Stjød, ved at kalde dem „uvidende og urolige Sjæle“³⁾; vi kunne forſikre Dem om, at der iblandt den danſke katholſke Kirkes Convertiter og Convertitinder findes Mænd og Qvinder, der, al verdslig Viisdom og Kundſkab fraregnet, kunne forſvare deres hellige Religion langt bedre, end De, Hr. Doctor, formaaer at angribe den.“

Nørdam indlob ſig ikke paa igjen at ſvare Sendebrevets Forfatter; men udgav derimod et nyt Skrift: „Den Tridentiſke Troesbekjendelse belyst,“⁴⁾ hvori han declamerede stærkt mod alle de katholſke Værefætninger, ſom forkaſtes af Proteſtanterne. Dette Skrift blev indirecte beſjæmpet af „Scandinaviſk Kirketidende,“ der leverede en længere Afhandling: „Den Tridentiſke Troesbekjendelse⁵⁾“, der paa en grundig og klar Maade fremſtillede og forklarede ſamme i ſine enſelte Stykker.

¹⁾ Abent Sendebrev, p. 8—9, Noten.

²⁾ Cfr. Luthers Werke. Jena IV. 1560. S. 320 a. 1562, S. 169 b. Wittenberg. A. II. S. 279 b. 362. IV. S. 227 b. V. S. 506 b. VII. S. 8. b.

³⁾ Dr. Nørdam. Den r. R. 3. p. 23.

⁴⁾ Kjøbenhavn 1854.

⁵⁾ S. R. II. 1854 p. 77 ff.

Forat modarbejde de katolske Geistliges Bestræbelser foranstaltede en Prædikant en ny Udgave af Dr. Brochmands forglemte Stridskrift: „Gudelig Underviisning om et Guds Barn uden sin Sjæls største Skade og Saligheds Fordærvelse kan antage den papistiske Religion.“¹⁾ Den kjøbenhavnske Prædikant, Dr. Rothe, leverede en Artikel i „Evangelist Ugeskrift“²⁾, i hvilken han udplygede de taabeligste Bestyldninger mod de katolske Geistlige, naturligtviis i ædel Harme over deres Missionsiver.³⁾ Ligesom de protestantiske Kirkeblade i Danmark i de følgende Aar kun indeholdt meget faa betydelige Udfald mod den katolske Kirke, saaledes undgik „Skandinaviske Kirketidende“ saameget som muligt enhver Strid. Kun mod de groveste Sigtelser i Dagspressen mod Kirken og Missionen hersteds protesterede den og tilbageslog Angriberne. Af katolske Controverskrifter udkom: „Dr. Morten Luthers Dom om Pavebønnen og den romersk-katolske Kirkes Værdomme“ (1854), hvori med Luthers egne Ord er beviist, at den katolske Kirke er den sande og rette⁴⁾; „Protestantismens Falskhed, beviist af Hs. kirkelige Højhed Dr. Johannes B. Malou, Biskop af Brygge;“⁵⁾ Christendommen, Protestantismen og Freden, otte controversielle Afhandlinger⁶⁾.

Fra den literaire vende vi igjen tilbage til den reent kirkelige Virksomhed. De Geistlige, — hvis Antal i 1855 var steget til 3, da den apostoliske Provicar havde indsat nuværende Præses for det biskoppelige Præste-Seminarium i Osnabrück, A. Rohues, til Vikar ved St. Ansgars Kirke, — arbejdede

1) Kjøbenhavn 1853.

2) Bidrag til Oplysning om den romerske Katholicismes nyeste Bestræbelser i Kjøbenhavn. E. II. IV. p. 13. ff.

3) Som Mundsmag skal jeg kun anføre: „Man har ikke blot ved at virke paa Overbeviisningen arbejdet i denne Retning (at faae Børn oplærte i den katolske Tro), men ogsaa ved pecuniære Midler!! l. c. p. 18.

4) En Overtættelse af et oprindeligt i Cöln udgivet Skrift.

5) En Overtættelse af: „La Fausseté du Protestantisme démontrée.“ 1859.

6) Kjøbenhavn 1859.

med Held paa Kirkens Udbredelse, navnlig ved Prædiken i det danske Sprog. En Deel Protestanter af alle Stænder traadte efterhaanden over til Kirkens hellige Samsfund. Gudstjenesten blev feiret med Værdighed og Høitidelighed, og paa de høie Festsdage med Levitmesse. Kirkesangen blev forbedret og oplivet ved Udarbejdelsen af en dansk „katholsk Psalmebog“, der indeholder Oversættelser og Bearbejdelser af de bedste latinske og tyske Psalmer samt nogle originale aandelige Sange og Litanier¹⁾. Til Ungdommens huuslige og kirkelige Opbyggelse udarbejdede Vikar Kohues en passende Bønnebog: „Lille himmelsk Beiviser“²⁾. Til Opvækkelse og Oplivelse af Menighedens kristelige Liv og Virksomhed bleve flere Broderskaber og Foreninger indførte, saaledes: Vincentiusforeningen, Marieforeningen, St. Michaels Broderskab, Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte. Ogsaa den heldbringende Andagt „Via Crucis“ (d. e. Korsveien) blev i den sidste Tid indført i St. Augustins Kirke. Den katholske Kirkeskoles Elevantal steg i den Grad, at Skolen maatte udvides. En Realskole, som i nogen Tid var oprettet, blev dog igjen nedlagt, uagtet Trangen dertil vistnok er tilstede navnlig for de Familier af den bedre Klasse, som ikke have Raad til at holde en katholsk Huuslærer eller sende deres Børn til udenlandske Opdragelsesanstalter. Til Underviisningens Fremme blev en dansk Udgave af P. Deharbes mindre Catechismus udgivet³⁾. Hans store Catechismus, der er en populair katholsk Dogmatik og som er ledsaget af en mesterlig fortstættet Kirkehistorie, er ligeledes udkommen 1863. En geographisk Haandbog, der baade kan anvendes som Læse- og Lærebog, blev udgivet i Aaret 1862. Til Fremme af en god Læsning har man paa Dansk publiceret flere fortrinlige større Skrifter; saaledes: „Fabiola“ af Cardinal Wiseman (1857), „Bibliotheca“ af den h. Frants af Sales (1858), „Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed“ af P. Stub (1861)⁴⁾.

¹⁾ Kjøbenhavn 1857.

²⁾ Kjøbenhavn 1859.

³⁾ Kjøbenhavn 1861. Samtlige kath. Skrifter udkom i A. F. Høft's Commission.

⁴⁾ Et interessant katholsk Skrift, som ligeledes er udkommet i Kjøben-

En kirkelig Institution af særlig Betydning og Interesse er de barmhjertige Søstres Kloster (soeurs de St. Joseph), som nu findes i Kjøbenhavn, ikke langt fra den katolske Kirke. I Aaret 1856 ankom, ifølge de kjøbenhavnske Geistliges Anmodning til Hs. Eminence Erkebiskop Willet af Chambery, fire Søstre af St. Joseph fra denne Stads Moderkloster til Kjøbenhavn. For at kunne virke her for Fattige og Syge, studere de med Flid det danske Sprog, medens de ved Haandarbejde søgte at erhverve sig et tarveligt Underhold. I Kamp med mange Vanfæligheder og Gjenvordigheder havde de næsten tabt Haabet om at kunne forblive i Danmark, da pludseligt Gud i deres største Nød jendte dem sin kraftige Bistand. En ung protestantisk Dame følte Medlidenskab med de stakkels Søstre, og bragte dem følelig Hjælp. Ogsaa det østerrigiske Hof, der er saa rede til at fremme ethvert fromt og kirkeligt Forhavende, skjænkede dem en Sum af et Tusind Daler. Nu kunde de leie passende Lokaler til en Skole og et Hjem for sex forældreløse Børn. I Aaret 1859, efterat Forstanderinden havde gjort en Udenlandsreise for at samle Almiser til deres Institut, saae hun sig endelig istand til at forstaafe Søstrene en egen Klosterbolig. Det følgende Aar besøgte Dverforstanderinden fra Chambery sine Søstre i Kjøbenhavn. Ved hendes kraftige Bistand fik de nu indrettet en større Skole og et lille smukt Capel, hvor den h. Messje feires tre Gange om Ugen. Paa en ny Udenlandsreise besøgte Forstanderinden i 1861 atter Hovedklosteret i Chambery, og hjembragte s. A. med sig tre Søstre, hvoraf den ene, der var en dansk Pige, nyligt havde endt sit Noviciat. Forstanderindens Svagelighed fordrede imidlertid en Medhjælp til Ledelsen af Klosteret, hvorfor en Coadjutrice blev sendt hertil i September 1862. Klosteret tæller nu ialt 10 Nonner. De beskæftige sig med Sygeforpleining, fromme Øvelser, besøge de Fattige, og holde to Skoler, der tælle henved 80 Elever. Ogsaa give de Underviisning i det franske Sprog for Damer, hvorved

havn, er: „Lilja Eysteins Ásgrímssonar,“ et islandsk Digt fra Aar 1350 til Tre for Guds h. Moder, ledsaget af latinisk Doversættelse. Hafniae 1858.

de erhverve Noget til deres Underhold. De have et Vaisenhuus, hvor 10 forældreløse Pigebørn nyde Opdragelse og Underviisning. I Begyndelsen af deres Ophold i Kjøbenhavn vakte deres Nonnebragt nogen Opmærksomhed; men Kjøbenhavns Protestanter have nu vænnet sig til at see dem, og medens mangen Sng, der hverken har Frænde eller Ven, velsigner de gode opoffrende Søstre, er der sikkert ingen fornuftig Protestant, som ønster dem fjernede.

Efterat den apostoliske Provicar for de nordiske Missioner, Biskop Dr. Anton Lüpke, i en Alder af 80 Aar var død 1ste Paastedag 1855, stod Provicariatet i 3 Aar ledigt, indtil endelig den høiarv. Biskop af det gjenoprettede Bispedømme Sønabrück, Dr. Paulus Melchers, blev udnævnt til apostolisk Provicar for de nordiske Missioner i Tydskland og Danmark (i April 1858). Allerede det følgende Aar gjorde han en Visitationstrejfe til de danske Kirker og Menigheder (August 1859). Med Hengivenhed og Begeistring blev han modtagen af den kjøbenhavnske Geistlighed og Menighed, og i sit fulde biskopelige Ornat traadte han ind i St. Ansgars Helligdom, under den i sliq Anledning brugelige Høitidelighed og Ceremoni. Fra Prædikestolen holdt han en gribende Tale til den talrige Mængde, som fyldte Kirkens Hal; han talte om Formaalet med sit Besøg: han vilde med egne Dine see det kirkelige og religieuse Liv hos Menigheden. Det var en mærkelig Dag for denne, men ogsaa for den ganske katolske Christenhed! Mere end tre Aarhundreder vare henrundne, siden en katolsk Biskop frit havde virket i sit h. Kald i Danmarks Hovedstad. Han meddeelte Confirmationens h. Sacramente til endeel af Menighedens Medlemmer, feirede en høitidelig Pontificalmesse, prædikede gjentagne Gange, og inspicerede Kirken, Skolen og Klosteret. Han blev vel modtagen af Ministrene og de katolske Gesandter ved det danske Hof, samt af Arveprindsen. Hs. Majestæt Kongen indbød ham, efter Audientsen, til sit kongelige Taffel, i hvilket Arveprindsen og flere af Regjeringens Medlemmer deeltog. Vor katolske Biskop kunde ikke have faaet en hjerteligere Modtagelse ved noget katolsk Hof, end den som blev ham tilbeel

ved det danske protestantiske Hof! Og saa har tilforn havde den danske Konge (Christian VIII.) ladet hans høie Forgænger, Anton Lüpke tiltale, fordi han havde feiret den hellige Messe i et katholsk Capel i det danske Monarchi! Omnia mutantur! Men Guds Miskundhed er den samme fra Slægt til Slægt! Han lader sin h. Kirke triumphere midt i Trængsler og Gjen= vordigheder!

Da Biskoppen det følgende Aar gjorde en Pilegrimsreise til Rom og berettede Hs. Hellighed Paven, hvor naabigt Hs. Majestæt Kongen af Danmark havde modtaget ham, rørtes Hs. Helligheds Hjerte derover, og han tilstrev i denne Anledning Kongen et Brev, fuldt af Taknemmelighed for de danske Katholikers Religionsfrihed, men tillige med det udtalte Haab, at Kongen vilde stjænke Katholikerne i Slesvig, Holsteen, Lauenborg og Vestindien samme Religionsfrihed¹⁾. Brevet ender med de Ord: „Høie og mægtigste Fyrste! I Tillid til, at De, saavidt Deres Magt naaer, vil stjænke enhver Katholik, der hører til Deres Undersaatter, Deres Bestyttelse, bede Vi Dem at være overbeviist om, at Vi nære det inderligste Ønske om at finde en passende Leilighed til at hde Dem Gjengjæld, ikke blot ved Ord, men ogsaa ved Gjerning“.

Den nyeste Begivenhed af historisk Interesse, som er knyttet til den katholske Kirke i Kjøbenhavn, er den Række af Missionsprædikener, som tvende Geistlige af Jesuiterordenen holdt her i Juletiden 1862. Ni Aar tidligere havde Hovedstaden været gjæstet af tvende Jesuiter, nemlig Pater Depozzo og Lægen Ferner, der kom for at hde aandelig og legemlig Bistand og Hjælp i Choleratiden (1853). Disse Mænd havde hver paa sin Viis virket meget Godt under deres korte Ophold i Kjøbenhavn, og vare derfor bevarede i hjærlig Erindring af Mange her. Men af en større Betydning var Jesuiternes Besøg i 1862. Det havde paa den ene Side til Formaal at vække Menighedens kristelig-katholske Bevidsthed, og paa den anden Side at give en talrig Mennekesmængde af alle Stænder

¹⁾ Brevet aftrykt i St. Kirket. IV. 1861, p. 85—86.

et klart Begreb om, hvad sand Christendom er, samt at bekæmpe Lunkenheden, Vantroen og Nationalismen. Den som Lærd og Prædikant bekjendte Pater Roh, Profesjor i Theologien, prædikede to Gange hver Dag i næsten to Uger, afvejlende tydskt og fransk. Omendstjøndt den liberale kjøbenhavnske Presse iagttog den fuldstændigste Tausheb og saaledes søgte at ignorere hans mesterlige Prædikener, var hans Tilhørerkreds dog meget bethdelig og vorede med hver Dag. Pater Zurstrafen holdt en tydskt Prædiken daglig, og mange af Menighedens Medlemmer hørte med Glæde deres fordums Sjælesørger, der som saadan havde efterladt sig et varigt og kjært Minde i taknemmelige Hjerter. Den, som hørte disse Fædres Prædikener, og som havde Modtagelighed for Sandhed og Agtelse for Lærdom, Talent og Ærlighed, blev greben af deres vidunderlige Kraft. Mangen Protestant, som ellers sjelden satte sin Fod i en lutherst Kirke, indfandt sig hver Dag, ofte to eller tre Gange forat høre guddommelig Sandhed af Jesuiter! af Mænd, som Protestanterne falskeligen ansee for Indbegrebet af al Slethed! Hvor forunderligt var det ikke, at høiærværdige Fædre, som for nogle Aar siden, ifølge den danske Lov, ikke uden deres Livs Fortabelse turde lade sig finde i Danmark, stode nu midt i Hovedstaden selv og forkyndte fra Prædikestolen offentligt og frit deres Overbeviisning, deres Tro, Haab og Kjærlighed! Og Folket lyttede med Beundring til dem; „naar Jesuiter vare saadanne Folk, saa vilde man gjerne høre deres Prædiken hver Dag“. — Fordommen maatte vige for Erfaringen.

(Fortsætted.)

XXXV.

Hvorfor modtage Præsterne Betaling for deres Embedshandlinger? Man tør jo ikke sælge de guddommelige Raademidler!

Svar. Nei, det tør man ikke. Men, min Ven, saa ofte som du i dit Livs vigtigste og helligste Anliggender er anvist

paa Præstens Tjenester, er du rigtignok forpligtet til at tilstille ham et lille Honorar. Dog, hvis du heraf vilde slutte, at Præsterne følge deres hellige Handlinger, det hellige Messesoffer, de hellige Sacramenter og deslige, — da befandt du dig i en stor, overordentlig stor Bildfarelse.

Bevæggrunden til denne Indretning, som rigtignok ved første Blik kan synes noget støvende, er meget billig og rimelig; jeg haaber, min Ven, med saa Ord at kunne bevise dig det.

Præsten har ikke overtaget dette sit Embede for sin egen Skyld, men til Guds Ære og sine Medmenneskers Frelse; han er Guds Tjener; hele Christenhedens Tjener; hans Pligt er det, at sørge for sin Næstes Sjælefrelse ved at lære ham at kjende, elske og tjene Gud. I det han fuldførem helliger og hengiver sig til dette ophøjede Kald, giver han Afkald paa Alt, paa de huuslige Glæder, Familielivets Lykke, og tillige ogsaa paa alle Midler til at erhverve sig sit Livs Ophold, som f. Ex. Handel, Haandarbejde, Industri &c. Han helliger sig ganske til sin Næste. Og da er det dog sandelig ikke meer end ret og billigt, at de Troende, til Erstatning for dette fuldstændige Offer af sit eget Liv, hvilket han bringer for dem, sørge for at tilveiebringe Midlerne til hans timelige Ophold, at de bidrage dertil; thi omendstjøndt han er bleven Præst, vedbliver han dog endnu bestandig at være Menneske og at have menneskelige Fornødenheder. Og i Virkelighed have ogsaa de Troende igjennem alle Aarhundreder siden vor Herre Jesu Christi Tid erkjendt denne Pligt og gjerne givet deres Præster det, som var fornødent til deres standsmæssige Underhold. Om ogsaa den Maade, den Form, under hvilken dette skete, har forandret sig, er dog Sagen selv altid bleven den samme. Især i vore Dage er den faste Indtægt, som udbetales Geistligheden, i de fleste Tilfælde utilstrækkelig til deres standsmæssige Underhold, og derfor har man anseet det for ret og billigt, at Præsterne modtage et Tillæg af de Christne selv, naar disse ved visse kirkelige Handlinger gjøre særligt Krav paa Præstens Tjeneste; at f. Ex. i Anledning af en Brudevielse, en Barnedaab, i Anledning af en høitidelig Piigbegængelse eller en Sjælemesse for de Afdøde, — at der ved sliche Leiligheder bliver ydet den Geistlige et fastsat Honorar. Det tør aldrig glemmes, at det kun er i Anledning af disse kirkelige Handlinger, men ikke for disse selv, at et saadant Honorar bliver betalt. Imidlertid maa man heller ikke troe, at hele den Sum, som betales i Anledning af kirkelige Handlinger, tilhører Præsten. Saaledes f. Ex. tilfalder ved høitidelige Begravelser, som ofte koste saa mange Penge, største Delen af det, der skal betales den egentlige Kirkekasse, som tildeels jo ogsaa bliver forvaltet af forstandige, retsindige Lægmand, og af hvilken Kirke-

bygningens Vedligeholdelse og Prydelse, de nødvendige Omkostninger for Belysning, Orgelspil o. s. v. bliver udredt. Der gives rigtignok mange Mennesker, som mene, at Præsten saadanne Dage kommer paa den grønne Green, men det er ingenlunde Tilfældet.

Min Ven, du vil nu, haaber jeg, have indseet, at man paa ingen Maade „sælger“ dig de guddommelige Raademidler, men at du tværtimod hverken gjør meer eller mindre, end afbetale Præsten din Gjæld, en Retfærdighedens og Billighedens Gjæld, — ja jeg tør sige en Erkjendtlighedens og Taknemmelighedens Gjæld, eftersom han aldeles har helliget sig til din Frelse.

Og skulde du ogsaa engang imellem træffe paa en Præst, der til den Grad havde glemt sin Stands Ophviethed og Hellighed, at han hænger for meget ved Pengene og eftertragter det Forbiste istedetfor at virke for det Himmelske (hvilket dog, Gud være lovet, kun sjældent er Tilfældet); da bør du derved ikke glemme, at han er et Menneske, der af Naturen har den samme Tilbøielighed til det Onde, som du og alle andre Mennesker; men at de menneskelige Svagheder og Feil albrig ere istand til at besmitte Præsteværdigheden, med hvilken han er beklædt. Præsten, som syndet, er straffskyldig; men Præsteværdigheden er og forbliver reen: thi, som jeg allerede tidligere har sagt dig, den stammer fra Jesus Christus Selv, og kan altsaa ikke miste sin guddommelige Natur og Oprindelse.

(Fortsættels.)

Airtelige Efterretninger.

Rom. En Correspondent af „Monde“ var den 4de d. M. Bidne til følgende Tildragelse, som afgiver et nyt Beviis for, at den h. Faders Helbredstilstand nu for Tiden er ganske tilfredsstillende. „Da Wsg. Lynch, Biskop af Charleston (Nordamerika), blev modtagen af den h. Fader i en Privataudiens, bad han til Slutningen om Tilladelsen til at forestille Hs. Hellighed flere Amerikanere, som forinden deres Bortreise fra den evige Stad ønskede at modtage Christi Statholders Velsignelse. Iblandt disse befandt sig en Dr. Elisa Gregory, en berømt Læge fra St. Louis, som for nogle Aar siden er tilbaetraadt fra Protestantismen til Katholicismen. I det Biskoppen af Charleston forestillede ham, henviste han til den indflydelsesrige Stilling, som den ommeldte Læge indtog i hans Fødeby, samt til hans Nidkjærhed i Udvælsen af de kristelige Barmhertighedsgjerninger. Den h. Fader henvendte flere Spørgs-

maal til Lægen, isærdeleshed over hans Besøg i de romerske Høspitaler. Derpaa sagde han i hiin spøgefulde Tone, der er ham eiendommelig, idet han udstrakte sin Arm: „De er Læge, føl mig engang paa Pulsen“. Lægen med sin amerikanste Koldblodighed efterkom strax Begjæringen og det med en saadan Opmærksomhed, som om han befandt sig midt iblandt sine Patienter. „Bladene — vedblev den h. Fader — sige mig dagligen, at jeg er paa Nippet til at døe; hvad er Deres Mening, Hr. Doctor?“ Lægen taug et Dieblif og syntes hensunken i dyb Eftertanke. „Jeg veed — vedblev den h. Fader — at jeg maa døe, naar Gud vil det; men for Dieblifket føler jeg mig ingenlunde dødelig syg“. Endelig opløstede Lægen sit Hoved: „Normal Tilstand — sagde han; — Pulsen er rolig og tyder paa en god Helbred; der er ikke det mindste Tegn tilstede paa Sygdom“. Alle — tilspøier „Monde“ — som have havt Veilighed til at iagttage den h. Faders Holdning under de lange og anstrengende Ceremonier i de sidste Dage, og have hørt hans ligesaa fulde som klare Stemme ved Gudstjenesten eller havt den Lykke at omgaaes ham i den umiddelbareste Nærhed, ville ikke være forundrede over dette Svar af den amerikanste Læge, og alle den h. Kirke tro hengivne Christne takke Himmelen, at den har gjort alle Dunster og Tanker af vor h. Religions Fjender til Skamme.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 24. Juli. 10de Søndag efter Pintse. (De 19 Martyrer i Gorcum i Holland, myrdede af Kalvinisterne A. 1572). Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 25. M. Jacobus den Ældre, Ap. 26. Li. Anna, den h. Jomfrues Moder. 27. D. Merius, Bekender. 28. So. Nazarius og hans Staldbrodre, Mari. 29. F. Martha, Jomf. (i Norge: Kong Oluf den Hellige). 30. L. Magdalena af Pazzi, J.

Søndagen d. 31. Juli. 11te Søndag efter Pintse. (Ignatius af Loyola, Jesuiternes Stifter). Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med tydf Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 1. August, M. Petri Lanterøsfest. 2. Li. Alphons Maria af Liguori. 3. D. Stephani Finding. 4. So. Dominicus, Ordensstifter. 5. F. Maria-Snee (ad Nives). 6. L. Christi Forklarelse.

Søgnedagsguddstjeneste i St. Ansgari Kirke: stille Messie Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); og 7¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Torsdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Karetlet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Fredag stille Messie Kl. 6.

Brøderstab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen den 5. August: Messie Kl. 7¼. Andagt med Prædiken Aften Kl. 7½.

Fjødbenhavn.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 16.

Søndagen den 8de August.

1864.

Indhold: Den katolske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater. — Skriftemaalet. — Det er en Opfindelse af Præsterne! — Kirkelige Efterretninger: Rom. England.

Den katolske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater.

(Slutning, see Nr. 15.)

I Fredericia, hvor den anden katolske Menighed i det egentlige Danmark findes, har Katholicismen siden Efteraaret 1860 taget et nyt og glædeligt Opving. Den hidtilværende Præst ved St. Knuds Kirke, som ikke havde vidst ret at nytte den givne Religionsfrihed til Fremme for det kirkelige Liv, blev af Provicaren fjernet, og Dr. theol. Joseph Coppentrath, der havde studeret i Rom, blev indsat i hans Sted¹⁾. Han drog Omjerg for, at Kirken blev restaureret og udsmykket, og ved Indførelse af de nye danske liturgiske Bøger (see ovenfor), ved Prædikener i det danske Sprog og ved Catechisationer har han atter vakt det religiøse Liv og den katolske Bevidsthed hos Menigheden, der ogsaa i numerisk Henseende er i raft Tiltagende.

¹⁾ Der opstod i denne Anledning en Retsstrid, idet den af Provicaren afsatte Geistlige ikke vilde afgive Kirkens Røgler osv. til den i hans Sted indsatte Præst. Paa den verdslige Kirkeforstanders Opjorbring blev hin af Kongens Foged (14. Januar 1861) tvungen til at forlade Præsteboligen og afgive Kirkens Røgler. Han indfjød imidlertid Sagen for den verdslige Domstol, der senere erkjendte Provicarens Affættelsesdecret for gyldigt og efterretteligt.

I de øvrige katolske Menigheder i det danske Monarchi¹⁾ har den apostoliske Provicar draget Omsorg for, at der virke dygtige Mænd i Missionens Tjeneste; men den store Intolerants, som ifølge en forældet Lovgivning endnu indtil den nyeste Tid herskede i Slesvig, Holsteen og Lauenburg, gjorde hidindtil næsten ethvert Skridt fremad umuligt. Men Kirkens utaaelige Vænger synes for Tiden ogsaa der at skulle vorde løste. En Petition til den holsteenske Stænderforsamling (1863) fra ansete og fremragende lutheriske Personligheder androg paa, at den høie Forsamling velvilligst vilde virke hen til, at der tilstodes de katolske Troesbrødre en friere Stilling, end Loven for Tiden tillod. Den kongelige Commissarius bemærkede hertil, at Regjeringen agtede at indbringe et Forslag til Ordningen af Katholikerne's Forhold, hvilket ogsaa virkelig skete. Imidlertid har ved denne Leilighed den holsteenske Stænderforsamling udviist en vanærende Sneverhertethed mod Katholikerne, som var Aarsagen til, at den nye Lov blev meget utilfredsstillende. Dog tør man vel neppe gjøre sig noget Haab om, at hele dette Forhold vil blive tilfredsstillende ordnet, før hele det danske Monarchies forviklede Forfatningsforhold og den politiske Splid mellem Kongeriget og Hertugdømmerne have faaet en endelig Afgjørelse.

Da jeg tidligere har omtalt den katolske Kirke i Hamborg, skal jeg her kortelig berøre samme. Den hele hamborgske Menighed tæller ialt c. 6000 Katholiker med 4 Sognegeistlige. Den nuværende apostoliske Provicar har ogsaa draget faderlig Omsorg for denne store Menighed ved at forsyne den med ibrige og dygtige Præster. Disse have siden 1861 paabegyndt Udgivelsen af et katolsk Kirkeblad for de nordiske Missioner i det tydske Sprog²⁾. En Mission af Jesuiterfædre holdt i 1862 en Række Prædikener, der vakte umaadelig Sensation og hidrog meget til at vække det kirkelige og religiøse Liv blandt Hamborgs Katholiker. Siden 1862 har Menigheden faaet oprettet en katolsk Realskole under Ledelsen af Dr. Becelaere, der

¹⁾ See Kapitel VI.

²⁾ Det har iblandt andet meddeelt interessante historiske Oplysninger om flere af de nordiske Missionskirker.

er vel bekendt med vore nordiske Sprog og Forhold¹⁾. Desuden have Nonnerne af „den h. Karl Borromæus“ oprettet et Baisenhuus for katholiske Baisensbørn og i den allernæreste Tid ogsaa et katholisk Hospital. Her er Kirken saaledes i Fremvæxt og Opblomstring.

Ogsaa til Færøerne og Island har Katholicismen banet sig Vej i den næreste Tid, skjøndt ikke uden stor Møje, Kamp, og Modstand fra Protestanternes Side²⁾. Disse to „Vilande“ høre siden 1855 til den af Hs. Hellighed Paven da oprettede apostoliske Præfectur for Nordpolarlandene, hvis nuværende apostoliske Præfect B. Bernard, residrer i Staden Wyck i Skotland. Allerede i 1857 bleve Missionairer udsendte til Island og Færøerne. Paa det første Sted reistes et Alter i Grønnefjord, og senere et andet i Reikjavik; men Regjeringen lagde snart Hindringer iveien for Katholicismens Fremme, idet de gamle Intolerantslove bleve gjort gjældende. Den absolute Regjeringsform er nemlig endnu herskende paa Island, og Islændernes Fordring om en constitutionel Forfatning er bleven tilbagevist af Regjeringen. Missionsvirksomheden er foreløbig opgivet i dette Land. Paa Færøerne, hvor Religionsfriheden er gjældende, har Missionen vundet Fodfæste. I Staden Thorshavn er siden 1859 opført en lille smuk katholisk Kirke og Missionshuus. Her virke to Geistlige for Katholicismens Udbredelse og en lille Menighed har dannet sig³⁾.

1) Han har oversat og udgivet nærværende Værk's to første Dele under Tittlen: Histoire de l'église catholique en Danemark depuis le neuvième siècle jusqu'au milieu du seizième. I—II. Bruxelles & Paris 1861.

2) Cit. en Skrivelse fra Præsten paa Færøerne, aftrykt i Skandinavisk Kirketidende for 1859, p. 277.

3) I en Privat skrivelse af 24. Novbr. 1862 fra den fromme og nidkjære Pastor Bauer, der i 8 Aar har virket i Nordpolarmissionens Tjeneste, hedder det: „De veed uden Tvivl, at jeg har en liden, men ret smuk Kirke, et Baanhuus og nogle Convertitter. De absurdeste Fordomme ere nu for Tiden temmeligt svundne, Folket bliver ogsaa mere fortrolig med mig, Nogle begynde endog allerede at

Saa ringe end Resultatet af alle hine Bestræbelser er i Forhold til den Seier, som den katholske Kirke, i Kraft af Herrens Forjættelse, skal vinde i Norden som overalt i den ganske Verden, saa er det dog stort, naar man seer hen til alle de Magter, som modarbeide Kirkens Interessers og Fremgang i Danmark. Af hine Magter ere der fem, som jeg vil kalde de „fem antikatholske Stormagter,“ af hvilke jeg skal give en kort Skildring.

Den første „Stormagt“ er da Fordommene, der ere udsprungne af Reformationskampens Videnskabelighed, og gjennem tre Aarhundreder pleiede og nærede ved Ubekjendtskabet med Katholicismen, der blev holdt skjult og fangen af en despotisk, intolerant protestantisk Regjering. Folkets Lærebøger, videnskabelige Værker, Digtning og Frasagn vrimgledede af disse Fordomme¹⁾. Selv saakaldte „dannede“ Mennesker mene virkelig, at Katholikerne tilbede Helgener og Reliquier, at Paven ansees for ufeilbar i Alt hvad han gjør og siger, at en mekanisk Opramsning af sine Synder for Præsten af Katholiker ansees for at være tilstrækkelig til at opnaae Syndsforladelse osv. osv.

Den anden „Stormagt“ er den lutheriske Geistlighed, hvis Fleertal ved Underviisning i Skrift og i Tale bearbejder Folket til Fjendskab mod Kirken. De undsee sig ikke ved at fremstille den ærværdige, store og almindelig udbredte Moderkirke som en lille afmægtig Sect, medens den lutheriske Sect fremstilles som det „store Kirkesamfund“ med det „rene Ord“ og de „rene Sacramenter“. Ved Universitetet fortælle de theologiske Professorer Studenterne altsens Fabler, Anecdoter og Opspind, hvorved den katholske Kirke bespottes, forhaanes og latterliggjøres, istedetfor at gjøre dem bekjendte med denne

rose den katholske Religion, især ere Embedsmændene uden Undtagelse meget venlige mod mig og besøge mig; men der gives alligevel endnu Modstand nok.“

¹⁾ Blandt Almuen er det almindeligt at sige om den, der er tosset eller forfræuet, „han er katholsk i Hovedet“. Ordet „Jesuit“ bruges til at betegne den største Kjeltring, og ved „Munke“ foreskille man sig som oftest liderlige, gudsforgaaene Mennesker (!!!).

Kirkens virkelige Historie! Den katholske Kirke benævnes sædvanligt: „Pavekirken“, den „papistiske Religion“, „Romerkirken“ osv. Angeliserede og smukt colorerede Livsbilleder af Luther og Reformatorene sættes i Omløb, bibelske Historier med grove ubeviste Betydninger mod Kirken gives Ungdommen ihænde. Ja, man stammer sig ikke ved at skrive offentligt „Mormoner, Katholiker og lignende Secterere“! ¹⁾)

Den tredje „Stormagt“ er Pressen. Denne er i Danmark, og i særdeleshed i Kjøbenhavn, i det Hele taget demoraliseret. De store Dagblade ere enten indifferente eller ligefrem fjendste mod al Christendom, altsaa fremfor Alt mod Katholicismen. De blandt den lutherste Geistlighed, som mene det ærligt med Christendommen, som fordre christelig Tro og christelig Lovet, blive i Reglen forhaanede og udstjeldte. De haandgribeligste Løgne, de ondskabfuldeste Opspind og de meest fordrejerede Referater angaaende den katholske Kirke optages i Bladene som „interessante Nyheder“, og overbevises Redactionen om, i denne Henseende at have faret med Løgn, negte de i Reglen at optage nogensomhelst Berigtigelse, endfise en Tilbagekaldelse af den af dem udstedte falske Mønt. De bidrage mægtigt til at nedbryde Moraliteten ved at anbefale og rose Alt, hvad der tilfredsstiller Nydelsessygen og kilbrer Sandfeligheden. En slibrig Roman, en equivok Farce eller en vellystig Dandserinde stjænkes den største Opmærksomhed og Velwillie; ja, medens man giver lange anbefalende Anmeldelser af en dresseret Abekats Præstationer, forbigaaer man med Tanshed det gedigneste Værk, naar dette ikke falder i deres Smag eller passer i deres Kram.

Den fjerde „Stormagt“ er Indifferentismen, som har greben om sig vidt og bredt. Man troer gjerne, at der er meget Smukt og Godt i Katholicismen; man er ingenlunde ubetinget Luther hengiven: han har feilet i flere Stykker; man troer ingenlunde Alt, hvad der staaer i Biblen; men man er „Christen“, det vil sige: man beider aldrig, angrer aldrig sine

¹⁾ Man glemmer i sin antikatholske Iver ganske, at Mormonernes lidelige Sect henhører til Protestantismens Afspindinger.

Synder, gaaer fjelden eller aldrig i Kirke, taler fjeldent om Religionen; men man er en „hønnet“ Mand, der „gjør Ret og Skjel,“ og „det er jo nok.“ Om noget er Sort eller Hvidt, Løgn eller Sandhed, Ondt eller Godt — det er altsammen indifferent: man passer sin Dont — gjør hvad man lyster — og bekymrer sig forresten kun om sine verdslige Affairer. I Hovedstaden hører de Fleste til denne sørgelige Kategori ¹⁾.

Jeg kommer nu til den femte „Stormagt“: Nydelses-
shygen. Denne har som en Kræftskade angrebet Mængdens
Aand, Sind og Hjerte, saa at Bellebnet, Bellyst, Fraadseri,
Drukkenskab, Dands, Comediespil, Forlystelser og alstens Gjøgleri
søges som det ene Fornødne, og Sligt begunstiges af Autori-
teterne og anbefales af den demoraliserede Presse, som var det
Mennekets høieste Maal. ²⁾ Endeel af Nydelsesshygens Slaver
gaae vel engang imellem i Kirke; men det er for at høre en
sentimental rørende Prædiken eller en fjøn eller „deilig Tale“,
eller maastee en — Kirkeconcert! Hvor gudsforsladt den store
Mængde har gjort sig ved at bedøve Samvittigheden i sandselig

¹⁾ „Det er ikke blot Enkelte, som i vore Dage ringeagte Kirkens
Naademidler, hele Familier, hele Huse høre aldrig Guds Ord, søge
aldrig Herrens Samfund. Af Kjøbenhavns 150,000 Indvaanere er
der kun 6000 regelmæssige Kirkegængere!“ Saavidt den prof.
Prædikant Blævels Udsagn. Förhandl. vid det andra Skand.
Kyrkomötet p. 59. Saavidt har Protestantismen nu bragt
det i Danmark, efterat den i over 300 Aar har været eneberettiget!

²⁾ „Søndag Formiddag er for Mængden en Arbejdsdag, Søndag Efter-
middag og Aften er en Kjødets Dag, hvorpaa alle Lyster tilfreds-
stilles. . . . Hovedstaden er i de sidste Aar bleven opfyldt med en
Mængde Forlystelsessteder; mange af dem ere Skjendselens og For-
førelsens Steder. De ere opfyldte næsten hver Aften af en Mængde,
som er umættelig i sin Begjærighed efter Nydelse. Den billige
Afgangspris lokker Tusinder og Tusinder dertil, selv de Fattige
pantfætte ofte deres Klædningsstykker og nødvendigste Eiendele, for
at faa Penge til at more sig for. Stadens Gader ere om Aftenen
befolkede af faldne Qvinder, hvis Antal i de sidste Aar er stæget til
det Dobbelte“ osv. l. c. pp. 58—59. Naar man af Frugten
kjender Træet, hvad maa man da sige om Protestantismens Træ,
som bærer saadanne Frugter?

Rydelse, kan man see af de mange Selvmord, som forekomme i Danmark; ja de forekomme her i større Mængde end i noget andet civiliseret Land!')

At bekæmpe disse onde Magter er et Kæmpeværk, hvortil der ei alene hører stor Digtighed og Udholdenhed; men ogsaa materielle Midler, hvorover den saa lidt udplyndrede Kirke ikke raader. For den Priis, som Kirken byder Folket hver fjortende Dag et godt Blad, for den Priis leverer Djævelen det et slet Blad hver Dag, og giver saa ovenikjøbet en letfærdig Roman i Tilgift. At Nogle af de Mange, i en saa forvildet Tidsperiode, og under saa frygtelige Omstændigheder, søge hen til den katholske Kirke med dens rene og høie Idealitet og strenge Moral, det er isandhed Mirakler af Gud! Og naar katholske Geistlige midt iblandt en saa fordærvet, chaotisk Mængde, formaaer at finde dem, der ville frelles, da steer det kun ved store Anstrengelser i Forening med Guds usynlige Bistand og Kraft.

Den danske Regjering har i det Hele taget viist sig velvillig mod den katholske Kirkes Geistlige i Danmark. Naar den i den senere Tid har krænket Religionsfrihedens Princip, om ikke ligefrem den guddommelige Frihed, ved at forbyde Forældre af forskjellig Religion at sætte deres Børn i de katholske Skoler, da skyldes Initiativet dertil den lutherske Geistlighed, der med Hensyn til Almueskolevæsenet har megen Indflydelse. Kong Frederik VII. hvis Moder, Prindsesse Charlotte Frederikke, som bekjendt, traadte over til den katholske Kirke, var naadig findet mod sine katholske Undersaatter og har viist i Gjærning, at han vilde, at Kirken skulde være fri i hans Rige.²⁾ Endnu kort

1) Statistiske Data vise, at der paa 100 Døde i Danmark kommer 1 Selvmorder! Et gyseligt Tidens Tegn!

2) Mange vare endog af den Mening, at Kong Frederik VII., ligesom Dronning Victoria, hemmeligt var Katholik. Til Beskyttelse for denne Mening tjener følgende mærkværdige Sted af en dansk Forfatter, som for nogen Tid siden besøgte det berømte Balsartshed: Klosteret Ein siedeln med det underfulde h. Mariabillede. Han siger nemlig: „forat end ikke det protestantiske Danmark skal savnes

før sin Død gav han vor apostoliske Provicar Tillabelse til at holde Gudstjeneste i Hertugdømmerne naar og hvor han vilde, da Loven om Religionsfriheden her ikke strax kunde gives. Ogsaa Danmarks nuværende Hersker, Hs. Majestæt Kong Christian IX. har tilfagt de danske Katholiker Sin landsfaderlige Naade og Velvillie dengang Sognepræsten ved Sct. Ansgari Kirke kort efter Thronbestigelsen tolfede for Hs. Majestæt de Grefrygtens og Hengivenhedens Følelser, der baade besjælede ham og hans geistlige Medbrødre saavel som alle sande og op-
rigtige Katholiker i Danmark for deres retmæssige Konge og Herre.

Kirken kan saaledes med Tillid til Hs. Majestæt Kongens naadigste Bessjærmelse og Velvillie og Regjeringens Liberalitet, rolig og uforstyrret forsætte sit store Missionsværk i Danmark, og som den haaber, ret snart ogsaa i hele det danske Monarchi. Den er ikke mere i Fængsel og i Lænker i et fremmed Land, — nei, den staaer fri og stærk, haabefuld og kjærlig i sit Hjem, omgiven af en Flok trofast hengivne Børn; ja, den har Ret til at kalde Danmark sit Hjem; thi her har den arbeidet for hele Folkets aandelige og evige Vel gennem syv Aarhundreder! Den har Ret til at kalde hele det danske Folk sine Børn; thi den var deres Forfædres elskede Moder! Et trehundrebaarigt Fangenskab, fuldt af Forhaanelser og Trængsel, har ikke formaaet at kjølne dens Moderhjerter. Dette er endnu opfyldt af det samme Dunst og har endnu det samme Maal, som da den første Gang vendte sig til Nordens Folk: at skjænke alle sine Børn, selv dem, som have undertrykt, forhaanet og mistjendt den — timelig og evig Lykke og Fred.

Ja, det vil den, og kun det alene! Derom er jeg levende

i Fortegnelsen af troende Hoveder, der af from Iver have valsfartet til Maria af Einsiedeln som Pilegrimme, skal jeg nævne, som det sidste Curiosum, at Klosterprotokollen for 1826 imellem de Communicerende har optaget: Frederik Carl Christian, Prinds af Danmark. See „Maria af Einsiedeln“, et Reisebillede af P. P. Barfoed, i „Illustreret Tidende“, II. B. 1860—61 fol. p. 139.

overbeviist. Og denne Overbeviisning har bevæget mig til at skildre dens Liv og Virksomhed, dens Seire og Triumpher, dens Trængsler og Kampen her i mit dyrebare Fædreland gjennem et Tidrum af over 1000 Aar, fra den h. Ansgar til vore Dage.

Den katholske Kirke i Danmark er min Moder. Jeg har malet hendes Billede og gjort det med al mulig Nøiagtighed og Correcthed i sin Heelhed som i alle enkelte Træk. Som ethvert blot menneskeligt Værk har det sine Feil; men Con-tourerne ere sande og den historiske Colorit ægte.

For Dig, kjære Læser, stiller jeg da mit Billede, og beder Dig ret nøie og længe at betragte det. Du, som elsker hende, hvem det fremstiller, lad Betragtningen deraf endmere styrke din Kjærlighed og Beundring for hende; og Du, som ikke elsker hende, fordi Du ikke kjendte hende, lær af dette Billede at kjende hende, og at elske hende, som er din Moder, og som kun brænder af Vængsel efter at give Dig Fred paa Jorden og aabne Dig Vej til evig Lyksalighed.

XXXVI.

Skriftemaalet. — Det er en Opfindelse af Præsterne!

Svar. Dette er lettere sagt, end beviist!

Nei, — Præsterne have ikke opfundet Skriftemaalet; Jesus Christus, vor Herre, Han, Som har indsat Præsterne, Han har ogsaa anordnet Syndernes Bekjendelse eller Skriftemaal, som det uundgaelige Middel for at opnaae Syndernes Forladelse.

I Sandhed, slaae op i Evangeliet, kjære Ven! Hos den h. Johannes vil du i det 20. Kap., 19. og følgende Vers læse:

„Om Aftenen paa den første Dag i Ugen (Herrens Opstandelses Dag), dengang de Elleve vare forsamlede, (i den samme Sal, i hvilken Jesus den foregaaende Torsdag havde indstiftet det hellige Nadveroffer) og af Frøgt for Jøderne havde tillukket Dørene, kom Jesus og stod midt iblandt dem og sagde til dem: „Fred være med eder!““ Efter denne

Hilsen viste Han dem Sine Hænder og Sin Side. *) Og Apostlene glædede sig over at gjensee Herren. Da sagde Jesus endnu engang: „„Fred være med eder! Ligesom Faderen haver sendt Mig, saaledes sender Jeg eder.““ Idet Han sagde dette, aandede Han paa dem og sagde: „„Annammer den Helligaand! Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne.““ Disse Frelserens egne Ord trænge sandelig ikke til nogen Forklaring. Det er klart, at Herren, idet Han udtaler dem, giver Apostlene, Sine første Præster, Fuldmagt til at „forlade Synder“. Men Præsteværdigheden og al den Magt, som er meddeelt samme, skal vedvare indtil Verdens Ende, thi Frelseren siger jo, at Han udsender Sine Apostle „saaledes“ som Faderen har udsendt Ham; men Faderen har udsendt Ham med Myndighed til atter at befuldmægtige Andre; altsaa maae ogsaa Apostlene være udsendte med Myndighed til igjen at befuldmægtige Andre d. v. s. til at overdrage deres egen apostoliske Magt til Andre; og hos den h. Matthæus i det 28. Kap. 20. Vers læses der, at Herren har sagt til Apostlene: „Dg jeg er hos eder alle Dage indtil Verdens Ende;“ men det kunde Han ikke have sagt, naar ikke Apostelværdigheden skulde vedvare indtil Verdens Ende. — Hiin Fuldmagt er imidlertid saa bestemt og ubetinget, at fra den Tid af ingen Synder kunne forlades paa anden Maade, end ved en ghlidig apostolisk Præsts Absolution, eller ved idetmindste at have den faste Villie, at modtage samme.

Denne sidste Tilfætning har jeg forsættelig vedføjet; thi hvis Noget er i det Tilfælde, at det er ham aldeles umuligt, at gaae til en Skriftefaders Hjælp og Bistand, da kan han ved den saak. fuldkomne Anger opnaae sine Synders Forladelse umiddelbart af Gud Selv. Dog er hermed den ueftergivelige Pligt forbunden, at han foruden den fuldkomne Anger tillige har det faste Forsæt, saasnart det bliver ham muligt, da ogsaa at ville efterkomme Jesu Christi almindelige Bud, som befaler, at enhver svær Synd skal aabenbares i Guds Domstol. Altsaa

*) Den h. Lukas tilføjer i sit Evangelium Kap. 24, V. 37—39: „Overrasede og forstrækkede troede de at see en Aand. Da sagde Han til dem: „Hvi ere I forfærdede og hvorfor opstaae slige Tanter i eders Hjertier? Seer Mine Hænder og Fødder! Det er mig Selv; føler og seer! En Aand har jo ikke Kjød og Been, som I see at Jeg har;“ endvidere i det 41—43. Vers: „Men da de af Glæde og Forbauselse endnu ikke kunde troe det, sagde han: „Hvæ I her noget at spise?“ De rakte Ham da et Stykke af en stegt Fisk og noget af en Honningtage. Og efterat Han for deres Dine havde spist, tog Han det Tiloversblevne og gav dem det.“

bliver selv i saadanne særegne Tilfælde Synderne kun i Betragtning af Bodsfacramentet tilgivne af Gud.

Men Præsten kan dog visselig ikke forlade Synderne uden at han kjender dem. Naar en Bodsfærbig blot viser sig for Præsten, veed denne jo ikke engang, om han overhovedet har syndet. Derfor er det uundgaaelig nødvendigt, at den Bodsfærbige aabenbarer sin Samvittighedstilstand, at han be- kjender sine Synder, og han maa gjøre det paa en saadan Maade, at Præsten kan være istand til at dømme, om han kan forlade ham hans Synder, eller om han skal beholde ham dem, d. v. s. udsætte Syndsforladelsen, indtil Synderen vender tilbage i en mere passende Sjælstilstand, med en bedre Forberedelse. Og heri bestaaer jo netop „Skriftemaalet“.

Naar du, min Ven, nu har hørt hine saa uendelig tydelige Ord, som din Frelser har udtalt, da maa din simple, sunde Menneskeforstand blive nødsaget til at tilstaae, at: „Ingen Anden end Jesus Christus Selv har indstiftet Skriftemaalet“.

Enhver, som nægter dette, beviser derved, at han er lige- saa ukyndig i Historien, som i Evangeliet. Historien beviser os nemlig ved mangfoldige Kjendsgjerninger, at man, allerede siden den christelige Tidsregnings første Aarhundreder, har be- kjendt sine Synder for en Præst, enten offentligt eller i Hemmelighed; at man ansaae den derpaa følgende af Præsten meddeelte Absolution som den uestergivelige Betingelse for Syndsforladelsen, og at dette overalt, til alle Tider, ifølge guddommelig Anordning var Skik og Brug i Kirken.

Den katholske Kirkes Modstandere, som forfaste Drestriftemaalet, fordi det er dem ubehageligt og besværligt, have forgjæves anstrengt sig for at udfinde den Mand, som skulde have opfundet dette Skriftemaal. Kun en fuldstændig Uvidenhed med Hensyn til Kirkehistorien kunde bevæge den Ene eller Anden til at erklære: „At Drestriftemaalet blev op- funden paa den i Aaret 1215 under Pave Innocents III. i Rom afholdte tolvte almindelige og fjerde lateranensiske Kirke- forsamling.“

Rigtignok blev det paa samme i den 21. Troesregel (Canon) befalet: „At enhver Troende idetmindste een Gang om Aaret skal strifte alle sine Synder for en bestikket Præst, samt af ham lade sig paalægge en Bod, og efter sammes Fuldbyrkelse i Paasketiden annamme det alleh. Sacramente.“ Men dermed er endnu ingenlunde beviist, at selve Drestriftemaalet, selve Skriftemaalet ikke allerede tidligere har bestaaet i hele Kirken, hermed er kun en bestemt Regel fastsat. Tvertimod vidne utallige Kjendsgjerninger om, at det ogsaa tidligere har været anordnet. Jeg skal her kun anføre nogle enkelte.

I Aaret 1153, altsaa næsten halvfjerdsindstyve Aar før det nævnte Concil, var den udmærkede Kirkelærer Richard af Sanct Victor død, og denne skriver: „Undseelsen for at skrifte er kun Mennekesfrygt; men Mennekesfrygt modstaaer den guddommelige Naade.“

I Aaret 1072, altsaa næsten hundrede og halvtredsendestyve Aar før den omtalte Kirkeforsamling var den hellige Bernhard død; han skriver: „Hvad gavner eder et halvt Skriftemaal? den, som i Skriftemaalet holder Noget hemmeligt, han lyver for Gud Selv.“

I Aaret 847, over trehundrede og tredsendestyve Aar tidligere end hiint Concil, som skal have opfundet Skriftemaalet, havde Erkebiskop Rhabanus Maurus af Mainz paa en Provincialsynode i Mainz anordnet: „At Præsterne ogsaa skulle høre de Døendes Skriftemaal og paalægge dem en Bød, — (som rigtignok kun kunde fuldbyrdes i Tilfælde af en muligviis indtræffende Helbredelse) — og først efter dette Skriftemaal og den derpaa følgende Absolution meddele dem det hellige Vandringsbrød og den sidste Salvelse.“

Hundrede Aar tidligere, end Rhabanus Maurus, havde ligeledes i Mainz Tydsklands store Apostel, Erkebiskop Bonifacius, forordnet: „At der hos enhver Hovedsmand i Krigshæren skulle være en Præst, for ogsaa i Leiren og paa Balpladsen at høre Soldaternes Skriftemaal.“ Dmtrent samtidig hermed gav Biskop Chrodegang i Metz følgende Befaling: „Alle Troende skulle idetmindste skrifte tre Gange om Aaret; de som ville, kunne gjøre det oftere; Munkene skulle skrifte hver Løverdag.“

Naar altsaa næsten femhundrede Aar før det af Pave Innocents afholdte Concilium, som har befalet idetmindste eet Skriftemaal om Aaret, denne Biskop allerede har befalet tre Skriftemaal; saa har dog sandelig Pave Innocents ikke opfundet Skriftemaalet, men derimod kun fastsat den yderste Grændse for den efterhaanden tiltagende Lunkenhed.

Næsten trehundrede Aar tidligere har Pave Leo den Store, som døde i Aaret 461, med følgende Ord formanet sin Menighed til Bød: „Skrifter, aflægger en hemmelig Bekjendelse af alle eders Synder for Præsterne alene; thi kun da kunne I af Gud opnaae eders Synders Forladelse.“

I det fjerde Aarhundrede efter Christi Fødsel har Kirkeskribenten Pacianus paa den meest indtrængende Maade advaret mod den svære Synd, i hvilken Enhver gjør sig skyldig, som efter af falk Undseelse og Mennekesfrygt at have fortiet sine Synder i Skriftemaalet, dog alligevel ikke undseer sig for, med et besudlet Hjerte at nærme sig til Herrens Bord.

I det samme Aarhundrede har den hl. Ambrosius,

Erkebiskop af Mailand, gjentagne Gange talt til sin Menighed om Skriftemaalets Nødvendighed og han var selv et Mønster for alle Skriftefædre. Med Hensyn til den offentlige Bod og det offentlige Skriftemaal anordnede han „at det kun skulde finde Sted der, hvor det var nødvendigt, fordi Synderen havde givet offentlig Forargelse osv.“

Hans store Discipel, den hl. Augustinus, taler med følgende Ord nogle saakaldte store Aander til Rette: „Man maa gjøre Bod saaledes som Kirken foreskriver det. Ingen sig: „jeg gjør i Løndom Bod, jeg skrifter for Gud, og Gud, af Hvem jeg venter Tilgivelsen, veed hvad der foregaaer i mit Hjerte.““ Hvorledes? Har da Jesus Christus forgjæves sagt til Sine Apostle, d. e. til Præsterne: „“Hvad I løse paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himmelen?““ Er da Nøglemagten forgjæves bleven anbetroet Kirken? I tilintetgjøre Jesu Christi Ord.“

Endnu tidligere fordrer allerede den hl. Athanasius, Biskop af Alexandrien i Egypten, Skriftemaal selv over de blot i Tanker og Begjæringer begaaede Synder.

Den hl. Kirkefader og Martyr Cyprianus, som i det tredie Aarhundrede, i Aaret 258, døde som Biskop af Karthago i Afrika, formaner de Troende til at skrifte deres hemmeligste Feil, og opmuntret dem til at efterfølge Sines Exempel, som, efterat de et Dieblik havde næret den Tanke, at ofre til Guderne, for at undgaae Dødsstraffen, „med Enfoldighed og Smerte nærmede sig til Herrens Præster for at skrifte denne Synd, og aabenbarede deres Samvittighed, hvis Byrde de nedlagde for Præsternes Fødder og bade om det velgjørende Lægemiddel for at blive helbrede.“

Sammesteds var i Aaret 220 Tertullianus død; han har altid forlangt „Syndernes Bekjendelse“ og eftertrykkeligt advaret mod „af Undseelse at opsætte denne Bekjendelse.“ „Bekjender, saa længe I leve, saa længe I altsaa endnu kunne erholde Tilgivelse.“

Allerede den hl. Irenæus, som i Begyndelsen af det andet Aarhundrede var Erkebiskop af Lyon i Frankrig, og en Discipel af den hl. Polikarpus — hvilken sidste var en umiddelbar Discipel af den hl. Apostel Johannes, — fortæller om Syndere, der som Følge af deres „Bekjendelse“ havde omvendt sig; og om Andre derimod, som vare fortvivlede, fordi de af falsk Skam ikke havde aflagt denne „Bekjendelse“.

Ogsaa den hl. Pave Clemens, som ved Slutningen af det første Aarhundrede leed Martyr døden, taler om Skriftemaalets Nødvendighed, som en af Alle anerkjendt Sag.

Selv „Apostlenes Gjæringer“ berette i det 19. Kapitel,

18. Vers: „Mange Troende kom og bekjendte og sagde hvad de havde gjort.“ Dermed skal dog vistnok ikke være sagt, at de have skriftet deres gode Gjerninger?

Betragt altsaa, min Ven, hvilken fuldkommen Overensstemmelse der gives mellem Evangeliets Ord og Historien! Lader os altsaa gjøre det Samme, som vore Forfædre have gjort, lader os skrifte for Præsterne; thi dem har Gud overdraget det Hverv at meddele os Hans Barmhertigheds Gaver. Og paa anden Maade kunne vi ingen Tilgivelse erholde.

Efter alle disse Vidnesbyrd af Helgener og Kirkesædne, der ogsaa af Kirkens Modstandere maae anerkjendes som saadanne, kan jeg nu vistnok gjentage min Paaastand:

„At Skriftemaalet ikke er blevet indstiftet af nogen Anden, end af Ham, Som har anordnet Kirkeforsamlinger, grundlagt Kirken, stiftet vor Religion; Som har stabt Mennesket og den hele Verden, af ingen Anden, end Guds evige Søn, Som i Tiberens Fylde er bleven Menneske, for at frelse Menneskeslægten.

Og af lutter Barmhertighed har Han indstiftet Skriftemaalet, for at forviise os om vore Synders Forlæbelse, og saaledes skjænke vore Sjæle Fred.

Thi, — naar vi blot have bedet Gud om Tilgivelse for en Synd; da have vi kun Visshed for at vi have bedet: men endnu ikke for, at vi have erholdt Tilgivelse. Naar derimod Præstens sacramentale Ord: „Jeg absolverer dig for dine Synder i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn“ ere udtalte over os, og naar vi paa vor Side have gjort det, som paahviler os: da have vi fuldkommen Visshed for, at vor Sjæl er renset. Thi Jesus Christus Selv har sagt: „Hvem J forlade Synderne, dem ere de forladte.“ (3oh. 20, 22.)

Desuden modtage vi i Bodens hellige Sacramente, ligesom i alle de øvrige hellige Sacramenter en heel og fuldstændig Tilvendelse af Frelserens Fortjenester; Jesus Kristus fuldstændiggjør Selv vor Bods Ufuldkommenhed og Utilstrækkelighed. Hvis vi derimod vare overladte til os selv, vilde Guds Naade kun blive os tilvendt i samme Maal, som vi selv bleve befundne værdige dertil, — og vor egen Værdighed er sandelig altid saare ringe.

Forresten har Frelseren, da Han anordnede Skriftemaalet, kun ved Religionen helliget Det, som efter Tingenes naturlige Orden er en af vort Hjertes stærkeste Drifter og dets dybeste Trang. Thi ethvert Menneske, som har begaaet noget Ondt, føler sig først da lettet og ligesom retfærdiggjort, naar han har tilstaaet, bekjendt sin Overtrædelse.

Gives der vel Noget, der i Dieblikke, hvor Sjælen var

opfyldt af Smerte, ikke havde følt længsel efter at udøse sit Hjertes Sorg i en Vens Bryst?

Og en saadan Hjertensudgydelse er Skriftemaalet. Synden er det sande Døde, som tynger paa et retskaffent, ærligt Hjerter, og Præsten er da den Ven, for hvem vi i h. Fortrolighed aabenbare vor Anger og som trøster os i vor Sorg. Han gjør endnu meer end blot at formilde vort Hjertes Kummer; han borttager den aldeles og giver os istedetfor den en reen og god Samvittigheds rolige Fred og Glæde.

Min Ven, kan du endnu vægre dig ved at tilstaae, at Guds uendelige Godhed imod os fremlhyer af denne Indstiftelse af Skriftemaalet?

Men hiint uoverlagte Ord: „Præsterne have opfundet Skriftemaalet,“ lad os oversætte det paa godt Dansk, og da vil det fordetmeste siges saa meget som: „Jeg har ikke Lyst til at straffe, fordi jeg

- 1) er et hovmodigt eller udsvævende Menneſte, og kun vilde have altfor Meget at straffe, og fordi jeg
- 2) ikke giver forbedre mig, da jeg holder for meget af mine Synder!“

Alle I, som tale imod Skriftemaalet, vove I at paastaae, at jeg heri har taget Feil?

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Et Vidnesbyrd fra fjendtlig Side. Rigeoverfor de Bagdadstelser, der saa gjerne af den slette Presse blive anvendte, naar det gjælder om katholske Institutioner og Personligheder, er det høist behageligt, naar imellemstunder og saa en Repræsentant af denne slette Presse afgiver en upartisk Dom. Saaledes skriver Correspondenten for den mod Katholikerne meget fjendtlig stemte „Temps“ fra Rom Beretninger om den h. Faders og Cardinalernes Liv, som kun lidet stemme overeens med de gjængse Løgne. „Intet er mere usandt,“ siger han, „end den Paaſtand, at Paven og hans Omgivelse skulde føre et uvirksomt Liv. Der gives intet om end nok saa ubetydeligt Spørgsmaal, at Hs. Hellighed ikke forlanger nøie at underrettes derom, for derpaa at kunne afgive sin Dom. Statssekretæren kommer hver Morgen, for at arbejde med Hs. Hell., men ikke for at arbejde, ligesom ogsaa Minister Colbert arbejdede med Ludvig XIV., men med den Forstjæl, at Hs. Hellighed kjenner Alt paa det Nøiagtigste og arbejder ret alvorlig, at Hs. Hell. er overordentlig flittig, at Han hver Dag arbejder uafbrudt omtrent ni Timer, og aldrig jager eller spiller, at Hs.

Hellighed selv paa sine Udflugter hører Foredrag og giver Audientser, at i det Hele taget, Hs. Hells. fører et til det Vidunderlige grændsende virksomt Liv, og at der overhovedet i hele Europa ikke findes en Konges eller en Ministers Palais, i hvilket der føres et kun tilnærmelsesviis saaledes virksomt Liv. Det er dette, hvad jeg maa sige, for at rette de falske Domme og Efterretninger om Livet i Vatikanet."

England. Lady Gertrude Douglas, Datter af Marquis af Queensberry, har i disse Dage taget Sløret og befinder sig nu i Klosteret i Hammerschmidt. Hun indtog i Verden en glimrende Stilling, men hun foretrak Klosterets Ensomhed og Armod for den dyre Glands, som hendes Adel gav hende Krav paa; Familien Douglas hører som bekjendt til een af de ældste og berømteste Familier i England. — I Preston, den meest katholske By i England, blev den 19de Juni lagt Grundstenen til den sjette katholske Kirke. — I Rugby blev den 29de Juni den nye katholske Kirke aabnet, som en Privatmand, Capitain Washington Hibbert har ladet bygge. Ogsaa den tidligere mindre Kirke, Klostrene for de barmhjertige Brødre og af Søstrene „af Forhynet" har den æble Capitain ladet bygge — med en Bekostning af 500,000 Frcs.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 7. August. 12te Søndag efter Pintse. (Cajetan, Ordenssister). Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 8. M. Cyprianus og Staldbrødre, Mart. 9. Ti. Felicitas og 7 Sønner, Mart. 10. D. Laurentius, Diacon og Mart. 11. Lo. Libertius, Mart. 12. F. Clara, Abbedinde. 13. L. Casian, Mart. Vigilie = Fastedag.

Søndagen d. 14. August. 13de Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Mandagen d. 15. August. — Den allerhelligste Jomfru Maria's Optagelse i Himmelen (Maria's Himmelfart). Kl. 8 og 12 stille Messe, Kl. 10 Levimeesse med Prædiken. Kl. 3 Besperandagt. — 16. Ti. Spacanthus, Vefj. 17. D. Liberatus, Mart. 18. Lo. Helena, Keiserinde. 19. F. Thecla og Agapitus, Mart. 20. L. Bernhard, Abbed og Kirke lærer.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); og 7/8. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Lødbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

Correspondance. Til „den danske Conv." Vi takke. I eet af de følgende Nr.

Kjøbenhavn.

G. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 17.

Søndagen den 21de August.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.
— Belgiske Tilstande. — Kirkelige Efterretninger: Kirkeligt
Liv i England.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.

(Fortset, see Nr. 14.)

Ved at omtale de skandinaviske Kirkemøder blandt de Midler, hvorved den protestantiske Geistlighed hertilands anstrænger sig for at opretholde den kirkelige Tilstand, som Reformationen har stabt, fortælles vi ved en naturlig Tankeforbindelse ind paa nogle iøvrigt kun spredte og ufuldstændige Anstydninger med Hensyn til den i den senere Tid saameget omtalte Grundtvigianisme, eller den besynderlige, nu aabenbar sletteriske Retning, som har den mærkværdige Eiendommelighed, at den bærer et afgjort Fjendskab mod alt Sekt- eller Partivæsen til Skue, og ikke kan finde noget Udtryk stærkt nok til at berømme en almindelig Kirke, som den bestandig leder efter, medens den ved alle Leiligheder optræder fjendtlig mod det eneste virkelige Religionsfællesskab, der historisk kan hjemle sin Ret til at føre Navn af den almindelige eller katholske Kirke. Vi antydede forskjellige Svagheder ved dette ærede Parties hele Holdning og ved dets nye Troessætning*), fordi det fremfor

*) Det er ret interessant og betegnende, at, medens den her omtalte Bannekreds er enig med alle andre Protestanter i at raabe imod den „Kormastelse,“ at hele Kirkens af Kristus selv bestiftede Overhoved erklærer en tidligere i Kirken tilstedeværende Sandhed for en Troessætning, læste man for et Aars Tid siden, i „Dansk Kirketidende“, at Grundtvigs ny Lære om Mundordet ikke kan bevise, men maa antages som en Troessætning! Vi erindre her om hvad vi angaaende dette Punkt yttrede i forrige Afsnit af denne Artikel (S. 218 og 220), og tilføie blot, at saaledes have alle Sekter

nogen anden Retning i den saakaldte Folkkirke anseer sig for at være en Bærer af den kirkelige Fremtid, og navnlig fordi hine Møder netop af dem, der tilsammen maa ansees for Partiets „ledende Tanke“, kjendelig ere blevne betragtede som et høist værdifuldt og dyrebart Middel til at virkeliggjøre den hidtil kun i Phrasen eksisterende „Almindskirke“ i Høinorden, hvorfra den siden skal udbrede sig over den ganske Verden. I det vi derhos stærkt betonedede det antikatholske i Grundtvigs hele Retning, og viste, hvorfor han fremfor nogen Anden af dem, der have bekæmpet den katholske Sandhed, maa have et ualmindelig udviklet og bevidst Fjendskab mod den virkelige katholske Kirke, søgte vi at fjerne den Angst for katholske Tendenser, som man med Urette har tillagt denne mærkelige Mand, der vel engang i en forsbunden Tid kunde synes at nære katholske Sympathier, men forlængst har opgivet dem, medens han paa den anden Side, paa Grund af det kamæleonagtige, det svævende og dunkle i alle de besynderlige Paaastande, han har kastet ud iblandt Publicum, mindst af Alle synes at egne sig til at være Partisfører eller Sektstifter. Han har ikke desto mindre i Virkeligheden, og vistnok meget imod sin Villie, opnaaet denne uheldige Værdighed; thi i sine egne og i sine Tilhængeres Dine er han blevet noget langt mere, nemlig en hele Kirken tiltænkt Reformator, ligesom Luther for sin Tid. Han er, ligesom denne sin Forgænger, men paa Grund af den fremskredne Udvikling, i en endnu højere Betydning end denne var det, Pavedømmets allerfarligste Rival; thi en Pave der dekretterer Troessætninger i Kraft af en personlig Ufeilbarhed, maa jo være en Incarnation af Guddommen, og denne Forestilling om den højeste aandelige Myndighed maa finde den Anmasselse aldeles forkastelig, at Biskoppen af Rom, der aldrig har udgivet sig for at være mere end et Menneſte, ikke desto mindre som hele Kirkens Overhoved og i Kirkens Navn erklærer, at denne eller hiin christelige Forestilling, der beviistlig fra ældgammel Tid har levet i den kirkelige Bevidsthed, for Eftertiden skal gjælde for en Troessætning! Vi ønske det ærede Parti til Lykke med denne Betragtning af hiin meget omtalte Opdagelse og alle deraf udspringende Oplysninger og takke navnlig dets ærede Organ for hiin naive Ittring, der kaster et ubetaleligt Lys paa dets Had til „Papismen“, saavel som paa det Protestantismen eiendommelige og med saa stor Bram ved enhver Leilighed producerede Fortrin af klar, uhildet Tænkning; medens vi maa overlade den ærede Kreds, at finde sig tilrette med den

deres Paver med personlig Ufeilbarhed, medens en saadan Forestilling om Pavedømmet er aldeles fremmed for den katholske Kirke!

befynderlige Kjendsgjerning, at mange andre Opdagere og Udsbringere kunne præterdere den samme Useilbarhed, med ligesaa god Ret som Grundtvig, og bevise den ligesaa godt som han!

Vi undlade tillige ikke at gjøre opmærksom paa det Beviis for hele denne Retnings indre Værd, der ligger i den uhyggeligt talte totale Misfjendelse af dens sande og virkelige Forhold til Katholicismen, som ikke blot den ene Gang efter den anden er dukket frem i Bladartikler, men selv har kunnet udtales af en saa lærd Theolog som Professor Clausen. Thi det maa dog ansees for den værste Mangel ved en Theori, hvoraf der er gjort saa stort Væsen, at Ingen kan forstaae, hvor dens Opbudsmand vil hen, eller hvad den egentlige Mening er med hans kirkelige Anskuelse. Man har ondt ved, i dette i sig selv saa alvorlige Anliggende, at tilbageholde Læseren, naar man seer den Uengstlighed, hvormed de Uindviede afholde sig fra al Dom om hvad Grundtvig egentlig mener. Man lader det beroe ved at klage over Utydeligheden i hans Lærlinges Fremstillinger.*) Hans Venner sige vel, at de forstaae ham, men man mærker baade i offentlige Ytringer og i private Meddelelser, de betænkeligste Symptomer paa den største Uklarhed og Uenighed om de vigtigste Spørgsmaal,**) medens Anskuelsernes Fjender for størstedelen befinde sig i den befynderlige Misforstaaelse, at den fører til Katholicismen, hvilkens de alle med hverandre frygte mere end noget Andet i Verden!

Ved en anden Leilighed skulle vi i en selvstændig Artikel i dette Blad gjøre denne saakaldte kirkelige Anskuelse til Gjenstand for en grundigere Undersøgelse, og navnlig paavise den dybere liggende Grund til al denne Misforstaaelse, idet vi see os istand til, fra vort Standpunkt at meddele forskjellige, som vi tillade os at mene, værdifulde Oplysninger om flere Momenter i Udviklingen af denne befynderlige „Lære om det evige Livs Ord“, hvilke vi i de sidste Aar have seet aldeles misforstaaede af alle dem, der have yttret sig offentlig, baade som Venner og Fjender af denne Lære. Her skulle vi endnu blot

*) Man see f. Ex. Fædrelandet 121 og Berlingske Tidende 168 d. A.

***) Aarsagen til den indre Forvirring og Uklarhed i selve den Grundtvigske Theori og i Særdeleshed i dens Tilhængeres Udtalelser, saavel som til al den Dunkelhed, der foranlediger bestandige Misforstaaelser blandt dem, der ikke have vant sig til at sige ja til Alt hvad de ikke forstaae, — Aarsagen hertil er, i Forbigaaende sagt, den, at Grundtvig flere Gange har skiftet Mening i meget væsentlige Punkter, men at han aldrig har brugt at gjenkalde de Sætninger, han har forkastet, medens han tværtimod altid har benyttet det vidunderlige Herredomme over Sproget, hvoraf han er i Besiddelse, til at skule disse Svingninger! Hans blinde Tilbedere ville derimod have Alt med, og han selv tier til alle de Galtsaber, der saaledes føres ham til Regning.

fremhæve en Omstændighed, som vi bede Læseren mærke sig vel, dersom han skulde være faldet i Forundring over, at vi — i en Artikel, der beskæftiger sig med en Fremstilling af de antika-
 tholske Demonstrationer, som den protestantiske Geistlighed sørger for at holde i Gang, og som efterhaanden have bragt den offentlige Mening det gjennemgaaende Præg af Fjendtlighed mod vor h. Kirke, der har foranlediget hele denne Udtalelse — have indordnet Eiendommeligheden ved den Grundvigtigste Betragtning af Kirken under disse fjendtlige Bestræbelser. Foruden hvad vi ovenfor yttrede om Forbindelsen mellem Grundvigianismen og de Skandinaviske Kirkemøder, finde vi en yderligere Berettigelse til denne Combination i det Factum, at, denne ny Lære allerede for lang Tid siden tydelig har vist, at den slet ikke har nogen religiøs Betydning. Den har ikke andet virkeligt Formaal, end at gjøre Propaganda for en ufrugtbar, sværmerisk Theori om den Fremtidskirke, hiin Anskuelse skal være bestemt til engang at virkeliggjøre. Thi det egentlig Religiøse, eller Interessesen for at fremme og udvikle det indre christelige Liv og forene adspredte Kræfter til Fælledsforetagender i den christelige Kjærligheds Tjeneste, det kan man uden Overdrivelse sige, har slet Intet at betyde for disse Lykkelige, der fornemmelig rose sig af den Lethed, hvormed de have naaet til Besiddelsen af de største aandelige Herligheder. Alle Banffeligheder ved at komme paa Hødepunktet af deres egoistisk fromme Belvære bestaaer jo efter deres Være blot i, at man ikke kan faae Dinene op for, at Alt er saa uendelig let! Væren om Selvfornægtelse, om de hensigtsmæssigste Midler, hvorved den christelige Kjærlighed, hvor den virkelig er tilstede, kan blive frugtbringende for dem, hvem den endnu er fremmed, for siden igjen ved disse at forplante sine Virkninger til fjernere Kredse — Alt dette, hvorpaa den sande Kirke til alle Tider har lagt saa stor Vægt, denne praktiske Side af Christendommen, der indenfor Kirken er Nøglen til al Forstaaelse af Væren om det imellem de katholicke Religionsfamsund saa meget omtvistede Forhold mellem Tro og Kjærlighed, eller mellem Tro og gode Gjerninger — Det har slet ikke hjemme i denne Kreds, hvor ikke blot Ordførerne og Veilederne, men alle Sektens Medlemmer ere ganske optagne af den theoretiske Side af denne ny Lære om „det evige Livs Ord“. Læseren bedes, angaaende dette Punkt, her blot at erindre den i den saakaldte mørke Middelalder stadig fremhævede Sætning: fides est actus voluntarius (Troen er en frivillig Handling). Denne ældgamle christelige Bestemmelse, at Troen ikke mindre er en Livsyttring af Villien end af Erkjendelsen, indeslutter en saadan Fylde af christelig Viisdom, at vi ikke, ved her at blive erindret om den, kunne tilbageholde det Dunst, at de ærede

Herrer protestantiske Geistlige vilde gjøre den til Gjenstand for nærmere Overtøelse! Den der forstaaer den, saaledes som Kirken fra Begyndelsen af har forstaaet den, vil i Henjæende til dette Hovedpunkt i de omtvistede Dogmer, see hele den lutheriske Lærebbygning styrte sammen; hvad der da bliver tilbage, kan enhver sige sig selv!!

Det er altsaa hiin Theori, hvorom Alt gjælder; om den tale, skrive og præke Partiets Repræsentanter, om den snakke ligeledes alle de Andre i Anledning af hines Ordgghedier, og man leder forgjæves efter Symptomer paa, at disse Folk betymre sig for den christelige Troes Udøvelse i Livet. Saavidt man nemlig kan see af Alt, hvad der i Partiets Udtalelser vidner om, hvorledes det staaer til med dets indre bevægende Kræfter, da er det Troen, hvorpaa Alt ene kommer an, men herved forstaaes ingenlunde Troen i gammellirkelig Betydning, men en Tro, der er et Slags mixtum compositum (Sammenblanding) af den pietistiske Forvisning om personlig Udvalgelse og deraf følgende Salighed, og Troen paa Grundtvigs Opdagelse, der, som en af Partiets meest exalterede Ordførere for et Aars Tid siden saa betegnende har udtrykt det, er det største Vidunder der er steet i Kirken siden Christi Opstandelse*). De synes, overensstemmende med den af dem med stor Omhyggelighed ved enhver Leilighed opvarmede gammellutheriske Lære om Troen, og ifølge deres Angst for alt hvad der ligner Gjerningsretfærdighed, hvori de see den allerfarligste Snare for denne kostelige Arv fra „dens Kirkefader“ Luther, — de synes i Kraft af denne lutheriske Dplysning**) at mene, at den praktiske Side af Christendommen, eller Alt hvad der hører til at vække og nære Kjærlighedslivet, det bør opsættes til den Tidernes Fylde engang kommer, der skal realisere deres Drømme om det kirkelige „Gyldenaar“, Grundtvig saa længe har propheteret om. Før Alt er i Rigtighed med Troen i den Betydning, de knytte til dette Ord, vil det være en mislig Sag, at lægge nogen Vægt paa Nødvendigheden af at gjøre noget Gode; thi da vilde jo et blandet og ureent Element trænge sig ind i det indre Liv og fordærve det Hele! Man taler

*) J. „Danst Kirketidende“ 1863, Nr. 27.

**) Vi haabe i den ovenfor bebudede Fremstilling at den grundtvigiske Anskuelse navnlig at komme ind paa en nogenlunde fuldstændig, om end naturligtvis meget sammentrængt Udvikling af hvorledes det forholder sig med dette besynderlige Tvillingvæsen, som man kalder lutherisk-grundtvigsk Dplysning, med Hensyn til hvilket den arede folkekirkelige Geistligheds forbausende kirkehistoriske og dogmatiske Uvidenhed har gjort Grundtvig det muligt, paa dette Punkt at omtumle sig selv og den i et Birvar af Selvomødigelser og Tveetydigheder, der har været af stor Betydning for den løse Tilgængelighed og lette Abbrevielse, som nu saa kjenkelig værelser om denne høist ukirkelige og sværmeriske Retnings snarlige Undergang.

derfor kun om Troen, men vover sig ikke til at handle efter den i Forhold til det MaaL, hvori man har den, saaledes som Apostelen formaner til (Rom, 12, 6-11); thi dette kunde jo let styrte Vedkommende dybt ned i Gjerningsretfærdighedens Maelstrøm, og det er jo det største Menodie, Reformationen har skjænket Verden, at den har befriet Menneskene for denne Ulykke! Man taler vel ogsaa, navnlig fra Prædikestolen, om den christelige Kjærlighed, men man lader det blive ved at beskrive dens Skjønhed og formaaer ikke at tale Ord, der ere istand til at fremkalde Handling. I alle andre Udtalelser lader man det beroe ved forfængeligt Ordgyderi om Troen og det omtalte høitflyvende Fremtidshaab! Alt derimod kunde ligne Anstrængelser af Selvfornægtelse, for ved Exempel og Dødsfrelse umiddelbart at gribe ind i den Tid, som man udgiver sig for at bringe de største aandelige Belgjerninger, det har man fra denne Kant endnu ikke seet det Mindste til! Man har hidtil ikke mærket til andet, end Ordslarm om Troen! Det er derfor betegnende, at det evige Livs Ord i denne Kreds har faaet Navn af „Mundsordet“; thi Alt løber her ud paa Mundspektakel; man har ikke seet nogen anden „Livsyttring“ (for at bruge dette yndede Udtryk), end lutter Talen og Skriven, naaget Skrivekunsten efter den Grundtvigske Theori om de døde Bogstaver og alt det Kogleri, som disse forherede Streger paalangs og paatvers skal have indført i Verden, i sig selv skal agtes for det uensigtsmæssigste Middel til at udbrede hans Lære*).

Naar da baade Vesteren selv og hans Lærlinge saaledes i en Række af Aar med en latterlig Inconsequens**) have brugt baade Pennen og Bogtrykkerpressen til at holde uforstaaelige og paradokse Lovtaler over det mundtlige Ords udelukkende Fortrin som aandeligt Meddelelsesmiddel, og saavel herved, som ved den eensidige Begeistring for en ufrugtbar Fortabelse i drømmende Forventninger om deres kirkelige „Gyldenaaar“, have godtgjort, at deres væsentlige Interesse ikke blot er en jødermerit Theori, men at Modsetningen til Katholicismen bestandig bliver dem Hovedsagen: da troe vi at være fuldkommen

*) See den følgende Side.

**) Vi mene naturligtviis ikke, at Grundtvig eller hans Dicitler skal have unlsadt at benytte det virksomste, og for den nuværende Tid, naturligtste Middel til Udbredelse af deres Anskuelse; naar vi omtale denne Besynderlighed, da er det blot for at henlede Opmærksomheden paa dette slaaende Beviis, som Vedkommende saaledes selv har leveret, for Absurditeten i hele denne Theorie om det legemlige Liv i det usynlige Ord, som skal være det Alt afgjørende ved dets Virkninger. Vi henviser iøvrigt Læseren til en meget træffende Udtalelse om dette Punkt i „Fædrelandet“ Nr. 121 for dette Aar.

berettigede til at betragte det Hele som et Led af den Række fjendtlige Demonstrationer mod den katholske Kirke, som vi udelukkende i Henseende til Skyld og Ansvar have henført til Geistligheden, fordi dets væsentlige Formaal, som sagt, aldeles ikke er at fremme og nære Religiositeten, men udelukkende at vedligeholde Interessesen og Stemningen for den ved Reformationen grundlagte kirkelige Tilstand, som man har været saa heldig hertilands at faae beriget med et nyt Ingrediens, hvormed den i sine egne Tanker meest beaanbede Deel af Geistligheden seer sig istand til ydermere at oplive Sympathierne for den Sag de repræsenterer.

Naar vi i det Foregaaende have betjent os af det Udtryk „Humbag“ til at karakterisere det Stuffende og Blændende ved hele det Røre i den danske Kirke, som Grundtvig har frembragt, saavel som til at betegne Missionsblændværket og andre lignende Forehavender, da er det paa ingen Maade vor Hensigt at ville beskylde Ophavsmanden til den „kirkelige Anstuelse“, eller Missions- og „Bibelvennerne“ i vort Fædreland for med Vidende og Villie at vildlede deres Medmenneker. Dette tiltroe vi ikke noget Menneke; vi troe tværtimod, at de Alle mene sig overbeviste om at virke i „den gode Sags“ Tjeneste, og vi tænke derfor ved hiint Udtryk slet ikke paa de indre Motiver til deres Virksomhed, men udelukkende paa Resultatet af den, reent objectiv betragtet. Vi tænke paa den Flauehed og Forvirvelselse, der følger paa en saadan aandelig Skuffelse, naar de Billedte engang faae Dinene op for Bedraget, naar det bliver dem klart, at de har fortæret deres Livs bedste Kræfter i forsængelige Forhaabninger, at det, hvori de have seet en Kraftytring af et overnaturligt Livs sande Aabenbarelse, ikke har været andet end en genial Personligheds aandrige Luner; naar Alle de, der i deres Trosthyldighed have meent at gjøre noget Godt ved at virke for Missionen og Bibelens Udbredelse, faae Dinene op for, at de blinde have fulgt blinde Veiledere, der selv vildtledte indbildte dem, at de toge Deel i en Virksomhed for „Guds Riges Udbredelse paa Jorden“, medens de i Virkeligheden have bidraget deres Deel til at forkleine og bagvaste den Virksomhed for Gudsrigets Virkeliggjørelse paa Jorden, som alene har Aandens og Styrelsens Vidnesbyrd for sin Berettigelse. Saaledes at føle sig bedraget for Sandheden og dermed for det Bedste og det Høieste, som Livet er bestemt til at bringe os Menneker, det er dog uendelig skrækkeligere, end at blive et Offer for sandvittighedsløse Projectmageres paa Bedrag forsættelig anlagte vilde Speculationer i det Timelige! En fuldstændig Bankerot for Ewigheden er efter vor Formening noget saa forfærdeligt, at vi have ondt ved at finde et tilsvarende Udtryk for vore Følelser; thi vi kunne og bør ikke fordølge

den Smerte vi føle, navnlig ved Tanken om den bedrøvelige Ende, det engang vil tage med de her omtalte Opdagelser om den oprindelige Christendom, og hvad der betinger Sikkerheden for at have den i uforfalsket Skikkelse. Vi ere forvissede om, at der ovenpaa al denne ørkesløse Snak vil komme en Opdagelse af en høist alvorlig og sørgelig Bestaafenhed, idet nemlig Alle de, der efter Grundtvigs Anviisning have eksperimenteret med sig selv, for at komme til den af ham anbefalede Erfaringsvisshed om Rigtigheden af hans „Anskuelse“, ville engang blive overraske af den forfærdelige Opdagelse, at de ere blevne bedragede for Sandheden, at de ere blevne Offere for en langt mere storartet Humbug, end hine for en Tid siden saa meget omtalte, der kun angik Pengetab. Det vil da være en daarlig Trost, at det var dem uvitterligt, at de lode sig bedrage for Sandheden, ligesom det ingen Undskyldning er for hine aandelige Humbugmagere, at de imod deres Villie have spillet denne Rolle i Verden. Thi med Hensyn til disse er det utvivlsomt, at om det end ikke er dem vitterligt, at de bedrage andre for Sandheden, saa bære de dog Skyld og Ansvar for alle de Bildfarelser, de bringe i Omløb; thi dem var det muligt at komme til Sandhedens Erkjendelse, dersom de havde havt Villie til at høre sig under dens Myndighed! Dem vil Efterverdenen derfor engang tilkjende Skammen, og en højere Dom allerede her i Tiden lade dem føle den forskyldte Straf for de foregivne Opdagelser og Aabenbaringer*) og al den storfrydende Opjindsomhed, hvormed de have vildledt deres trofskyldige Medmennesker!

Man kan ikke andet end forbauses over det forunderlige Trykkeri, der har været istand til i saa lang Tid at udbrede et Skin af en forborgten Viisdom over alt det i det Foregaaende omtalte absurde og forvirrede Ordgylberi om et Spørgsmaal, som det guddommelige Forsyn, der vaager over Sandheden og Kirken, for længe siden har besvaret for alle Tider!**)

*) Vi erindre her en forrykt Udtalelse af en af „Anskuelsens“ begejstrede Løvtalere, at Grundtvig nemlig har gjort sin store Opdagelse i Kraft af „en ham primitiv meddeelt Aabenbaring.“ (D. Kirket. 1860, Nr. 3.) Man sammenstille denne Ytring med den af Dansk Kirketidende Nr. 27, d. A. ovenfor anførte.

***) Vi tænke naturligviis herved paa det latterlige Kævlery om Troesbekjendelsens og Skriftens Ord, og bede Enhver at overveie det naragtige i den Maade, hvorpaa man skriver for den Paastand, at ethvert Ord i Bekjendelsen skal være Apostlene overleveret af Herren selv, som om Alt kom an paa at have Ordene! Man glemmer, at Bekjendelsens Ord kunne være underkastede samme vilkaarlige Fortolning som Skriftens Ord. Naar vi sige, at Gud for længe siden har afgjort, hvilken Mening der skal forbindes med de enkelte Ord i Bekjendelsen, da erindre vi hermed om den i

imidlertid at finde Nøglen til Forstaaelsen af dette Mysterium i den eiendommelige Virkning af Protestantismen, at dens selvmodsigende System og dens uhyggelige Historie har' saa fuldkommen betaget Alle, der ikke gjøre en Levevei af Theologien, eller vælge den geistlige Stand som Næringsvei, al Vist til at befatte sig med videnskabelige Undersøgelser om dogmatiske og kirkehistoriske Spørgsmaal. Saaledes ere de protestantiske Geistlige paa de theologiske og kirkelige Enemærker blevne fuldkommen eneraadige, og i alle Maader Herrer over deres ikke-geistlige Medborgeres Meninger om alle kirkelige og religiøse Anliggender. Medens dannede Protestanter ansee det for en stor Skam at være uvidende om Verdenshistoriens Udviklingsgang, og anvende hver Dag en betydelig Deel af deres Liv paa Læsning af Dagblade og paa Gransninger over Nutidens svævende Spørgsmaal; medens de ansee det for uforfvarligt for et dannet Menneske at være ubekjendt med den æsthetiske Literatur og med Naturvidenskabens vigtigste Fænomener, da er det en Kjendsgjerning, at saa godt som alle Dannede, der ikke ere Geistlige og Theologer af Profession, i Regelen ikke have anden Kundskab om Christendommen og dens Historie end hvad de have lært i deres Barndom, i alt Fald før Confirmationssalderen*). De have altsaa om den Sag, der bestemmer Menneskets Udvikling for Ewigheden, ikke stort anden Kundskab, end den de have tilfældes med Befolkningens laveste Classer, der ganske ere givne til Priis for de fordærvelige Virkninger af de populariserede Tendensløgne, som samvittighedsløs Uvidenhed og literær Uredelighed cengang har bragt i Omløb, og som nu have erhvervet Hævdsvret paa at indsmugles i Almuens kummerlige Religionsunderviisning! Saaledes seer det i Virkeligheden ud med den i saa høie Toner lovrpriste protestantiske Dplysning! Det forargeligste herved er, at den protestantiske Geistlighed, som er Skyld i denne almindelige Uvidenhed, ikke blues ved at opfoge denne gamle Usandhed om den almindelige Dplysning, som Reformationen skal have udbredt over alle Classer af Samfundet; men Folk hører jo gjerne den Slags Lovtaler. Uagtet de alle godt vide, at de befinde sig i den tykkeste Uvidenhed om Christendommen, kan

Kirken gjældende Dpfattelse af hine Ord, om den kirkelige Mening (*sensus ecclesiasticus*), der altid har været den samme, fordi Aanden, der skaber denne umiddelbare Taft for den kristelige Sandhed (*sensus communis*) altid er den samme (Job. 14, 16).

*) Enhver veed, at alle de saakaldte populære Kirkehistorier, som bruges ved Skoleunderviisningen ere opfyldte af Bagvaskelser mod den katolske Kirke og give en aldeles forvansket Fremstilling af Reformationen, af Maaden, hvorpaa den blev indført, og dens Virkninger for den efterfølgende Tid.

man dog let begribe, at Vedkommende ønske, at denne deres Uvidenhed maa være en Hemmelighed, og at det derfor ikke er dem ubehageligt at høre Geistligheden prise den i deres Kirkesamfund almindelig udbredte Oplysning! Det undrer os kun, om det aldrig skulde falde dHr. Geistlige ind, at, om end denne Smiger kan gjøre et behageligt Indtryk paa dem, hvem de, dem selv ubevidst, finde deres Regning ved at holde i Uvidenhed, saa undergraver den totalt den indre Agtelse, uden hvilken deres Stand er en sand Latterlighed; thi denne Praxis maa nødvendig demoralisere baade dem selv og Folket, som godt veed, at der ikke er et sandt Ord i denne Roes og derfor maa foragte dem, der paa denne Maade beile til dets Yndest!

At Protestantismen skulde have fremmet den religiøse Udvikling og Oplysning i de Lande, hvor den har vundet Udbredelse, eller at den i det Hele har direkte bidraget til at give Menneslægten et Opsving i religiøs Retning, er en af de frækfeste Usandheder, der nogensinde ere udtalte. Den er saa fuldkommen gjendrevet af Historien, at det er ubegribeligt, hvorledes nogen protestantist Geistlig uden bevidst og forsættelig Usandhed kan gjentage den, og dog ansee vi det for vor Pligt at troe, at de antage denne deres Mening for rigtig, uagtet vi ikke kunne forstaae Muligheden heraf.*) Vi ville atter her tilslade os den Forklaring, at de under en, instinctmæssig Fornemmelse af, at deres hele Existens berooer paa Publikums Velvillie, maae staae i den Formening, at Bevarelsen af denne Velvillie er Betingelsen for at den store Mængde religiøse ligegyldige Mennesker maaftoe engang kunne fatte Kjærlighed til den Sag de repræsenterer. Saaledes gjøre de jo en god Gjerning, naar de kunne bevæge Publikum til ret at elske sig og med ubetinget Tillid troe Alt hvad de fortælle trosthyldige Tilhørere om den store Lykke, der er blevet vort Fædreland til Deel, først i det 16 Aarhundrede ved „Papismens“ fuldstændige Udryddelse og siden ved den lutherisk-grundtvigiske Oplysning. Anderledes kunne vi ikke forstaae disse Lovtaler over Reformationens Virkninger baade i Henseende til religiøs Oplysning

*) I sit Skrift: „Romerkirken“ af 1863 hævder vel Dr. Zeuten det Monopol som Protestantismen mener at have erhvervet sig paa indvortes Religiositet eller paa at dyrke Gud i Aand og Sandhed, men holder sig dog fornemmelig til det Beviis for Protestantismens Fortræffelighed, der ligger i den materielle Udviklings forbausende Fremskridt siden Reformationen. Peri har den lærde og fromme Forfatter den Glæde at vide sig enig med det moderne Frankrigs Atheister, der interessere sig meget for det protestantiske Proselytmageri i Italien, da Protestantismen baner Veien for Materialismen og Atheismen.

og Dannelse og i Henseende til Fromhed og Gudsfrøgt, uagtet den kolde, tørre Gudsdyrkelse og de øde, tomme Gudshuse afgive et ligesaa høitlaldende Vidnesbyrd mod Religiositeten, som de Dannebes Bankundighed vidner mod den prætenderede christelige Oplysning.

(Fortsættels.)

Belgiske Tilstande.

Belgien (20. Juli). I det andet Kammer har der for nylig tildraget sig en Begivenhed, som allerede i og for sig er af almindelig Interesse, men desuden endnu erholdes en særegen historisk Bigtighed derved, at den overhovedet karakteriserer de nuværende belgiske Tilstande, hvilke i Henseende til Trøstesløshed og Unaturlighed neppe have deres Lige. Forhaabentlig udvikle den nærværende Tids Begivenheder tillige en heldbringende Krijs i hiint Lands Tilstand. Dette er en yderligere Grund, hvorfor vi her gjøre den til Gjenstand for en kort Dmtale.

Kongeriget Belgien, der ved den belgiske Revolution i Aaret 1830 blev stilt fra Holland, er som bekendt et reent katolsk Land. Dette nye Kongerige fik imidlertid en protestantisk Herfser i Prinds Ludvig af Sachsen=Coburg, der med den Forpligtelse, at han vilde lade sine Vorn opdrage i den katolske Religion, blev formælet med en fransk Prindsesse af Huset Orleans. Antallet paa samtlige Protestanter beløber sig kun til omtrent 10,000, saaledes at der af en Befolkning paa næsten 5 Millioner kun kommer omtrent 1 Protestant paa 500 Katholiker. Alligevel ere Katholikerne i Belgien i Virkeligheden undertrykte, og det katolske Parti bliver formelig truet og berøvet sine Rettigheder af en antikatolsk Fraction. Hvorledes skal man forklare dette Phænomen? Thi at man ikke tør kaste Skylden paa det næsten forsvindende ringe protestantiske Mindretal, uanset, at ogsaa Kongen tilhører det, dette behøver ingen Forsikring. Men hvad er det da for en Magt, der har forstaaet at undertrykke Kirken endog i det katolske Belgien? — det er den falske (politiske og religiøse) Liberalisme i Pagt med Frimureriet, hvilket her i det Smaa, men dog allerede sørgelig nok, afgiver Prøver paa hvad det vilde være istand til at foretage i det Store, naar det f. Ex. mulig engang skulde komme til Herredømmet i Preussen.

Et liberalt Parti dannede sig i dette Land allerede paa den Tid, da det endnu var forbundet med Holland. Kernen i dette udgjorde Frankrigs gamle Tilhængere, hvilke vare opvokse i Revolutionstiden, uden al religiøs Dannelse, gennemtrængte af Voltairianismens Aand. Det maa derhos vel mærkes, at disse Folk ikke, som deres Meningsfæller i Frankrig selv, vare komne til Besindelse ved det frygtelige Rædselsregimente og de øvrige Efterveer af den politisk religiøse Omvæltning, og ad denne Erfaringens Vej førte til Erkjendelse af Revolutionens sande Charakter. Det var dette Parti — hvis Bibel og Kathecismus var Voltaires og Rousseaus Skrifter, hvis Kirke var Skuespilhusene — der forberedte og gennemførte den belgiske Revolution (det er bekiendt, at Revolutionen i Brüssel tog Anledning af Opførelsen af Operaen „den Stumme i Portici“). Men da det hollandske Tryk var blevet utaaelig og ogsaa ved den meest skrigende Krænkelse af Pariteten (∴ Lighedheden i Rettigheder), saa havde ogsaa det katolske Folk under sine Førere forenet sig med det liberale Parti i Oppositionen mod den hollandske Regjering; og da Belgiens Løsrivelse fra Holland engang faktisk var indledet, da var det det egentlige katolske Folk, som lagde hele sin Magt i Bøgtkaalen for at tilkæmpe deres Fædreland Selvstændighed. Men neppe havde den ny Stat opnaaet sin Uafhængighed og fundet Europas Anerkjendelse, da løste allerede de saakaldte Liberale det Baaend der i Nødens Tid havde forbundet dem med Katholikerne. Den i utrolige Proportioner fremskridende Velstand forøgede naturligtvis Usædeligheden i mange Kredse af de velhavende Klasser, og den exempellose Dophlomstren af industrielle Etablissementer, der nu i kort Tid saa at sige bedækkede det hele Land, befordrede kun altfor meget en Materialisme og en Irreligiositet, som man ikke hyppig finder Mage til. Det var den gamle Historie, der her gjentog sig: „Israël blev feed og slog bag ud“. — De Liberale forstode at benytte deres rige Penge midler og deres overveiende Indflydelse til med særdeles Behændighed og ikke mindre Held at bemægtige sig Landets Høiskoler. Kun det fra gammel Tid berømte, allerede af Hollænderne i sin Tid forgjæves bearbejdede Universitet Löwen, kunde ikke fratages Katholikerne, og det vedblev at være hvad det tilforn altid havde været, det meest besøgte i Landet, ogsaa efter at de Liberale i Forbund med Frimurerne (begge disse Navne ere her saa godt som eensbetydende) til Trods for den katolske Geistlighed havde oprettet Universitetet i Brüssel. — I netop det selv samme Aar, da dette Murer-Universitet blev grundet, nemlig i Aaret 1837, udbrød den første offentlige Strid imellem „Liberale“ og „Katholiker“. I tro Overensstemmelse med Kirkelovene bekiendtgjorde Biskopperne i Belgien nemlig et Forbud mod, at

nogen Præst meddeelte haardnakkede Frimurere den kirkelige Absolution. Dette blev da Begyndelsen til al den uforsonlige Fjendtlighed mod Kirken, som disse Herrer siden have lagt for Dagen. En mægtig Understøttelse vandt „Brødrene“ strax derved, at kort efter hiin biskoppelige Kundgjørelse en kongelig Generaladjutant med stor Ostentation traadte ind i Ordenen, og at man erfarede, at Kongen selv tilhørte Logerne. Uden denne, i visse Maader officielle, Opmuntring havde Murerpartiet vanskeligt nogensinde fattet Mod til at lade det komme an paa en Kamp paa Liv og Død med Katholicismen i Belgien.

Lærningen var nu fastet. De rige Liberale benyttede nu deres Indflydelse paa det for største Delen af dem afhængige Folk, for om ikke just at omvende det til andre Grundsætninger, saa dog ved Valgene ganske at vinde dem for deres Hensigter. I Aaret 1848 kom det liberale Ministerium Frère Rogier til Roret, i Aaret 1852 det endnu liberalere under Brouckère; men i Aaret 1855 havde det katholske Parti vundet saa megen Styrke, at Kongen maatte vælge et Ministerium af det. Dette (Minist. Dedecker) forelagde Kamrene i 1857 den saakaldte Belgjørenhedslov, hvilken — som den her upartiste W. Menzel beretter — „angik Forvaltningen af milde Stiftelser, og sikrede de Geistlige deres Andeel i Bestyrelsen ved Siden af Bøgfolk.“

„Herinod,“ saaledes vedbliver den nævnte Historieforfatter, „reiste sig nu det liberale Parti, væsentlig under Indflydelse af de talrige Frimurere. Man kaldte Loven la loi des capucins (Kapucinerloven), og foregav, at denne Lov vilde indrømme Geistligheden en aldeles utilbørlig Magt. Den blev ikkedestomindre den 27. Mai vedtaget af Kammeret med 61 mod 41 Stemmer. Nu hævede sig et rasende Strid, og den følgende Dags Aften, den 28., opstod Tumult i Brüssels Gader; Pøbelen, blandet med mange velkædte Herrer, stormede det katholske Hlad „Emancipations“ Trykkeri, Justitsministerens Hotel og Klostrene ... Ogsaa i Gent, Lüttich, Mons fandt lignende Uroligheder Sted, saavel som i Antwerpen den 29. Paa sidstnævnte Sted slog man vinduerne ind i alle Klostre og ligesaa i de Konservatives Paladser og Boliger. Blousen (de fattiges Dragt) var imidlertid kun svagt repræsenteret; Tumultuanterne tilhørte ogsaa her fornemmelig Middelskassen og de høiere, fortrinnsviis mere oplyste Klasser. I Bemæppes blev de kristelige Skolebrødres Bygning demoleret; en vild Sværm mishandlede Brødrene, der vovede at forsvare deres Huus, og slæbte de Blødbende til Baalet, for der at brænde dem levende, hvilket

dog blev forhindret af de mere Besindige blandt Urostifterne."

Saaledes beretter en ikke-katholisk Historiker om den belgiske Frimurer-Revolution af 1837. Saaledes agter den falske Liberalisme Kammermajoriteten, ogsaa da naar den er nok saa anseelig; saafremt den ikke lystre, gjør man Revolution! — Og hvad blev saa Følgen af denne Revolution? 3 November blev da atter igjen en Liberal, den ovenfor nævnte Rogier, Ministerpræsident, og, paavirket af Skræk for Revolutionen, som ikke behøvede at frygte for nogen Straf fra høiere Steder, men var sikker paa at finde mild Overbærelse, valgte Landet i overveidende liberal Retning.

I et kongeligt aabent Brev af 13. Juni læste man blot om denne Begivenhed: „Vi maae afholde os fra Behandlingen af ethvert Spørgsmaal, som kan opflamme Løbdragt i Gemøtterne“. Dette vilde omtrent sige det samme som at billige hvad Frimurerne havde gjort i den forbigangne Tid, og tilstaae dem fri Raadighed over Fremtiden! — Fra denne Dag af har Liberalismen udelukkende havt Magten i Hænde. Om Belgjørenhedsloven var der naturligviis ikke længer Tale, men ogsaa i andre Henseender bleve Katholikerne paa enhver Maade undertrykte og tilsidefatte. Hvorvidt det er kommet med For- tabthed i religiøs Henseende, blev paa en forskæddelig Maade bitterligt for Alle ved Frimurerstormesteren Verhaagens og andre af disse Sammensvornes Død, der ifølge et særligt Løfte (!) havde forpligtet sig til at døe uden Kirkens Trøst.

Dog en helbvarslende Reaction synes at forestaae!

Alt i længere Tid har det nemlig været kjendeligt, at de Liberales og Frimurerernes Kunstgreb ikke mere have villet ret frugte. Dette gjælder navnlig om det imod Katholikerne anvendte Bagvaskelsessystem. Den liberale Majoritet i Kammeret blev bestandig ringere, indtil den tilsidst gik ned til 2 Stemmer. Men jo mindre dens Magt blev, desto forærgeligere blev dens Tyranni. Katholikerens indstændigste Fordringer, deres ligesaa retfærdige som bekedne Forlangende om alle Partiers Ligebeberettigelse — Alt blev forkastet. Deres Forslag, at danne et Forsoningsministerium af Mænd af begge de store Partier, strandede paa de Liberales Modstand, og Kongen greb ikke ind i dette Stridsspørgsmaal. Da gjorde endelig Katholikerne Brug af deres Net. I Overeensstemmelse med en forud afgiven Erklæring, udebleve de d. 5. d. M. Alle tilsammen af Kammeret, hvor Alle dog besluttede uden dem og imod dem. Denne Udeblivelse havde tilfølgende, at Kammeret blev sat ud af Stand til at tage nogen gyldig Beslutning. Medlemmernes Antal er nemlig 116, den til at fatte Beslutninger berettigede Majoritet altsaa 59; men de Liberale talte kun 58 Stemmer,

hvilket Tal ogsaa indbefattede flere Ministerstemmer. Vel kom nu Minister Tesch skyndsomt tilbage fra sin Reise, for at udfylde Tallet 59, men til Uheld døde den liberale deputerede Cumont pludselig d. 10. d. M.

Det Haab, at Kongen nu endelig skulde blive tilfands at tage et andet Ministerium, er dog endnu ikke gaaet i Opfyldelse. Brüsseler=Moniteuren af 17. bringer Kundgjørelsen om Kamrenes Opøsning, og de nye Valg ere berammede til 11. August, og begge Kamre indkaldte til 23. August. Maa ske har man nu et nyt Oplag af Frimurer=Revolutionen af 1857 i Vente!

Kirkelige Efterretninger.

Kirkeligt Liv i England („Hist. polit. Blätter“). Gudstjenesten bliver i England feiret med Værdighed og til sand Opbyggelse. Hvad det Rituelle angaar finder man over hele England den største Overensstemmelse i alle Former. Men hvad der især gjør den katholske Gudstjeneste i England opløstende er den skjønne Sang, fornemlig Skoleungdommens. Åbningen af nye Kirker foregaaer navnlig med stor Høitidelighed; baade Geistlige og Rægsfolk samles fra de fjerneste Steder til Indvielsen. Ogsaa Protestanter indfinde sig i Mængde, og bidrage saaledes, da Afgangskortene betales temmelig dyrt, ogsaa deres Deel til Bygningen. Tiden for Gudstjenesten paa Søn- og Festsdagene er omtrent den samme som i Tydskland; men om Eftermiddagen holdes sædvanlig to Gange Gudstjeneste, først omtrent Kl. 2 eller 3 (fordetmeste Vesper med Velsignelse) derefter om Aftenen Kl. 7. Man finder blandt de engelske Katholiker ikke Faa, der udmærke sig ved en inderlig Fromhed og hyppig Brug af de hellige Sakramenter. Om Løverdage ere Skriftestolene altid saa stærk søgte, at de Geistlige ofte have ondt ved at tilfredsstille Alle. I Henseende til Helligholdelsen af Søndagen tage Protestanterne det endnu strengere end Katholikerne. Om Søndagen hviler ikke blot Arbeidet, men og alle offentlige Forlystelser. Engellænderen tillader sig paa Herrens Dag ingen Slags Fornøielse, hvormed der er forbunden Karu eller støiende Musik. Selv Zerbauerne standse om Søndagen deres sædvanlige Tog, idet de indstrænke sig til et Par for den allernødvendigste Communication, og Posterne hverken udløvere eller modtage mange Steder Breve paa denne Dag.

Folkemissionen drives med stor Fremgang af forskjellige geistlige Ordener, navnlig Jesuiterne, Redemptoristerne, Dominikanerne og Rosminianerne, og har i England, som andensteds, viist sig at være et fortrinligt Middel til aandelig Fornøelse, og bliver derfor ogsaa hyppigt bragt i Anvendelse. De her nævnte Ordener ere bestandig beskæftigede med Missioner.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 4. Septbr., Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{4}$.

Bekjendtgørelse.

Under min forestaaende Fraværelse, fra 21de August til 1ste October, har min Hoiærv. Embedsbroder, Hr. Capellan von Guch, godhedsfuldt lovet ogsaa at ville besørge de mig paahvilende Kaldsarbejder; til ham bedes derfor alle Vedkommende at henvende sig i det bemeldte Tidrum.

H. Grüber.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 21. August.** 14de Søndag efter Pintsfe. (Joachim.) Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 22. M. Symphorian M. 23. Ti. Philipp Venit., Bisk. 24. D. Bartholomæus, Apostel. 25. Ed. Ludvig, Konge af Frankrig. 26. F. Johanna Franzisca af Chantal, Ordenssusterinde. 27. L. Joseph af Calasanza, Ordensst.
- Søndagen d. 28. August.** 15de Søndag efter Pintsfe. Marias ubesmittede Hjertes Fest. — Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med tydsk Prædiken. Kl. 3 Festandagt — 29. M. Johannes den Døbers Halsbuggelse. 30. Ti. Rosa af Lima, J. 31. D. Raymundus Nonnatus, Cardinal. 1. Septbr. Ed. Augustinus, Kirkelærer. 2. F. Stephanus, Konge af Ungarn. 3. L. Serapia, J.
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); og 7 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Lørdag og Søndag stille Messe Kl. 6.
- Broderstab** til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen den 2. September: Messe Kl. 7 $\frac{1}{4}$; Aften=Andagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

„Katholik Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler C. A. Blankensteiner, Bredgade 16, og i alle Bogtænder; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

C. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 18.

Søndagen den 4de September.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.
— Kirkelige Efterretninger: Hamborg. Baiern. Nordamerika.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 17.)

Men naar vi saaledes, baade i den ene og den anden Henseende, have frikendt den lutherske og grundtvigiske Geistlighed, under Eet, for bitterlig og med bevidst Hensigt at bedrage deres mindre kyndige Medmennesker for Sandheden, bliver der dog en anden Mislighed tilbage, som vel i moralsk Henseende ved første Siekast ikke synes saa graverende som Forubsætningen om Usandsfærdighed, men som forekommer os ikke mindre ansvarfuld, nemlig en forbausende tht Uvidenhed netop om det Hovedspørgsmaal, som man maa ansee enhver protestantisk Geistlig i høieste Grad forpligtet til at bestjæftige sig med. Denne Uvidenhed er saa ubegribelig, at vi ovenfor vel havde Grund til at forundres over den vedvarende Gjentagelse af forlængst beviste historiske Usandheder, uden at det skulde være Bedkommende i mindste Maade bevidst, at de vildlede deres Medmennesker. Thi kan man i Almindelighed forlange, at Enhver, der beklæder en Fagstilling i Samfundet, bør kjende hvad der hører til hans særlige Fag, da er vel den Fordring ikke utilbørlig stor, at en protestantisk Geistlig bør kunne gjøre sig selv Regnskab for, hvorfor han er hvad han er, og hvad der berettiger ham til at stille sig i et fjendtligt Forhold til den gamle Kirke. Saa utroligt det nemlig end kan synes, saa er det ikke desto mindre en sørgelig Sandhed, at saagodtsof ingen Geistlige her i Landet øse deres Kundskab om den gamle Kirke og om Katholicismens Historie efter Reformationen af andre Kilder, end protestantiske, og sølgelig i en mod Kirken fjendtlig

Hand affattede Skrifter. Katholisk Literatur er dHr. Geist-
 lige, paa meget sjeldne Undtagelser nær, en ganske uvedkommende
 Artikel af Literaturen. Man har i Tyskland*), efter grundig
 Undersøgelse, gjort den Opdagelse, at protestantiske Professorer
 og Præster i det Hele taget slet ikke eie katholske Bøger, medens
 deres Bibliotheker ofte ere forsynede med et besynderligt Sorti-
 ment af alskens underlige Sager, som mange vilde forundre
 sig over at finde paa saadanne Steder! Det er aldeles utvivel-
 somt, at dette i om muligt endnu høiere Grad er Tilfældet her
 i Landet, hvor Katholicismen blev saa grundig udryddet, og
 hvor Regjeringens Intolerance udviklede en Terrorisme i
 Lovenes Haandhævelse, der i et Par Aarhundreder indjog Alle
 en Rædsel for al Berøring med katholsk Literatur. Efter dette
 Rædselsstyrets Ophør er imidlertid den Virkning, som tilsigtedes,
 bleven tilbage. Siden forrige Aarhundrede understøttedes nem-
 lig dette System af Bantroen og den saakaldte Oplysning, saa-
 ledes at det endog nu, efter den fuldkomne Religionsfriheds
 Indførelse, er blevet en ved Vanens Magt indgroet Fordom,
 at man ikke har mere med Katholicismen at gjøre,
 men at man, under det nærværende kirkelige og religiøse Vilde-
 rede, maa vente al Fornøjelse til det Bedre af hvad Frem-
 tiden vil bringe! Man betragter Reformationen som en fuld-
 byrdet Kjendsgjerning (fait accompli), hvis Berettigelse er
 beviset med dens Tilværelse, med den factiske Tilstand, den
 har frembragt. Men denne factiske Tilstand fremtræder ikke
 blot i hele den ydre kirkelige Organisation, men i hele den
 indre Tilstand, der nødvendig maatte blive Frugten af For-
 tidens Intolerance; vi mene hermed den factisk privilege-
 rede Tilstand i Gemytterne, der saalænge ere bearbejdede
 til hadefulde Fordomme mod en Sag, hvorefter Magthaverne
 vilde, at Alle skulde holdes i Uvidenhed. Thi det er denne
 factiske Tilstand af indgroede fra Fortiden nedarvede Fordomme
 mod Kirken, der har affødt den tidligere af os omtalte fata-
 listiske Betragtning af Historien, hvorefter Protestantismen
 tages som en verdenshistorisk Nødvendighed; den er den prote-
 stantiske Geistlighedens gyldne A B C, den er Quintessensen af
 dens Wiisdom, Grundlaget for hele dens Livsphilosophi; i den
 søger den Beroligelse, i den finder den Tryghed og Hvile!

Den katholisk-theologiske Literatur har i den sidste Menneffe-
 alder leveret de uigjendriveligste Beviser for Reformationens
 Forkastelighed, for de urene Motiver, der drev dens Ophavs-
 mænd frem i Kampen mod den gamle Kirkeære, for de lave
 jordiske Hensyn, der bragte Datidens Fyrster og Stormænd til

*) Ved at gennemgaae alle overkommelige Auktionskataloger over af-
 døde Professorer og Geistliges Bogsamlinger.

at begunstige dens Udbredelse, for den elendige Tilstand, den fremkaldte, ved overalt at demoralisere Folkene*) og udslukke Interessen for Alt hvad der hører til det religiøse Livs Giendommelighed. Grundige kirkehistoriske Forskninger have alt for henimod to Aarhundreder siden, ved at fremdrage de forskjellige gamle Liturgier, leveret fyldestgørende Beviser for den katholske Gudsdyrkelses Ælde og dens uforandrede Overlevering, ligesom den Tid, der gjør literaire Beviser mulige, indtil den nærværende Tid. Ved disse Vidnesbyrd, som Videnskaben med bestandig vokende Klarhed og Fuldstændighed har samlet, er det godtgjort, at ikke blot Ideen og det væsentlige Indhold af den sakramentale Offercultus var uadskillig fra den christelige Bevidsthed ligesom den apostoliske Tid, men at det h. Messesoffer i alle dets væsentlige Dele feiredes overensstemmende med den nu i den romerske og græske Kirke brugelige Form — ligesom den Tid, da Christendommen turde offentlig træde for Lyset med sin Gudsdyrkelse. Protestantismen har hidtil ignoreret alt dette. Det gaaer derfor i Opfyldelse hvad Herren siger i Evangeliet (Luc. 19, 40); thi Katakombernes Stene har i den nyere Tid afgivet talende Vidnesbyrd om, hvorledes de Christne i Forfølgelsens Tider (d. e. allerede før det fjerde Aarhundrede) feirede deres Gudsdyrkelse.

Kan man imidlertid undskylde Ubekjendtskabet med store Litteraturfrembringelser, da er det usømmeligt, at disse Ting i den nærværende Tid ignoreres af den atholske Geistlighed, da denne Kjendsgjerning er paaberaabt i en Mængde større og mindre, og ingenlunde blot videnskabelige, Skrifter fra den nyeste Tid. Beviser, hentede fra selve Reformationaarhundredet, have godtgjort, at Reformationens Ophavsmænd meget godt vidste, at deres ny Være ikke havde mindste Slægtskab enten med Augustins eller nogen anden af de ældre Kirkelæreres Opfattelse af Christendommens Hovedlærdomme, men at Reformatorerne fandt denne Paastand hensigtsmæssig for at skaffe deres Være Udbredelse! Af Skrifter, som i den nyere Tid her ere komne for Lyset, veed man, at det danske Folk blev, uden at vide hvad der egentlig foregik ved Reformationen, bedraget for den fra Fædrene overleverede Tro og Gudsdyrkelse, at den revolutionære Bevægelses Ledere betjente sig af den foragteligste Deel af Befolkningen til at nedbryde den gamle Kirkeorden, og at man fralistede Folket den katholske Tro og Guds-

*) Dengang fandt Fyrstemagten sin Regning ved at begunstige de Demagoger, der ophidsede Folket til at løsrive sig fra den kirkelige Autoritet. Historien har i den nyere Tid taget en forfærdelig Hævn; thi Folkene have en instinktmæssig Følelse af, at, har den højeste aandelige Myndighed intet Krav paa Lydigbed, da har den verdslige det endnu mindre!

dyrkelse ved at foregjøgle det Vilde af en saadan Friheds- tilstand og saadanne timelige Fordele, som egne sig til at gjøre Indtryk paa den vanfornige Mængde, der troede Alt uden Prøvelse, hvad der fortaltes om den ny Væres Christelig- hed, saavel som alle de onde Rhygter om Geistlige og Klosterfolk, som Vagvaskelsen opfandt, og Vhsten til Skandale fandt Til- fredsstillelse ved at troe og udbrede.

Alle disse Kjendsgjerninger ignoreres haardnakket af den protestantiske Geistlighed her som i Udlandet; den synes at be- finde sig bedst ved at forblive uvidende og holde Folket i Uvidenhed! Man skulde vel næsten ikke ansee det muligt, at Alt dette kunde være ubekjendt for Mænd, til hvis særlige Sag det netop hører at kjende det. Vi troe imidlertid at kunne forklare os dette beshynderlige Phænomen saaledes som vi oven- for antydede, at man nemlig anseer det for at være noget aldeles upraktisk og chimærisk at befatte sig med saadanne Undersøgelser om „den Sneer der faldt ifjor“, d. v. s. om det burde være steet, som nu engang er steet; om det ogsaa er gaaet rigtig til med hvad der er steet for over 300 Aar siden*). Sligt synes jo at være den største Daarskab for praktiske Folk, der mene, at deres Kalb er det, at benytte det factisk givne Grund- lag for den kirkelige Ordning, og derpaa bygge den eneste mulige videre Udvikling, idet man overlader Alt i Guds Haand og venter Alt af Fremtiden. For at bevare denne tillids- fulde Holdning, og ikke forstyrre den indre Fred hos sig selv og andre, affpærre de sig hermetisk for de ovenfor omtalte Skrifter, hvori katholske Theologer have leveret de meest knusende Beviser for Protestantismens skjændselsfulde Oprindelse og for- døvelige Virkninger, og fremsført talende Vidnessbyrd for den katholske Kirkelæres uforandrede Eenhed og Gudsdyrkelsens Ælde. De ville ikke kjende det mindste til det Altsammen, for ikke at blive forstyrrede i en Livsbetragtning, som de mene

*) Det fortjener her at fremhæves, hvad Biskop Martensen i Mod- sætning til denne foragtelige, i en sand episkuræisk Livsanskuelse grundede Nødvendigheds lære, yttres om dette Punkt (i Skriftet „Til For- svar mod den saakaldte Grundtvigianisme“ S. 73.): „Thi uægtelig er dette Spørgsmaal Midpunktet i Nutidens kirkehistoriske Krisis: Var det den rette Vej, Reformatorerne anviste, eller have de taget Feil af Veien? Er Reformationen rigtig eller er den ikke rig- tig?“ Vi vide vel, at den lærde Forfatter mener det første, og at han i Tillid hertil er rolig med Hensyn til Svaret. Vi mene naturligvis det Sidste, og fordi vi troe paa en yderste Dom, derfor troe vi, at Alt hvad der ikke er rigtigt skal gøres om for Evigheden; men vi troe derfor, at det er en Belsærdssag for Samfundet som for de Enkelte, at gjøre det Urigtige om her, eller at give Gud og Sandheden Æren, medens vi endnu befinde os i denne timelige Udvikling!

er begrundet i en Guds Dom, som den historiske Udvikling har kundgjort!

Der er imidlertid en særegen Omstændighed der stiller denne den protestantiske Geistlighed frivillige og forskyldte og derfor i sig selv uundskyldelige Bankundighed i det latterligste Lys. Det er nemlig en over al Verden vitterlig Kjendsgjerning, at hiin Geistlighed, overalt hvor den i de sidstforløbne tre Aarhundreder har haft Monopol paa Fremstillingen af Christendommens Historie og paa Bearbejdelsen af den christelige Aabenbarings Indhold i det Hele, har været utrættelig i at gjentage den dobbelte Bestyldning mod den katholske Kirke og dens Lærerstand, nemlig, at dennes Uvidenhed i tidligere Tider var Aarsagen til al den Bankundighed og Døvetro, hvorefter man har saa meget at fortælle, naar man fordyber sig i Skildringer af „Middelalderens mørke Tider“; samt at den katholske Kirke ogsaa vedbliver i den nyere Tid, hvor man ikke tør bestyldte dens Geistlighed for Bankundighed, at holde Folkene i Uvidenhed. Man fremstiller dette som „en kirkelig Politik“, der skal være nødvendig for Kirkens og den kirkelige Ordens Vedligeholdelse, der formentlig vilde være udsat for stor Fare ved en saadan almindelig Oplysning, som den Protestantismen roser sig af at have udbredt indenfor sine Enemærker! Disse to Bestyldninger ere gjentagne utallige Gange og varierer endnu den Dag i Dag paa den skamløseste Maade og i de frækkeste Udtryk.

Vi tillade os nu, efter de i det Foregaaende anførte Beviser for den iblandt protestantiske Geistlige herskende Uvidenhed baade om den gamle Kirkes Forhold og Literatur og om den nyere Katholicismes literaire Frembringelser, at spørge enhver af Partiinteresse og Partilidenskab Uhibdet, om hvorledes Bestyldningen for at holde Folket i Uvidenhed tager sig ud fra deres Læber, der ikke kunne lukke Munden op eller dyppe Pennen for at omhandle katholske Forhold, uden at lægge den kolossalste Uvidenhed for Dagen, og ret gjøre denne deres Uvidenhed latterlig, ved at forraade en vilkårlig hemmelig Angst for at komme til Kundskab om Sagens virkelige Sammenhæng, idet man synes at mene, at naar denne Urettens Hemmelighed blot kan skjules for dem selv og Alle, da lader der sig med Tiden bringe noget Godt ud af den fortvilede Tilstand, hvori alle fra Kirken adskilte Religionsfamsund befinde sig! For at bedøve alle piinagtige Følelser i denne Retning, vedbliver man at gjentage alle gamle Bagvaskelser, og man forcerer ret lidensskabelig alle de tilvante Bestyldninger, for ved dette som Kunstgreb ubevidste Middel hverligere at befæste Bankundigheden og de herskende Fordomme! Det latterligste er endnu at høre denne Uvidenhed tale med Autoritet; thi de Talende og Skrivende gjælde jo for Folk af Faget, hvis Ord maa staae

til troende. Her er altsaa Tale om en privilegeret Uvidenhed, der ikke blot har Monopol paa at gjælde for Viben, men Patent paa at holde Alle i Uvidenhed!! Alle Ikke-Theologer vide nemlig med sig selv, at de ikke have nogen selvstændig Kundskab om disse Ting; de stole paa, at Geistligheden og Theologerne maae vide, hvorledes det forholder sig med det nu 300 Aar gamle Mellemværende mellem Katholicisme og Protestantisme; thi hvem skulde de vel troe, naar de ikke kunde troe den Stand, der af den øverste Statsstyrelse er beklædet til at være den eneste officielle Repræsentant for de religiøse og kirkelige Interesser!

Det er i Sandhed et, baade i dets Oprindelse og i dets Virkninger, eiendommeligt Forhold vi her berøre. Vi have ovenfor omtalt, hvorledes det 16de Aarhundredes kirkelige Omvæltning overraskede Folkene, der slet ikke havde nogen Forestilling om, hvad Magthaverne havde for Sie. Geistligheden fik Befaling at skjule for Befolkningen, at den gamle Gudsdyrkelse var ophørt. Dette Bedrag tillod man sig at besmykke med det hykleriske Paaskud*) at man burde skaane Folkets Vankundighed og Fordomme! De troløse Konger, der ingenlunde af Omhu for deres Undersaatters aandelige Velvære, men af reent politiske Grunde begunstigede Reformationens Indførelse, og tilsidst med Bold berøvede et heelt Folk dets gamle Religion, skjulte derimod ikke i deres fortrolige Forhandlinger med de verdslige Rigsraader, hvad der var den sande Bevæggrund til deres foregivne store Kjærlighed til „det rene Evangelium“, der nu efter saamange Aarhundreders Mørke skulde være bragt for Lyset af den Guds Mand Morten Luther! Det gjaldt disse Herskere, her som i andre Lande, om at blive den kirkelige Myndighed quit, og om at faae et Paaskud til at bemægtige sig Kirkens Eiendom! Ved at love Adelen Andeel i Udbyttet af Kirkeplyndringen, og ved at foreholde det menige Folk den store Lettelse i alle Afgifter og Byrder, der vilde blive det til Deel, ved at Kirkers og Klosters Eiendomme bleve „annammede under Kronen“, blev i en Haandvending den gamle Kirkeorden tilintetgjort, den ærværdige Kirkebygning, der i syv Aarhundreder majsommelig havde udbredt Christendommens og Civilisationens Belgjærninger over det danske Folk, nedbrudt. Spørge vi, hvad Folket fik til Vederlag for den Gødtroenhed,

*) Saaledes bragte Reformationen ved enhver Leilighed, hvor det fandtes hensigtsmæssigt, den Grundsætning i Anvendelse, som man siden paa den frækfeste Mande har paabyrdet Jesuiterne. Dette Fægtterneb er isvrigt let forklarligt. Man kan nemlig med Sandhed sige, at det altid var Jesuiternes Opgave at værge sig mod den praktiske Anvendelse af denne Grundsætning. De maatte derfor ofte indrette deres Forsvar og Holdning efter Angribernes Afsærd!

hvormed det lod sig bebrage for sin gamle Tro og Gudsdyrkelse, da vidner Historien, at den blodige Borgerkrig, der gik umiddelbart foran Reformationens Indførelse i vort Fædreland, bragte Folket Trældom istedetfor den lovede Frihed, bragte det Demoralisation og Bankundighed istedetfor den forjættede Dplysning. Man skjulte for Folket, hvori den hele Forandring egentlig bestod, indtil den ny Tilstand var bleven saa vel befestet, at det var umuligt at gjøre det Skete om, og kalde den gamle Tilstand tilbage. Den der vil paaiaaee, at Reformationen var en Velgjerning mod det danske Folk, maa først bevise, at Abelsregimentet og Bondeplageriet, Hoveri og Vornedskab m. m. var en Lykke for Folket i Sammenligning med den gamle Frihed, og den Mildhed, hvormed Kirkers og Klosterses Bønder i den katholske Tid bleve behandlede, og som dengang gjorde det umuligt for Adelen at tyrannisere deres Undergivne!

Vi har ved en Veilighed hørt en protestantisk Geistlig advare imod en altfor stor Uvillie mod Tydskland paa Grund af dets nærværende Afsærd imod os, da Villighed krævede, at vi aldrig glemte, at vi skyldte Tydskland og Tydskeren Luther alle de Velsignelser, Reformationen har bragt over Landet!! Uden at tale om, at Reformationen har ødelagt Landet i religiøs Henseende, kunde man dog forlange saa megen Estertanke af Folk, at Enhver, der har nogen Følelse for de Ulykker som Tydskland i den sidste Menneftaalder og navnlig for nærværende Tid har bragt over vort Fædreland, skalde indsee, at Slesvigs Forthydskning og alle Thydskhedens Aumasselser i det øvrige Danmark alt tilhobe er en Virkning af Reformationen; den alene skylder Danmark Afbrydelsen af den tidligere for vor Rationalitet aldeles uskabelige Paavirkning af fransk og engelsk Literatur under vore Theologers og Videnskabsmænds Ophold ved Universiteterne i disse Lande, og — den siden saa forbervelige og eensidige religiøse, literære og politiske Afhængighed af det protestantiske Nordtydskland, hvis indvandrede Junkere have bragt alle Ulykker over Landet! Men naftet Alle i Grunden ere enige i at betragte de paa Reformationen følgende Aarhundreder som en høist ulykkelig Tid for Folket og Landet i det Hele, er det alligevel blevet trationelt slaaet fast, at Reformationen har fremmet Folkets Udvikling baade i aandelig og timelig Henseende, og givet Folkelivet et nyt Opving! Man kan finde denne Paastand udtalt i de forskjelligste Skrifter og i de forskjelligste Tankeforbindelser; det er blevet en tilbant Talemaade, der paraderer overalt, men man har aldrig forsøgt Noget der ligner et Beviis for denne Paastand.

Man taler i det Hele om det Fremskridt i Udviklingen, der skal være en Virkning af Reformationen, som om Alt i Verden vilde være hjemfaldet til Stilstand og Død, dersom

denne Begivenhed ikke var indtraadt, og man gjør sig navnlig skyldig i en mærkværdig dum Uredelighed, naar man sammenblander de Elementer til en Omdannelse af Samfundsforholdene og til en Fremgang i materiel Velvære, som ere ældre end Reformationen, med hvad der udgives for Virkninger af denne Omdæltning. Denne Synsmaade har vundet fuldstændig Borgerret i alle populære Fremstillinger baade af Kirkehistorien og Verdenshistorien. Man betragter f. Ex. Constantinopels Erobring af Tyrkerne og den Interesse for Studiet af de gamle Sprog, der var en middelbar Følge af denne Begivenhed, saavel som Bogtrykkerkunstens Opfindelse, som Begivenheder, der efter Forsynets Planer med Verdensstyrelsen skulde bane Veien for Reformationen, hvilken man nu har saa længe omtalt som en i Historiens Gang paa en overordentlig Maade indgribende Guds Gjerning, at alle Protestanter ere blevne saa fortrolige med denne Betragtningssmaade, at Følelsen for dens Absurditet aldeles er forsvunden. Thi at Luther var et Guds Sendebud, og at Afstæffelsen af den gamle Kirkelære og Gudsdyrkelse en Guds Gjerning, ligesom at hele den tidligere christelige Tids Udvikling var en vedvarende fremstridende Forfalskning af den oprindelige Christendom, det er i den folkelige Bevidsthed saa at sige flaaet fast som Troessætninger, hvorom det aldrig falder Noget ind at tvivle. *)

Saaledes anretter den lutherste Geistlighed det aandelige Maaltid, hvormed den fra Tid til Tid nærer „den lutherste Dplysning“ og opfrisster den protestantiste Bevidsthed! Man kan ikke sige andet, end at den har været meget heldig med disse Bestræbelser; thi den heromtalte Opfattelse af Reformationens historiske og christelige Betydning har nu som sagt i saa lang Tid været saa fuldkommen sammengroet med de protestantiste Folks hele Bevidsthed, at man ganske trygt tør forlade sig paa, at den almindelige Vankundighed er saa stor og saa vel befæstet, at man ikke behøver engang at gjøre sig den Uleilighed at finde paa noget Nytt, naar man vil begynde den gamle Kirke, eller maastee rettere sagt, udfinde nye Former eller Ven-

*) Man glemmer f. Ex. reent, at den gennemgribende Virkning, som Bogtrykkerkunsten har havt paa den europæiske Civilisation, slet ikke staaer i nogen indre Sammenhæng med Reformationens Virkninger. Denne Kunst blev vistnok af den kirkelige Omdæltningss Opbyggelsesmand paa en i alle bedre Mennekers Vane forargelig Maade anvendt til at fremkalde en hidtil ukendt Litteratur, nemlig Pamphlet og Emudslitteraturen, der i en utrolig kort Tid demoraliserede Folkene ved at besudle det der før havde været dem helligt. Den katolske Kirkes Overhoreder og dens Geistlighed i det Hele have derimod erhvervet sig et blivende Krav paa Eitervedenens Talemnelighed ved ligesaa Begyndelsen at have benyttet denne Kunst i Bidskabens og Folkeoplysningens Tjeneste.

dinger, der svare til en nyere, mere opløst og raffineret Tid's
 Forbringere til Bagvaskelsesystemet. Nei, man tager sig det
 utilbørlig mageligt i denne Henseende, idet man usfortrødent
 vedbliver at udskrive og optrykke alle de gamle Løgne fra det
 16. Aarhundrede, uden at gjøre noget som helst heraf til Gjen-
 stand for ny Undersøgelse, trods alle de ovenfor omtalte Pro-
 tester, der fra katholisk Side i den sidste Menneskealder
 ere fremførte mod flere historiske og videnskabelige Løgne, der
 have havt den allervæsentligste Indflydelse paa Reformationens
 Udbredelse. Thi, har der end altid været nedlagt Protest imod
 de frække Tendensløgne fra det 16. Aarhundrede, saa kan man
 dog fremsøre een temmelig vægtig Undskyldning for den lutheriske
 Geistlighed's Uvidenhed i tidligere Tider, og sølgelig ogsaa
 for, at den i Kraft af denne dens egen Uvidenhed holdt Fol-
 ket i Vankundighed om Sandheden, nemlig den forfærdelige
 Terrorisme, der gjorde selv Geistligheden og alle Dannede bange
 for enhver Undersøgelse af disse Spørgsmaal. I de to fore-
 gaaende Aarhundreder og Begyndelsen af dette var derhos
 Drøftelsen af hele dette Mellemværende kun tilgængelig for den,
 hvis Opmærksomhed iforveien paa en eller anden Maade kunde
 være henledet derpaa; og hvorledes, kan man med Grund spørge,
 skulde det komme hertil med Protestanter, under de daværende
 Omstændigheder? Nu derimod har alt i en Række af Aar,
 Blade og Bogkataloger givet Enhver, som overhovedet læser,
 Leilighed til paa den letteste Maade at gjøre sig bekendt med denne
 Sag i dens hele Omfang. Man skulde derfor troe, at de blandt
 de Herrer lutheriske Geistlige, som for nærværende Tid ansee sig
 for kaldede til at belære deres Medmennesker om dette Anliggende,
 maatte søle sig foranledigede til at gjøre sig bekendte med Mod-
 partens Indsigelser; men dette er ingenlunde Tilfældet. Man
 er saa angst for at faae noget andet at vide, end det man ved
 Banen engang har faaet hørt, saa angst for at blive bekendt
 med noget Nyt, der kunde forstyrre den gemhytligke Ro, at man
 har en stor Fristelse til at blive i det Spor, man saa længe
 har fulgt, det Spor, som de kjære Forfædre saa længe have
 traadt, at det er blevet til en alfar Landevei! Og hvorfor
 skulde man vige af fra dette Spor, naar man veed, at man
 trostigt tør bygge paa den ene Side paa Forudsætningen om en
 saa total Vankundighed, og paa den anden Side (nemlig hos
 alle heri Interesserede) paa en saa fuldkommen Enighed og
 Eneraaighed paa disse Enemærker, at det ikke kan tænkes, at
 Noget skulde faae det Indfald at protestere! Det er rigtignok
 forunderligt, at Protestanter af Profession, at de som ere blevne
 til Alt hvad de ere, ved at protestere mod den gamle kristelige
 Overlevering, at de saa aldeles kunne sætte sig ud over denne
 Mulighed og aldeles ignorere den, naar den nu og da har

taget sig den Frihed at blive til Virkelighed! Men denne Kunst forstaaer man fortræffelig; thi man er jo i Majoritet og er vis paa at have Majoritetens Medhold *). Protesten mod den gamle Tradition har nemlig succesfuld i Løbet af de tre siden Reformationen forløbne Aarhundreder udviklet en „lutherisk Tradition“, der paa ethvert Sted, hvor Protestantismen dominerer, er bleven til en positiv Magt, der — som saadan i den besynderligste Modsigelse med sin negative og protesterende Oprindelse — afsøger al Indsigelse og gjør uden videre i Kraft af et Princip, som først er blevet til halvandet Aartusinde efter Christendommen, Fordring paa at være den sande christelige eller apostoliske Overlevering! Denne „lutheriske Tradition“ eller den ovenfor omtalte factiske Tilstand af nedarbejdede Fordomme og usunde Forestillinger om hele den kirkelige Fortid, dette hele Bæv af Reformationsaarhundredets falske Beskyldninger mod den gamle Kirke, saaledes som det gennemtrænger Mængdens Bevidsthed og dens Burdering baade af Fortidens og Nutidens Tilstande, det er den Magt, hvortil den lutheriske Kirkes officielle Ordspørgere støtte sig, naar de hensynsløst vedblive at opfriske alle gamle Løgne mod Kirken, uden engang idetmindste, i Anledning af de beviislige opdigtede Beskyldninger mod Kirken, at anbringe nogen indskrænkende eller berigtigende Bemærkning, og uophørlig gjentage de Forvanskninger af den historiske Sandhed, der maae være dem vitterlige som saadanne.

Enhver, der har skænket hiin Green af den populære kirkelige Literatur nogen Opmærksomhed, der i en Aarrække, som af den lutheriske Geistlighed saa hyppig er omtalt som en kirkelig Fornæstelsestid for vort Fædreland, er bleven dyrket med en særegen Forsjærlighed, vil i dens Frembringelser finde en Stadfæstelse paa og et uigjenbriveligt Beviis for Alt hvad der i det Foregaaende herom er anført. Man kaste blot i Tankerne og Erindringer et samlet Tilbageblik paa denne elendige Literatur, der har udgivet sig for at have Folkets Oplysning og Opbyggelse til Formaal, og man vil forbauses over, at den aande-

*) Man veed nemlig godt, at den store Mængde af Befolkningen i et protestantisk Land ved Banen er bleven saa fortrolig med den Betragtning, at det følger af sig selv, at man er Protestant, fordi alle Andre i Landet ere det, at det slet ikke falder dem ind, at der kan være noget forkeert ved denne Veroligselige ligeoverfor Eviighedens Fordringer. Sagen er den, at man slet ikke tænker paa disse! Religionen er for denne Tids Menneſter sjunket ned til at være et Anliggende, der blot angaaer Velvære i denne Verden og her-til hører ogsaa en ubestemt Trøst, en Slags drømmende No ved Tanken om Eviigheden; og en saadan Trøst byder den lutheriske Lære om Troen alene! Den katolske Religion betragter man som en Religion, der passer for visse andre Nationaliteter, men ikke for Danste!

lige Lunpenhed og Stupiditet, der karakteriserer dens Burdering af den kirkelige Fortid, ikke for længe siden har fyldt det læsende Publikum med Lede og Affsty for denne Industri. Vi ville dvæle nogle Dieblikke ved disse Skriverier, hvilke vi betegne som det sidste Led i Rækken af de Demonstrationer mod den katholske Kirke, hvorved den officielle Christendoms Talsmænd søge at vedligeholde den aftagende Interesse for deres Existens og Virksomhed.

De populære Kirkehistorier og Reformationshistorier ere allerede ovenfor omtalte*). Deres Bestemmelse er fra Roden af at udrydde hos Ungdommen Erhbødigheden for og Kjærligheden til den gamle Kirke og dens Institutioner, at udlette alle de Indtryk af det poetisk Skjønne, og af alt andet ved det katholske Folkeliv og dets Vedtægter, der uvilkaarlig tiltaler det barnlige Gemyt og den barnlige Phantasi, idet det maa være de paagjældende Forfattere vel bevidst, at Protestantismen udøver en frastødende Virkning paa Børn og alle barnlige Gemytter. Den oprørende Maade, hvorpaa baade den katholske Lære og Gudsdyrkelse af denne Slags Skribenter forhaanes, gaaer da ud paa at fremstille Protestantismen, trods al dens Tørhed, aandelige Magerhed og Kjedsommelighed, som den eneste berettigede Religionsform. Det er imidlertid en afgjort Sag, at man ikke, ved paa denne Maade at fremstille Protestantismen som det Eneste mulige, kan frembringe Religiositet og gjøre Christendommen tiltrækkende. Denne Methode har tvertimod hævnnet sig strækkelig; thi, uagtet al den Travlhed, hvormed den geistlige Middelemaadighed har kastet sig over denne Deel af Literaturen, trods alt det „opbyggelige“ Konfens, hvorved man søger at holde Folk i Aande, er det en Kjendsgjerning, at alt hvad der indenfor Protestantismens Enemærker prætenderer at være Religiositet, er behæftet med en usund Pietisme, med et Sygdomsstof, der hidtil har frembragt og fremdeles vil frembringe de fordærveligste Udsteelser. Alt det Sektvæsen, som i de senere Aar har udviklet sig saa frodig hertilands, er nemlig fremgaaet af de pietetistiske Opvækkelser, som den saakaldte „troende“ Deel af Geistligheden i den sidste Generation har opelsket; det er Frugten af de gudelige Forsamlinger, saavel som af Traktatkskriveriet og alle de populariserede Usandheder baade i Retning af Dplysning og

*) Vi nævne eksempelvis Kirkehistorierne af Rørdam og Mørk-Hansen og Reformationshistorierne af Rohmann og Luplau. I det første og det sidste af disse Skrifter vil Læseren især see de vidunderligste Exempler paa, hvad den omtalte Bunkundighed og hemmelige Angst for Sandheden i Forbindelse med en virkelig beundringsværdig Uandløshed i Historiens Betragtning er istand til at præstere!

Opbyggelse, som dette Tidsrum har frembragt. Al denne Forstruethed, som er uadskillelig fra den protestantiske Opfattelse af Christendommen med dens samlende og ravende Lærebbygning og dens „almindelige Præstedømme“, der gjør enhver aandelig Fusters Meninger om religiøse Spørgsmaal lige berettigede med den autoriserede Lærestands; det aandelige Hovmod og den aandelige Egoisme, der gjør alle saadanne protestantiske Fromme saa utaaelige for dem, der staae i nærmere Forhold til dem, og latterlige i Fjernereftaaendes Dine; alt dette Væsen afgiver i sig selv tilstrækkelige Beviser for Forkasteligheden af alle de førnævnte Bestræbelser, endog for den, der ikke er istand til at bedømme, hvorledes det hænger sammen med de Kjendsgjæringer, der ere Udgangspunktet for denne aandelige Forfeerthed!

Den katolske Kirke har igjennem alle de veylende Tider med deres forskjellige Fornødenheder viist, at den er istand til at opdrage Menneskene til sand Religiositet, medens Protestantismen kun formaaer at frembringe Pietisme, eller et falskt, ureent, sygeligt Stin af Fromhed. Katholsk Religiositet omgiver det barnlige Liv med en ubefrivelig Ynde, og Fromheden forhøier den naturlige Elskværdighed hos Ungdommen af begge Kjøen, uden at gjøre Vold paa noget af det, der baade i Henseende til Eftertankens og Følelses- og Gemtslivets Udvikling er naturligt for den fremblomstrende Livsfylde, ligesom den kan føre det Menneske, der en Tid lang har forvildet sig bort fra Religiositet og Moralitet, tilbage til Sandhedens og Dydens Vej, uden at udsætte ham for de sygelige Forfeertheder, der for det meste gjøre alle protestantiske Omvendelser latterlige og carikere det, som dette alvorlige Ord betegner. Vi troe ikke at kunne i Korthed antyde hvad vi her mene, bedre end ved en Henviisning til de Omvendelseshistorier, som de mange Traktater, der udbredes blandt Folket, opvarte med. Medens man fra det virkelige Liv slet ikke kjender fromme Børn eller sand Fromhed i dens ægte barnlige Skikkelse, men det i Protestantismen er almindeligt, at Forældre lade deres Børn opvoxe uden al religiøs Opdragelse, fortælle de omtalte Traktater de besynderligste Historier om en Slags Englebørn, (d. v. s. efter deres Begreb), hvis fromme Væsen udgjør et saadant Bæd af Forstruethed, at enhver fornuftig Væser kan tage og føle paa Usandheden af det Fortalte. I samme Forhold til indre Sandhed og Sandsynlighed staae alle Fortællinger om voynne Menneskers Omvendelse. Den protestantiske Ungdom faaer under den sædvanlige tørre Religionsunderviisning en hemmelig Modbydelighed for Christendommen, som i Almindelighed følger den hele Livet igjennem; vaagne de siden engang til Erkjendelse af deres religiøse Fortabthed, da blive

de et Bytte for den omtalte unaturlige Pietisme, for den med Hoimod og Egoisme befængte indre Tilstand, som udvikler et ubevidst Hykleri, der bliver den sande Religiositet's Undergang. Det er derfor Modbydelighed for dette opstruede, usande Væsen, der indskyder alle kloge Forældre af en ærlig og sanddru Charakter en saadan uvilkaarlig Frygt for, at deres Børn skulle blive for meget berørte af Religionen — thi Ingen kjenner jo Religiositeten i nogen anden Form end den protestantiske, — at de hellere ønske at deres Børn reent undvære hvad man kalder en religiøs Opdragelse; den sædvanlige Religions=Underviisning er dem allerede et betænkeligt Onde, og vi kunne ikke andet, end give dem fuldkommen Ret baade i hiin Frygt og i denne Betragtning, men tilspøie blot det Ønske, at det maatte blive dem muligt at erkjende den store Forskjel mellem en sand religiøs Opdragelse og en god religiøs Underviisning, og — begge Dele i den forkrøblede Skikkelse, hvori de ene kjende disse Ting.

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Hamborg, 12. August. Fra 23. til 27. Juli bivaanedes vi den storartede Festlighed, der i Domkirken i Köln var foranstaltet til Ære for de hl. tre Konger. I denne nu i det Indre fuldentde Pragtbygning feirede man nemlig i ti Dage med store Høitideligheder det syvhundredaarige Jubilæum for Bisættelsen af de hl. tre Kongers Reliquier. Staden Köln og hele Rhinlandet gave atter ved denne Leilighed et Beviis paa deres fromme Sands og religiøse Iver. Ogsaa de fjernere Egne af Tydskland, ja selv Frankrig, Belgien og Holland havde sendt Pilegrime til den hertige Fæst i Köln. Fra den tidlige Morgen indtil Aften vare Domkirkens store Rum opfyldte med Andægtige. Næsten fra den ene Time til den anden indtraf Processioner, snart fra den nærmere Omegn, snart saadanne, som vare komne med Jernbanen eller Dampskibet. Hele Staden prangede med Faner og Blomsterkrands. I Midten af Domkirkens Chor var det kostbare Reliquiefkriin, omgivet af brændende Lys, fremstillet. Ved Siderne af dette vare ogsaa andre hl. Reliquier udstillede, og hele Dagen igjennem drog Processioner forbi, for at see dem og bevise dem deres andægtige Erbødighed. Hver Dag holdt en Præst af Jesu Selskab Kl.

9 om Formiddagen og Kl. 6 om Aftenen en Prædiken. Til Formiddags-Prædiken sluttede sig hver Gang en høitidelig Pontificalmesse, i hvilken den hele Festlighed concentrerede sig. Under Messen paa Søndagen 24. Juli fungerede henimod tyve Præster for Alteret. Domscorets opløstende Sang klang herlig gjennem de høie Søilehaller og gik mægtig til Hjerterne. Vidunderlig gribende var Synet af disse Tusinder af Andægtige, da de i Forvandlingens Dieblig sank i Knæ og opfyldte af Frefrygt tilbade Ham, for hvem engang de hl. tre Vise nedlagde deres Kroner og høiede deres kongelige Hoveder i Støvet! — Trængselen af den Mængde, der paa denne Søndag Morgen modtog det hl. Sacrament, var storartet. Vi havde om Lørdageftermiddag besøgt forstjellige Kirker i Staden, og fandt overalt Skriftestolene omgivne af Personer af alle Stænder. — Iblandt de Processioner, der paa denne Søndag droge ind i Domkirken, udmærkede sig især den fra Achen, med omtrent 2400 Personer, og den fra Düßeldorf af omtrent samme Størrelse. Fornemmelig afgav Adhaener-Processionen med dens skønne Faner og det store Antal af Præster et overordentlig festligt Stue; man kan sige, at alle Stænder vare repræsenterede i den. Foran Toget gik tre hvidklædte Piger, som bare Skaaler, fylde med de hl. tre Kongers Dffergaver, nemlig med Guldstykker, Virak og Myrrha, for at frembære dem paa det hellige Sted. — Med hver Dag tiltog Antallet af Pilgrime. Efter Beretninger i „Kölnische Blätter“ har i denne Festtid alene den Köln-er Mindener Jernbane bragt over 21000 Personer, deriblandt henimod 6000 i Extratog, til Köln. De rhinske Dampskibe befordrede over 17000 Personer dertil. — Hvad formaae vel den radikale Presses Dagvaskelser ligeoverfor denne eenstemmige, offentlig fremtrædende Troesbekjendelse? Af Had til alt Høiere og Overnaturligt tager man sin Tilflugt til de meest ubegrundede Paaastande og til de neberdrægtigste Insinuationer. Man ærgrer sig over ethvert aadenbart Beviis paa katolsk Liv. Man hader Lysen, Sandheden, Helligheden; man spotter, udleer og haaner! Men det katolske Folk svarer med en storartet Gjærning, med en offentlig i Handling for Alle vitterlig Troesbekjendelse. Det indfinder sig skareviis, ærer, knæler, tilbeber! Det er Sandhedens Seir over Løgnen og Dagvaskelsen, Troens Seir over Vantroen, Dydens over Lasten!

Til nærmere Underretning for vore Læsere ledsage vi ovenstaaende Meddelelse i „Katholischer Kirchenbl.“ med et kort Udtog af en i samme Blad indeholdt historisk Fremstilling af de Begivenheder, der i en fjern Fortid have ført de heromtalte hl. Reliquier til Köln.

En gammel Overlevering, der allerede er nedskreven i det sjette Aarhundrede, udsiger, at de hl. tre Konger, efter at være

vendte tilbage til deres Hjem, her bleve døbte af den hl. Apostel Thomas, og indviede sig til Evangeliets Forkyndelse i deres fjerne Hjem. Om endog denne Overlevering slet ikke var til, saa forudsætter den simple christelige Følelse, at disse hellige Fyrsters Mission ikke kunde indskrænke sig til hiint første Besøg hos Jesusbarnet, men at en apostolisk Virksomhed maatte være en naturlig Følge af hiin første Kaldelse. De have fra Kirkens første Tider været ærede som Hellige. I Osten, hvor de endte deres Liv, bleve de bisatte af de Christne. Men ligesom disse første Troende af Hedningeverdenen engang vare vandrede fra Østerlandet til Vesten, til den nyfødte Forlørsers Krybbe, saaledes bleve siden ogsaa deres hl. Been førte fra Osten til Vesterlandet. Disse bleve nemlig først af en Hellig, til hvem saa mange Erindringer ved Rhinen knytter sig, nemlig Kaiserinde Helena, bragte til den ny Kaiserstad Constantinopel. Thi det var jo naturligt, at Moderen til den første christelige Kaiser, hun som bragte det hl. Kors for Lyset og omgav Herrens Krybbe med en pragtfuld Kirke, ogsaa høitidelig overførte Benene af Hans første fyrstelige Tilbedere til den Hovedstad, der var grundet af den første Kaiser, der hylbede dette Barn, for saaledes at gjøre deres ærefulde Ihukommelse almindelig blandt de Troende, og til et lysende Forbillede for sin Søn og hans Efterfølgere paa Kaiserthronen. Fra Constantinopel kom disse hl. Reliquier til Mailand og bleve der bisatte i den hl. Eustorgius Kirke. Den hl. Eustorgius var Erkebiskop af Mailand i det fjerde Aarhundrede, og flere mailandske Historiefriivere tilskrive ham Erhvervelsen af denne Helligdom. Endnu den Dag i Dag seer man der det Steenmonument, under hvilket de tre Skrin med disse hl. Reliquier bleve opbevarede i henimod 800 Aar. Endnu den Dag sees den gyldne Stjerne paa det gamle Sted; men de som fulgte Stjernens Lys have siden efter Forsynets Villie forsat deres Vandring endnu dybere ind i Vesterlandet indtil Köln. Hermed gif det saaledes til.

(Fortsættes.)

Protestantismen og Bantroen. Den aandrige Mfr. Segno siger herom i sine „canseries“: Protestanten er et Menneske, som i den fri Forsknings Navn forkaster en Deel af de christelige Sandheder, hvori Kirken underviser Verden i Kraft af Christi Autoritet. Den Bantro er et Menneske, som i den samme fri Forsknings Navn gaar videre og forkaster alle disse Sandheder tilhøbe.

Baiern. I Præstefeminariet i Freising befinder sig en Svensk, ved Navnet Papp, som snart vil vende tilbage til sit

Fædreland, for der at blive viet til Præst. Det vil være den første Præstevieelse i Sverrig siden Reformationen.

Northamerika. Hos den katolske Pastor i Warren (St. Pennsylvania) have i de sidste Aar mere end 60 Protestanter aflagt den katolske Troesbekjendelse. — Den h. Fader har til Understøttelsen af de i den amerikanske Borgerkrig Saarede skænket 1000 Dollars, hvilken Sum skulde deles i to Parter, hvoraf den ene skulde tilvendes Unionisterne og den anden de Conførdere.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 4. September. 16de Søndag efter Pinte. De h. Skytsengles Fest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dynaaelse af en fattig Død. — 5. M. Laurentius Justiniani, Arbejd. og Patr. 6. Ti. Rosa af Viterbo, Jomf. 7. D. Rosalia, Jomf. 8. Ed. Mariae Fødsel. 9. F. Peter Claver, Bekj. 10. L. Nicolaus af Tolentino, Bekj.

Søndagen d. 11. September. 17de Søndag efter Pinte. Mariae Fødsel. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt — 12. M. Mariae Navnesfest. 13. Ti. Amatus, Biskop. 14. D. Korssets Opvielse. 15. Ed. Octaven af Mariae Fødsel. 16. F. Cornelius og Cyprian, Mart. 17. L. Den h. Frants af Assis Bundermærker.

Søgnedagsguds-tjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 $\frac{1}{2}$ (Mandag, Onsdag og Fredag); og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torisdag og Lørdag stille Messe Kl. 6 $\frac{1}{2}$.

Rettesse.

I Nr. 17, S. 270 Lin. 7 f. o. faaer: dem selv ubevidst — læs: fig selv o. f. v.

„Katholisk Kirke-tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Konsthandler **C. U. Blankensteiner**, Bredgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 h.

Kjøbenhavn.

C. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolote Aargang.

Nr. 19.

Søndagen den 18de September.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.
— Kirkelige Efterretninger: Hamborg.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 18.)

Det er denne, al aandelige Selvstændighed, Uheldethed og indre Sundhed ødelæggende Eensidighed, der er Kilden til den ovenfor omtalte Frygt for at komme i for megen Berøring med det Religiøse, og det er atter denne Eensidighed, og altsaa i Grunden den religiøse Indifferentisme, som den nidkjære protestantiske Geistlighed ret bearbejder ved den Tankeløshed, hvormed den bestandig opbister alle gamle Løgne mod den katholske Kirke. Den indbilder sig, at den ved at fremstille Pietismen som den eneste mulige Religiositet, skal nøde alle Mennesker, der savne og føle Trang til Religion, til at blive Pietister, og tillukker Dinene for den bitterlige Kjendsgjerning, at, trods al denne Snakken og Skriven, forsvinder den religiøse Sands mere og mere. Vi vide godt, hvorledes disse „Sjælesjergere“ betragte dette Phænomen. De trøste sig med „en lille Flok“ af deres Menigheder, med en lille Skare af Udvalgte, af hvem de see deres Bestræbelser paastjønne, som høre andægtig paa deres Prædikener og suge Næring for deres usunde Aandelighed af de forskruede Dpbyggelsesbøger, og modbydelige Stridskrifter, som den sidste Wiennestealder har frembragt i forholdsviis stor Overflødighed. Den store Mængde af Menighederne, som Geistligheden er beskikket til at virke for i ligesaa fuldt Maal som de smaa Flokke, betragtes af dem som ganske uvedkommende. Alt dette kunde endda være hvad det er, naar Hyrderne vilde være saa oprigtige at tilstaae, at Størstedelen af deres Hjorder ere blevne borte for dem; men denne Tilstaaelse hører man aldrig. Der er tværtimod blevet

talt saameget i vore Dage om det ny Liv, eller det Opvning, Religiositeten skal have faaet, navnlig ved den grundtvigste Pietisme, og Publikum derfor blevet saa vant til at høre saadanne Talemaaber, at man føler, at man ikke har nødig at frygte for Modsigelse; thi der er jo intet Ondt i at blive bekyldt for Religiositet, saavidt veed man, er det dog endnu ikke kommet med Irreligiositeten!

Ved at omtale den tendentiøse Eensidighed, hvormed Geistligheden utrættelig anpriser Reformationens Virkninger i Skrifter af historisk og „opbyggeligt“ Indhold*), og den Indflydelse, som en igjennem tre Aarhundreder fortsat forvanstet Fremstilling af historiske Kjendsgjerninger nødvendig maa have paa den hele Aandsretning hos et Folk, paa dets uvilkaarlige, med dets Tankemaade og Livsanskuelse sammenvorede Sympathier og Antipathier, i Henseende til det vigtige Spørgsmaal vi her omhandle, kunne vi ikke undlade at sjenke et Par Retninger af den literaire Industri en særlig Opmærksomhed, fordi de paa en eiendommelig Maade synes afpassede, netop efter den nærværende Tids Trang!

Ublandt alle Former for Fremstillingen, som en Forfatter nu omstunder kan vælge, for at skaffe en vis Betragtning af den menneskelige Tilværelse Afgang til det store Publikum, navnlig det saakaldte dannede eller læsende Publikum, veed Enhver, at ingen er hensigtsmæssigere end Romanen. Den er i lang Tid bleven stærkt benyttet til at fylde Læseverdenen med Tendensløgne om den katholske Kirke og dens Geistlighed. Hvo kjender ikke de drastiske Skilbringer af italiensk og spansk Overtro, af fransk Trivolitet, baade fra længst forsvundne Tider og fra de nærmestliggende Aarhundreder, ikke at tale om Inquisitionen og Jesuiterne! Ligesom det er lykkes godt, ved disse samvittighedsløse Skrivelser at indplante det læsende Publicum ligefra den tidligste Ungdom**) Foragt og Afsty for den ka-

*) En Masse af gamle Opbyggelseskrifter, der udgives af et Selskab hvis „levende Lante“ er Hs. Høiarv. Hr. Stiftsprovst og kongelig Confessionarius Paulli, har nu i omtrent tyve Aar bearbejdet Almuens Tankegang og Følelser ogsaa i denne Retning. Man har i denne Henseende en beundringsværdig Takt for det hensigtsmæssige, idet man under den opbyggelige Form indsmugler de hadefuldeste Insinuationer. Man føler, at der paa denne Maade sikkest bliver Noget hængende, som vanskeligt nogensinde vil kunne løsnes fra det ensfoldige og trostydige Menneſtes Bevidsthed! Han veed jo ikke andet, end at man vil opbygge ham!

**) Det er nemlig bekendt nok, at det er en meget sjelden Undtagelse, at protestantiske Forældre bekymre sig det mindste om, hvilke Bøger, der falde i Hænderne paa deres Børn. Vi have i afgjort pietistiske, deriblandt i protestantiske Geistliges Huse, set Pigebørn i en Alder fra 10—14 Aar beskæftigede med Læsningen af denne Slags Ro-

tholste Kirke, saaledes har den nyere Pietisme søgt at udfylde en Mangel ved det System, der ligger til Grund for disse Bagaftelser, ved at benytte Romanformen til at idealisere Reformatorerne og Reformationen! Thi de franske Atheister, fra hvem de omtalte Romanløgne stamme, have naturligtviis ikke saameget tilovers enten for Reformationen eller Reformatorerne, at de just skulde holde Lovtaler over dem, ihvorvel de ganske rigtigt betragte Protestantismen som en Overgang til den rene Bantro og den absolute Fornægtelse af al Aabenbaring. Uagtet Pietismen nu vel i en vis Forstand vil holde paa Moraliteteten og derfor i ethvert Tilfælde misbilliger det usædelige Element i hine Romaner, saa er det dog ikke mindre vist, at denne usande religiøse Retning ligeoverfor Katholicismen altid er i Pagt baade med Atheismen og med den politiske Radikalisme, og derfor i det Hele glæder sig over Romanernes ondstabsfulde Bagaftelser, hvilke den da supplerer ved romanagtige Skildringer af Reformationstiden. Man finder de Wildenhahnske, for al historisk og psykologisk Sandhed blottede Romaner udbredte overalt, ogsaa her i Landet. De læses uden videre som sand Historie af Ungdommen og Kvindekjønnets, paa hvem denne Industri vel nærmest er beregnet; thi saavidt vi vide, læser den mandlige Deel af Befolkningen i den modnere Alder meget lidt af denne Art. Men Beregningen er ikke desto mindre meget fornøftig; thi Kvindekjønnets og Ungdommens bestemme væsentlig Fremtidens aandelige Physiognomi.

For den Deel af Publikum, der ikke har saa stor Øvelse i Læsning, at de kunne faae Deel i Nydelsen af saa store Skrifter, eller ikke have Leilighed til at overkomme dem, sørge andre velmenende Forfattere ved at behandle samme Thema i mindre Skrifter. En kortere Fremstilling af Luthers, i Virkeligheden lidet opbyggelige huuslige Liv, har flere Gange været Gjenstand for dumt rofende Anmeldelser i Bladene. Brudstykker af samme Reformators forskjellige Skandskrifter og navnlig af hans smudsjige Vordtaler*) anbringes som Fyldefalk i flette Smaa-

maner. Hvad de øvrige, usædelige, Skildringer angaaer, som ere det væsentlige Piringsmiddel ved disse Bøger, da er det desværre en sørgelig Sandhed, at det unaturlige Bekjendtskab med saadanne Forhold antages at danne Børnene og gjøre dem interessante!!

*) Vi ere overbeviste om, at saagodtsom alle Protestanter ere ganske ubekjendte med disse usømmelige Udgydelser af den fejrede Reformators urene Høiester og lumske Raabed i deres oprindelige og virkelige Skikkelse. De indeholde saadanne Ting, at man uden Overdrivelse kan sige, at der ikke behøvedes andet, for at bibringe alvorlige og anstændige Mennesker den completeste Afsty for Alt hvad der er kommet fra Luther, end en tro og fuldstændig Ud-gave af denne Samling af de raueste Udbrud af Spot og Had til Alt hvad der stod i Veien for det Redbrydelsesværk, som man har givet Navn

skrifter, med opbyggelig Tendens, der paa dette Gebet danne et Sideslykke til de i Almindelighed saakaldte Smudsblade, der i en anden Sphære gjøre en Industri af at laste og forhøje Alt hvad der er dem ivoien. Navnlige kunne vi her ikke forbigaae en af nogle Geistlige for saa Nar tilbage grundlagt Forening, hvis Formaal var at benytte Traktatformen til Udbredelsen af nye Opdrag af de gamle forslidte Løgne og Skjældsord mod den katholske Tro og Gudsbjerkelse, samt en ny Anretning af de gamle latterlige Vortaler over Reformationen*). Man betænke vel det Usømmelige i den Fremgangsmaade, man benytter for at vedligeholde det heromtalte Bagvaskelsessystem. Derfor som man ad den sædvanlige Vei, nemlig igjennem Boghandelen vilde forsøge at udbrede enten gamle Standskrifter, som man lader optrykke i deres tidligere Form, eller nye Compilationer og Plagiater af samme, da vilde man snart komme til den Erkjendelse, at det egentlig læsende Publicum bekymrer sig meget lidt om dette Smøreri, der sølgelig ikke let vilde finde nogen Forlægger, ligesom disse Literaturvarer, om de ogsaa paa denne Maade kunde komme for Lyset, ikke vilde naae deres tilsigtede Bestemmelsessted, nemlig den egentlige Almue. Man grunder derfor Selskaber til saadanne Skrifers Udgivelse, hvilke man har den Uforsømmethed at lade seile under samme Flag som de „Christelige Opbyggelsesskrifter“. Naar man betænker, at saagodt som hele Geistligheden ere Medlemmer af saadanne Foreninger, og at man, paa Grund af det ubetydelige aarlige Bidrag, veed at formaae et stort Antal af den øvrige Deel af

af en Kirke reformation. Disse „Vortaler“ kjendes ialmindelighed kun i Udtag, og de forskjellige Udgivere af disse Udtag have derhos tilladt sig de uredeligste Smaaudelabelser og Forvanskninger i det Enkelte af hvad de meddele. Der findes Ting i dette Skrift, der ere saa gemene, at Anstændighedsfølelsen forbyder al Anførelse af Exempler. Hvad der ikke udmærker sig ved Smudsighed er ofte saa taabeligt og saa langt fra at være enten vittigt eller opbyggeligt, at man har ondt ved at fatte, hvad Hensigt Pietismen har med at optrykke dette Nonsens. Det er oftere sagt med Sandhed, at Vortalerne ere et uvurderligt Bidrag til Kundskab om Luthers sande Charakter. Men dette er jo ikke Hensigten, naar man netop udelader det, som i denne Henseende har meest Værd!

*) Blandt Frugterne af denne priselige Jdræt have vi navnlig seet nogle smaa Standskrifter, forfattede af Hr. Biskop Daugaard i Ribe, der i den Grad krænke al Sandhed og literair Sømmelighed, at vi ikke nære nogen Tvivl om, at Læsningen af dem, hos alle bedre Mennesker, ville efterlade et Indtryk, som vi fra vort Standpunkt ikke kunne andet end ansee for ønskeligt. Det forekommer os nemlig at være det evidenteste Beviis paa den aandelige Forkommenhed og Demoralisation hos den lutheriske Geistlighed, at en saakaldet Biskop er istand til at skrive saadanne Ting, og at Ingen protesterer mod saa skandaløse Udsal mod et her i Landet anerkjendt og ligeberettiget Religions-samfund!

Befolkningen, der selv aldrig gjør sig den Uleilighed at gjennemblade et eneste af disse for Almuen bestemte Skrifter, til at yde deres Bøgebidrag til et saadant formeentlig gudeligt Foretagende: da er det let forklarligt, at saadanne Produkter kunne finde en stor Udbredelse blandt Folket; thi den efter vore Forhold usædvanlig lave Priis gjør det let at skaffe denne Lecture en Udbredelse, som dens indre Kvalitet ikke var istand til at bevirke. Hertil kommer endnu, at de der engang ere indtraadte som Medlemmer i et saadant Selskab, vide i Forveien ikke hvad Bestyrelsen behager i Fremtiden at udgive, og den som giver sit Bidrag til Opbyggelseskrifters Udgivelse aner f. Ex. ikke, at man under denne Titel har i Sinde at udgive et Skrift som det i 1853 udkomne ny Dplag af Jesper Brochmands længst forglemte Feideskrift mod den katolske Kirke*). Vi betænke os ikke paa at erklære dette gamle Stridskrift, der sandsynligviis blev skrevet paa „kongelig Befaling“, som saa mange af den Slags Bøger, og som vi bedømme langt mildere som et Skrift af en Polemiker fra det 17de Aarhundrede**); vi betænke os ikke paa at erklære dette Skrift, betragtet som et Produkt, som den nærværende Tid tilegner sig, for det infameste Skandalkrift, som den senere Tid har frembragt. Den Mand, der paatager sig Ansvar for Oprykningen af et saadant Bævt af de laveste Bøgesælsker og dummeste Fordreielser af Kirkens Være, viser i Gjerningen, at han hylber den foragtelige Grundsetning, at Miblet er ligegyldigt, naar man blot naaer Maalet. I Tillid til „den lutheriske Tradition“, eller den i Gemhytterne iforveien tilstedeværende, fra den tidligste Ungdomsalder med Religionsunderviisningen indpødede Mæsse af Fordomme, stoler man trygt paa, at disse vanvittige Beskyldninger falde i en vel bearbejdet Forbund, og man tør navnlig forlade sig paa, at naar den trofaldige Almuesmand læser den i dette taabelige

*) Dette Skriffs Titel er: „Gudelig Underviisning om et Guds Varn, uden sin Sjæls største Skade og Saligheds Fordærvelse kan antage den papiske Religion“. Klarlig forfattet og fremjat, enfoldige Guds Børn tilgode af J. E. Brochmand. 1627. Udgiøvet af Foreningen til kristelige Opbyggelseskrifters Udbredelse i Folket, ved Dr. W. F. Engelbreth. Kjøbenhavn 1853. Dette Skrift overbyder Alt hvad der af den Art er os bekendt fra ældre og nyere Tid i Henseende til literair Uredelighed og hykkelsk Sophisteri.

***) Man kan nemlig sige, at i det 16de og 17de Aarhundrede gjorde Fanatismen endog de lærdeste Folk blinde og døve, i Henseende baade til Klogskabens, Moralitetens og Anstændighedens Fordringer. Man kan i den Tids polemiske Skrifter, finde sophistisk Ordloveri parret med en Dumhed, der vækker Beundring! Hvad den sidste Egenstak angaaer, skulle vi dog ikke unblade til Sammenligning med disse Produkter af en tidligere Tids Fanatisme, udtryffeligt at bede vore Læsere at gjennemblade de to i forrige Nr. (S. 287) nævnte Skrifter af Dr. Rørdom og Pastor Luplau.

Skrift anbragte enorme Mængde af (falsk anvendte) Skriftsteder, og hvert Dieblif bliver tiltalt: „du gode Guds Barn“, „du sande og salige Guds Barn“ osv., da tvivler han næsten ikke om at høre Guds egen Røst i alt dette Nonsens!

I den ovenfor nævnte Forenings Navn har man ogsaa paantog udgivet Johan Matthæsius's skandaløse Prædikener over Luthers Liv, saavel som (under forrige Krig) Luthers Skrivelse „om Krigsfolk kunne blive salige“. Om dette sidste Skrift kan man med Sikkerhed sige, hvad der vel ogsaa gjælder om de andre ovenfor omtalte, at det ikke kan være læst af stort andre end Udgiverne, maaskee høit endee andre aandelige Interessenter i denne literaire Industri og — de stakkels Menneſker, der ere et Bytte for samme. Den sidstnævnte Traktat, der blev trykt i mange Tusinde Exemplarer og hvormed Feltgeistligheden dengang forsynede største Delen af Armeen, er fra først til sidst af den Bestaffenhed, at man maa forundre sig over, at ikke en eller anden af Armeens Befalingsmænd har gjort sig den Uleilighed at gjennemlæse dette Produkt; thi i saa Fald vilde enhver ærefjær Officeer have frabedet sig den Slags Opbyggelse for sine Undergivne; saa foragteligt er det Standpunkt, hvorfra Krigerstanden betragtes, saa taabelig den hele Besvarelse af det opfaste Spørgsmaal. Man kan ikke andet end beklage, at saadanne literaire Lumpenheder slet ikke blive læste af den Deel af Publikum, der ikke blindt troer Alt hvad de læse, og som deels i deres egen Eftertanke, deels i deres Kundskab have Midler til at faae Dinene op for det usforvarlige Bedrag, der paa dette Gebeet af Literaturen giver den mindre oplyste Deel af Folket til Priis for alle disse aandelige forkomne og demoraliserede Forfatteres Fanatisme.

Det kan ved første Diekast ikke andet end vække Forundring, at den danske Geistlighed har saa liden Interesse for videnskabelig Beskjæftigelse med Christendommen, at, paa et Par ganske enkelte Undtagelser nær, alle Medlemmer af denne Stand der i en lang Aarrække have gjort sig bemærkede i Literaturen, ubelukkende have kastet sig over Polemiken og den ovenfor karakteriserede populære Literatur. Medens den senere Tid kun har frembragt eet kirkehistorisk Værk af Betydning og et større mislykket Forsøg paa at give den grundtvigske Kirkebetragtning Betydning for Videnskaben, ere Professor Clausens og Biskop Martensens dogmatiske Værker de eneste i egentlig Forstand theologiske Arbejder, der overantvorbde Eftertiden Frugten af denne Videnskabs Udvikling igjennem et Tidsrum af 40 Aar. Thi, saameget vi end paaifjønne Udgivelsen af forskjellige Bidrag til Fortidens Historie, saavel som Bearbejdelsen af det kirkehistoriske Materiale, ere vi dog af den Formening, at Dogmatiken er Theologiens Hovedvidenskab, og at det er dens Behandling, der

afgiver Maalestofften for Bedømmelsen af den theologiske Videnskabs Standpunkt igjennem et vist Tidrum. Men det er en uimodsigelig Kjendsgjerning, at Alt, hvad der i den sidste Tid er præsteret paa det polemiske og homiletiske Gebet, vidner om, at den nulevende lutheriske Geistlighed i dogmatisk Henseende befinder sig i en heel ynkelig Hjælpeløshed. Dens Ordførere idetmindste synes at indbilde sig, at den Tid er forbi, da der udfordres positive Kundskaber for at debattere kirkelige Spørgsmaal, og man har mere end engang seet en til Latterlighed uvidende Forsængelighed i en indbildt Formening om Mandrighed henkaste de løseste Paaastande om indgribende theologiske Spørgsmaal.*) Det er navnlig den ved Grundtvigs Lære om „det lille Ord“ eller „Mundsordet“ foranledigede Debat, der har forstøffet adskillige yngre Medlemmer af den geistlige Stand en forbigaaende Navnkundighed inden for den Kreds, der ikke seer aandelig Redning for Menneskeslægten i andet, end i Troen paa den omtalte Theories Rigtighed. Forkæmperne for den modsatte Ansættelse ere derimod Stedbørn i Henseende til Anerkjendelse af Samtiden; de maae tage tiltakke med den religiøse Indifferentismes lunkne Bifald, medens hine „den levende Christendoms“ Ordførere have den Behagelighed, saalænge det varer, at omtales som Begavede og prises for deres Livlighed, Beaaandelse og præstelige Dytighed i ganske eksklusiv Forstand. Thi kun den til en vis Grad af Fanatisme opførte Pietisme er taknemmelig og skjønsom ligeoverfor den Slags Fortjenester, og man har til alle Tider seet, at det Bifald, der udgaaer fra en saadan sluttet Kreds er meget lokkende. Et saadant Bifald har altid spillet en Rolle i den religiøse Forsængeligheds og den aandelige Egoismes Historie, og man kan heller ikke nægte, at disse Laurbær vindes for godt Kjøb. Vi forstaae isørrigt, hvorfor Alt maa være som det er, hvorfor især den grundtvigske Fraction af Geistligheden nødvendig maa blive et Bytte for et Slags theologisk Barbari; thi Grundlaget for den gamle Orthodoxi er jo forlængst rokket i dets inderste Væsen, og det i en dobbelt Retning, først ved den nyere Videnskabs Kritik og spekulative Philosophi, og hertilstands endelig ved Grundtvigs Angreb paa Reformationens saakaldte formale Princip. Det er derhos til et afgjørende Vidnesbyrd for Forkasteligheden af den grundtvigske Theori, at den har viist sig total afmægtig paa det videnskabelige Gebet; at den ikke har formaaet andet, end paa en ny og original Maade, og vi indrømme, med en ofte glimrende Vittigheds Baaben, at godtgjøre Uholdbarheden af det gamle System, at

*) Vi henvise til den forrige Aar førte Strid om Inspirationen, samt til Alt hvad der er kommet for Lyset til Anprøisning af den grundtvigske Spøisjerne-Idee.

nedbryde Alt hvad der tidligere havde Udseendet af Fasthed og Bestand i deres Dine, som endnu havde bevaret Troen paa den historiske Christendom, medens det dog ikke maa glemmes, at hiin Grundtvigs oprindelige Betragtning af den levende Overlevering i Kirken tillige havde den store Fortjeneste, at den viste hen til en stedse i ethvert Dieblik nærværende Støtte for den eenfoldige Christentro, som den gjorde uafhængig af de indbyrdes saa uenige Theologers kritiske Tvivl og filosofiske Constructioner. Men er det ikkebestomindre afgjort, at hiin saakaldte „kirkelige Anstuelse“ har viist sig at være videnskabelig gold, eller ude af Stand til at skabe sig en videnskabelig Form, da er det let at begribe, at de Theologer, der paa en uvidenskabelig Maade have grebet den i sig selv saa vækkende og frugtbar Tanke, som ved et høist mærkværdigt Tilfælde overrastede Grundtvig for henimod 40 Aar siden, at de maae befinde sig i en ganske besynderlig Situation med denne „Anstuelse“, hvortil Intetsomhelst af hvad der er dem bekjendt paa det videnskabelige Gebet passer. De befinde sig derfor i en bestandig Forventning, i en mærkværdig rugende og drønrende Tilstand, speidende efter ethvert formentligt Lygglint paa den taagede Kirkehimmel, der affpeiler de Syner og Opdagelser, der fra Tid til anden gaae op for Grundtvigs Seerblik. De formaae Intet selv og have kasteret alt Andet; de føle ogsaa, at endnu har deres „Kirkefader“ Intet frembragt, der gjør det muligt for dem at bevæge sig med Sikkerhed, Frihed og Egenommelighed i den Ideekreds, hvis Fattigdom, Eensformighed og Eensidighed hans originale og i Henseende til Ordrigdom og Afvevling i Udtrykket ualmindelig begavede Aand saalænge og saa vidunderlig har formaaet at skjule. Men, medens de stole paa, at Fremtiden useilbarlig maa sætte Kronen paa alle tidligere Lygninger og Opdagelser, ved den Hovedopdagelse eller afgjørende Aabenbaring, der forventes at skulle gjøre en sammenhængende Fremstilling af det Hele mulig og sætte Slutstenen i Bygningen, synes de at være blevne stærkt befæstede i den Formening, at de kunne være aandelige Veiledere for Andre og være folkelige Talere og Skribenter, uden at støtte denne Virksomhed til en selvstændig Erkjendelse og solide theologiske Kundskaber. Ja, det er paa Bestaffenheden af denne lange Tids polemiske, Prædiken- samt den øvrige populær-kirkelige Literatur aldeles kjendeligt, at „den kirkelige Anstuelser Venner“ i det Hele taget ikke blot i en utilbørlig høi Grad mangle theologisk Dannelse, men at de forstaae Grundtvigs mange Vittigheder paa „Bogormenes“, „Dødbidernes“, Bogstavernes og Pennens Bekostning, som ligesaa mange Dispensationer for al grundig Bestjæftigelse med den theologiske Videnskab! Et ovenfor nævnt Exempel afgiver det meest slaaende Beviis for

den forunderlige Indbildning, at Aandelighed og Aandrigthed er forlignelig med Bankundighed, og for en høist mærkværdig Forværling af Genialitet og aandeligt Kapseri.

Spørger man nu videre, hvori det ligger, eller hvoraf det egentlig kommer, at Grundtvigs Ideer ikke i det omtalte lange Tidrum have formaaet at afføde en eiendommelig videnskabelig Fremstilling, da have vi allerede et Sted i det Foregaaende*) antydet Grunden til dette Faktum. Det var nemlig hverken meer eller mindre, end det katholske Traditionsprincip, som Grundtvig i 1825 fremdrog, nærmest for at bekæmpe den dengang her ved Universitetet dominerende Rationalisme, men det fulgte af sig selv, at han med det samme nedbrød Grundpillerne, hvorpaa den gammellutheriske Orthodoksi hviler; thi Rationalismen med dens vilkaarlige Skriftfortolkning og Behandling af det kristelige Lærebegreb er en nødvendig Conseqvens af den øverste protestantiske Grund sætning, at den hellige Skrift er den eneste Kilde, Norm og den høieste dømmende Instans i Troessager. Ligeoversfor den Kraft og overbevisende Klarhed, hvormed Grundtvig, om end blot i de alleralmindeligste Omrids eller i de groveste Contourer, gjorde den gamle Kirkes øverste ledende Grund sætning gjældende, have baade den gammellutheriske Orthodoksi og Rationalismen hertilands faaet et uforvindelig Stød, og i nogle Aar efter dette mærkværdige hensynsløse Angreb paa Protestantismen i dens Hæelhed kunde man altsaa med Sandhed sige, at Grundtvig havde paa en eiendommelig Maade gjort en i Protestantismens Historie „mageløs Opdagelse“, den nemlig, at baade den orthodoxe Lutheranisme og Rationalismen i alle dens Stikfælsler — alt tilhobe er den meest storartede Absurditet, som den menneskelige Udviklings Historie har bragt for Lyset. Man kunde derfor dengang med Sandhed sige, at Grundtvig i aandelig Forstand var udtraadt af den protestantiske Kirke, og billedlig talt havde stillet sig i Forhallen til den katholske Kirke, hvis Porte han aabnede paa Halv for Alle, der vilde give Agt paa hvad han foretog sig. Men han forsærbedes snart for sig selv og hvad han havde for; han slog imidlertid ikke paa eengang Porten til den gamle Kirke i igjen, men han ligesom listede sig til ganske sagte og ikke paa eengang at tillukke den, i det han fremdeles syntes endnu en Tid at blive staaende paa samme Sted og af og til igjen at aabne Porten paa Klem, for atter ubemærket igjen at lukke den. Allerede i hans Søndagsbog holder han afvejlende excentrifke begejstrede Lovtaler over Luther og angriber

*) Nr. 14 S. 219 i Noten, hvor vi meddelte en kort Forklaring af de to berømte Phraser: Opdagelsen og den kristelige Oplysning.

de lutheriske Dogmer ret fra Roden af, men lægger samtidig altid et undskyldende Ord ind for „vore lutheriske Fædres“ totale Misforstaaelse af Christendommens Hovedlærdomme, hvilken fremstilles som en uundgaaelig, fra Datidens aandelige Physiognomi uadskillelig Skrøbelighed, hvilken Eftertiden bør bedømme med Overbærenhed*). Men kortest, i Aarene 1832—36 var det kjendeligt, at noget Nyt var i Gjære, idet han begyndte at bruge det Udtryk „det lille Ord af Herrens Mund“ om Troesbekjendelsen. Først i en langt senere Tid har han fremstillet denne Lære, der løber ud paa, at Bekjendelsen efter dens Ordlyd er meddeelt Apostlene af Herren selv, med saa rene og klare Ord, at nu alt i lang Tid Læren om Mundsordet er blevet anrettet som en saa let fordøielig og saa ofte drøtthegget Haffemad, at man maa forundres over, at de som bydes til Gjæst paa dette aandelige Maaltid, kunne tage tiltakke med en saa kummerlig Anretning! Det anprives nemlig som den største Dyd ved denne Lære, at den er saa forbausende simpel. Sa, vi nægte ikke, at den er simpel, men vi ere af den Formening, at det er Simpelhed i slet Forstand, eller med andre Ord Aandløshed i dette Ords prægnanteste og correcteste Betydning; thi den gjør Læren om den Helligaands Virksomhed overflødig, og fornægter den af Aandens Birken betingede kirkelige Udvikling, i det den ifruer den levende Overlevering i Kirken tilbage til Herrens egne Dage eller til Tiden for den Helligaands Komme. Efter den gamle Kirkes Lære er derimod den Helligaand i egentlig Forstand Kirkelegemets Sjæl, eller den altid til enhver Tid nærværende kirkelige Bevidsthed om, hvad der er guddommelig aabenbaret Sandhed, eller, hvorledes d. e. i hvad Mening Bekjendelsens enkelte Ved, dens Ord og Udtryk skulle opfattes, og al Overlevering fra den christelige Aldtid, baade den skrevne og den mundtlig forplantede forstaaes og udvikles; ligesom det ikke er Herren, men Hans Aand der er Ophav til den i Bekjendelsens bestemte Udtryk formulerede Tro. Alt i Christendommen er nemlig grundet paa Overlevering. Denne er oprindelig levende eller mundtlig; men som al aandelig Meddelelse efterhaanden, ifølge et i Mennesket nedlagt Instinct, antager en skriftlig Skikkelse, eller legemliggjøres ved Skrivekunsten og faaer saaledes en fast, uforanderlig Skikkelse for alle følgende Tider: saaledes har Herrens og Apostlenes Ord, ligesom det prophetiske

*) Vi møde atter her den forhen omtalte falske Nødvendigheds- lære. Man maa vel spørge: hvad var det vel, der gav det 16. og de følgende Aarhundreder dette Præg af aandelig Skjævhed og Forkeethed, andet end Reformatorerens Grundsætninger, deres Lære og dennes Frugter i Livet?

Ord i det gamle Testament, ved en særdeles guddommelig Styrelse faaet en bestemt Skikkelse i det ny Testaments hellige Skrift. Den af Anden ledede kristelige Selvbevidsthed og Sandhedsfølelse, i uafstillelig Forening med den kirkelige Samfundsbevidsthed, bevarer Eenheden og Eensheden i den aabenbarede Sandheds Opfattelse fra Slægt til Slægt; den uophørlig levende, mundtlig forplantede Overlevering voxer efterhaanden sammen med den tidligere nedskrevne menneskelige Udvikling af det som er overleveret baade mundtligt og skriftligt fra Propheter og Apostle, og i dynamisk Begejrvirkning afføder den saaledes dannede Overlevering bestandig nye baade mundtlige og skrevne Former, men Anden er den samme, og derfor er og bliver det Aabenbarede altid det samme. Enhver kristelig Tid gjenkjenner sig selv i Fortiden, og føler sig selv som et Produkt af Fortidens Udvikling; en umiddelbar Takt veileder enhver Slægt i Henseende til Forstaaelsen af kristelige Ord og Udtryk, Forestillinger og Begreber, ganske paa samme Maade som et Folk har en umiddelbar Takt for Alt hvad der hører til dets Eiendommelighed, og ledet af et uvilkaarligt Instinct forstaaer sit eget Sprog og har en sikker Vurdering af sin egen Eiendommelighed. Ligesaa lidt som noget Folk nogen- sinde tvivler om sin egen Tilværelse, eller trænger til at bevise denne for sig selv, ligesaa lidt føler det kristne Folk for sin egen Skyld nogen Trang til at gjøre sig Rede for, hvorfor dette eller hiint Led af Troesbekendelsen har den bestemte Mening, som Kirken nu eengang vedkjenner sig som den rette og eneste kristelige. Historien vidner derimod, at alle Bestemmelser af det kirkelige Lærebegreb og alle Kirkens dogmatiske Udtalelser bestandig bleve fremkaldte ved en Modsigelse og Fornægtelse, der havde sin Oprindelse fra antichristelige Elementer, som andenstedsfra eller udenfra vare trængte ind i Kirken, saa at alle hine Kirkens dogmatiske Erklæringer aldrig nogen- sinde have tilføjiet noget Nytt til den gamle Kirkelære, men blot, efter Forholdenes Medfør og Modsigelsens Form og Retning, udtrykke de Sandheder i skarpt udprægede Begrebsformer, der altid have levet i den kirkelige Bevidsthed.

Man sammenligne hermed den omtalte Lære om Herrens „Egenmundsord“, hvorefter, trods alt Ordguddommet om Liv og levende Christendom, Christendommen kommer dødsødt til Verden eller træder ind i den menneskelige Tilværelse, affattet i en fuldskærdig Ordformel, der skal være Apostlene meddeelt af Herren selv! Kan man sige med Sandhed om den almindelige protestantiske Betragtning af Skriften, som den eneste kilde til den guddommelige Sandhed, at den fornægter en igjennem alle Tider fortsat levende og virkelig Udvikling, samt strider mod det aandelige Naturprincip, der uvilkaarlig gjør sig gjæl-

bende i al historisk Udvikling; at den gjør sig stibdig i den groveste og latterligste Selvmodsigelse*), naar den ikke vil vide af Andet end hvad der staaer i Skriften, bestandig raaber paa det „klare, tydelige og stibdige Skriftord“ og siger, at dette forstaaes af sig selv og forklarer sig selv, men dog aldrig bliver færdig med at forklare dette paa tydelige Ord, eller rettere sagt, med ved uendelige Forklaringer at gjøre alle dets Udsagn tvivlsomme og uklare; — kan man med Sandhed sige dette om den sæbvanlige trivielle Anpriisning af Skriftordet, hvorved disse tankeløse Vortalere naturligtviis forstaae deres egen Fortolkning af dette Ord: Hvor langt taabeligere maa man da ikke finde den Paastand, at man i Troen paa Daabsbektjendelsens Ord, som en af Herren selv meddeelt Formulering af Troesætningerne, har et Værn mod Skriftfortolkningsens Vilkaarlighed og en Lægedom mod den aandelige Død, der er Frugten af den unaturlige Betragtning af det nedskrevne Ord, som den Grundvold, hvorpaa baade den hele kristelige Lærebbygning og den hele Kirkebygning hviler, og ud over hvilken der ikke maa være Tale enten om noget Udtryk for Læren, nogen bestemt Opfattelse af dens Indhold, eller nogen Form for Gudsdyrkelsen!

Medens den almindelige protestantiske Betragtning dog forsaavidt anseer en Udvikling af det ældste og oprindeligste Udtryk for den kristelige Tro i Daabs symbolet for uomgjængelig nødvendig, som den finder denne Udvikling i Skriftordet, gaaer Grundtvig derimod tilbage fra den apostoliske Tid til Herren selv, for ligesom, ved saaledes at gaae tilbage til det Allersførste og Oprindeligste, at komme ud over den ved Theologernes Uenighed og modsigende Fortolkninger tvivlsomme og upaalidelige Autoritet i Skriften, som alle andre Protestanter beraabe sig paa. Men dette Ord af „Herrens egen Menneftemund“ kan jo misforstaaes og er blevet misforstaaet ligesaa fuldt som Skriftordet**). Naar da al Overlevering skal ind-

*) Alle disse Protestanter med den kirkelige Overlevering ere nemlig enige i, at den hl. Skrift er den eneste Kilde til den aabenbarede Sandhed, men aldeles uenige om hvad der er aabenbaret i Bibelen. Enhver finder sin Mening i Skriften og forsvarer den med Skriftsteder. Man bruger bestandig den Udtryk, at Bibelen er en guddommelig Aabenbaring, uden at betænke, at en guddommelig Aabenbaring er en meningsløs Foranstaltning, naar Guddommen ikke tillige havde sørget for, at Menneskene med useilbar Sikkerhed kunde komme til Kundskab om hvad der er dem aabenbaret!

***) Derfor det havde været Herrens Mening, selv at meddele Apostolene en formuleret, fuldstændig Troesbektjendelse, for saaledes at forebygge Forklaringer af den kristelige Lære og Uenighed om samme, da havde Han handlet som et kortsynet Mennefte; thi Hæretikernes Forvanskninger af de kristelige Troeslærdomme igennem de tre første Aarhundreder bevise, at dette korte Indgreb af Ord har havt samme

frænke sig til det, og man da spørger om dets rette Mening, da har Grundtvig, der forkaster den kirkelige Overlevering i dette Ord's virkelige, historiske Betydning, her, ligesom Skrifttheologerne, naar de anprise Skriften, intet andet Svar, end at dette lille Ord forklarer sig selv, eller med andre Ord, at det har den Betydning, som han behager at give det. Grundtvig, som i Aaret 1825 fik Diet opladt for det Storartede i den katholske Kirkes Traditionsbegreb, er saaledes af Stræk for Consequenserne og, i ægte protestantistisk Forgubelse af en falsk aandelig Selvstændighed og original Stilling i Kirken, sunken ned i et Hængebånd af aandeligt Bilderede, der har gjort hans tidligere ualmindelig rige Aand saa ynkelig fattig, hele hans Tankebevægelse saa modbydelig eensidig og eensformig, at det nu kun er hans forunderlige Ordrigdom og Evne til i det uendelige at variere denne kummerlige Kirkebetragtning, der kan holde hans Tilhængeres Dine tillukkede for dens Sammerlighed!

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Hamborg (fortsat fra f. Nr.). I Aaret 1164 drog Kaiser Frederik Rødfjæg med sin egen og mange Rigsstyrkers forenede Hærmagt, og deriblandt ogsaa Tropper fra Köln til Italien for at undertvinge Mailand, der havde gjort Oprør imod ham. Han erobrede Staden og ødelagte Alt med Undtagelse af Kirkerne. Mailænderne havde alt iforveien ført de hl. tre Kongers Vegemer til den hl. Georgs Kirke og skjult dem der paa et hemmeligt Sted. De bleve imidlertid opdagede og af Kaiseren stjæntede til det tydske Riges Kantøler, Erkebiskop Rainald af Köln til Tak for de store Tjenester, han havde viist ham og Riget. Under 10. Juni 1164 medbealte Rainald, i et Brev fra Vercelli, Geistligheden og Borgerfabet i Köln, at ifølge Kaiserens Gæmildhed skulde nu herefter Staden og Erkebispedømmet Köln for alle kommende Tider være beriget og prydet

Stjæbne som alle andre Ord, at de nemlig kunne misforstaaes af Alle, der ikke ere besjælede af den Aand, der har frembragt dem. Nætternes vrangne Opfattelser fremkaldte nye kirkelige Bestemmelser eller skarper affattede Formuleringer af de gamle Ord (nye Troesbekjendelser); men disse kalder Grundtvig og hans Parti alle tilhøbe Forsalstninger af Mundsordet eller den apostoliske Troesbekjendelse!

med de ærværdige jordiske Levninger af de tre hl. kongelige Bises Legemer, der, som Hedningenes Førstegrøde og Forbilleder paa den Kirke, der skulde danne sig af alle Jordens Folk, havde bragt Christusbarnet i Krybben kostbare Offergaver. Erkebispem bebed dernæst Alle at træffe Forberedelser for den høitidelige Modtagelse af denne Skat og bede for dens og hans lykkelige Ankomst. Den biskoppelige Stad skuffede ikke hans Forventninger, men modtog ham ved Rhinbredden i saa tætte Skarer, at Sagnet til den Dag i Dag har bevaret Erindringer om denne Menneketrængsel. De tre forgyldte Jerntroner, der fordom prydede den nu nedbrudte „Frankenthor“ i Nærheden af Domkirken bevarede igjennem Aarhundreder Mindet om dette festlige, af Beboernes jublende Takkefange ledsagede Indtog. De gamle Krønikeskrivere udsledte Kölns senere Opblomstren, dens Velstand og Handel af den Betsignelse, som denne uftatterlige Helligdom har bragt over Bhen. Næst efter den hellige Grav i Jerusalem, Apostelsyrsternes Grave i Rom og den hl. Jacobs Been i Compostella, blev nu Köln fornemmelig Maalet for de tallose til hellige Steder sammenstrømmende Pilegrimsvandringer, da hundrede Aar senere et femte Valfartstøed, nemlig det hellige Huus i Voretto begyndte at udøve sin endnu mægtige Tiltrækningskraft paa de Troende. Et Aarhundrede var neppe udløbet, før Kölnerdomkirkens Pragtbygning begyndte at hvælte sig over de hl. tre Kongers Been. Pave Innocens 4de (i 13. Aarhundrede) gav andægtige Pilegrimme Andeel i Kirkens Raadestatte og formanede alle Troende at yde gavmilde Bidrag til Bygningen af den ny Domkirke „til Guds og de hl. tre Kongers Ære“.

Men førend endnu den ny Domkirkes mægtige Hvalvinger kunde omgive disse hellige Legemer med et ligesom kæmpemæssigt Reliquieskriin, havde Erkebiskop Rainalds Eftersølger, Philip af Heinsberg ladet forfærdige det over al Verden berømte Helligtrekongers-Skriin, der i den nærværende Festspectacle var udstillet til de Troendes beundrende Betsuelse. Efter Beretninger fra hiin Tid opfyldte en liflig Bellugt Domkirkens Haller, da de hellige Been bleve overslyttede til det ny Gjemme. Der gjen- tog sig saaledes her et Under, hvormed Gud saa ofte har betegnet Helligheden af Reliquier, og som dennegang erindrede alle Nærværende om det sødtduftende Offer, hvormed de hl. tre Konger hyltede BARNET i Bethlehem.

Til Ære for dens nye Skytspatroner og til Tegns paa dens Glæde over Besiddelsen af denne Skat smykkede Staden Köln fra nu af sit Banner med tre Kroner, og valgte siden til sit Vaaben et Skjold med hvidt og rødt Feldt og tre gyldne Kroner i det sidste, og anordnede fra Begyndelsen af det 16. Aarhundrede en stor aarlig Procession fra Raadhuset igjennem

Kirken „*Maria in capitolio*“ til Domkirken. Forfjellige romeriske Keisere saavel som andre christelige Konger ansaae det for en from Pligt at bringe disse første christelige Fyrster deres ærefrygtfulde Hyldest, og derved tilkjendegive det Forsæt, at de ville føre Scepteret som de der føle deres Afhængighed af Kongen over alle Konger. Blandt disse fromme Pilegrimer var ogsaa Christian den Første af Danmark, der til Minde om sin Valfart skænkede Helligtrekongerscapellet tre gyldne Kroner. De øvrige Troende stode ikke tilbage for Fyrsterne. Saaledes kom f. Ex. indtil Aaret 1776 hvert syvende Aar en stor Valfartsprocession hertil fra det fjerne Ungarn, der i enkelte Aar talte indtil 5000 Deeltagere, for at besøge denne saavel som de Aachener Helligdomme. Var det især i trængselsfulde Tider, at de Besøgenes Antal var stort, saa kan man dog sige, at Stjernen over denne Kongegrav igjennem alle Tider udøvede en vidunderlig Tiltrækningskraft.

Saaledes gif det gjennem Aarhundreder, og Ingen tænkte paa, at de hl. tre Konger endnu engang skulde komme til at begive sig paa Vandring; men den franske Invasions sorgelige Tider gjorde det nødvendigt, itide at bringe disse hl. Reliquier i Sikkerhed. Det var den 30te September 1794, at de hl. tre Kongers Skrin blev ført til Abbediet Wedinghausen ved Arnshausen, for at bevare Reliquierne for Vanhelligelse og det kostbare Hylster for Plyndring. Men saasnart Tiderne igjen vare blevne noget roligere, vaagnede igjen hos Rølnerne Vængselen efter deres gamle Skytspatroners Reliquier. Landgreven af Hessen-Darmstadt, hvem den daværende Kirkeplyndring havde tildeelt det kurförlusse Westfalen, opfyldte deres Begjæring forsaavidt den simple Trækiste angik, men det kostbare Skrin, der omgav den, blev dengang endnu ikke tilbagegivet. Saaledes bleve selve Reliquierne paa Helligtrekongersdag i Aaret 1804 atter høitidelig bisatte i Domkirken; men det kostbare Skrin, der fra det 12te Aarhundrede havde omgivet dem, blev først senere, sønderbrudt i flere Stykker, sendt tilbage fra Frankfurt, og, efterat være restaureret, indviet paa ny 8. Januar 1807, hvorefter de hellige Been atter bleve nedlagte i det.

Siden denne Dag hvile nu atter — vi haabe for bestandig — i dette kostbare Gjemme*) de hl. Hoveder og Lemmer, der engang have høiet sig i Støvet for Trelserens Krybbe. Paa den Tid, da Keiser Augustus beherskede Verden, inbtog de vel kun en ringe Plads blandt dens Tids Fyrster; men medens

*) En stor Deel af Skrinet er af gedigent Guld, det øvrige af forgyldt Sølv. Det er 5½ Fod langt, 4½ Fod høit og 3 Fod bredt. Antallet af Edelstene og agte Perler beløber sig til 1540, blandt hvilke en 3½" høi og 2½" bred Topas og en skaaren Wodjaspis, 3½" høi og 3" bred. Hertil kommer endnu 226 skaarne Antiker.

de romerske Imperatorers Navne kun ere kjendte af de Lærde, er Kjendtskabet til de hl. tre Konger med Evangeliets Lys trængt til Jordens fjerneste Afskrog, og den fattige Vilbes Barn, der ikke kjender til andet i hele det romerske Verdensrige end Pontius Pilatus, har lært at kjende, elste og ære disse Styttspatroner ved Jesusbarnets Krybbe. Hvor ere nu de affjælede Legemer af Augustus, Tiberius og Nero? Ingen veed det, og først den yderste Dags Vasune vil opdage dem; men over disse fyrstelige Vises Been hvælver sig et Mausoleum saa herligt, som ingen Verdensherfers Stolthed har formaaet at frembringe Magen til. De have elsket Gud, og tjent ham i uroffelig Tro og med barnlig Kydighed: det er hele Hemmeligheden ved deres vedvarende og straalende Berømmelse og tillige en stor Lære for os Alle, der have Tro tilfældets med de hl. tre Konger, og derfor ogsaa skulle dele den samme offervillige Kjærlighed med dem.

Det hele Reliquiegjemme har Formen af en Kirke med tre Skibe, saaledes at Hovedskibet rager frem over begge Sideskibene. Dets rige Prydelser i Billeder og Skrift fremstiller Forløsningens Historie, saaledes som den er forubforlyndt af Propheterne, i Tidens Fylde aabenbaret ved Guds Søns Menneskevordelse og Lidelse, ved Apostlene forlyndt indtil Jordens yderste Grændser; som den er virkeliggjort i de Helliges Liv og Død og engang skal fuldendes i Verdensdommen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 18. September. 18de Søndag efter Pintsje. I hukommelsen af Maria's syv Smertes. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt for Syndernes Omvendelse med Katechese. Onsdagen d. 21., Fredagen d. 23. og Lørdagen d. 24. September ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Faste dage. — 19. M. Innuarius og Troesf. M. 20. Ti. Eustadius og Troesf. M. 21. D. Mathæus, Apostel. 22. To. Thomas af Villanova, B. 23. F. Linus, Pave. 24. L. Maria de Fængnes Befrielse.

Søndagen d. 25. September. 19de Søndag efter Pintsje. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med tydst Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 26. M. Joseph af Cupertino, Bisk. 27. Ti. Cosmas og Damian, M. 28. D. Wenceslaus, Hertug og M. 29. To. Michael, Verkengel. 30. F. Hieronymus, Kirkelærer. 1. October, L. Remigius, B.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Torsdagsaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6¹/₂.

Kjøbenhavn.

S. Eriers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Colote Aargang.

Nr. 20.

Søndagen den 2den October.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.
— Hvortil gavner da Skriftemaalet?

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katholske Kirke.

(Fortsat, see Nr. 19.)

Vi troe ikke, at der behøves nogen yderligere Forklaring af det heromtalte Phænomen, nemlig Umuligheden af, at Videnskabten kan høste noget Udbytte af hiiin Anstuelse. Thi, som denne det aandelige Hoimods forstenende Egoisme gjør den Aandens høie og frie Flugt umulig, der i en uafbrudt levende Strømning gennemtrænger som et stedse befrugtende Livsprincip den gamle Kirkes, stedse ny Former affødende, Overlevering; saaledes er det en Selvfølge, at den tilsvarende Bevægelse i Tænkens og Forskningens Sphære her forud er affaaren. Kjedsommelighed, Gensformighed og Død gjør i alle hiiin falske Kirkeligheds Ordgyderier et saa meget mere frastødende Indtryk, som den uafsladelig taler om Aand, Liv og Lys; thi Phrasen, som i Grundtvigs egne Udtalelser udøver en blændende Magt, der skjuler den indre Tomhed, staaer ikke saaledes til Andres Tjeneste. Hos en aandrigh Mand har Alt idetmindste et aandrigh Skin; thi den største Genius kan, naar han miskjender og modarbejder sit høiere Kalb, vel synke ned i Aandløshed, men godt være istand til at skjule det baade for sig selv og Verden; det er først, naar Virkningerne af hans Fortørthed træde ud i Livet, naar det viser sig, at selv hans bedste Tilhængeres hele Virksomhed, at selv hans heldigste Efterligneres Tilgængelse af hans Livs høieste Idee ikke kan blive andet, end en sand Carikatur af det, som denne Idee efter hans Paastand skulde være, det er først da, at den store Misviisning i en saadan Aands Virken bliver bitterlig for al Verden. Vi have ovenfor (Nr. 17, S. 264 - 266) omtalt denne egoistiske Theories

Ufrugtbarhed for Livet; naar vi her fremhæve dens Afmagt med Hensyn til Videnskaben, da troe vi hermed at have yderligere rettfærdiggjort vore tidligere Uttringer om de aabnare Tegn paa, at denne saakaldte „kirkelige“ Retning allerede nu er stagneret og bleven til en Sekt, der er ligesaa uformuende som Hernhutismen, den gamle Pietisme, Mennonismen o. s. v. til at skabe sig et videnskabeligt Udtryk; thi ligesaaaltd som Egoismen kan frembringe Kjærlighed, ligesaaaltd kan Aandløsheden give Videnskaben et nyt Opving. Grundtvig har med haanende Foragt kasteret den protestantiske Videnskab, og afviser med endnu større Afsty den katholske; han henviser altsaa sine Venner til et Barbari, der af disse beundres som den fuldenbte Genialitet!

Naar da saaledes den for over en Mennefsalder siden katholiserende Grundtvig, efter en meget kort Tids Svingning og Baklen, for næsten ligesaa lang Tid siden atter er bleven Protestant, og, jo længer jo mere, Protestant af det reneste Vand, ja Protestant i en langt videre gaaende Betydning, end den Mand, hvis Opfattelse af Christendommen han for 39 Aar siden saa ivrig bekæmpede, nemlig Prof. Clausen: saa er han dog som sagt ingenlunde bleven Protestant i Henseende til Anerkjendelsen af den saakaldte protestantiske Videnskab, men han har i fuldeste Maal gjort Brug af det oprindelige protestantiske Princip*), nemlig Negationen og Fortastelsen af Alt hvad der ikke er hans egen Opdagelse eller Opfindelse. Han holder vel fast ved hvad Protestanterne kalde „den positive Christendom“, d. e. den forvrængede Skikkelse af Væren om Forløsningen, hvori Reformatorerne indbildte Verden, at de havde bevaret den gamle Kirkes Tro og Være; men iøvrigt behandler han alt Christeligt med den lunefuldeste Vilkaarlighed. Skriftfortolkningen, saavel som Behandlingen af Dogmet har ingen anden Norm end „det lille Ord“, saaledes som han udlægger det. Hans ny Være om Præstefriheden forklarer og udfylder passende hvad En og Anden kunde finde betænkeligt og mangelfuldt ved hans Være om Daabens Virkninger, om Betingelsen for dens Gyldighed (Forældrenes Tro og Fadderstabet), samt den allernyeste „Lysning“ eller Opdagelse om

*) Reformationens væsentlige og egentlige Princip er nemlig Individets ubundne Frihed, eller den Enkeltes Ret til at opponere mod al kirkelig Autoritet. Af dette revolutionære Princip er Reformationen fremgaaet; i Kraft af dette er den bleven til en Magt i Verden. Det senere opfundne formale og den med den latterlige Benævnelse „det materiale Princip“ prydede Være om Gnetroen ere opstillede for et Skins Skyld; thi det formale eller Skriftprincipet er jo den pure Uenigheds og Selvomdiggelses Princip!

„den indbyrdes Synsforlædelse“ før Altergangen*). Han, der før har udstødt høie Veeraab over de lærde Theologeres vilkaarlige Strifffortolkning, proklamerer nu en Frihed, hvorefter Strifffortolkningen skal gives til Priis for en barbariseret Geistligheds vilkaarlige Luner, eller — som en af hans Snakkere har udtrykt det — den ved Daabsnaaden meddelte Inspiration. Han forkaster vel den rationalistiske Kritik af det ny Testaments Canon, saaledes som den er bragt i Anvendelse af Andre, men sig selv forbeholder han efter indvortes Kriterier at forkaste nytestamentlige Skrifter, hvis Indhold ikke behager ham**). Da det blot er Overensstemmelsen med det ufortolkede Daabsymbol, hvorpaa Alt kommer an, er det en Selvsølge, at Bestemmelsen af, hvad der hører til Canon eller ikke, er et aabent Spørgsmaal. Han vil maaffee dog ikke just have det overladt til Enhver at følge hans Fodspor, men forbeholder kun sig selv denne Frihed, i det han følger sit store Forbilledes Luthers Exempel, der i Reformationens Begyndelse proklamerede den frieste Forskning og den individuelle Ret til Opposition imod al kirkelig Autoritet, men siden fandt det betimeligt at indskrænke denne Frihed til sig selv og nogle faa gode Venner, medens alle Andre kun maatte forske frit paa den Betingelse, at deres fri Forskning førte netop til de samme Resultater, som hine Frihedens tyranniske Talsmænd vedkjendte sig!

Naar vi i denne Sammenhæng endnu berøre den gamle Protestantismes aandløse Forestilling om Traditionen, at der nemlig ere visse fra Begyndelsen af i fuldfærdig Skikkelse tilstedeværende Sandheder, der,

*) Dette er, saavidt vi vide den allernyeste grundtvigske Opdagelse, at den, uagtetlig i sig selv intetfingende, Syndsforlædelse, der i de protestantiske Kirker forkyndes, uden forudgaaet Syndsbejendelse, efter den saakaldte Strifftetale, ikke er en Forkyndelse af den guddommelige Tilgivelse, men en Forsikring til Enhver af de Communicerende om, at han har de Andres Tilgivelse! Man maa dog her spørge: hvorledes kan noget Menneffe afgive en saadan Forsikring, og hvad kan det stude et Menneffe, om hans Næste ikke vil tilgive ham? det maa vel snarere være omvendt! — den guddommelige Tilgivelse antager Grundtvig er reengang for alle meddelte Menneffet i Daaben, der saaledes skænker Syndsforlædelse med fuldstændig Generalafslad for hele Livet! Dette læres i et Kirkesamfund, der har gjort saa megen Marm af Læren om et til bestemte Betingelser knyttet Afslad. — En anden Opdagelse, der er lidt ældre end hiin, oplyser Christenheten om, at ikke blot Mundsordet, men ogsaa Korsbetegnelsen og „Frelsynge“ ere Herrens egne Anordninger.

***) Det er bekendt nok, at Grundtvig støttende sig til de samme løse Grunde som Luther, udstøder Jacobs Brev af det ny Testaments Canon.

ved mundtlig atforplantes, efterhaanden ere blevne forvanskede eller blevne til noget ganske Andet, end de vare i Begyndelsen*), da omtales dette blot i Forbigaaende her, forbi det indeholder Forklaringen paa det Særshyn, at en aandrigh Mand som Grundtvig, efter at have faaet Die for Betydningen af den levende Overlevering i Kirken, har kunnet fortabe sig i en saa kummerlig Forestilling om denne Gjenstand, som den der er kommen for Lyset i hans Lære om „Mundsordet“. Det har nemlig alt længe været kjendeligt, at han fra Begyndelsen af aldeles intet Begreb kan have havt om hvad Kirken mener med dette Ord; han beraabte sig i 1825 og ofte siden paa Irenæus's bekjendte Vidnesbyrd, men har siden godtgjort, at han slet ikke har forstaaet disse Udtalelser fra den kirkelige Aldtid, men har overført et senere opstaaet, den gamle Kirke aldeles fremmed og forvrænget Begreb om Overleveringen paa Kirkefædrenes Betragtning af den Grundbekjendelse (Daabsbekjendelsen eller den apostoliske Troesbekjendelse), hvori alle senere kirkelige Bekjendelser ere indeholdte ligesom i Spiren. De gamle Kirkelærere forstaae nemlig ved Troesregelen naturligviis ikke den uforsølte Ordlyd af Daabsbekjendelsen, eller blot den i visse bestemte Ord formulerede Daabsbekjendelse, men en bestemt, i den kirkelige Bevidsthed altid nærværende, Forstaaelse af disse forte Sætninger, saaledes som hiin ovenfor omtalte af den Helligaand bevirkede og vedligeholdte kirkelige Fællessfølelse eller umiddelbare kristelige Sands og Taft for det Rette (sensus communis et. sensus ecclesiasticus) frembringer den. Grundtvig derimod har staaet i den Formening, at Irenæus ikke tænkte paa andet end Troesbekjendelsens Ord**); men Hemmeligheden ved denne Misforstaaelse har Grundtvig med en ham selv ubevidst Behændighed været istand til at skjule, indtil den paafølgende Opdagelse om Mundsordet har

*) Den nyere Protestantisme er vel, som bekjendt, noget bestandigt flydende og ubestemmeligt, en aldeles ubegrændset Udviklingsproces; ikke desto mindre holder den ligeoverfor den katolske Kirke bestandig fast ved denne gammelprotestantiske Forestilling om det Overleverede, som noget Dødt, der altid skal blive som det var og hvad det var!

***) For nogle Aar siden yttrede Provst Kofoed-Hansen sin Forundring over, at Grundtvig udelukkende beraabte sig paa Irenæus og aldrig omtalte Tertullians endnu langt bestemtere Vidnesbyrd om den gamle Kirkes Tro og Bekjendelse. Grundtvig gav derpaa det Svar, at han ikke kunde have med Tertullian at gjøre, fordi hans Vej fører lige til Rom!! Dette Svar behøver ingen Forklaring; men denne Fornægtelse af det levende Princip i den kirkelige Udvikling maa i Kraft af Consequensen ogsaa gjøres gjældende i Henseende til den almindelige historiske Udvikling, og tager sig derfor besynderligt ud i en Mand's Mund, der er Historiker ex professo!

godtgjort, at han har oversført den falske protestantiske Forestilling om Overleveringen paa hiin Kirkefaders Udtalelser, og saaledes har gjort sig fast i den fixe Idee, at al Sikkerhed for Besiddelsen af den oprindelige Christendom er afhængig af, om vi have fuldkommen Sikkerhed for, at Daabsbejdendelsens enkelte Ord og Bogstaver have altid været ufravigelig de samme som nu! Han er saaledes enig med den gammelbogs Protestantisme i den nysomtalte cariferebe Opfattelse af Traditionens Princip, hvorefter denne bestaaer i visse Sætninger og Lærdomme, som Kirkelæren slæber med sig igjennem Tiderne, hvilke vel skulde have været uforsalfset overleverede; men, da man i Kirkens Historie ikke seer andet end et Spil af tilfældige menneskelige Kræfter, gjør man sig let fortrolig med den Tanke, at hine Sætninger ere blevene foranstæde og forsøgede med vilkaarlige Tilfætninger, og derfor forkaste baade Skrifttheologerne og Grundtvig den hele kirkelige Udvikling! De første gaae tilbage til Skriften som det eneste sikke*), medens den sidste er endnu bedre Protestant, i det hverken den Helligaand eller Apostlene give ham tilstrækkelig Sikkerhed, og derfor gaaer tilbage til Herren selv. Men det værste er, at han ikke kan bide sine blindt Troende anden Autoritet for denne absurde Mening, end sin egen Forsikring om denne Hypotheses ufeilbare Rigtighed!!

Saa forkasteligt vi derfor end finde Protestantismens saakaldte formale Princip, eller Grundfætningen om den hellige Skrifts exclusive Autoritet i Troesfager, saa skyldte vi dog Sandheden at indrømme, at — uagtet Tiden har vist, at den gamle Protestantisme ikke har været istand til at aflutte sit System, men dens Lærebygning staaer som en udtørret og visfen Træstamme, en truncus, der ikke blot ingen Krone har, men heller ikke nogen Rod (thi den har ingen Rod i den gamle Kirkelære) — saa har den nyere, om end høist vilkaarlige, af en pantheistisk og alsaar hedensk Livsbetragtning udsprungne filosofiske Behandling af det christelige Dogma, saavel som af Kirkens Historie, i Forbindelse med den hele Hærstare af kritiske Tvivl og Undersøgelser, frembragt de værdifuldeste Resultater for Menneslægten's aandelige Udvikling. Al denne ved det forrige Aarhundredes Rationalisme fremkaldte rastløse Travlhed paa Forskningens Gebeet har nemlig ikke blot Interesse i og for sig, men har ad den indirekte Vej bidraget i høi Grad til at fremme Udviklingen af den katholsk-theologiske Videnskab. Den gamle Kirkelære har som altid vundet i Fasthed og Klarhed

*) Og dog saa fortviolet usikre!

ved den Mængde af skarpsindige Tvivl og Modsigelser, den har havt til Opgave at imødegaae. Grundtvigs kirkelige Anskuelse derimod stiller sig fjendtlig ligeoverfor dette fri, ubundne protestantiske Nøre; og det hele Indbegreb af alle hans løst henkastede, i sig selv urimelige og videnskabelig ubeviislige Paastande, der samle sig i hans Syvstjerne-Idee, har derfor ingen anden Betydning for Fremtiden, end at det har givet et nyt og i eminent Forstand meget mærkeligt Beviis for Protestantismens aandelige Afmagt. Thi naar Grundtvig med den hovmodigste Haan ved enhver Veilighed har sparket til den protestantiske Videnskab og overøst Katholicismen med Haan, uden at have været istand til at byde Verden andet til Bytte for det han i en lang Aarække har arbejdet paa at nedbryde, end luftige Phantasier og tomt Ordgyderi: da har han givet et faktisk Beviis for, at al hans Støien i Kirken, med alle de Forventninger den har vaakt, ikke har været andet end et Blændværk, eller hvad vi tidligere have kaldt en storartet aandelig Humbug; samt at, saafremt hans „Anskuelse“ er, hvad jo han selv og alle hans Beundrere saa ofte have udraabt, det ypperste og fuldkomneste Produkt af den protestantiske Udvikling, eller Culminationen af „den lutheriske Oplysning“, da har denne Oplysning vist sig at være fra først til sidst et Virvar af Forstyrrelse og Mørke!

Det er nemlig alle Theologer vitterligt, at den gamle lutheriske Othodori i videnskabelig Betydning har tilintetgjort sig selv allerede i Slutningen af det sextende Aarhundrede, og at det sidste store Forsøg, de protestantiske Theologer og Tyrster gjorde for at tilveiebringe Enighed i de af Splidagtighed sønderrevne Landskirker (Concordieformulen) endte med at godtgjøre Umuligheden af at bringe den selvmodsigende lutheriske Kære i System. Fra den Tid af ere alle Forsøg af denne Art opgivne. Flere lærde lutheriske Theologer formaaede imidlertid igjennem et heelt Aarhundrede og længere, ved spidsfindige Begrebsconstructioner og sophistiske Beviisførelser i store dogmatiske Bærker, at vedligeholde Skinnets af et dogmatisk System og en eiendommelig protestantisk Theologi, indtil det forrige Aarhundredes Rationalisme blæste dette Korthuus overende, og, ved at fremdrage og consequent gjenneføre det ovenfor omtalte negative eller oprindelige protestantiske Princip, henveirede alt det lærde Spindelvæv, der havde fremkoglet Skinnets af en positiv protestantisk Theologi. Denne nyere Videnskab synes nu at have culmineret med at gjøre hele Christendommen til en Mythe, et Eventyr eller en Drøm fra en længst forsvunden Tid, og den jernudsætter med Rette, at, dersom Luther, Melancthon, Zwingli og Calvin havde været i Besiddelse af den nærværende Tids Forbudsfrihed, og ikke

ubevidst havde taget Hovedelementerne af den katholske Overlevering med sig, da de udtraadte af den katholske Kirke: da vilde disse „Reformatorer“ aldrig være komne paa den urimelige, selvmodsigende Tanke at grunde en ny Kirke, men maatte i Medfør af deres væsentlige Princip strax have forkastet al positiv Christendom, og arbejdet paa aldeles at tilintetgjøre Alt hvad der lignede den gamle kirkelige Orden, istedetfor at hine den kirkelige Omvæltnings Ophavsmænd, overalt hvor det lykkedes dem at nedbryde den gamle Kirkebygning, afcopiere dens Institutioner og tilsnege sig dens Grundsatninger i disses Anvendelse. Thi man kan ikke andet end forbauses over den enorme Selvmodsigelse, hvori den reformatoriske Tankegang bevægede sig, i det den forkastede al kirkelig Autoritet i den tidligere gjældende Betydning og dermed Begrebet af en synlig Kirke, samt vedkjendte sig den Grundsatning, at Kirken er usynlig, men ikkedestomindre, naagtet den saaledes opponerede med Traditionen i dens Princip, dog holdt fast paa enkelte af dens Resultater, navnlig de hellige Skrifters Egthed og Integritet; at den forkastede hele Fortidens Udvikling af den kirkelige Lære, og dog alligevel ogsaa i dette Punkt støttede sig til den traditionelle Forestilling om Indholdet af denne Lære, idet de kirkelige Agitatorer benyttede den Paastand som Midde! til at vinde den almindelige Mening i Christenheden for deres Sag — at deres Lære ikke var noget Ny, men at den var den ælbste Kirkes Lære, rensset fra alle Menneskesætninger, eller alle formeentlige senere Forvansninger af samme*). Men det er iøvrigt bejendt nok, og var baade Luther og Melancton vel bevidst, at deres Lære ikke havde mindste Lighed med Oldtidskirkens; det er tværtimod et Faktum, som ingen Spidsfindighed kan bortræsonnere, at der ikke er et eneste christeligt Udtryk, ikke en eneste christelig Forestilling, som ikke i den orthodox-protestantiske Lære har faaet en ganske anden Betydning, end de havde i de foregaaende 15 Aarhundreder**). Dog, „Reformatorerne“ Dunst er ikke

*) Denne Paastand har havt et Skin af Sandhed derved, at Reformatorerne vedkjendte sig de ælbste Symboler og deres Forkastelsesdomme over Oldtidens Ratterier i Henseende til Læren om Christi Gudsdom og Læren om den Helligaand. Det følger imidlertid af sig selv, at Protestantismen er uberettiget til i vilkaarligt valgte Punkter at paaberaabe sig Resultater, naar den forkaster det Princip, i Kraft af hvilket disse Resultater ere blevne til, og ene kunde blive til!

***) K. Ex. Ordene: Guds Vilsede, den oprindelige Retfærdighed, Synd, Arvsynd, Raade, Raadevalg, Forløsning, Christi Fyldestgjørelse, Tro, gode Gjæringer, Retfærdiggjørelse, Helliggjørelse, Anger, Bod, Syndsforladelse; endelig Begrebet om Sakramenterne,

bestomindre gaaet i Opfyldelse! De Orthodoye have nu gennemlevet tre samfulde Sættler i en saa tyk Uvidenhed om den gamle Kirkes virkelige Lære, at de slet ikke tvivle om, at Luther har fremdraget den ældste Kirkelære paa ny, og at navnlig hans Lære om Kæfærdiggjørelsens Naade er Augustins Lære i en mere renset og fuldkommen Skikkelse.

Under Indflydelse af denne ubevidste og inconsequeute Fastholden ved en Deel af den gamle Overlevering, eller med andre Ord: under Indvirkningen af den ligesom medfødtet katholske Bevidsthed hos „Reformatorerne“ og deres Samtid kom saaledes i det 16. Aarhundrede en Læreform og en Kirkeorden istand, som en senere mere fordomsfri og uhiblet Tid maatte befinde trængende til en total Reform fra Roden og Grundvolden af. Denne Tid erkjenner nemlig fuldkommen følgerigtig, at det 16. Aarhundredes bornerte, i deres Tids Meninger hildebe Reformatorer, ikke havde mindste Ret til at nægte andre den ubundne fri Forskning, som de for deres Vedkommende lagde Beslag paa; at Reformatorerne ikke havde mindste Ret til at sætte en ny, reen menneskelig, nemlig deres egen, Autoritet istedetfor den, de protesterede imod. Om denne sidste maa dog Enhver noksaa vantro indbrømme, at den har et ganske enestaaende, høist mærkværdigt Bidnesbyrd af Forsynets Styrelse*) igjennem 15 Aarhundreder, i den Cendragtighed, hvormed den er hævdet og anerkjendt, hvorimod den ny Autoritet og den ny Tradition, som Reformationen har skabt, har ligesaa Begyndelsen af, i sin for al Verden vitterlige indre Splidagtighed og Forstyrrelse, et afgjørende Bidnesbyrd for det Modsatte. Reformationens nebbrydende og derfor revolutionaire Princip, der saaledes endelig er kommet til fuld Anerkjendelse i Verden, har da vel formaaget i en stor Deel af samme at beseire den gamle Kirke, men dens Morbvaaben have forlængst i et forførdeligt Omfang vendt sig imod den ny uberettigede Tingenes Orden, den har villet sætte istedetfor den gamle. Den endeløse Uvedbragt og Uenighed, den har fremkaldt, varsler dens Undergang i en nær Fremtid. Det skimlede Papirspavedømme, som det 16. Aarhundredes Symboler etablerede, er faldet sammen fra

navnlig om Daaben og dens Virkninger, samt Forestillingen om hvorledes Kristus er nærværende i Kirken osv.

*) Er Kirken nemlig skiftet af Kristus, hvorledes er det da foreneligt med Guds begrebet, at den nogenfinde kan være bleven forladt af dens Stifter, og være givet til Priis for menneskelige Tilfældigheder? Vi spørge i alle Tilfælde: naar er dette skeet? Luther paaastod rigtignok, at dette engang skulde være skeet, men han har ligesaa lidt bevist dette naar, som han nogenfinde har været istand til at bevise, at Gud havde sendt ham for at bringe Splidagtighed og Forstyrrelse i Christenheden!

det Dieblif, da den verdslige Magt ikke længere fandt det raadeligt at opretholde det, og al den orthodoxe Theologies Papirslærdom har endnu længere været Makulatur, ligesom Alt hvad den nyere Tid har frembragt for at vedligeholde dens Credit, saasnart dette Skriveri er gennemlæst, kun har Makulaturværdi for Fremtiden! Vi mene naturligtvis ingenlunde, at den nyere radikale Videnskab, der aabent og uden Sky bekæmper den positive Christendom og seer med samme Foragt ned paa den katolske Kirke, den protestantiske Orthodoxy og den moderate Nationalisme; vi troe naturligtvis ikke, at denne har nogen bedre Fremtid, men vi sætte os blot for et Dieblif paa dens Standpunkt, og erklære — idet vi ere ganske rolige for vor Kirkes og vor Troes Vedkommende — at den er fuldkommen i sin Ret ligeoverfor Protestantismen, til hvis Principer den støtter sig, naar den protesterer mod det uberettigede og vilkaarlige Pavedømme, som Reformatorerne benyttede den verdslige Magts despotiske Terrorisme til at oprette, og mod den paa samme Maade monopoliserede Generaadighed i Videnskaben*)! Derfor er Alt dette, det ene med det Andet: Luthers prætenderede guddommelige Sendelse, og den saakaldte lutherste Tradition, der er begrundet i denne vanvittige Forsættning og som, ved at træde i den gamle Overleverings Sted, skulde give Menneskenes Tankegang en ny Retning: hele dette Bæv af Usandhed og aandeligt Bedrag er forlængst henveiret, for aldrig mere at vende tilbage! Vantrøen har nu, ganske anderledes end nogensinde tidligere, lagt Øren ved Roden af Træet! Den gammellutherste Lære om den usynlige Kirke, der saalænge har været benyttet blot som en Phrase, hvormed man afviste de nødvendige Consequenser af Begrebet om en Kirke, der har en virkelig Existens i Tilværelsen, og maa være synlig, fordi den er stiftet af det synlige paa Jorden aabenbarede Gudmenneske; denne Lære er nu, ved den nyere Tids Vantrø, og under Indflydelsen af Religionsfriheden, hvor denne er bleven til Virkelighed, aabenbar stærkt paa Veie til at faae praktisk Betydning, idet alle udvortes Former for det kirkelige Liv, som Protestantismen tidligere

*) Det hører til Reformationens Tradition, at den Løgn uafslædig skal gjentages om den katolske Kirke, at den er en Fiende af Friheden og lænkebinder den menneskelige Aand osv. Vi benytte derfor denne Leilighed til at bringe i Erindring, at der aldrig nogensteds i Verden er seet Mage til det Aands- og Samvittighedstyrannei, der i det 16. og 17. Aarhundrede i protestantiske Lande blev bragt i Anvendelse endog mod de lærdeste Mænd. Vornerte Hofpræster og syffelige Dilettanter i Theologien tyranniserede ved Hjælp af en barbarisk Censur og et foragteligt Spioneri baade Litteraturens Frembringelser og Alt hvad der rørte sig i religiøs Henseende baade i og udenfor Kirken!

har fundet det nødvendigt at optage fra den katolske Kirke og bibeholde, betragtes med en saa stor Ringægt*) af den ulige store Deel af Publicum, og de protestantiske Geistliges Embedsstilling og Personer behandles af Folkerepresentationer og omtales af de lavere Klasser af Befolkningen — der staae ganske uden al Berøring med disse Statsembedsmænd — med en saa utrolig Foragt, at Ingen, der har en Smule Evne til at vurdere saadanne Phænomener, kan undgaae den Sagttagelse, at den nærværende Tids Indifferentisme og religiøse Gjæring i Forening har over hele den protestantiske Verden Uffkaffelsen af Alt udvortes Kirkevæsen til Formaal. Allerede længe har nemlig den dannede Verden for en stor Deel ringeagtet de kirkelige Foredrag, hvorimod den røber en afsjort Forkjærlighed for Foredrag af andre interessante Personer end Præster, og over alskens andre interessante Emner, end dem, hvortil Bibelen afgiver Stof! At Menigmand allerede længe har viist en langt større Deeltagelse for religiøse Foredrag, der holdes andesteds end i Kirken, og af Andre end Præster, er bekjendt nok. Denne mærkværdige Ueggyldighed for Kirken gaaer saavidt, at man hyppig kan see, baade i Rigsstæderne og paa Landet, Folk, der næsten aldrig gaae i Kirke, stimle sammen i Aftenforjæmlinger, der afholdes i andre Lokaler, for at høre det jammerligste Snak af omreisende, selvbeflittede Rægprædikanter**)! Saaledes har den gammelprotestantiske Tale om den „usynlige Kirke“ og „det almindelige Præstedømme“ alt længe hævnnet sig paa en Kirkeorden, som Tilfældet har skabt; paa en Kirkeforfatning og gudstjenstlige Former, der ere en sand Parodi af en aabenbar Religion; paa en sig selv bestandig forstyrrende og nedbrudende ny babelsk Taarnbygning, hvis Bygmestere ikke forstaae hverandres Tungemaal! Thi naar Talem om aandelige Ting er det eneste Middel til Indvirkning paa Gemytterne, der staaer til den protestantiske Geistligheds Raadighed,

*) Man har nemlig en Følelse af den Vilkaarlighed og Halvhed, der karakteriserer Alt hvad der hører under Begrebet af Gudsdyrkelsen. Det er jo Alt, som Reformationen betegnende kaldte det, „menneskelig Anordning“, hvori altsaa Mennesker efter Begreb kunne foretage Forandring. Den høieste Myndighed i alle kirkelige Anliggender tilkommer jo den verdslige Vrigthed; thi en kirkelig Autoritet eksisterer ikke!

***) Man forglemme ikke, at det hører til Reformationens Hovedprinciper, at der er intet særligt Præstedømme i Christi Kirke, og at alle Medlemmer af Menigheden have samme Beføielse til at udlægge den hellige Skrift og forkynde Ordet. Denne Grundfætning appellerede Reformatorerne til ligesoverfor den katolske Kirke; men ligeoverfor de sværmeriske Sekter, der beraabte sig paa samme Ret, fandt man paa den kummerlige Bestemmelse, at der „for god Ordens Skyld“ maa være et særligt Lærereembede i Kirken!

og denne Stands Medlemmer, som bekjendt, inbbyrdes befinde sig i den største Uenighed om hvad Gud har aabenbaret og hvad han forlanger, at Mennesket skal troe og gjøre; naar altsaa alle, der ere henviste til den Opløsning om den evige Sandhed, der meddeles i Kirkerne, vide, at de ikke høre det Samme i den ene Kirke, som i den anden, men at de kirkelige Taleres Meninger om de vigtigste Ting ere aldeles uberegnelige og ubestemmelige; naar de høre, at der i vor Tid, i Christendommens 19. Aarhundrede kan gjøres Opdagelser om hvad der er det Væsentlige i Christendommen, som have været skjulte for alle tidligere christelige Aarhundreder, og see disse Opdagelser og nye Opløsninger fra Tid til anden modificerede ved forskjellige Forbedringer; naar endelig de, der skulde være Folkets aandelige Veiledere, slet ikke formaae andet end at holde deklamatoriske Foredrag over Ord af den hellige Skrift, men maa overlade Alt hvad der hører til at gjøre deres ofte uforstaaelige Ord frugtbringende for Livet til de Hørendes indre Selvvirksomhed: da maae man finde det ganske naturligt, at de saakaldte Dannede finde en saadan Forkyndelse af guddommelig aabenbaret Sandhed meningsløs og latterlig, og betaffe sig for den officielle Geistligheds Belæring, og at den trostvilbige Menigmand, der ikke kan undvære Religion, søger andensteds hvad han ikke finder i Kirken. Hertil kommer, at Geistlighedens hele Stilling er saa gjennemtrængt af Verdslighed, at Størstedelen af Folket har en hemmelig Mistanke om, at deres Tale er tom Deklamation, at de tale som de tale, fordi deres Stilling kræver det, fordi de nu engang ere bleve hvad de ere! Saaledes gaae de nærværende, i en Uenlighed af Meningsforfjelligheder, Uenighed og Partier, sønderrevne protestantiske Kirkesamfund en bestandig videre gaaende Opløsning imøde. Man finder allerede nuomstunder utallige Mennesker baade i de dannede og ikke dannede Klasser, der aabent vedkjende sig, at de have deres Religion for dem selv, at de ikke høre enten til den ene eller anden religiøse Forening.

Under disse fortvivlede Forhold have mange, som tidligere sagt, ventet, at Grundtvigs kirkelige Anskuelse og Opdagelser skulde berebe ikke blot den danske Kirke, men hele Christi Kirke en ny Fremtid. Vi have ovenfor udtalt os om denne latterlige sværmeriske Forventning, og erindre her blot atter om de to Kjendsgjerninger, der allerede længe have afgivet et, vi tør kalde det, useilbart Vidnesbyrd om den enorme Vildfarelse, der ligger til Grund for denne anmaaefænde Forryktthed, nemlig dens Ufrugtbarhed baade for Videnskaben og Livet. Det er nemlig en bestemt Forbring, den menneskelige Aand maa stille til enhver ny Retning paa det aandelige Livs

Enemærker, at den formaaer videnskabeligt at retfærdiggjøre sig; kan den ikke dette, da er dermed Dommen over dens Værd fældet*). Naar endelig en saakaldet religiøs Bevægelse, der er traadt frem med en ganske ualmindelig Støien mod Tidens Bantro og Mangel paa ægte Christelighed, efter en Periode af over en Menneftaalder viser sig at have været uden al egentlig religiøs Virkning, eller uden al Værdi for Livet; naar man under al den udtværede, brede Snak om „den gammel-dags Christendom“ og „en hellig almindelig Kirke“, som ingen af de Snakkende har været istand til at paavise: om „et nyt stort Kys“, her i „de senere Dage“ skal være tændt, om „det ny Liv“ som her, fremfor noget andet Sted, skal være udført, ikke har seet anden Frugt af alt dette Ordgyderi, end et literairt og kirkeligt Rævlery, der aldrig kan ventes at ophøre; naar Livs- tegnet hos alle dem, der skulle være blevne levende, under denne saakaldte kirkelige Opstandelse eller Opvækkelse, viser sig at bestaae blot i en ny Form af Blaseerthed og aandeligt Hovmod, raffineret ved at være tilbørlig indhyllet i den christelige Ydmygheds Gebandt; naar den allerherligste Skikkelse af Christendom, som man, efter den ypperste af alle Kirkefædres Vidnesbyrd, nogensinde skal have kjendt i Verden, har viist sig at culminere i en Egoisme i de høieste aandelige Regioner, som man ikke skal nægte, aldrig før har været kjendt enten her eller andensteds; naar man seer i den her betegnede Kreds ind- bildst og forfængeligt Vigtigmageri, spidsfindig Dumhed og

*) For omtrent 20 Aar siden bebudede Biskop Kierregaard en saadan Fornyelse af det protestantiske System, overensstemmende med de grundtvigske Ideer; men denne Lærdes ualmindelig skarpsindige Aand er ifølge sit strengt logiske Naturel forlænge siden kommet til den Erkjendelse, at det Absurde ikke lader sig bringe i System.

En senere Forfatter, Pastor Fr. Helweg, har i et omfattende Bærk („Spaaedommene eller Gud i Historien“) valgt en heel anden Vej, for at naae det Maal, der viste sig uovertommeligt for Biskop Kierregaard. Han opbyder et stort Apparat af Lærdom, for at vise, at hele den tidligere Christenhed aldeles har misforstaaet Begrebet af den theologiske Videnskab. For ham er Kirkehistorien, ikke Dogmatiken, Hovedsagen; men denne Kirkehistorie er ikke den nøgterne, virkelige Historie, men en phantastisk historisk Theori, der afspejler al den grundtvigske Vilkaarlighed i Historiens Betragtning. Kirken er i Henhold til denne Lære givet Menneftigheden som en Idee, der igjennem forskjellige Former, og betinget af altsens timelige Omstiftelser, succesfulde realiseres, saaledes at enhver af hine kun har relativ Gyldighed — Alt svarende til Grundtvigs lunefulde, i „Syvstjernen“ hentede Ideer. Fr. Helwegs Opfindelse er unægtelig meget genial, men den totale Mangel paa indre Sandhed og aandelig Ubruelighed, der tillige gjør hans Tankebevægelser saa abstruse og frastødende, afgiver et mærkværdigt factisk Vidnesbyrd om Værdien af den ny Videnskab, han mener at have skabt!

dum Opfindsomhed, naar det gjælder om at forsvare de absurdeste Paafund; — naar man ser Alt dette at tages for Bevise paa en ganske udsøgt Fromhed og Christelighed og fremtræde som et eiendommeligt Banner, hvorunder en ny Sekt udvikler sig; — naar endelig disse mærkværdige, for alt moralsk Gehalt blottede, sekteriske Eiendommeligheder, alle i Forening varsle om en nærførestaaende gjennemgribende Krisis i de herværende kirkelige Forhold: da haabe vi, at den fuldkomne Mangel paa religiøs Værd og ethisk Kraft i alt dette kirkelige Nøre snart vil overthide enhver fordomsfri og forstandig Sagtager om, at de forstyrrende, sig selv nedbrudende og forstørende Elementer i den protestantiske Opfattelse af Christendommen hertilands allerede have naaet en Modenhed, der klart aabenbarer Forkasteligheden af hele den eiendommelige Retning, Reformationen har givet Historien og den menneskelige Aands Udvikling.

Det er Grundtvigs kirkelig polemiske Virksomhed, der har frembragt dette Resultat i et Tidsrum, som vi i en anden Henseende have kaldt langt og ufrugtbart, men i denne Tankeforbindelse maae kalde forbausende kort. Det er ham, der har den Fortjeneste, at have leveret og fremkaldt det hertilands væsentlig afgjørende Materiale, der samlet afgiver et storflaet Beviis for Protestantismens aandelige Vanferot. I Tydskland har Philosophien beviist baade Orthodoriens og sin egen Falskhed. Men hvem kan forudsige, hvor lang en Bane paa Vildfarelsens Veie den tydske Videnskab endnu har tilbage, inden Alt gaaer i Staa. Her derimod, i det uphilosophiske Danmark, har Grundtvigs falske, egoistiske Kirkelighed, i en forholdsviis kort Tid, godtgjort baade Gammellutheranismens og hans egne nylutheriske Opdagelses Urimelighed. Vi kalde det en mærkværdig naadig Styrelse af Forsnyet, at man her ligesom ad en Gjenvei, og saa hurtigt, har vundet et stort Forspring for vore Læremestere i alle Vildfarelser, vore saa længe forgubede Veiledere paa Fordærvens Veie, Ophavs-mændene til alle Danmarks aandelige og politiske Ulykker, „den lutheriske Ophøsnings“ storskydende Herolde, de historiske Løgne og den politiske Underfundigheds talentfuldeste Advokater — de af Luthers despotisk-anmassende, ingen historisk Ret respekterende, Aand gjennemtrængte Nordtydskere! Vi see heri en høiere Styrelse, og vi troe, at Historien fuldbyrder sine Resultater igjennem en Række af prophetiske Vink og disses succesfulde, men dog altid relative Opfyldelse. Grundtvig har ofte givet sig af med at spaae og er utvivlsom en Slags Prophet. Er nu end desuagtet næsten altid det modsatte steet af hvad han har spaaet, saa har dog i denne Retning hans Spaadomme en vis Lighed med Propheten Bileams. Thi

Grundtvig har været utrættelig i at forjætte en stor kirkelig Fornødhedstid; men det er skjult for hans prophetiske Syn, at denne vil fremgaae netop af en almindelig Erkjendelse af det aldeles forfeilede i hans eget formeentlige Reformativsværk, — at hans kirkehistoriske Betydning er den, at han med sine fortvilede Opfindelser, skulde levere et slaaende Beviis for at Protestantismens Rolle er ubspillet, idet den selv, og fornemmelig ved ham har godtgjort sin totale Forkastelighed.

(Sluttet.)

XXXVII.

Hvortil gavner da Skriftemaalet?

Svar. Først og fremmest maa jeg svare: at det dog vel maa gavne til Noget, da det er indstiftet af Gud, og Gud Intet gjør uden at Han dermed har Sine gode og vise Hensigter. — Og dernæst formaner jeg dig, du som spørger, hvortil Skriftemaalet gavner: „Gaa hen, skrift, og du vil da selv erfare det.“ Du vil paa dig selv erfare, at det tjener til at blive dydig og from, hvor dybt man end har været nedsunken i alle Laster, at det hjælper til at aflægge Synderne og med stærke Skridt at gaae fremad paa de heltemodigste Dyders Bane.

Du spørger: Hvortil gavner Skriftemaalet? — Gaa hen og spørg hiin stakkels Yndling; affhyelige Vaner havde besmittet hans Menneſteværddighed og allerede stemplet hans Ansigt med Syndens Mærke. Nu er han ligesom forvandlet paa Sjæl og Legeme. Og hvad er Aarsagen hertil? Han har skriftet, han skrifter atter — men tidligere havde han ogsaa for- sømt og slyet Skriftemaalet.

Gaa hen og spørg denne Haandværksmand, som endnu for kort Tid siden var saa liberlig og forfalden til Drif; men som nu er bleven tyndt, æbruelig, ordentlig, arbeidsom og i alle Retninger et Mønster for sine Kammerater. Han selv, hans Kone, hans Børn, de føle det Alle hvortil Skriftemaalet gavner!

Gaa endvidere hen og spørg hiin stakkels fattige Kone, som er nær ved at segne under Glendighedens Tryk; hun maa sørge for mange smaa Børn og bliver tilmed mishandlet af sin Mand. Flere Gange har den Ulykkelige allerede tænkt paa at gjøre Ende paa denne Sammer ved en frivillig forbryderſt Død — men Tanken om hendes Børn har holdt hende tilbage. Hun

nærmede sig da til Skriftestolen, — og hvad har vel Skriftefaderen sagt hende? — Jeg veed det ikke; men jeg seer hende vende tilbage til sit Hjem med Fred boende i Hjerter og Glæde lysende ud af hendes Line. Fra nu af bærer hun sin Glendighed med Taalmod og taaler med Sagtmødighed og uden Klage selv den haardeste Behandling, som hendes raa Mand tilføjer hende. — Og han? han er i Begyndelsen forbauset over denne Forvandling, dernæst beundrer han sin Kone, ja han begynder igjen at elske hende og tilsidst følger han hendes Exempel. Beregn det nu selv: et Selvmord mindre, et halvt Dusin Børn beholde deres Moder, Huusholdningen er bleven mønster-værdig og Familien dydig!

Betragt hiint Tjenestehende, som i en lang Aarrække har vidst ved enhver Leilighed at skaffe sig en lille Fortjeneste paa sit Herstabs Bekostning. Dmsider har han følt Samvittighedsnag og er illet til en Præst. Herstkabet vil, hvis det overhovedet har Nie for det, snart bemærke, at Udgifterne tage af, uden at de i mindste Maade have indskrænket deres Huusholdning. Ja, det hænder selv at de en Dag modtage en ikke ubetydelig Sum Penge af en ubekendt Haand. Beregn nu selv: der gives en Forbryder mindre, Tugthuusstraffens Skjændsel er rimeligviis sparet en agtværdig Familie, i ethvert Tilfælde er der vundet et trofast Tjenestehende.

Du spørger mig: Hvortil gavner Skriftemaalet? Gaa hen i hiin Menighed og spørg de Fattige. Hidindtil havde den derboende rige Godseier overladt dem til deres sørgelige Skjæbne og bortødslet sine umaabelige Rigdomme paa sin egen Person. I den senere Tid har han været en Fader for disse Ulykkelige, og har lettet deres Byrder og lindret deres Nød. Disse fattige Mennesker indsee det tydeligt, at hans Skriftemaal, som han nu igjen regelmæssigt aflægger, dog ere gode for Noget.

Skriftemaalet er det sikke Middel, hvorved man erhverver og bevarer Dyden. Det gjenopretter og bevarer Hjertets Fred; og uden denne gives der jo ingen sand Lykke. Det forebygger utallige Forbrydelser og Ulykkestilfælde. Det hæver atter den stakkels Synder, som ved sin Skrøbelighed var bleven adskilt fra Gud. Og, hvad der vil sige uendelig meget, det trøster den Døende i hiint Dieblit da han skal træde frem for sin Gud og Dommer.

Hvilken Forvandling vilde der inden kort Tid være foregaaet allevegne, hvis Enhver angerfuldt og oprigtigt vilde skrifte! La havde Politiet og Retten saagodtsom intet meer at gjøre. Dette eneste Kirkebud: „Du skal hvert Aar idetmindste een Gang skrifte dine Synder for en beskikket Præst“, indeholder kraftige Midler til at omdanne Verden og helbrede alle dens Skrøbeligheder.

Paa dets Frugter skal du kjende Træet!
 Ligefom Religionen overhovedet, saaledes har ogsaa Strifte-
 maalet ingen andre Fjender, end de daarlige Eidenstaber.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 2. October** 20de Søndag efter Pinte. Rosenkrands-
 fest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præ-
 dikten. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 3. M. Candidus, M.
 4. Ti. Frants af Assisi, Ordensst. 5. D. Gallus, E. 6. Lo.
 Bruno, Ordensst. 7. F. Marcus, P. 8. L. Birgitta Ordst.
Søndagen d. 2. October afholdes den fjerde Kvartals-
 Indsamling af „Peterpengene“, til den Ende vil der i Kirken under
 Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“
 og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af
 Sct. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.
Søndagen d. 9. October. 21de Søndag efter Pinte. IhuKom-
 melsen af Marias' Moderværdighed. Kl. 7, 8 og
 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædikten. Kl. 3 An-
 dagt med Katechese. — 10. M. Frants Borgia, Pr. af Jesu
 Selskab. 11. Ti. Ludvig Bertrand, Bisk. 12. D. Dionysius
 og Eroesi, B. og Mart. 13. Lo. Eduard, K. 14. F. Calli-
 stus, P. og M. 15. L. Teresia, Ordensst.
Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6
 (Mandag, Onsdag og Fredag); 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal:
 Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag
 Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag,
 Lørdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.
Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen den 7.
 September: Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$; Aften-Andagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Kjættelser.

- Nr. 17, S. 263 L. 16 f. o. mener. Man lader det — læs: mener,
 og hvormed man lader osv.
 — 17 — 264 L. 13 f. n. katolske — læs: akatolske.
 — 18 — 286 L. 13 f. n. Bemærkning og uophørlig — læs: Bemærk-
 ning; naar de uophørlig osv.
 — 18 — 287 L. 1 f. o. Lungenhed — læs: Lumpenhed.
 — 19 — 293 L. 1 f. o. aandelige — læs: aandelig.
 — 19 — 296 Noten, L. 5 f. n. den aandelige — læs: aandelig.
 — 19 — 299 L. 6 f. n. Det er derhos til — læs: Men det er
 nu netop et osv.
 — 19 — 304 L. 6 f. o. paa tydelige — læs: saa tydelige.

„Katholik Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende
 modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Sr. Kunsthandler C. N. Blaufen-
 steiner, Bredgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer.
 Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 21.

Søndagen den 16de October.

1864.

Indhold: Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke.
— Kirkelige Efterretninger: Rom. Köln. Wien. England.
Sandwichsøerne.

Den protestantiske Geistlighed ligeoverfor den katolske Kirke.

(Sluttet, see Nr. 20.)

Den i det Foregaaende udviklede Betragtning af den religiøse og kirkelige Tilstand, der baade i Almindelighed, og her i vort Fædreland paa en eiendommelig Maade, er bleven Virkningen af det sextende Aarhundredes kirkelige Omvæltning, have vi troet at burde udtale med den fuldkomne Hensynsløshed, som efter vor Formening en velgrundet og kraftig Overbeviisning gjør til Pligt for Enhver, der føler en virkelig indre Tilskyndelse til at yttre sig om et vigtigt Anliggende. Forsaavidt mange af vore protestantiske Landsmænd upaatvivlelig ville stødes over den Uforbeholdenhed, hvormed vi have bedømt hiin Tilstand, da tillade vi os, inden vi slutte, at udbede os deres Opmærksomhed for en Omstændighed, hvis sindige upartiske Overveielse useilbarlig vil tilbagetrænge saadanne Følelser af Bitterhed, som vi finde saa ganske naturlige og menneskelige, i samme Forhold som den omhandlede Sag angaaer det højeste af alle Samvittigheds-spørgsmaal!

Det er nemlig vitterligt for Alle — og vi have i det Foregaaende leveret tilstrækkelige Bilag i denne Henseende — at de der ansee sig for kaldede til at bekæmpe vor Kirke og bedømme dens Institutioner og Virksomhed, tillade sig en Ufærd, der overstrider alle Grændser ikke blot for literær Sømmelighed, men for Alt hvad indre Moralitet, og Hensyn til Sandhed, Retfærdighed og Billighed kræve, idet de ikke engang indskrænke sig til, uden ny Undersøgelse og uden at anføre nogetsomhelst, der har Lighed med Beviser, at udtale de meest afgjorte Forfastelsesdomme over den gamle Kirkelære og Gudsdyrkelse, men

paa den formasteligste Maade gribe ind i en Dommermyndighed, der alene tilkommer Gud, idet de anmasse sig Bedømmelsen af indre Bevæggrunde og Hensigter, hvorom Mennesker hverken kunne eller tør dømmes. Vore Læsere ville her blot erindre sig den hele Tone eller Farve, der bestemmer Totalindtrykket af alle de ovenfor omtalte populære Fremstillinger af Kirkehistorien*), og de ville vistnok forundres over en dobbelt Urimelighed, nemlig først over den Besynderlighed, at Mænd, der i andre Retninger ere i Besiddelse af Evne til at bedømme Begivenheder og skildre Tilstande med Upartisthed og Besindighed, saasnart de indlade sig paa at fremstille katholske Forhold, paa engang lægge den største Bankundighed og den blindeste Lidenskab for Dagen, idet de i fuldkommen Ubesjendtskab med de virkelige Forhold, samle alle de Løgne, som tidligere Tidens Fanatisme har frembragt, og, efterat de paa dette Grundlag have opført en Bygning, som de kalde den katholske Kirke, gjøre baade dens Lære, dens kirkelige Praxis og dens Geistlighed til Gjenstand for de hadefuldeste Beskyldninger; og dernæst over den Taalmodighed, hvormed det læsende Publikum finder sig i disse literære Uselheder. Man dømmes i Henhold til disse Phantasier, som ovenfor antydet, end og om Hjertets skjulte Tanker, idet man tillægger Kirkens øverste Styrere igjennem en Række af mange Aarhundreder den fordømmelige „Politik“, planmæssig at bedrage Menneskeslægten for Sandheden, at holde den i Uvidenhed og aandelig Trældom, for saaledes sikrest at kunne tyrannisere Samvittighederne**). Uagtet man skulde synes, at ethvert

*) Vi skulle til de i det foregaaende anførte Exempler her tilføje Bibelhistorierne af Grundtvig, L. E. Müller, Storholm og Daa-gaard, der tillige give en sammentrængt Udsigt over Kirkehistorien, hvilket med andre Ord vil sige: en Dvitesens af alle de gangse endstabsfulde Opdigtelser om den gamle Kirkes Tilstand og af de perife Lovtaler over Reformationen, som den hele i denne Begivenhed begrundede Praxis nødvendig kræver, og derfor med tilsvant Paandværksmæssighed og med fløgt beregnet Effect anbringer som et Tilbehør til Ungdommens religiøse Dannelse!

***) Denne Betragtning af Kirken og dens Styrere er eiendommelig for saagodtsom alle denne Slags Skribenter. Den er i den senere Tid paa den platteste Maade givet til Bedste af Dr. Zeuthen, hvis Skrift om „Romerkirken“ udmærker sig ved en saa yderlig gaaende, ham selv vistnok ubevidst, literær Uredelighed med Hensyn til den Maade, hvorpaa han paany insinuerer et heelt Register af trivielle Bagvaskelser, at vi ikke kunne andet end bevidne denne Modstander vor usfromtede Deeltagelse for den psykiske og mentale Tilstand, der afspeiler sig i dette Skrift. Derksom vi vilde Dr. Zeuthen lide, kunde vi ikke ønske ham noget værre, end at han i flere saadanne Skrifter maatte fortsætte sine voldsomme Angreb paa den Stands Vær, som han i Litteraturen repræsenterer; thi „Romerkirken“ kan være rolig for alle Følger deraf!

Menneske her uvilkaarlig maatte forlange en nærmere Forklaring i Henseende til Muligheden af en saadan Politisk Gjennemførelse; uagtet man har Grund til at troe, at ethvert tænkende Menneske, ved at høre eller læse saadant Nonsens, maatte faae det bestemteste Indtryk af det taabelige og latterlige i en saadan Beskyldning: saa er det dog ikkedestomindre en Kjendsgjerning, at Folk nu eengang ved Vanen ere blevene saa fortrolige med alle disse Absurditeter, at de læse og høre dem uden Anstød! Man er ellers i vor Tid i det Hele meget utilbøielig til at troe paa det Vidunderlige, og de Faa, der troe derpaa, eller idetmindste mene, at de troe derpaa, pleie at være meget nøieregnende baade i Henseende til Tiden og til hvad Fornuftens og Naturens Grændsebestemmelser antages at foreskrive. Man er ialmindelighed ganske sikker paa, at der ingen Mirakler ere stete efter Apostlens Tid; men her troer man paa et Mirakel, der i Retningen af det Absurde gaaer ud over alle Grændser for hvad Fornuften og alle aandelige Naturlove betinge, nemlig det Mirakel: at den lange Række af Paver, under hvis øverste Ledelse den christne Kirke har udviklet sit indre Liv i tilsvarende ydre Former, skulle alle have været istand til at bevare Hemmeligheden ved dette planmæssige Vedrag igjennem en saa lang Række af Aarhundreder; at ikke en eneste skulde have fundet sin Regning ved at røbe denne for hele Menneskeslægten saa forbærlige Politik; at ikke en eneste af de utallige Biskopper, der jo alle maatte være indviede i denne „Urettens Hemmelighed“, — man har ikke undseet sig ved at anvende denne apostoliske Betegnelse for Antichristens Aabenbarelse paa Pavemagten — skulde have benyttet Leiligheden til at indlægge sig udødelig Ære og erhverve sig en uforgjængelig Fortjeneste af alle Slægter ved at blotte denne Underfundighed! Naar Alt i hele Kirkens Historie ikke skal være andet end blot „menneskelig Politik“, da hjælper det ikke, at man beærer denne Politik med Navnet af „et sandt Mesterstykke af menneskelig Wiisdom“; vi tillade os ikkedestomindre at betegne Troen paa Muligheden af en saadan Politik som et sandt Mesterstykke af umenneskelig Dumhed, som den største Latterlighed, der nogenfinde er bleven udtalt!

Naar alle Geistlige burde være i Besiddelse af theologist Dannelse, da er man i ethvert Tilfælde berettiget til at gjøre denne Fordring til Mænd, der tituleres Biskopper og Doctorer i Theologien, og det synes da ubegribeligt, at disse kunne handle i god Tro, naar de idetmindste gjøre sig skyldige i Udbredelsen af alle hine Forvanskninger af den historiske Sandhed, og i den letfindigste Bedømmelse af Forhold, som de slet ikke kjende. Vi forudsætte imidlertid, at dette virkelig er Tilfældet; men netop det, at dette maa antages virkelig at være Tilfældet,

naar Talen er om hvad der er vitterligt for den Enkeltes Samvittighed, netop denne Omstændighed, at saagodtsom alle denne talrige Stands literære Ordførere i god Tro forhaane og bekæmpe hvad de selv ikke kjende, og saaledes gjøre det umuligt for Rægsfolk at blive bekjendte dermed, og danne sig nogen Mening derom — just denne ubevidste Tryghed midt i den dybeste Vankundighed, denne indbildte Tillid til at man forfægter Sandheden, idet man berøver baade sig selv og Andre alle Betingelser for dens Erkjendelse — — just denne Omstændighed er et hvitraabende Vidnesbyrd om en gennemgaaende Demoralisation baade hos den geistlige Stand i dens Heelhed og hos de Corporationer, der lede dens Dannelse og repræsenterer den protestantist-theologiske Videnskab. Dette gjælder imidlertid ingenlunde blot her i Landet, men over hele den protestantistiske Verden. Det er saaledes bekjendt nok, at ligesom det sextende Aarhundredes ny Christendom eller „Evangeliet“, som man dengang kaldte det, blev indforstrevet fra Wittenberg, og Luthers og Melandthons uklare og vaklende Meninger om alle christelige Hovedlærdomme ved et despotisk Magtbud bleve ophøjede til en Troeslov ogsaa for vort Fædreland; saaledes har det theologiske Studium i de siden forløbne tre Aarhundreder været en tro Affpeiling først af al den gamle Orthodoxies og den paafølgende Rationalismes Sammerlighed, ligesom siden af alle den nyere tydske Videnskabs Svingninger, og den populær-belærende og polemiske Literatur har i alle Retninger af moralsk Fornedelse og Foragtelighed ligeledes trolig fulgt det fra Tydskland anviste Spor i Domsorgen for at Folket endelig ikke bliver bekjendt med den virkelige Historie og den virkelige gamle Kirke.

Men den hele fra Tydskland stammende enorme Demoralisation først i selve Videnskabens Helligdom*), der-

*) Som Vidnesbyrd om den videnskabelige Moralitets nærværende Standpunkt ved Landets eneste Universitet skulle vi anføre nogle Kraftyttringer af den her betegnede Art, i hvilke en Professor i Philosophien giver sin Begejstring for Sandheden og for Reformationen Luft for Landets intelligente Publikum (nemlig Professorene og Studenter). I en Tale i Anledning af Universitetets „Reformationsfest“ 1863 om „den Stärkeres Ret“ sammenligner Fr. Dr. prof. philos. N. Nielsen den katolske Kirkes aandelige Indvirkning med „Pesten“; Udviklingen af dens Lære og Cultus er i hans Mene „en stedse vorende Sandhedsformørkelse“, der frembringer „et ret affstrækkende Brængebillede“. Den kirkelige Autoritet er „en Magt, der krænker den evige Sandhed, og gjør det Allerhelligste til Middel for lave verdslige Diemed“; der gjør sig gjældende igennem „en uoverstuelig Mængde Anmæskelser og Vilkaarligheder, en aldrig afbrudt Række af forargelige Dptrin“. Taleren

næst i de kirkelige Taleres og Skribenters Praxis, der gjøre dens Resultater gjældende for det kirkelige Liv og den populære Litteratur; denne Tilstand af aandelig Forkommenhed, hvorunder det er alle Vedkommende aldeles ubevidst, at Sandheden er bleven dem det Eigeghldigste af Verden, men det ene gjælder dem om at sætte alle Kræfter i Bevægelse for, uden Hensyn til hvad der i sig selv er Ret, at haandhæve det Standpunkt, de nu eengang repræsentere, denne Tilstand af ubevidst videnskabelig Immoralitet og literær Uredelighed finde vi saa forfærdelig, og vi føle dette hele Unliggende at være af en saa stor Betydning, at vi maatte ansee det for høist uforsvarligt, ikke, med al den Alvor og Kraft vi formaae, at gjøre det til Gjenstand for tankende Medchristnes Overtøelse. Vi kjende ikke noget Skrækkeligere, end en saadan aandelig Tilstand, som den vi her have betegnet! Thi man forglemme ikke, at her ikke er Tale om Sandhed og Ikke-Sandhed, saaledes som Menneftene i Livets mere underordnede Spørgsmaal desværre ere vant til at tage sig det utilbørlig let med hvad de kalde sandt og rigtigt og forsægte som saadant. Hvor vant man da end kan være til at høre Sandhedens hellige Navn misbrugt, eller at høre dette alvorlige Ord anbragt med ligestor Skæthed, af dem der forsægte modsatte Meninger, af hvilke ofte hverken den ene eller anden har Sandhedens Medhold: det bliver derfor ikke mindre vist, at dette Spørgsmaal, hvad der i høieste, i absolut og evig Betydning, er Sandhed, det er først længst afgjort (Joh. 18, 37), og dermed er det ogsaa afgjort,

anbringer med stor Flothed Phraserne: „Hellig Rænsespil, hellig Kræthed, Bæv af Underfundighed, Løgn og Bedrag, snedig Fanatisme, Løgnens Nag osv.“ At saadan Hjælebødsdeklamation i Aaret 1863 har kunnet bydes Landets intelligenteste Publikum af en Professor i Philosophien, og at denne Viismand, der her gjør sig til den evige Sandheds Advokat, selv har kunnet synes saa godt om sit Nonsens, at han har været istand til en saa complet Prostitution, som at give dette Gallimatias i Trykken: Dette Factum a lene, troe vi, afgiver den fuldstændigste Retfærdiggjørelse for den meest uindskrænkede Forkastelsesdom over den Aand og Retning, der hertilands dominerer baade ved Universitetet og i Kirken. Vi stulle for Fuldstændigheds Skyld dog ikke forholde vore Læsere nogle af de skønne Fløskler, hvori denne Taler forherliger Reformationen. Han raaber høit paa „Samvittighedens uforkrænkelige Ret“, paa „Sandheden i al dens Eenfoldighed“, paa „Sandhedens evige Ret, Samvittighedsstanten, Retfærdighedsstanten osv.“ Professoren gjør nemlig, som alle den Slags Ordkunstnere, Regning paa, at et levende Indtryk af Kameratskabsforholdet imellem ham og „den evige Sandhed, de humane Magter og den ideale Ret“ skal erhverve ham et skjønnot Publikum's stormende Bravuraab. Men dette kan jo enhver Gjøgler for Diebsliffet naae; men naar Tøppet engang falder, — hvad saa? Skulde det aldrig have faldet Professoren ind at tænke derpaa?!

at Sandheden kun kan være een, at den ikke kan være baade Ja og Nei om den samme Ting, og at den ikke kan være paa eengang baade sig selv og sin Modfætning! Naar det da har et stærkt Udseende af, at hele den Stand, der har det Kald at varetage de religiøse Interesser, udfører sit Hverv paa den ovenfor betegnede Maade; naar dens hele Holdning og Afsærb bibringer Sagttageren det Indtryk, at det er dem et aldeles ubetimeligt og uvedkommende Spørgsmaal, hvad og hvor Sandheden er — at det maa være Morten Luthers, Bugenhagens og Christian den Trebies Sag, at svare for „Reformationens Indførelse“ i vort Fædreland: da kunne vi ikke forklare os dette sørgelige Phænomen anderledes, end som en Virkning af en total indre Formørkelse, der gjør alle Vedkommende, uden at de selv mærke det Mindste dertil, ganske føleløse for det, der er baade det religiøse og videnskabelige Livs inderste Helligdom, nemlig Sandhedens Erkjendelse. I egen Indbildning ere de ikkedestomindre „Sandhedsvidner“ i ganske eminent Forstand, der i Kraft af „den Stærkes Ret“ have en høiere Bemyndigelse til at raade over Sandheden. Klagen af deres Ordsvalder er dem „et Retfærdighedens Tegn“, der tillige baade er et „Magtens“ og „Seirens Tegn“ *)!

Vi have, som ovenfor anført, kun hørt en eneste Mand — men tillykke en Mand, hvis Ord i vore Dine veier mere, end den hele Sværm af kirkelige Snakkere, der nu i saa lang Tid have bedøvet det læsende Publikum med deres forsængelige Ord — httre sig enig med os i den Overbeviisning, at det brændende Spørgsmaal, hvori al protestantist Discussion samler sig, er det, om Reformationen var rigtig eller urigtig **). Naar da alle de Andre ubudne selvbestittede Ordførere, der ikke give sig af med at undersøge nogen Ting, i Tillid til Reformationens factiske Verettigelse, mene at holde deres slynkfærdige Kirkestib over Vandet ved bestandig at opfriise alle gamle Løgne med den katholske Kirke, da troe vi ikke, at noget Menneske vil formene os Besvielsen til uforbeholdent at udtale vor Misbilligelse af denne Afsærb. Fordi man saa længe har været vant til at høre den gamle Kirkes Lære og Gudsdyrkelse mishandlet i de kirkelige Deklamationer, og see dens Institutioner carifere og dens Geistlighed bagvasket i alffens Smædekrifter, derfor er det dog ikke en Selvfølge, at dette Uvæsen skal vedblive, at det skal betragtes som et Privilegium for Statsreligionens officielle Repræsentanter, nimodsagt at laste og forhaane den i sin Tid proskriberede gamle Kirke, fordi Protestantismen er i Majoritet.

*) See den nys anførte Universitetstale.

***) See Nr. 18, S. 280, Noten.

Man betænke fremdeles, at, hvor skarp man end mulig vil finde vor Bedømmelse af den hele kirkelige, videnskabelige og religiøse Tilstand, Reformationen har skabt, saa veie vore Udtalelser, der ikke gaae ud over Bedømmelsen af virkelige Fakta, kun lidet, med Hensyn til hvad man kalder Nærgaaenhed, ligeoverfor de nys omtalte enorme for alt Beviis, ja al Mulighed af Beviislighed blottede Insinuationer, som man har vant sig til med den største Ugeneerthed at fremsføre mod et Kirkesamfund, der tæller et mange Gange større Antal af store Aander, dybsindige Tænkere og lærde Theologer og Philosopher, end den af aandeligt Hovmod berusede og i forængelig Selvroes fortumlede Protestantisme.

At vi ere langt fra at føle nogen Bitterhed, ja vi kunne endog med Sandhed sige, at forundres over, at den store Masse af Folket her er opsyldt af hadefulde Fordomme mod den Kirke, hvilken hele det danske Folk i tidligere, for vort Fædreland langt ærefuldere og lykkeligere Tider, end de nærværende, har tilhørt, det have i det Foregaaende i forskellige Forbindelser paa det stærkeste betonet. Vi kunne fornøftigviis ligesaa lidt forundres over, at det hidtil har været saaledes, som vi kunne vente, at det vil blive anderledes, saalænge den folkekirkelige Geistlighed fortsætter sin hidtil fulgte Fremgangsmaade, saalænge den baade i Kirkebefklamationer, igjennem Skoleunderviisningen og den foragtelige Smudsliteratur vedbliver med at puste Ild i de lave Videnskaber, Reformationen har affødt! Vi forstaae godt, hvorfor Alt ikke kan være anderledes end det er, men vi opgive ikke Haabet om, at det engang kan blive anderledes. Vi troe, naar vi overflue den hele i Gemytterne herskende Tilstand, at kunne med Føie tale om et „Løgnens Aag“, „et Væv af Løgn“, der maa brydes og gjenneembrydes derved, at den simple historiske Sandhed og den i samme begrundede af Gud anordnede Rets- tilstand bliver den seirende Magt*!)

Man erindre endelig, at man vilde gjøre sig styldig ikke blot i en farlig Vildfarelse, men i en stor Uretfærdighed, dersom man vilde drage den Slutning af den langvarige Kamp mellem den katolske Kirke paa den ene Side og det store Antal af protestantiske Religionsamfund paa den anden, at disse stridende Magter ere en Nødvendighed for den menneskelige Tilværelse og i høiere Forstand ligeberettigede, da den med deres factiske Existens givne religiøse Rivning

*) Den ovenfor omtalte Universitetsveltalenhed hæder stærkt i Basunen for „den ideale Ret“, der i sit „Basen eviger Magt“. Philosophen veed ikke af, at han herved forstaaer det, som sophistisk Ordgyderi og de herskende Tidsmeningers høie Straal stempler som Ret!

og Tvebragt maa antages at være et trøsteligt Vidnesbyrd om, at ingen af Parterne tør formaste sig til at mene, at deres Tro er den eneste rette; at denne factiske Tilstand maa være et Bink af Forsynet, der skal paaminde Menneskene om Beskedenhed og Fordragelighed i deres Domme om deres eget og Andres formeentlige Forhold til den evige Sandhed! Vi vide af Erfaring, at den billigere tænkende Deel af Rutidens Protestanter trøste sig ved denne Tanke under alt det uforgivelige og selvmodsigende Kævlerei om Christendommens Hovedsætninger, der bestandig larmer omkring dem; det er kun Pietismen, der er uforsonlig og ufordragelig ligeoverfor Alt hvad der ikke vil bøie sig for dens Anmasselser, altsaa selvsølgelig først og fremmest ligeoverfor Katholicismen, hvis faste, rolige Holdning især er til Forargelse for Pietisten, da den bringer hans Samvittighed i Oprør ved at minde ham om, at han ikke har den Sikkerhed for sit personlige Forhold til Evigheden, som han roser sig af*); og dog vover han ikke, uagtet han forfægter den exclusive Rigtighed af Alt hvad han siger, at han troer, — at paastaae, at den katholske Religion er forkastelig i Guds Dine og bebrager sine Bekjendere for Saligheden! Alle andre synes nuomstunder praktisk at hylde den! Grundsætning, som Menigmand hynder at udtrykke i de Ord, at „Enhver bliver salig ved sin Tro“, at alle Religioner ere lige gode, naar man blot holder sig visse Sømmelighedsfordringer efterrettelig, som det Samfund, man ved Fødselen, altsaa efter en høiere Bestemmelse, skal tilhøre, er berettiget til at forlange som en Tribut til de Pietetshenssyn, intet anstændigt Menneske bør unddrage sig fra at tage Hensyn til! Men man seer ikke, at man her er hildet i en Illusion, der staaer i det nøieste Sammenhæng med de største Vilfarelser. Thi, har man ingen sand indre Agtelse for den Religionsform,

*) Ved Pietismen i den nyere Tids Protestantisme forstaae vi under eet alle de forskjellige Former, hvori Rutidens saakaldte „Troende“ optage den gamle meningsløse Orthodoxi og, uagtet deres Lære er temmelig afvigende fra dennes Dogmer, dog anmasser sig dens Krav paa at være den ene rene og ialliggjørende Christendom. Til daglig Brug kævles disse Retroende baade med andre Troende og med dem, hvem de nægte al Adkomst til dette Ravn; kun naar de mene, at der er Fare paaafærde for dem Alle, d. v. s. naar Sammenholdet og Enigheden i den katholske Kirke ved en eller anden Feilighed foruroliker dem, blive de alle med eet Bredre, baade alle forskjellige Slags Troende og Ikke-Troende. Pietismen forverler, sig selv ubevidst, Eværmeri med Religiositet. Den glemmer det, hvorvaa Alt kommer an, over de fire Tøer, den gjør til udelukkende Betingelse for at regnes blandt de Udvalgte. Man sammerligne hvad der i det Foregaaende er sagt om Grundtvigianismen, der hertilands er den meest exclusive Skikkelse af Rutidens Pietisme.

man vil gjælde for at anerkjende, da er jo Alt hvad der kaldes Conveniens og Pietetshensyn hverken meer eller mindre end et fordærveligt Hykleri, der her tillige bliver til en ret grel Selvmødsigelse, da Protestantismen ellers ved enhver Leilighed, hvor den forsvarer sin Ringeagt for alle hdre Former, styder sig ind under Tilbedelsen i Aand og Sandhed; men at der her hverken kan være Tale om Aand eller Sandhed, er dog vel indlysende. Vi bede Enhver, der mener det oprigtigt med Sandheden, at overveie ret alvorligt, om det kan forliges med den funde Fornufts Fordringer — vi tale her ikke engang om Samvittighedens — at troe paa en guddommelig Aabenbaring, eller troe, at der er en guddommelig aabenbaret Sandhed, og erkjende, at det da følger af sig selv, at Alt, hvad der ikke laer sig forlige med den, maa være Bildfarelse, og — ikkebestomindre i Livet eller i hele sin Afsærb behandle Bildfarelsen med samme Agtelse som Sandheden! Bistnok skulle vi være fordragelige mod alle vore Medmennesker, mod alle uden Undtagelse, hvem de saa end ere, og hvilkesomhelst Meninger de end gjøre sig om Alt hvad der angaaer Ewigheben; men dersom man noget Dieblisk glemmer, at Sandheden selv nødvendig maa være intolerant, at den ikke taaler nogen anden Sandhed ved Siden af sig, eller kan indgaae noget Forlig med Løgnen; dersom man mener, at Gud ved har aabenbaret Sandheden, men aabenbaret den paa en saadan Maade, at det er umuligt at komme paa det Rene med, hvad den egentlig er, eller at den kunde tænkes nogenfinde at være gaaet tabt for Verden: da tillægges man Gud den største Absurditet, der kan nævnes; — en Urimelighed, hvorimod al menneskelig Tanke, alt Begreb om en evig guddommelig Viisdom og Kjærlighed oprører sig! Hvor billig, hvor human end alle de iblandt vore ærede Samtidige, der mene at repræsenterere Tidens Dplysning og Fremstridt, derfor end antage hiin Betragtning af Religionsforskjelligheden for at være; hvor vel end den blajerede Verden kan føle sig ved at betragte et Slags raffineret Hedenskab for det sidste Endemaal for den christelige Civilisation: vi kunne ikke andet end protestere paa det kraftigste mod en saa fortviolet Forestilling om en guddommelig Aabenbaring, at man, efter en uendelig Række af Stridigheder om den rette Mening med det Aabenbarede, skulde ende i det gamle Pantheon, hvor alle Guder stode fredelig samlede i samme Helligdom, for at være Gjenstand for lige stor Ære eller Ringeagt!

Vi forbdølge altsaa ikke, at, om end alle andre Religioner og alle de andre christelige Bekjendelser, i en i sig selv agtværdig Følelse af deres tvivlsomme Eneberettigelse, kunne tage tiltakke med en saadan Behandling og anprise den som billig og retfærdig, som et glædeligt Tegn paa den fremstridende Dplysning og

Dannelse, da tør Christendommen i sin, ikke af Mennesker opfundne eller af menneskelig Kløgt lebede og udviklede, katholske Stikkelse, ikke finde sig i, saaledes at stilles i Række enten med de forchristelige Religioner, eller med nogen af de i en senere Tid opstaaede christelige Bekjendelser. Den staaer og falder med den fra dens Væsen uadskillelige Idee, at den er den eneste af Gud aabenbarede, for alle Mennesker bestemte og derfor ene sande Religion. Vi lægge intet Skjul paa, at vort Begreb om Gud og vor Tro paa Hans Forsyns Styrelse stiller os den Dag i Dag i samme Forhold til hiin hedenste Forestilling om „Tolerance“, som den katholske Christendoms første Bekjendere. Vi have betegnet den Livsanskuelse, hvorfra den fremgaaer, ikke blot som en Viltsfarelse, men som en Uretfærdighed. Vi gjentage det! den er en stor Uretfærdighed, en himmelraabende Fornærmelse mod Sandheden, og mod den levende Gud, der har aabenbaret den og som aldrig har ladet den være uden Vidnesbyrd paa Jorden! At troe, at Gud nogensinde skulde have forladt den Kirke, i hvilken Hans Væsens Afglands, den stedse levende personlige Sandhed, Gudmennesket Jesus Christus, har lovet at Han alle Dage vilde fortsætte Sit uforkrænkelige Liv, det er i vore Dine i den Grad stridende ikke blot mod al Fornuft, men mod al religiøs Følelse, at vi ikke begribe, hvorledes noget religiøst Menneske kan forlige sig med en saadan Forestilling; thi den er hverken mere eller mindre end en ubevidst Gudsfor nægtelse. Det saakaldte dannede Publikum kan vel komme taalelig igjennem Verden med saadanne Begreber om Sandhed og Religion; men den her omtalte, med Tolerancens eller Fordragelighedens Navn udpyntede religiøse Egegyldighed har forlængst taget en forfærdelig Hævn over Samfundet, idet de store Mæsser af Folkene, forsaavidt et dem selv uforsaaeligt religiøst Instinct ikke kaster dem i Blinde ind i de forskjellige Sekter, reent forkomme i en for al Berøring med et høiere Liv blottet dyrist Tilværelse!

Mon den ærede folkekirkelige Geistlighed aldrig tænker paa, hvorledes dette vil ende; vi ville ikke engang tale om Eviigheden, men blot om denne Verden! Den har saa overordentlig travlt med saamange Foranstaltninger, der tilsigte religiøs Bættelse eller Oplivelse; den holder Missions- og Kirkemøder og raadslaaer paa Landemøder og Conventer om hvad der kan tjene til Folkets aandelige Tarv og indvirke fornhynde paa det religiøse Liv. De herværende Organer for alle disse Drøftelser vare en Tid lang for nogle Aar tilbage opfyldte med den østesløfeste Snak om Kirke og Menighedssraad, om Indførelse af Kirketugt osv., og det hørte dengang til den gode Tone eller ansaaes for en nødvendig Kløgstab, at de Herrer Geistlige idetmindste gave sig Mine af at være meget ivrige for

at istandbringe hine saakaldte Menighedsraad, hvilke ethvert fornuftigt Menneſte strax maatte betragte som en Latterlighed, ligesom det følger af sig selv, at den Kirketugt*), der paa den Maade ſkulde tilveiebringes, uundgaaelig maatte fremkalde Skandale og det forargeligſte Hylleri! Man hører nu ikke tale et Ord mere om denne Sag og det er unægteligt ogsaa det flogeſte! Enhver Tid har ſine Moder, ikke blot i Henſeende til Klædedragten og andre ubvortes Ting; men, ligesom Mode og Smag ere Begreber, der gjensidig beſtemme hverandre ogsaa med Henſyn til Alt hvad der hører til Kunſt og Literatur, ſaaledes er ogsaa det af alle den veylende Tidſaands Svingninger betingede proteſtantiske Fremſkridt underkaſtet diſſe foranderlige Love. Man ſtal, med andre Ord, til enhver Tid finde paa Noget, der kan fængſle den almindelige Opmærksomhed, og hvormed man ſaaer Leilighed til at gjøre ſig vigtig! Det Parti, der mener ſig „at flyde oven paa“ — ſaalænge det varer — betragter med ſtor Selotilfredsſhed ſine Modſtanderes Fallit i Henſeende til Alt hvad der angaaer Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning, og appellerer tillidsfuldt til „Friheden“, ſom den Magt, der ſtal klare alle Forviklinger. Man kan ikke andet end ønske, at de ſnart maae opnaae den ſaa meget omtalte „Præſtefrihed“. Den vil fremſkynde Opløſningsproceſſen! Alle de, der længe have været fjebe baade af Kirkerne og Præſterne, ville dermed ſee deres Ønſte om Præſtefrihed opfyldt, nemlig det at blive reent frie for Præſterne!!

Naar det gjælder om at finde paa noget Nytt for at oplive den fløvede Interesſe for hvad der foregaaer i Kirkerne, da veed man ingen bedre Raad, end at træffe en eller anden udvortes Foranſtaltning, der indſmugles fra den katholſke Kirke, hvilken man ellers griber enhver Anledning til at laſte og for=

*) Det følger af ſig ſelv, at det var en farlig Sag for proteſtantiske Geiſtliche at erklære ſig imod ſaadanne demokratiſke Inſtitutioner! At blive udfregtet for at nære hierarkiſke Grundſætninger, er ikke Spøg i vore Tider for en Stand, der maa gjøre det Iberſte for at holde ſig oppe. Naar Luther ved Læren om det almindelige Præſtedømme har ophævet al Forſkiel mellem Geiſtliche og Iffegeiſtliche, hvorledes kan man da formene Enhver af Folket Ret til at tage Deel i og indblande ſig i Alt hvad der kan kaldes geiſtliche Anliggender? Ere allerede Proteſtantiſme, proteſtantiſk Geiſtlighed og Kirketugt Ting ſaa uforligelige ſom Ild og Vand, hvad da, naar Præſten oveniſøbet kunde nødes til at tage radikale Fritænker og Spottere til Raadgivere i Samvittighebsſager! Vi beviiſe iøvrigt Enhver, hvem det maatte intereſſere at ſee en Prove paa den Behændighed, hvormed den geiſtliche Weltalenehed kan glide hen over dette Spørgsmaal, uden at røre ved Bylden, hvor den er ſummeſt, til det nyudkomne første Heſte af Dr. Paſtor Blædels Poſtil!

haane. I Tydsland opfordre protestantiske Prædikanter endog til Balfarter og Processioner og vise Nødvendigheden af Skrifte=maalet og det Sjønne ved Døbsframentet. Her har man lige fra Reformationstiden paa en meningsløs Maade bibeholdt Udtrykkene Messe og Høimesse tilligemed Messedragten, Ordination, Indvielser osv. Paa de større Høitider bøder man paa den usigelige Tomhed og Tørhed i Gudstjenesten med Kirkecon=certen (der dog kun ere for de Lykkelige, der kunne betale Bil=letten), hvor man hører næsten lutter katholsk Kirkemusik, (deriblandt Dele af Messen, ja endog Sjælemesser)! Hvad alle disse Forsøg tyde hen paa, behøve vi ikke at forklare; man kan sig med Sandhed, at her tale Handlingerne! Vi ønske blot, at alle religiøstjindede Mennesker ret maae forstaae dette Sprog — at det hele Vilde af den Tilstand, vi have søgt at stildre, maa affeile sig i et Totalindtryk, hvis enkelte Træt blive tydeligere og skarper, jo længere de betragtes!

Vort sidste Ord være det Raad til den ærede Statsgeist=lighed, at den, istedetfor alle de Palliativer, hvormed den hidtil saa utrættelig har søgt at oplive den hendøende religiøse Sandh, bringer et Radikal= og Universalmiddel i Anvendelse, som til vort Fædrelands Ulykke er gaaet tabt ved Reformationen, nemlig Respekt for den historiske Sandhed! Mere forlange vi ikke; thi agtes den i Theorien, eller i Fremstillingen af Fortiden, da komme de praktiske Følger af sig selv! Ligesom vi nemlig ikke troe, at nogen historisk Uret, om den end i sine Virkninger er bleven nok saa gammel, derved har faaet mindste Smule mere Ret, end den havde, da den var ny, eller at Røgnen nogeninde kan erhverve Hædsret paa at gjælde for Sandhed: saaledes ere vi aldeles forvisede om, at vil Geist=ligheden blive ved at benytte sin Eneraadighed over den kirkehistoriske Sandhed paa samme Maade som hidtil, vil den ikke ære sig selv, ved at give Sandheden Æren: da vil Syndens Maal i denne Retning snart være fyldt, og den historiske Sandhed vil komme til sin Ret paa en Maade, der ikke vil blive ærefuld for dem, der have anvendt deres Tid og misbrugt deres Stilling og Indflydelse til at forbunkle den!

(En forhenværende protestantisk Geistlig.)

Airtelige Efterretninger.

Rom. En Forfalskning. Ifølge et ved en stor Mængde Blade udbredt Telegram skulde den hl. Fader i en Audients, han gav de polske Geistlige, have udtalt den skarpeste Dadel over den polske Klerus. Augsb. Allg. Ztg. erklærer nu efter competente Kilder denne Efterretning at være fuldkommen falsk. Man har altsaa her at gjøre med en oudenstabsfuld Opdigtelse.

— Et Telegram fra Rom af 12. September melder: Paven er iaften Kl. 6 vendt tilbage til Rom. Hans Hellighed blev modtagen med Jubel af en uhyre Folkemængde.

Köln. Den 8. September døde Hans Eminence vor Høiærværdigste Hr. Erkebiskop Johannes Cardinal von Geißel. Den Afsøde var født i Gimmelbingen i Bispedømmet Speyer den 5. Februar 1796 og blev viet til Præst den 22. August 1818; han blev Domkapitular i Speyer den 21. Juni 1822 og inthroniseret som Biskop af Speyer den 30. August 1837. Udnævnt til Coadjutor hos Erkebiskop Clemens August, tiltraadte han den 4. Marts 1842 Administrationen af Erkebispedømmet Köln; efter Clemens Augusts Død, den 19. October 1845, succederede han ham i den erkebispepelige Metropolitanværdighed. Den 30. September 1850 blev den Afsøde udnævnt til Cardinal i den hl. Romerske Kirke.

Wien (Conversioner). Det hedder i Monde: 3 Wien og Triest have nylig flere Conversioner af Jøder fundet Sted blandt de Frivillige, der ere indtraadte i den Mexikaniske Fremmedlegion, til stor Forargelse for vor saakaldte liberale Presse. Saaledes blev iblandt Andre for nylig i Triest en jødisk Officer af hiin Legion døbt. Hans Daabsfadder var Erkehertug Ernst; Biskoppen af Triest meddelte ham Confirmationens Sakramente.

England (en Skandale). Den engelske (anglikanske) Biskop Colenso af Natal i Kafferlandet, i det sydlige Africa, har som bekjendt i flere Afhandlinger udtalt sig mod Inspirationen af forskellige hl. Skrifter i det gamle Testamente, og overhovedet baaret den groveste Vantro til Skue. Da denne Hr. Colenso, efter nogle Maaneders Ophold i England, nylig havde anmeldt, at han tænkte paa at vende tilbage til sit Dioces, indgav Geistligheden i dette Dioces en Protestation, hvori den erklærede, at den ikke paa nogen Maade vilde modtage Biskoppen, men

maatte tilbagevise al Forbindelse med ham. Det er maastee første Gang, at man seer en Biskop excommuniceret af sin Clerus.

Engelsk for den dannede Verden og alle Beundrere af dette Broderfolk. „Evening Star“ melder: Beboerne af White-Chapel (en af Londons Forstæder) ere idag Morges blevne høist ubehagelig berørte ved Opdagelsen af i det mindste 18 Liig af nyfødte Børn, hvilke man fandt skjulte bag en Dunke gam-melt Tømmer i Nærheden af Kirken. Man erindres herved om, at allerede for nogle Maaneder siden flere Barneliig bleve fundne paa Loftet over Sognekirken, hvilket dengang gav stor Forargelse. — England er som bekendt Stamlandet for det liberale Folkeregimente, den protestantiske Humanitet og Dan-nelse. Naturligviis tie vore Avisfrittere af Fremstridtskategorien smukt stille med saadanne Begivenheder; thi de tilbrage sig jo i England! Var det derimod i Rom eller i Spanien — hvor-fra man, i Forbigaaende sagt, aldrig hører saadanne Mheder — da skulde man blot have hørt! Man forglemme ikke disse Hylkeres Klagehyl over, at et Jødebarn i Italien bliver døbt, eller paa eget Forlangende bliver katholsk opdraget, og mærke vel, at alle de af Dagspressen meddeelte nærmere Omstændigheder ved saa-danne Tildragelser ere tendentiøse Forvanskninger af det Baserede!

Lilftaaelser. En ung engelsk Dame vilde anbringe sine Penge i Statspapirer. Da hun reiste over Paris, lod hun forhøre hos Rothschild, hvilke Fonds der for Tiden ansaaes for de sikreste i Europa. Baronnen gav til Svar: de romerske; thi alle de Andre kunde mere eller mindre have Udsigt til Bankerot. Damen anbragte da, saasnart hun var kommen til Rom, sine samtlige Capitaler i romerske Statspapirer. Endog den protestantiske Londonner=Lidende „John Bull“ anbefaler sine Læsere det pavelige Laan!

Sandwichsøerne. Det er bekendt, med hvilken rivende Hastighed Befolkningen paa denne af 15 Der bestaaende Øgruppe i det stille Hav er aftaget siden den Tid, de amerikanske og engelske Missionærer begyndte at udbrede deres Christendom og dermed ogsaa deres Civilisation iblandt disse Naturbørn. Af 400,000 Beboere — saa høit anslog Capitain Cook c. Aar 1770 denne Befolkning — vare i Aaret 1832 endnu kun 130,313 tilbage; i 1836: 108,576; 1840: 80,000, og for nærværende Tid turde de efter en Artikel i Pariserbladet „Monde“ (Nr. 118, 23. August) neppe beløbe sig til 70,000. Saaledes kan man let regne sig til den Tid, da hele Befolkningen vil være uddød; — dette vil blive en uundgaelig Skjæbne for alle de Folk paa Sydhavsøerne, hvor amerikanske og engelske Mis-

sionærer have virket! Alt Haab om en Gjenfødselse berooer nu paa Virkningerne af den katholske Mission, der paa Sandwichsøerne siden 1847 ledes af Biskop Maigret, hvis Bestræbelser gaae ud paa, ved kristelig Civilisation at redde Befolkningen fra fuldkommen Undergang. Uagtet den katholske Mission kun er 20 Aar gammel, tæller den ikke mindre end en Trediedeel af samtlige Beboere; en anden noget større Trediedeel holder sig til de amerikanske Protestanter, hvilke for omtrent 40 Aar siden nedsatte sig her. De øvrige drive en vis Hærefultus eller leve uden al Religion, efterat Folket frivillig har opbrændt sine gamle Guder. I de sidste to Aar er ogsaa den anglikanske Kirke indført, men reformeret efter Dr. Pufehs Grundsætninger. Det katholske Missionspersonale bestaaer efter fornævnte Artikel i Monde af 40 Personer, med Indbegreb af 20 Picpusøstre; den katholske Mission tæller 3000 Børn i sine Skoler og 30 Kirker, smaa og store, byggede af Steen, Træ og Sid. Missionen har ved Offere, Savn og Selvfornægtelse tilkæmpet sig en uafhængig og agtet Stilling. I Hainan befinder sig det af P. Walsh (en Irlænder) og to franske Patere ledede Collegium med omtrent 60 Disciple. I Roma ligger den af Korallstene opbyggede Missionscathedralkirke.

Til Bekræftelse paa den ovenfor udtalte Dom over de protestantiske Missioner henvise vi til det fortræffelige Værk af den afdøde Professor Dr. Edvard Michelis: „Folkene i Sydhavet og de derværende protestantiske og katholske Missioners Historie“. Münster 1847. Vi anføre følgende Sted af Slutningsparagrafen, der har til Overskrift: „Moralisk og physiske Indvirkning af de protestantiske Missioner paa Sydhavsbeboerne“: „De protestantiske Missionærer i Sydhavet have netop gjort det Modsatte af det som de skulde have gjort, idet de, vistnok uden at have havt saadant til Hensigt, have bevirket den delvise Tilintetgjørelse af disse Folkestammer. Deres Grundjætning var nemlig: Alt hvad der stammer fra Hedenstabet maa fuldkommen tilintetgjøres, og enhver Grindring om den tidligere Tid maa aldeles udslukkes, før der kan være Tale om Indplantelse af Christendommen. Dengang derfor, ved deres Ankomst til Øerne, en stærk aandelig Bevægelse greb disse Folk, da benyttede disse Missionærer denne Stemning i Gemytterne, og kastede uden Staausel alt det Gamle overbord. En mørk farveløs Religionsform afløste nu hiin Kamireligion, der havde tilbudt saa mange Tilnytningspunkter for det høiere Liv. Saaledes qualte man aldeles al Livsglæde i disse for Religion modtagelige og let bevægelige Gemytter. Musik, Sang og Dands bleve betragtede som Synd og forbudte ved Politilove; man afrettede en Befolkning af Puritanere, der maatte blive en Gaade og Byrde for sig selv. Alt Folket ved denne Behandling

maatte gaae tilgrunde, forstaaer sig vel af sig selv. Ja, havde det ikke af og til med Magt affastet det unaturlige Lag, og vendt tilbage til sine gamle Skikke, var det forlængst gaaet fuldkommen tilgrunde. Derfor finde vi ogsaa, at jo mere Missionærerne for en Tid, paa en eller anden D, vare istand til ved Tvangslove at gennemføre deres System, desto mere rasede den giftige Sygdom, og desto mere sammensmeltede Befolkningen, trods Barmhertighedens og Menneffeoffrenes Afstæffelse. Missionærerne saae dette for deres Dine og begrebe ikke Aarsagen dertil! De kaldte i deres pietistiske Sprog denne Folkets Ruin „en hemmelighedsfuld Guds Hjemføgelse“ og vidste intet Raad derimod, medens lige i Nærheden af dem — paa de Der, hvor den katolske Religion havde flaaet Rødder — ikke blot den snigende Fordærvelse efterhaanden standfædes, men ogsaa Folke- mængden i samme Forhold jevnt, men paafaldende, forøgedes.

(Westf. Kbl.)

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 16. October. 22de Søndag efter Pintsfe. Ihusommelsen af den salige Jomfru Marias Reenhed. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broder- skabsandagt til Marias ubesmitte Hjerter med Katechese. — 17. M. Hedvig, C. 18. Ti. Lukas, Evangelist. 19. D. Peter af Alcantara, Pr. 20. Ed. Johannes af Kenti, Pr. 21. F. Ursula og Troest. Mart. 22. L. Vendelin, Abbed.

Søndagen d. 23. October. 23de Søndag efter Pintsfe. Ihusom- melsen af de hellige Reliquier i Sct. Ansgari Kirken. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 24. M. Raphael, Erkeengel. 25. Ti. Chrysanthus og Varia, Mart. 26. D. Evarist, M. 27. Ed. Frumentius, Biskop. 28. F. Simon og Judas Thadæus, Apostle. 28. L. Narcisus, Biskop.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler C. N. Blankens- teiner, Bredgade 16, og i alle Bogladere; i de danske Stater paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kwartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 22.

Søndagen den 30te October.

1864.

Indhold: Den katolske Kirkes Skjønhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Italien. England. München. Köln. Hohenzollern. Wien.

Den katolske Kirkes Skjønhed.

(Fortsættelse fra 1863, Nr. 21.)

Simon. Jeg maa endnu spørge om Noget: Hvad betyder da hiin ringere Afslad, der, som man foregiver, er knyttet til disse eller hine Medailler, Rosenkrands, Kors og desl.? Det hedder ofte: Hvo som bærer denne Medaille, andægtigt kysker dette Kors, beder denne Rosenkrands, skal have Afslad paa saa og saa mange Aar?

Pr. At bede en Rosenkrands, eller, ved at bære en Medaille, at erindre sig den Helgens Dyder, som er afbildet derpaa, og i sit Hjerte opvække en sand Kængsel efter at efterligne dem; ved Synet af et Kors, som man holder i Haanden og andægtigt kysker, at overveie Christi Lidelser og Smerter, det er lutter roesværdige og gode Gjærninger; for disses Skyld, og ikke fordi man blot bærer dem hos sig, bliver Afsladen tildeelt; uden Bøn, uden gudfrygtige Tanker og Sindsopløftelse nytte de slet ikke Eieren. Men overhovedet maa jeg raade Eder, naar I læse om slike, i allehaande Bøger og Afsladsedler priste Afslad, at I da optage det med stor Forsigtighed. Høre I f. Ex. om Afslad paa ti tusinde eller maastee endnu flere Aar, saa skulle I uden Videre ansee det for Opdigtelse; i Rom, hvorfra al Afslad uddeles, er man hverken saa øfsel dermed eller giver den under en saa usædvanlig Form. Ligeledes er det Bedrageri, naar visse Bønner, Amuletter, Kors, Lys, Belter

og flige Sager blive falbudte, og der tilskrives dem en useilbar undergjørende Virkning, saasom Beshyttelse mod alstensk Livsfare o. a. Igu. Vor fornuftige Moder, den katholske Kirke, fordømmer og affkyer alt dette overtroiske Udæsen.

Thomas. Men hvoraf kommer det, at man maa hente al Aflad i Rom? Er ikke enhver Biskop en Efterfølger af Apostlene og har altsaa ogsaa Magt til i sit Dioces at uddele de aandelige Naadeskatte?

Pr. Fordum blev ogsaa af Biskopperne uddeelt megen, endogsaa fuldkommen Aflad, som det jo desuden ligger i Sagens Natur, at Enhver af dem i sit Dioces kunde eftergive de Dødsfærdige de af dem fortjente Kirkestraffe eller forandre dem til andre gode Gjerninger. Men senere gif dog mange Biskopper for vidt, uddeelte altfor megen og overdreven Aflad, som den fjerde lateranske Kirkeforsamling (Cap. 14 de poenitent. et remiss.) klager over, hvorved Kirkens Magt blev foragtelig og Synderne formastelige og letjindige. Derfor indskrænkede det nævnte Concilium, som blev afholdt i Aaret 1215 under Innocenz III, Biskoppernes Magt, eller rettere sagt: de dengang forsamlede Biskopper gjorde sig det selv til Forskrift, aldeles at overlade Paven, som Christenhedens Overhoved, Forvaltningen af den aandelige Kirkeskat og Uddelelsen af Aflad, med det eneste Forbehold, at det skal vedblive at være Biskopperne tilsladt, paa den Dag de indvie en Kirke, at tilstaae en Aflad paa eet Aar, og en Aflad paa fyrrethve Dage paa Kirkeindvielsens Aarsdag.

Præsten taug et Dieblif, forat give Leilighed til andre Spørgsmaal, som en eller anden af de Tilstedeværende endnu maatte ville gjøre.

Da sagde Simon: Angaaende Afladen vil der neppe kunne være Mere at tale om; men maaskee er De saa god idag endnu at fortælle os Noget om den sidste Salvelses Saframente?

Pr. Det skal stee, da vi herom kunne fatte os temmelig kort. Uddelelsen af dette hellige Saframente beghnder med at den Syge, eller en Anden i hans Navn, fremsiger den alminde-

lige Syndsbekjendelse (Confiteor). Efterat Præsten derpaa, som sædvanlig efter Syndsbekjendelsen har bedet om, at Gud vil forbarme sig over den Syge, og skjænke ham Tilgivelse for hans Synder, velsigner han ham gjentagne Gange med Korsets Tegne, lægger Hænderne paa ham og siger: „I Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands være i Dig al Djævelens Magt tilintetgjort ved vore Hænders Paalæggelse og ved Anraabelsen af alle hellige Engle, Patriarker, Propheter, Apostle, Martyrer, Bekjendere, Jomfruer og alle Guds Helgener. Amen.“ Nu salver han den Syge med den hellige Olie, som særlig er indviet og bestemt til Uddelelsen af dette Sakramente, paa de forskjellige af Kirken forestrevne Ledemmede: paa Dinene og Ørene, paa Næsen, paa Læberne, Hænderne og Fødderne og ved enhver af disse Salvener siger han: „Ved denne hellige Salvelse og hans kjærlighedsfuldste Varmhjertighed tilgive Herren dig Alt hvad du har syndet ved Brugen af Synets, Hørelsens o. s. v. Sands. Amen.“

Simon. Hvorfor bliver der ved Uddelelsen af dette hellige Sakramente brugt Olie?

Pr. Fordi den h. Jacobus i sit Brev (5, 14.) udtrykkelig har forestrevet det saaledes: „Er Nogen blandt Eder syg, saa kalde han Kirkens Præster til sig, at de maae bede over ham og salve ham med Olie i Herrens Navn.“ Men Apostelen havde uden Tvivl ikke udtalt sig saaledes, hvis ikke Kristus selv havde anordnet Uddelelsen af dette Sakramente paa denne Maade. Spørge vi desuagtet om, hvorfor vel Kristus har anordnet en Salvelse med Olie ved dette Sakramente, saa kan der ikke svares andet, end at vistnok Oliens skjønne siindbilledlige Betydning bevægede Ham dertil. Olien lindrer Smerten; hvor skjønt sandseliggjør den os derfor ikke Hjælpen ovenfra, som den Syge ved Guds Naade skal blive deelagtig i; med Olie salvede, som jeg allerede har omtalt, i gamle Tider de Kæmpende sig, forat gjøre deres Lemmer kraftige og smidige; hvor træffende er derfor ikke ved Salvelsen hiin Kraft antydet, som bliver givet den Syge til seierrigt at kæmpe mod Satans Magt?

Simon. Og hvortil tjener Haandspaalæggelsen?

Pr. Præsten lægger sine Hænder paa den Syges Hoved, forat velsigne ham og tage ham under den særdeles guddommelige Beskyttelse, forat han i den sidste Kamp, som er den farligste og haardeste, maa overvinde den onde Aand.

Simon. Hvorfor blive da den Syges enkelte Lemmer salvede med den hellige Olie?

Pr. Den sidste Salvelses hellige Sakramente er indsat af Christus for at styrke Sjælen, for at udslette de ubevidste og forglemte Synder, at forringe eller gaafe at udslette de tiloversblevne Syndestrafte, og for, hvis det er til den Syges Bedste, at oplive paa ny Legemets Kræfter. Derfor blive fortrinsviis de fem Sandser salvede, fordi Gud jevnlig bliver fornærmet ved dem, og Sjælen ogsaa i Særdeleshed gjennem dem virker udadtil.

Simon. Blive der endnu forrettede andre Bønner ved Uddelelsen af dette hellige Sakramente?

Pr. Under Uddelelsen selv er det passende, at de Tilstedeværende vedblive at bede for den Syge, og efter kirkelig Forfkrift kunne enten de syv Bodspsalmer eller Vitaniem til alle Helgener imidlertid bedes af dem. Er Præsten færdig med de forskjellige Salvelser, beder han i Stilhed Herrens Bøn og vedbliver derpaa med høi Røst: „Herre! hjælp Din Tjener, som haaber paa Dig! O Gud! send ham Hjælp fra Din Helligdom og beskyt ham fra Sion! Vær ham, o Herre, et stærkt Taarn mod hans Fjender! Den onde Aand skal ikke formaae Noget imod ham og Ondskabens Aand ikke staae ham! Herre, hør min Bøn, og lad mit Raab komme til Dig!“ Efterat han nu har hjilst de Tilstedeværende med de Ord: „Herren være med Eder“, opfordrer han dem til at forene sig med ham i Bønnen: „Eder os bede“, siger han og vedbliver derpaa: „Herre vor Gud! Du har talt til Din Apostel Jacobus: Er Noget blandt Eder syg, saa kalde han Kirkens Præster til sig, og de skulle bede over ham og salve ham med Olie i Herrens Navn; og Troens Bøn vil tjene den Syge til Frelse, og Herren vil opreise ham, og naar han har Synder, saa skulle de tilgives ham! Vi bede Dig, vor Forløser, helbred ved den

Helligaands Naade denne Syges Svagheder, lad ham helbredes for sine Saar, tilgiv ham hans Synder, borttag fra ham alle Sjælens og Legemets Smerter, og skjænk ham igjen, i Kraft af Din Barmhertighed, den tabte indre og ydre Sundhed, saa at han, opreist ved Din Forbarmelses Hjælp, igjen kan blive duelig og kraftig til sine Kalbsforretninger; Du som med Faderen og den Helligaand lever og regjerer, Gud i al Ewig-
hed! Amen. Vi bede Dig, o Herre, see med naadigt Blik ned paa denne Din Tjener, som udmattes af Legemets Videlser og Svagheder, og vederqvæg Sjælen som Du har skabt, paa det at han, forberedt ved denne heldbringende Tugtelse, maa føle sig reddet ved Din helbredende Kraft, ved Christum vor Herre! Amen. Hellige Herre, almægtige Fader, evige Gud, Du som saa rigeligt udgyder Din Betsignelses Naade over de Syge, og beskytter Dine Hænders Værk med mangfoldig Fadertrost, staa i Kraft af Dit Navns Anraabelse denne Syge naadigt bi, befri Din Tjener fra denne Sygdom, forund ham den forrige Sundhed, oprethold ham med Din Høre, styrk ham med Din Kraft, beskyerm ham med Din Magt, og gjengiv ham med al ønsket Sundhed igjen til Din hellige Kirke! Ved Christum vor Herre. Amen."

Simon. Der bliver altsaa ved den hellige Salvelse ogsaa forrettet Bønner for den Syges legemlige Sundhed?

Pr. Som I see, bliver der meget inderligt og eftertrykkeligt bedet til Gud om den Syges Helbredelse, og jeg vilde ret ønske, at alle Tilstedeværende deraf vilde drage en nyttig Lære for Fremtiden.

Simon. Jeg gjætter det allerede, nemlig: at man ikke skal frygte for Modtagelsen af dette hellige Sakramente.

Pr. Det er netop det som jeg mener. Den sidste Salvelse er ikke et Sakramente for saadanne, som allerede drages med Døden, men den har efter Apostelen Jacobi Ord ogsaa den Bestemmelse, at lindre den Syges Smerter og gjenoprette hans Sundhed, naar dette ellers tjener til hans Sjælsfrelse; det hedder udtrykkeligt: „Præstens Bøn vil være den Syge til Frelse og Herren vil opreise ham.“ Navnet, den sidste Sal-

velse, maa ikke forstrække Nogen; det er ikke saaledes meent, som om Enhver, der har modtaget den, er sikker paa Døden; den bærer kun dette Navn til Forskjel fra de andre Salvelses, som blive foretagne ved Daaben og Confirmationen, og hvilke, efter Sagens Natur, ere gaaede forud for dette Sakramente. Ingen bør derfor af Frygt afflaae Modtagelsen af dette Naademiddel, Ingen bør udsætte det, indtil Sygdommen har naaet en saadan Grad, at der, uden et Vidunder, ikke mere er at tænke paa Redning. Enhver Syg betragte det ikke som en sørgelig Pligt at modtage dette Frelsesmiddel, men han glæde sig over, at der ved hans Sygdom er givet ham Ret dertil, og tøve ikke med at gjøre Brug af sin Ret. Men hvad jeg siger Eder her, det søger ogsaa at overbevise Enhver af Eders Paa-rørende i Sygdomstilfælde om, og gjører dem itide, medens de endnu ere ved Kræfter, det Forslag, at lade sig forsyne med dette hellige Sakramente; ja ville I aldrig finde dem util-bøielige dertil, og aldrig vil den affrækkende Mistanke blive levende i dem, at man fortier deres Tilstands Farlighed for dem, og ved dette Sakramente vil forberede dem til den visse Død. Saameget for idag! Næste Gang ville vi nu tale om et Sakramente, som Ingen af alle de her Tilstedeværende maastee nogensinde vil modtage, men som med sine forskjellige Skikke og Bønner, hvormed det bliver uddeelt, besnagtet er høist lærerigt for enhver Christen, og hvorom der gives Meget at forklare.

Ottende Capitel.

Præstevielsen.

Simon. Ikke sandt, Præstevielsen's hellige Sakramente bliver hvergang uddeelt paa de fire Quatembertider eller Tamperbage?

Pr. I Regelen, ja; dog have Biskopperne ogsaa Fuldmagt til at lade Undtagelser indtræde, og til hver beleilig Tid at meddele den hellige Vielse, naar de Troendes Vel fordrer det; naar f. Ex. Menighederne ere uden Hyrder, og, uden

hurtig Hjælp, i længere Tid maatte undvære den aandelige Pleie. I den tidligste christelige Tid vare overhovedet ingen særegne Dage bestemte dertil, men man meddeelte Vielsen, saasnart der behøvedes Præster eller Altertjenere. I den romerske Kirke blev det tidligt Skik, kun at foretage høitidelig Præstevielse hvert Aar, nemlig i December, forat Kirkerne med det begyndende Aar strax kunde have de nødvendige nye Præster. Senere bleve Søndagene fastsatte til Meddelelsen af den hellige Vielse, og først derefter bestemte man Quatemberdagene dertil. Dog er ogsaa Midten af Fasten og Paaskeløverdage endnu en Tid, som regelmæssigt er fastsat til Meddelelsen af den hellige Vielse. At man bestemte disse sidste Dage, er vistnok skeet, for at der i den forestaaende Paasketid ikke skulde mangle Præster, da der saavel formedelst den forsøgede Gudstjeneste, som ogsaa forniedelst den betydeligere Mængde skriftende og communicerende Troende behøvedes et større Antal Præster.

Simon. Hvorfor ere da netop Quatembertidene fortrinsviis bestemte til Meddelelsen af den hellige Vielse?

Pr. Disse Faste- og Bødsdage maatte vel forekomme Kirken ganske særdeles stikke og egne til denne hellige Handling, fordi de Christne da have Leilighed til ved almindelig Faste og Bøn at opnaae af den Almægtige, at Han udgyder Sin Aands Fylde over de nu tiltrædende Præster og Kirketjenere, og bestikker Sin udvalgte christne Hjord Hyrder efter Sit Hjerte og Sit Velbehag. Kirken gjør ganske særdeles Regning paa de Troendes Bøn og andre fromme Øvelser, naar det gjælder at meddele Præstevielsen. Saaledes læse vi allerede i Apostlenes Gjerninger (13, 23.), at de Christne i Antiochien bad og fastede, da Apostlene indviede den h. Varnabas og den h. Paulus til Præster og Biskopper. Det er naturligt, at det er den hele Christenhed meget om at gjøre, at have fromme, ivrige og opbyggelige Præster og Kirketjenere. Betænk selv, hvormegent godt en dygtig, sit Kald tro Præst kan stifte i en christelig Menighed! Derimod ogsaa, hvor megen Ulykke, hvilken uødelig Skade og hvilken affkyldig Fordærvelse en letsindig, i sit Embede efterladende, i sit Levnet forargelig Præst kan anrette

blandt det christelige Folk! Saamange Sjæles Frelse, som ere dyrefjøbte med Christi Blod, ligger ofte i en eneste Præsts Haand; af hans Mund vente Børn og Vagne Livets Ord, den hellige Troeslæres Sæd og en grundig Underviisning i den sande Christendoms Pligter; af hans Hænder fordre de Troende Udelelsen af de hellige Sacramenter, af hans Iver og hans Omhu vente de Syge og Døende en utrættelig Vistand; Enkerne, de Forældreløse, de Fattige og Betrængte haabe af ham, som deres aandelige og fælles Fader, Raad, Trøst, Hjælp, Forbøn, Mægling, Beskyttelse og en kjærlighedsfuld Understøttelse i deres Elendighed og Kummer; alle Dine ere rettede paa ham, han er sin Hjords offentlige Mønster, og efter hans Exempel i Dyden danne det ham betroede Folks Sæder sig; med eet Ord, han er for dem, som ere overgivne til hans Pleie, den synlige Skytsengel, som har at føle og at tænke, at sørge og at vaage for deres timelige og evige Vel. En saadan, sin Kirke og sit Embede tro Præst gjør sandelig den katholske Kirke Ære, og hans dabelfrie Vandel bringer den katholske Troes Fjender til Taushed; han er en ægte Guds Mand. Skulde man ikke agte en saadan retskaffen Præst som et sandt Kleinodie, som en kostbar Gave fra Himmelen, hvilken Herren af ganske særdeles Kjærlighed sender Sit Folk? Enhver god Gave, enhver fuldkommen Gave kommer jo ovenfra, fra Lysets Fader, som den h. Jacobus siger i sit Brev (1, 17.), og allerede i den gamle Pagt lovede Gud Sit Folk som den største Belgjerning og Belønning, at Han vilde give dem Hyrder efter Sit Hjerte, som skulde føde det med Viisdom og Forstand (Jerem. 3, 15.). Naar derfor Intet maa ligge en sand Christen saa meget paa Hjerte, som at see Guds Ære, den hellige Kirkes Vel og sine Brødres Frelse befordret ved fromme og dydige Præster, saa er det vor alvorlige og magtpaaliggende Pligt, at vi i den hellige Quatembertid offre Gud, den Allerhøieste, vor ivrige Bøn og den forestkrevne Faste i det Niemed, at den Helligaand maa opløse Biskoppen, saa at han ikke stuffer sig i Valget af Kirkens nye Præster og Tjenere, at han optager de Værdige og bortviser de Uværdige fra Helligdommens Tærffel; ligeledes

ogfaa, for at Guds Aand maa opfylde de nindviiede Geistlige med Sine himmelske Gaver. Vi opfylde dermed Forløserens egen Formaning, da Han sagde til Sine Disciple: „Veder Høstens Herre, at Han sender Arbeidere til Sin Høst“ (Matth. 9, 38.)

Simon. Ifandhed, der kan heller ikke anbefales Herren noget mere Paatrængende og Vigtigt, end netop dette.

Pr. Og dog bliver der saa sjelden tænkt derpaa af de Christne. Til at opnaae timelig Velsignelse fra Himmelen over Marker og Viinbjerge, til at bønfalde om en veberqvægende Regn eller Solskin, Afvendelsen af skadeligt Uveir fra Markfrugterne, Hjælp mod en maastee truende Qvægshye, er man hurtig beredt; men om Afvendelsen af hine ulige skadeligere vilde Dyr, som øbelægge Herrens Viinbjerg (Ps. 74, 14.), for at afholde fjendtlige Mænd fra Herrens Ager, saa at de ikke udstrøe slette Grundfætningers og forargelige Exemplers Ukrudt blandt den sande Aæres og det ægte Livs gode Hvede (Matth. 13, 25.); om Himmels Velsignelse, forat det guddommelige Ord kan prædiktes af værdige Tjenere og med Frugt; om Afvendelsen af den smitsomme Syge og Fordærvelse fra Sjælene for-glemmer man altfor let at opsende sine Bønner til Gud! Jeg vil derfor ved Forkyndelsen af den næste Tæmpersfaste være betænkt paa, fra Prædikestolen at erindre Eder udtrykkeligt om det idag Sagte, og vil opfordre Eder til, i dette Tiemed at opsende Eders Bøn til Gud, om at Han vil opvække troe og ivrige Hyrder og Sjælelæger blandt de Christne.

Simon. Og vi skulle ganske vist ikke forsømme, til den Ende at forene vor Bøn med hele Christenhedens. -- Nu vilde De maastee have den Godhed, ogsaa at sige os Noget om den Maade, hvorpaa Præstevielsen bliver meddeelt?

Pr. Det vil jeg, kun maae vi begynde nedenufra, thi der gaaer en Række af Vielser forud for Præstevielsen, saa at kun den kan blive viet til Præst, som allerede iforveien har modtaget hine Vielser.

Simon. Ere da alle disse Vielser Sakramenter?

Pr. Dermed forholder det sig saaledes: I den ældre christelige Kirke gav Gudstjenesten og de Troendes Vel Anledning

til forskjellige Forretninger, som man kun kunde betroe tilførelselige og værdige Mænd. Havde man nu valgt en saadan, saa blev han under Bøn og særegne Skikke indviet til og indført i sit Embede. Det laae da i Sagens Natur, at man til høiere kirkelige Embeder og til den præstelige Værdighed kun befordrede dem, som havde opfyldt deres tidligere Kaldepligter tilfredsstillende og givet et Beviis paa Trofast i deres Kalde. Omendssjøndt nutildags hine Forretninger deels ere blevne overflødige, deels ikke mere besørget af Geistlige, saa bestaaer dog fra dengang endnu den Forstrift, og bliver strengt og til enhver Tid iagttaget, at Ingen kan opnaae den præstelige Vielse, førend han iforveien har modtaget Indvielsen til hine forskjellige kirkelige Forretninger. En særdeles Aarsag til at man bibeholder disse gamle Vieser, er, at de alle ogsaa have en aandelig, sindbilledlig Betydning og erindre den vordende Præst om det præstelige Embedes Storhed og Ophøiethed og om den Hellighed, det forudsætter. Men Sakramenter, d. v. s. af Christus indstiftede Naademidler, ere de første og underordnede Vieser ikke. Dog alt dette vil i Løbet af mine Forklaringer blive Eder tydeligere.

Simon. Hvilken er altsaa den første og laveste af de hellige Vieser?

Pr. Der gaaer endnu forud for selve Vieserne noget Andet, nemlig en Ceremoni, hvorved de, som ere bestemte til de hellige Vieser, blive optagne i de Geistliges Rækker; de kaldes da Klerikere, eller saadanne, som danne Guds særlige Andeel og Arv blandt Menneskene. Hvo som vil opnaae denne Ære og Lykke, blandt de øvrige Christne fortrinsviis at tilhøre Herren og være indviet til Hans hellige Tjeneste, han kan det naturligviis kun derved, at han ved Hellighed og Fuldkommenhed overgaaer alle andre Christne. Dette bliver da ogsaa sindbilledligt givet dem tilkjende, som lade sig optage i Klerikernes Rækker. Der bliver af Biskoppen afklippet enbeel af deres Haar, som en Erindring om, at de skulle ligesaa ligegyldigt betragte det Timelige og Forbiste, som Haarene, der ere den ligegyldigste og ubetydeligste Deel af det menneskelige Legeme, og at de ligesaa let og gjerne

skulle give Afkald paa al Jordist, som man giver Afkald paa Hovedets overflødige Haar. Derimod skulle de vælge Gud, hvem de for Fremtiden tilhøre paa en særdeles Maade, fra deres Side til deres Andeel og ligesom til deres Arv. De gjentage derfor med Biskoppen Psalmens Ord: „Herren er min Andeel og mit Bæger (Han er mig kjær som Spise og Drikke); Du er den, som vil erstatte mig min Arv (som vil give mig en bedre Arv for hiin jordiste, som jeg har forladt for Din Skyld).“ Psalme 15, 5.

Simon. Derfor bære ogsaa de Geistlige Tonsuren eller den ragede Krone paa Hovedet?

Pr. Ja vel, og denne skal bestandig bringe dem det Løfte i Erindring, som de engang have aflagt til Gud ved Altrets Trin, nemlig at give Afkald paa al Overflødighed og al Verdens Pragt. Derhos kan denne ragede Krone erindre dem om den Tornekrone, som Jesus Christus, alle Troendes aandelige Overhoved, engang bar; de skulle fremdeles herved vækkes til den ophøjede Bevidsthed om, at de tilhøre det kongelige Præstedømme (som den hellige Paulus siger), og bære denne Krone ligesom aandelige Konger, der have modtaget Nøglemagten over Himmel og Jord af Christus. Saaledes have de rigtignok ogsaa den Pligt at herske som sande Konger over deres eget Hjerte, at indstrænke deres Begjærligheder, at besidde deres Sjæle i en reen Samvittigheds Fred, og ved udmærkede Exempler at lade et ægte christeligt Liv lyse for Verden. Indgyder den Krone, som de bære, dem et saadant Sindelag, saa vil Ingen nægte, at den har en nyttig og hellig Betydning.

Thom. Blev da denne Tonsur allerede baaret i de ældste christne Tider?

Pr. Paa Christenforfølgernes Tid stete det uden Tvivl endnu ikke, fordi Præsterne ved dette Kjendtegn let havde forraadt sig, og uden Nødvendighed overgivet sig i Forfølgernes Hænder. Senere gjorde Munkene Begyndelsen, ved som Tegn paa Odmagthed og bdsfærdigt Sind at rage deres Hoved; efter dem optog da ogsaa de Verdensgeistlige denne Skik, uden dog at bære den saa stor som Munkene pleiede at gjøre. — Men nu laaber

mig endnu omtale det Øvrige, som ved Meddelelsen af Tonsuren stæer til den vordende Geistliges sindbilledlige Belæring. Saaledes som Afkæggelsen af Haaret skal opmuntre ham til at foragte alt Timeligt, saaledes bliver han isørt en høid Klædning, den saak. Rochett, forat erindres om den Reenhed og Hellighed, i hvilken han for Fremtiden skal vandre for Gud. Han er fortrinnsviis forpligtet til at høre Apostlens Ord: „at aflæde sig det gamle verdselige Mennefte og isøre sig det ny, som er stabt efter Gud i Retfærdighed og Hellighed“. (Eph. 3, 24.) — Hvo der nu paa en saadan Maade er optagen blandt de Geistlige kan strax eller senere hen modtage de forskjellige Vielser.

(Fortætted.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. (Den ny Mortarhistorie). Læserne erindre ndentviis endnu det Forbittrelseskrig, der for nogle Aar tilbage gjenløb i den kirkefjendtlige Presse over hele Europa i Anledning af den lille Sødedreng Mortara*). Et lignende Strig har atter for nylig ladet sig høre. De liberale Fremstridtsblade have nemlig underholdt deres blindt troende Publikum med Fortællingen om, at i Rom en ung Israelit skulde paa en voldsom Maade være bleven bortført af en sicilianst Præst og bragt til et Katechumen-Hospits, for der at blive døbt, samt at hans Forældres Besværginger og Bestræbelser for at faae ham tilbage, ere forblevne frugtesløse. Imidlertid har den officielle Romerske „Giornale“ givet en udførlig Fortklaring om denne Sag, hvoraf vi uddrage Følgende: „Den unge 11aarige Josef Coen blev for omtrent 3 Maaneder siden af sine Forældre sat i Lære hos en katholsk Stomager, hvis Værksted er i Nærheden af Ghetto (Sødekarret). Den unge Hebræer er begavet med en klar Forstand og levende religiøus Sands, og det fortrøelige Forhold, hvori

*) En udførlig Belysning og Retfærdiggjørelse af den hellige Stols hele Fremgangsmaade i „Mortara = Anliggendet“, hvormed den kirkefjendtlige og revolutionære Presse forberedte den offentlige Stemning paa Begivenhederne i 1859, findes i Biskoppen af Paderborn, Konrad Martins, nyeste Værk: „Ein bischöfliches Wort an die Protektanten Deutschlands“ 1. Theil S. 100—104. R. A.

han var kommen til sin Mester og andre Christne, der besøgte dennes Værksted, bragte ham paa den Tanke, at antage den katholske Religion. Man maa herved ikke oversee, at Børn i de syblige Lande modnes tidligere end i de nordlige, ligesom det er bekendt, at allerede den ældste Kirkehistorie fra de grusomste Christenforfølgelses Tid kan opvise Exempler paa Børn af omtrent samme Alder, som ikke blot antog Christendommen, men standhaftig bekjendte deres Tro under alle Forsølgelser. I en saadan af de stærkeste Følelser bevæget Stemning havde denne Dreng 14 Dage igjennem henvendt saa indstændige Bønner til sin Mester, om at han endelig maatte bringe ham til Katechumen-Huset, at Mesteren endelig besluttede sig til at opfylde hans Begjæring. Han førte ham da, ledsaget af en Slægning og en neapolitansk Præst, der just begge dengang befandt sig i hans Huus, til Katechumenanstalten. Ved deres Ankomst var Rectoren fraværende, og fandt, da ham kom tilbage, ingen andre end Drengen, der strax underrettede ham om Aarsagen til hans frivillige Ankomst. Efter en streng Prøvelse overtydede Rectoren sig om Drengens alvorlige og faste Villie, at ville blive der for at kunne blive en Christen, hvorefter han maatte ansee det for stridende mod sin Pligt at nægte ham Optagelse og Ophold i Huset. Han afgav da uden Ophold Indberetning derom til høiere Forefatte. Den Cardinal, der er Anstaltens øverste Forefatte, tøvede ikke med at anstille den nøiagtigste Undersøgelse med Hensyn til Drengens Bevæggrunde og Beslutning. Den lille Israelit blev derefter underkastet et formeligt Forhør i Borgermesterens, en Notars og to Retskyndiges Nærværelse, og han erklærede nu i disses Paahør, at det var hans afgjorte Villie at blive Christen, og han bevidnede tillige, at intet Menneffe havde indvirket paa ham enten ved Overtalelse, Trusler eller Løfter, men at han ene og alene fulgte sit Hjertes indre Trang og Tilskyndelse. De tilstedeværende Personer afgave den Erklæring, at de vare fuldkommen overbeviste om, at det var hans frivillige Beslutning at antage den christelige Religion. Man vilde ikke desto mindre, at denne Drengens frie Beslutning skulde konstateres ogsaa i hans Faders Nærværelse. Derfor blev efter hiin Akt, der foregik i Frascati, et nyt Forhør berammet, hvilket man havde opfordret Faderen og Forstanderen for den israelitiske Menighed til at overvære. Kun den Sidste indfandt sig imidlertid og erklærede, at Faderen havde vægret sig ved at være tilstede, og han selv undslog sig for at overvære Prøvelsen. Man vil ikke desto mindre ikke undlade at foretage endnu yderligere Undersøgelser og Prøvelser med Hensyn til Drengens nu gjentagne Gange udtalte Villie, og disse Forhandlinger ville være ledsagede af alle lovmæssige Garantier,

saalebes som Pave Benedikt XIV. har forestrevet i Constitutionen af 18. Februar 1717." — Saalebes giver det officielle „Giornale“ Forklaring om denne Sag, og det kan ikke være overflødigt, i Henseende til de omtalte Garantier, endnu at tilføie, at hiin Constitution truer alle dem, der maatte understaae sig til ved Trudsler, Magt eller List at formaae en Israelit til at antage den christelige Religion, med Excommunication, samt at denne Straf ogsaa skal ramme alle Hjælpere og Medvidere i en saadan Handling. Men dette bliver viselig fortiet af dem, der søge at bringe opdigtede Skandaler i Omløb til den katholske Kirkes Forkleinelse.

Senere Efterretninger meddele, at den franske Gesandt i Rom, Hr. de Sartiges har diplomatisk intergeneret i denne Sag og synes at ville opbyde Alt for at sætte en ny Mortara-Historie i Scene. En nylig i Bladene indeholdt „hjertesjærende“ Beretning om, hvorledes den unge Coëns Moder løber omkring i Rom i en Tilstand, der grændser til Banvid og „forgjæves banker paa alle Døre“ for at faae sin Søn tilbage, er naturligtviis af samme Bestaaffenhed som alt det Dørlige og som alle de af Bladene i sin Tid berettede Enkeltheder ved Mortarahistorien. Usandsfærdigheden og Ondskabfuldheden i denne paa dramatisk Effect anlagte Meddelelse finder sin Gjendrivelse i den Omstændighed, at Anstaltens Reglement tillader til bestemte Tider Elevernes Slægtninge og Vefjendte uhindret Adgang til disse, samt i det Factum, at Coëns Forældre udtrykkelig ere blevne opfordrede til at gjøre Brug af denne Tilladelse.

Vi haabe, at intet tænkende og alvorligt Menneske, ved at erindre disse Historier og mærke sig Virkningerne af den ved dem fremkaldte Bevægelse, vil forglemme at spørge sig selv: Hvad maa dog vel den dybere liggende Grund være til, at Presfen kan sætte hele Verden i Bevægelse med den Rhyed, at et Sødebarn bliver katholsk, medens hele det dannede Samfund med den største Gemhytstro seer paa, at Tusinder af den europæiske Befolkning Aar for Aar blive et Bytte for de forføreligste Bildfarelser; vi ville her ikke engang tale om de Millioner, der forkomme baade paa Legeme og Sjæl under vor høitoplyste Samtids totale Fallit i Henseende til Udfindelsen af henfigtsmæssige Midler, hvorved det kummerlige Hverdagsliv kunde faae et høiere Sving, især iblandt de Klasser af Folket, der til daglig Brug maa trække for den jordiske Rødtørst. Denne Gjerning har jo rigtignok de moderne Politistater, der i sin Tid udcommanderede hele Folk af Kirken, høitidelig paa taget sig. De vilde gjøre dette bedre end den gamle Kirke, der har civiliseret hele Europa og ledet hele Udviklingen af dets politiske Liv! Hvorledes har Politistaten løst denne Opgave?

Dog — — vi vilde blot notere dette Faktum! Vi ville ikke her tale enten om den offentlige eller private Immoralitet, ikke om det nuværende Samfunds forfærdelige Skjægesider, om al den dannede Verdens tilhyllede Skjændfel og den himmelraabende aandelige Jammer og sædelige Fordærvelse i de lavere Klasser!

Italien. Talrige Fakta belyse Bestaaffenheden af den Tilstand, som den demoraliserede Dagspresse priser i høie Toner, som en Virkning af den Emancipation i religiøs og politisk Henseende, som Piemonteserregimentet skal have medført. I Mailand har den anglikanske Biskop af Gibraltar, den 20. August, kunnet indvie en protestantisk Kirke uden at indhente det kongelige Placet, hvilket man har gjort alle katolske Biskopper til Pligt at indhente. I Florenz har man nylig ved Hensdamer uddrevet Nonner af deres Kloster med Trubsel af Arrest, dersom de ikke inden 24 Timer havde forladt samme. I Neapel gjorde man et Forsøg paa at bringe en Liberal, der laae paa Dødsengen, det hl. Vandingsbrød. Men da han saae Præsten nærme sig, erklærede han, at han kun kunde modtage det hl. Sakramente som en blot og bar Ceremoni, for at føie sin Familie; han selv erkjendte ingen anden Gud end — Viktor Emmanuel. Præsten vægrede sig da naturligviis ved at give ham det hl. Viaticum, hvilket havde tilfølgte, at man anlagde Proces imod ham paa Grund af at han havde nægtet en Hg Sakramentet!

England. I Oxford, Udgangspunktet for den katolske Strømning i England, hvor Katholikerne hidtil kun vare i Besiddelse af et affides beliggende Kapel i en fjern Deel af en Forstad, bliver nu opbygget en skøn Kirke midt i Staden. Byggepladsen og den øvrige Grund har alene kostet 200,000 Francs.

München. Universitetsprofessor og Prædikant Dr. Martin Deuttinger er den 9. September pludselig død. Kun for nogle Uger siden udkom fra hans Haand en høist interessant Proschure: „Nenan og Underet. Et Bidrag til kristelig Apologetik.“

Köln. Det Høiærv. Metropolitan-Domkapitel har den 13. i f. M. valgt den hidtilværende Generalvikar, den høiærværdige Hr. Viebiskop, Dr. Vaudri, Biskop af Arethusa, i. p., til Capitularvikar og Bestyrer af Bispedømmet. Valget af en ny Erkebiskop har Capitlet efter de canoniske Forrifter at foretage inden Udløbet af 3 Maanedes.

Hohenzollern. Den Badensiske Overforstmeester v. D. . . , der allerede tidligere var vendt tilbage til den katolske Kirke, blev for nylig i Klosteret Beuron optagen i Benediktinerordenen.

Wien. Wiener Kircht. gjorde i Juli opmærksom paa, at

af Ungarns 5 Straffeanstalter vare uelig 2 — siden de Barmhertige Søstres Bortfjernelse — komne i Hænderne paa jødiske Forpagtere. Samme Blad meddeler nu, at efter denne Tid 2 andre ungarffe Straffeanstalter, nemlig Munkacz og Klava ere komne under jødiske Forpleining. Saaledes ere for nærværende Tid i Ungarn fire Femtedele af alle Straffefanger overantvortede til jødiske Forpagtere. Bladet forvænder sig over, at man under Omstændigheder som de nærværende, hvor man for enhver Priis maatte gjøre Alt for at berolige Gemhytterne, ikke tager i Betænkning paa en saa omfindtlig Maade at krænke Befolkningens Følelser. Thi vel er Folket paa ingen Maade intolerant med Jøderne; men man kan ikke fortænke det i, at det Befjendtskab det har til den Mængde jødiske Agerkarle, der opholde sig i dette Land, vækker Uvillie mod en saa besynderlig Foranstaltning.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 30. Octbr., Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{4}$.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 30. October. 24de Søndag efter Pintsfe. Alphons Rodrigues. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 31. M. Vigilie-Fastedag. Wolfgang.

Tirsdagen d. 1. Novbr. Alle Helgenes Fest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Besperandagt; derefter afsynges den femte Bodspsalme «Miserere».

Onsdagen d. 2. Novbr. Alle Sjæles Dag. Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse. — 3. To. 3die Octavdag af Allehelgensfest. 4. F. Carl Borromæus, Biskop. 5. L. 5te Octavdag.

Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen den 4. November: Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$; Aften-Andagt Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Søndagen d. 6. November. 25de Søndag efter Pintsfe. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 7. M. 7de Octavdag. 8. Ti. Octav. 9. D. Inkorn. af Indvielsen af Vor Frelfers Basilika (d. e. Laterankirken) i Rom. 10. To. Andreas Avellini, Bisk. 11. F. Martinus, Bisk. og Bisk. 12. L. Martinus, Pave og Mart.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

G. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 23. Søndagen den 13de November. 1864.

Indhold: Den katolske Kirkes Skjønhed. — Kirkelige Efterretninger: Würzburg. Belgien.

Den katolske Kirkes Skjønhed.

(Fortsat, see Nr. 22.)

Simon. Hvilken Vielse bliver nu først meddeelt?

Pr. I den ældste kristelige Tid behøvedes der paalidelige og tilforladelige Mænd til at sørge for det christne Tømpels og de deri forsamlede Troendes Sikkerhed. Disse maatte vaage over, at ikke Vantroende eller Brangtroende under Gudstjenesten trængte ind og foranledigede Forstyrrelser; de kaldtes Dørvogtere (Ostiarum), og bleve under Bøn og Velsignelser indvieede til deres Embede og ved Overrækkelsen af Kirkeøglen indførte i deres Tjenesteforretning. Det paalaae dem ogsaa at gaae omkring i de Troendes Boliger og der bekjendtgjøre, naar Gudstjenesten vilde finde Sted; da senere Klokkerne bleve indførte i denne Hensigt, maatte de derfor ogsaa besørge Ringningen. Omendstjøndt disse Forretninger utiltdags for det meste ikke besørages af Geistlige, men af Klokkerne, Sacristanerne og Degnene, saa er dog dette Dørvogter-Embedet indtil den nærværende Dag bibeholdt, og er det første, som overdrages de vordende Geistlige. Under Bønner og Formaninger overrækker Biskoppen dem Nøglen til Kirken, lader dem lukke og aabne Kirkeøren og ringe med Klokkerne; men dermed opfordrer han dem til at forstaae deres Embede i en høiere, aandelig Betydning; de skulle fremfor Alt lukke deres egen Sjæl for Djævelen og aabne den for Gud, og de skulle i og udenfor Kirken give den christne

Menighed et saadant Exempel, at : denne derved bliver indbudet og hendragen til Gudstjenesten, og ikke forbreven derfra.

Simon. Det er meget slyngt og sundrigt. Hvilken er da den anden Vielse?

Pr. Det er Læfernes (lectores) Vielse. Disse havde i gammel Tid at forelæse de Steber af den h. Skrift, hvorover Biskopperne eller Præsterne vilde prædike; de tjente som Forsangere ved Gudstjenesten, og deres Bestilling var det ogsaa, at udtale den forlangte Velsignelse over de Frugter og Spiser, som de Christne bragte til Kirken forat lade dem velsigne. Som Sindbillede paa deres Værdighed, bliver den Bog, hvoraf de skulle forelæse, overrakt dem af Biskoppen. Men da de allerede længe ikke mere have deres tidligere Tjeneste at forrette i Kirken, saa formaner Biskoppen dem til hellere at opfylde den paa en aandelig Maade. Istedetfor, staaende paa et ophøiet Steb, at læse for de forsamlede Troende, skulle de meget mere ved Udvøvelsen af alle Dyder indtage en høi Stilling, og vise Alle, af hvem de blive hørte og set, et Billede af det himmelske Liv. De skulle troe hiin Bogs Indhold med Hjertet, udøve det i Gjerningen og belære deres Medchristne ligesaa meget ved deres Exempel som ved deres Ord. — Nu følger den tredie Vielse.

Simon. Og hvad hedder denne?

Pr. Betsværgernes (Exorcisternes) Vielse. Ligesom paa Christi Tid, saaledes forekom det overhovedet meget hyppigt i de første christelige Aarhundreder, at Mennesker stode under den onde Fjendes Magt, eller som man kalder det, vare besatte. Gud synes at have tilladt dette, forat det kunde blive ret iøinefaldende, hvorledes Mennesket ved Synden er hjemfaldet til Satans Magt, men hvorledes ogsaa Christendommen er kommen i Verden, for at tilintetgjøre denne hans Magt for evigt. Thi, ligesom Kristus, uddrev ogsaa Apostlene og deres Efterfølgere, ja endog alle Evangeliets Befjendere, Djævelen. Saa hyppig var hiin Besattheds Tilstand, og de Christnes Magt over den onde Fjende saa bekjendt, at Tertullian (i det andet Aarhundrede), endog lige overfor Christendommens Efterfølgere, beraabte sig paa denne Magt, for deraf at bevise den

Christelige Troes Sandhed. „Fører en Besat herhid,“ saaledes sagde han, „og den ringeste blandt de Christne vil befrie ham.“ Senere bleve der særlig ansatte Mænd til, i Kirkens Navn at foretage de Besattes Renselse, og dette er Oprindelsen til det endnu bestaaende Exorcistembede, hvortil der indviedes ved Velsignelser og Bønner og ved Ovrækkelsen af den Bog, som indeholder Besværgelserne. Men ogsaa denne Gang forbinder Biskoppen en høiere, findbilledlig Betydning med Overgivelsen af dette Embede. De Viede skulle bestræbe sig for, fremfor Alt at fordrive Djævelen og alle hans Gjerninger fra deres egen Sjæl og deres eget Legeme, saa at han ikke kan finde Noget ved deres Sæder, som han kan erkjende for at være sin Eiendom. — Den fjerde Vielse er Altertjenernes (Akolither).

Simon. Hvilket er da Akolithernes Embede?

Pr. De maatte oprindeligt gjøre det, hvortil der for Tiden meest bruges Dreng, nemlig antænde Lysene i Kirken, bære Kystagerne, besørge Røgelsekarret ved det hellige Messesoffer, og bringe Viin og Vand til Alteret; derfor bliver der ogsaa under Bøn og Velsignelse overgivet dem Kystagen og Messeskauderne. Ved denne Overdragelse blive de formanede til, at de i Serdeleshed skulle lade deres aandelige Lys lyse for Menneskene, og til overfor Alle at vise deres gode Gjerninger, for saaledes at forherlige Faderen i Himmelen og opluse de Troendes Samfund mere, end det kan skee med det jordiske, sandselige Lys. Ogsaa skulle de, ligesom de bringe Viin og Vand til Offeret, bestræbe sig for, ved et reent Liv og ved gode Gjerninger at frembære sig selv som et værdigt Offer. De hidtil anførte Vielser ere dem, som man kalder de lavere eller mindre, til Forskjel paa de følgende, som bære Navnet: høiere Vielser.

Simon. Og hvad kaldes disse høiere Vielser?

Pr. Deres Række aabnes af Subdiakonaten, som forud endnu hørte til de mindre Vielser, men senere blev hævet til de høieres Rang. Navnet Subdiakon betyder saameget som Underdiakon eller Præstens Under-Medhjælper, og denne Tjener er ved Alteret Diaconens Medhjælper.

Han maa bringe Kalken, Patenen og Brødet til Alteret; for dum maatte han forberede saameget Viin og Brød, som der behøvedes til Præstens og Folkets Communion; han maa, efterat Diakonen har gødt Viin i Kalken, blande Vand deri; ligeledes synger han Epistelen under den hellige Messse. Foruden Altertjenes ten har han at vadsse det Vin ned, som bruges paa Alteret, og hvor paa det hellige Sacramente ligger; alle disse Gjenstande blive nemlig først da overgivne i Rægfolks Hænder, efterat de foreløbig ere vadsede af en Subdiakon, eller i Mangel deraf, af en Præst, for at de muligen derpaa værende Levninger af det hellige Sacramente ikke skulle vanæres. Vandet bliver paa et dertil bestemt Sted i Kirken nedsjænket i Jorden. Ved hans Wielse overrækkes derfor ogsaa Subdiaconen Epistelbogen, Kalken med Patenen og et Par fyldte Messsekander. Tillige lægger Biskoppen Skulderklædet om hans Hoved, saaledes som det i gammel Tid blev baaret, og Manipelen samt Tunikaen eller det Gevandt, hvormed Subdiaconen ved Altertjenes ten er klædt. Fjænd dog Biskoppen foretager Subdiaconernes Indvielse, opfordrer han dem til, paany og med al Alvor at overveie det Stridt, som de have for; thi ved Modtagelsen af denne Wielse forpligte de sig til steds at forblive i de Geistliges Række, hvilket ikke skeer ved Modtagelsen af de lavere Wielser, og tillige overtage de den Forpligtelse, at forrette de daglige Breviarbønner og tilbringe deres hele Liv ugifte og i strengeste Kjskshed.

Thom. Dette er altsaa de Geistliges Cølibat? Hvor længe har egentlig Cølibatet bestaaet i den katholske Kirke, og hvo har gjort det til Lov?

Pr. Dermed forholder det sig saaledes:

Ligesom ved Arvesyndens blandt alle Menneffets Tilbøielig heder fortrinnsviis Sandseligheden kom i Oprør og steg indtil Videnstabs, saaledes gjorde i Modsatning dertil Christendommen det til sin særegne Opgave, at bekæmpe Sandseligheden i Menneffet og give det Anviisning til at beherske sit Kjsk. Det er derfor et af Christi vigtigste og helligste Bud, som forpligter alle Menneffer til stands mæssig Keenhed. Men dem, som kunne fatte det, d. v. s. som besidde den nødvendige Fuldkommenhed

og aandelige Kraft dertil, giver Christus endnu i Særdeleshed det Raad, at hellige sig til den jomfruelige Stand og af Kjærlighed til Gud at leve ugifte og i fuldkommen Kydshed. Matth. 19, 12. Ogsaa den h. Apostel Paulus formaner til Afholdenhed. Han siger (1 Cor. 7, 32. 33.): „Jeg vilde gjerne, at I skulde være frie for Sorger. Hvo der ingen Hustru har, har Omhu for Herrens Sag, forat han kan behage Herren (og hellige sig paa Legeme og Aand, B. 34.). Men hvo der har en Hustru, har Omhu for det Jordiske og er deelt“. Af denne Grund var den ugifte Stand altid høitæret i den katholske Kirke, og hvor meget vi end anerkjende Egtteskabets Hellighed, som Frelseren endog har værdiget at hæve til et Sacrament, saa blev dog altid den jomfruelige Liv anslaaet ulige høiere. Ved disse Ord af den h. Skrift er den ugifte Stand nu rigtignok endnu ikke gjort til en Lov for Alterets Præster og Tjenere; men det maa dog synes billigt, at de, som ville forvalte det Helligste, ogsaa selv vælges blandt de helligste og fuldkomneste Christne; og allerede i de første Tider var det Skik, at de, som bleve befordrede til geistlige Værdigheder, skilte sig fra deres Hustruer, eller idetmindste ikke giftede sig, naar de havde overtaget deres Værdigheder. Man valgte endogsaa fortrinsviis dem til de hh. Vielser, som ikke levede i den gifte Stand, og greb kun i Nødstilfælde til Gifte, naar man nemlig maatte frygte for, at der ellers vilde mangle de nødvendige Tjenere til Alteret. Dog, da Kirken var tilstrækkelig udbredt og sikket, og, da der ikke mere var Mangel paa Saadanne, som erklærede sig beredte til at forblive den ugifte Stand, taalte man heller ikke mere Nogen i de Geistliges Rækker, som ikke forpligtede sig til det afholdne Liv. Kirken tvinger intet Mennecke til den geistlige Stand; den siger heller ikke til Nogen: Du skal forblive ugift; men den siger: Jeg har Sønner nok, som ere beredte til at forblive det, og vil Du ikke overtage den samme Forpligtelse, kan jeg ikke optage Dig i mine Præsters Rækker.

T h o m. Men hvornaar er de Geistliges Cølibat blevet til en Lov i den katholske Kirke?

P r. Allerede i den hl. Epiphani Tid (i det fjerde Aar-

hundrede), og endnu tidligere, gjaldt det for at være noget Usædvanligt og Dabelværldigt, at taale en Gift endog i de lavere kirkelige Værdigheder. Hvo der havde modtaget de lavere geistlige Bielser, turde rigtignok gifte sig; men han tabte derved Retten til længere at forestaae sit Embede. Allerede paa den almindelige Kirkeforsamling i Nicæa, Aar 325, var man i Begreb med at gjøre de Geistliges ugifte Stand til en almindelig bindende Lov; der blev dog Intet deraf, da man maatte frygte for, at der som Følge af denne Lov endnu i enkelte Lande kunde blive Mangel paa de nødvendige Præster. I enkelte Lande var imidlertid dog allerede dengang ved særegne Kirkeforsamlinger de Geistliges Eglibat lovligt blevet anordnet, f. Ex. ved Conciliet i Elvira Aar 314 osv. Andre Landes Kirkeforsamlinger fulgte efter, og saaledes blev det snart en almindelig Anordning. Desværre slappedes senere det geistlige Liv igjen, og de tidligere givne Love bleve hyppigt ikke overholdte; da indførte Gregor VII. igjen den gamle Tugt, idet han satte de gifte Præster i Bånd. Dog blev deres Egteskab endnu altid anseet som gyldigt, indtil endelig den for tre hundrede Aar siden afholdte Kirkeforsamling i Trident erklærede hvert for Fremtiden af en Præst, Diakon eller Subdiakon indgaaet Egteskab for at være ugyldigt.

Thomas. Jeg har engang læst, at de græske Præster, som dog ogsaa høre til den katholske Kirke, turde gifte sig?

Pr. Det er, strengt taget, ikke sandt. Der bliver kun i den græske Kirke viist den Eftergivenhed, at man ogsaa vælger Gifte til den præstelige Værdighed, vistnok fordi man endnu ikke tør haabe, at kunne indføre den almindelige Lov uden betydeligere Skade for Kirken. Dog, naar de til Præster Indviende, før Modtagelsen af Bielsen ikke have indgaaet noget Egteskab, eller efter dens Modtagelse have mistet deres Hustru ved Døden, saa er det dem ikke tilladt at gifte sig paany.

Thomas. Og dog staaer der et eller andet Sted i den hellige Skrift, efter hvad jeg husker, at en Biskop eller en Diakon skal være een Kvindes Mand?

Pr. Disse Ord, som den hl. Apostel Paulus skrev til sine Disciple Thimotheus og Titus, blive virkelig nøie iagttagne

af den katholske Kirke. Endstjøndt den nemlig tillader dem at modtage de hellige Vielser, som have været eengang gifte, og hvis Hustru er død, eller som før Overtagelsen af det præstelige Embede, med hendes Indvilgelse, stille sig fra hende, saa meddeler den dog aldrig dem de hellige Vielser, som have giftet sig for anden Gang, som altsaa ikke have været een Kones Mand. Forhaabentlig vil dog Ingen paaatae, at Apostelen her befaler at binde sig til en Hustru; hverken den katholske Kirke, eller Noget af Apostlene eller Christus selv veed Noget om et saadant Bud.

Simon. Nu følger endelig Præstevielsen?

Pr. Forud for den gaaer endnu Diaakonens eller Præstens Medhjælperes Indvielse. De som ere indviiede til denne hl. Bærdighed ere Efterfølgere af hine syv Diaconer, som forud bleve valgte af den christne Menighed i Jerusalem og ved Apostlenes Haandspaalæggelse indsatte i deres hellige Tjeneste. Den hl. Stephanus og den hl. Philippus hørte til deres Tal. I Apostlenes Gjæringer (Kap. 6, V. 1—7) fortælles der os følgende derom: „Da Disciplenes Tal altid blev større, httrede de græske Jøder deres Utilfredshed til de hebraiske over, at deres Enker bleve tilsidefatte ved den daglige Fattigpleie. De Tolv kaldte derfor Disciplenes Menighed sammen og sagde: Det sømmer sig ikke, at vi forlade Guds Ord og overtage Om-sorgen for de Fattiges Underhold. Derfor, Brødre, udsøge syv Mand iblandt eder, som have et godt Rygte, og som ere fulde af den Helligaand og Wiisdom. Disse ville vi da bestikke til denne Forretning; medens vi ville fremdeles hellige os til Bønnens og Ordets Tjeneste. Dette Forslag behagede den hele Menighed. Man valgte derfor syv, og fremskillede dem for Apostlene, som under Bøn lagde Hænderne paa dem.“ Oprindeligt var altsaa Almisøpleien Diaconernes Forretning. Dog allerede paa Apostlenes Tid havde de ogsaa geistlige Forretninger at besørge; Stephanus prædikede Evangeliet; ogsaa Philippus lærte og døbte den fornemme Æthiopier; og senere hen var det fortrinsviis de geistlige Forretninger, som de beskæftigede sig med. At prædike, døbe, uddele Nadveren — det

ere de præstelige Tjenester, til hvilke de vare bemyndigede. Derfor forkyndte de ogsaa eller foresang høit Evangeliet under den hellige Mæsse. De skulde ogsaa under Gudstjenesten, især ved den hellige Mæsse, staae Præsten bi ved Alteret.

Simon. Hvorledes skeer da Diakonernes Vielse?

Pr. Ligesom den allerede skete paa Apostlenes Tid: med Bøn og Paalæggelse af den biskoppelige Haand. Det er idetmindste det Væsentlige ved Vielsen. Som findbilledligt Tegn paa den overtagne Værdighed bliver derpaa endnu Stolaen lagt paa den nye Diakon og det paatvers, fra den venstre Skulder over til den høire Side; endvidere faaer han Dalmatiken, hiin Klædning, som han bærer ved sin Altertjeneste, og endelig bliver endnu Evangeliebogen overrakt ham.

Simon. Hvorfor bærer ikke Diakonen Stolaen, ligesom Præsten, forsviis over Brystet?

Pr. Jeg har allerede tidligere sagt eder, at Stolaen oprindeligt har været et langt Gewandt. Dette havde maattet blive besværligt og ubequemt for Diakonen ved hans mangfoldige Forretninger, naar han havde baaret det paa den sædvanlige Maade, ligesom Præsten. Diakonen havde ved Alteret at række Biskoppen eller Præsten Alt hvad der var nødvendigt til det hl. Offer; han maatte med hævet Haand give Tegn til Choret, naar det skulde synge eller tie; foruden Uddelelsen af den hl. Communion i Kirken, hvorved han hjalp Præsten, maatte han ogsaa bringe den til de Syge; endelig paalaae det ham at uddele de fromme Troendes Almisser og Offre, under Biskoppens Opsigt, til de Fattige. Forat han nu ved alle disse Forretninger frit og uhindret skulde kunne bruge den høire Haand og den høire Arm, blev Stolaen af ham baaren paa den venstre Skulder, men den høire Side ladet fri. Nutildags er denne Maade at bære Stolaen paa, mere et Tegn, hvorved Diakonen adskiller sig fra Præsten; imidlertid kan dette endnu altid blive en nyttig Erindring for ham om, at han skylder Guds Tjeneste og de Troendes Vel sin hele Kraft og Virksomhed.

Simon. Hvorledes bliver da nu selve Præstevielsen medbeelt?

Pr. Førend jeg besvarer dette Spørgsmaal, maa jeg endnu bemærke Noget om de forrige Indvielser. I Forhold til som de meddeelte Værdigheder blive større, stiger ogsaa Ceremoniernes Høitidelighed ved deres Meddelelse. Jeg har allerede sagt eder, at Biskoppen opfordrer dem, som skulle vies til Subdiaconer, til med største Alvor at overveie deres Forehavende, fordi de ved Overtagelsen af deres Embede for evigt binde sig til Kirkes Tjeneste og de med deres Vielse forbundne Løfter. Føle de sig bestemte paa og beredte til at overtage alle geistlige Standsplichter, saa træde de, for at udtrykke deres Beslutning, Biskoppen et Skridt nærmere. Strax knæler nu Biskoppen ned paa Alterets Trin og begynder at bede Litaniet til alle Helgener, for at anraabe den triumpherende Kirkes Bistand og Forbøn ved Vielsens alvorlige Forretning. Men de tilkommende Subdiaconer og med dem ogsaa de, som ved denne Leilighed maaskee skulle vies til Diaconer eller Præster, kaste sig midt i Choret med Ansigtet ned paa Jorden og blive saaledes liggende under hele denne Bøn. Mod Slutningen af Litaniet reiser Biskoppen sig, og beklædt med Mitra og Stav vender han sig mod de paa Jorden liggende tilkommende Herrens Tjencere og beder: „At Du, o Gud, vil værdiges at velsigne, hellige og indvie disse Udvalgte; vi bede Dig, bønhyr os.“ Efter endt Litani bliver derpaa Meddelelsen af de enkelte hellige Vielser foretagen. Dog, jeg maa her ogsaa sige eder Noget om, hvorledes man gaaer tilværts, forat kun Værdige skulle kunne opnaae de hellige Vielser. Førend Nogen erholder Subdiaconatets Værdighed, bliver hans Navn bekjendtgjort i den Menigheds Kirke, til hvilken han sidst hørte, forat Alle, som maaskee kunde gjøre en grundet Indvending mod hans Beskikkelse, eller nære en vægtig Betænkelighed angaaende hans Sædelighed, kunne udtale sig derom. Endskjøndt nu denne Prøve er gaaet forud for Meddelelsen af Subdiaconatet, bliver dog en lignende igjen foretagen ved Meddelelsen af Diaconatet og Præsteværdigheden. Den Geistlige nemlig, som under Meddelelsen af disse hellige Vielser staaer ved Biskoppens Side, og som bliver kaldt Erke diacon, opraaber dem som skulle vies,

bed Navn, og vender sig derpaa mod Overhyrden med den Bøn: „Høiærværdigste Fader! Den hellige Moder, den katholske Kirke, forlanger, at du indvier disse tilstedeværende Subdiakoner til Diakonatets Byrde (eller disse tilstedeværende Diakoner til Præsteembedets Byrde).“ Derpaa retter Biskoppen det Spørgsmaal til ham: „Veed du, at de ere værdige dertil?“ Og han svarer: „Saavidt den mennekelige Skrøbelighed kan erkjende det, veed og bevidner jeg, at de ere værdige til Overtagelsen af dette Embede.“ Ligesom for at udtrykke sin Glæde over dette gode Vidnesbyrd siger Biskoppen derpaa: „Gud skee Tak!“

Simon. Hvorfor bliver der netop affordret denne Geistlige et Vidnesbyrd om dem, som skulle vies?

Pr. I gammel Tid var det Erke diakonens Embede, at føre Opsigt med det hele Bispedømmes lavere Kirketjenere; han vidste derfor bedst, hvilke iblandt dem der vare værdige til at hæves til de høiere kirkelige Embeder. Nu er rigtignok i denne Henseende Erke diakonens Embede ophørt; sædvanligt er det Forstanderne for de geistlige Planteskoler, som skulle træde i hans Sted hos Biskoppen, og disse kunne ogsaa give den bedste Oplysning om deres Elevers Værdighed. I maae dog ikke troe, at Biskoppen først i Wielsens Dieblik erklyndiger sig derom; men for at erindre Erke diakonen om den Alvor og Samvittighedsfuldhed, hvormed han skal afgive sit Vidnesbyrd, og forat lade ham udtale dette for det hele forsamlede Folk, bliver han endnu engang, umiddelbart før Wielsen, høitideligt spurgt derom for Alteret. Ja, Biskoppen gjør endnu mere; han henvender sig til alle Tilstedeværende og forkynder dem, at han staaer i Begreb med at befordre de foran ham Knælende til en Diakons eller Præsts høiere Værdighed. Han siger, „at det maa være Styrmændene paa et Skib og de Øvrige, som skulle seile dermed, lige magtpaaliggende, at enhver Fare bliver afvendt derfra, fordi Undergangen jo vilde blive fælles for Alle. Saaledes er det ogsaa, naar Præster skulle vies, da de jo kunne vorde Alle enten til Frelse eller Undergang. Derfor var det Skik, at ogsaa Folket blev raadspurgt, da ofte Faa vide det, som er

Mange ubekjendt; ogsaa vilde Alle hellere adlyde den Biede, naar de ogsaa bifaldt hans Vielse. Rigtignok forekom Dennes Livsvandel ham at være prøvet og Gud velbehagelig; dog kunde der ogsaa finde en Skuffelse Sted, og derfor skulde Enhver, som havde Noget at indvende mod hans Værdighed, træde frem og frit udtale det". Nu tøver Biskoppen en Stund, forat give Leilighed til forekommende Indsigelser, og først da henvender han sig med en Tale til dem som skulde vies, forat lægge dem deres Embedes Betydning og Vigtighed paa Hjertet.

Simon. Det er skjønt, at man i dette Punkt gaaer frem med en saadan Omhu og Høitidelighed.

Pr. Det er ganske overensstemmende med Apostlens Udsagn, som siger, at de til en hellig Vielse Befordrede skulde være ulastelige og have et godt Vidnesbyrd, endogsaa fra dem, som ere udenfor, d. v. s. fra Hedningerne og de Vantroende. Hvor meget mere maae saa ikke de Christne selv anerkjende dem som værdige. Lader os nu gaae over til Præstevielsens Cereemonier selv.

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Würzburg. Blandt de mange udmærkede Foredrag, i hvilke en stor Deel af den katolske Kirkes Notabiliteter paa „de katolske Foreningers“ 16. Generalforsamling i Würzburg 12—15. Septbr. d. A. udtalte sig om Tidens vigtigste kirkelige og sociale Spørgsmaal, hidstætte vi her blot et Par Sætninger af Dr. Haffners (fra Mainz) træffende Bemærkninger om de Løgne, der nu Alt i Aarhundreder have været igang mod den katolske Kirke. Han mener, at, dersom han skulde optælle dem alle, maatte Forsamlingen erklære sig permanent for nogle Aar! Han inddeler dem efter Geologiens Kategorier i primære Løgne, der ere frembragte ved Alb, og i secundære, der ere en Virkning af Oplysningsvandtets Nedslag. Blandt Talerens mange slaaende Bemærkninger anføre vi hans Notits om en nyere Historie „for evangeliske Skoler,“ der indeholder en ganske utrolig Masse af Løgne, og i c. 30,000 Exemplarer

er officiel indført i en Ræbostat (Baden), hvor de stakkels Bønderbørn i Odenwald og Schwarzwald prygles til at lære disse Løgne udenad. Det er isørigt vanffeligt at give et Billede af de glimrende Sammenligninger og slaaende Exempler, som Taleren sammenstiller, og som ofte nødte Tilhørerne til Munterhed, naftet Totalindtrykket var høist sørgeligt. Man kan sammenfatte dette i Talerens Udbrud: „Det er Løgnet, der danner Skillevæggen mellem Moderen og hendes vildfarende Børn! Kunde Løgneraanden udbrives af Tydskland, da kunde der ogsaa blive Enighed blandt Folket! Men Kampen mod Løgnet er uhyre vanffeligt; dog lad os ikke tabe Modet! . . . Taleren gjenneingaaer derpaa i Korthed Rækken af Løgnes Bekæmpere i alle Kirkehistoriens Aarhundreder, og anbefaler alle Tilstedeværende paa det Indstændigste den Pligt, „at vise en ubønhørlig Strengthed i Bekæmpelsen af Løgnet ved Siden af den største Mildhed og Sagtmødighed mod Bagvaskernes Personer.“

I Anledning af ovenstaaende Udtalelse om en for de offentlige Skoler i Baden bestemt Lærebog i Historien, der vrimler af Løgne, da tillade vi os at gjøre vore Landsmænd opmærksomme paa; at det forulykkede constitutionelle Mønsterland, Storhertugdømmet Baden, ikke er ene om saadanne Foranstaltninger. Efter Reformationens Indførelse blev det af alle den ny Kirkes verdslige Overbiskopper, der nu vare blevne beklædte med en dobbelt Magtfulde, som hidtil havde været ukjendt i Christenheden, betragtet som en Selvfølge, at den ny Statsgeistlighed, der var en Skabning af denne absolute Fyrstemagt, maatte give den det Pant paa sin udsaatlige Taknemmelighed og Trostaa, at den for alle kommende Tider sørjede for, at den ny Tingenes Orden anerkjendtes som berettiget af alle Landets Beboere. Herved blev der givet Anviisning paa en Forfalskning af Historien, hvorved enhver Erindring om den tidligere Tids virkelige Tilstande skulde tilintetgjøres. Saaledes blev Fyrsterne usurperede Magt over Kirken indført og fremdeles opretholdt i Folkenes Bevidsthed; saaledes er det efterhaanden blevet en ny Troesartikel for de protestantiske Folk, at Luther var et umiddelbart guddommeligt Sendebud, der havde en høiere Bemyndigelse til at nedbryde hele den gamle Kirkeorden. Det bør imidlertid fremhæves, at, ligesom det var troløse Geistlige, der gavede Fyrsterne Anviisning paa at anmasse sig den biskoppelige Magt, saaledes maatte hine ogsaa for deres egen Skyld føle sig drevne til uførtroende at virke i denne Retning. Det Høllige var givet til Priis for Udæggelsens Vederstyggelighed, men Politiken forlangte det Skete fremstillet som den største Herlighed Verden havde seet! Den ny Tilstand skulde ikke blot

retfærdiggjøres i Folkets Dine ved Prædikener og Smuds-
 skrifter, der carikerede de tidligere kristelige Aarhundreder og
 overste Kirkenes Overhoveder og dens Gudsdyrkelse med Skjælds-
 ord og Forhaanelser; men den stulbe ogsaa videnskabelig
 retfærdiggjøres. Reformationen har saaledes fremkaldt en heel
 ny Behandling af Historien, saavel som af de filosofiske Viden-
 skaber, om hvilken man — saa interessant den i mange Hen-
 seender kan være — ikke kan sige andet, end at den er en viden-
 skabelig gennemført Protest mod hele den tidligere Tids Historie
 og den af Christendommens Aand traditionelt ud-
 viklede Tænkning. Ved Skolebøgernes Løgne og de For-
 domme, der herved engang ere bragte i Omløb, forberedes
 atter Gemytterne paa den tilsvarende Videnskabelighed, og
 under denne bestandige Bezelvirkning throner Løgnen som en
 eneældig Tyran over en stor Deel af Verden, og Jorden
 gjenslyder af Postaler over Frihedens, Oplysningens og Sand-
 hedens stedse mere seirende Magt! Alle Mennesker troe, at
 Alt hvad der kaldes Historie, ogsaa er virkelig Historie; der
 er Ingen der aner, at det kan hænge anderledes sammen med
 denne Sag! Nu ere baade Baden og Danmark constitutionelle
 Lande, men besynderligt nok! det gamle System bibeholdes. Nu
 behøver Geistligheden, idet mindste hertillands, ikke længer at
 forherlige Reformationen og officielt at nedrive og laste enten
 den katholicke Fortid eller Nutid: de behøve det ikke af pligt-
 skyldigt Hensyn til Kongemagtens anmassede Overepiscopat, thi
 dette har Regjeringen givet Afkald paa ved Grundloven af
 1849; de behøve det heller ikke for deres egen Skyld, thi Reli-
 gionsfriheden berettiger dem ikke mindre end alle Landets
 Børn til at gjøre Brug af Protestantismens øverste
 Princip, der baade berettiger og forpligter dem til, frit og
 uhildet at forske efter Sandheden, om denne Forsten end
 stulde føre dem til at forkaste den hele Tilstand som Reforma-
 tionen har skabt! De ere ikke længer forpligtede til en offi-
 ciel Uvidenhed i denne Retning, til en servil Angst for
 at kjende den gamle Kirke. Hvorfor bliver da Geistligheden
 ved med at behandle Kirkehistorien paa samme Maade som
 Slesvigholsteinerne siden 1815 have behandlet Dan-
 marks Historie i Skolebøger og Pamfleter? Hvilken danskt
 Aand, hvilket ærligt Menneske oprøres ikke over dette Løgne-
 system, hvis Følger man nu seer for sine Dine! Man klager
 over tydske Løgne, og dog bliver man i Danmark ved med
 at fremstille Kirkehistorien med samme tydske Redelighed
 som i Storhertugdømmet Baden!

Efter en senere i flere katholicke Blade offentliggjort Med-
 delelse kunne vi glæde vore Læsere med en Efterretning, som

staaer i en interessant indre Forbindelse med det ovenfor omtalte Foredrag om *Løgnens Magt*.

Allerede før end Dr. Haffner holdt sit Foredrag var det Forslag forelagt de katolske Foreningers Generalforsamling, at foranstalte Udgivelsen og Udbredelsen af velskrevne Broschürer, som det virksomste Middel til at forsvare og retfærdiggjøre den katolske Kirkes Lære og Institutioner og den i alffens kirkefjendtlige Pamfleter mishandlede historiske Sandhed. I Tyskland navnlig har Bøggæstelsesystemet ved den protestantiske Geistligheds vedholdende Ufortrødenhed efterhaanden naaet et saa forbausende høit Udviklingsstrin, at man ikke blot med Røie kan sige, at al historisk Sandhed i Henseende til Reformationen og dens Virkninger er stillet paa Hovedet, men Løgneren er som en Følge heraf endog bleven som en Suurde, der gjennemtrænger selve Systemet eller Behandlingen af det kristelige Dogma. Til denne samvittighedsløse Behandling af Historien og det til forvanskede historiske Facta knyttede falske Raisonnement støtter sig den hele Hærskare af vore i al Trosthyldighed vildede protestantiske Brødres Fordomme. Disse fordævelige Fordomme, der ere en nødvendig Virkning af det Tyranni, Løgneren altfor længe har udøvet over den offentlige Mening i Bladartikler og populære Smaasrifter, har man nu forenet sig om paa den hensigtsmæssigste Maade at modvirke. Det første af de allerede udgivne tre Smaasrifter har haat den hidtil uhorste Virkning, at nøde en stor og anseet Avis (Frankfurter Journal) til at tilbagekalde en Opdigtelse om en Pave fra forrige Aarhundrede, der er en beviisløse ondskabssfuld Løgn.

Belgien. Sædelige Tilstande. „Indépendance“ skriver: I Løbet af en Maaned tæller man i Arrondissementet Brüssel mere end 20 Selvmord. „Bien public“ gjør i denne Anledning følgende Bemærkning: „Man har i alle mulige Tonarter paaستاaet og udbasunet, at man allevegne, hvor den ministerielle Liberalisme herfer, ikke finder andet end Civilisation, Oplysning, Intelligens, Kjærlighed til det Sande og Skønne — og see! det ivrigste ministerielle Blad maa bejende, at i Arrondissementet Brüssel, der sender 11 liberale Deputerede til Parlamentet, har denne skrækkelige Forbrydelse i den Grad taget Overhaand: mere end 20 Selvmord i en Maaned — altfaa næsten eet for hver Dag! Vi tilføie, at efter den officielle Statistikk havde der i Brüssel, alene i Aarets andet Kvartal, fundet 383 uægte Fødsler Sted af Totalantallet 1507. Den samme Statistikk melder, at i samme Kvartal forekom i Hovedstaden 5 Egtefælsfalskmissioner. Selvmord, uægte Fødsler og Egtefælsfalskmissioner

ere den direkte Frugt af de Fritænker-Værdomme, som Liberalismen roser og anbefaler“.

— En Fritænkens Begravelse. Fra Byen Termonde berettes følgende til „Westf. Kbhbl.“: „De Liberale“ have havt en stor Glæde; den Kirkegaard, paa hvilken vore katolske Forældre, Slægtninge og Venner hvile, er vanhelliget. En landsforviist fransk Læge, Hr. Gambon, der siden 1852 har opholdt sig i Belgien, er død her den 7de f. M. Ligesom denne Mand stedsfe havde levet som Fritænker, saaledes døde han ogsaa som saadan. Ulykkelige Fordomme og andre Fritænkens ryggesløse Bestræbelser gjorde alle Anstrængelser for under hans sidste svære Sygdom at føre ham tilbage til Kirkeens Stjød, frugtesløse. Saa snart han var død, var det første Spørgsmaal: „Hvor skal han begraves?“ Det er nemlig bekendt nok, at Fritænkerne aumasse sig Ret til at lade de til deres Parti hørende Døde begrave paa den indviede Deel af den katolske Kirkegaard, omdenskjønt den borgerlige Lov og de bestaaende Kirkelove forbyde dem dette, idet der er anvist de forskjellige Religionspartier særskilte Begravelsespladse paa Kirkegaarden. Kirkeforstanderskabet i det Pastorat, i hvilket Dr. Gambon var død, skrev i denne Anledning til Borgermesteren, og denne forbød ogsaa Begravelsen i den indviede Jord, og lod strax grave en Grav paa den uindviede Deel af Kirkegaarden, i det han af Politiovrigheden forlangte fire Gensdamer for det Tilfælde, at „de Liberale“ skulde vilde tage sig selv tilrette. Disse sidste lode imidlertid denne Grav igjen tilkaste, og paa Begravelsesdagen saae man det liberale Sørgetog bevæge sig hen til Kirkegaarden. Kisten var bedækket med et sort Ligtæppe, der var prydet med Sølvstjerner, og som skulde være sendt dem fra Frimurerlogen i Brüssel; fire Liberale bare Tilgængelige. 3 Spidsen for Toget marscherede 12 Gensdamer med dragne Sabler, Politidirektøren og nogle andre Politiebedsmænd. Borgermesterens Protest var forgæves; han maatte vige for Magten og lade „de Liberale“ udføre deres Villie. Han fik saaledes Forklaring paa det besynderlige Svar, Politiet gav ham paa hans Begjæring om de fire Gensdamer, nemlig, at hele Gensdameristyrken allerede var requireret! Det forstaaer sig af sig selv, at der blev holdt flere smukke Taler ved denne Begravelse. En Deputeret fra Brüssel vovede f. Ex. at sige: „Dr. Gambons Mod og Standhaftighed vil bestandig være et Ibsvende Forbillede for et Sted, der staaer saa langt tilbage i almindelig Dannelse — et Forbillede, der uopaatvieselig vil bære rige Frugter for Flanderns Fremtid“ (!!).

Den her omtalte Sekt, de saakaldte „Solidaires“ eller Fritænkere, har vel alt længe bestaaet som et hemmeligt Sam-

fund, men man har dog først i forrige Aar offentliggjort deres nyhedenste Grundsætninger i et Brüsselerblad. I disse Statuter kan man blandt Andet læse Følgende: „Vi Fritenkere erklære, at vi ikke ville see nogen Geistlig i vor Dødstime, og endnu mindre, naar vi gifte os, saalidt som ved vore Børns Fødsel; vi ville hverken vide af Daab eller Confirmation“.

Vi bringe i Anledning af ovenstaaende Meddelelser i Erinbring, hvorledes den deputerede Verhaagen, imod hans Kones og Børns udtryffelige Villie, blev paa sin Dødsfeng ubeluffet fra Kirkens Trøst, fordi hans Venner (!) af al Magt modfattede sig hvad der i deres Dine vilde være en stor „Skandale“ (!). En saadan Svaghed i Grundsætninger betragtede de som en Tort baade for den Afdødes Minde og for hvad disse Folk kalde „den gode Sag“. De ansaae sig derfor beføiede til paa en brutal Maade at forhindre Upsyldelsen af Familiens Døst. Man kan ikke andet end forbauses over en saadan Liberalitet, der griber tyrannisk ind i et Medmenneskes Skjæbne for Evigheden. Vi søie til: Gud fri Enhver fra at faae saadanne gode Venner!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 13. November. 26de Søndag efter Pintse. Mariae Dffring. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Hoimesse med Præd. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 14. M. Didacus, Bekj. 15. Li. Gertrudis, Jfr. 16. D. Stanislaus Kostka, Bekj. 17. Ed. Gregorius Thaumaturgus (=: Undergjører), Bisk. og Bekj. 18 F. Iubommelse af Judvielsen af Petri og Pauli Basilikaer (=: Peterskirken og Paulskirken) i Rom. 19. L. Elisabeth, Enke.

Søndagen d. 20. November. 27de og sidste Søndag efter Pintse. Kirkearets Slutningsuge. Felix af Valois, Bekj. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dypnaelse af en salig Død. 21. M. Mariae Dffring (feiredes offentlig forr. Sønd.). 22. Li. Cecilia, Jfr. og Mart. 23. D. Clemens, Pave og Mart. 24. Ed. Johannes af Korset, Bekj. 25. F. Katharina, Jfr. og Mart. 26. L. Silvester, Abbed.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messie Kl. 7 og 8¼. — Skrifte maal: Form. Kl. 6—9. Lørdagafte: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messie Kl. 6.

„Katholik kirkevidne“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Kunsthandler C. N. Blankesteiner, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere a 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolte Aargang.

Nr. 24. Søndagen den 27de November. 1864.

Indhold: Om Ceremonierne ved Præstevielsen. — Den fransk-italienske Convention af 15. September d. A. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Würzburg. Mecheln.

Om Ceremonierne ved Præstevielsen*).

(Fortsat, see Nr. 23.)

Simon. Hvilke ere altsaa Ceremonierne ved Præsternes Vielse?

Pr. Det, hvori den egentlige Vielse bestaaer, er ogsaa her igjen Haandspaalæggelsen, saaledes som det var allerede paa Apostlenes Tid. Den hl. Paulus skriver til sin Discipel Timotheus (1. Tim. 4, 14.): „Forsøm ikke Raaden i dig, som er givet dig ved Præstefkabets Bøn og Haandspaalæggelse.“ Derfor lægger da først Biskoppen, og siden alle tilstedeværende Præster begge deres Hænder paa Enhvers Hoved, som skal hæves til den præstelige Værdighed. Er dette skeet, saa strækker endnu engang Biskoppen og alle Præster deres høire Haand ud over dem, som skulle vies, og Biskoppen opfordrer tillige de omkringstaaende Præster til at forene deres Bøn med hans, „paa det at Gud maa udgyde de himmelske Gavers Fylde over sine Tjenere, som han har udvalgt til Præstedømmet, saa at de med Guds Hjælp maae kunne forvalte det Embede, som ved den Høiestes Raade er bleven dem paalagt.“

*) Af Skriftet: „die Schönheit der katholischen Kirche, dargestellt in ihren äußeren Gebräuchen in und außer dem Gottesdienste. Von Gr. Rippel.“

Simon. Der ere vel ogsaa her andre Ceremonier, der tjene til sindebilledigt at antyde den præstelige Værdighed?

Pr. Ganste rigtigt. Efterat hiin Haandspaalæggelse er forbi, lægger Biskoppen Stolaerne korsviis over de nindhviede Præsters Bryst og siger derved de Ord: „Tag Herrens Nag paa dig; thi Hans Nag er mildt og Hans Byrde er let.“ Derved antyder han, hvorledes Præsten ivrigt skal indvie sig til Altrets Tjeneste, og med Glæde bære Sjælesorgens Byrder. Ogsaa Messeslagelen bliver han iført, og derved erindret om, at „denne skal bethyde Kjærligheden, thi Gud er mægtig til at forsøge Kjærligheden i dig, og til at gjøre dit Værk fuldkomment.“ Under den Helligaands Paakaldelse bliver herpaa den nye Præsts Tommel- og Pegefingre, og saa begge Hænders indre Flader salvede, og Kalken, fyldt med Viin og Vand, som til den hellige Messe, og Patenen med Hostien overrakt ham, hvorefter han i Forening med Biskoppen læser den hellige Messe.

Simon. Hvorfor bliver denne Salvelse af Hænderne foretagen?

Pr. Ved den hl. Olie bliver for det Første den Helligaands indre Naade, som ved Vielsen indgydes i Præstens Sjæl, betegnet. For det Andet antyder denne Salvelse, at den nye Præst i sine hellige Forretninger træder i Stedet for Jesu Christi Person, og ligesom skal forestille en anden „Christus“, hvilket Navn bethyder saameget som „en Salvet“. Saaledes staaer der skrevet om Christus i Apostlenes Gjerninger (10, 38): „Gud har salvet ham med Kraft og med den Helligaand.“ For det Tredie tjener Salvelsen som Sindebillede paa Velsignelsen, der fra Præstens Hænder skal udbrede sig over de Troende. — Aarsagen til, hvorfor i Særdeleshed de to forreste Fingre paa hver Haand blive salvede, er den, at Præsten netop med disse Fingre berører, bærer og uddeler det hl. Sakramente blandt de Troende. Ligesom Kalkene og Ciborierne, der skulle indeslutte det guddommelige Vams tilbedelsesværdige Legeme og Blod, iforveien blive salvede af Biskoppen med hellig Olie, saaledes sømmer det sig saameget mere, at Præstens Fingre, som levende Kar, der umiddelbart skulle berøre og bære Christi

Regeme, ved den biskoppelige Salvesses høitidelige Ceremoni iforveien blive velsignede og værdigt forberedte. — Denne Salvelse erindrer ogsaa Præsten om, at, ligesom det vilde være en forbruderi og sakrilegig Handling, at misbruge en indviet Kalk i et foragteligt og smudsigt Niemed, saaledes vilde det ogsaa være en skjændig Vanhelligelse, naar han selv vilde udstrække sine gudindviiede og salvede Hænder efter utilladelige Ting, eller besuble dem med lastværdig Gjærning.

Simon. Jeg har engang seet Præster vies, og bemærkede derved, at Messsehagelens bageste Deel var oprullet, naar den nye Præst blev iført den.

Pr. Dette skete forðum paa Grund af Messsehaglernes tidligere Form, som jeg allerede har beskrevet for eder. Fordi nemlig de nye Præster strax læse den hl. Messe med Biskoppen, maatte deres Messsehageler oprulles, saa at de frit kunde bevæge Armene. Dette vilde rigtignok ikke mere være nødvendigt ved det præstelige Gebands nuværende Form; imidlertid har man dog bibeholdt hiin gamle Skik, ligesom man nutildags endnu under Forvandlingen løfter Præstens Messsehagel iveiret; omdøbt ogsaa dette ved dens forandrede Form er overflødig. Imidlertid har hiin Oprullen af det præstelige Gebandt under Vielsen ogsaa en siendbilleglig Betydning, og af denne Grund har man maaskee i Særdeleshed vedblevet at iagttage hiin gamle Skik. Den nye Præst faaer nemlig ved den hl. Vielse en dobbelt og forskjellig Magt: for det Første i Henseende til Christi sande og naturlige Regeme, idet han nemlig forvandler Brød og Viin til Christi Kjød og Blod; for det Andet faaer han Magt over Christi sædelige Regeme, eller over den katholske Kirkes Troende, idet han løser dem fra deres Synder. Den første Magt modtager han ved Biskoppens og det hele tilstedeværende Præstefabs første Haandspaalæggelse; og strax derpaa overgiver Biskoppen ham, som jeg før omtalte, Kalk og Patene samt Brød og Viin med de Ord: „Modtag Magten til at frembære til Herren Offeret og læse Messe, saavel for de Levende som for de Døde.“ Hiin anden Magt faaer han rigtignok ogsaa allerede ved hiin første Haandspaalæggelse; men den

bliver dog endnu engang udtrykkeligt og i Særdeleshed overdraget ham, idet henimod Slutningen af Messen Biskoppen endnu engang lægger Hænderne paa ham og siger: „Modtag den Helligaand; hvem du forlader Synderne, dem ere de forladte, og hvem du beholder Synderne, dem ere de beholdne.“ Som Tegn paa at derved den hele og fulde præstelige Magt er overdraget ham, bliver den hidindtil forkortede Messeshagel nebladt.

Simon. De nyviede Præster læse altsaa tilligemed Biskoppen den hl. Messe?

Pr. Ja vel, og denne Skik hidrører endnu fra Christenhedens ældste Tider, hvor der, idetmindste paa Søn- og Festsdage, kun blev holdt et eneste høitideligt Messeoffer af Biskoppen eller af en Præst, saaledes at det hele Folk samlede dertil, og hele det tilstedeværende Præstefab forenede sig med Biskoppen eller Præsten som læste Messen, saa at altsaa alle tilsammen kun forrettede en eneste Offerhandling.

Simon. Er denne hl. Messe ikke forstjellig fra dem, som ellers blive holdte?

Pr. Denne hl. Messe selv adskiller sig i Intet fra enhver anden, med Undtagelse af, at Biskoppen og de nyviede Præster desforuden rette særegne Bønner til Gud, om at han vil gjøre dem værdige til at frembære det hl. Offer og lade dem forvalte deres hl. Embede i bestandig Trostab og Hellighed. — Dog, jeg vil endnu omtale nogle Skikke, som iagttages under denne hl. Messe. Saasnart Subbiafoner eller Diafoner ere viede, saa varetager enhver af dem strax sit Embede, idet han under den hl. Messe læser Epistlen eller Evangeliet, saaledes som det sædvanligt gjøres af Ministranterne ved Levitmessen. Endvidere træde under Offertoriet Alle, som have modtaget en hl. Vielse hen til Alteret, for at overrække Biskoppen et brændende Lys. Jeg har glemt at fortælle, at under den hl. Vielse Alle holde disse Lys i Hænderne, for derved findbilleligt at udtrykke deres Kjærlighed til Gud, deres Andagt, deres Iver for Guds Ære og de Troendes Frelse, og for derved at mindes om, at de vedblivende skulle bevare alle disse Egenstaber i deres

Hjerter. — Ved Offertoriet overgive de nu dette Lys i Overhyrdens Hænder, forat efterligne den gamle kirkelige Skik, at alle Tilstedeværende under den hellige Messe gif tiloffers, og for ved denne lille Gave at bevise deres Taknemmelighed for den Raade, som er bleven dem tildeel i de hellige Vielser, samt tillige for ved Overrækkelsen af det brændende Lys at give Biskoppen ligesom et høitideligt Pant paa, at de ere beredte til altid trofast at bevare i deres Sjæl det, som sindbilledliggjøres ved Lysket. Saavel til Tegn paa deres Taknemmelighed som ogsaa for derved at anerkjende Biskoppens øverste Hyrdemagt, hvem de nu saa meget mere i den særegne Egenstaaelse af Helligdommens Tjenere ere Underkastelse og Lydigheid skyldige, kysse derved Alle Biskoppens Ring, dette Tegn paa hans Forbindelse med Kirken, til hvilken han, ligesom til en Brud, er viet. — Ved „Agnus Dei“ træde Alle hen til Biskoppen, og modtage af ham Fredskysset, saaledes som det var Skik i gammel Tid og endnu steer blandt de Geistlige ved Altret. Jeg har jo allerede andetsteds talt derom. — Ved Biskoppens Communion komme ligeledes igjen alle Nhyiede hen til Altertrinene, forat modtage Jesu Christi Legemes og Blods helligste Hjemmelighed af Overhyrdens Haand. — Men efter Communionen træde de nhyiede Præster alene hen til Altret, udtale den apostoliske Troesbekjendelse for Biskoppen og bevidne derved, at de tilhøre den hellige rettroende Kirke, og at de ville lære og undervise deres fremtidige Undergivne efter hiin Troesbekjendelses Indhold; og derpaa følger Biskoppens sidste Haandspaalæggelse med Fuldmagten til at forlade Synderne, som jeg allerede har omtalt. Paa Overhyrdens udtrykkelige Spørgsmaal bevidne de nhyiede Præster, at de altid ville bevise ham Ærbødigheid og Lydigheid, og med de Ord: „Herrens Fred være altid med dig,“ kysser Biskoppen den ene efter den anden, for derved at hilse dem Alle som sine Sønner i Christo og Medarbeidere i Guds Rige. Han opfordrer dem endnu til, før de tiltræde deres Embede, at gjøre sig rigtig bekjendte med den katholskes Kirkes hellige Skikke, i Særdeleshed dem i den hellige Messe, og udtaler Bøn og Velsignelse over dem forat nedbede den Almægtiges Bistand til deres Embede. — Endelig træde

endnu engang Alle, som have modtaget en hellig Vielse, frem for Biskoppen, og denne opfordrer dem til ret alvorligt at overveie den modtagne Vielse og den Byrde som de have overtaget. Han siger: „Lad det være eders første Niemed, at leve hellige og i Gud, forat den almægtige Guds Naade kan hvile over eder, og I maae blive deelagtige i hans vedblivende Naade, som han efter sin Barmhertighed ville forlene eder“. — Nu paalægger Biskoppen endnu de Nyviiede, efter deres Rang, forskjellige Bønner, som de skulle forrette, forat bevidne deres Taalommelighed for den Dphvielse, som er bleven dem tildeel. Men de nye Præster befaler han af samme Grund at læse tre hellige Messer; endelig fordrer han endnu af Alle, at de skulle mindes ham i deres Bønner.

Saaledes ender Meddelelsen af de hellige Vielser. Og dermed ville vi ogsaa slutte vor Samtale for idag.

(Fortsattes.)

Den fransk-italienske Convention af 15. September d. A.

Vi have endnu ikke meddeelt vore Læsere Noget om den i de politiske Blade saa meget omtalte og saa forskjellig bedømte Convention mellem Frankrig og Sardinien af 15. Septbr. d. A.

Det Overraskende og Tvetydige ved hele denne Sag foranledigede os til at opsætte vor Meddelelse, indtil der blev Mulighed for at sige mere derom, end Avisernes fاملende Formodninger om de sandsynlige Virkninger af denne Overeenskomst*) hidtil have formaaet.

*) De væsentligste Punkter i Conventionen ere følgende:

1. Den keiserlige Regjering trækker efter to Aars Forløb sin Krigsmagt tilbage fra Rom.
2. Den sardiniske Regjering afholder sig fra ethvert voldsomt Foretagende mod Rom og vælger Florenz til Residensstad.
3. Sardinien overtager Afbetalingen og Korrentningen af Statsgælden for de annecterede pavelige Provindsers Bedkommende.
4. Fra September 1866 skal den offentlige Orden og Ro i de tilbageværende Provindsler af Kirkestaten opretholdes af en Armee, som den pavelige Regjering organiserer.

I det første Dieblif befandt den offentlige Mening sig i nogen Forvirring. Kirkens Benner i alle Lande, eller alle sande Katholiker, der hver Dag styrke deres Tro og Haab for Kirkens Fremtid ved den fælleds Forbøn for dens Overhoved, havde vel Grund til at stubse ved denne uventede Begivenhed, og ængstes for de betænkkelige Virkninger, den mulig kan medføre; og navnlig kunde den Omstændighed ikke andet end foruroilige, at den franske Keiser havde iværksat denne Transaction, uden iforveien at have forhandlet derom med den pavelige Regjering. At denne sidste i høi Grad følte sig krænknet ved en saadan Fremgangsmaade, følger af sig selv.

Den mægtige Hersker, der for 5 Aar siden fandt det tjenligt for sine uigjennemffuelige politiske Planer, at tillade den sardiniske Hær det troløse Overfald paa den pavelige Armee, og den derpaa følgende „Annexion“ af Kirkestatens største og rigeste Provinds; denne katholske Hersker følte dengang Strupler over alle de Stjændselsgjerninger, der betegne de Virkeligjørelsen af den fantastiske Idee: „Kongeriget Italien“; thi denne Stormagter endnu bestandig noget Bordenbe! Keiser Napoleon forandrede nemlig efterhaanden sin Holdning, og hans af Demagogerne frygtede Legioner have i de mellemliggende Aar forhindret de af England og Sardinien besoldede revolutionære Bagabonder i at udføre nogen Demonstration i den tilbageværende Deel af Kirkestaten. Derover har man nu i disse sidste Aar stadig hørt, snart de velmenende og ømtfølsomme Fremskridtsmenneskers elegiske Klagesange, snart de revolutionære Ulves forbittede Hyl. Alle bleve utaalmodige over denne Standsning i Menneskehedens og den høiere europæiske Politiks Bevægelse mod dens Ideal for en fuldkommen Samfundstilstand. Napoleons Holdning var altsaa undergaaet en Forandring. Stemningen over hele den katholske Verden, som saa eclatant har kundgjort sig baade ved den Beredvillighed, hvormed det christne Folk søger at bøde paa den hl. Faders finantsielle Forlegenhed, og den Begeistring, hvormed de for to Aar siden i Rom forsamlede Biskopper overalt bleve fejrede, gav Keiseren Vink om at agte paa dette Tidens Tegn og erindre, at Frankrig, trods alle Revolutionens fordærlige Virkninger paa den offentlige og private Moralitet, dog endnu er et katholsk Land.

Napoleon III. har saaledes i de sidste Aar beskyttet Kirken og dens Overhoved mod det i selv meget lille, men dristige og frække Parti, der, lønnet af den røde Republiks Propaganda, har sit Arnested i London, men er virksomt i Italien, hvor det

5. For Tilfælde af Uroligheder eller revolutionære Bevægelser i Rom, forbeholder den franske Regjering sig Pandlesfrihed.

er fordeelt overalt, og navnlig i Rom altid er kampberedt. Naar det nu synes, som om den mægtige Keiser atter har fundet sig foranlediget til at indtage en forandret Stilling ligeoverfor Kirken, troe vi dog ingenlunde, at det dermed er afgjort, at Omstyrtningspartiet skal see sine Forhaabninger opfyldte. Thi, ihvorvel denne Overenskomst umiskjendelig er en Indrømmelse til Revolutionen, tør det dog med ikke mindre Grund antages, at dette fornemmelig gjælder dens Oprindelse, eller den Kirkens og den hl. Faders Ret krænkende Form, hvori den fremtræder, og den Maade, hvorpaa den er bleven offentliggjort. Seer man nemlig hen til den elastiske Bestaffenhed af Conventionens Indhold, og tager man tilbørligt Hensyn til det, som bestemmer Alt i en saa uudgrundelig, alle Muligheder klogt beregnende Politikers Planer, da faaer Sagen et andet Udseende. Politikens virksomste Løstestang hviler paa det Fundament, at Intet i det nærværende Dieblik afgjøres anderledes, end at der holdes Udveie aabne for de Muligheder, Fremtiden kan bringe, efter som det afgjørende Moment i alle saadanne Raadslagninger er det endelige Formaal, deres sidste Resultat, som vel hverken deres Ophavsmand eller nogen anden Dødelig kan beregne eller ane, men som han netop derfor lige som ganske overgiver til den Magt, som de fleste Mennesker kalde Tilfældet eller Skjæbnen, idet han til enhver Tid ikke gjør mere eller gaar videre, end de øieblikkelige Omstændigheder nøde ham til. Vi sagde ovenfor, at den første Tidende om denne Begivenhed overraskede og forvirrede en kort Tid den offentlige Mening; thi ikke blot Kirkens Venner sølte sig berørte af uhyggelige Aelser, men ogsaa det kirkefjendtlige Parti blev af en ganske anden Grund betaget af Forbauselse og Uengstelse med Hensyn til den mulige Virkning af disse træthydige Bestemmelser. Dog, dette Parti fattede sig snart i denne det første Diebliks Usikkerhed. Dets Ordførere turde i Begyndelsen ikke ret troe paa Muligheden af en Indrømmelse til Gunst for Revolutionen, efterat Frankrig nu i saa lang Tid var optraadt som Kirkens og den pavelige Regjerings Bestytter, men de fandt det, efter at den første Forbauselse var forvunden, klogt i det mindste at lade som de troede det, for saaledes i alle Tilfælde ved den igjennem deres Blade frembragte offentlige Mening i det mindste at paavirke den franske Regjering i denne Retning. Keiser Napoleon har saaledes nu i nogle Uger været Gjenstand for den samme PresSES Lovtaler, som tidligere har angrebet hans Politik stærkt for de Skuffelser, den siden 1860 har forvoldt Vennerne af den saakaldte „gode Sag“*).

*) „Den gode Sag“ betyder i dette Parties Ordbog alle de Trosløsheder og Skændigheder, der tjene til at gennemføre dets for-

sardiniske Minister i Paris, Mr. Nigra, er i denne Henseende kommen disse Bener af „Fremskridtet“ til Hjælp, ved i en Depesche til sin Regjering at give de omtalte Bestemmelser, navnlig Nr. 2, den ønskelige Fortolkning, som fremkommer ved en stærk Betonning af Ordet voldsomme, saaledes at Sardinien altsaa kjendes berettiget til at bringe i Gang og fortsætte en „fredelig“, ved „den fremskridende Civilisation“ (o: den fremskridende Revolution) bevirket Gjæring og Omvæltning i de romeriske Provindsfer. Dette har atter foranlediget den franske Udenrigsminister, Hr. Drouyn de Lhuys, til i en Depesche til den franske Minister i Turin at give den Forklaring af det andet Punkt, at „Italien“ heller ikke indirekte maa understøtte nogen Opstand eller Agitation paa det romeriske Gebeet, men, at de eneste Bejtræbelser fra „Italiens“ Side, som Frankrig erkjender for Lovlige, maae være rettebe paa Forsoning med Pavebønnen. Foraaavdt det revolutionære Parti gjerne vilde betragte Florenz som „en foreløbig Udvei eller en Station paa Veien til Rom“, fremhæver Depeschen, at Valget af Florenz til Italiens Hovedstad betragtes af Frankrig som et Pant fra „Italiens“ Side paa fredelige Hensigter; tilbagetages dette, da er dermed Conventionen ophævet. Denne Forklaring synes foreløbig at have sat en Dæmper paa Partiets Forhaabninger og Mod. Uenigheden har allerede spaltet det „italienske Parlament“ i 6 forskjellige Meninger om den Holdning, der vil være hensigtsmæssigst for den nærmeste Fremtid!

Den romeriske Regjerings Betragtning af denne Sag kan enhver Katholik let slutte sig til; der foreligger nemlig endnu ingen offentlig Udtalelse. Det er imidlertid en Selvsølgje, at man ikke kan indrømme Frankrig og Sardinien Ret til at disponere over Kirkestatens Provindsfer, de usurperede ligesaa lidt som de ikke usurperede. Den hl. Stol vil indrette sin Holdning overensstemmende med Tingenes videre Udvikling i Turin. Den franske Minister i Rom, Hr. de Sartiges, er forbausset og fortørnet over, at man i Vatikanet slet ikke foruroliges af hans Travlhed med Erklæringer, samt over, at det har Udseende af, at man ikke antager den Beskyttelse for at være alvorlig meent, som hans keiserlige Herre tilskrives Rom i Conventionen. I de om dette Anliggende stedfundne Raadslagninger have alle Medlemmer af Cardinalcollegiet været enige i at tilbagevise de to Artikler af Conventionen, hvis Udførelse vilde indeholde et Samtykke i denne Transaktion, nemlig Dannelsen af en ny Hær, og den piemontesiske Regjerings Overtagelse af den Statsgjæld, der falder paa de af Victor Emanuel røvede romeriske

bryderiske Formaal. Saaledes kunne Ordene sidste Betydning med Liden!

Provindsfer*); men man er ikke enig om Maaden, hvorpaa man i denne Henseende skal forholde sig. Foreløbig er man bleven enig om, at Cardinal Antonelli hverken udsærdiger noget Memorandum til de andre Magter, eller officielt bevarer de franske Forespørgsler og Meddelelser, og om at forbeholde Fremtiden det Øvrige. Men iøvrigt skal der være nogen Meningsforskjellighed blandt den hl. Stols raadgivende Kirkesyrster. Nogle mene, at man, efterat have givet blot et simpelt Modtagelsesbeviis for den franske Note, slet Intet videre skal gjøre ved Sagen, men fremfor alt have for Die, ikke at støde Napoleon ved noget Afslag. Ligesom Conventionen selv tilstøder forskjellige Udbydninger, saaledes mener man, at den hl. Stol fornemmelig bør vente Alt af sin gamle Bundsforvandt, Tiden, og af den guddommelige Barmhertighed i Himlen. Andre mene, at Depeichen maa bevares, men Svaret indskrænkes til den Erklæring, at det romerske Hof ikke kan antage de to ovenfor fremhævede, det nærmest vedkommende Punkter, medens der ikke maa yttres noget om hvad Paven vil gjøre for at sikke sin Person, navnlig, om han vil erstatte den bortdragende franske Garnison med en anden katolsk Magts Tropper. Saaledes mener man, at Conventionen maa blive uden al Virkning, fordi det Grundlag, hvortil den formelt støtter sig: Pavens Indvilgelse i den franske Garnisons Bortgang, hermed er den berøvet. I det Napoleon da nødes til at forlænge Occupationen, faaer den „italienske Enighed“ Tid til at ruinere sig selv. En tredie Mening anseer det for rigtigst, strax at tage en afgjørende Beslutning; dens Talsmænd ville, at den hl. Fader skal bevare den Hs. Værdighed som Souverain krænkende Overenskomst, ved strax at forlange den franske Besættings Fjernelse, og forlange en østerrigsk Garnison istedetfor den, i det den hl. Stol begrundet denne Fordring og denne Ret paa Hr. Drouyns og Hr. Sartiges' Erklæringer, at Varigheden af den romerske Garnisons Forbliven afhænger ganske af den hl. Faders egen Bestemmelse. Man gaaer heri ud fra, at Frankrig ligesaa lidt har nogen Ret til at formene den hl. Fader (der efter sin hellige Værdigheds Charakter ikke er og ikke bør være nogen Militærmagt) i at forlange en anden katolsk Magts Beskyttelse, som til at paansøge ham sin. Dermed vilde Napoleon

*) Vi erindre her om, at den hl. Fader stedse strengt har fastholdt Retstilstandspunktet med Hensyn til denne Forpligtelse. Han har aldrig bekvæmet sig til nogen Eftergivenhed, der kunde give Usurpationen Skin af en endog blot faktisk Lovmæssighed. Derfor har han betalt og paa staar fremdeles at være den Gæst, der har Ret til at opfylde den Pligt at forrente Statsgælden for alle de Provindsfer, hvis legitime Herre han er, uagtet Kongen af Sardinien oppebærer Indtægterne af en Deel af disse.

nødes til enten at opgive Conventionen, eller erklære, at han, ved at trække sine Tropper bort fra Rom, ikke blot giver Paven til Priis for sine Fjender, men ikke engang vil taale, at nogen Anden kommer ham til Hjælp. I det den hl. Fader da høitideligt tager Himmel og Jord til Vidne paa den ham tilføiede Uret, vil hele den katholske Verden komme i Bevægelse, den store Spaltning i Frankrig blive aabenbar, og Begivenhedernes videre Udvikling hidføre et definitivt Resultat. Denne sidste Politik, der repræsenteres af Msgr. de Merode, skal imidlertid have fundet afgjort Misbilligelse hos Card. Antonelli, der ikke vil paatage sig Ansvar for et saadant Ultimatum, der staaer i saa stor Modstrid med den Sindighed, det Overlæg og den Viisdom, der hører til den hl. Stols traditionelle Politik.

Medens den franske, navnlig den kirkefjenbtlige, Presse er stærkt optagen af allehaande Raadslagninger og Formodninger om Conventionens sandsynlige Virkninger, har det romerske Hof i den sidst forløbne Maaned forholdt sig ganske passivt; og vi bemærke derfor, at den sidste Deel af vor Fremstilling blot er et Udtryk for hvad der siges i Rom, da naturligtviis ingen Correspondent kan vide noget sikkert om disse Raadslagninger.

I det vi meddele vore Læsere ovenstaaende Beretning om denne Sag, udtale vi det Haab til den guddommelige Barmhertighed, der hidtil har vaaget over Christi hellige Kirke og ladet alle dens timelige Trængsler tjene til den himmelske Sandheds og Retfærdigheds Forherligelse, at den ogsaa under den nærværende Tids Engstelser, vil styrke vor hl. Kirkes synlige Overhoved, med den kraftige Trøst og naadefulde Bistand, hvorved Han og den, i Tillid til den usynlige Herres og Hans Aands almægtige Beskyttelse, formaae at bære og tilsidst at overvinde alle denne Tids Pinagtigheder. Vi vide, Gud være lovet, at vor hl. Kirkes Fremtid hverken afhænger af Napoleons eller nogen anden jordist Stormagts Raade, at den hl. Faders usynlige Forsyns Raadslutning og Anordning, ligesom hans apostoliske Autoritet hviler paa Gudmennesket Jesu Christi Indstiftelse, og det Ene som det Andet saaledes har sin Grund ikke i menneskelig, men i en uantastelig guddommelig Ret. Skulde Keiser Napoleons Politik, under Trykket af fremtidige Eventualiteter, finde det hensigtsmæssigt at opoffre Pavens Rettigheder og Kirkes Selvstændighed til den røde Revolutionens Uhyre, hvis blodgjerrige Vidensstaber han for Dieblicket synes at ville forsone og berolige, da troe vi, at den derved fremkaldte Katastrofe vil blive hverken Kirkes eller Pavedømmets, men kun hans egen Undergang. Begivenhederne fra Aarene 1807 og 1814 indeholde en Advarsel, som ikke ustraffet vil taale, at den tages forfængelig.

Revolutionens nærmeste Formaal er, om vi faa tør sige, Kirkens Guillettinerung ved dens Overhoveds Affættelse. Man vil gjøre dens kongelige Ypperstepræst til en Konges Underfaat, og indskrænke ham til at overtage den kummerlige Rolle, som Overhovederne for de skismatiske og hæretiske Kirkesamfund i Rusland, England og de øvrige protestantiske Lande spille. Den røde Republik, i Pagt med Grimureriet og den engelske Sterlingspolitik, forsølgte utrættelig dette Diemed. „Kom maa falde!“ Med dette Løsen figurerer „Italiens Eenhed“ forrest paa Scenen, — denne kæmpemæssige Laabelighed, som P. Ventura har kaldet den, paa hvilken intet Menneske troer, ikke engang de der udbrede den. Dette Phantafibillede har man tilbeelt samme Rolle som Spøggelset i Tragoedien, der er en Stabning af Digterens Indbildningskraft, bestemt til at pirre og spænde, til at hidse Blodet og sætte Sjælen i Stemning, men dette Spøggelse har et Uhyre bag ved sig, der tilhører Virkeligheden, et bloddryppende Uhyre, der overfører alle det revolutionære Dramas Ræbfler i det virkelige Liv. Det er nemlig Katholicismen selv, Kirken og dermed selve Christendommen og den Aandens Lov, det Aandens Herredømme, som den haandhæver, det er denne Magt, den røde Revolution vil tillids; det er den, der er i Veien for dens Planer; den maa tilside, for at det kan blive rigtig godt i Verden ved Rjødets og al Tøilesløsheds fuldkomne Emancipation! Naar Alteret er omstyrtet da maa ogsaa alle Throner falde! Det er Fremskridtets højeste Ideal, det er Revolutionens sidste og højeste Endemaal!

Hvad have vi da at gjøre, for at forhale og afvende dette Forfærdeligste af Alt? Det evige Ord giver os kun eet Svar: Vaager og beder! Lad os aldrig noget Dieblit glemme, at det er Kirkens nafladelige Bøn og Forbøn, der i Kraft af dens vedvarende ublodige Offer hidtil har forhindret Delæggelsens Bederstyggheder, der siden Jerusalem's Undergang har mildnet Guds Forbandelse over den syndige Jord og opholdt Hans retfærdige Straffedomme.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den meget omtalte unge Israelit Coen har den 12. f. M. modtaget det hl. Daabsfakramente ved Biskoppen af Tusculum, Cardinal Cagianu. Høitideligheden fandt Sted i Jesuiternes Noviciat paa Dvirinalet, i det Capel, der engang har været den hl. Stanislaus Kostkas Celle. Den Døbte har til Grindring om denne Helgen erholdt Navnet Stanislaus.

Würzburg. Af en Tale, hvormed Dr. Heinrich fra Mainz sluttede den første offentlige Forjamling af de katholske Foreninger, meddele vi følgende: „Efter Guds Villie skulde og kunde der allerede her paa Jorden være et Himmerig, naar vi kun ret forstode i Sandhed at være Christne. Det evige Ord er nedsteget fra Salighedens Rige, forat vi skulde blive deelagtige i en sand og blivende Glæde. I tusinde Aar havde de europæiske Folk fundet Hvile ved Foden af Christi Kors i eet for dem alle fælleds kirkeligt Samfund. Være de end syndige Mennesker, saa have de dog ved at give Gud Æren for hvad de havde vundet, nydt stor Fred paa Jorden og fundet en sikker Trøst i deres Dødstime. Skulde de da ikke have havt lettere ved at blive salige i Himmelen, end vi Børn af en saa fortabt Tid, som den nærværende? Al Styrke har sin Rod i Enighed; gaaer denne tabt, er det ude med Kraften! Derfor — med den kirkelige Eenhed forsvinde alle Virkninger af Christendommens guddommelige Kraft. Siden det 16. Aarhundredes religiøse Adspjaltelse har Antichristendommen ret feiret sit høitidelige Indtog i Verden. Rationalismen breder sig i Høisædet paa Værestolene, den har faaet Hold i Regjeringernes Tøiler; den har i alle Lande befængt det offentlige og private Liv med Sygdom; den raader saagodtsom over hele Pressen og har Commandoen over den offentlige Mening; den har bemægtiget sig de offentlige Forhstelser og agerer paa Theatrene! Alle „geniale“ Christne strøe Virak paa dens Altene! Navnlig i vore Dage rører dette antichristelige Væsen sig i en ganske ualmindelig Travlhed, og al denne forbausende Driftighed er ret gjennemtrængt af Ondskabens Magt. Dette kommer deraf, at Katholikerne have begyndt at røre sig, og at de have overtydet Verden om, at deres Tro ikke er et overvundet Standpunkt, at deres Kirke ikke er et affjælet Legeme, men er den Dag idag, som altid tilforn, lyslevende!“ Med uovertræffelig Humor skildrer Taleren „de Liberales“ Angst for den nærværende Tids kirkelige Bevægelse. „Vore Modstandere“, siger han, „have desværre grebet til skrækelige Midler! De ville slaae os moralsk ihjel med løgnagtige Skandaler om vore Geistlige og Ordensfolk. Dette er ikke christelig Krigsbrug; saaledes kæmpe ikke Mænd af Ære; denne Methode anstaaer ikke andre end Niddinger. Et andet yndet Middel er Kammermajoriteter og den souveraine Folkevillie. Man vil ved disses Hjælp dekretere os bort af Tilværelsen! Hvem skal da hjælpe os? Hvori skulle vi søge vor Styrke? Vi maae hjælpe os selv, da vil ogsaa Gud hjælpe os! Vi maae stride og arbeide; vi maae bringe Offre for vor Sag; men, frem for Alt, maae vi Alle være enige, Læge og Geistlige, Høie og Lave!“ — Efter til Slutningen at have

paaviist det med Katholicismens Idee Uforligelige og i sig selv Fordærvelige i den nægte Nationalbegeistring, endte Taleren med en begejstret Lovtale over Pius IX, for hvem Forsamlingen udbragte et eenstemmigt Leve.

Meddel. Paa den sidst i August d. A. afholdte „Katholiske Congress“ yttrede Hr. von Gerlach, Præsident for Cassationsretten, (en Mand, der er æret og høiagtet over hele Belgien, naaget han har været Gjenstand for de hadefuldeste Angreb fra „de Liberales“ Side) iblandt Andet følgende om Klostrene: „De, der opløste det Skrig: bort med Klostrene, raabe med det samme: bort med Forsatningen! Thi Klostrene hade deres Berettigelse ved Forsatningen, ligesaa godt som visse hemmelige Selskaber, der upaatvivlelig have hidført Tilstande, der ere i høi Grad betænkelige, blandt hvilke vi kun ville nævne den ene, at disse Foreninger forfalske Anden i vore Institutioner, idet ved dem en hemmelig og uansvarlig Magts Virksomhed træder istedetfor den lovlige Indflydelse*). Mine Herrer, der vil gives Klostre, saalænge der gives lidende Mennefsjæle, Sjæle, hvilke Verden ikke tilfredsstiller, som føle Forsærdelse for dens Lidensstaber og Farer, som stræbe op imod et høiere Maal, end Verden formaaer at byde dem; og — man sige nu hvad man vil — der gives endnu mange saadanne Sjæle! Der vil gives Klostre, saalænge der gives Sygdom og Elendighed, physiske og aandelige Fornødenheder, der behøve Hjælp og Lindring. Ja, det forekommer os endog at være hævet over al Tvivl, at man, trods alt vort materielle Velvære, trods vore Rigdomme, trods alt vort Fremskridt, seer ikke mindre Sammer og Elendighed end i tidligere Tider. Denne Tingenes Tilstand forklarer i vore Dine Tilværelsen af de talrige Foreninger, der ere besjælede af en hengivende Kjærligheds Aand, og som foraarsage vore Modstandere saa mange mørke Timer, fordi de ikke forstaae dem. Men ikke desto mindre ere de et Tegn paa vor Tids moralske Opstandelse. Vi ville lade en Stemme tale til vore Modstandere, hvilken de ikke kunne nægte Opmærksomhed, en Stemme, som de fra deres Standpunkt ikke kunne frakjende Autoritet. Jeg vil her anføre en Udtalelse af en af deres meest betydnende

*) Taleren hentyder her til Frimurerne, hvis Grundsætninger i religiøs Henseende netop i Belgien udmærke sig ved en afgjort Fjendtlighed imod Christendommen. Fra dette Lands Løger udgaar derfor en Retning, der, ligesom i Italien, ved Anvendelse af alle de for saadanne hemmelige Selskaber eiendommelige Midler, med stor Kløgt veed at terrorisere og tyrannisere hele Samfundet!
R. A.

Førere, Bantroens og alle nyere Kirkefjenders Patriark, nemlig Voltaire, der, som bekendt, nu og da overrastes af et og andet Lynglint af Fornuft og Retfærdighed.

„Man kan ikke nægte“, siger han, „at der fandtes store Dyder i Klostrene. Der gives endnu saadanne; de udøves i det skjulte af beundringsværdige Sjæle, der geraade den menneskelige Natur til Gode. Kun altfor mange Skribenter have fundet Behag i at opbauge Uordener og Laster, ved hvilke undertiden disse Fromhedens Tilflugtssteder bleve besmittede. Det er ubestridelig vist, at det verdslige Liv stedse i langt høiere Grad var behæftet med Feil, Synder og Laster, samt at de store Forbrydelser ikke ere begaaede i Klostrene. I de Tilfælde, hvor saadant virkelig har fundet Sted, undgik det aldrig at blive Gjenstand for den offentlige Opmærksomhed, Harme og Forbømmelse, fordi saadanne Forargelser stode i en saa skjærende og grel Mod sætning til Regelen. Ingen Stand har nogensinde formaaet at holde sig fuldkommen reen til enhver Tid. . .“

„Man maa tilstaae“, vedbliver han, „at mange fortræffelige Skrifter ere udgaaede fra Benediktinerne; at Jesuiterne have viist de skjønne Videnskaber store Tjenester; man kan kun udtale Belsignelsesønsker over de barmhjertige Brødre og dem, der have sat sig til Opgave at løskjøbe Slaverne. Kræver Pligten først og fornemmelig Retfærdighed, da maa man tilstaae, at der stedse blandt Medlemmerne af Ordensstanden, trods Alt hvad man siger om deres Feil, har været Mænd, der vare udmærkede baade ved Videnskab og Dyd.“ „De Institutioner, der have det Formaal at tjene de Fattige og Syge, falde vel mindre i Dinene, men ere derfor ingenlunde de mindst betydelige. . . Der gives maaffee her i Verden ikke noget Større, end det Offer, som det svage og zarte Kjønn bringer, naar det hengiver sin Skjønhed og Dyd, og ofte foragter alle en fornem Fødsels Fordele, for i Hospitalerne at lindre den mangfoldigste og skrækkeligste Elendighed, hvis Betragtning er saa ydmiggende for vor Stolthed og virker saa frastødende paa vor Blødsigtighed. De Folkeslag, der have skilt sig fra den Romerske Kirke, have kun frembragt meget ufuldkomne Efterligninger af en saa høimodig Kjærlighed.“*)

*) Vi kjende ikke Andet i de atatholke Religionsfamsund, end Brodremenighedens Institutioner, der paa Voltaires Tid kunde kaldes saaledes. Den nyeste Tid har i Diakonisserne frembragt en mistykket Efterligning af de barmhjertige Sostre. Hvad Pernhuterne angaaer, da er det bekendt, at denne Sekts Stifter, Greg Zinzendorf, sølte sig i høi Grad tiltalt af den katolske Kirkes indre Organisation, samt at han, efter at have opgivet sine phantastiske Forhaabninger og Forsøg i Retning af en Union med

Det er altsaa Voltaire, m. H., der siger alle disse skjønne Ting, der har vovet at rose Benediktinerne, Kartheuserne, Barmhertighedens Brødre og Søstre, ja endog Jesuiterne. Ja, hvo er det, der siger dette? Det er den største Fjende af Jesu Christi Religion; det er ham, som vovede at kalde den „den Infame“ (Pinfame), men som, overvunden af ubestridelige Kjendsgjerningers Magt, her bragte Sandheden sin Hyldest.“

den katolske Kirke, søgte saa godt det lod sig gjøre, at overføre dens Indretninger paa den Sekt, han stiftede. Man kan — fordi det Grundlag paa begge Steder fattes, der i den katolske Kirke bærer disse Livsformer — derfor med Sandhed sige, at baade de hernutiste „ledige Brødre“ og „ledige Søstre“, med deres hele Fælledsliv, og Diakoniserne kun ere blevne høist ufuldkomne Efterligninger af hine kirkelige Associationer.

R. A.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 27. November. 1ste Adventsøndag. Kirkeaarets Begyndelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeffe med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Kaverius-Missionsandagt med Katechese og Collect for Missionsforeningen. — 28. M. Leonhard af Porto Maurizio, Bisk. 29. Ti. Vigiliedag. 30. D. Andreas, Apost. 1. Decbr. 2o. Ferialdag. 2. F. Bibiana, Jfr. Mart. 3. L. Frants Kaverius, Indiens Apost.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Søndagen d. 4. December. 2den Adventsøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeffe med Prædiken. Kl. 3 Advents-andagt med Katechese — 5. M. Barbara, Jfr. Mart. 6. Ti. Nikolaus, Bisk. 7. D. Ambrosius, Kirkefader og Bisk. 8. 2o. Maria's ubesmitte Udsangelse (keires offentlig forkk. Sond.). 9. F. Petrus Ebrysologus, Bisk. og Kirkelærer. 10. L. Translation af den allersal. Jomfrues Huus til Loretto.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Brøderstab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen den 2. December: Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$; Andagt med Præd. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionair, Hr. Kunsthandler C. A. Blaufenstein, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kongl. Postkontoirer. Prisen er 3 Rk. Kwartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolvte Aargang.

Nr. 25.

Søndagen den 11te December.

1864.

Indhold: Kirken paa Stevns Klint. — Lidt Mørke fra Reformations-tiden. — Jeg har ikke nødig at skrifte; jeg har intet at bebrejde mig; jeg har jo hverken sjaalet eller sjaalet Nogen ihjel, eller gjort noget Menneſte Fortræd. Jeg veed virkelig ikke hvad jeg ſtulde ſige i Skrifteſtofen. — Det er ſaa kjædeligt at ſkrifte. — At gaae til Skrifte kunde være godt, ſaa længe jeg gik i Skole; men nu! . . . — Kirkelige Efterretninger: Berlin. Wien. Tyrol. Irland. Frankrig. Nordamerika.

Kirken paa Stevns Klint.

(Efter Folkesagnet*).

(Indsendt af „en dansk Convertit“.)

Bildet Stormen den raser, grumt Vølgen ſig teer,
Snart ſtædes den Snekke i Dvide,
Selv Sømandens Kløgt og Erfaring ei meer
Kan ſaadanne Fjender bestride.
Alt qvæſtede Snekke med knagende Sang
Bebuder ſaa haardeilig Undergang:
Hvo kan vel end Redning den hde?
Hvo mægter Orkanen at bhde?

*) Sagnet beretter (S. Thieles Folkesagn 2. D., S. 293), at en Skipper engang, da han var ſtedt i Havsnød lige udenfor Stevns Klint, gjorde det Løfte, at han, til Barteign for Andre, vilde bygge en Kirke paa Klinten, ſaaſremt han undgif den truende Fare. Han blev frelst og holdt ogsaa ſit Løfte. Han byggede nemlig overſt paa Klinten Høierup Kirke, hvor der til Minde herom findes et forgyldt Billede af en Mand, der holder et Anker. Kirken og Kirkegaarden ſtaaer ſaa yderligt paa Klinten, at man i Klintebruddet ſtundom ſeer fremſikkende Dodningebæen, ſaa at man maatte frygte or, at Kirken omſider vilde ſtyrte ned; men hver Julenat hopper den et Haneſjed længere ind i Landet!

Et Lys dog flammer i Farens Stund,
 Ei fraadende Dyb det forbunkler:
 I Himlen er Haabets Anfergrund,
 Mildt „Havets Stjerne“ der funkler:
 „O Fader i Himlen, o Frelser sød,
 Som aldrig har villet en Synders Død,
 Min Livslampe ikke Du slukke!“
 Saa høres hiin Sømand at sukke.

„Du Stjerne paa Havet, paa Raabe saa rig,
 Guds Moder, til mig Du Dig vende,
 Du aldrig forlod den, som flygted til Dig,
 Fra Himlen Du Hjælpen nedsende!
 Og hvis der forundes mig Liv og Frist,
 Dig, Komfru! til Ære, paa Klinten hist
 Jeg Herren vil bygge en Kirke,
 Den vidne skal om Din Styrke!“

Dg Bølgerne sagtnes, og Stormen paaastand
 For høiere Magt maa sig bøie,
 Saa lettelig Fartøiet glider til Strand;
 Guds Moder det saa monne søie;
 Thi aldrig det høretes af Menneſtemund,
 At Noget forlodes i Farens Stund,
 Hvis Hjerte, i Kjærligheds Lue,
 Lyed' hen til vor elskede Frue.

Snart hæver sig høiest paa Klintens Top
 — I Tant var det Løfte ei givet —
 Den Kirke, som peger mod Himlen op
 Til Herren i Døden og Livet.

Lydt Klokkerne falde høitideligt
 Fra verdslig Færden, til helligste Pligt:
 Sid Menneskefjæle I ile,
 Her finde I Frelse og Hvile!

Og Troende komme, i hellig Ib,
 Fra Borg som fra Hytten den lille,
 Til Jesus, der throner paa Alteret blid,
 For Hjerternes Kummer at stille;
 Der offerer sig Herren igjen for sin Træl,
 Og løser af haarbeste Lænker hans Sjæl;
 Der faaret det tabte, det vilde,
 Gjenfindes af Hyrden hiin milde.

Sødt smiler Madonna i Himmelglands
 Fra Høialtrets viede Billed';
 Der Hjertet sig hæver i Rosenfrands,
 Der Smerte og Savn bliver stillet;
 Der Haabet gjenfødes i Synderens Bryst,
 Thi Naadens Moder tilhviiser ham Trøst;
 Der Himmelens Dronning den milde
 Udgyder sin Naadefylde.

End stander vel oven paa Klinten hist
 Hiin Kirke ved Søens Bugge;
 Dog — tør jeg det sige? — jeg hører forvist
 Saa sørgelig hende nu sukke:
 „Skændet jeg blev af vanhellig Haand,
 Smædeligt lænket i fjendtlige Baand;
 Glemte er den benaadede Qvinde
 Hvem „Fordum“ ei gaaer dog af Minde!“

Ei lyder det festlige „Gloria“ meer,
 Ei meer „Alleluja“ det glade;
 Thi Gloriens Renge, som thronede her,
 Sin Helligdom maatte forlade! -- —
 Hvor er Du, o Jomfru! som smileb' saa huldt?
 Hvor blev dog Dit Billed', saa underfuldt?
 O Vee, hvilket Tab maa jeg lide,
 Hvo trøster mig nu i min Qvide?“

End bruse de Storme over Danmarks Land,
 End true os Boverne vilde!
 Hvi skuer ei Danmarks plagede Mand
 Til „Havets Stjerne“ den milde? — —
 O himmelske Moder, med Jesus Din Søn
 Fæst Vo hos os atter, af hør dog vor Bøn!
 Os ængste de Storme saa vilde,
 O kom, før det bliver for silde!

Lidt Mørke fra Reformationstiden.

Man hender meget at fremstille det 16de Aarhundredes saa= kalde Reformatorer som sande Mønstre paa Værdom og Op= lysning, der fra oven vare kaldede til at bringe Lys i „Katholicismens gruelig tykke Mørke“. At imidlertid en saadan Bedømmelse af hine Mænd ikke grunder sig paa Virkeligheden, men kun paa Partiffhed, kan blandt andet følgende Exempel vise:

Som bekjendt har den katholske Kirke udtalt sig meget bestemt mod den overtroiske Andelse af Stjernevidensskaben, og det allerede længe før den saakaldte Reformation. Hvilket Standpunkt indtager nu Melancthon ligeoverfor denne Katholi=

cismens Dom? Han spiller just ingen særdeles heldig Rolle. Vist er det nemlig, at han har udtalt sig meget heftigt imod Copernicus, som lærte, at Jorden bevægede sig om Solen, medens han ved enhver Leilighed forsvarede den overtroiske Stjernekyndighed, ofte paa en Maade som just ikke bibringer os nogen stor Mening om Skarpheden af hans Forstand. I en Fortale til „Sacro Busto“, udgiven af Rheticus 1531 (ligeledes en af det 16. Aarhundredes Dplyste), en Fortale, som overhovedet er et Mønster paa Uklarhed, fjerner han Indvenbingerne mod Sol- og Maaneformørkelfernes høiere Betydning blandt Andet ved „faa mange Aarhundreders Overeensstemmelse“ i Meningen derom, thi det sømmer sig dog ikke, siger han, for et vel underrettet Menneffe, at afvige herfra. Dette siger en Mand, der samtidig hermed havde en væsentlig Deel i Bestræbelsen for at tilintgjøre den tusindaarige kirkelige Overeensstemmelse; en Mand, der som Værd billigt burde vide og, ligesom sine katolske Samtidige, kunde vide, at den overtroiske Stjernekyndighed, Astrologien, er forkastet af alle Tiders og alle Folkeslags dygtigste Mænd. Dette siger en Theolog, der især maatte vide, at alle Kirkesædne, og navnlig Augustinus, paa det Bestemteste have fordømt Astrologien. Og dog behager man at udgive saadanne Mænd for at være særdeles ophlyste, for at være Mænd, der af Gud vare kaldte til at bringe Klarhed i deres mørke Tid! Hvor er der Lys, og hvor var der Lys -- i den katolske Kirke, som fordømte Overtroen, eller hos Melanchton, som hylbede den? — Troer man forresten at ovenstaaende Dom om Melanchtons Viisdom er katolsk, da tager man meget feil. Denne Dom hidrører tværtimod fra en Protestant af europæisk Navnkundighed, nemlig den berømte Professor Schleiden i Zena.

XXXVIII.

Jeg har ikke usdig at strifte; jeg har Intet at bebreide mig; jeg har jo hverken stjaalet, eller staaet Nogen ihjel, eller gjort noget Menneſte Fortræd. Jeg veed virkelig ikke, hvad jeg ſkulde ſige i Skrifteſtolen.

Svar. Saa, det er altsaa hele Reſultatet af din Samvittighedsranſagelſe? Men hør, min Ven, enten er du en ganſte ſæregen Undtagelſe fra Regelen, eller ogsaa har du ikke ſeet klart og dybt nok ind i din Samvittighed; og hvis du ønſter, at jeg oprigtigt ſkal ſige dig min Mening, da er det denne: jeg er overbeviiſt om, at du er et ſtrøbeligt Menneſte, ligesom alle andre, og at den ſidſte Forudsætning er den alene rigtige. — Du ſkulde Intet have at bebreide dig? Lad os engang tilſammen gaae lidt nærmere ind paa Sagen. Det vilde dog være beſynderligt, om jeg ſkulde ſee klarere ind i dit Andre, end du ſelv.

1. Hvorledes ſtaaer du dig fremfor Alt med den kjære Gud? Du kan dog ikke nægte, at du ſkylder Ham Et og Andet. Han er dog ſandelig ikke for Ingenting din Skaber, din Fader, din Herre, dit ſidſte Endemaal. Nuvel, ſig mig da, om du tilbeder Ham, om du hver Dag beder til Gud og takker Ham for Hans Velgjerninger? Om du adlyder Hans Bud? Om du beder Ham om Tilgivelse, naar du har overtraadt dem? Han er Herren og ſkulde være dit Livs Hovedbeſtæftigelſe; er Han dette ogsaa kun for en Deel? Betragt engang de ſtakkels Hedninger, der tilbede deres falſte Guder; men du, ſom kjender den ſande og levende Gud, lever du ikke ſaaledes, ſom om Han ſlet ikke var til? — I dette Punkt har du nok ikke ranſaget dig tilſtrækkeligt, ſiden du kunde mene, at du Intet havde at bebreide dig, men maatte frygte for at komme i Forlegenhed for hvad du ſkulde ſige til din Skriftefader.

2. Og dernæſt Pligterne imod din Næſte, — opfylder du ogsaa dem? Læg Haanden paa Hjertet! at, hvor mange Feil finde vi ogsaa her. Oprigtig og virksom, broderlig Kjærlighed til Næſten; Hengivelse for Andre; Barmhjertighed mod de Fattige; Taalmodighed med dine Medmenneſters Feil; Afgtelse for deres gode Navn og Rygte; Beredvillighed til at tilgive deres Fornærmelſer; et godt Exempel; Pligterne ſom Statsborger; Pligterne mod din Familie, ſom Søn, Fader eller Ægtefælle; et godt Herſtabs, et paalideligt Tjenesteyendes, en god og trofaſt Vens, en ſamvittighedsfuld Arbeidsmands, en retſindig og menneſtekjærlig Forretningsmands forſkjellige Pligter

etc. etc. — En lang Fortegnelse, ikke sandt? Dpfylber du alle disse Pligter? Jeg tænker, at du ogsaa her vil finde overflødig Stof til dit næste Skriftemaal.

3. Hvad Pligterne mod dig selv angaaer, da troer jeg at kunne indestaae for, at her vil være endnu mere at bemærke. Du har en uadødelig Sjæl; hvilken Omfarg drager du for dens Frelse? Yever du ikke omtrent, som om du ingen havde? — Naar du handler ret, hvad bevæger dig da dertil? Du veed jo nok, at det alene er Hensigten, som giver den gode Gjerning dens Værd. En daarlig Hensigt gjør, at den tilshneladende bedste Gjerning bliver slet. Nu vel — gjør du det Gode af Pligtfølelse, for at opfylde Guds Villie, for at behage Gud? Eller gjør du det maastee kun for din personlige Fordeels Skyld, for at blive seet, beundret og æret af Verden? —

Hvorledes staaer det til med din Skyldighed? Hvis din Søn i din Nærværelse opførte sig saaledes, som du opfører dig, naar du troer at være alene, omendstjøndt dog den allestedsnærværende Gud seer dig, hvad vilde du tænke om ham? vilde du ikke ansee ham for at være en slem Synder? Hvis en anden Mand vilde føre en saadan Tale med din Kone, din Datter, din Søster, som du saa ofte har ført med andre Dvinder og unge Piger, vilde du da ikke behandle ham som en Nederdrægtig og forbyde ham dit Huus? Nuvel; hvad der er Synd hos en Anden, er det ikke ogsaa Synd hos dig?

Tro mig, jeg kunde endnu længe saaledes fortsætte denne din Samvittighedsranfagelse; thi vi ere endnu langtfra paa Bunden af Fabet! Men dette maa være tilstrækkeligt til, hvis du har en god Villie, at overtyde dig om, at du, trods din formeentlige Ustydighed og Fuldkommenhed, dog vil finde et rigt Stof til et langt og grundigt Skriftemaal. — Jeg har her kun antydet de groveste af de Synder, som skulle danne dette Stof; og du har, derom tvivler jeg ikke, den gode Villie til ogsaa at bekjenne dem, saasnart du har erkjendt dem. Du kjender ogsaa nok en eller anden værdig Præst. — Gaa da til ham; han vil med Glæde modtage dig og i den kjære Guds Navn forlade dig dine Synder.

Vær altsaa trostlig og ved godt Mod. Det er kun det første Skridt, som koster Overvindelse; det Besværlige er snart overbundet, men Glæden vedvarer i Hjertet.

„Men,“ -- siger du maastee — „det er saa længe siden at jeg har skriflet.“ I Sandhed, det er kun en Grund mere; desto nødvendigere vil det være for dig! „Men jeg har virkelig altfor Meget at sige.“

Desto bedre. Skriftefædrene holde langt mere af de store Syndere, forudsat at de kun have den rette Anger, end af de fmaa.

„Men“ — endnu et Men? — „Seg vil ikke være istand til at huske Alt.“ Det gjør slet Intet. Siig det, som efter en nøiagtig og samvittighedsfuld Raanfagelse falder dig ind; fortryd Alt, ogsaa det, som muligen ikke er faldet dig ind; og Gud, som kun forlanger den gode Villie, vil tilgive dig Alt; thi det Allervigtigste ved Skriftemaalet er den sande Anger.

Følg mit Raad, gaa hen at skrifte. Du skal see, hvor lykkelig og glad du vil blive; thi den sande Lykke her paa Jorden bestaaer dog kun i Hjertets og Sjælens Fred, og den er Frugten af en god Samvittighed!

XXXIX.

Det er saa tjedeligt at skrifte.

Svar. Du skal heller ikke skrifte for at more dig! Hvad der er godt og nyttigt, er just ikke altid tillige morsomt. — Det er heller ikke morsomt at tage Medicin, naar man er syg, og dog tager man den for at blive rask igjen. — Det er ikke morsomt at arbejde fra den tidlige Morgen til den sildige Aften, for at erhverve Livets Ophold for sig og sin Familie, men det er nyttigt, det er nødvendigt; og man arbejder, o men = skjøndt Arbeidet er haardt, ubehageligt og piintligt.

Det Samme gjælder om Skriftemaalet. Det er et Lægemiddel, et ubehageligt Lægemiddel, og netop desto ubehageligere, jo mere man trænger dertil; men det er et aldeles nødvendigt Lægemiddel. Seg skrifter ikke for at more mig, men for at blive helbredet og styrket.

Fat Mod og gjør et modigt Forsøg. Lad dig ikke smitte af vor Tidsalders farlige Syge, som bestaaer i Ringeagt og Tilfidesættelse af hvad der er Pligt. Pligten, dette vigtige og betydningsfulde Ord, gjælder for Mange slet Intet. De forstaae kun Betydningen af Ordene Morfskab og Fornøielse. Vogt du dig for denne beklagelige Svaghed og tænk paa Guds retfærdige Dom!

XL.

At gaae til Skrifte kunde være godt saalænge jeg gif i Skole; men nu!

Svar. „Men nu,“ da jeg egentlig trænger langt mere dertil end dengang, nu gjør jeg det ikke!

Det er det Samme, som om du vilde sige: Nu, da mine Videnstaber udvikle sig, da Verdens Farer og Snarer omringe mig fra alle Sider, da jeg overalt er udsat for det Onde — hvorfor skulde jeg nu anvende Forsigtighedsregler?! . . .

Stakkels Menneskehjerte! hvor forkeert taler du ikke, naar du vil lede Fornuften istedetfor at adlyde den!

I enhver Alder trænger man til at gaae til Skrifte, fordi man i enhver Alder er forpligtet til at opfylde en Lov, som bliver os forkyndt af den katholske Kirke. Og denne Guds Lov befaler alle Mennesker, som ere istand til at synde, uden en eneste Undtagelse, at de idetmindste een Gang om Aaret skulle skrifte.

I enhver Alder trænger man til at gaae til Skrifte, fordi man i enhver Alder synder, fordi man i enhver Alder kan døe, og fordi Skriftemaalet alene er det guddommelige Lægemiddel, som udletter Synden, og gjør Sjælen beredt til at træde frem for Guds Domstol. Med Aarene tager ogsaa Kampens Hestighed til, Angrebene blive hyppigere og farligere, Fjenderne talrigere Kan du troe, at Diebliffet da skulde være passende til at kaste sine Vaaben?

Kirkelige Efterretninger.

Berlin. Uddeling af protestantiske Traktater i katholske Kirker. Selv det herværende „Fremden- und Anzeigblatt“ har taget Forargelse af det hovedløse Pietisteries Papir=Apostolat. Det hedder nemlig: „Hvad skal man sige, naar i en Stad som Berlin, „fromme“ protestantiske Sendebud tillade sig at gaae i katholske Kirker, for under Guds-tjenesten at uddele pietistiske Traktater til de tilstedeværende Troende. Om dette er skeet i alle katholske Kirker i Hovedstaden, er Indsenderen ubekjendt, men i Michaelskirken have fromme Colporteurere tilladt sig dette, saa at den Geistlige fra Præbikestolen med Dette fandt sig foranlediget til at gjøre op=

mærksom paa, hvad vel de Evangeliske vilde sige til, om katholske Affendinge vilde uddele bisfoppelige Hyrdebrev og Bønnebøger i protestantiske Kirker. Indsenderen er selv Protestant, men har desuagtet følt sig meget indigneret over den her omtalte af Pietismen begaaede Taktløshed; han troer, at en saa bornert Intolerance*) fortjener offentlig Omtale."

Wien. Om den Adresse, som den i Wien for ikke længe siden forsamlede protestantiske Generalsynode har indgivet til Hs. Maj. Keiseren hedder det i Westf. Kbl.: Vi troede neppe vore egne Dine, da vi læste disse bittere Klager over Tilfidsættelse og ulige Behandling. Og dette kommer fra Protestanter i Østerrig, der nyde en Frihed, som Katholikerne i dette Land kunde fristes til at misunde dem! Hvad vilde vel Medlemmerne af hiin Generalsynode sige, naar Keiseren gav dem det Svar paa deres Adresse, at de for Eftertiden skulde opnaae alle de Rettigheder, hvilke s. Ex. Katholikerne i Mecklenburg-Schwerin nyde? Til de derværende tilstrækkelig bekendte Tilstande giver Hamb. Kbl. følgende nærmere Illustrationer. I Rostock leve for nærværende Tid 50 Katholiker, deriblandt flere Familier med Børn; men disse have hverken Kirke eller Skole. Kun engang om Aaret tør den Geistlige fra Schwerin afholde en Gudstjeneste for dem; det er Alt hvad der er tilladt. Skulde man ikke snarere her finde Anvendelse for den i ovennævnte Adresse udtalte Klage, „at man maa opgive Efterlægten, fordi Tilbodelsen til at oprette Skoler ikke er ubetinget frigiven?" — Man erindrer ligeledes her de velbekendte Indskrænkninger, under hvilke det er blevet tilladt Kammerherre v. Kettenburg, ved en Hunsgeistlig at lade holde katholsk Gudstjeneste paa sit Gods Matgendorf. Man kan i første Dieblik ikke andet end troe, at det kun er en Fornisag, naar Regjeringen forlanger, at ingen Katholik, der ikke hører til Kammerherrens Hunsstand, tør bivaane denne Gudstjeneste uden Regjeringens udtrykkelige Tilbedelse. Men dette er ikke desto mindre fuldt Alvor. For ganske nylig har nemlig et Medlem af den katholske Svendeforening, som har Arbejde i Nærheden af Matgendorf, maattet gjøre den sørgelige Erfaring, at dette er mere end en tom Form; thi Regjeringen har reent ud afslaaet denne Begjæring, og det, som Reskriptet udtrykker sig, „fordi man ellers kunde ulede en Rettighed af en saadan Bevilling". Hvad vilde vel Østerrigs

*) Det gaaer unægtelig vidt, naar man ikke engang kan unde sine Medmennesker No i selve Andagten Diebliske. I Hamborg aabnede for et Aars Tid siden en Eclporteur Døren til Sakristiet i den katholske Kirke paa en Søndag Efterniddag og kastede en Pakke med Smædeskrifter og Traktater derind. Dette var sket flere Gange før!

Protestanter sige til at blive lyfsaliggjorte med saadanne Friheder?

Paderborn. Om Klosterfjenderne, der i den seneste Tid atter ere komne i Bevægelse mod fromme Ordener, der offre sig til lidende Medmenneskers Tjeneste, yttres den protestantiske Historiefriber Wolfgang Menzel i Stuttgart sig leilighedsviis i sit „Literaturblatt“ paa følgende Maade:

„Ikke blot Literaturjyderne, der ere opfyldte af det dybeste og bitterste Had mod den christelige Kirke, men ogsaa Statsmagtens Fanatikere, Stofbureaukraterne ikke mindre end Demokraterne, ivre mod Klosterne og tænke slet ikke paa, at deres katholske Medborgere, der ovenikjøbet udgjøre Fleertallet af Tydsklands Beboere, ogsaa have Rettigheder, som have Krav paa Afgtelse; de bære sig tværtimod ad, som om der egentlig slet ikke burde være Katholiker til i Verden, og gjøre sig skyldige i den Anmasselse, at ville foreskrive disse, hvad der skal være kirkelig Fornødenhed for dem eller ikke, ved hvilke indre Foranstaltninger de skulle fremme og ordne deres kirkelige Samsundsliv, og hvad de i denne Henseende kunne undvære! Selv de barmhjertige Søstre, som endog Sultanen har kaldt „Fredens Engle“, og hvem han har beviist stor Ære, blive for Diebliffet i Tydskland, der gjerne vil rose sig af at være det humaneste og meest civiliserede Land paa Jorden, forfulgte med Had netop af de saakaldte Dannede! Man er tolerant ligeoverfor Samsundets allerfarligste Pest: Hazardspillets Helvedshuler, den fletteste Literatur, det fordærveligste Børsvindleri, usædelige Etablissementer af enhver Art, affindig Luxus og Corruption (Fordærvelse) i alle Stænder og Livsaldere! Kun de Fromme, der hellige sig Guds Kjærligheds og de Fattiges og Syges Tjeneste — kun dem vil det Europa bedaarende Spøgelse, der snart kalder sig Tidsaanden, snart Fremskridtet og i Almindelighed Dannelsen, ikke engang forunde Tilladelse til at eksistere!“

Tyrol. Hvor skal man søge Intolerancen? Det hører som bekendt til den herskende Tone, at visse Blade af og til ringe stærkt med Armeihynderkloffen i Anledning af den „katholske Ufordragelighed“; og navnlig har man i denne Henseende altid havt travlt med Tyrol, idet man slet ikke kan finde sig i, at dette Land bestandig har sat saa stor Priis paa at bevare Eenheden i Troen, at det af denne Grund bestandig har troet at burde forebygge, at Protestantismen der ret blev hjemlig. Hvis man skulde være i Tvivl om, hvorvidt Tyrolerne have gode Grunde til Forsigtighed i denne Retning, da betragte man deres Naboland det „frie Schweiz“, hvor de katholske Cantoner have viist sig meget tolerante imod Protestanterne. I

Luzern, Hovedstaden i det største katholske Canton, bliver enhver Protestant uden alle Betingelser deelagtig i borgerlige Rettigheder. For nærværende Tid er en Protestant endog Medlem af Borgerraadet i Luzern. Ere nu maaskee de protestantiske Schweitzere ligesaa tolerante mod deres katholske Landsmænd? Ingenlunde! Tværtimod lægge alle Arter af Protestanter ligestor Ufordragelighed mod Katholikerne for Dagen. I det pietistiske Basel boe 11,000 Katholiker; alligevel kan Ingen der opnaae Borgerstab, med mindre han er tiljinds at sælge og forraade sin Tro for Borgerretten, ved skriftlig at forpligte sig til at lade sine Børn opdrage protestantisk. Ja for nogen Tid siden forekom det Tilfælde, at en katholsk Lærer ved Realskolen pludselig fik sin Afsted, fordi han kun under den Betingelse vilde indgaae Ægteskab med en ung Enke, der blev ham foreslaaet, at Børnene bleve katholsk opdragne. Ja, der gives i Basel pietistiske Familier, der udtrykkelig lægge an paa at erholde katholske Tjenestetjende, for at bibringe dem Fordomme mod den katholske Religion, hvilket desværre ogsaa ofte lykkes dem. Man lægger undertiden katholske Geistlige store Hindringer iveien, naar de i Hospitalerne ville række døende Katholiker Sakramenterne. De tør derhos aldrig i præstelig Dragt ledsage de Døde til Kirkegaarden. Ja, hvad der selv i tyrkiske Byer tillades Katholikerne, nemlig Brugen af Kirkeklokker, det er dem formeent i det protestantiske Basel. I Basel have Katholikerne saaledes Langfredag hele Aaret igjennem. — Ligesom Basel er ogsaa det rationalistiske Zürich, det livslystne Bern og det industrielle St. Gallen lukket for enhver Katholik, som ikke er samvittighedsløs nok til at forpligte sig til at lade sine Børn opdrage protestantisk. — De Protestanter, der jamre over, at man ikke vil foruinde dem Borgerrret i Tyrol, burde da først vende sig til deres kjære Troesbrødre i de nævnte Stæder og prædike Tolerance for dem! At forlange af Katholikerne, at de under saadanne Omstændigheder, skulde indrømme Protestanterne Alt, det er det samme som at tiltrøe dem en Godmodighed, der omtrent vilde være det samme som en complet Dumhed; men en saadan Forudsætning fortjener ikke andet Navn end Uforskammethed.

Irland. Hvorledes det staaer til med den protestantiske Tolerance i den nordlige Deel af Irland, viser følgende Tildragelse, der meddeles af et orangistisk (protestantisk) Blad „the Portadown News“. Mr. Alexander, Rector i Drumree, har en Datter, som for flere Aar siden har ægtet en Hjelpepræst, Mr. Rollinson, og tilligemed denne hendes Mand er gaaet over til den katholske Tro. For et Par Uger siden kom Datter og Sviger søn for at besøge ham, og bivaanede om

Søndagen Gudstjenesten i den katolske Kirke. „Denne Skandale“ bragte Drangiftbladet i et saadant Oprør, at Stedets „ledende Protestanter“ (!) eller „de respektableste Beboere af Drumcree“ begave sig til Mr. Alexanders Bolig, og befalede ham øieblikkelig at lade sin Datter og Svigersøn reise. „Saafremt de forbleve en Time længere under hans Tag, vilde Huset blive stormet og jævnet med Jorden!“ Mr. Alexander adløb. Bladet fortæller denne Begivenhed med levende Tilfredsstillelse, som et Beviis paa Beboernes brave Tænkemaade og loyale Aand. Naar de ledende Protestanter have saadanne Begreber om Loyalitet, hvad kan man da vente af Pøbelen?*)

Frankrig. Biskoppen af Nîmes, Msgr. Plantier, som altid stiller sig i den forreste Række, naar det gjælder at forsvare den romerske Stols Rettigheder, er ogsaa nu den første blandt alle Frankrigs Prælater, der har taget Ordet, for høit i Kirkens Navn at udtale en Anklage mod Conventionen af 15. Septbr. Vi meddele følgende Sted af hans Hyrdebrev til sin Geistlighed.

„Der gives intet rationalistisk eller revolutionært Blad, der ikke har opfordret Paven til at „forsone sig“ med dem, der nu under Navn af „Italien“ optræde som Kirkens Nøvere og Bødler. Men hvo er da vel hiint Italien, for hvem Vatikanets store Offer skal bøie sig? Det er hiint Italien, der voldsomt og med Krænkelse af alle Traktater har bemægtiget sig Ferrara og Bologna allerede dengang, da Kirkestatens Neutralitet høitidelig var udtalt af Frankrig. Det er hiint Italien, hvis Repræsentanter og Gesandter midt i Staden Rom selv have lagt Planer til Sammensværgelser imod det romerske Hof. Det er hiint Italien, som, uden Hensyn til Freds slutningerne af

*) Vi have ladet disse Beretninger, som meddeles i forskellige udenlandske Kirkeblade for een og samme Maaned (Septbr.) følge umiddelbart paa hverandre, for at Læseren af disse Exempler kan see, hvorledes protestantiske Regjeringer og Befolkninger i forskellige Lande i det praktiske Liv opfatte Begrebet om Tolerance og bringe det i Anvendelse mod katolske Minoriteter. Vi indromme Protestantismen, at den deklamerer overordentlig smukt om Tolerance og Samvittighedsfrihed, eller i Theorien vurderer denne meget høit; men der er kun meget faa Steder, hvor man praktisk over den. Her i Danmark, hvor baade Regjeringen og Folket er sig selv ved den meest uparliske og omfattende praktiske Tolerance, ere derimod den offentlige Menings Organer i høi Grad theoretisk intolerante, idet de sympathisere med alle de uforstaaede og ubegrundede Klager over Intolerance fra katolske Regjeringers Side, og med alle de sjendtlige Strig mod enhver Forholdsregel, hvortil naturlig berettiget Nødværge opfordrer Kirkens Styre ligesoverfor protestantisk eller radikal Nargaanighed!

Villafranca og Zürich, satte Verden i Forbauselse ved det skjænbige Kjøvortog til Castelfidardo, og efter dette umenneskelige Blodbad tilegnede sig Marterne og Umbrien. Det er hiint Italien, som med en hidtil u hørt Frækhed paastaar, at det ved alle disse Misgjerninger giver den Fyrste Bekærelser om sand Retfærdighed og ophøiet politisk Rettskaffenhed, hvis Tropper man paa en barbarisk Maade har nedslaaet, og hvis Besiddelser man har frarøvet ham. Det er hiint Italien, hvilket, da Pius IX. fordømte dets Skændselsgjerninger og excommunicerede deres Ophavsmand, vovede at paastaae, at Christenhedens høieste Lørestol ikke forstod sig paa Kirkeretten, og gjorde sig skyldig i Misbrug af Magt, naar den benyttede geistlige Vaaben til Forsvar for verdslige Rettigheder. Det er hiint Italien, som vilkaarlig confisterer geistlige Eiendomme, forherliger apostatiske Præster, proscriberer, ja stundom henretter de troe, jager Bisopper og Cardinaler i Landflygtighed og sender dem i Fængsel, lader Ordensmænd og Ordenssøstre udkaste af deres Huse, uden at give dem saameget som en Vid Brød, og forvandler de Kirker og Klostre, hvorfra man har fordrevet dem, til Kaserner eller Hefestalde. Det er hiint Italien, der med paafaldende Fortjærlighed fremmer Udbredelsen af Kjætterier, begunstiger Usædelighed, seer igennem Fingre med alle revolutionære Skurkestreger, og ikke kjender andre Fjender end rettskafne Katholiker, fromme Ordensfolk, kort sagt Kirkens og den hl. Stols trofast hengivne Tilhængere. Dette Italien bliver (ved Septembertraktaten) befuldmægtiget til at fordrø Satisfaction af Pius IX, og, naar han ikke vil give den, naar den Plyndrede ikke vil bede Nøveren og Bøddelen om Tilgivelse for de Plagerier han har lidt, da vil det hedde om Paven, at han er betagen af en stivsinde Forblindelse, er og dobbelt skyldig, fordi han ikke forstaaer at vurdere Behageligheden i alle de Trængsler, der ere ham tilføiede og ikke vil velsigne den Morderhaand, der har tilladt sig alle disse Skændigheder imod ham."

— Bladet „La France“ offentliggjør 4 Depescher fra den franske Udenrigsminister, der yderligere vidne om, at den franske Regjering ikke vedfjender sig den Opfattelse af Septembertraktaten, som det piemontesiske Ministerium har forsøgt at gjøre gjældende til Fordeel for dets fjendtlige Hensigter. I en Rundskrivelse til alle katholske Magter skal nemlig Hr. Drouyn, efter hiint Blads Forsikring, udtale, at Pavens verdslige Magt i dens nuværende Omraade vedbliver at være garanteret af Frankrig, og Østerrig, Spanien og Vairen opfordres til at undersøge i Fælledsstab med Frankrig, hvorvidt det maatte være betimeligt og rigtigt, at stille den pavelige Myndighed under de katholske Magters Fælledsgaranti. I en anden Depesche gjennemgaaer Ministeren Stykke for Stykke Hovedpunkterne af den italienske

Fremstilling af Grundene til Hovedstadens Flytning, hvorefter detses Betydning for Sardinien's Politik i høi Grad forringes. Depeschen slutter navnlig med den Bemærkning, at den har til Formaal: „at forhindre Italien fra senere at paaberaabe sig Frankrigs Tausched som Middel til at søge og finde Alt i Traktaten, hvad der behager det italienske Cabinet at see i den“. En endnu senere Depesche slutter, efter Bladet Patrie, med den Erklæring, at Ikke-Interventionsprincippet i dets fulde Strengthed ikke kan finde Anvendelse paa Rom som Følge af, at det er Katholicismens Hovedsæde.

— De i forrige Nr. omtalte belgiske „Solidairs“ (d. e. Fritenkere, der vægre sig ved at modtage kirkelig Trøst under Sygdomme, ikke lade deres Børn døbe, ikke indgaae kirkeligt Egtteftab, og ligeledes kun lade deres Døde borgerlig begrave) finde Efterligning i Frankrig. 3 Tours har saaledes 3 Begravelser af denne Art fundet Sted. Den franske Regjering har dog ikke villet tillade dem at constituere sig som lovlig anerkjendt Forening.

Nordamerika. Den katholske Kirkes Udbredelse. Den høierov. Biskop Timon af Buffalo har i Anledning af det den 28. August d. A. stedfundne første Anniversarium (aarlige Indvielsesfest) af St. Joseph's Cathedral i Buffalo udstedt et Hyrdebrev, hvori man finder følgende interessante Notitser om Katholicismens Fremgang i Nordamerika.

„I Aaret 1700 blev under Grev Bellamont, denne Stats (New-York) Gouverneur, givet en Lov, der fordømte alle katholske Præster eller Jesuiter, der maatte findes i Staten, til evigt Fængsel, og truede dem med Døden, saafremt de maatte forsøge at undvige. Den samme Lov satte en Straf af 3 Dages offentlig Udstillning i Gæbestocken og en Pengebøde af 200 Fr. for Enhver, han vare Katholik eller Protestant, der havde ffjult en saadan fredløs Præst. Denne umenneskelige Lov blev først ophævet 1784. I Aaret 1703 bevilgede Dronning Anna af England alle Dissidenter (Partier der afvege fra Statskirken) i Staten New-York Samvittighedsfrihed -- kun Katholikerne vare en Undtagelse fra denne Lov. Under saadanne Love kunde altsaa Katholikerne ikke engang eksistere i denne Stat.

Da jeg for 16 Aar siden, vedbliver Biskoppen, kom til dette Dioces, udgjorde Katholikerne's Antal neppe 20,000. Her var med Undtagelse af Baisenhuset i Rochester ikke engang nogen velbødig Anstalt, neppe engang et Par katholske Skoler, og kun 16 fordetmeste fattige Kirker. Nu har Stiftet 7 Baisenhuse, flere store Hospitaler, atten Klostre, mange Skoler. 17,845 Børn søge regelmæssig Skole, omtrent 3000 leilighedsvis. Det hele Antal af katholske skolebesøgende Børn er saaledes over 20,000.

Af Kirker findes nu 140, for det meste smukt og værdigt

udstyrede, istedetfor de tidligere 16 kummerligt vebligereholdte Kirker, som fandtes her, da dette Dioces blev oprettet og jeg blev udværent til dets første Biskop. Man anslaaer nu Katholikernes Antal til over 200,000. Medens Befolkningen i en ringe Grad har formeret sig, er Tallet af Katholiker i de sidste 16 Aar voxyet til det tidobbelte."

Udkommet er:

Dreves, L., Dr. juris. Leben des heiligen Ansgar. Zu dessen tausendjärligem Jubiläum am 3. Februar 1865 aus dem Lateinischen des hl. Rembert übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen und einem hymnologischen Anhang begleitet. 198 Seiten. 8vo. Mit einem Stahlstich. Preis geh. 64 Schill. R. M.,
faaes i Kjøbenhavn igjennem Vilhelm Prior's Boghandel, 48. St. Kjøbmagergade ved Porcellainsfabriken.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 18. Decbr., Efterm. Kl. 4¹/₄.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 11. December. 3die Adventsøndag. Maria ube-
smittede Udsfangelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10
Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Fests-Andagt med Katechese. —
12. M. Bicefinus, Bisk. og Bisk. 13. Li. Lucia, Mart. Jfr.
14. D. 7de Octavdag. 15. To. Octav af den ubeesm. Udsfang.
16. F. Eusebius, Mart. Bisk. 17. L. Damasus, Pave, Bisk.
Onsdag den 14., Fredag den 16. og Lørdag den
17. December ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede
Fastedage.

Søndagen d. 18. December. 4de Adventsøndag. Kl. 8 og 12 stille
Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Advents-
andagt med Katechese. — 19. M. Forventning af Frelserens
Fødsel. 20. Li. Ferialdag. 21. D. Thomas, Apost. 22. To.
og 23. F. Ferialdage. 24. L. Vigilie til Julefesten; befalet
Fastedag.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7
og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagatten: Kl.
5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet
(Tolboddveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkeende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende
modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blanken-**
steiner, St. Koenigsjæde 16, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer.
Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Tiers's Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 26.

Søndagen den 25de December.

1864.

Indhold: Zulebetragtning. — Zuletræet. — Protestantismen og Bantroen. — Men jeg kender mange Christne, som bede flittigt og alligevel ikke ere i mindste Maade bedre end Andre; mangen En, som meget ofte strifter og dog aldeles ikke har forbedret sig. — Kirkelige Efterretninger: Rom. England. Irland. Frankrig. Tyrrol. Nordamerika.

Zulebetragtning.

Ved den nordlige Ende af Staden Bethlehem i Palæstina hæver sig et Tempel, som er indviet til den allersaligste Jomfru. Omendstjødnt det nu, paa Grund af dets Eieres, Grækernes, Eigegyldighed, befinder sig i en sørgelig Tilstand, udvise dog baade Skjønheden af selve Bygningen og de mange Levninger af gamle Malerier, med hvilken Omhu og Kjærlighed det forud blev opført og smykket. Foran denne Kirkes Chor føre to Trapper ned til en underjordisk Hvalving. Nedaf den ene af disse bevæger sig ved Midnat en rigtignok lille, men øiensynlig af den inderligste Andagt opfyldt Skare. Det er en Procession, i Spidsen for hvilken vi see nogle fattige Franciskanermunke. Lader os følge den, ledsagede af de samme Følser som den. Nu ere vi dernede, i et underjordisk Capel, der er lille og lavt, men skjønt udsmykket af den fromme Kjærlighed. Væggene og Gulvet ere beklædte med Marmor, og 32 Sølvlamper ophænge Rummet. Mod Nord see vi i en Nische et Alter, og under dette en lille Fordybning, fra hvis Bund der straalere os en Sølvstjerne imøde. ligeoverfor dette Alter, mod Syd, bemærke vi bagved en fritstaaende Marmor søile, der støtter Loftet, en anden lille Hule, som ligeledes er forsynet med et Alter. Smidlertid have tre Franciskanermunke i Alterdragt begivet sig til det førstnævnte Alter og begyndt en hvidte-

lig hi. Messe. Og hvis nogenfinde „Gloria in excelsis“ har opfyldt os med hellig Begeistring, hvis nogenfinde Hymnen „Ave verum corpus natum“ dybt har grebet os, hvis nogenfinde det Dieblif, da Jesus Christus under Brødet's og Vinens Skiftelser sandelig og væsentlig stiger ned paa Alteret, har opflammet vor glødende Andagt, da er det idag, paa Juledagen og især paa dette Sted. Thi det er den Dag, paa hvilken Millioner i den stille Nat eller Morgendæmring fejre den samme glade Fest, her er det Sted, hvor i 1800 Aar saa mange fromme lærde og ansete Christne dybt bevægede have knælet; ja her er det Sted, hvor for 1865 Aar siden den samme Jesus Christus, der stiger ned paa Alteret, blev født i et fattigt, svagt Barns Skikkelse.

Ogsaa dengang var det midt om Natten, og det var den Hule, som vi nys saae, hvorom den hl. Historie fortæller. Men dengang var den ikke prydet og oplyst, den tjente kun til Bolig for Dyrene. Dog det lille Selskab, der befinder sig i den, er ikke mindre end vi opfyldt af den helligste Glæde, af den meest glødende Andagt. Vi see der et lille svagt Barn, indhyllet i et fattigt Svøb, ligge i en Krybbe, og det er Middepunktet, om hvilket alle de Tilstedeværende bevæge sig. Ved Barnets Side knæler dets Moder, hængsunken i den dybeste Andagt. Ingen moderlige Ergjerrighedsdrømme, ingen stolte Tanker om den Ære, der engang kunde blive hende tildeel formedelt hendes Søns Berømmelse, forstyrre de himmelsk rene Moderglæder i hendes rene, af hellig Glæde opfyldte Hjerte. Endnu tilhører han jo neppe Verden. Med Undtagelse af hendes trofaste Vedfager, der knæler ved Siden af hende, har jo endnu intet dødeligt Væsen betraadt hendes fattige Helligdoms Tærskel eller forstyrret den høitidelige Stilhed, der hviler over dette hellige Sted. Kun Himmelen har taget Deel i hendes Glæde, paa Jorden er han endnu udelukkende hendes Eiendom. Dog ths! Grefrygt'sfulde Skridt nærme sig Indgangen til hiin usle Stald: det er Mænd, som tøve, fordi de ikke vide, om de tør vove at træde ind. Skamme de sig maastee over at betræde en saa ussel Bolig? De blive staaende paa Tærskelen; saa reent, saa stille, saa overvældende er det Syn, som viser sig for dem.

Men snart falde ogsaa de tilbedende ned, og uubsigelig er den Følelse af Grefrygt og Kjærlighed, som besjæler dem.

Men er da dette Syn, i hvor gripende det end er, er denne Tildragelse i den mørke Nat, er dette Steds Fattigdom og de der endnu fattigere For samlede, er dette lille svage Barn i Krybben, er alt dette da istand til at opfylde den hele Jordfreds med Jubel og Glæde?

Lader os ikke stufes af den Armod som vi her finde, eller forarges over den Fattigdom som vi her see, og lader os ikke gaae stolte forbi. Thi hvad er det, der giver hiin Tildragelse dens Glæds, hiint Sted dets høie Værdighed? Hvad er det, der opfyldte de Edleste og Bedste i alle Aarhundreder med en saa hellig Kjærlighed, med den inderligste Taknemmelighed? Hvad har kunnet gjøre Grotten i Bethlehem til Aartusinders Helligdom og Zulen til den høieste Glædes Fæst? Det er sagt med eet Ord: I Stalden i Bethlehem er Gud bleven Menneske; Gud har ikke forsmæet at stige ned til vor Ringhed. Det Barn som ligger foran os i Krybben er Ordet, som var hos Gud; det Barn som vi finde i disse fattige Omgivelser er Den, om hvem Faderen har sagt, at alle Guds Engle skulle tilbede Ham. Det Barn, som er blevet os født, er den gennem Propheternes Mund os forkyndte Frelser, hvem alle Jordens Folk skulle juble imøde.

Men endnu klarere viser denne Fæst dags Ophøiethed og Glæde sig for vort Die, naar vi betragte Virkningerne af Guds Søns Aabenbarelse i Kjød, i Menneskestikkelse; da forstaae vi endnu bedre, hvorfor Kirken ikke engang imellem men daglig minder os derom. Thi hvad vilde Jorden være for os, naar vi her levede, virkede og anstrængte os med den Følelse, for evigt at være forstude af Gud? Og hvad vilde Himmelen med dens Herlighed være for os, naar vi ikke turde haabe engang at komme til at besidde den? Og hvad vilde der være bleven af vor Aand, naar den var forbleven i det Mørke, som bedækkede Jorden før Jesu Christi Komme? Den fri Villie vilde ikke have havt noget Værd, naar Lidenskaberne havde holdt den fangen, og forledt Hjertet til, i sin Tørst efter Lyksalighed,

at søge denne i Ting som ikke kunne tilfredsstille, men derimod antænde en fortærende Ild i det. Men Ordet er blevet Kjød, og hiint Barn i Krybben har afvendt Ulykken fra os. Det er kommet og har igjen gjort os til Guds Børn, aabnet os Himmelen, bragt Lys i vor Aand og helbredet Hjertets for-dærvede Natur. Kan det da undre os, at i over et Aartusinde Millioner have staaet og jublet ved Krybben? — Dog støder denne Fattigdom i Stalden i Bethlehem, dette svage Barn, disse usle Omgivelser os ikke endnu tilbage?

Hvis Herren i al sin Magt kun havde nedladt sig med ringe Barmhjertighed til sin Tjener, Skaberens til Skabningen, den almægtige, allerhelligste og retfærdigste Gud til den ulydige Skabning — det vilde dog have været en uendelig Nedladenhed. Men vor Guds Kjærlighed har bevæget ham til, for vor Skyld, at glemme sin Glorie og Majestæt, sin Glands og sin Herlighed. Herren kommer for vor Skyld skjult og forladt til Verden. Af Kjærlighed til os lader han sig hjerteløst vise tilbage, da hans Moder bønfuldt om et Natteleie: af Kjærlighed til os lader han sig nøie med faa Hyrderes Tilbedelse. Men det er ogsaa denne Kjærlighed, der har overvundet, besejret og betvunget Verden. Da Budskabet om denne Kjærlighed udbredte sig over Jorden, forbauses Alle, som hidindtil havde staaet urørte overfor Deviserne paa den guddommelige Almagt. Kongerne, Nationerne ilede til, de raae Hedninger forlode deres Afgudstempler forat tilbede den som Gud og Herre, der af Kjærlighed var kommen i et svagt Barns Skikkelse.

Ordet er blevet Kjød og har boet iblandt os. Bethlehem og den fattige Stald ere Skuepladsen for dette, den guddommelige Almagts, Forbarmelses og Kjærligheds Vidunder. Den hl. Zulefest er den Dag, paa hvilken denne Begivenhed fandt Sted. Derfor bliver den Skare, som trænger sig om den fattige Krybbe altid større og større, derfor famles alle Lider, Slægter og Stænder ved den, derfor knæle de tilbedende ned og glæde sig med den inderligste Glæde over den Dag, da denne Krybbe optog det Kostbareste, Jorden nogensinde har eiet!

Juletræet.

Det er unægtelig en smuk Skik at indføre ogsaa i det daglige Liv i Hjemmet den høitidelige Stemning, hvoraft ethvert religieust Gemyt føler sig grebet ved de store kirkelige Høitider.

Dette er da ogsaa skeet i Tider, som vare mere gjennemtrængte af Troen, og som følte sig gladere ved denne Tro, end vore. Man søgte ved yndige, sindrige Skikke at aabenbare Sjælens Følelser, og mangen Skik, hvorved nu til Dags baade Unge og Gamle glæde sig, stammer derfra. Dertil hører ogsaa den i christelige Familier almindelige Brug at have Juletræ og spise Julebrød. Den yndige Skik, at smykke et Juletræ, er allerede ældgammel og gaaer langt tilbage ind i den katolske Middelalder. Men hvilken Betydning havde den? Den skulde være et Billede paa det dobbelte Træ, som i Menneskeslægstens Historie har faaet en overordentlig Betydning, nemlig Syndens og Dødens Træ midt i Paradiset, og det velsignelsesrige Træ paa Golgatha, eller Kristus selv, som, udsprungen af Jesse Rod, slynger sig op til det hellige Kors, ligesom Viinranken til Almen, bærende de rigeste Frugter for hele Verden. Til det første hentyde allerede Navnene Adam og Eva, som findes optegnede siden det 4de Aarhundrede i den christelige Almanak under den 25de December. Derfor blev der ogsaa tidligere fremstillet en Slags Have under Juletræet, hvori man anbragte Adam's og Eva's Skikkelse, ligesom Engelen med Sværdet i Haanden. Derfra stammer det ogsaa, at man endnu den Dag idag behænger Træet med smukke Guld- og Sølvfrugter, paa hvilke Børnene see med lystne Blikke.

Træets anden Betydning, at fremstille Jesus som Livets Træ, der udbreder overalt Glæde og Velsignelse, er ligesaa sindrig. De grønne Grene minde om Menneskeslægstens Forhaabninger, som bleve opfyldte ved Kristus; Lykene som tindre i Aftenens Mørke, pege hen til, at der ved Kristus er opgaaet et Lys for hele Verden, der oplyser hvert et Menneske, som er kommet ind i denne Verden. Den Sjerne, som man

nu sædvanligt seer istedetfor den truende Engel paa Træets Top, viser hen til den Stjerne, ved hvilken de Vise fra Østerlandet bleve førte til Bethlehem og til Jesusbarnet. Foræringerne, som hænge saa rigeligt i Zuletræet, minde om de første og kosteligste Zulegaver Gud Fader gav til Menneskerne — Forløsningen, Guds Naade og det evige Liv.

Ligemaade viser ogsaa det søde Zulebrød hen til Jesus Kristus, der er det levende Brød, som er kommet ned fra Himmelen, for at den, som spiser deraf, ikke skal døe. Joh. 6, 50. 51. — Himmels Brød, tilberedt uden Arbeide, som indbefatter al Rislighed og er sødt over Alt hvad der kan smages. B. 32. 33. — Men for vor Tid er den dybere Mening i alt Dette gaaet aldeles tabt; der bliver reist for Børn og Vorne et Zuletræ, medens Kristus bliver glemt derved; derimod bliver der spiiist rigeligt af det Træ, som Verden bhder sine Børn. Hensigten er at glæde baade de Store og de Smaa, men det falder Ingen ind, at lede sine Medmenneskers Tanker hen til de usfatteerlige Goder, som Verden har opnaaet ved Korset; at længes og stræbe efter dem. — Hvo agter vel det for at være Umagen værdt?

Saaledes finder ogsaa her, som ved mange andre Leiligheder, kun Sandfeligheden sin Næring, og et Hjerte, der hungrer efter Gud og det Guddommelige, føler sig utilfredsstillt og tomt.

Protestantismen og Bantroen.

Den aandrige Msgr. Segur siger herom i sine „causeries“: Protestanten er et Menneske, som i den fri Forsknings Navn forkaster en Deel af de christne Sandheder, hvori Kirken underviser Verden i Kraft af Christi Autoritet. Den Bantro er et Menneske, som i den samme fri Forsknings Navn gaaer videre og forkaster alle disse Sandheder tilhøbe.

Eugen Sue, en af Hovederne for det antichristelige Parti, har iblandt hundrede andre ogsaa skrevet disse Linier, hvilke vi anbefale til nøiere Overveielse for alle Katholiker og de mange Protestanter, der elske Sandheden: „Frihedsmændene“, siger han, „de Radikale, Rationalisterne, have med Urette angrebet Protestantismen, denne Overgangsreligion . . .; thi den maa betragtes som en Bro, om jeg tør udtrykke mig saaledes, der ufeilbarlig fører til den rene Rationalisme, da man nu engang maa føie sig i denne uundgaaelige Nødvendighed af en Cultus, som Massen af Folket endnu ikke kan undvære!

Bed al Religion er der store Betæneligheder! Lad os derfor finde os i Nødvendigheden af en saadan foreløbig Religion. Vi ville betænke, at den er kun en Overgang. Thi man maa skjelne imellem det Mulige og Ønskelige!”

En anden Gudsfor nægter, Edgar Quinet, kalder de protestantiske Sætter, „tusinde aabne Porte, igjennem hvilke man slipper ud af Christenheden.“

Vi Protestanter, vil man sige, gaae i Almindelighed ikke saa vidt. Det er sandt: Der er Grader i Protestantismen, og den rene Bantro er slet ikke andet end „Protestantismen i superlativ Forstand.“

XLI.

Men jeg kjender mange Christne, som bede slittigt og alligevel ikke ere i mindste Maade bedre end Andre; mangen En, som skrifter meget ofte, og dog aldeles ikke har forbedret sig.

Svar. Det beviser intet Andet, end at en saadan Christen:
1. Enten ikke er af Hjertet gudfrygtig, eller dog idetmindste ikke tilbørlig underviist i Gudfrygtigheden, siden han kun ud-

øver den i det Ydre, men forsømmer dens Aand, som dog hovedsageligen skal bestjæftige os;

2. Eller ogsaa har han maaskee en ualmindelig gjenstridig Character, da selv det hl. Vordsfakramentes mægtige Indflydelse ikke formaaer at hæve ham lidt høiere end den store Miasse;

3. Eller — og dette er vel det Sandsynligste — du bedømmer ham ikke med den fornødne Upartisthed, men er maaskee endog uretfærdig imod ham.

Min gode Ven, fremfor Alt bør du ikke glemme, at en Christen ikke strax kan ophøre at være Menneſke, fordi han er en Christen. Vor stakkels, ved Synden fordærvede, Menneſkenatur's Svagheder og Skrøbeligheder beholder han ogsaa som Christen, — og derfor staaer hans Liv ikke altid i Overeensstemmelse med hans Grundsætninger, hans Duffer og Forfætter.

Men, selv om Religionen ikke strax udrydder alle Characterfeil, selv om den ikke lige strax og fuldstændigt tilintetgjør alle Ufuldkommenheder; saa formindsker den dog deres Tal og Styrke, og ophæver dem lidt efter lidt. Thi den byder os jo uophørligen at kæmpe imod dem, og den tilbyder os meget simple, men meget kraftige Midler, til ikke alene at blive gode, men ogsaa fuldkomne, saavidt det lader sig forene med den menneskelige Naturs Svaghed.

See hen til Kirkens Helgener! til en hl. Frants af Sales, en hl. Frants Xaver, en hl. Vincents af Paul!

Hvad vare de? ægte Katholiker, Intet meer. De modige og rebelige Sjæle, som gjøre Brug af hine Midler, aflægge ogsaa snart deres Feil og blive da bedre, dernæst gode og tilsidst udmærkede Christne.

Men een Ting staaer fast, nemlig, at det store Fleertal af hine, som strige imod „de Fromme“, for største Delen selv er ti Gange værre, end disse Fromme. De see Splinten i deres Brødrøds Die, men Vjælken i deres eget blive de ikke vaer!

Religionen kan kun gjøre Menneſket bedre. Den, som har Feil, omendstjødnt han er en Christen, vilde have de samme, og endnu værre, hvis han ikke var det; og besad da desuden den store Hovedfeil, som ogsaa du besidder, naar du dabler en Christens Fromhed, nemlig: at du ikke dyrker den kjære Gud paa den rette Maade ved Tilbedelse, Bøn og Lydig-
hed, hvilket Han dog fordrer af alle Menneſker.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Peterspenge. Den 1. August, paa Petri Vænkens Fest, modtog den hl. Fader fra Turin en Gave af 81,362 Fr., der vare samlede som Peterspenge af Journalen „unita cattolica“. Med denne betydelige Sum fulgte desuden en lille Kasse, der indeholdt en af Guldsnøre flettet 15 Fod lang Vænke (en Hentydning til Apostelens Vænke), der var besat med alle Slags Pretiosa, Ringe, Armbaand, Uhrkæder osv. Aftenen i forveien havde Msg. Nardi overrakt den hl. Fader forskjellige Sendinger af Peterspenge fra Frankrig, deriblandt 20,000 Fr. fra Erkebiskoppen af Rennes.

England. I London indviedes sidst i September en katholic Kirke og i dens nærmeste Omegn to. Enhver af disse 3 Kirker er opført af en enkelt Privatmand. -- Den bekendte „Broder Ignatius“ gjør bestandig Fremgang med sin Agitation for Oprettelsen af anglikanske Munkeløstre. Paa det første protestantiske Munkeløstere i Norwich er allerede fulgt to andre. En anden protestantisk Geistlig fra London, der kalder sig „Broder Paul“ er i Newcastle isærd med Oprettelsen af et lignende Kloster. Disse Klosterbrødre bære omtrent samme Dragt som den katholicke Kirkes Benedictinere og aflægge efter 6 Aarsløbets Noviciat den katholicke Kirkes tre bekendte Ordensløster. Bringer man hermed i Forbindelse den stærke Tilgang, som de allerede tidligere oprettede kvindelige Ordener i den anglikanske Kirke have fundet (saavidt os er bekendt tæller England allerede tre store Klosterbygninger af denne Slags): Da kan man sige, at Katholicismen i dette store Land, der er saa rigt paa Originaliteter, har fundet en ganske eiendommelig Vej til Udbredelse, i det den allerede synes at være i fuldt Flor indenfor den engelske Høikirke. Her ere allerede Munk og Nonner, der — hvad der er det allermærkeligste — alle virke fornemmelig for det Formaal at skaffe den Idee, hvoraf de selv ere fremgaaede, Anerkjendelse. Enhver kan sige sig selv, hvad Følgen maa blive af, at en Institution, der er aldeles katholic — der saa at sige er sammengroet med den gamle Kirke, og kun ved en besynderlig Misforstaaelse kan ansee sig for protestantisk, eller antage Muligheden af i Vængden at kunne forliges med Protestantismen — gjør en saa forbausende Fremgang indenfor Protestantismens Enemærker!

Det her omtalte Phænomen tilhører den nyeste Tid. Vi henvende nu Værnes Opmærksomhed paa den anden katholicke Strømning*) i England, der naturligtviis, som den ældre,

*) Om denne Retning af den katholicke Bevægelse i England har dette

har affødt den høist besynderlige Ytring af katholsk Sympathi, vi her have omtalt. Ved Begyndelsen af dette Aarhundrede var der ikke stort mere end 60,000 Katholiker i England, i Skotland 20,000, og Katholikerne vare udelukkede fra alle borgerlige Rettigheder. Nu angives Katholikernes Totalantal i Storbritannien (i England og Skotland) til henimod 2 Millioner, er altsaa næsten 25 Gange saa stort som dengang. Katholske Kirker og Klostre findes nu spredte over hele England; i enkelte store Byer og Landdistricter er denne Forskiel mellem fordem og nu saa paa-faldende, at den i gamle Folks Dine tager sig ud som et Eventyr, en Fortryllelse. Det katholske Hierarchi er siden 1850 fuldkommen organiseret og anerkjendt i det Land, der i den store Politik altid har repræsenteret den allerfjendtligste Opposition mod den gamle Kirke, i det Land, der i de tre første Decennier af dette Aarhundrede, trods alt Skryderi med Ordet „Frihed“, endnu ikke havde ophævet de barbariske Love, under hvis Terrorisme den ved Vold og Troløshed, og under Strømme af Blod indførte Reformation besæftedes. Flere hundrede Geistlige have med Afsky vendt en Statskirke Nyggen, der mere og mere hensygnuer under Vægten af det Nag, som er en Følge af Bewidstheden om store Forbrydelser. I den forreste Række af disse Mænd staaer Neumann, en Discipel af den gamle Dr. Pusey (der endnu befinder sig i den anglikanske Kirke, medens hans yngre Venner og Disciple skareviis forlade den), en Mand, der i hele England ikke har sin Lige i theologisk Værdom og navnlig i grundige Kundskaber om den christne Kirkes Oldtid. Mange iblandt hans tidligere protestantiske Colleger have vistnok ofte senere ønsket, at de ikke havde været saa rundhaandede med den Anerkjendelse, de offentlig have udtalt af Neumanns Fortjenester af den theologiske Videnskab, inden han forlod den anglikanske Kirke og vendte tilbage til Moderkirken. Men man har nu engang i fuldkommen Enstemmighed udtalt denne Dom og vilde kun blamere sig ved siden at tilbagefalde den. Dertil kommer endnu den for den anglikanske og den protestantiske Kirke i det Hele ubehagelige Omstændighed, at en stor Deel af disse tidligere anglikanske Geistlige vare Notabiliteter i den engelske Statskirke, enkelte (s. Ex. Manning og Faber) i eminent Betydning, og at de Alle og i det Hele baade i Henseende til Dygtighed og deres Charakteers Hæderlighed vare Prydelser for den Stand, de dengang tilhørte. I England, ligesom i Tydskland, drives den indre Mission med

Blad jevnlig i tidligere Tid indeholdt Meddelelser. Den har England tilfældes med Tydskland og andre protestantiske Lande, men den i dette Land er enestaaende i Henseende til Resultaternes Omfang og Intensitet.

stor Iver, og, som man kan slutte af det ovenfor Meddeelte, med endnu langt mere storartede Resultater. Conversionernes Antal beløber sig efter enkelte af disse Missioner til Hundreder, og fordeler sig paa alle Classer af Samfundet, stærkest paa de høiere, og navnlig paa den dannede Deel af det engelske Publicum.

I en Række af Aar har man jevnlige hørt om Familier af den høie Adel, at de ere traadte tilbage i den gamle Kirkes Skjød. I Løbet af de sidste Maaneeder har dette været Tilfældet med Greverne af Arundel og Grey. Den nærværende Tids smaalige Materialisme forbauses over de enorme Offre, som saadanne Rigmænd bringe for at fremme Kirkens Interesser, og den protestantiske Presse i Ulandet tier helst ganske stille derom; man vilde faa gjerne neddysse disse foruroligende Phænomener*). Her i Norden idetmindste synes de Corporationer, der ere interesserede i at holde sammen paa Stumperne af den ravende og falskberdige Kirkebygning, Reformationen har staaet, endnu fremdeles at troe paa Muligheden af at kunne holde Befolkningens Sine tillukkede for hvad de helst selv ikke ville see! Men dette Kunststykke i Retning af den høiere Magt, som jevne Folk pleie at kalde Dienforblindelse, maa det forhaabentlig i en nær Fremtid findes nødvendigt at opgibe, ogsaa udenfor England! Saa snart det Slør først begynder at sønderrives, der tilhyller Bedraget og hindrer Folk i at see det i dets sande Skikkelse: da ville alle de, der endnu have travlt med at holde Reformationen i Cours og forgylde alle dens Kumpenheder; alle de der hylde den smukke Grundsætning, at hvad der engang factisk er bleven en Magt i Samfundet, det skal og maa for enhver Priis vedligeholdes, enten det saa er

*) Det glæder os med Hensyn hertil at kunne anføre een Undtagelse. I „Fædrelandet“ for 11te November d. A. findes en Beretning om dette mærkelige Omslag i Engelstmændenes religiøse Tankemaade, hvori alt det Paafaldende og Vidunderlige derved fremhæves og begrundes ved en sandtru Fremstilling af Facta, der ikke forvaanses ved de ellers om alle katolske Forhold, navnlig i Pietistens Organer, gængse Reflexioner og Raisonnements. Vi have tidligere aldrig hertilands seet disse Ting omtalte, navnlig ikke engang i Organet for den saakaldte „kirkelige Anskuelse“. Kun i et Flyveskrift af Prof. Clausen: „Skriiterdet og det levende Ord“ omtales denne Bevægelse i det Land, der hidtil har været Protestantismens Stoltthed. Med en angstfuld profetisk Barselskrøft ender Professorens sit Skrift — han har nemlig gjemt denne effectfulde Advarsel mod „den romerske Propaganda“ til Bogens sidste Side — med de Ord: „Dette betænke man vel, og betænke itide!“ Ja, vi søie til: Gaar det saa med det grønne Træ (det stolte Englands Statskirke), hvorledes da med de andre, der i Sammenligning med dette stolte Tempel tage sig ud som kummertlige Straabytter!

Ret eller Uret; alle disse Advocater for den indre Raaddenhed, der forprester alle akatholiske Religionsfamfund, de ville da komme til at staae i de christne Befolkningsers Rine i samme Lys, som de hedenske Præster og Augurer, paa den Tid da Hedenstabet første Gang faldt sammen under Vægten af al den Løgn og Selvmodsigelse, der tilsidst bragte Menneskene til Fortvivlelse over deres Tilværelse. Dette synes at skulle gjentage sig, efterat Christendommen nu har været udbredt i Europa i over 1000 Aar. Vi troe, at Begivenhederne i England — det Land, der saa tidligt modtog Evangeliet fra Rom og som havde saa stor Deel i Tydsklands og de nordiske Landes Omvendelse — varse ikke utydeligt om en religiøs Bevægelse i disse samme Lande i omvendt Retning af Reformationen.

Irland. „Historisch-polit. Blätter“ meddele følgende Notiser, der forklare det Had, der opfylder det irske Folk mod Englænderne. Irælænderen ser i Alt hvad der er engelsk kun Bødler og Plagere, og han giver ved enhver Leilighed denne Følelse Løst. Følelsen af lidt Uret bliver ogsaa daglig oprasket, saalænge der ikke skeer Noget for at affone den. De umenneskelige paa Irlands Undertrykkelse og den katholiske Religions Urdydelse anlagte Love ere vel ophørte med Katholikernes Emancipation, men alligevel opretholdes den uretfærdige Stilling, i hvilken Reformationen har bragt de irske Katholiker, og der skeer slet Intet, for at gjøre den taaleligere. Iblandt de Boldegjerninger, med hvilke Anglikanismens Apostle søgte at bringe Irælænderne til Trafsald fra deres Fædres Tro, have Godsconfiscationerne bestandig vedligeholdt sig som fuldbyrdede Kjendsgjerninger. For at fremtvinge hele Folkets Apostasi, blev alt Kirkegods konfiskeret og overgivet til den engelske Statskirke. Denne er ogsaa, omendstjøndt den i Irland neppe teller en halv Million Besjendere, indtil den Dag idag forbleven i Besiddelse af alt Kirkegodset, og desuden maae de fattige Katholiker bære Omkostningerne ved de engelske Sinecurer foruden deres egne Cultusomkostninger. Der gives Exempler paa, at det fattige katholiske Folk har maattet opbygge en forfalden anglikansk Kirke fra ny, i et Sogn, hvor der foruden Præsten og Degnen med deres Familier, ikke levede en eneste Anglikaner. Hvorledes skal der, saalænge dette affindige Plyndringsystem opretholdes, blive Tanke om Mønligheden af en Forsoning mellem Irælænderne og deres Undertrykkere? Men denne himmelraabende Uretfærdighed maa regnes Englænderne saa meget desto mere til Last, som den let lod sig ophæve, og som Maalet af Forsyndelserne med Irland gaaer i det uendelige. Vil England gjøre et Skridt til Udsoning med Irland, saa maa det først og

fremmest opgive de anglikanske Sinecurer (b. e. geistlige Embeder paa Steder, hvor der enten slet ingen protestantiske Beboere findes, eller hvor Antallet af disse indskrænker sig til ganske faa Personer) og ikke blot fritage Katholikerne paa „den grønne De“ for kirkelige Afgifter til Statskirken, men ogsaa i det mindste tilbagegive Noget af det røvede Kirkegods.

Naar Irlands katholske Befolkning anslaaes til imellem 4 og 4½ Million, og man saaledes kan regne 150,000 Sjæle paa hvert af dets 28 katholske Bispedømmer, finder man derimod 31 Biskopper for ½ Million Anglikanere, eller omtrent 16,000 Sjæle for hver Biskop. De katholske Biskopper ere uden faste Indtægter. Af de anglikanske har den slettest lønede en aarlig Indkomst af over 6000 P. St. eller 54,000 Rdlr., og den rigeste over 12,000 P. St. eller 108,000 Rdlr. Vil man altsaa ikke gjøre hvad Nødsnødvendighed og Billighed kræve, eller tilbagegive den hele Kirkeformue, hvori disse protestantiske Prælater svælge, saa kunde man dog, uden mindste Skade for den anglikansk protestantiske Tro og Gudsdyrkelse, ophæve de 26 af disse 31 Bispedømmer og tilbagegive Katholikerne deres Capitaler; thi de tilbageblivende 5 anglikanske Diocesser vilde dog være meget for smaa til, at Biskopperne kunde finde deres Embedspligter byrdefulde. Man maa nemlig tage i Betragtning, at selv under Forudsætning af lige store Befolkninger, en anglikansk Biskop har en magelig Stilling i Sammenligning med en katholsk. Ligeledes kunde man uden videre inddrage eller forene en Mængde anglikanske Sognefald med rige Indtægter, i hvilke der næsten ingen Menigheder findes. Saaledes vilde det let kunne bringes dertil, at de fattige Katholiker fuldstændig kunde blive befriede for den svære Bestatning til den ubarmhertige og forhadte Statskirke, og de trykkende Offre, som deres eget Kirkevæsens Vedligeholdelse kræver. Men en saadan deelviis Restitution er ikke efter engelsk Smag. England behøver Sinecurerne for at mæste sine stolte frie Sønner med irdsk Fedt -- for at mætte dem med de Fattiges Sved og Blod!“

Dog, ligesom Straffen og Forbandelsen, der er uadskillelig fra al denne Uret, aabenbarer sig i stærke Træk og i stort Omfang i hele det engelske Samfundsliv, saaledes bebuder paa den anden Side den i England selv saa stærkt tiltagende Affly og Foragt for den i sin Rigdom paa uretsfærdigt Gods og i Verdslighedens usunde Fedme halv qvalte Statskirkes aandelige Armod og dennes fuldkomne Vankepot paa kristelig Kjærlighed og Livskraft, — det store Affald i England selv fra denne ubvortes glimrende, men indvortes trøstede og forpestede Kirkebygning bebuder ikke blot en storartet Opriisning for det ulykkelige

Irland, men for hele den katholske Kirke en glimrende og storartet Afsoning for alle de Skændigheder, Protestantismen har forøvet baade i England og andetsteds! England har altid været Arnefædet for al den Fjendtlighed mod Kirken, som kan føres tilbage til Trafalder i det 16. Aarhundrede, og dets perfide protestantiske Politik trækker steds Blæsebælgen for den revolutionære Ild, der overalt truer Samfundet med Fordærvelse. Derfor begynder den revolutionære Presse ogsaa ret at føle Angst for Katholicismens Fremgang i England. Et af disse Organer, Pariserbladet „Presse“ udraaber saaledes: „Siden Emancipationsbilleden (1829) men især i de sidste fire eller fem Aar har Katholicismen faaet et forbausende Opsving i England. Derved er der givet et Beviis for Betydningen og Virkningen af Friheden. Dagbladene berette uophørlig om Opbyggelsen og Aabningen af nye katholske Kirker, Oprettelsen af Kloostere og Indførelsen af religiøse Ordener. Beständig større bliver Antallet af dem, der affværgte Protestantismen for at hengive sig med deres hele Væsen til Udbredelsen af den katholske Tro, som de have tilegnet sig, og Virkningerne af disse Bestræbelser ere talrige Omvendelser.“

Belgien. I Brüssel have „Fritænkere“, resp. Frimurerne, oprettet en høiere Døttreskole, hvilken ifølge en Tale af denne Stads Borgemeester er bestemt til at danne „liberale Dvinder“. I denne Skole blev den første Tid hverken ved Begyndelsen eller ved Slutningen af Underviisningen holdt Bøn, hvorover alle Børnene yttrede deres Forundring. For at fjerne det mislige Indtryk, som dette mulig kunde gjøre paa svage Gemhytter, anordnede Anstaltens Directrice, at de ti Bud (!) skulde forelæses ved Skoletidens Begyndelse, men at Kors-tegnet ikke maatte gjøres ved Begyndelsen af denne Oplæsning. Den første Gang imidlertid denne Læsning fandt Sted, havde alle Børnene uvilkaarlig deres Hænder og korsede sig. Dette foranledigede et nyt meget strengt Forbud om, at Ingen for Fremtiden maatte understaae sig til at gjøre Korstegnet!

Frankrig. Den 6te f. M. ankom til Marseille den apostoliske Biskop af Anam, Biskop over Nord-Cochinchina, for at begive sig til Rom. Msgr. Sohier har i 21 Aar opholdt sig i Keiserriget Anam. I 19 Aar har han bestandig maattet leve skjult, for at undgaae sine Forfølgere; saaledes har den stakkels Biskop ført et saare møjsommeligt Liv, han har barfodet tilbagelagt store Veistrækninger, men er dog, naar han maatte søge Tilflugt i fattige Hytter eller i Skovenes Afstroge, aldrig nogensinde bleven forraadt.

Tyrol. Profelytmageri. Den protestantiske Propaganda i Sydeuropa har for Tiden travlt med Oprettelsen af et protestantisk Pastorat i Meran, der ikke har mere end 4 protestantiske Beboere! Hvad man hermed egentlig har til Hensigt, kan man slutte sig til af de ikke blot i Meran, men over hele Tyrol maafeviis udbredte Traktater og alleslags Skandskrifter mod den katolske Kirke. Iblandt de sidste findes ligefrem usædelige Skrifter, der ere anlagte paa at fordærve Ungdommen. Tourister føre hele Kister af diøse Varer ind i Landet, og man finder dem ikke blot strøede omkring paa Veiene, men endog ophængte paa de ved Randeveiene anbragte Crucifixer og Helgenbilleder!

Northamerika. Efter de af P. Weninger for en Tid siden i Dioceset Milwaukee afholdte Missioner bleve 12 Protestanter optagne i den katolske Kirke. — Af Nedemptoristfædrene blev 18-25 September afholdt en stærk besøgt Mission i Annapolis i Maryland; man anslaaer Forholdet imellem de Besøgende til $\frac{2}{3}$ Protestanter og $\frac{1}{3}$ Katholiker. — Den ivrige Missionær P. Kaufhuber S. J. har i August afholdt Missioner i San-Francisco i Californien, efter hvilke 20 Protestanter bleve optagne i Kirken.

Udkommet er paa C. H. Vielesfeldt's Forlag og faaes i alle Boglader:
See der din Moder! Prædiken holdt (i den katolske Kirke) i Kjøbenhavn d. 4. Januar 1863 af Pater Roh, S. J. Priis: 16 Sk.

Denne Prædiken er, paa en protestantisk Tilhørers Foranstaltning, bleven stenographisk optegnet medens den blev holdt, og bydes nu i en tro og omhyggelig Fordanskning det alvorlig tænkende Publikum som en forhaabentlig kjærkommen Julegave; den er sandsynligvis den eneste Prædiken af Pater Roh, der nogenstunde er bleven fuldstændig trykt. „Den mildt vederqvægende og velgjørende Duft af den reneste Kjærlighed, der udftrømmer fra ethvert af diøse Ord, der ere talte til Forberigelse af den fuldkomne Helligheds og Kjærligheds igjennem alle Slægter beundrede, over al Besmittelse af det Jordiske ophøiede himmelske Ideal; — denne Luftning fra den Berden, hvor det fuldendte Liv rører sig, hvor de her paa Jorden saa mishandlede og bestandig grovere krænkede Magter, Sandhed og Retfærdighed, herse i uforgjængelig Kjærlighed og Frihed, den vil utvivlsomt, under Trykket af denne Tids tunge Grindringer, virke oplivende og styrkende paa alle rene og fromme Hjærter, i hvilke Haabet til den guddommelige Barmhertighed feirer sine største

Triumpher netop da, naar Alt for det udvortes Die er opfyldt af Miskmod, haabløs Uro og Angstelse for det Kommende."

Cherchiaforeningens

samtlige Medlemmer indbydes herved til en Generalforsamling
Søndagen den 8. Januar Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{4}$.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 25. December.** Guds Sønns Fødsel i Kjødet. 1ste Juledag. Form. Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ —9 hver halve Time en stille h. Messe; Kl. 9 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Efterm. Kl. 3 Besperandagt.
- Mandagen d. 26. December.** St. Stephans' festlige Minde. 2den Juledag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 27. Ti. De uskyl- dige Børn. 28. D. Ect. Johannes, Evangelist. — 29. To. Thomas, Bisk. og Mart. — 30. F. 5te Octavdag. — 31. L. Silvester, Pave.
- Lørdagen d. 31. Decbr.** holdes Kl. 6 Aften en høitidelig Takke- andagt med Prædiken og Te Deum.
- Søndagen d. 1. Januar 1865.** Jesu Christi Omstørelse. Nytaars- dag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 2. M. Octave af St. Stephansfesten; — 3. Ti. af Børnedagen; — 4. D. af Ect. Johannes; — 5. To. Vigilie til
- Fredagen d. 6. Januar.** Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse), eller Hellig 3 Kongers Fest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften, Andagt til Jesu guddommelige Hjerte. — 7. L. 2den Octavdag.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

NB. Med et af de første Numre i næste Aargang skal følge Titellbladet og Indholdsfortegnelsen til nærværende 12. Aargang.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription vaa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionschef, Hr. Kunsthandler **C. U. Blanke- steiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stæder vaa de lgl. Postkontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Larsens Bogtrykkeri.